

Alexandre Dumas

Cei trei mușchetari

PARTEA I

Capitolul I. Cele trei daruri ale domnului d'Artagnan-tatăl

În cea dintâi luni a lui aprilie 1626, târgul Meung, unde s-a născut autorul *Romanului Trandafirului*¹, părea a fi în toiul unei fierberii atât de cumplite, ca și când hughenoții ar fi izbutit să-l schimbe într-o a doua La Rochelle². Văzând cum fug femeile spre ulița mare și auzind țipete de copii în pragul ușilor, o seamă de târgoveți își puneau repede platoșa și, apucând o flintă sau un baltag, ca să se simtă mai tari, se îndreptau spre hanul “La Morarul voios”, în fața căruia o gloată gălăgioasă și nespus de curioasă se îmbulzea, crescând cu fiecă clipă.

Pe vremea aceea se stârneau mereu spaima, și rare erau zilele când un oraș sau altul nu-și trecea în hrisoave asemenea pacoste. Nobilii se luau la hartă între ei; regele se războia cu cardinalul; spaniolul se războia cu regele. Pe lângă aceste lupte mocnite sau obștești, tainice sau fățișe, mai erau pe deasupra hoții, cerșetorii, hughenoții, lupii și valeții care se năpusteau asupra tuturor. Târgoveții erau veșnic înarmați împotriva hoților, a lupilor și a valeților, adesea împotriva nobililor și hughenoților, câteodată împotriva regelui, dar niciodată împotriva cardinalului sau a spaniolului. Ca urmare a acestor năravuri înrădăcinate, în amintita zi de luni a lui aprilie 1626, târgoveții, auzind larmă și nezărind nici steagul galben

¹ *Romanul Trandafirului* (*Le roman de la Rose*) — celebru roman alegoric și didactic (sec. 13), foarte răspândit în evul mediu: prima parte a fost scrisa de Guillaume de Loris, iar a doua de Clopinel, zis Jean de Meung.

² Oraș francez pe coasta Atlanticului, citadela calviniștilor — cucerit de Richelieu în 1628.

cu roșu, și nici uniformele ducelui de Richelieu, se repezică cu toții înspre hanul “La Morarul voios”. Odată acolo, fiecare își putu da seama de pricina acestei fierberi.

Un tânăr... să-i schițăm portretul dintr-o singură trăsătură de condei: închipuiți-vă pe Don Quijote la optsprezece ani; Don Quijote fără armură, nici pe piept, nici pe coapse, un Don Quijote îmbrăcat într-o haină scurtă de lână, a cărei culoare albastră se schimbăse cu vremea, bătând nedeslușit când în vișiniu, când într-un azuriu ca cerul. Fața prelungă și oacheșă, umerii obrajilor ieșiți în afară — semn de viclenie: mușchii fălcilor vânjoși — alt semn, după care deosebești fără greș pe un gascon, chiar când nu poartă beretă: tânărul nostru purta însă o beretă împodobită cu un soi de pană; privirea deschisă și ageră, nasul vulturesc, dar bine făcut; prea înalt pentru un băiețandru, prea scund pentru un bărbat împlinit; un ochi mai puțin încercat l-ar fi luat drept fiul unui fermier, plecat în călătorie, dacă nu i-ar fi văzut spada lungă care atârnată la cureaua de pe piept, se lovea de coapsa stăpânului, când acesta umbla pe jos, sau de părul zbârlit al calului, când umbla călare.

Căci tânărul nostru avea un cal, și calul acesta era atât de bătător la ochi, încât nu putuse trece neluat în seamă. Era un căluț din Béarn, să fi avut între doisprezece și paisprezece ani, cu părul galben, cu coada retezată, dar cu ariceală la picioare, și care deși înainta cu capul mai jos de genunchi, făcând de prisos folosirea căpăstrului, era totuși în stare să străbată opt leghe pe zi. Din nefericire, însușirile acestui cal erau atât de bine ascunse sub părul fistichiu și înfățișarea lui năstrușnică, încât într-o vreme în care toată lumea

se pricepea la cai, ivirea sus-pomenitului căluț la Meung, unde intrase abia de un sfert de ceas pe poarta Beaugency, stârni o uluială, care se răsfrânse chiar asupra călărețului.

Și aceasta îl îndurerase cu atât mai mult pe tânărul d'Artagnan (căci așa se numea acest Don Quijote al acestei noi Rossinante³), cu cât își dădea seama că oricât de bun călăreț ar fi fost, tot l-ar fi făcut de ocară asemenea mârtoagă. De aceea și primise cu inima grea darul tatălui său. Știa că asemenea dobitoc prețuia pe puțin douăzeci de livre⁴. E drept că vorbele care însoțiseră darul erau de neprețuit:

— Fiule, — îi spusese gentilomul gascon în acel curat dialect bearnez de care Henric al IV-lea nu se putuse dezbăra niciodată, — fiule, ca mâine vor fi treisprezece ani de când calul ăsta s-a născut în casa tatălui tău, pe care n-a părăsit-o niciodată; e un lucru care ar trebui să te îndemne să-l iubești. Nu cumva să-l vinzi. Lasă-l să moară liniștit, cum se cuvine, de bătrânețe, și dacă pleci cu el la război, cruță-l, așa cum ai cruța un slujitor bătrân. Dacă vei avea cinstea să fii primit la curte, — urmă bătrânul d'Artagnan, — cinste la care de altfel îți dă dreptul obîrșia ta de viță veche, apără-ți cu demnitate, pentru tine și pentru ai tăi, titlul de gentilom, pe care moș-strămoșii noștri l-au purtat cu fruntea sus mai bine de cinci sute de ani. Prin *ai tăi*, înțeleg pe părinți și pe prieteni. Nu ierta niciodată nimănui nimic, decât cardinalului și regelui. Prin bărbăția lui — ia bine seama — numai prin bărbăția lui, un gentilom își croiește azi drum în viață. Cine șovăie o clipă, acela scapă poate norocul pe care

³ Rossinanta — numele iepei pe care călărea Don Quijote.

⁴ Livră — veche monedă franceză care valora aproape un franc.

soarta i-l întindea tocmai atuncea. Ești tânăr și trebuie să fii viteaz din două pricini: întâia, pentru că ești gascon, și a doua, pentru că ești fiul meu. Nu ocoli împrejurările neașteptate, ba chiar aleargă după năzdrăvănii. Te-am pus să înveți mânăuirea spadei; ai un genunchi de fier și încheietura mâinii de oțel. Bate-te de zor, bate-te cu atât mai mult cu cât duelurile sunt oprite; a te bate înseamnă deci a avea o îndoită cutezanță. Nu-ți pot dărui, fiul meu, decât cincisprezece scuzi⁵, calul meu și povețele pe care le-ai auzit. La toate astea, mama ta va adăuga o rețetă ce-o știe de la o țigancă, a unui balsam care lecuiește ca prin minune orice rană, dacă n-a atins inima. Trage folos din orice și trăiește fericit viață îndelungată.

Mai vreau să adaug câteva cuvinte, ca să-ți pot da o pildă, nu din viața mea, căci eu n-am fost niciodată la curte, și n-am luat parte decât la războaiele religioase, de bună voie: vreau să-ți vorbesc despre domnul de Tréville, care a fost pe vremuri vecinul meu și care a avut cinstea de a se juca, în copilărie, cu regele nostru. Ludovic al XIII-lea, Cel-de-Sus să-l aibă în pază! Uneori, din joacă, ajungeau la bătaie, iar în aceste bătăi nu regele ieșea totdeauna biruitor. Loviturile primite au fost izvorul prețuirii și prieteniei sale pentru domnul de Tréville. Mai târziu, domnul de Tréville s-a mai bătut și cu alții: de cinci ori pe vremea întâiei sale călătorii la Paris, de șapte ori de când a închis ochii răposatul rege până la majoratul celui tânăr, fără a mai pune la socoteală atâtea războaie și asedii; iar de atunci și până azi, poate încă de o sută de ori! Așa că, în ciuda legilor, a poruncilor scrise și a zilelor de

⁵ Scud — veche monedă de argint care circula în apusul Europei.

închisoare, iată-l azi căpitan al mușchetarilor⁶, adică iată-l căpetenia unei legiuni de cezari pe care regele pune mare preț și de care chiar cardinalul se teme, el care — după cum se știe — nu prea cunoaște ce-i aceea frică. Mai mult, domnul de Tréville câștigă zece mii de scuzi pe an; asta înseamnă că e nobil cu mare faimă. A început la fel ca și tine; du-te la el cu această scrisoare și urmează-i pilda ca să ajungi și tu ca el.

Spunând acestea, bătrânul domn d'Artagnan înmână fiului o scrisoare dinainte pregătită, apoi îl încinse cu propria lui spadă și, sărutându-l duios pe amândoi obraji, îl binecuvântă.

Când ieșea din camera părintească, tânărul dădu peste maică-sa; îl aștepta cu faimoasa rețeta de care în urma sfaturilor primite, avea să se folosească adeseori. De data asta, rămasul bun a ținut mai multă vreme și a fost cu mult mai duios nu doar din pricină că domnul d'Artagnan nu și-ar fi iubit fiul, singura lui odraslă, dar domnul d'Artagnan era bărbat și ar fi socotit nepotrivit din partea unui bărbat să se lase copleșit de emoție, pe când doamna d'Artagnan era femeie și mai mult decât atât, era mamă.

Ea plânse amarnic și, trebuie s-o spunem spre lauda tânărului d'Artagnan, în pofida eforturilor lui de a rămâne netulburat, așa cum i-ar fi stat bine unui viitor mușchetar, firea îl învinse și dădu drumul șuvoiului de lacrimi din care abia izbuti să ascundă jumătate.

În aceeași zi, tânărul o porni la drum cu cele trei daruri părintești, alcătuite, după cum am mai spus din cincisprezece scuzi, din căluțul pomenit și din

⁶ Mușchetar, soldat înarmat cu o muschetă (fr. mousquet), armă de foc, lungă de aproape 1,20 m, întrebuițată înainte de inventarea puștii, căreia i se dădea foc cu un fitil aprins.

scrisoarea către domnul de Tréville; se-nțelege de la sine că sfaturile date nu intrau în socoteală.

Cu un astfel de *vade mecum*⁷, d'Artagnan era, prin starea sa sufletească și trupească, o copie credincioasă a eroului lui Cervantes, cu care l-am asemuit în chip atât de fericit, atunci când îndatorirea noastră de istoric ne-a silit să-i schițăm portretul. Don Quijote lua morile de vânt drept uriași, și oile drept oști: d'Artagnan lua orice surâs drept o jignire și fiecă privire drept ațâțare. Ca urmare, își ținu pumnul încleștat de-a lungul drumului între Tarbes și Meung. Înșfăcându-și mânerul spadei una peste alta, de zece ori pe zi; totuși pumnul nu se abătu asupra nici unei fălci, și spada nu-și părăsi teaca. Nu doar că înfățișarea bietului căluț galben n-ar fi stârnit destule zâmbete pe fața trecătorilor, dar cum pe deasupra mârtoagei zăngănea o namilă de spadă și cum pe deasupra acestei spade sclipea o căutătură mai mult cruntă decât trufașă, trecătorii își înfrâneau râsul sau, dacă râsul le biruia prevederea, atunci se sileau să nu râdă, decât cu un colț al gurii ca măștile din vechime. D'Artagnan își păstră deci ținuta mândră și amorul propriu neștirbit până la prăpăditul acela de orașel Meung.

Dar ajuns acolo, în vreme ce descăleca în fața porții *Morarului voios*, fără ca nici hangiul, nici vreun slujitor sau vreun grăjdar să-i țină calul de dârlogi, d'Artagnan zări la parter, în dreptul unei ferestre întredeschise, un gentilom de statură înaltă și semeață, cam mohorât la obraz, care stătea de vorbă cu doi inși ce păreau a-l asculta cu multă luare-aminte. D'Artagnan crezu

⁷ Vade mecum, călăuză, cunoștințe folositoare ce se poartă cu sine (lat.).

firește, ca de obicei, că era vorba despre el și începu să asculte. De data asta se înșelase doar pe jumătate: nu despre el era vorba, ci despre calul lui.

Gentilomul părea că înșiră ascultătorilor însușirile animalului și deci, cum am mai spus, ascultătorii arătau un deosebit respect povestitorului. Cei doi izbucneau mereu în râs, dar ca să-și iasă din sărite, tânărului nostru îi ajungea o umbră de surâs; se înțelege atunci scrâșnetul lui la auzul acelor hohote gălăgioase.

D'Artagnan vru totuși să-și dea mai întâi seama de mutra nerușinatului care-și bătea joc de el. Își aținti privirea mândră asupra străinului și văzu că era un bărbat între patruzeci și patruzeci și cinci de ani, cu ochii negri și sfredelitori, cu fața gălbejită, cu nasul gros și cu mustața neagră, meșteșugit tunsă; purta pantaloni până la genunchi și un pieptar de culoare liliachie, cu găitane tot liliachii, fără altă podoabă decât obișnuitele despicăture prin care se vedea cămașa. Deși noi, hainele-i erau mototolite, ca orice îmbrăcăminte de călătorie închisă îndelung într-un cufăr. D'Artagnan făcu la repezeală toate aceste constatări cu priceperea celui mai migălos cercetător și, fără îndoială, dintr-o pornire lăuntrică ce-i spunea că acest necunoscut va avea în viitor o mare înrâurire asupra vieții lui.

Cum însă, în clipa în care d'Artagnan își pironia privirea asupra gentilomului cu straie liliachii., acesta își dezvoltă tocmai una din cele mai amănunțite și mai temeinice expuneri asupra gloabei bearneze, cei doi ascultători se porniră pe râs, în vreme ce el însuși lăsă să rătăcească, împotriva obiceiului, o fluturare de surâs pe față. De data aceasta nu mai încăpea nici o îndoială d'Artagnan se simțise într-adevăr jignit. Pe

deplin încredințat de jignire, își înfundă bereta pe ochi și, încercând să maimuțărească unele fandoseli de la curte, pe care le surprinsese în Gasconia la câțiva nobili care se aflau în călătorie, înaintă, cu o palmă pe mânerul spadei și cu cealaltă în șold. Din nefericire, pe măsură ce înainta, mânia îl orbea tot mai tare, și în locul frazelor impunătoare și demne, pregătite pentru a-și rosti provocarea, nu mai găsi pe vârful limbii decât răbufniri grosolane, pe care le însoți de strâmbături furioase.

— Ei, domnule, — începu să strige, — dumneata care te ascunzi după oblon! Da, da, chiar dumneata! Spune-mi și mie de ce râzi, măcar să râdem împreună.

Gentilomul își plimbă încet privirea de la cal la călăreț, ca și când i-ar fi trebuit oarecare răgaz pentru a înțelege că spre el se îndreptau acele muștrări ciudate: apoi, când nu-i mai rămase nici o îndoială, își încruntă ușor sprâncenele și, după o lungă tăcere, îi răspunse lui d'Artagnan cu glas obraznic și batjocoritor, cu neputință de descris:

— N-am vorbit cu dumneata, domnule!

— În schimb vorbesc eu cu dumneata! se răsti tânărul scos din sărite de amestecul acela de obraznicie și bună creștere, de cuviință și dispreț.

Necunoscutul îl mai privi o clipă cu aceeași fluturare de zâmbet pe buze, apoi, plecând de la fereastră, ieși agale din han și se înfipse în fața calului, la doi pași de d'Artagnan. Ținuta liniștită și căutătura lui batjocoritoare îndoia veseliea celor cu care stătea de vorbă și care nu se îndepărtaseră de la fereastră.

Văzându-l atât de aproape, d'Artagnan scoase cam de vreo jumătate de cot spada din teacă.

— Calul ăsta trebuie să fie, sau mai curând trebuie să fi fost, în tinerețea lui, floricică galbenă de unișor,

spuse necunoscutul, urmându-și cercetările începute și întorcându-se spre ascultătorii lui de la fereastră, ca și când nici n-ar fi băgat de seamă că mânia lui d'Artagnan se ridica zid între el și ceilalți. E o culoare foarte cunoscută în botanică, dar până acum foarte rar întâlnită la cai.

— Râzi de cal când nu-ți dă mâna să râzi de stăpân! răcni furios concurentul lui Tréville.

— Eu nu rîd des, domnul meu, — urmă necunoscutul, n-ai decât să mă privești și să te convingi, dar țin cu tot dinadinsul să-mi iau îngăduința de a râde când am chef.

— Iar mie, — strigă d'Artagnan, — nu-mi place să se rîdă când n-am eu chef!

— Adevărat, domnul meu? urmă necunoscutul mai liniștit ca oricând. Foarte bine! Așa și e! Apoi, îndepărtându-se, se pregătea să intre iarăși în han prin poarta cea mare sub care d'Artagnan văzuse la sosire un cal gata înșeuat.

Dar nu era în firea lui d'Artagnan să dea drumul aceluia care avea neobrăzarea să-și bată joc de el. Trase deci spada cu totul din teacă și începu să-l urmărească, răcnind:

— Întoarce-te, hei, întoarce-te, domnule zeflema. Întoarce-te, că acum te lovesc pe la spate!

— Să mă lovești pe mine! rânji celălalt, răsucindu-se pe călcâie și privindu-l pe tânăr cu uimire și dispreț. Haida de! dragul meu, ești cam nebun! apoi, cu glasul scăzut, ca și când ar fi vorbit cu el însuși: Păcat! Ce mai descoperire pentru maiestatea sa, care caută năzdrăvani peste tot, ca să și-i facă mușchetari! Pe ăsta ar fi trebuit să-l cunoască!

Nu sfârși bine și d'Artagnan îi și trase o lovitură zdravănă cu vârful spadei, încât dacă celălalt n-ar fi

sărit cu un pas înapoi, ar fi glumit de bună seamă pentru cea din urmă oară. Văzând că s-a îngroșat gluma, necunoscutul trase și el spada din teacă și, după ce-și salută potrivnicul, se puse în gardă, cu toată seriozitatea. Dar în aceeași clipă, cei doi ascultători, însoțiți de hangiu, tăbărâra asupra lui d'Artagnan, arzându-l care cu ciomagul, care cu lopata și cu vătraiele de la sobă. Era o schimbare de atac atât de fulgerătoare și de neașteptată, încât potrivnicul lui d'Artagnan, în vreme ce acesta se întorcea ca să facă față grindinei de lovituri, își băgă din nou spada în teacă, la fel de sigur precum și-o scosese și, din actorul care era cât pe-aci să fie, ajunse iarăși spectator al bătăliei, rol pe care-l îndeplini cu nepăsarea-i obișnuită, mormăind totuși printre dinți:

— La naiba cu toți gasconii ăștia! Suiți-l iar pe calul lui portocaliu și ducă-se pe pustii.

— Nu înainte de a te fi răpus, mișelule! strigă d'Artagnan, apărându-se din răspuțeri, și fără să dea îndărăt din fața celor trei dușmani care-l ciomăgeau de zor.

— Ce de ifose pe el! mormăi gentilomul. Pe cinstea mea, gasconii ăștia nu-și mai bagă mințile-n cap. Trage-ți-i, dacă ține morțiș. Când o obosi, o să spună el singur că s-a săturat.

De bună seamă, necunoscutul tot nu știa cu ce soi de catâr avea de furcă. D'Artagnan nu era omul care să se dea bătut cu una cu două. Lupta mai ținu deci câteva clipe, până când istovit, tânărul scăpă din mână spada, frântă în două de o lovitură de ciomag. În sfârșit, altă lovitură îl nimeri în frunte, doborându-l totodată la pământ, plin de sânge și aproape în nesimțire.

Tocmai atunci începea să se strângă de pretutindeni lume la locul cu pricina. Temându-se de prea mare vâlvă, hangiul, ajutat de oamenii lui, duse rănitul în bucătărie unde-i dădu unele îngrijiri.

În vremea aceasta, gentilomul își luase iarăși locul la fereastră și privea cu oarecare neliniște spre mulțimea aceea încremenită, care-l stingherea din cale afară.

— Ia spune, ce mai face turbatul? se întoarse el spre ușa care se deschidea zgomotos: hangiul tocmai venea să-l întrebe de sănătate.

— Excelența voastră a scăpat teafăr? se interesă hangiul.

— După cum vezi, întreg și teafăr, scumpe hangiule, dar eu pe dumneata te întreb cum îi mai merge tânărului nostru?

— Îi merge mai bine, — răspunse celălalt — acum a leșinat de tot.

— Adevărat? făcu gentilomul.

— Da, dar înainte de a leșina și-a mai adunat bruma de puteri, ca să vă strige și să vă înfrunte, răcnind.

— E dracul gol! se minună necunoscutul.

— Da de unde, excelență, nu-i nici un drac, — urmă hangiul strâmbând din nas, — pe când zăcea lat, l-am scotocit peste tot și n-am găsit în boarfele lui decât o cămașă, iar în pungă numai unsprezece scuzi; asta nu l-a împiedicat însă să spună, pe când leșina, că dacă așa ceva i s-ar fi întâmplat la Paris, v-ați fi căit pe loc. Dar aici, n-o să vă căiți decât puțin mai târziu.

— Te pomenești c-o fi vreun prinț de sânge, care umblă deghizat, zise necunoscutul cu nepăsare.

— V-am spus toate astea, nobilul meu domn, — adăugă hangiul, — pentru ca să vă puteți feri din vreme.

— În furia lui n-a scăpat nici un nume?

— Ba da, se lovea mereu cu mâna peste buzunar, și mormăia: Lasă că vedem noi ce o să spună domnul de Tréville, când o afla cum a fost terfelit ocrotitul său.

— Domnul de Tréville? — întrebă necunoscutul, din ce în ce mai atent, — zici că rostea numele domnului de Tréville și se lovea cu mâna peste buzunar?... Hai spune drept, dragă hangiule, în vreme ce tânărul dumitale era leșinat, sigur că nu te-a răbdat inima să nu scotocești și prin buzunarul cu pricina. Ai dat peste ceva?

— O scrisoare pentru domnul de Tréville, căpitanul mușchetarilor.

— Adevărat?

— Chiar așa cum am cinstea să vă spun, excelență.

Hangiul, care nu era înzestrat cu prea mult dar de pătrundere, nu-și dădu seama de căutătura schimbată a necunoscutului, când îi auzise vorbele. Părăsind pervazul ferestrei de care își ținea rezemate coatele, acesta încruntă din sprâncene ca orice om îngrijorat.

— Drace, — mormăi el printre dinți, — să-mi fi trimis oare Tréville pe gasconul ăsta? Prea-i de tot tânăr! Dar la urma urmei, o lovitură de spadă e o lovitură de spadă, oricare ar fi vârsta celui ce ți-o dă, și te ferești mai puțin de un mucos decât de oricare altul; buturuga mică răstoarnă carul mare.

Și vreme de câteva minute necunoscutul rămase pe gânduri.

— Ei, hangiule, — îi spuse, — n-ai de gând să mă descotorosești de apucatul ăsta? Nu-mi vine să-l omor

chiar așa, și totuși — adăugă el pe un ton rece și amenințător, — totuși mă stingherește. Unde e acum?

— În odaia nevastă-mi, i se dau îngrijiri, la catul întâi.

— Boarfele și săculețul le are cu el? Și-a scos haina?

— Nu, toate sunt jos în bucătărie. Dar, dacă tânărul ăsta zurliu vă stingherește...

— Cred și eu. Stârnește în hanul dumitale un tărăboi cu care oamenii cumsecade nu se pot împăca. Urcă acum la dumneata, fă-mi socoteala și dă de știre valetului meu.

— Cum, domnul ne și părăsește?

— Nu-i nici o noutate, fiindcă îți poruncisem să pui șaua pe cal. Nu mi s-a împlinit porunca?

— Ba da, și după cum ați putut să vă încredințați singur, calul domniei-voastre se află sub poarta cea mare, gata de plecare.

— Bine, atunci fă cum ți-am spus!

“Drace, — își zise în sinea lui hangiul, — să-i fie oare frică de mucosul ăsta?”

Dar o privire poruncitoare a necunoscutului îi reteză gândul. Se înclină adânc și ieși.

— N-ar fi nimerit s-o zărească zăpăcitul ăsta pe Milady, — își mai zise străinul, — trebuie să treacă din clipă în clipă; chiar a întârziat. Mai bine să încalec și să-i ies în întâmpinare... Măcar dacă aș putea ști ce-i cu scrisoarea aceea adresată lui Tréville!

Și bodogănind într-una, necunoscutul se îndreptă spre bucătărie.

În vremea asta, încredințat că numai prezența tânărului îi alungase pe necunoscut, hangiul se urcase în camera soției lui, unde-l găsi pe d'Artagnan care-și venise în sfârșit în fire. Dându-i să înțeleagă că ar

putea avea încurcături cu poliția, deoarece căutase gălceavă unui mare senior, căci după părerea lui necunoscutul nu putea fi de-cât un mare senior, hangiul îl făcu să se scoale din pat, în pofida slăbiciunii, și să-și urmeze drumul. Pe jumătate năuc, în cămașă, cu capul înfășurat în cârpe, d'Artagnan se ridică și, împins de hangiu, începu să coboare; dar, în drum spre bucătărie, își zări deodată provocatorul, care stătea liniștit de vorbă cu o doamnă, lângă scara unei frumoase calești, înhămată cu doi cai mari, normanzi.

Acea cu care stătea de vorbă, și al cărei cap apărea ca înrămat în portiera caleștii, era o femeie între douăzeci și douăzeci și doi de ani. Am mai spus cât de fulgerător izbutea d'Artagnan să prindă cele mai mici amănunte din înfățișarea cuiva. De la prima aruncătură de ochi, văzu, așadar, că femeia era tânără și frumoasă. Frumusețea ei îl izbi cu atât mai mult cu cât părea străină ținuturilor meridionale în care el trăise până atunci. Era o făptură blondă și palidă, cu plete lungi, unduindu-i pe umeri, ochi mari albaștri, visători, cu buze trandafirii și mâini de alabastru; vorbea aprins cu necunoscutul.

— Așadar, eminența sa îmi poruncește... spunea doamna.

— Să vă întoarceți numaidecât în Anglia și să-i dați de veste dacă ducele părăsește Londra.

— Și-n ce privește celelalte instrucțiuni? întrebă frumoasa călătoare.

— Se găsesc toate în caseta aceasta, pe care n-o veți deschide decât pe celălalt mal al Mânecii.

— Bine, foarte bine... și dumneavoastră?

— Eu mă înapoiez la Paris.

— Fără să-l învățați minte pe neobrăzatul acela de țânc?... mai întrebă doamna.

Necunoscutul se pregătea să răspundă, dar chiar în clipa când deschidea gura, d'Artagnan, care auzise totul, se repezi în pragul porții, strigând:

— Neobrăzatul de țânc o să învețe el minte pe alții, cred că de data asta cel pe care trebui să-l învețe minte nu-i va mai scăpa ca întâia oară.

— Nu-i va scăpa? repetă necunoscutul, încruntându-se.

— Socot că-n fața unei femei nu vei îndrăzni să fugi.

— Luați seama, — strigă Milady, văzând că gentilomul duce mâna la spadă, — luați seama, cea mai mică întârziere poate năruia totul.

— Aveți dreptate, — îi răspunse gentilomul, — vedeți-vă de drum, eu voi face la fel.

Și, salutând doamna cu o ușoară înclinare a capului, sări în șa, în vreme ce vizitiul ardea la bice cailor. Necunoscutul și doamna porniră așadar în goană, fiecare de cealaltă parte a drumului.

— Ei, socoteala! țipa hangiul, a cărui prețuire se schimba într-un adânc dispreț, văzând că se depărtează fără să-și plătească socoteala.

— Plătește tu, marțafoiule, strigă acesta, din goana mare, valetului, care după ce aruncă la picioarele hangiului două sau trei monede de argint, porni și el în galop după stăpân.

— Stai, mișelule! Stai, ticălosule! Gentilom de paie! strigă d'Artagnan, alergând la rândul lui după valet.

Dar rănitul era prea slăbit pentru a putea îndura asemenea zdruncin. Abia făcu zece pași și urechile începură să-i vâjâie, amețeala îl cuprinse, un nor sângeriu îi trecu pe dinaintea ochilor și se prăbuși în mijlocul străzii, strigând mereu:

— Mișelule! Mișelule! Mișelule!

— Așa-i, mare mișel, mormăi hangiul, apropiindu-se de d'Artagnan și încercând prin această lingușire să se împace cu sârmanul tânăr, întocmai cum făcuse și bătlanul din fabula cu melcul.

— Da, e un mare mișel, — șopti și d'Artagnan, — dar ea, ea tare mai e frumoasă!

— Care ea? întrebă hangiul.

— Milady, îngăimă d'Artagnan. Și își pierdu cunoștința a doua oară.

— Totuna, — zise hangiul, — mi-au scăpat doi, dar mi-a rămas ăsta. Și pe ăsta nu-l mai las din mâini câteva zile. Nici unsprezece scuzi nu-s de lepădat.

Se știe că unsprezece scuzi era tocmai suma ce se mai găsea în pungă lui d'Artagnan.

După cum se vede, hangiul socotise unsprezece zile de boală a câte un scud pe zi; numai că el socotise astfel fără să țină seama de călător. A doua zi, pe la cinci dimineața, d'Artagnan se sculă din pat, coborî în bucătărie, fără să-l ajute nimeni, ceru în afară de alte meremeturi, a căror listă n-a ajuns până la noi, vin, untdelemn, rozmarin și, ținând rețeta mamei sale în mână, își pregăti un balsam cu care-și unse numeroasele-i răni, schimbându-și singur oblojelile și nevrând să primească ajutorul vreunui medic. Datorită fără îndoială balsamului de Boemia și datorită poate și lipsei oricărui medic, d'Artagnan fu pe picioare chiar în seara acea și aproape înzdrăvenit a doua zi.

Dar, în clipa în care vru să plătească rozmarinul, untdelemnul și vinul, singura cheltuială a stăpânului care nu mâncase aproape nimic, în vreme ce calul galben mâncase, cel puțin, după spusele hangiului, de trei ori mai mult decât s-ar fi convenit pe potriua staturii lui, d'Artagnan nu mai găsi în buzunar decât

punguța de catifea roasă și cei unsprezece scuzi care se aflau înăuntru; cât privește scrisoarea către domnul de Tréville, nu era nicăieri.

Tânărul începu atunci să caute scrisoarea, cu multă răbdare, întorcându-și buzunarele și buzunărașele pe față și pe dos, scotocind și răscotocind săculețul, deschizând și închizând la loc punga. Dar când își dădu seama că nu mai are unde căuta, valul de mânie, care-l cuprinse a treia oară, era gata-gata să-i dea prilejul unei noi comenzi de vin și untdelemn de leac; căci văzând pe tânărul zurbagiu înfierbântându-se și amenințând să facă țandări tot hanul, dacă nu găsește scrisoarea, hangiul și pusese mâna pe o țapină, nevastă-sa pe coada unei măhuri și slujitorii pe aceleași bâte, pe care le mai folosiseră cu două zile înainte.

— Scrisoarea mea de recomandație — răcnea d'Artagnan, — scrisoarea mea de recomandație, sau, mii de draci! vă pun în frigare ca pe niște orătării!

Din nefericire, o anumită împrejurare îl oprea pe tânăr să-și poată duce la îndeplinire amenințarea. După cum am mai spus, cu prilejul primei sale încăierări, spada îi fusese frântă în două, lucru de care uitase cu totul. Drept urmare, când d'Artagnan vru într-adevăr să tragă spada din teacă, se trezi în mână cu un ciot cam de vreo opt sau zece degete, ciot pe care hangiul prevăzător îl pusese la loc în teacă. Restul tăișului, bucătarul îl dosise dibaci, cu gând să-l facă frigăruie.

Totuși, poate că această dezamăgire nu l-ar fi împiedicat pe aprigul nostru tânăr de a trece la fapte, dacă hangiul n-ar fi chibzuit că plângerea călătorului era pe deplin îndreptățită.

“Dar, la urma urmei, — gândi el, lăsând în jos țapina — unde o fi scrisoarea aceea?”

— Da, da, unde-i scrisoarea? strigă d’Artagnan. Din capul locului țin să vă spun că scrisoarea era pentru domnul de Tréville, și că trebuie găsită; dacă nu va fi găsită, atunci o s-o scoată el și din pământ!

Această amenințare băgă în sperieți pe hangiu. După rege și domnul cardinal, domnul de Tréville era omul al cărui nume, militarii și chiar târgoveții îl aveau mai des pe buze. E drept că mai era și părintele Iosif, dar numele lui se rostea numai în șoaptă, atât de cumplită era groaza ce-o trezea eminența cenușie, cum i se spunea acestui prieten de încredere al cardinalului.

Așa că, aruncând cât colo țapina și poruncind soției și servitorilor săi să facă la fel cu coada de mătură și cu bâtele, hangiuul dădu cel dintâi pildă, începând să caute scrisoarea pierdută.

— Era în scrisoare ceva de preț? întrebă hangiuul după câteva cercetări zadarnice.

— La naiba! Cred și eu — se răsti gasconul, care se bizuia pe acea scrisoare spre a-și croi drum la curte. Înăuntru era toată averea mea.

— Titluri de rentă spaniole? întrebă hangiuul, îngrijorat.

— Titluri ale tezaurului personal al maiestății sale, răspunse d’Artagnan, care sperând să intre în slujba regelui mulțumită acelor recomandății, credea că poate da, fără să mintă, acest răspuns cam îndrăzneț.

— Ei drace! se tângui hangiu, deznădăjduit.

— Dar ce-are a face, — urmă d’Artagnan cu îndrăzneala obișnuită gasconilor, — banii sunt un

fleac, scrisoarea era totul. Mai bine pierdeam o mie de pistoli⁸ decât să pierd scrisoarea.

Ar fi putut spune la fel de ușor douăzeci de mii, dar o umbră de sfială tinerească îl oprise.

Și deodată se făcu parcă lumină în mintea hangiului, care se blestema, fiindcă nu dădea de nimic.

— Scrisoarea nu s-a pierdut! strigă el hotărât.

— Ah! făcu d'Artagnan.

— Nu, scrisoarea v-a fost luată.

— Luată! Și de cine?

— De gentilomul de ieri. A coborât în bucătărie, unde era haina dumneavoastră și a rămas acolo singur. Pot să pun prinsoare că el v-a furat-o.

— Crezi? răspunse d'Artagnan cam neîncrezător, căci el știa mai bine ca oricine importanța cu totul personală a scrisorii și nu vedea cum de-ar fi putut trezi ispita cuiva. Fără îndoială că niciunul din servitori, niciunul din călătorii de acolo n-ar fi câștigat nimic, dac-ar fi avut la ei acea hârtie.

— Va să zică dumneata îl bănuiești pe nerușinatul acela de gentilom?

— Cum vă văd și mă vedeți, — urmă hangiul, — când i-am dat de știre că înălțimea voastră sunteți ocrotit de demnul de Tréville și că aveți chiar o scrisoare pentru vestitul gentilom, el a părut grozav de tulburat, m-a întrebat unde e scrisoarea, apoi a coborât iute în bucătărie, unde știa că se află pieptarul dumneavoastră.

— Atunci, am găsit hoțul, — răspunse d'Artagnan, — mă voi plânge domnului de Tréville, iar domnul de

⁸ Pistol — veche monedă de aur, a cărei valoare a variat în diferite epoci.

Tréville se va plânge regelui. Apoi, scoțând cu gest simandicos din buzunar doi scuzi, îi dete hangiului, care-l petrecu până la poartă, cu pălăria în mână; încălecă după aceea pe calul său galben și ajunse fără altă pățanie până la poarta Saint-Antoine, la Paris, unde se hotărî să-și vândă calul pe trei scuzi, preț foarte bun, ținând seama că în vremea din urmă călărețul își sleise de puteri mârtoaga. Dealtfel, geambașul care l-a cumpărat pe suma mai sus pomenită, nu s-a ferit să-i mărturisească tânărului că dădea atât de mulți bani numai din pricina acelei culori, atât de neobișnuite.

D'Artagnan își făcu deci intrarea în Paris pe jos, cu bocceluța sub braț; merse așa până ce găsi o cameră de închiriat, potrivită cu strâmtoratele sale mijloace bănești. Această cameră era un fel de mansardă în strada Groparilor, lângă Luxemburg.

După ce plăti arvuna, stăpân pe locuință, d'Artagnan își petrecu ziua cosându-și la haină și la pantaloni tot felul de ceaprazuri pe care maică-sa i le dăduse pe furiș, după ce le scosese de la o haină aproape nouă a bătrânului. Merse apoi pe cheiul Fiarelor vechi, pentru a-și pune alt tăiș la spadă; se întoarse după aceea la Luvru și întrebă pe primul mușchetar, care-i ieși în cale, de palatul domnului de Tréville. Acest palat se găsea în strada Vieux Colombier, adică tocmai în vecinătatea camerei pe care d'Artagnan o închinase, împrejurare ce i se păru a fi o bună veste pentru izbânda călătoriei lui.

Și, pe deplin mulțumit de felul cum se purtase la Meung, fără nici o remușcare pentru trecut, încrezător în ziua pe care o trăia și plin de speranțe în viitor, se culcă și dormi buștean.

Somnul acesta, încă destul de provincial, ținu până a doua zi dimineața la ora nouă, când se sculă spre a se duce la acel vestit domn de Tréville, al treilea mare om în tot regatul, după prețuirea părintească.

Capitolul II. Anticamera domnului de Tréville

Domnul de Troisville, cum se mai numea încă familia acestuia în Gasconia sau domnul de Tréville cum sfârșise prin a-și spune singur la Paris, o începuse ca și d'Artagnan, adică fără para chioară, dar cu acel fond de îndrăzneală, de istețime și de înțelegere, datorită căruia cel mai sărac nobil gascon primește ca moștenire părintească, mai mult decât primește adesea în realitate cel mai bogat gentilom din Périgord sau din Berry. Vitejia sfidătoare, norocul său și mai sfidător încă, într-o vreme când necazurile cădeau ca grindina, îl ridicaseră în vârful acelei scări anevoioase, care se numește favoarea curții și ale cărei trepte le urcase câte patru o dată.

Era prietenul regelui care, după cum se știe, păstra în mare cinste amintirea părintelui său, Henric al IV-lea. Tatăl domnului de Tréville îl slujise pe acesta din urmă, cu atâta credință în războaiele împotriva Ligii, încât din lipsă de bani — lipsă care silise toată viața pe Bearnez să-și plătească datoriile doar cu vorbe de duh, duhul fiind singurul bun pe care nu-l luase niciodată cu împrumut, din lipsă de bani deci, îi îngăduise bătrânului Tréville, să-și ia ca blazon, după capitularea Parisului, un leu de aur pe fond purpuriu, având ca deviză: *Fidelis et fortis*. Pentru o dreaptă cinstire aceasta însemna mult, pentru bunul lui trai era însă cam puțin. Astfel fiind, când vestitul tovarăș de arme al marelui Henric se stinse, el lăsă fiului său ca moștenire doar spada și deviza sa. Mulțumită acestui îndoit dar și numelui nepătat care-l însoțea, domnul de Tréville a fost primit în casa tânărului prinț, unde sluji atât de frumos prin spada sa și

rămase atât de credincios devizei sale, încât Ludovic al XIII-lea, unul din cei mai de seamă mânuitori de spadă ai regatului, obișnuia să spună că dac-ar avea vreun prieten care s-ar bate în duel, l-ar sfătui să-și ia ca second⁹ în primul rând pe el, apoi pe Tréville, — ba poate chiar pe acesta înaintea lui.

Toate astea făceau ca Ludovic al XIII-lea să aibă multă prietenie pentru Tréville; prietenie regească, prietenie egoistă, e drept, și totuși prietenie. Căci în acele vremuri nefericite, bărbații de teapa lui Tréville aveau mare căutare. Mulți ar fi putut lua ca deviză epitetul de *puternic*, ce alcătuia partea a doua a inscripției din blazonul lui Tréville; puțini erau însă gentilomii care puteau râvni la epitetul de *credincios* din prima parte a devizei. Tréville se număra printre aceștia din urmă; era una din acele firi înzestrate cu istețimea ascultătoare a dulăului gata să sară orbește, cu privirea ca fulgerul, cu pornirea aprigă; ochiul îi fusese dat doar pentru a descoperi dacă regele era nemulțumit de cineva, iar mâna — pentru a lovi pe acel supărător cineva, pe un Besme, un Poltrot Mere sau un Vitry¹⁰.

În sfârșit, lui Tréville nu-i lipsise până atunci decât prilejul; dar stătea la pândă hotărât să-l și înhațe, dacă i-ar fi ieșit în cale. Astfel fiind, Ludovic al XIII-lea îl numise pe Tréville căpetenia mușchetarilor care, prin credință sau mai bine zis printr-un fanatism crunt, trebuiau să fie pentru rege ceea ce fuseseră cei patruzeci și cinci pentru Henric al III-lea, sau ceea ce fusese garda scoțiană pentru Ludovic al XI-lea.

⁹ Second - martorul într-un duel care, în secolul al XVII-lea, se bătea cu martorul adversarului.

¹⁰ Personaje cunoscute care au jucat un rol de prim plan în timpul luptelor religioase din secolul al XVI-lea în Franța.

Cât despre cardinal., nu rămăsese nici el, în privința aceasta, mai prejos decât regele. Când văzuse ce minunați aleși înconjurau pe Ludovic al XIII-lea, acest al doilea, sau mai curând acest întâi rege al Franței, a vrut și el să-și aibă garda lui. Și-a avut și el deci mușchetarii, după cum Ludovic al XIII-lea și-i avea pe ai lui; în văzul lumii, aceste două puteri rivale își alegeau, pentru folosința lor, pe cei mai vestiți mânuitori ai spadei din toate colțurile Franței și chiar din țările străine. De multe ori seara, la obișnuita partidă de șah, Richelieu și Ludovic al XIII-lea se ciorovăiau în privința faimei slujitorilor lor. Fiecare lăuda ținuta și vitejia oamenilor săi și în vreme ce ponegreau fățiș duelul și încăierările, pe ascuns îi asmuțeau ca să se bată, simțind o adâncă mâhnire sau o nemăsurată bucurie la vestea unei înfrângeri sau a unei biruințe de-a lor. Cel puțin așa stă scris în memoriile unui om care a luat parte la unele din aceste înfrângeri și la multe din aceste biruințe.

Tréville știuse să-i cânte stăpânului în strună și mulțumită acestei dibăcii a putut câștiga îndelungata și neclintita bunăvoință a unui rege, care n-a lăsat în urma lui faima unei prea mari statornicii în prietenie. Îi puneă pe mușchetari să defileze în fața cardinalului Armand Duplessis, luând totodată un aer batjocoritor care zbârlea de mânie mustața căruntă a eminenței sale. Tréville înțelegea minunat rostul războiului din acea vreme, în care, dacă nu trăiai pe socoteala dușmanului, trăiai pe seama celor de un neam cu tine; soldații săi alcătuiau o legiune de draci împielitați, care nu știau decât de frica lui.

Dezmățați, chercheliți, plini de răni, mușchetarii regelui, sau mai bine-zis ai domnului de Tréville, foiau prin cârciumi, prin locurile de plimbare, prin cele de

petrecere, lipind, răsucindu-și țațoș mustața, zângănindu-și săbiile, năpustindu-se încântați asupra gărzilor domnului cardinal, când îi întâlneau în cale; sau scoțându-și spadele în plină stradă, cu mii de șolticării; uciși uneori, dar atunci încredințați că vor fi plânși și răzbunați; ucigând de multe ori, dar știind bine că tot nu vor putrezii în închisoare, fiindcă domnul de Tréville era totdeauna gata să-i scape. Se înțelege că domnul de Tréville era preamărit pe toate tonurile de acești oameni care-l adorau și care, deși vrednici de spânzurătoare, tremurau în fața lui, ca niște școlari în fața profesorului, ascultându-i cel mai neînsemnat cuvânt și gata să-și dea viața pentru a spăla rușinea celei mai mici muștrări.

Domnul de Tréville folosise această puternică pârghie, mai întâi pentru rege și prietenii regelui, apoi chiar pentru el și prietenii lui. De altfel, în nici un volum de *Memorii* de pe acea vreme, care a lăsat totuși atâtea *Memorii*, nu se vede că acest cinstit gentilom a fost vreodată învinuit, nici chiar de dușmanii lui — și avea la fel de mulți și printre literați, ca și printre oșteni — nicăieri nu se vede, că acest cinstit gentilom a fost vreodată învinuit de a fi cerut cuiva plată în schimbul îngăduinței de a folosi fanaticii lui soldați. Deși înzestrat cu un deosebit dar al intrigii, pe potriva celor mai grozavi intriganți, domnul de Tréville a rămas un om cinstit. Ba mai mult, în ciuda puternicelor lovituri din vârful spadei care deșală și a exercițiilor anevoioase care istovesc, el ajunsese unul din cei mai rafinați îndrăgostiți și unul din iscusii cântăreți de fraze întortocheate și sforăitoare ai vremii sale; se vorbea despre isprăvile amoroase ale lui Tréville, așa cum se vorbise, cu douăzeci de ani înainte, de ale lui Bassompierre, și aceasta nu însemna tocmai puțin.

Căpitanul mușchetarilor era așadar proslăvit, temut și iubit, ajungând astfel culmea fericirilor lumești.

Ludovic al XIV-lea întuneca toți micii aștri de la curte prin orbitoarea lui strălucire; tatăl său însă, acel soare *pluribus impar*, lăsa fiecăruia dintre favoriți splendoarea lui personală și fiecăruia dintre curteni valoarea lui individuală. De aceea, în afară de audiențele acordate dimineața de către rege și cardinal, când se trezeau din somn, mai erau la Paris, pe atunci, peste două sute de asemenea audiențe, cu destulă căutare. Printre acestea, cele încuviințate de domnul de Tréville erau din cele mai căutate.

Curtea palatului său din strada Vieux Colombier semăna cu o tabără, începând de la ora șase dimineața vara și de la opt dimineața iarna. Cincizeci până la șizeci de mușchetari, care păreau că fac cu schimbul pentru a fi mereu în număr bătător la ochi, se plimbau neîncetat, înarmați ca pentru război și gata de orice. De-a lungul uneia din acele scări mari, pe locul căreia civilizația noastră ar clădi o casă întreagă, urcau și coborau solicitatorii din Paris, alergând după un hatâr oarecare, gentilomii din provincie, arzând de dorința de a fi înrolați, ca și valeții înzorzonați în toate culorile, care aduceau domnului de Tréville vești din partea stăpânilor lor. În anticameră, pe banchete lungi, așezate în cerc, așteptau aleșii, adică acei care fuseseră chemați. De dimineață până seara nu contenea acolo zumzetul glasurilor, în vreme ce în cabinetul său, învecinat cu această anticameră, domnul de Tréville primea vizitele, asculta plângerile, dădea porunci și, asemeni regelui în balconul său de la Luvru, n-ar fi vrut decât să stea la geam ca să primească defilarea oamenilor și a armelor.

În ziua când d'Artagnan se înfățișă în audiență, numărul celor de acolo era impunător, mai ales pentru un provincial, sosit proaspăt de acasă; e drept însă că acest provincial era gascon și, mai ales pe vremea aceea, compatrioții lui d'Artagnan aveau faima de a nu da îndărăt cu una cu două. Într-adevăr, cum treceai poarta masivă, ferecată în cuie lungi cu floare dreptunghiulară, te trezeai în mijlocul unei cete de militari care foiau de colo-colo prin curte, strigându-se, certându-se sau jucând tot felul de jocuri. Ca să-ți croiești drum printre aceste valuri involburate trebuia să fii sau ofițer, sau mare nobil, sau femeie frumoasă.

Așadar, prin mijlocul acestei cete și al acestui tărăboi, își făcea loc tânărul nostru cu inima gata să-i iasă din piept, lipindu-și spada lungă de coapsele-i subțiri și ținând în mână marginea pălăriei de păslă, în vreme ce pe buze îi flutura zâmbetul sfios al provincialului tulburat, care vrea să pară stăpân pe el. Cum trecea de un grup, răsufală ușurat, totuși, bănuind că unii din ei se întorceau să-l privească, d'Artagnan, care până atunci avusese o părere destul de bună despre el, se simți caraghios întâia oară în viață.

În dreptul scării, era mai rău încă: pe cele dintâi trepte, patru mușchetari. În vreme ce zece sau doisprezece camarazi de-ai lor așteptau pe palier să le vină rândul la joc. Își treceau vremea în felul următor:

Unul dintre ei, stând cu spada în mână pe treapta cea mai de sus, împiedica — sau cel puțin se străduia să împiedice — pe ceilalți trei, care voiau să urce scara.

Aceștia trei îi împotriveau la rândul lor spada uimitor de sprintenă. D'Artagnan crezu la început că sunt florete de scrimă, butonate în vârf, dar curând își dădu seama, după unele zgârieturi, că, dimpotrivă,

toate ascuțișurile erau minunat șlefuite; de câte ori unul din ei era împuns, nu numai spectatorii, dar chiar și actorii făceau un haz nespus.

Cel care se afla în clipa aceea pe treapta mai de sus își ținea minunat adversarii pe loc. Se făcuse roată în jurul lor. Regula cerea ca la fiecare lovitură, cel atins să părăsească partida, pierzând rândul la audiență în folosul celui care-l atinsese cu spada. În cinci minute, trei dintre ei fură atinși ușor, unul la încheietura mâinii, altul la bărbie și al treilea la ureche, de către apărătorul trepteii, care niciodată nu se lăsase atins; dibăcia lui îi câștigă dreptul de a intra în audiență înaintea celorlalți trei.

Oricât de greu ar fi fost nu să-l uimești pe tânărul nostru, dar să se lase uimit, acest fel de petrecere izbuti să-l uluiască: văzuse în provincia lui — meleaguri unde capetele se înfierbântă atât de repede — că duelurile urmau unor anumite întâmplări premergătoare; fanfaronada acestor patru jucători i se păru cea mai strașnică din câte auzise până atunci chiar în Gasconia. Crezu că se găsește în acea faimoasă țară a uriașilor, unde Gulliver odată descins s-a înspăimântat atât de rău; și totuși, nu era la capătul uimirilor: mai rămâneau palierul scării și anticamera.

Pe palier nu se mai bătea nimeni, se povesteau însă isprăvi cu femei, iar în anticameră isprăvi de la curte. Pe palier d'Artagnan roși; în anticameră îl trecură fiori. Închipuirea sa înaripată și hoinară care, în Gasconia, îl cea să fie temut de tinerele cameriste și uneori chiar de tinerele lor stăpâne, nu întrezărise niciodată, chiar când bătea câmpii, nici pe jumătate din acele minunății ale iubirii și nici pe sfert din acele năzdrăvăanii amoroase, luminate de strălucirea unor

nume dintre cele mai cunoscute și cu amănunte dintre cele mai puțin voalate. Dar dacă pe palier el se simți jignit în prețuirea lui pentru bunele moravuri, în anticameră se simți revoltat, din respect față de cardinal. Acolo, spre marea sa uimire, d'Artagnan auzea forfecându-se în gura mare politica de care tremura întreaga Europă și viața intimă a cardinalului, pentru care atâția mari și puternici nobili ispășiseră din greu, atunci când încercaseră să aibă părerea lor. Acest vestit bărbat, slăvit de bătrânul d'Artagnan, ajunsese zeflemeaua mușchetarilor domnului de Tréville, care-și băteau joc de picioarele strâmbe și de spatele lui cocârjat; unii dintre ei fredonau cuplete cu numele doamnei d'Aiguillon, iubita lui, sau al nepoatei, doamna de Combalet, în vreme ce alții puneau la cale tot felul de năzbâtii împotriva pajilor și a gărzilor cardinalului-duce, ceea ce i se părea lui d'Artagnan o adevărată monstruoziitate.

Totuși, când numele regelui se rostea pe neașteptate în mijlocul acestor grosolării pe socoteala cardinalului, un soi de căluș astupa pentru o clipă toate acele guri spurcate; fiecare privea șovăielnic în jurul lui, ca și cum s-ar fi temut să nu-l trădeze peretele subțire care despărțea anticamera de cabinetul domnului de Tréville; dar, foarte curând, un cuvânt cu tâlc amintea iarăși de eminența sa și atunci hohotele izbucneau și mai dezlănțuite, nici una din faptele cardinalului nefiind cruțată de pârjolul criticii.

“Nici vorbă că toți de aici vor fi zvârliți la închisoare și spânzurați, — gândi cu groază d'Artagnan, — și eu, fără îndoială, împreună cu ei, căci de vreme ce i-am auzit și i-am ascultat o să fiu socotit drept părtașul lor. Ce-ar zice oare tata, care m-a sfătuit atât de călduros

să-l respect pe cardinal, dacă m-ar ști cot la cot cu acești păgâni?”

E lesne de închipuit, fără s-o mai spunem că d'Artagnan nu îndrăznea să ia parte la convorbire. Era însă numai ochi și urechi, încerca să-și încordeze cât putea cele cinci simțuri ca să nu piardă o iotă; în pofida încrederii nedezmințite în sfaturile părintești, se simțea îndemnat lăuntric și îmboldit de instinctul lui, să laude mai curând decât să hulească lucrurile nemaipomenite ce se petreceau acolo.

Fiind însă cu desăvârșire străin de ceata curtenilor domnului de Tréville, și fiind zărit pentru întâia oară în locul acela, d'Artagnan a fost întrebat ce dorește. La această întrebare își spuse numele foarte umil, se sprijini pe titlul de compatriot și rugă pe cameristul care venise să-i pună întrebarea, să-i aducă la cunoștință domnului de Tréville cererea unei scurte audiențe, cerere pe care cameristul îi făgădui cu glas ocrotitor să o transmită la timpul și locul convenit.

D'Artagnan, care-și mai venise în fire din uimirea de la început, avu deci răgazul să cerceteze veșmintele și chipurile celor de față.

În mijlocul celui mai însuflețit grup se găsea un mușchetar înalt, cu ținută semeață și o ciudățenie de îmbrăcăminte ce sărea în ochii tuturor. Nu purta uniforma pe care, de altminteri, nici nu era dator s-o poarte mereu, într-o vreme când domnea ceva mai puțină libertate, dar mai multă hotărâre, ci era îmbrăcat într-o haină strâmtă până la genunchi, de culoare azurie, puțin cam ieșită de soare, și cam ponosită, dar pe deasupra ei avea o minunată eșarfă din broderie de aur, ce strălucea ca solzii pe fața apelor, în lumina vie a soarelui. O pelerină lungă de catifea cărămizie îi cădea grațios pe umeri, lăsând să

se vadă doar neasemuita eșarfă de care atârna o spadă uriașă.

Acest mușchetar încetase tocmai de a fi de gardă; se tânguia că are guturai și din când în când, tușea silit. Din pricina asta își luase pelerina, spunea el celor din jur; în vreme ce vorbea, privind de sus și răsucindu-și țanțoș mustața, ceilalți nu-și puteau lua ochii de la eșarfa brodată și, bineînțeles, d'Artagnan mai mult ca oricare altul.

— Ce vreți, — spunea mușchetarul, — e la modă. Știu că-i o sminteală, dar n-ai încotro, asta-i moda! De altfel, trebuie să faci ceva și cu punga babacilor!

— Mai las-o, Porthos! — se repezi unul din cei de față, — vrei să ne faci să credem că ai eșarfa din mărinimia părintească: ți-o fi dat-o doamna voalată cu care te-am întâlnit duminica trecută lângă poarta Saint-Honoré.

— Nu, pe cuvântul și cinstea mea de gentilom, am cumpărat-o chiar eu din banii mei, răspunse acela care fusese numit Porthos.

— Da, la fel cum mi-am cumpărat și eu punga asta nouă cu ce mi-a pus iubita în punga mea veche, adăugă alt mușchetar.

— Adevărat, întări Porthos, — și ca dovadă, uite, am dat pe ea doisprezece pistoli.

Admirația spori, deși îndoiala mai stăruia încă.

— Nu-i așa, Aramis? întrebă Porthos, întorcându-se spre alt mușchetar.

Înfățișarea acestuia din urmă se bătea cap în cap cu a mușchetarului care-i pusese întrebarea, numindu-l Aramis: era un tânăr de cel mult douăzeci și doi sau douăzeci și trei de ani, cu o căutătură copilărească și dulceagă, cu ochii negri și blajini, cu obrajii trandafirii și catifelați ca o piersică de toamnă,

mustața-i subțire desena deasupra buzei de sus o linie fără cusur; s-ar fi zis că mâinile lui se codeau să se aplece, de teamă să nu li se umfle vinele; când și când își ciupea sfârcul urechilor, ca să-l păstreze îmbujorat și străveziu. De obicei vorbea puțin și încet, saluta în dreapta și-n stânga, râdea potolit, arătându-și frumoșii dinți care păreau foarte îngrijiți, ca de altfel întreaga sa ființă. Răspunse la întrebarea prietenului, încuviințând doar din cap.

Această încuviințare păru a înlătura toate îndoielile privitoare la eșarfă; toți rămăseseră cu ochii la ea, dar fără s-o mai pomenească; apoi printr-unul din acele surprinzătoare salturi ale gândirii, convorbirea se îndreptă deodată asupra altui subiect.

— Ce ziceți despre ce istorisește scutierul lui Chalais? întrebă unul din mușchetari, fără a se întoarce spre cineva, ci dimpotrivă, punând întrebarea tuturor de acolo.

— Și ce spune? întrebă Porthos cu glas trufaș.

— Spune c-a întâlnit la Bruxelles pe Rochefort, duhul rău al cardinalului, travestit în capușin. Blestematul de Rochefort, cu anteriorul lui de călugăr, l-a tras pe sfoară pe domnul de Laigues, de nerod ce e.

— Încă ce mai nerod, — întări Porthos, — dar așa o fi oare?

— Așa mi-a spus Aramis, răspunse mușchetarul.

— Adevărat?

— Ei, parcă dumneata nu știi, Porthos, — zise Aramis, — nu ți le-am spus eu toate ieri? Hai să vorbim de altceva.

— Cum? Să vorbim de altceva? Asta-i părerea dumitale, — stăruie Porthos, — foarte frumos, să vorbim de altceva! La naiba! Că repede mai închei dumneata! Adică cum? Cardinalul pune pe un trădător, pe un

tâlhar, pe un nemernic să spioneze un gentilom, îl pune să-i șterpelească scrisorile, apoi, cu ajutorul spionului și datorită scrisorilor, pune să i se taie capul lui Chalais sub învinuirea tâmpită că ar fi vrut să-l omoare pe rege și să-l însoare pe fratele regelui cu regina! Nimeni n-avea habar de toată urzeala asta, ne-o destăinuiești dumneata ieri, spre marea noastră uimire, și acum, când nici măcar nu ne-am dezmeticit, vii să ne spui: hai să vorbim de altceva!

— N-avem decât să vorbim și d-asta dacă ții atât de mult, răspunse netulburat Aramis.

— Dac-aș fi fost scutierul bietului Chalais, — strigă Porthos, — Rochefort ar fi pățit-o rău de tot cu mine.

— Iar dumneata, ai fi pățit-o și mai rău cu ducele Roșu¹¹, îi atrase atenția Aramis.

— Cum? Ducele Roșu? Bravo, bravo, ducele Roșu! întări Porthos, aplaudând și încuviințând din cap. Ducele Roșu, asta-i minunat! Am să răspândesc porecla, dragul meu, fii pe pace. Dar știi că are duh, Aramis al nostru! Ce păcat că n-ai putut să-ți urmezi chemarea, scumpul meu, ce drăgălaș popă ai fi fost!

— Nu-i decât o întârziere trecătoare, lămuri Aramis. Într-o zi, tot o să fiu preot; știi și dumneata Porthos, că tocmai de aceea nu mă las de teologie.

— O să facă așa cum spune, întări Porthos. Mai curând sau mai târziu, tot o s-o facă.

— Mai curând, zise Aramis.

— N-așteaptă decât ceva ca să se hotărască de-a binelea și să îmbrace iar anteriorul pe care-l ține atârnat în cui, dedesubtul uniformei, adăugă un mușchetar.

— Și ce anume așteaptă? întrebă altul.

¹¹ E vorba de Richelieu.

— Așteaptă ca regina să dăruiască Franței un moștenitor.

— Să încetăm cu astfel de glume, domnilor, — spuse Porthos, — slavă domnului, regina e încă la vârsta când poate să-l mai dăruiască.

— Se zice că domnul de Buckingham se află în Franța, adăugă Aramis, cu râsul lui de pișicher, dând acestei fraze, în aparență atât de nevinovate, un înțeles destul de ușuratic.

— De data asta n-ai brodit-o, prietene Aramis, — îi curmă vorba Porthos, — și-n slăbiciunea dumitale de a face haz de orice, treci mereu peste margini îngăduite: dacă te-ar auzi vorbind astfel domnul de Tréville, cred că nu i-ai face deloc plăcere.

— Ai de gând să-mi dai o lecție, Porthos? îl întreabă Aramis, în a cărui privire blajină se văzu scăpărând un fulger.

— Dragul meu, fii mușchetar sau preot, fii una sau alta, dar nu și una și alta, îl sfătui Porthos. Uite, Athos, ți-a spus-o și zilele trecute: slujești la prea mulți stăpâni deodată! Te rog, te rog, ar fi de prisos să ne supărăm, adu-ți aminte cum ne-am înțeles între noi, dumneata, Athos și cu mine. Te duci la doamna d'Aiguillon și-i faci curte; te duci la doamna de Bois-Tracy; vara doamnei de Chevreuse, și-ți merge vestea că ai ajuns departe de tot în binevoitoarea prețuire a acestei doamne. Dumnezeu, nimeni nu-ți cere să-ți destăinuiești fericirea, nici să-ți dai pe față tainele inimii, îți cunoaștem cavalerismul. Dar dacă ai virtutea asta, atunci la naiba, folosește-o și față de maiestatea sa. Lasă să trâncănească cine vrea și orice-o vrea despre rege și despre cardinal; dar regina e sfântă și dacă cineva vorbește de ea, apoi atunci să vorbească numai de bine!

— Porthos, ești la fel de înfumurat ca și Narcis, răspunse Aramis. Știi că nu pot suferi dojenile — afară doar dacă m-ar dojeni Athos. În ceea ce te privește pe dumneata, dragul meu, ai o eșarfă prea frumoasă ca să mai faci pe sfătosul. O să fiu preot când voi socoti de cuviință, deocamdată sunt mușchetar și ca mușchetar spun ce-mi place, iar în clipa de față îmi place să-ți spun că ai început să mă scoți din răbdări.

— Aramis!

— Porthos!

— Ei, domnilor! Domnilor! se auziră strigăte în jurul lor.

— Domnul de Tréville îl așteaptă pe domnul d'Artagnan, curmă discuția cameristul, deschizând ușa.

La auzul acestor cuvinte în timpul cărora ușa rămăsese deschisă, se făcu liniște; în mijlocul tăcerii atotcuprinzătoare, tânărul gascon străbătu o parte din lungimea anticamerei și intra la căpitanul mușchetarilor; totodată, se simțea nespus de bucuros că fusese scutit la vreme de sfârșitul acelei ciudate gâlcevi.

Capitolul III. Audiența

Domnul de Tréville nu era tocmai în apele lui: totuși răspunse politicos tânărului care se înclinase până la pământ și zâmbi ascultând cuvântul de salut, rostit cu accentul bearnez, care-i amintea tinerețea și pământul lui de baștină, două aduceri aminte ce fac pe un om să zâmbească la orice vârstă. Apoi, îndreptându-se spre anticameră și făcându-i lui d'Artagnan semn cu mâna, ca și când i-ar fi cerut îngăduința să sfârșească cu ceilalți înainte de a începe cu el, strigă de trei ori, cu glasul îngroșat de fiecare dată, astfel încât să străbată toate treptele cuprinse. Între tonul poruncitor și cel mânios:

— Athos! Porthos! Aramis!

Cei doi mușchetari cu care am mai făcut cunoștință și care purtau ultimele două din numele de mai sus, părăsiră iute grupul, unde se găseau, și înaintară înspre camera a cărei ușă se și închise îndată ce trecură pragul. Ținuta lor, deși nu tocmai liniștită, stârni totuși, prin aerul nepăsător, plin totodată de demnitate și supunere, admirația lui d'Artagnan care vedea în acești oameni niște semize, iar în căpetenia lor, un Jupiter olimpien, înarmat cu toate trăsnetele cerului.

După ce amândoi mușchetarii intrară în odaie, după ce ușa se închise în urma lor, după ce zumzetul din anticameră începu să se audă iarăși, însuflețit de ultimele chemări, după ce, în sfârșit, domnul de Tréville, tăcut și încruntat, străbătu de trei sau de patru ori încăperea de-a lungul ei, trecând de fiecare dată pe dinaintea lui Porthos și a lui Aramis, care stăteau smirnă ca la o paradă, el se opri deodată și,

măsurându-i din cap până în picioare, se răsti cu o căutătură mânioasă:

— Știți dumneavoastră ce mi-a spus regele, chiar aseară? Știți sau nu, domnilor?

— Nu, răspunseră după o clipă de tăcere cei doi mușchetari. Nu, domnule, nu știm.

— Dar nădăduiesc că ne veți face cinstea să ne spuneți și nouă, adăugă Aramis cu tonul cel mai cuviincios și eu cea mai curtenitoare plecăciune.

— Mi-a spus că în viitor își va alege mușchetarii din rândurile gărzii domnului cardinal.

— Din garda domnului cardinal? Și de ce oare? întrebă cu aprindere Porthos.

— De ce? Fiindcă își dă seama că trebuie să-și îmbrospăteze poșirca lui și cu vin ceva mai bun.

Cei doi mușchetari roșiră până în albul ochilor. D'Artagnan nu mai știa pe ce lume se află și ar fi dorit să i se scufunde pământul sub picioare.

— Da, da, — urmă domnul de Tréville, înflăcărându-se, — da, maiestatea sa are dreptate, căci, pe cinstea mea, e drept că mușchetarii nu sunt la locul lor la curte. Ieri, domnul cardinal povestea la masa de joc a regelui, cu un aer de compătimire care nu mi-a plăcut deloc, că alaltăieri, blestemații de mușchetari, dracii împielitați — și apăsa pe cuvinte cu un ton batjocoritor care mă scotea și mai mult din sărite — spintecătorii ăștia — adăuga, privindu-mă cu ochii lui de pisică sălbatică — s-au încurcat peste noapte într-o speluncă din strada Férou și că o patrulă a gărzii lui — credeam c-o să-mi pufnească de răs în nas — se văzuse silită să-i aresteze pe zurbagii. Mii de draci! Voi trebuie să știți ceva de treaba asta! Auzi, mușchetari arestați!... Erați și voi acolo, degeaba vă ascundeți după degete, ați fost recunoscuți, cardinalul v-a pomenit numele.

Fără îndoială că-i vina mea, numai vina mea, fiindcă eu singur mi-aleg oamenii. Dumneata, de pildă, Aramis, de ce dracu mi-ai mai cerut tunică de mușchetar, când ți-ar fi stat mai bine un anterior popesc? Și dumitale, Porthos, îți trebuia mândrețea asta de eșarfă aurită, ca să-ți atârni o sabie de papură? Dar Athos? Nu-l văd pe Athos. Unde e?

— Domnule, — răspunse trist Aramis, — e bolnav, foarte bolnav.

— Bolnav, foarte bolnav, spui? Și de care boală, mă rog?

— Sunt temeri că ar fi vărsat de vânt, domnule, — răspunse Porthos, vrând să se bage și el în vorbă, — și ar fi grozav de neplăcut, fiindcă i-ar strica fără doar și poate obrazul.

— Vărsat de vânt! Porthos, iar îndrugi bazaconii de ale dumitale! Vărsat de vânt la vârsta lui? Ce tot îmi spuneți!... Sigur că e rănit, te pomenești c-a și murit. Ah! Dac-aș ști... Mii de draci, domnilor mușchetari, nu vreau să umpleți localurile deocheate, nici să vă luați la hartă pe stradă, nici să vă jucați de-a spada pe la răscruci. Nu vreau, în sfârșit, să vă faceți de răs în fața gărzilor domnului cardinal, care sunt oameni cumsecade, liniștiți, descurcăreți, oameni care nu se pun în împrejurarea de a fi arestați și care, spre deosebire de alții, nici nu s-ar lăsa arestați — sunt sigur de asta. Mai degrabă ar muri acolo, pe loc, decât să dea un singur pas înapoi. S-o șteargă, s-o ia la sănătoasa; să dea bir cu fugiții, toate astea-s bune doar pentru mușchetarii regelui!

Porthos și Aramis clocoteau de mânie. Bucuros l-ar fi strâns de gât pe domnul de Tréville, dacă n-ar fi simțit că vorbele lui erau pornite dintr-o adâncă dragoste pentru ei. Băteau podeaua cu piciorul, își

mușcau buzele până la sânge și-și încleștau mâna pe mânerul spadei. După cum am mai spus, cei de afară auziseră când Athos, Porthos și Aramis fuseseră chemați și, după glasul domnului de Tréville, ghiciseră că acesta era furios nevoie mare. Zece capete nerăbdătoare stăteau aplecate peste perdea și păleau de mânie, căci cu urechea lipită de ușă nu pierdeau nici o iotă, în vreme ce gurile lor repetau la șir vorbele de ocară ale căpitanului, ca să le audă toți din anticameră.

Într-o clipă, toata locuința, începând de la ușa cabinetului și până la poarta din stradă, era în fierbere.

— Auzi, mușchetarii regelui arestați de oștenii domnului cardinal! urmă domnul de Tréville, tot atât de mânios în adâncul sufletului ca și soldații lui, dar vorbind răspicat și împlântând, ca să zicem așa, cuvintele în inimile ascultătorilor, unul câte unul, ca niște lovituri de pumnal. Auzi, șase soldați din garda eminenței sale arestează șase mușchetari ai maiestății sale! La naiba, m-am și hotărât! Mă duc chiar acum la Luvru, îmi dau demisia din căpitan al mușchetarilor regali și cer o locotenență în garda cardinalului: dacă nu mă primește, ducă-se dracului, mă fac popă!

La auzul acestor cuvinte, zumzetul de afară se schimbă într-o cumplită vijelie: pretutindeni scăpărau numai ocări și blesteme. La dracu! Mii de draci! Toți sfinții și dumnezeii! se încrucișau în văzduh. D'Artagnan căuta o perdea îndărătul căreia să se ascundă și abia se ținea să nu se vâre sub masă.

— Dacă-i așa, căpitane, — îi curmă vorba Porthos, scos din sărite, — e adevărat că eram șase împotriva șase, dar am fost surprinși mișelește și, înainte să fi putut trage spadele din teacă, doi dintre noi căzuseră

uciși, iar Athos, grav rănit, era ca și mort. Îl știți pe Athos. Ei bine, căpitane, a încercat de două ori să se ridice și de două ori a căzut la pământ. Totuși, nu ne-am predat, nu, am fost târâți cu sila. Pe drum am izbutit să fugim. Cât privește pe Athos, s-a crezut că e mort și l-au lăsat în pace, pe câmpul de bătaie, socotind că nu face să-l mai ridice de acolo. Așa a fost povestea. Ce dracu' căpitane, nu poți câștiga chiar toate bătăliile! Și marele Pompei a pierdut-o pe cea de la Pharsale, și regele Francisc I, care nu era mai prejos ca alții, a pierdut pe cea de la Pavia.

— Iar eu, — adăugă Aramis, — am cinstea să vă asigur că am ucis pe unul din ei cu propria lui spadă, căci spada mea se frânsese de la prima împotrivire; ucis sau înjunghiat, după cum doriți, domnule.

— Nu știam toate astea, reluă domnul de Tréville pe un ton ceva mai domol. După câte văd, domnul cardinal le-a cam înflorit.

— Dar, vă rugăm, domnule. — urmă Aramis care, văzându-l pe căpitan mai potolit, încerca să-l înduplece, — vă rugăm domnule, nu spuneți că Athos e rănit. Ar fi nemângâiat să știe că pățania lui ajunge la urechile regelui, și cum rana e periculoasă, căci spada nu i-a străpuns numai umărul, ci i-a pătruns și în piept, ne e teamă să nu... În aceeași clipă, perdeaua se dădu la o parte și de sub ciucuri se ivi un chip nobil și frumos, dar înspăimântător de străveziu.

— Athos! strigară cei doi mușchetari.

— Athos! făcu și domnul de Tréville.

— Ați poruncit să mă prezint, domnule, — spuse Athos domnului de Tréville, cu o voce slabă, dar foarte liniștită, — camarazii mei mi-au dat de știre că m-ați chemat și iată-mă la ordinele domniei-voastre. Spuneți, domnule, ce doriți de la mine?

La aceste cuvinte, mușchetarul, într-o ținută fără cusur și încins ca de obicei, intră cu pas hotărât în cabinet. Mișcat până în adâncul inimii de această dovadă de bărbăție, domnul de Tréville se repezi înaintea lui.

— Le spuneam tocmai acestor domni, — zise el, — că opresc pe mușchetarii mei să-și pună în primejdie viața când nu e nevoie, căci bărbații viteji îi sunt scumpi regelui, și regele știe că mușchetarii săi sunt oamenii cei mai viteji din lume. Dă-mi mâna, Athos.

Fără să mai aștepte răspunsul noului venit la această dovadă de dragoste, domnul de Tréville îi apucă mâna dreaptă și i-o strânse cu toată puterea, fără să bage de seamă că Athos, oricât s-ar fi stăpânit, se încrunta, fără voie, de durere și că pălea și mai grozav, deși s-ar fi zis că așa ceva era cu neputință.

Ușa rămăsese întredeschisă, atât de grozav uimea pe toți sosirea lui Athos, căci în pofida tainei păstrate, toata lumea aflase de rănirea lui. Un vuiet de murmure bucuroase întâmpină cele din urmă cuvinte ale căpitanului și două sau trei capete se iviră în focul entuziasmului, printre faldurile perdelei de la ușă. Fără îndoială că domnul de Tréville se pregătea să înfiereze prin cuvinte aspre această încălcare a obișnuitei bune-cuviințe, dacă n-ar fi simțit deodată mâna lui Athos stârcindu-se într-a lui; ridicându-și privirea asupra acestuia, îl văzu că era gata să leșine. În aceeași clipă, mușchetarul care se străduia din răputeri să lupte împotriva durerii, se prăbuși, biruit, pe parchet, ca și când și-ar fi dat sufletul.

— Un doctor! răcni domnul de Tréville. Doctorul meu, al regelui, cel mai bun! Un chirurg! Sau, mii de draci! Viteazul meu Athos se sfârșește!

Auzind aceste strigăte, toată lumea dădu buzna în cameră și se îngrămădiră în jurul rănitului, fără ca domnului de Tréville să-i mai treacă prin gând să închidă vreunua ușa. Dar toată această zarvă n-ar fi folosit la nimic, dacă doctorul cerut nu s-ar fi găsit chiar în palat; răzbind prin mulțime, el se apropie de Athos, care nu-și venise încă în fire și, deoarece zgomotul și toată forfoteala aceea îl stinghereau, cel dintâi și cel mai grabnic lucru cerut a fost ducerea mușchetarului într-o odaie învecinată. Domnul de Tréville deschise îndată o ușă, arătând drumul lui Porthos și Aramis, care își ridicară camaradul de brațe. Îndărătul lor pășea doctorul, iar îndărătul doctorului ușa se închise.

În felul acesta, cabinetul domnului de Tréville, această încăpere de obicei atât de respectată, ajunse pentru câteva clipe o prelungire a anticamerei. Fiecare își dădea părerea, se înflăcăra, vorbea în gura mare. Înjurând, blestemând și trimițând la toți dracii pe cardinal cu gărzile lui cu tot.

Curând după aceea, Porthos și Aramis se întoarseră; lângă rănit rămăseseră numai doctorul și domnul de Tréville.

În sfârșit, domnul de Tréville se întoarse și el. Rănitul își venise în fire, iar chirurgul încredința lumea că starea mușchetarului nu trebuia să stârnească îngrijorări prietenilor, slăbiciunea fiind pricinuită doar de pierderea sângelui.

Domnul de Tréville făcu apoi un semn cu mâna, și toți cei de față se îndepărtară afară de d'Artagnan, care nu uitase că avea audiență și care, îndrăzneț ca toți gasconii, rămăsese în tot acest răstimp, neclintit locului.

După ce ieșiră cu toții și după ce ușa se închise în urma lor, domnul de Tréville se întoarse și se trezi singur cu tânărul gascon. Cele întâmplătoare îl făcuseră să-și cam piardă firul gândirii. Îl întrebă deci pe încăpățânatul solicitator ce dorește de la el. D'Artagnan își spuse iarăși numele și domnul de Tréville, aducându-și aminte dintr-o dată ce se petrecea atunci și ce se petrecuse înainte, își dete seama de împrejurări.

— Iartă-mă, — îi spuse el zâmbind, — iartă-mă, dragul meu compatriot, dar le-am uitat cu desăvârșire. Ce vrei?! Un căpitan nu-i decât un tată de familie, dar împovărat cu o și mai mare răspundere decât orice tată de familie. Soldații sunt niște copii mari, fiindcă țin însă ca poruncile regelui și, îndeosebi, ale domnului cardinal să fie aduse la îndeplinire...

D'Artagnan nu-și putu înfrâna un zâmbet. După acest zâmbet, domnul de Tréville înțelese că n-avea în fața lui un prost și, schimbând vorba, îl întrebă de-a dreptul:

— Mi-a fost nespus de drag tatăl duminale, ce pot face pentru fiul lui? Grăbește-te, căci am foarte puțină vreme pentru mine.

— Domnule, — zise d'Artagnan, — când am plecat din Tarbes ca să vin aici, mi-am propus să vă cer, în amintirea prieteniei pe care nu ați uitat-o, o tunică de mușchetar; dar, după tot ce văd de două ceasuri, înțeleg că asemenea favoare ar fi nepotrivit de mare și mi-e teamă că n-o merit.

— Ar fi, într-adevăr, o mare favoare, tinere, — răspunse domnul de Tréville, — dar poate că ea nu te depășește chiar atât de mult pe cât crezi sau pe cât ai aerul să crezi. Totuși, o hotărâre a maiestății sale a prevăzut această împrejurare și, cu părere de rău, te

înștiințez că nimeni nu e primit ca mușchetar înainte de a fi trecut prin încercări premergătoare: fie luând parte la câteva campanii militare, sau la unele fapte strălucite, fie slujind vreme de doi ani într-unul din regimentele mai puțin oblăduite ca al nostru.

D'Artagnan se înclină fără a răspunde un singur cuvânt. De când aflate că sunt atâtea greutăți spre a căpăta tunica de mușchetar, dorința lui de a îmbrăca această uniformă era și mai vie încă.

— Dar, — urmă Tréville, ațintind asupra compatriotului său o privire atât de pătrunzătoare, încât s-ar fi zis că vrea să citească până în fundul inimii, — de hatârul tatălui dumitale, fostul meu tovarăș de arme, țin, cum ți-am mai spus, să fac ceva pentru dumneata. Tinerii noștri gentilomi din Béarn, care se înrolează în armată, nu sunt bogați de obicei și mă îndoiesc că lucrurile s-au schimbat prea mult de la plecarea mea de acolo. Nu cred deci că banii pe care i-ai adus de acasă o să-ți ajungă prea multă vreme ca să trăiești.

D'Artagnan își ridică semeț capul, în semn că nu cerea pomană nimănui.

— Bine, tinere, bine, — urmă Tréville, — cunosc ifosele astea, și eu am descins la Paris cu patru scuzi în buzunar și m-aș fi bătut cu oricine mi-ar fi spus că nu-s în stare să cumpăr Luvrul.

D'Artagnan își înălță capul din ce în ce mai semeț; mulțumită vânzării calului, își începea cariera cu patru scuzi mai mult decât avusese domnul de Tréville când și-o începuse pe-a lui.

— Spuneam deci că ar trebui să păstrezi ceea ce ai acum, oricât de mare ar fi această sumă; dar în același timp, trebuie să-ți desăvârșești cunoștințele trebuincioase unui gentilom. Voi scrie chiar azi o

scrisoare directorului Academiei Regale și mâine vei fi primit fără nici o plată. Nu refuza acest mic hatâr. Gentilomii noștri cei mai bogați și cu obârșia cea mai nobilă îl cer stăruiitor câteodată, fără să-l poată căpăta. Vei învăța să dresezi cai, vei învăța scrima și dansul, vei cunoaște acolo lume bună și, din când în când, vei veni să mă vezi ca să-mi spui ce-ai făcut și dacă la rândul meu pot face ceva pentru dumneata.

Oricât de străin era încă de obiceiurile curții, d'Artagnan își dădu seama de răceala acestei primiri.

— Vai, domnule — zise el, văd acum ce mult îmi lipsește scrisoarea de recomandatie pe care tatăl meu mi-a dat-o pentru dumneavoastră.

— Într-adevăr, — răspunse domnul de Tréville — mă miră chiar că te-ai avântat într-o călătorie atât de lungă fără această azimă de neînlocuit, singurul nostru sprijin, al celor din Béarn.

— O aveam, domnule, și. slavă domnului, așa cum se cădea să fie, dar mi-a fost șterpelită în chip perfid.

Și d'Artagnan povesti întreaga pățanie de la Meung, descrie pe necunoscutul gentilom în cele mai mici amănunte, cu un foc și o sinceritate care-l fermecară pe domnul de Tréville.

— Da, cam ciudat — spuse acesta din urmă, gânditor, — așadar, ai vorbit despre mine în gura mare?

— Am vorbit, domnule, mărturisesc, am avut această ușurință. Ce vreți, un nume ca al dumneavoastră trebuia să-mi slujească drept scut pe drum. Puteți să vă închipuiți ce des m-am pus la adăpostul lui!

Lingușirea era foarte la modă pe acea vreme și domnul de Tréville iubea tămâierile, la fel ca un rege sau ca un cardinal. Nu-și putu deci înfrâna un zâmbet

de vădită mulțumire; dar acest zâmbet se șterse iute și cu gândul la pățania din Meung, urmă:

— Spune-mi, te rog, gentilomul acela n-avea o ușoară cicatrice pe obraz?

— Ba da, parcă l-ar fi atins în trecere un glonte.

— Era un bărbat frumos?

— Da.

— Înalt de statură?

— Da.

— Palid la față și cu părul negru?

— Da, da, chiar așa. Cum de-l cunoașteți, domnule, pe omul ăsta? Ah, dacă vreodată dau de el... dar vă jur, fie și-n iad, tot o să dau eu de el...

— Aștepta o femeie? urmă Tréville.

— A și plecat după ce a schimbat câteva vorbe cu aceea pe care o aștepta.

— Dar nu știi despre ce au vorbit?

— I-a dat o cutie, și i-a spus că înăuntru o să găsească instrucțiunile lui, dar să n-o deschidă decât după ce va ajunge la Londra.

— Femeia aceea era englezoaică?

— El îi spunea Milady.

— El e, — murmură Tréville, — el e! Credeam că tot mai e la Bruxelles.

— Ah, domnule, dacă îl știți pe omul ăsta, — se repezi d'Artagnan, — spuneți-mi, vă rog, cine e și de unde e; sunt în stare să vă scutesc de orice, chiar și de făgăduiala de a mă primi în rândul mușchetarilor, căci înainte de toate, trebuie să mă răzbun, trebuie numaidecât!

— Ferește-te de el ca de foc, tinere, — îi curmă vorba Tréville, — dimpotrivă, dacă-l vezi venind pe de o parte a străzii treci pe partea cealaltă; nu te izbi de

asemenea stâncă, te-ar sfărâma ca pe un ciob de sticlă.

— Degeaba, — mormăi d'Artagnan, — numai să-l întâlnesc...

— Până una-alta, — urmă Tréville, — nu pot să-ți dau decât un sfat: ocolește-l.

Deodată, Tréville se opri, încolțit de o bănuială fulgerătoare. Ura inverșunată pe care tânărul călător o arăta atât de deschis, împotriva unui om care — lucru destul de îndoielnic — îi luase scrisoarea lui taică-său, această ură nu ascundea vreo mișelie? Tânărul acela nu era trimis cumva de eminența sa? Nu venise oare pentru a-i întinde vreo cursă? Acest așa zis d'Artagnan n-o fi oare vreun slujitor tainic al cardinalului, care încerca să se strecoare în casa lui, pentru a-i câștiga încrederea și, mai târziu pentru a-l nimici, mijloc folosit de atâtea ori până atunci? Îl privi de data asta pe d'Artagnan mai sfredelitor decât îl privise întâia oară. Chipul acela, oglindind o sclipitoare istețime și o umilință prefăcută, n-avu darul să-l liniștească pe deplin.

“Vezi bine că e gascon, — gândi el, — dar poate fi tot atât de gascon și cu cardinalul, ca și cu mine. Hai să-l punem la încercare.”

— Prietene, — începu el încet, — doresc, așa cum se cuvine fiului unui vechi prieten — căci o iau drept adevărată povestea cu scrisoarea șterpelită — doresc, zic, să-ți dezvălui tainele politicii noastre, tocmai pentru a îndulci răceala cu care ți-ai dat seama că te-am primit. Regele și cardinalul sunt cei mai buni prieteni din lume; neînțelegerile lor în fața celorlalți nu pot înșela decât pe proști. Nu vreau ca un compatriot, un tânăr atât de chipeș, un băiat curajos, merit să înainteze, să ajungă prada acestor prefăcătorii, să cadă

în capcană ca un neghiob, așa cum au căzut și s-au nenorocit atâția înaintea dumatiale. Să vorbim limpede: sunt la fel de credincios acestor doi stăpâni atotputernici și niciodată faptele mele de căpetenie nu vor avea alt scop decât să slujească pe rege și pe cardinal, care este unul din cele mai glorioase genii pe care le-a dat Franța. Acum, tinere, ține seama de cele ce ți-am spus și dacă ai, fie din familie, fie de pe la cunoștințe, fie chiar ca pornire, vreo dușmănie împotriva cardinalului, așa cum vedem că izbucnește la gentilomii noștri, ia-ți mai bine rămas bun și să ne despărțim. Te voi ajuta de câte ori mi-o vei cere, dar fără să rămâi alături de mine. Nădăjduiesc totuși, că sinceritatea mea îmi va atrage prietenia dumatiale, căci până acum ești singurul tânăr căruia i-am vorbit așa cum îți vorbesc.

Tréville își spunea în sinea lui: “Dacă pe puiul ăsta de vulpe mi l-a trimis chiar cardinalul, fără îndoială că, știind cât îl urăsc, trebuie să-i fi spus iscoadei că cel mai bun mijloc pentru a-mi intra pe sub piele e să mi-l ponegrească în tot felul: și atunci, cu toate împotrivirile mele, vicleanul cumătru o să-mi răspundă că nu poate suferi pe eminența sa”.

Lucrurile se petrecură însă cu totul altfel decât s-aștepta Tréville. D’Artagnan răspunse în chipul cel mai firesc:

— Domnule, am sosit la Paris cu aceleași gânduri. Tatăl meu mi-a spus răspicat să nu rabd nimic de la nimeni, afară doar de la rege, de la cardinal și de la dumneavoastră, adică de la cei dintâi trei bărbați ai Franței...

După cum se vede d’Artagnan îl adăugase pe domnul de Tréville celorlalți doi, socotind că acest lucru n-ar fi avut cum să-i strice.

— ... Am deci cea mai deosebită venerație pentru domnul cardinal și cel mai adânc respect pentru faptele sale, urmă el. Cu atât mai bine, domnule, dacă-mi vorbiți, după cum spuneți, cu sinceritate, căci atunci îmi veți face cinstea de a prețui cum se cuvine această asemănare de gusturi; dimpotrivă, dacă ați fi avut o oarecare neîncredere, foarte firească de altminteri, simt că spunând adevărul mă nimicesc eu singur; dar fie ce-o fi, poate că tot nu voi pierde prețuirea dumneavoastră și la această prețuire eu țin mai mult ca la orice pe lume.

Domnul de Tréville rămase din cale afară de uimit. Atâta pătrundere, atâta sinceritate îi stârneau admirația, fără a-i îndepărta totuși pe deplin bănuielile. Cu cât acest tânăr se dovedea a fi superior celorlalți tineri, cu atât ar fi fost mai de temut — dacă s-ar fi întâmplat să se înșele asupra lui. Totuși strânse mâna lui d'Artagnan, zicându-i:

— Ești un tânăr cinstit, dar în clipa de față nu pot face pentru dumneata mai mult decât ți-am spus adineauri. Palatul meu îți va fi întotdeauna deschis. Mai târziu, când vei putea cere să mă vezi la orice oră, și să folosești orice prilej prielnic, vei obține, cred, ceea ce dorești.

— Așadar, domnule, — întări d'Artagnan. — mă veți aștepta până să ajung demn de cererea mea. Ei bine, fiți liniștit, — adăugă el, cu familiaritatea caracteristică gasconilor, — nu veți avea prea mult de așteptat.

Și, vrând să se retragă, salută ca și când tot ce ar mai fi putut urma, îl privea numai pe el.

— Așteaptă puțin, — îl opri domnul de Tréville, — ți-am făgăduit o scrisoare pentru directorul Academiei. Ești atât de mândru, încât te codești să primești, tinere gentilom?

— Nu, domnule, — răspuse d'Artagnan, — și vă încredințez că această scrisoare nu va avea soarta celeilalte. O voi păstra atât de strașnic, încât va ajunge fără doar și poate unde trebuie, v-o jur! Și vai de acela care s-ar încumeta să mi-o ia!

Domnul de Tréville surâse la auzul acestor ifose și lăsând pe tânărul său compatriot lângă fereastră unde se aflau și unde stătuseră de vorbă, se duse și se așeză la o masă, ca să scrie scrisoarea făgăduită. În vremea asta, d'Artagnan care n-avea ceva mai bun de făcut, începu a bate în geam tactul unui marș, cu ochii după mușchetarii care plecând încolonați, rânduri-rânduri, se făceau nevăzuți după colțul străzii.

Când sfârși de scris scrisoarea, domnul de Tréville îi puse sigiliul și, ridicându-se de pe scaun, se apropie de d'Artagnan ca să i-o dea, dar, chiar în clipa în care d'Artagnan întindea mâna, domnul de Tréville rămase uluit văzând pe ocrotitul său tresărind, schimbând fețe-fețe de mânie și năpustindu-se afară din cabinet:

— Ah! Mii de draci, — urlă el, — de data asta n-o să-mi mai scape!

— Cine să nu-ți scape? întrebă domnul de Tréville.

— El, hoțul! răspuse grăbit d'Artagnan .Trădătorul!
Și se făcu nevăzut.

— Curat nebun! murmură domnul de Tréville. De n-ar fi cumva vreo șmecherie, ca s-o șteargă, când a văzut că a dat greș.

Capitolul IV. Umărul lui Athos, eșarfa lui Porthos și batista lui Aramis

Furios, d'Artagnan străbătuse anticamera din trei sărituri și se repezise spre scară, cu gând să coboare treptele câte patru odată, când din fugă mare era să dea orbește peste un mușchetar, care tocmai ieșea de la domnul de Tréville pe o ușă dosnică și pe care, izbindu-l cu fruntea în umăr, îl făcu să scoată un răcnet, sau mai bine zis un urlet.

— Iartă-mă, te rog, — zvârli d'Artagnan, gata s-o ia din nou la fugă, — iartă-mă, sunt grăbit.

Dar abia coborâse prima treaptă când o mână de fier îl înșfăcă de eșarfă, pironindu-l pe loc.

— Ești grăbit, — îi strigă mușchetarul, alb la față ca un lînțoliu — și atunci te izbești de mine? Îmi spui: "Iartă-mă" și crezi că ajunge? Nu-i tocmai așa, tinere. Nu cumva pentru că l-ai auzit pe domnul de Tréville vorbindu-ne azi puțin cam liber, îți închipui că întâiul venit poate să se poarte cu noi așa cum ne-a vorbit el? Dezmeticește-te, tinere, dumneata nu ești domnul de Tréville!

— Pe legea mea, — răspunse d'Artagnan, dându-și seama că era tocmai Athos, care, în urma îngrijirilor doctorului, se întorcea acasă, — pe legea mea, n-am făcut-o dinadins, și pentru că n-am făcut-o dinadins am spus: "Iartă-mă". Mi se pare că e destul. Dar îți mai spun încă o dată și poate chiar e prea mult: sunt grăbit, pe cuvântul meu, sunt foarte grăbit. Te rog deci dă-mi drumul și lasă-mă să-mi văd de treabă.

— Domnule, urmă Athos, dându-i drumul, — nu știi ce-i buna-cuviință. Se vede că vii de departe.

D'Artagnan, care și coborâse dintr-o dată trei sau patru trepte, se opri în loc.

— Ia mai las-o, domnule — îi curmă el vorba, — oricât de departe aş veni, nu dumneata o să-mi dai mie lecții de bună-cuviință. Ca să știi!

— Poate, zise Athos.

— Ah, dacă n-aș fi atât de grăbit, — adăugă d'Artagnan, — și n-aș alerga după cineva...

— Ascultă, domnule grăbit, pe mine poți să mă găsești și fără să fugi, auzi?

— Și unde, mă rog?

— Lângă mănăstirea Carmes-Deschaux.

— La ce oră?

— La amiază.

— Bine, la amiază voi fi acolo.

— Nu mă face să aștept prea mult; la douăsprezece și un sfert să știi că mă iau după dumneata și-ți retez urechile din fugă.

— Bine, — îi strigă d'Artagnan, — voi fi acolo la douăsprezece fără zece minute.

Și o luă iarăși la goană, parcă l-ar fi apucat strechea, cu gândul să-l ajungă pe necunoscut, al cărui pas molcom nu-l putuse duce prea departe. În poarta dinspre stradă, Porthos stătea de vorbă cu un soldat din gardă. Între ei era loc doar cât să treacă un om. Socotind că se poate strecura, d'Artagnan se repezi ca o săgeată printre ei, dar în socotelile lui nu ținuse seamă de bătaia vântului. Tocmai când era să treacă, o pală de vânt umflă pelerina lungă a lui Porthos și d'Artagnan se pomeni deodată ca sub o aripă. Porthos, desigur, ținea morțiș la această parte însemnată a îmbrăcăminteii lui, căci, în loc să dea drumul pulpaneii ce-o ținea cu mâna o trase înspre el, astfel încât d'Artagnan se înfășură de la sine în catifea, printr-o mișcare auzindu-l pe mușchetar cum suduie, și dând să iasă de sub pelerina care-l orbea,

d'Artagnan își căută drum printre falduri. Se temea mai ales să nu întineze prospețimea minunatei eșarfe pe care o cunoaștem, când deschizând sfios ochii, se trezi cu nasul între umerii lui Porthos, adică tocmai lipit de eșarfă.

Vai și amar! Ca cele mai multe lucruri de pe această lume, care-ți iau la început vederea, eșarfa era doar în față de aur, iar în spate din piele de bivol. Neputând avea o eșarfă cu totul de aur, Porthos, ca un adevărat viteaz ce era, se mulțumise s-o aibă doar pe jumătate; e deci lesne de înțeles tâlcul guturaiului și nevoia grabnică a pelerinei.

— Pe toți dracii! — izbucni Porthos, silindu-se să scape de d'Artagnan care i se zbătea în spate, — ai căpiat de dai buzna peste oameni?

— Iartă-mă, — îngână d'Artagnan ieșind de sub pelerina uriașului, — dar sunt foarte grăbit, alerg după cineva și...

— Și unde-ți lași ochii când alergi? se răsti Porthos.

— Nicăieri, — răspunse d'Artagnan, înțepat, — nicăieri, ba mulțumită ochilor mei, văd chiar unele lucruri pe care alții nu le văd..

Fie că înțelesese sau nu ce voia să spună d'Artagnan, Porthos își ieși din sărite:

— Dumneata, domnule, n-o să scapi de scărmăneală, dacă te tot vâri așa în mușchetari. Ia seama!

— Scărmăneală, domnule, — se miră d'Artagnan, — cuvântul e cam tare.

— O fi dar se potrivește cu omul obișnuit să-și privească în față potrivnicii.

— La naiba! Cred și eu că dumneata nu întorci spatele potrivnicilor dumitale!

Și, încântat de pozna lui, tânărul se îndepărtă râzând în hohote.

Porthos spumega de mânie și dădu să se repeadă după d'Artagnan.

— Mai târziu, mai târziu, —îi strigă acesta, — când n-o să mai porți pelerina.

— Atuncea la unu, îndărătul Luxemburgului.

— Foarte bine, la unu, răspunse d'Artagnan, cotind după colțul străzii.

Dar nici pe strada pe care o străbătuse, nici pe cea care i se desfășura acum înaintea ochilor, nu zări pe nimeni. Oricât de încet ar fi mers necunoscutul, de bună seamă tot ajunsese departe, sau poate că intrase în vreo casă. D'Artagnan îi întrebă pe toți trecătorii care-i ieșiră în cale, dacă nu cumva îl văzuseră, apoi coborî până la ponton, o apucă în sus, pe strada Senei și pe strada Crucii Roșii, dar zadarnic: necunoscutul intrase parcă în pământ. Totuși, alergătura i-a fost de mare folos, căci cu cât sudoarea îi scâlda mai tare fruntea, cu atât inima i se răcorea.

Începu atunci să cugete asupra întâmplărilor petrecute: erau multe și nefericite; ceasornicul arăta numai unsprezece și în dimineața aceea avusese vreme să-și atragă reaua-voință a domnului de Tréville, care fără îndoială trebuie să fi găsit foarte puțin cuviincios felul acela de a fi părăsit.

Îi căzuseră apoi pe cap două dueluri cu doi dintre bărbații în stare să ucidă fiecare câte trei d'Artagnan; amândoi erau mușchetari, adică două ființe dintre cele pe care le prețuia atât de mult, încât le așeza în mintea și la inima lui mai presus decât pe toți ceilalți muritori.

Cumplită împrejurare! Fiind incredințat că va fi ucis de Athos, se înțelege de la sine că Porthos nu-l mai îngrijora prea mult. Totuși, deoarece speranța e

cea din urma scânteie care se stinge în orice inimă, începu din nou să spere că ar putea supraviețui acestor două dueluri, cu răni groaznice bineînțeles; în caz de supraviețuire, își făcu sieși următoarele dojeni: “Mă port ca un bezmetic și ca un mojić! Viteazul și nefericitul de Athos era rănit tocmai la umărul de care m-am izbit cu capul ca un berbec, Singurul lucru care mă uimește e că nu m-a căsăpít pe loc; ar fi avut tot dreptul: durerea pe care i-am pricinuit-o trebuie să fi fost îngrozitoare. Cât privește pe Porthos, ah, cât privește pe Porthos, pe legea mea, e ceva mai hazliu!”

Și fără să vrea, tânărul începu să râdă privind totuși împrejur spre a-și da seama dacă nu cumva râsul lui de unul singur, și din senin pentru cei care-l vedeau râzând, n-ar fi putut jigni vreun trecător.

“... Cât privește pe Porthos, pățania e mult mai hazlie, dar asta nu înseamnă că nu sunt un mare zăpăuc. Se poate să dai așa, orbește, peste oameni? Și să te bagi așa sub hainele lor ca să vezi ce au și ce n-au prin partea locului! Fără doar și poate că m-ar fi iertat, dacă nu m-aș fi apucat să-i pomenesc de afurisita de eșarfă, în vorbe cu perdea, e drept, dar cu ce perdea subțire! Ah, gascon afurisit ce sunt, mi-ar arde de trăsnaí și-n somn! Hai, dragă d'Artagnan, — urmă el vorbindu-și cu toată blândețea ce credea că i se cuvine, — dacă se întâmplă să scapi teafăr, ceea ce nu pot să-mi închipui, va trebui să te porți în viitor cât mai cuviincios. De azi înainte, va trebui să fii admirat, să fii dat drept pildă. A fi curtenitor și cuviincios nu înseamnă a fi mișel. Uită-te la Aramis: Aramis e duioșia, e farmecul întruchipat! A îndrăznit oare cineva, vreodată, să spună că Aramis e un mișel? Nu, fără îndoială că nu! Ei bine, pe viitor eu vreau să-i urmez pilda, în toate! Ah, dar uite-l colo!”

Tot mergând și vorbind de unul singur, ajunsese la câțiva pași de palatul d'Aiguillon; în fața acestui palat, d'Artagnan îl zărise pe Aramis pălăvrăgind voios cu trei gentilomi din garda regelui. La rândul lui și Aramis îl zărise pe d'Artagnan; dar cum nu uita că în aceeași dimineață domnul de Tréville își ieșise din fire chiar înaintea tânărului, și cum un martor al muștrărilor primite nu putea face plăcere, Aramis se făcu că nu-l vede. D'Artagnan, dimpotrivă, credincios năzuințelor lui de împăcare și de curtenie, se apropie de cei patru tineri, cu un salut adânc însoțit de cel mai fermecător zâmbet. Aramis înclină ușor capul, dar fără să zâmbească. De altminteri, toți patru își curmară îndată convorbirea.

D'Artagnan nu era atât de negliob, încât să nu bage de seamă că n-avea ce căuta acolo; dar nefiind încă deprins cu obiceiurile societății înalte, nu știa cum să iasă pe nesimțite dintr-o împrejurare neplăcută ca aceea în care se află cineva, atunci când se amestecă printre oameni pe care abia îi cunoaște și într-o convorbire care nu-l privește. Chibzuia deci în sinea lui cum să facă pentru a se retrage în chipul cel mai firesc cu putință, când văzu deodată că Aramis lăsase să-i cadă batista și că, fără îndoială, pusese din nebăgare de seamă piciorul pe deasupra; socotind că sosise clipa să-și îndrepte stângăciile, se aplecă și, cu aerul cel mai curtenitor de care era în stare, trase batista de sub piciorul mușchetarului, în ciuda sforțărilor pe care acesta le făcea ca să nu-i dea drumul: apoi, înmânându-i-o îi spuse:

— Iată, domnule, o batistă pe care sigur că v-ar părea rău s-o pierdeți.

Batista era într-adevăr toată în broderii fine și avea o coroană cu blazon într-un colț. Aramis roși până în

vârful urechilor și mai mult smulse decât luă batista din inimile gasconului.

— Ah! Ah! — se repezi unul din ceilalți, — o să mai spui acum, tăcutule Aramis, că nu te ai bine cu doamna de Bois-Tracy, când această fermecătoare doamnă are bunătatea să-ți împrumute batistele ei?

Aramis aruncă lui d'Artagnan una din acele priviri care dau cuiva să înțeleagă că și-a făcut un dușman de moarte; apoi, cu căutătura lui mieroasă, răspunse:

— Vă înșelați, domnilor, batista nu-i a mea și nu știu pentru ce domnul a găsit cu cale să mi-o dea mie, mai curând decât unuia dintre dumneavoastră; ca dovadă, iată: batista mea e la mine în buzunar.

Spunând aceste cuvinte, își scoase batista lui, de asemenea foarte elegantă, din cea mai fină pânză de in, deși pânza de in era scumpă în acea vreme — dar fără broderii și fără blazon, ci împodobită doar cu inițialele stăpânului ei.

De data asta d'Artagnan nu mai scoase nici un cuvânt. Își dădea seama că făcuse altă boroboață. Prietenii lui Aramis nu se lăsară însă convinși de tăgada lui, și unul dintre ei spuse tânărului mușchetar, silindu-se să se arate cât mai serios:

— Dacă ar fi așa cum spui tu, m-aș vedea nevoit, dragul meu Aramis, să ți-o cer înapoi, căci, după cum știi, Bois-Tracy e unul din prietenii mei apropiați și nu vreau ca cineva să facă pe grozavul cu lucruri de-ale soției lui.

— N-o ceri cum se cuvine, — îi răspunse Aramis, — și deși recunosc temeiul de netăgăduit al cererii tale, totuși m-aș împotrivi din pricina felului în care ai făcut-o.

— De fapt, — încercă să spună sfios d'Artagnan, — eu n-am văzut batista căzând din buzunarul domnului

Aramis, domnia-sa ținea doar piciorul pe deasupra — atâta tot — și atunci m-am gândit că dacă-și ține piciorul pe ea, batista e a lui.

— Și te-ai înșelat, domnul meu, răspunse Aramis, nepăsător la încercările lui d'Artagnan de a-și îndrepta greșeala. Apoi, adăugă, întorcându-se către oșteanul din garda care spusese că e prietenul lui Bois-Tracy: De altminteri, mă gândesc, scumpe prietene al lui Bois-Tracy, că și eu îi sunt prieten tot atât de apropiat cum îi poți fi și tu, așa că la urma urmelor, batista ar fi putut să cadă tot atât de bine din buzunarul tău, ca și dintr-al meu.

— Nu, pe cinstea mea, se împotrivi oșteanul din garda maiestății sale.

— Tu o să juri pe cinstea ta, iar eu îmi voi da cuvântul și atunci, firește, unul din noi doi trebuie să mintă. Haide mai bine, Montaran, să luăm fiecare câte o jumătate.

— Din batistă?

— Da.

— Minunat, — strigară ceilalți doi oșteni din gardă, — judecata regelui Solomon. Hotărât lucru, Aramis, ești o comoară de înțelepciune.

Tinerii izbucniră în râs și, cum e lesne de închipuit, întâmplarea n-a avut alte urmări. După câteva clipe, convorbirea încetă și după ce-și strânseseră călduros mâna, tustrei oștenii se despărțiră de mușchetar; cei dintâi își văzură de drumul lor și Aramis de al lui.

“Iată clipa nimerită ca să fac pace cu acest om de lume”, își zise d'Artagnan, care spre sfârșitul convorbirii se ținuse puțin mai la o parte; sub îndemnul acestui frumos simțământ, vru să se apropie de Aramis, care se îndepărta fără să-l mai ia în seamă.

— Domnul meu, — începu el, — sper că mă vei ierta.

— Ah! domnule, — i-o reteză Aramis, — îngăduie-mi să-ți spun că nu te-ai purtat adineauri așa cum trebuie să se poarte un om de lume.

— Cum, domnule, — se răsti d'Artagnan, — îți închipui că...

— Îmi închipui, domnule, că nu ești atât de prost și că deși abia ai sosit din Gasconia, totuși știi că nimeni nu calcă așa, nitam-nisam, peste o batistă. Ce naiba! Caldărâmul Parisului nu e din pânză de batiste!

— Domnule, cred că greșești încercând să mă umilești, răspunse d'Artagnan, a cărui fire certăreață o și luase înaintea hotărârilor sale pașnice. E adevărat că sunt din Gasconia și fiindcă o știi, nu mai e nevoie să-ți spun că gasconii nu sunt prea răbdători; dacă și-au cerut o dată iertare, fie chiar pentru o nerozie, ei rămân încredințați că au făcut mai mult de jumătate din ce trebuie să facă.

— Domnule, eu îți spun toate astea, — răspunse Aramis, — nu ca să-ți caut gâlceavă. Slavă Domnului! Nu sunt un spadasin și, nefiind mușchetar decât în chip trecător, nu mă bat decât când mă văd nevoit, și totdeauna în silă. Dar de data asta e mult mai grav, căci din pricina dumitale a fost atinsă cinstea unei doamne.

— Vrei să zici, din pricina noastră! i-o tăie d'Artagnan.

— De ce ai avut stângăcia să-mi înapoiezi batista?

— De ce ai avut stângăcia s-o lași să cadă?

— Am spus și mai spun, domnule, batista n-a căzut din buzunarul meu.

— Atunci ai mințit de două ori, domnule, fiindcă eu am văzut când a căzut, am văzut cu ochii mei.

— Așa? O iei pe tonul ăsta, domnule gascon? Ei bine! Las că te învăț eu cum să te porți!

– Și eu o să te trimit înapoi la liturghia dumitale, domnule popă! Scoate, te rog, spada din teacă, acum, pe loc.

– Nu, drăguțule, nu aici. Nu vezi că suntem în fața palatului d'Aiguillon care geme de oamenii cardinalului? Cine-mi spune că nu te-a împrumutat chiar eminența sa să-i aduci capul meu? Și eu țin grozav de mult la capul meu, care mi se pare că-mi vine destul de bine pe umeri. De aceea eu nu mă dau în lături să teucid, dar fii pe pace, vreau să teucid frumușel, într-un loc închis, și acoperit, unde să nu te poți grozăvi cu moartea dumitale.

– N-am nimic împotriva, dar nu te încrede prea mult și adu cu dumneata și batista, fie că-i a dumitale sau nu; o să ai poate prilejul s-o folosești.

– Domnul este gascon? întrebă Aramis.

– Da, dar sper că domnul nu amână o întâlnire din prea mare prevedere.

– Prevederea, domnule, este o virtute destul de fără rost pentru mușchetari, știu și eu asta, în schimb slujitorii bisericii nu se pot lipsi de ea, și deoarece nu-s mușchetar decât în chip trecător, țin să rămân prevăzător. La ora două voi avea cinstea să te aștept în palatul domnului de Tréville. Acolo îți voi arăta locurile cele mai nimerite.

Cei doi tineri se salutară, apoi Aramis se depărta, apucând în sus pe strada care duce la Luxemburg, în vreme ce d'Artagnan, văzând că e destul de târziu, se îndreptă spre Carmes-Deschaux, spunându-și în sine: "Hotărât lucru, nu mai pot da înapoi, dar dacă o fi să mă omoare, măcar mă omoară un mușchetar".

Capitolul V. Mușchetarii regelui și gărzile domnului cardinal

D'Artagnan nu cunoștea pe nimeni la Paris. Se duse deci la întâlnirea cu Athos fără să-și fi luat un martor, hotărât să se mulțumească doar cu acei pe care îi va fi ales adversarul. De altminteri, își pusese în gând să ceară viteazului mușchetar iertăciunea cuvenită, fără a arăta însă slăbiciune, căci se temea ca duelul să nu aibă urmările neplăcute pe care le au de obicei întâlniri de felul acestora, când un bărbat tânăr și voinic se bate cu un adversar rănit și sleit de puteri: învins, îndoiește fără voie izbânda potrivnicului; învingător, se vede învinuit de nelegiuire și îndrăzneală ieftină.

De altfel, sau noi n-am înfățișat bine caracterul vânătorului nostru de isprăvi năzdrăvane, sau cititorul a trebuit să-și dea până acum seama că d'Artagnan nu era un om oarecare. De aceea, deși își spunea mereu că îl pândește moartea, nu putea totuși primi să moară fără să crâcnească, așa cum ar fi făcut un altul mai puțin cutezător și mai puțin cumpătat. Cugetând asupra diferitelor firi ale celor cu care urma să se bată, începu să vadă mai limpede înaintea lui. Nădăjduia ca prin cuvintele de iertare, dinainte pregătite, să câștige prietenia lui Athos, a cărui ținută de mare nobil și a cărui înfățișare simplă îi plăceau nespuse de mult. Se mai mângâia cu gândul că lui Porthos îi va fi teamă, în urma pățaniei cu eșarfa, ca nu cumva, dacă d'Artagnan n-ar fi fost omorât pe loc, să înceapă a povesti tuturor o descoperire care, spusă cu duhul cuvenit, l-ar fi făcut de răs. Iar în privința șmecherului de Aramis, nu prea avea de ce să-i fie teamă; chiar dacă ar fi izbutit să dea piept cu el, își luă sarcina să-i

facă de petrecanie sau, cel puțin, nimerindu-l în obraz, cu una din loviturile pe care Cezar le recomanda împotriva soldaților lui Pompei, să-i pocească pe vecie chipul cu care se fălea atâta.

Apoi, mai era în d'Artagnan acel substrat neclintit de dârzenie, pe care i-l sădiseră în inimă sfaturile tatălui său, sfaturi al căror cuprins era: “nu răbda de la nimeni nimic, afară doar de la rege, de la cardinal și de la domnul de Tréville”. Astfel fiind, se trezi mai mult zburând decât mergând spre mănăstirea Carmeliților desculți, sau Carmes-Deschaux, cum i se spunea pe vremea aceea; era un soi de clădire fără ferestre, împresurată de plaiuri sterpe, o filială a lui Pré-aux-Clercs¹² care slujea îndeobște ca loc de întâlnire celor ce n-aveau vreme de pierdut.

Când d'Artagnan ajunsese în fața micului loc viran, de la poalele mănăstirii, Athos aștepta doar de cinci minute, iar orologiul vestea miezul zilei. Era deci punctual ca Samariteanca și nici cel mai chițibușar judecător în materie de dueluri n-ar fi găsit nimic de spus.

Athos, care suferea cumplit de pe urma loviturii, deși rana îi fusese proaspăt oblojită de chirurgul domnului de Tréville, ședea pe o piatră și își aștepta liniștit potrivnicul, cu acea ținută demnă care nu-l părăsea niciodată. Când îl văzu pe d'Artagnan, se ridică și făcu plin de cuviință, câțiva pași în întâmpinarea lui. La rândul său, acesta din urmă se îndreptă spre el, ținându-și pălăria în mână atât de jos, încât pana i se târa de pământ.

¹² Câmp situat la marginea Parisului, renumit loc de dueluri, în secolele XVI–XVII.

— Domnule, — zise Athos, — am încunoștințat pe doi din prietenii mei care-mi vor sluji de martori, dar acești doi prieteni n-au sosit încă. Mă miră că sunt în întârziere, nu-i obiceiul lor.

— Eu n-am martori, domnule, — răspunse d'Artagnan, — abia am sosit ieri la Paris și nu cunosc încă pe nimeni, afară de domnul de Tréville, căruia tatăl meu m-a recomandat, căci are cinstea de a se număra oarecum printre prietenii lui.

Athos rămase o clipă pe gânduri.

— Nu cunoști decât pe domnul de Tréville? întrebă el.

— Da, domnule, nu-l cunosc decât pe el.

— Atunci, — urmă Athos, jumătate pentru el, jumătate pentru d'Artagnan, — atunci dacă te omor, aș fi un fel de mâncător de copii!

— Nu chiar așa, — răspunse d'Artagnan, cu un salut ce nu era lipsit de demnitate, — nu chiar așa, căci îmi faceți cinstea de a vă bate cu mine, cu o rană care cred că vă supără destul.

— Ba mă supără rău de tot și, pe cuvântul meu, îți mărturisesc că m-ai lovit al dracului, dar mă voi sluji de mâna stângă, așa cum obișnuiesc în asemenea împrejurări; să nu crezi că-ți fac o favoare, mânuiesc spada destul de bine și cu o mână, și cu alta și, n-o să-ți vină tocmai ușor: un stângaci își încurcă adversarii care n-au prins încă de veste. Îmi pare rău că nu ți-am spus-o mai din vreme ca să știi.

— Sunteți atât de curtenitor, domnul meu, încât vă sunt cum nu se poate mai recunoscător, spuse d'Artagnan, înclinându-se iarăși.

— Iar eu mă simt copleșit, — răspunse Athos pe un ton plin de noblețe, — să vorbim deci despre altceva,

afară doar dacă asta te-ar supăra. Ah, fir-ar să fie, că rău m-ai lovit! Mă arde umărul.

— Dacă mi-ați da voie... încep d'Artagnan sfios.

— Ce anume?

— Am un balsam pentru răni, un balsam pe care mi l-a dat mama și pe care l-am încercat pe pielea mea.

— Așa?

— Chiar așa! Sunt sigur că în mai puțin de trei zile, balsamul meu v-ar vindeca și, peste trei zile, când veți fi vindecat, va fi pentru mine, domnule, și atunci o mare cinste să stau la dispoziția dumneavoastră.

D'Artagnan rosti aceste cuvinte cu o simplitate care făcea cinste bunei sale creșteri, fără să aducă nici o știrbire curajului său.

— Mii de draci, domnule, — zise Athos, — iată o propunere care-mi place! Asta nu înseamnă că o primesc, dar se simte de la o leghe că vine de la un gentilom. Așa vorbeau și se purtau vitejii din timpul lui Carol cel Mare, pe care orice cavaler ar trebui să-i ia drept pildă. Din nefericire, nu mai trăim vremurile marelui împărat. Trăim în timpul domnului cardinal, așa că oricât am vrea noi să păstrăm taina, în cele trei zile se va afla că trebuie să ne batem și ni se vor pune bețe în roate. Dar de ce n-or mai fi venind odată haimanalele alea?

— Dacă sunteți grăbit, domnule, — îi spuse d'Artagnan lui Athos cu aceeași simplitate cu care-i propusese să amâne duelul peste trei zile, — dacă sunteți grăbit și dacă doriți să mă trimiteți mai iute pe lumea cealaltă, vă rog nu vă sfiți.

— Iată alt cuvânt care-mi place, — mărturisi Athos, încuviințând grațios din cap, — nu vine de la un om fără minte și fără îndoială vine de la un om curajos. Domnule, îmi plac bărbații de felul dumatăle și-mi dau

seama că dacă nu ne-am ucide unul pe altul, mai târziu îmi va face o deosebită plăcere să stau de vorbă cu dumneata. Să-i așteptăm pe acești domni, te rog, am destulă vreme și va fi mai nimerit. Uite! Mi se pare că văd pe unul din ei.

Într-adevăr, la capătul străzii Vaugirard, se ivea uriașa făptură a lui Porthos.

— Cum, — făcu d'Artagnan, — întâiul dumitale martor este domnul Porthos?

— Da. Ai ceva împotriva?

— Nu, deloc.

— Iată și pe cel de al doilea.

Întorcându-se spre partea unde arăta Athos, d'Artagnan îl recunoscă pe Aramis.

— Cum, — făcu el și mai uimit decât întâia oară, — cel de al doilea martor al dumitale e domnul Aramis?

— Chiar așa, nu știai că nimeni nu ne vede pe unul fără celălalt și că printre mușchetari, printre ostași, la curte și în oraș, ni se spune: Athos, Porthos și Aramis sau cei trei nedespărțiți? Dar dumneata vii tocmai de la Dax, sau de la Pau, așa că...

— De la Tarbes, îl îndreptă d'Artagnan.

— ... Ți-e îngăduit să nu cunoști acest amănunt, urmă Athos.

— Pe legea mea, — răspunse d'Artagnan, — numele vă șade bine, domnilor, și dacă pățania mea va stârni gălăgie, ea va dovedi cel puțin că prietenia dumneavoastră nu se bizuie pe contraste.

În vremea asta, Porthos se apropiase, și făcuse un semn de salut lui Athos; întorcându-se apoi spre d'Artagnan, rămăsese foarte mirat.

În treacăt fie zis, Porthos își schimbase eșarfa și nu mai purta pelerină.

— Ei poftim, — făcu el, ce înseamnă asta?

— Domnul este cel cu care mă bat, răspunse Athos, arătându-l pe d'Artagnan cu mâna și salutând tot astfel.

— Și eu tot cu el mă bat, adăugă Porthos.

— Dar abia la ora unu, lămuri d'Artagnan.

— Și eu tot cu domnul mă bat, spuse și Aramis apropiindu-se de ei.

— Da, dar abia la ora două, se amestecă d'Artagnan, cu același glas liniștit.

— Și pentru că veni vorba, de ce te bați, Athos? întrebă Aramis.

— Pe legea mea, nu prea știu nici eu; m-a lovit la umăr, dar tu, Porthos?

— Pe legea mea dacă știu, mă bat pentru că mă bat, răspunse Porthos roșind.

Athos, căruia nu-i scăpa nimic, văzu fluturând un zâmbet pe buzele gasconului.

— Am avut o neînțelegere în privința îmbrăcămintei, zise tânărul.

— Și tu, Aramis? — întrebă Athos.

— Eu mă bat pentru o chestiune de teologie, răspunse Aramis, făcându-i totodată semn lui d'Artagnan, că-l roagă să nu dea în vileag adevărata pricină a duelului lor.

Athos văzu fluturând alt zâmbet pe buzele lui d'Artagnan.

— Adevărat? întrebă Athos.

— Da, o teză din sfântul Augustin, asupra căruia nu suntem de aceeași părere, zise gasconul.

— Hotărât lucru, — mormăi Athos, — e un om de duh.

— Și acum, fiindcă v-ați strâns toți laolaltă, — începu d'Artagnan, — îngăduiți-mi, domnilor, să vă cer mai întâi iertare.

La auzul cuvântului “iertare”, un nor trecu pe fruntea lui Athos, un surâs semeț juca pe buzele lui Porthos și un semn de împotrivire fu răspunsul lui Aramis.

— Nu mă înțelegeți domnilor, — urmă d’Artagnan ridicându-și capul luminat în clipa aceea de soarele ce-i aurea trăsăturile fine și îndrăznețe, — vă cer iertare dacă s-ar întâmpla să nu-mi pot plăti datoria față de toți trei, căci domnul Athos are dreptul să măucidă cel dintâi, ceea ce răpește din valoarea poliței dumitale, domnule Porthos, și ceea ce-o face aproape egală cu zero, pe-a dumitale, domnule Aramis. De aceea, domnilor, vă cer încă o dată, iertare, dar numai pentru asta, și acum, în gardă!

Rostind aceste cuvinte, d’Artagnan își trase spada cu cel mai cavaleresc gest cu putință.

I se urcase sângele la cap și în clipa aceea ar fi tras spada din teacă împotriva tuturor mușchetarilor regatului, la fel ca împotriva lui Athos, Porthos și Aramis.

Era douăsprezece și un sfert, soarele strălucea la zenit, și locul ales pentru a fi teatru de luptă se găsea în plină arșiță.

— E foarte cald — zise Athos trăgând la rândul lui spada din teacă, — dar nu pot să-mi scot haina, căci am simțit adineauri cum îmi sângerează rana și mi-ar fi teamă să-mi stingheresc adversarul, arătându-i sânge străin de tăișul spadei lui.

— E adevărat, domnule, — răspunse d’Artagnan, — dar fie că e sau nu străin de tăișul spadei mele, vă încredințez că-mi pare rău să văd sângele unui atât de viteaz gentilom; mă voi bate deci și eu în haină, ca și dumneata.

— Haide, haide, — se amestecă Porthos, — ajunge cu atâtea temenele, gândiți-vă că ne așteptăm și noi rândul.

— Vorbește în numele dumitale, Porthos, de câte ori vrei să spui asemenea necuviințe, îi curmă vorba Aramis. În ceea ce mă privește, găsesc că toate câte și le spun acești domni, sunt potrivit spuse și demne de doi gentilomi.

— Poți începe când vrei, domnule, zise Athos, punându-se în gardă.

— Așteptam ordinele dumitale, îi răspunse d'Artagnan, încrucișând spada.

Dar, cele două spade abia zăngăniseră la prima lor atingere, când o patrulă din gărzile eminenței sale, comandată de domnul de Jussac, se ivi de după colțul mănăstirii.

— Garda cardinalului! strigară dintr-o dată Porthos și Aramis. Spada în teaca, domnilor, spada în teacă!

Era însă prea târziu; cei doi luptători fuseseră văzuți într-o poziție care nu lăsa nici o îndoială asupra gândului lor.

— Opriți! strigă Jussac, înaintând și făcând semn oamenilor lui să-l urmeze: Opriți! Ce facem oare aici, mușchetari, ne batem? Și cu edictele cum rămâne?

— Sunteți prea mărinimoși, domnii mei, răspunse Athos înciudat, căci Jussac era unul din cei care se năpustiseră pe ei cu două seri înainte. Dac-am fi în locul dumneavoastră, vă încredințez că noi nu ne-am amesteca. Lăsați-ne deci în pace și veți lua parte la o petrecere fără nici o osteneală.

— Domnilor, — urmă Jussac — cu mare părere de rău trebuie să vă declar că acest lucru nu e cu putință. Datoria înainte de toate. Vă rog deci, băgați spadele în teacă, și urmați-ne.

— Domnule — zise Aramis, maimuțărindu-l pe Jussac, — cu cea mai mare plăcere am da ascultare binevoitoarei dumitale invitații, dacă ar atârna numai de noi, dar e cu neputință, nu ne dă voie domnul de Tréville. Vedeți-vă de drum, e tot ce aveți mai bun de făcut.

Simțind zeflemeaua, Jussac își ieși din sărite.

— Dacă nu vă supuneți, vă vom lua pe sus.

— Ei sunt cinci — spuse Athos în șoaptă — iar noi suntem doar trei, vom fi iarăși bătuti și va trebui să murim aici; să știți că eu nu mă mai arăt învins în fața căpitanului.

Într-o clipă, Athos, Porthos și Aramis se apropiară unul de celălalt, în vreme ce Jussac își alinia soldații.

Acea singură clipă îi ajunse lui d'Artagnan ca să ia o hotărâre. Era una din acele întâmplări de care atârână viața unui om: trebuia să aleagă între rege și cardinal, și odată alegerea făcută trebuia să meargă înainte. A se bate însemna a călca legea, însemna a-și pune viața în primejdie, însemna a și-l face dintr-o dată dușman pe un ministru mai puternic decât însuși regele, iată ce întrezări tânărul, totuși, s-o spunem spre lauda lui, nu șovăi nici o singură clipă, întorcându-se spre Athos și prietenii lui, le șopti:

— Domnilor, îngăduiți-mi să îndrept ceva în cuvintele dumneavoastră. Ați spus adineauri că nu sunteți decât trei, mie mi se pare însă că suntem patru.

— Dar dumneata nu ești de-ai noștri, răspunse Porthos.

— E adevărat, — stăruie d'Artagnan. — nu am haina, dar am sufletul dumneavoastră; inima mea e de mușchetar, așa simt eu, domnule, și asta-i un imbold pentru mine.

— Dă-te la o parte, tinere, strigă Jussac lui d'Artagnan. După gesturi și căutătură, îi înțelesese gândul. Poți să te retragi, îți dau voie. Scapă-ți pielea. Hai, mai repede!

D'Artagnan nu se mișca din loc.

— Hotărât lucru, ești un băiat de inimă, șopti Athos, strângând mâna tânărului.

— Haide, haide, hotărâți-vă odată, se răsti Jussac.

— Trebuie să facem într-un fel, șoptiră Porthos și Aramis.

— Domnul e plin de mărinimie, rosti Athos.

Toți trei se gândeau însă la tinerețea lui d'Artagnan și la lipsa lui de experiență.

— N-am fi decât trei, dintre care un rănit, plus un copil, — socoti Athos, — și se va spune totuși că am fost patru bărbați.

— Dar și să dăm îndărăt! adăugă Porthos.

— Cam greu, încuviință Athos.

D'Artagnan le pricepu nehotărârea:

— Domnilor, puneți-mă la încercare, și vă jur pe cinstea mea că nu plec de aici dacă suntem învinși.

— Cum te numești, viteazule? întrebă Athos.

— D'Artagnan, domnule.

— Ei bine! Athos, Porthos. Aramis și d'Artagnan înainte! strigă Athos.

— Ce faceți, domnilor? Nu vă hotărâți care să vă hotărâți? strigă a treia oară Jussac.

— S-a făcut, domnule, zise Athos.

— Și ce hotărâre ați luat? întrebă Jussac.

— Vom avea cinstea să șarjăm, răspunse Aramis, scoțându-și pălăria cu o mână și spada cu cealaltă.

— Va să zică vă împotriviți, răcni Jussac.

— Mii de draci! Asta vă miră? strigă și Porthos.

Cei nouă luptători se năpustiră unii asupra celorlalți cu o furie care nu înlătura însă oarecare metodă.

Athos luă în primire pe un oarecare Cahusac, favoritul cardinalului; Porthos, pe unul Bicarat, iar Aramis se văzu în fața a doi adversari.

Cât privește pe d'Artagnan, se trezi luptând cu însuși Jussac.

Inima tânărului gascon bătea de parcă ar fi vrut să-i iasă din piept, nu de frică, ferească sfântul, căci nu-i era cătuși de puțin frică, ci din dorința de a fi la înălțimea celorlalți; se bătea ca un tigru înfuriat, învârtindu-se de zece ori în jurul adversarului, schimbându-și de douăzeci de ori poziția și locul. Jussac era — cum se spunea atunci — îndrăgostit de spadă și o mânuiase adesea, totuși îi venea grozav de greu să se apere împotriva unui adversar care, ușor și săltăreț, se îndepărta în fiecare clipă de la regulile obișnuite atacând din toate părțile și ferindu-se totodată, ca unul ce păstrează cel mai mare respect pielii sale.

În cele din urmă, această luptă îl scoase pe Jussac din răbdări. Furios de a fi ținut pe loc de acela pe care-l socotea drept un copil, se înfierbântă și începu să facă greșeli. D'Artagnan, care în lipsă de experiență avea temeinice cunoștințe teoretice, își îndoii iuțeala. Jussac vru să sfârșească odată, se năpusti cu o lovitură groznică împotriva adversarului, atacând în plin; d'Artagnan pară însă lovitura, și în vreme ce Jussac își lua din nou poziția inițială, strecurându-se ca un șarpe sub spada lui d'Artagnan, i-o înfipse în corp. Jussac se prăbuși grămadă la pământ.

D'Artagnan aruncă atunci la repezeală o privire îngrijorată asupra câmpului de luptă.

Aramis omorâse pe unul din cei doi potrivnici ai lui, dar celălalt nu-i dădea răgaz o clipă. Totuși, era într-o situație bună și putea să se apere încă.

Bicarat și Porthos își dăduseră unul altuia lovituri. Porthos primise o lovitură în braț și Bicarat una în coapsă. Dar nici una din răni nu era gravă, așa că se băteau mai departe, și mai înverșunat.

Rănit a doua oară de Cahusac, Athos pălea văzând cu ochii, dar nu dădea înapoi un singur pas: schimbase doar spada dintr-o mână în alta și se bătea cu mâna stângă.

Potrivit legilor duelului în acea vreme, d'Artagnan putea să vină în ajutorul unuia dintre luptători; în vreme ce căuta cu ochii care dintre camarazi avea nevoie de ajutorul lui, surprinse o privire a lui Athos. Această privire era mai mult decât grăitoare. Athos ar fi murit mai curând decât să cheme în ajutor; totuși, îi era îngăduit să privească și cu privirea să ceară un sprijin. D'Artagnan îl înțelese, făcu o săritură grozavă și îi căzu în coastă lui Cahusac, strigând:

— Spre mine, domnule, că te omor!

Cahusac se întoarse; tocmai la vreme. Athos, pe care numai curajul lui neasemuit îl susținea, căzu într-un genunchi.

— La naiba! — îi strigă lui d'Artagnan — nu-l ucide, te rog! Am eu ceva de împărțit cu el, când m-oi vindeca și-oi fi sănătos. Presează-l, dezarmează-l. Așa. Bine! Foarte bine!

Strigătele acestea i le smulsese spada lui Cahusac, care sărise la douăzeci de pași de el. D'Artagnan și Cahusac se repeziră amândoi într-un suflet, unul ca s-o ție, celălalt ca s-o ridice; dar d'Artagnan, mai sprinten, sosi cel dintâi și puse piciorul pe deasupra.

Cahusac alergă spre cel pe care-l ucisese Aramis, îi înșfăcă sabia și vru să se reîntoarcă la d'Artagnan; dar în drum, îl întâlnește pe Athos care, în răgazul de o clipă pe care-l înlesnise d'Artagnan, se mai înviorase; de teamă ca d'Artagnan să nu-i ucidă dușmanul, Athos voia să înceapă iarăși lupta. D'Artagnan înțelese că ar fi însemnat să-l supere pe Athos dacă s-ar fi împotrivit. Într-adevăr, curând după aceea, Cahusac căzu la pământ cu gâtul străpuns de o lovitură de spadă.

În aceeași clipă, Aramis își sprijinea vârful spadei de pieptul adversarului prăbușit, silindu-l să se dea învins.

Mai rămâneau Porthos și Bicarat. În timp ce se bătea, Porthos îndruga mii de năzbâtii, îl întreba pe Bicarat cam cât putea fi ceasul, și-l felicita pentru numirea fratelui său în fruntea unei companii într-un regiment din Navara; dar, din toate astea, nu se alegea decât cu gluma. Bicarat făcea parte din oamenii de fier care nu cad decât morți.

Totuși, trebuia să se sfârșească odată. Straja putea să sosească dintr-o clipă în alta și să-i ridice pe toți luptătorii, răniți sau teferi, partizani ai regelui sau ai cardinalului. Athos, Aramis și d'Artagnan îl înconjurară pe Bicarat, poftindu-l să se predea. Deși singur împotriva tuturor și deși o lovitură de spadă îi străpunsese coapsa, Bicarat voia să țină piept cu tot dinadinsul dar Jussac, ridicat într-un cot, îi strigă să se predea. Bicarat era gascon ca și d'Artagnan; făcu pe surdul și se mulțumi să râdă, găsind timp între două mișcări de apărare să arate cu vârful spadei un loc undeva pe pământ:

— Aici, — parodia el un verset din biblie, — aici va muri Bicarat, singur între cei care sunt cu el.

— Dar ei sunt patru, patru împotriva ta; isprăvește odată, îți poruncesc!

— Ah, dacă-mi poruncești, e cu totul altceva, — răspunse Bicarat, — ești caporalul meu, sunt dator să te ascult.

Și, făcând o săritură îndărăt, frânse spada pe genunchi pentru a nu fi silit s-o predea, aruncă bucățile peste zidul mănăstirii, și-și încrucișă brațele, fluierând o arie închinată cardinalului.

Voinicia este totdeauna respectată, chiar la un dușman. Mușchetarii îl salutară pe Bicarat cu spadele și apoi le vârără în teacă. D'Artagnan făcu și el la fel; apoi, ajutat de Bicarat, singurul care se mai ținea pe picioare, duse sub porticul mănăstirii pe Jussac, pe Cahusac și pe acela dintre adversarii lui Aramis care fusese doar rănit. Cei de al patrulea, cum am mai spus, murise. Apoi sunară clopotul și, luând cu ei patru dintre cele cinci spade, se îndreptară, beți de bucurie, spre palatul domnului de Tréville.

Se țineau lanț unul de altul, cât era strada de largă; opreau pe toți mușchetarii care le ieșeau în cale, așa încât până la urmă, mersul lor se schimbă într-un marș triumfal. Inima lui d'Artagnan se topea de fericire; mergea între Athos și Porthos, strângându-i duios de braț.

— Dacă nu sunt încă mușchetar, — spuse el noilor săi prieteni, intrând pe poarta palatului domnului de Tréville, — iată-mă cel puțin ucenic, nu-i așa?

Capitolul VI. Maiestatea sa regele Ludovic al XIII-lea

Întâmplarea stârni mare vâlvă: domnul de Tréville își înfieră în gura mare mușchetarii, și-i felicită în șoaptă, dar cum trebuia să-l înștiințeze neîntârziat pe rege, porni într-un suflet la Luvru. Era totuși prea târziu: regele se încuiase cu cardinalul; i se spuse deci domnului de Tréville că suveranul lucrează și că nu poate primi pe nimeni. Seara, domnul de Tréville veni la partida de joc a regelui. Maiestatea sa câștiga, și cum era din fire grozav de avar, se găsea în toane cât se poate de bune; îndată ce-l zări pe Tréville. Îi strigă de departe:

— Vino aici, domnule căpitan, vino să te cert: știi că eminența sa a venit să mi se plângă de mușchetarii dumitale, și cu atâta foc, încât astă seară eminența sa e ca și bolnavă! Ah, mușchetarii ăștia ai dumitale, ce mai pramatii, buni de spânzurat!

— Nu, sire, — răspunse Tréville, care-și dădu repede seama de întorsătura lucrurilor — nu, dimpotrivă, sunt niște tineri foarte cumsecade, blânzi ca niște mielușei și care, pun eu chezășie, n-au decât o singură dorință: să nu-și scoată spada din teacă decât pentru a sluji pe maiestatea voastră. Dar, ce vreți, gărzile domnului cardinal le caută mereu gâlceavă, și pentru cinstea însăși a Corpului de mușchetari, sunt nevoiți, sărmanii, să se apere.

— Ascultați-l pe domnul de Tréville, — zise regele; — vă rog, ascultați-l. Nu s-ar zice că vorbește despre o comunitate religioasă? Într-adevăr, dragul meu căpitan, tare aș avea poftă să-ți ridic brevetul de căpitan și să-l dau domnișoarei de Chemerault, căreia i-am făgăduit o mănăstire. Dar să nu-ți închipui c-o să

te cred pe cuvânt cu una cu două. Mi se spune, domnule de Tréville, Ludovic cel Drept și o să vedem noi, uite acum, uite acum.

— Tocmai pentru că mă bizui pe această dreptate, sire, voi aștepta liniștit și cu răbdare, ca maiestatea voastră să hotărască după bunul său plac.

— Așteaptă, domnule, așteaptă, — zise regele, — nu te voi lăsa să aștepti multă vreme.

Într-adevăr, norocul părea să se schimbe și cum regele începea să piardă din câștig, nu-i părea rău să găsească o pricină pentru a-și curma jocul, păstrând câștigul. După câteva clipe, regele se ridică și punând în buzunar banii ce se găseau dinaintea lui, și pe care în cea mai mare parte îi câștigase, zise:

— La Vieuville, ia-mi locul; am de vorbit cu domnul de Tréville într-o chestiune importantă. Uite... Aveam pe masă în fața mea optzeci de ludovici. Pune aceeași sumă pentru ca să nu aibă de ce se plânge cei care pierd. Dreptatea înainte de toate.

Apoi, întorcându-se spre domnul de Tréville, și pornind cu el spre o fereastră, urmă:

— Va să zică, spui că gărzile eminenței sale i-au stârnit pe mușchetarii dumitale?

— Da, sire, ca totdeauna.

— Ia spune, cum s-au petrecut lucrurile? Căci știi, dragul meu căpitan, un judecător trebuie să asculte amândouă părțile.

— Dumnezeule! Dar toate s-au petrecut în chipul cel mai simplu și mai firesc! Trei dintre soldații mei, cei mai destoinici, pe care maiestatea voastră îi cunoaște după nume, soldați a căror credință maiestatea voastră a prețuit-o în atâtea rânduri și care, îmi încredințez regele, țin la slujbă ca la ochii din cap, zic trei dintre soldații mei cei mai destoinici, domnii

Athos, Porthos și Aramis, își puseseră în gând să facă o partidă de scrimă cu un tânăr gentilom din Gasconia; chiar eu le recomandasem pe tânărul acesta, în dimineața aceea. Partida trebuia să aibă loc, cred, la Saint-Germain și ei își dăduseră întâlnire la Carmes-Deschaux, când deodată se pomeniră pe cap cu domnii de Jussac, Cahusac, Bicarat și alți doi soldați din gardă, care n-ar fi venit acolo în număr atât de mare fără anumite gânduri rele împotriva edictelor.

— Da, da! Uite că-mi deschizi ochii — zise regele, — să știi că veneau acolo ca să se bată, chiar dumnealor.

— Eu nu-i învinuiesc, sire, dar las pe maiestatea voastră să judece singur ce puteau să caute cinci oameni înarmați, în locuri atât de pustii, cum sunt împrejurimile mănăstirii carmeliților?

— Da, ai dreptate, Tréville, ai dreptate.

— Când au dat de mușchetarii mei, s-au răzgândit și în locul urii personale a izbucnit ura dintre tagmele lor, căci maiestatea voastră știe foarte bine că mușchetarii, care sunt ai regelui și numai ai regelui, sunt de la sine dușmanii gărzilor domnului cardinal.

— Da, Tréville, da, — șopti regele abătut, — și e nespus de trist, crede-mă, să vezi astfel două partide în Franța, să vezi în fruntea regatului două capete; dar toate acestea se vor sfârși, Tréville, se vor sfârși într-o zi. Va să zică spui că ceilalți s-au năpustit pe mușchetari?

— Spun că de bună seamă așa trebuie să fi fost, dar nu pot să jur, sire, știți cât e de greu să afli adevărul, afară doar dacă cineva e înzestrat cu acel neasemuit instinct, mulțumită căruia Ludovic al XIII-lea e numit cel Drept...

— Ai dreptate, Tréville, dar mușchetarii dumitale nu erau singuri: era cu ei și un copil.

— Da, sire, și unul rănit, așa că trei mușchetari ai regelui, dintre care unul rănit, împreună cu copilul, nu numai că au ținut piept la cinci dintre cei mai grozavi soldați din garda domnului cardinal, dar au și culcat patru la pământ.

— Asta zic și eu victorie, — strigă regele încântat, — victorie desăvârșită!

— Da, sire, tot atât de desăvârșită ca și cea de la podul de peste Cé.

— Va să zică patru oameni, printre care un rănit și un copil?

— Un băiețandru, care s-a purtat însă în împrejurarea asta atât de frumos, încât îmi voi îngădui să-l recomand maiestății sale.

— Cum îl cheamă?

— D'Artagnan, sire. E fiul unuia dintre cei mai vechi prieteni ai mei; fiul unui om care a făcut, alături de gloriosul rege, tatăl maiestății voastre, războiul de partizani.

— Și spui că tânărul s-a purtat frumos? Istorisește-mi tot, tot, Tréville, știi ce mult îmi plac povestirile cu războaie și cu dueluri.

Și sprijinindu-se într-un șold, regele Ludovic al XIII-lea își răsuci mândru mustața.

— Sire, — începu Tréville, — după cum v-am mai spus, domnul d'Artagnan e aproape un copil și cum n-are cinstea să fie mușchetar, purta haine civile; dându-și seama cât e de tânăr și mai mult, că nu face parte din Corpul mușchetarilor, soldații domnului cardinal l-au poftit să se retragă, înainte de a ataca.

— Ceea ce înseamnă, Tréville, — îi curmă vorba regele, — că ei sunt aceia care au atacat.

— Așa este, sire, nu mai încapă nici o îndoială; l-au somat deci să se retragă, dar el le-a răspuns că e

mușchetar cu sufletul credincios maiestății sale și ca urmare va rămâne alături de domnii mușchetari.

— Ce mai voinic! murmură regele.

— Și într-adevăr, a rămas cu ei, iar maiestatea voastră a dobândit un mânuitor de spadă, fără seamăn, căci el i-a dat lui Jussac acea grozavă lovitură, care-l scoate din sărite pe domnul cardinal.

— El l-a rănit pe Jussac? — se minună regele, — el, copilul? Tréville, nu se poate!

— Totuși este așa cum am cinstea să spun maiestății voastre.

— Jussac, una dintre cele mai strașnice spade ale regalului!

— Da, sire, și-a găsit nașul!

— Vreau să-l văd pe tânărul acesta, Tréville, vreau să-l văd, și dacă se poate face ceva pentru el, să vedem ce-i de făcut.

— Când va binevoi maiestatea voastră să-l primească?

— Mâine, la amiază, Tréville.

— Să-l aduc numai pe el?

— Nu, adu-mi-i pe toți patru deodată; vreau să le mulțumesc tuturor împreună: oamenii credincioși sunt rari, Tréville, și credința trebuie răsplătită.

— Când va bate douăsprezece, sire, vom fi la Luvru.

— Dar pe scara mică, Tréville, pe scara mică. Așa ca să nu afle cardinalul...

— Da, sire.

— Înțelegi, Tréville, un edict e totuși un edict; la urma urmei, duelul e oprit.

— Dar această ciocnire, sire, iese din marginile obișnuite ale unui duel, e o adevărată încăierare și ca dovadă, erau cinci oameni ai cardinalului împotriva celor trei mușchetari ai mei și a domnului d'Artagnan.

— Așa e, — stăruie regele, totuși, Tréville, veniți mai bine pe scara mică.

Tréville zâmbi: dobândise destul de mult făcând ca acest copil să se răzvrătească împotriva stăpânului; își salută respectuos suveranul și ceru îngăduința să plece.

În aceeași seară, li s-a adus la cunoștință celor trei mușchetari cinstea ce li se făcea. Dar cum îl cunoșteau de multă vreme pe rege, nu s-au prea înflăcărat. D'Artagnan însă, cu închipuirea lui gasconă, își plăsmui fericirea care-l aștepta în viitor și-și trecu toată noaptea visând minunății, cu ochii deschiși. Nerăbdător, la opt dimineața era acasă la Athos.

Îl găsi pe mușchetar îmbrăcat și gata de plecare. Cum întâlnirea la rege era hotărâtă abia pentru amiază, Athos se înțelese cu Porthos și Aramis să joace o partidă de "paume"¹³ într-o speluncă din preajma grajdurilor Luxemburgului. Athos îl pofti pe d'Artagnan să-i însoțească, și cu toate că n-avea habar de acest joc, pe care nu-l jucase încă, primi totuși, neștiind ce să facă în răstimpul de la nouă dimineața, cât era atunci, și până la douăsprezece.

Cei doi mușchetari sosiseră acolo dinainte și își zvârleau mingea. Athos, care era foarte iscusit în jocuri de tot felul, trecu împreună cu d'Artagnan de partea cealaltă și partida începu. Dar, de la prima lovitură, deși juca cu mâna stângă, își dădu seama că rana lui era prea proaspătă pentru a-și putea îngădui asemenea sfortare. D'Artagnan rămase așadar singur, recunoscând că e prea neîndemânatic pentru a face față unei partide serioase; jucătorii își aruncară mai departe mingea, fără să mai țină vreo socoteală.

¹³ Jeu de paume — joc cu mingea, asemănător tenisului de azi.

Dar una din mingi, aruncată de palma herculeană a lui Porthos, trecu atât de aproape de obrazul lui d'Artagnan, încât îl puse pe gânduri: dacă, în loc să treacă pe lângă obraz, mingea l-ar fi lovit în plin, audiența lui s-ar fi dus de râpă, căci de bună seamă nu s-ar mai fi putut înfățișa la rege. Și cum în închipuirea lui gasconă, de această audiență atârna tot viitorul, d'Artagnan salută cuviincios pe Porthos și pe Aramis, spunând că nu va mai juca cu ei decât atunci când va fi în stare să le țină piept; se duse deci să ia loc lângă funia despărțitoare, printre ceilalți privitori.

Din nefericire pentru d'Artagnan, printre cei de față se găsea un ostaș al cardinalului care, fierbând încă de mânie după înfrângerea suferită în ajun de către tovarășii lui, se hotărâse să folosească întâiul prilej pentru a-i răzbuna. Socotind deci că prilejul se ivise, se întoarse către vecinul lui, grăind:

— Nu-i de mirare că tânărul s-a temut de o minge; fără îndoială, e un ucenic mușchetar.

D'Artagnan se răsuci ca mușcat de șarpe, și-l pironi cu privirea pe soldatul din gardă, care rostise cuvintele de ocară.

— Pe toți dumnezeii, — urmă acesta, răsucindu-și țanțoș mustața, — uită-te la mine până n-oi mai putea, domnișorule, am spus ce-am spus și gata.

— Și fiindcă ce ai spus e prea limpede ca să mai fie nevoie de vreo tălmăcire, — îi șopti d'Artagnan, — te-aș ruga să mă urmezi.

— Și când mă rog? întrebă ostașul, la fel de batjocoritor.

— Chiar acum, dacă binevoiești.

— Cred că trebuie să știi cine sunt!

— Eu? Habar n-am și puțin îmi pasă.

— Foarte rău, dacă mi-ai cunoaște numele, poate c-ai fi mai puțin pripit.

— Cum te cheamă?

— Bernajoux, sluga dumitale.

— Foarte bine, domnule Bernajoux, — spuse liniștit d'Artagnan, — te voi aștepta la ieșire!

— Poftim, domnule, te urmez.

— Mai încetișor, domnul meu, să nu ne vadă cineva că ieșim împreună; îți dai doar seama că pentru ceea ce ne-am pus noi în gând prea multă lume ne-ar stingheri.

— Fie, răspunse ostașul, mirat că numele lui nu-l dăduse încă gata pe tânăr.

Într-adevăr numele lui Bernajoux era cunoscut de toată lumea, afară poate de d'Artagnan, căci era unul dintre cele ce se întâlneau mereu în încăierările zilnice pe care toate edictele regelui și ale cardinalului nu izbutiseră să le stăvilească.

Porthos și Aramis erau atât de prinși de jocul lor și Athos îi urmărea cu atâta luare aminte, încât nici unul din ei nu văzură ieșind pe tânărul lor tovarăș care, așa cum îi spusese ostașului din garda eminenței sale, se oprise în poartă; peste câteva clipe celălalt coborî la rândul lui. Cum n-avea vreme de pierdut din pricina audienței la rege, d'Artagnan aruncă o privire împrejur și văzând că strada e pustie, spuse potrivnicului:

— Zău, mare noroc pe dumneata, deși te numești Bernajoux, că n-ai de-a face decât cu un ucenic mușchetar; totuși, fii pe pace, îmi voi da toată silința. În gardă!

— Dar, — grăi cel pe care d'Artagnan îl întărită astfel, — cred că locul e prost ales și că ne-ar fi mai la îndemână îndărătul, mănăstirii Saint-Germain sau pe Pré-aux-Clercs.

— E foarte drept ceea ce spui, — îi răspunse d'Artagnan, — din nefericire n-am decât puțină vreme de pierdut; când o bate douăsprezece trebuie să fiu la o întâlnire. În gardă, deci, domnule, în gardă!

Bernajoux nu era omul care să primească de două ori un astfel de îndemn. În aceeași clipă, spada îi străluci în mână și se năpusti asupra potrivnicului său, nădăjduind să-l înfricoșeze, de tânăr ce era.

D'Artagnan își făcuse însă în ajun ucenicia și proaspăt ieșit din vălurile victoriei, umflându-se în pene la gândul norocului care-l aștepta, era hotărât să nu dea nici un pas îndărăt; cele două spade se încrucișară din plin și cum d'Artagnan nu se clintea din loc, adversarul a fost silit să se retragă el cu un pas. Prinzând momentul în care, datorită acestei mișcări, spada lui Bernajoux se abătuse de la linia convenită, d'Artagnan degajă, fandă și lovi adversarul în umăr. Îndată după aceea, d'Artagnan dădu la rândul lui cu un pas înapoi, înălțându-și spada; dar Bernajoux îi strigă că nu e nimic și, fandând orbește, se înfipse singur în tăișul spadei lui d'Artagnan. Totuși, se mai ținea încă pe picioare, și fără să se dea învins, se târa înspre palatul domnului de la Trémouille, printre slujitorii căruia se afla o rudă de-a lui. Nedându-și seama de gravitatea ultimei lovituri, pe care i-o dăduse potrivnicului, d'Artagnan nu-l slăbea o clipă și se pregătea să-l răpună cu o a treia lovitură. Dar, la auzul zgomotului ce se ridica din stradă și ajungea până la jucători, doi prieteni ai lui Bernajoux, care-l auziseră vorbind cu d'Artagnan și-i văzuseră ieșind împreună, se repeziră afară cu spada în mână, tăbărând asupra învingătorului. Numai decît însă, Athos, Porthos și Aramis se iviră ca din pământ și în clipa când cei doi ostași ai cardinalului se năpusteau

asupra tânărului lor prieten, ceilalți îi siliră, să se întoarcă spre ei. Tot atunci se prăbuși și Bernajoux; cum erau însă numai doi împotriva a patru mușchetari, ostașii începură să strige: “Ajutor, palatul Trémouille! Ajutor!” La auzul acestor strigăte, cei din palat dădură buzna afară, tăbărând asupra mușchetarilor care, la rândul lor, începuseră și ei să strige: “Ajutor, mușchetari, ajutor!”

De obicei, strigătul acesta nu răsuna în deșert, căci mușchetarii erau cunoscuți drept dușmani ai cardinalului și iubiți tocmai pentru ura lor împotriva acestuia. De aceea, ostașii celorlalte companii de gardă, diferite de ale ducelui Roșu, cum îi spusese Aramis, luau îndeobște partea mușchetarilor regelui, în astfel de încăierări. Din cei trei ostași ai gărzii domnului des Essarts care tocmai treceau pe acolo, doi săriră în ajutorul celor patru tovarăși de arme, în vreme ce al treilea alerga la palatul domnului de Tréville, strigând: “Ajutor, mușchetari, ajutor!” Ca de obicei, palatul domnului de Tréville era înțesat cu soldați făcând parte din aceeași trupă; aceștia se repeziră în ajutorul tovarășilor lor; încăierarea se întinse, mușchetarii fiind însă cei mai tari; ostașii cardinalului și slujitorii domnului de La Trémouille se retraseră în palat și ferecaseră porțile tocmai la vreme, împiedicând astfel pe dușmani să dea buzna înăuntru o dată cu ei. Cât privește rănitul, el fusese dus de la început în palat, și după, cum am mai spus, într-o stare destul de gravă.

Tulburarea mușchetarilor și a aliaților lor atinsese culmea; începuseră chiar să chibzuiască dacă n-ar fi trebuit să dea foc palatului, pentru a pedepsi neobrăzarea slujitorilor domnului de La Trémouille, care tăbărâseră pe mușchetarii regelui. Propunerea

fusese rostită și primită cu înflăcărare, când, din fericire, se auziră unsprezece bătăi ale ornicului; d'Artagnan și tovarășii lui își amintiră de audiență și cum le-ar fi părut rău să nu ia parte la asemenea minunată ispravă, ei izbutiră să potolească oamenii. Se mulțumiră deci să arunce câțiva bolovani din caldarâm în porțile palatului, dar porțile nu se clintiră; începea să fie plicticos. De altminteri, cei care trebuiau să fie priviți drept capii acestei isprăvi, părăsiseră de câteva clipe pe ceilalți și se îndreptau spre palatul domnului de Tréville, care, înștiințat de această nouă pacoste, îi aștepta nerăbdător.

— Repede la Luvru — le spuse el, — la Luvru fără să pierdem nici un moment; să încercăm să-l vedem pe rege înainte să-i fi spus ceva cardinalul; îi vom înfățișa lucrurile ca o urmare a afacerii de ieri și amândouă vor trece odată.

Însoțit de cei patru tineri, domnul de Tréville se îndreptă deci spre Luvru, dar, care nu fu mirarea căpeteniei mușchetarilor, când i se vesti că regele era plecat la o vânătoare de cerbi în pădurea Saint-Germain. Domnul de Tréville ceru să audă de două ori această știre și de fiecare dată tovarășii lui îl văzură cum pălește.

— Maiestatea sa, — întrebă el, — avea de gând încă de ieri să meargă la această vânătoare?

— Nu, excelență, — îi răspunse cameristul regelui, — azi dimineață maestrul de vânătoare al palatului a venit să dea de știre că peste noapte un cerb fusese ademenit înapoi pentru maiestatea sa. Regele a răspuns întâi că nu se va duce; pe urmă nu s-a putut împotrivi plăcerii acestei vânători și după ce a luat masa, a plecat.

— Regele l-a văzut pe cardinal? mai întrebă domnul de Tréville.

— Pe cât se pare, cred că da, — răspunse cameristul, — am văzut azi dimineață caii înhămați la caleașca eminenței sale; am întrebat unde pleacă și mi s-a răspuns: la Saint-Germain.

— Ne-au luat-o alții înainte, grăi domnul de Tréville. Domnilor, îl voi vedea diseară pe rege; dar în ceea ce vă privește, eu nu vă sfătuiesc să mai stăruiți.

Sfatul era prea cântărit și îndeosebi venea de la un om care-l cunoștea prea bine pe rege, pentru ca cei patru tineri să încerce o împotrivire. Domnul de Tréville îi pofti deci să se ducă fiecare acasă și să aștepte veștile lui.

Întors în palatul său, domnul de Tréville se gândi că va trebui să-și facă toate însemnările, ca să înainteze cel dintâi, plângerea. Trimise pe un slujitor la domnul de La Trémouille cu o scrisoare prin care-l ruga să izgonească de la el pe soldatul din garda domnului cardinal și să-și dojenească oamenii pentru îndrăzneala de a fi tăbărit asupra mușchetarilor. Dar domnul de La Trémouille, întărâtat de scutierul său, rudă după cum se știe cu Bernajoux, puse să i se răspundă că nici domnul de Tréville, nici mușchetarii lui nu erau îndreptățiți să se plângă, ci dimpotrivă, el ar fi avut dreptul s-o facă, deoarece mușchetarii au fost cei care s-au năpustit, au rănit pe oamenii lui și au mai vrut să dea foc și palatului. Neînțelegera dintre cei doi nobili s-ar fi putut prelungi timp îndelungat, fiecare trebuind firește să țină morțiș la părerea lui, dar domnul de Tréville se opri asupra unui mijloc menit a pune capăt neînțelegerii: să meargă, el însuși, la domnul de La Trémouille.

Se duse deci fără întârziere la palatul acestuia din urmă și ceru să fie anunțat.

Cei doi nobili se salutară cu multă cuviință, căci dacă între ei nu se legase prietenie, în schimb se prețuiau unul pe altul. Amândoi erau bărbați inimoși, de cuvânt și deoarece domnul de La Trémouille, protestant și arareori văzut la curtea regală, nu făcea parte din nici o tagmă, el nu aducea în cercul cunoștințelor sale nici o prejudecată. De data aceasta totuși, primirea, deși cuviincioasă, a fost mai rece ca de obicei.

— Domnule, — începu de Tréville, — fiecare din noi crede că avem a ne plânge unul de celălalt. Și atunci am venit chiar eu ca să limpezim împreună această neînțelegere.

— Bucuros, — răspunse domnul de la Trémouille, — dar vă spun dinainte că am fost bine informat și că întreaga vină o poartă mușchetarii dumneavoastră.

— Sunteți un om drept și cu prea multă judecată, domnule, — urmă de Tréville, — pentru ca să nu primiți propunerea pe care aș vrea să v-o fac.

— Poftim, domnule, vă ascult.

— Cum se simte domnul Bernajoux, ruda scutierului dumneavoastră?

— Foarte rău, domnule. Afară de lovitura care i-a nimerit brațul, și care nu-i prea periculoasă, a mai primit alta care i-a străpuns plămânul, așa că medicul nu trage mare nădejde.

— Dar rănitul nu și-a pierdut cunoștința?

— Nu, deloc.

— Vorbește?

— Greu, dar vorbește.

— Ei bine, domnule, să ne ducem la căpătâiul lui. Să-l rugăm stăruitor să mărturisească adevărul în

numele Celui-de-Sus, în fața căruia poate că va fi chemat. Îl iau pe el judecător al propriei lui pricini și voi da crezare celor ce va spune.

Domnul de La Trémouille chibzui o clipă; deoarece ar fi fost greu de făcut o propunere mai înțeleaptă, se hotărî să primească.

Amândoi coborâră în odaia în care zăcea rănitul. Văzându-i pe cei doi simandicoși bărbați care intrau la el, Bernajoux încercă să se ridice în capul oaselor, dar era prea slab; istovit de sfortșarea ce-o făcuse, căzu la loc, aproape în nesimțire.

Domnul de La Trémouille se apropie de el și-i dădu să miroasă săruri care-l înviorară. Domnul de Tréville, nevrând să i se aducă vina de a fi înrâurit bolnavul, îl rugă pe domnul de la Trémouille să-i pună chiar el întrebările.

Ceea ce bănuise domnul de Tréville se petrecu întocmai, în pragul morții, așa cum se simțea Bernajoux, nici prin gând nu i-ar fi trecut să tănuiască măcar o clipă adevărul; povesti deci celor doi nobili lucrurile întocmai cum se petrecuseră.

Era ceea ce voise și domnul de Tréville; după ce-i ură lui Bernajoux grabnică însănătoșire. Își luă rămas bun de la domnul de La Trémouille, se întoarse acasă și trimise vorbă celor patru prieteni că-i așteaptă la masă.

Domnul de Tréville primea lumea cea mai aleasă, de altminteri numai anticardinaliști. Se înțeleg deci că în tot timpul mesei n-a fost vorba decât de cele două înfrângeri suferite de soldații eminenței sale. Și, cum d'Artagnan fusese eroul acestor două zile împlinite, asupra lui se îngrămădiră toate laudele, pe care Athos, Porthos și Aramis i le lăsară pe seamă nu numai ca buni prieteni, ci și ca oameni care-și avuseseră destul

de des partea lor, pentru ca să-l lase să-i vină și lui rândul.

Către ora șase după-amiază, domnule de Tréville îi înștiința că va trebui să plece la Luvru; dar, cum ora audienței la maiestatea sa trecuse, în loc să caute a intra pe scara mică, el luă loc împreună cu cei patru tineri în anticameră. Regele nu se întorsese încă de la vânătoare. Tinerii noștri așteptau cam de vreo jumătate de ceas, amestecați printre ceata curtenilor, când deodată toate ușile se deschiseră și un glas vesti sosirea maiestății sale. Auzind că regele sosește, d'Artagnan simți trecându-l fiori din creștet până în tălpi. În clipele următoare trebuia, după cum i se părea lui, să i se hotărască soarta. Își pironi îngrijorat ochii asupra ușii pe care trebuia să intre suveranul.

Ludovic al XIII-lea se ivi în fruntea celorlalți; purta haine vânătorești, cizme înalte, era plin încă de colb și ținea în mână o biciușcă. De la prima aruncătură de ochi, d'Artagnan își dădu seama că regelui îi tună și-i fulgeră.

Aceste toane, oricât de oglindite ar fi fost pe fața maiestății sale, nu-i împiedicară pe curteni să se înșire în calea lui: în anticamerele regale tot mai bine e să fii privit cu ochi mânioși decât să nu fii privit de fel. Fără să șovăie deci o clipă, cei trei mușchetari făcură un pas înainte, în vreme ce d'Artagnan, dimpotrivă, stătea pitit îndărătul lor; dar deși cunoștea personal pe Athos, Porthos și Aramis, regele trecu prin fața lor fără să se uite la ei sau să le spună vreun cuvânt, ca și cum nu i-ar fi văzut niciodată până atunci. Cât despre domnul de Tréville, când privirea regelui se opri o clipă asupra lui, el o înfruntă atât de stăruitor, încât regele a fost acela care și-a întors ochii în altă parte; după

aceea, mormăind de zor, maiestatea sa intră în apartamentul său.

— Lucrurile merg prost, — șopti Athos zâmbind, — ne-am ars și de data asta: nu vom fi făcuți cavaleri ai ordinului.

— Așteptați aici zece minute, — îi sfătui domnul de Tréville, — dacă după zece minute nu mă vedeți ieșind, întoarceți-vă la mine acasă căci degeaba ați aștepta mai mult.

Cei patru tineri așteptară zece minute, un sfert de oră, douăzeci de minute și văzând că domnul de Tréville nu se mai întoarce, plecară, foarte îngrijorați de ce putea să se întâmple.

Domnul de Tréville intrase în cabinetul regelui, unde găsisse pe maiestatea sa șezând într-un fotoliu și lovindu-și cizmele cu mânerul biciuștii, ceea ce nu l-a împiedicat pe căpitanul mușchetarilor să-l întrebe cu cel mai netulburat sânge rece cum îi mai merge cu sănătatea.

— Prost, domnule, prost, — răspunse regele, — mor de plictiseală!

Era într-adevăr cea mai grea boală de care suferea Ludovic al XIII-lea, căruia i se întâmpla să cheme adesea lângă el pe unul dintre curteni și luându-l la fereastră, să-i spună: “Domnule cutare, hai să ne plictisim împreună”.

— Cum, maiestatea voastră se plictisește? se miră domnul de Tréville. N-a petrecut bine azi, la vânatoare?

— Frumoasă petrecere, domnule! Toate se duc de râpă, pe sufletul meu dacă mai știi: sau vânatul nu mai lasă dâră, sau câinii nu mai au nas. Stârnim un cerb de zece ani, îl gonim șase ceasuri în șir și când să-l incolțim, când să pună Saint-Simon goarna la

gură, ca să vestească isprava, tranc, toată haita o apucă razna pe urmele unui cerbușor de nimic! Ai să vezi că voi fi silit să mă las de vânătoria cu câini, după cum m-am lăsat și de vânătoria de șoimi. Ah, domnule de Tréville, sunt un rege fără noroc! Mai aveam doar un singur șoim și mi-a murit și el alaltăieri.

— Într-adevăr, sire, vă înțeleg disperarea și e mare nenorocire dar, pe cât îmi pare, tot v-au mai rămas o groază de șoimari, de ulii și de șoimi.

— Dar nici un singur om care să-i învețe; șoimarii dispar, n-am mai rămas decât eu care să cunosc arta vânatului. După mine n-o să mai fie nimic, o să se vâneze numai cu lațuri și cu tot soiul de capcane! Măcar de-aș avea vreme să învăț eu pe alții! Dar uite că domnul cardinal nu vrea să mă slăbească nici o clipă, ține să-mi vorbească ba de Spania, ba de Austria, ba de Anglia. Și pentru că veni vorba de domnul cardinal, trebuie să-ți spun, domnule de Tréville, că sunt foarte nemulțumit de dumneata.

Domnul de Tréville aștepta ca regele să-și dea drumul. Îl cunoștea pe rege de multă vreme; înțelesese că toate văicărelile nu erau decât o pregătire, un soi de îndemn în scop de a se îmbărbăta singur, și că acolo unde ajunsese în cele din urmă, era tocmai unde voia să ajungă.

— Și prin ce am păcătuit, nefericitul de mine, ca să nu mai fiu pe placul maiestății voastre? întrebă domnul de Tréville, făcându-se că e cum nu se poate mai mirat.

— Așa îți îndeplinești sarcinile dumitale, domnule? urmă regele, fără a răspunde fățiș la întrebarea domnului de Tréville; pentru asta te-am numit eu căpitanul mușchetarilor mei? Pentru ca să asasineze

un om, să ridice în sus o mahala întreagă și să dea foc Parisului, fără ca dumneata să scapi un singur cuvânt? De altminteri, — adăugă regele, — fără îndoială că mă grăbesc să dau vina pe dumneata, fără îndoială că zurbagiii stau la închisoare și că ai venit să-mi dai de știre că s-a făcut dreptate.

— Sire, — răspuse liniștit domnul de Tréville, — dimpotrivă, eu vin cu rugămintea să faceți dreptate.

— Împotriva cui? întrebă regele.

— Împotriva defăimătorilor, răspuse domnul de Tréville.

— Ah, iată în sfârșit ceva cu totul nou, se miră regele. N-o să-mi spui că cei trei blestemați de mușchetari ai dumitale, Athos, Porthos și Aramis, împreună cu tinerelul dumitale din Béarn, n-au tăbărât ca niște bezmetici asupra bietului Bernajoux și nu l-au chinuit în așa hal, încât poate că pe când noi vorbim, el își dă sufletul? N-o să-mi spui că pe urmă n-au luat cu asalt palatul ducelui de La Trémouille și că n-au vrut să-i dea foc! Ceea ce în vreme de război n-ar fi prea mare nenorocire, dat fiind că acolo-i cuib de hughenoți, dar pe vreme de pace asta poate fi pildă nepotrivită. Ia spune, cred că n-o să negi toate astea!

— Și cine v-a povestit atare frumuseți, sire? întrebă netulburat domnul de Tréville.

— Cine mi-a povestit atare frumuseți, domnule? Cine altul decât cel ce veghează când eu dorm, care lucrează când eu mă distrez, care cârmuiește înăuntrul și în afara regelui, în Franța ca și în toată Europa?

— Maiestatea voastră vrea să vorbească fără îndoială de Dumnezeu, — spuse domnul de Tréville, — căci nu știu decât pe Dumnezeu care să fie atât de sus, deasupra maiestății sale.

— Nu, domnule, vreau să vorbesc de stâlpul statului, de singurul meu slujitor, de singurul meu prieten, de domnul cardinal.

— Eminența sa nu este sfinția sa papa.

— Ce vrei să spui, domnule?

— Că numai papa nu poate greși niciodată și aceasta virtute n-o au și cardinalii.

— Vrei să spui că mă înșeală, vrei să spui că mă trădează? Va să zică dai vina pe el? Haide, spune, mărturisește sincer că dai vina pe el.

— Nu, sire, spun numai că se înșală; spun că n-a fost bine informat; spun că s-a grăbit să învinuiască pe mușchetarii maiestății sale față de care este nedrept și că știrile nu le-a luat din izvoarele cele mai nimerite.

— Învinuirea o aduce chiar domnul de La Trémouille, ducele însuși. Poftim, mai poți răspunde ceva?

— Aș putea să răspund, sire, că e prea legat de toată chestiunea asta pentru a fi un martor, cu totul nepărtinitor; dar departe de mine, sire, asemenea gând; îl cunosc pe duce drept un gentilom de cuvânt și-i voi primi mărturia; cu o condiție însă...

— Care anume?

— Ca maiestatea voastră să-l cheme și să-i pună întrebări, dar numai maiestatea voastră, între patru ochi, fără martori, iar pe urmă să mă primească din nou pe mine, îndată ce-l va fi văzut pe duce.

— Bucuros, — zise regele, — și vei pune temei pe spusele domnului de La Trémouille?

— Da, sire.

— Vei primi hotărârea lui?

— O voi primi.

— Și te vei învoi să-i dai despăgubirile ce va cere?

— Fără îndoială.

— La Chesnaye! — strigă regele, — La Chesnaye!

Cameristul de încredere al lui Ludovic al XIII-lea, care stătea de veghe tot timpul la ușă, intră.

— La Chesnaye! — porunci regele, — să se ducă cineva să-l cheme numaidecât pe domnul de La Trémouille; vreau să-i vorbesc chiar în seara asta.

— Maiestatea sa îmi dă cuvântul că nu va vedea pe nimeni între domnul de La Trémouille și mine?

— Pe nimeni, cuvântul meu de gentilom.

— Pe mâine atunci, sire.

— Pe mâine.

— La ce oră binevoiește a hotărî maiestatea voastră?

— La orice oră dorești.

— Dar dacă vin prea devreme mi-e teamă să nu trezesc din somn pe maiestatea voastră.

— Să mă trezești? Crezi că eu dorm? Nu mai dorm, domnule, visez uneori, atâta tot. Vino deci, cât de dimineată vrei, la șapte; dar vai de dumneata, dacă mușchetarii dumitale-s vinovați!

— Dacă mușchetarii mei sunt vinovați, sire, vinovații vor fi dați pe mâna maiestății voastre, care va porunci în privința lor după bunul său plac. Mai dorește altceva majestatea voastră? Să spună, sunt gata să mă supun,

— Nu, domnul meu, nu, și află că nu zadarnic mi se spune Ludovic cel Drept. Pe mâine, deci, domnule, pe mâine.

— Până atunci, Dumnezeu să vă aibă în paza lui, sire!

Oricât de puțin a dormit regele peste noapte, domnul de Tréville a dormit și mai puțin; trimisese veste chiar în seara aceea celor trei mușchetari și tovarășului lor, să fie la el a doua zi dimineată, la șase și jumătate. Îi luă cu el, fără a le destăinui nimic,

neascunzând însă că norocul lor și chiar al lui, atârnă de o aruncătură de zar.

Ajunși la poalele scării mici, îi lăsă să aștepte acolo; dacă regele ar mai fi fost supărat, atunci ei s-ar fi putut îndepărta fără a fi văzuți; dacă regele binevoia să-i primească, era ușor să trimită și să-i cheme.

Când a intrat în anticamera particulară a regelui, domnul de Tréville a dat peste La Chesnaye care-i aduse la cunoștință că ducele de La Trémouille nu fusese găsit acasă, în ajun, că se întorsese prea târziu spre a se putea înfățișa la Luvru, că sosise tocmai atunci și că în clipa aceea se găsea la rege.

Întâmplarea aceasta îl bucură nespus de mult pe domnul Tréville, incredințat astfel că nici un amestec străin nu se mai putea strecura între mărturia domnului de la Trémouille și el.

Într-adevăr, abia trecură zece minute și ușa cabinetului regal se deschise; domnul de Tréville văzu ieșind pe ducele de La Trémouille care, venind spre el, îi spuse:

— Domnule de Tréville, maiestatea sa a trimis să mă caute ca să știe cum s-au petrecut lucrurile la palatul meu, ieri dimineața. I-am spus adevărul, adică i-am spus că vina este a oamenilor mei și că sunt gata să vă cer scuze. Fiindcă v-am întâlnit, vă rog să le primiți și să mă socotiți printre prietenii de totdeauna ai domniei-voastre.

— Domnule duce, — răspunse domnul de Tréville. — aveam atâta încredere în lealitatea domniei-voastre, încât n-am vrut alt apărător în fața maiestății sale decât pe domnia-voastră. Văd că nu m-am înșelat și vă mulțumesc pentru faptul că se mai găsește în Franța un om despre care se poate spune, fără a da greș, ceea ce am spus eu despre domnia-voastră.

— Aşa-i, aşa-i, — zise regele, care ascultase între cele două uşi aceste cuvinte curtenitoare, — dar spune-i, Tréville, dacă el se socoteşte printre prietenii dumitale, atunci şi eu aş vrea să mă număr printre ai lui, dar mă neglijează — iată, se împlinesc în curând trei ani de când nu l-am văzut — şi că nu-l văd decât când trimit eu să-l cheme. Spune-i toate astea din partea mea, căci sunt lucruri pe care un rege nu le poate spune chiar el.

— Mulţumesc, sire, mulţumesc, — zise ducele, — dar maiestatea voastră să fie încredinţată că nu aceia pe care-i vede la orice ceas din zi — bineînţeles nu spun asta pentru domnul de Tréville — nu aceia îi sunt cei mai credincioşi.

— Ah, ai auzit ce am spus, cu atât mai bine, duce, cu atât mai bine, urmă regele, înaintând până în prag. Ah, dumneata eşti, Tréville! Dar unde-ţi sunt muşchetarii? Nu ţi-am spus alaltăieri să vii cu ei la mine? Ce mai aştepţi?

— Sunt jos, sire, şi dacă îngăduiţi, La Chesnaye le va spune să urce.

— Da, da, să vină numaidecât, în curând o să sune opt şi la nouă aştept pe cineva. Cu bine, domnule duce, şi, mai cu seamă, să mai vii. Intră, Tréville.

Ducele salută şi ieşi. În clipa în care deschidea uşa, cei trei muşchetari şi d'Artagnan, însoţiţi de La Chesnaye, se iveau în capul scării.

— Veniţi, vitejii mei, — le spuse regele, — veniţi, vreau să vă dojenesc.

Muşchetarii se apropiară, înclinându-se; d'Artagnan se dădea după ei.

— ... Cum dracu, — urmă regele, — voi patru şi ei şapte ostaşi ai gărzii eminenţei sale, scoşi din luptă numai în două zile? E prea mult, domnilor, prea mult.

Dacă lucrurile or merge tot așa, eminența sa va fi silită să-și împrășteze compania peste trei săptămâni, iar eu să poruncesc aplicarea edictelor cu toată strășnicia. Unul, din întâmplare, nu zic, fie, dar șapte în două zile, vă spun, e prea de tot!

— De aceea, sire, îi vedeți atât de îndurerați și de pocăiți. Vin să ceară iertare maiestății voastre.

— Îndurerați și pocăiți! Hm — făcu regele — nu prea mă bizui pe chipurile lor ipocrite; mai ales e acolo un cap de gascon. Vino încoa', domnule!

D'Artagnan, care înțelese că el era cel poftit, se apropie, luându-și o mutră din cele mai disperate.

— Ia uite! Ce-mi spuneai dumneata că-i tânăr? E un copil, domnule de Tréville, un adevărat copil! Adică el i-a dat lui Jussac lovitura aceea strașnică de spadă?

— Și celelalte două frumoase lovituri lui Bernajoux.

— Adevărat?

— Fără a mai pune la socoteală, — zise Athos, — că dacă nu mă scotea din mâinile lui Cahusac, n-aș mai avea acum cinstea să fac înaintea maiestății voastre prea umila mea plecăciune.

— Dar e dracul pe pământ bearnezul ăsta! La naiba, domnule de Tréville, cum ar fi zis regele, răposatul meu tată: "În meseria asta trebuie să-ți găurești o groază de haine și să-ți frângi o groază de spade!" Și gasconii au rămas oameni săraci, nu-i așa?

— Sire, să mărturisim că nu s-au descoperit încă zăcăminte de aur în munții lor, deși Cel-de-Sus le cam datora minunea asta, drept răsplată pentru felul cum au sprijinit drepturile răposatului rege, tatăl maiestății voastre.

— Ceea ce înseamnă că și pe mine tot gasconii m-au făcut rege, deoarece sunt fiul tatălui meu, nu-i așa, Tréville? Ei bine, așa e, nu zic nu! La Chesnaye, du-te

și vezi dacă scotocind prin buzunarele mele găsești patruzeci de pistoli, dacă-i găsești adu-mi-i aici. Și acum, haide, tinere, cu mâna pe conștiință, spune-mi cum s-au petrecut toate.

D'Artagnan povesti până în cele mai mici amănunte pățania din ajun; cum, neputând să doarmă de bucurie că va vedea pe maiestatea sa, venise la prietenii lui cu trei ceasuri înaintea orei pentru audiență; cum se duseseră împreună la localul de joc și cum, mărturisindu-și teama de a fi lovit în obraz de o minge, fusese luat în zeflemea de Bernajoux, care era cât pe-aci să-și plătească zeflemeaua cu viața, iar domnul de La Trémouille cu palatul, deși n-avea nici o vină.

— Da, da, așa e, — murmură regele, — ducele mi-a povestit și el tot așa. Bietul cardinal! Șapte oameni în două zile, și dintre cei mai scumpi lui; dar, acum ajunge, domnilor, cred că mă înțelegeți, ajunge! V-ați răzbunat pentru pățania din strada Férou și încă cu vârf și îndesat; acum trebuie să vă socotiți mulțumiți.

— Dacă maiestatea voastră este, atunci suntem și noi.

— Da, sunt, adăugă regele, luând un pumn de aur din mâna lui La Chesnaye și punându-l în a lui d'Artagnan. Iată, — spuse el — o dovadă a mulțumirii mele.

În acea vreme, vederile asupra mândriei, care și-au croit drum în zilele noastre, nu erau încă la modă. Un gentilom primea bani chiar din mâna regelui și nu se simțea deloc umilit. D'Artagnan puse deci cei patruzeci de pistoli în buzunar, fără nici un fel de mofturi, ci dimpotrivă, mulțumind călduros maiestății sale.

— Haide, — urmă regele, privind ornicul — haide, acum că-i opt și jumătate, plecați! După cum v-am

spus, aştept pe cineva la ora nouă. Vă mulţumesc pentru credinţa dumneavoastră, domnilor! Mă pot bizui pe ea, nu-i aşa?

— O, sire, — exclamă în cor cei patru prieteni, — ne-am lăsa tăiaţi în bucăţi pentru maiestatea voastră.

— Bine, bine, dar rămâneţi întregi, e mai bine aşa şi o să-mi fiţi şi mie mai folositori. Tréville, — adăugă regele în şoaptă în vreme ce ceilalţi se retrăgeau, — cum nu ai loc în Corpul muşchetarilor, şi fiindcă am hotărât că trebuie un stagiu pentru a fi primit, trece-l pe tânărul acesta în gărzile domnului des Essarts, cumnatul dumatăle. La naiba, Tréville, mă bucur când mă gândesc la mutra cardinalului; o să facă spume, dar mi-e totuna; sunt în dreptul meu.

Şi regele îl salută cu mâna pe Tréville, care ieşi şi se duse să-şi întâlnească muşchetarii; îi găsi împărţind cu d'Artagnan cei patruzeci de pistoli.

Iar cardinalul, după cum bănuise şi maiestatea sa, s-a mâniat cumplit, atât de cumplit, încât vreme de opt zile nu s-a mai arătat la partidele regale, ceea ce nu-l împiedica pe rege să-l întâmpine cu cea mai fermecătoare căutătură să-l întrebe, de câte ori îl întâlnea, cu cel mai mios glas:

— Spune-mi, domnule cardinal, cum o mai duc bieţii Bernajoux şi Jussac, credincioşii eminenţei voastre?

Capitolul VII. Acasă la mușchetari

Când a ieșit din palatul Luvru, d'Artagnan și-a întrebat prietenii ce întrebuințare să dea părții lui de bani din cei patruzeci de pistoli; Athos îl sfătui să poruncească un ospăț gustos la Pomme-de-Pin, Porthos — să-și ia un valet, iar Aramis — să-și găsească o amantă potrivită.

Ospățul a avut loc chiar în ziua aceea și valetul a servit la masă. Mâncărurile au fost poruncite de Athos, iar de valet i-a făcut rost Porthos. Era de baștină din Picardia; destoinicul mușchetar îl tocmise cu acest scop, în aceeași zi, pe podul de la Tournelle unde-i găsisese scuipând în apă, ca să stârnească rotocoale.

Porthos fusese de părere că această îndeletnicire era dovada unei firi așezate și visătoare și-l luase cu el fără altă recomandatie. Înfățișarea deosebită a gentilomului, în slujba căruia crezuse că va fi, îl cucerise pe Planchet — astfel se numea picardul. Simți o ușoară dezamăgire când își dădu seama că locul acesta era luat de un confrate, cu numele Mousqueton, și când Porthos înștiințându-l că în gospodăria lui, deși înstărită, nu era loc pentru doi valeți, îi spuse că va trebui să intre în slujba lui d'Artagnan. Totuși, când văzuse prânzul dat de stăpânul lui și pe acesta scoțând din buzunar un pumn de aur, pentru a plăti socoteala, Planchet crezu că dăduse norocul peste el și mulțumi proniei cerești că nimerise un asemenea Cresus¹⁴. Stăruî în această părere până după ospăț, din al cărui belșug s-a putut despăgubi și el de lungile lui ajunări.

¹⁴ Cresus — rege al Lydiei, renumit prin bogățiile sale.

Dar seara, când să facă patul stăpânului, visele deșarte ale lui Planchet se spulberară nemilos. În întregul apartament, alcătuit dintr-un vestibul și un dormitor, nu se găsea decât un singur pat. Planchet se culcă în vestibul pe o pătură scoasă din patul lui d'Artagnan și de care d'Artagnan s-a lipsit în urmă.

La rândul lui, Athos avea un valet pe care-l muștruluse într-un chip cu totul deosebit și care se numea Grimaud. Era groaznic de tăcut acest gentilom. Vorbim bineînțeles de Athos. În cei cinci sau șase ani de când trăia în cea mai strânsă prietenie cu Porthos și Aramis, aceștia îl văzuseră deseori zâmbind, dar niciodată nu-l auziseră râzând. Frazele lui erau scurte și expresive, spunând totdeauna ceea ce voiau să spună și nimic mai mult, nici o șlefuială, nici o înfloritură, nici un fel de ocol. Conversația lui ținea la fapt, înlăturând episodul.

Deși Athos nu împlinise încă treizeci de ani, deși avea trupul și mintea deopotrivă de frumoase, nimeni nu-i știuse vreodată vreo iubită. Niciodată nu aducea vorba despre femei. Dar nici nu împiedica pe alții să vorbească de ele în fața lui, deși se putea vedea ușor că acest soi de convorbire, la care el lua parte doar prin vorbe amare și cugetări sumbre, nu-i făcea nici o plăcere. Cumpătarea, viața de schimnic și muțenia lui făceau din el aproape un bătrân; pentru a nu-și ieși din deprinderi, îl învățase pe Grimaud să-l înțeleagă numai din semne sau din mișcarea buzelor. Nu-i vorbea decât în împrejurări hotărâtoare.

Grimaud se temea de stăpânul-său ca de foc, deși se simțea strâns legat de el și-i venera smerit înțelepciunea. Grimaud își închipuia uneori că i-a ghicit dorințele, se repezea atunci să i le împlinească și făcea tocmai pe dos. Ca urmare Athos ridica din umeri

și fără a se mânia, îl cam bușea pe Grimaud. În zilele acelea, mai scotea câte o vorbă.

După cum s-a putut vedea, Porthos nu se potrivea ca fire cu Athos; nu numai că vorbea mult, dar vorbea și tare; de altminteri, trebuie să recunoaștem, ce e drept: puțin îi păsa dacă îl asculta sau nu cineva; vorbea de dragul vorbei și de dragul de a se auzi vorbind; vorbea despre orice, afară de științe, mărturisindu-și, pentru a se dezvinovăți, ura nepotolită pe care o nutrea față de cărturari, încă din copilărie. Nu avea ținuta nobilă a lui Athos și simțământul acestei inferiorități îl îmboldise la începutul legăturii lor de prietenie, să fie deseori nedrept cu acest gentilom, pe care se străduia din răspuțeri să-l întrecă măcar prin mândrețea veșmintelor. Dar așa îmbrăcat cum era, doar cu tunica de mușchetar și prin nimic altceva decât prin felul de a-și da capul pe spate și de a păși, Athos își lua îndată locul ce i se cuvenea, făcând pe prea-gătitul Porthos să rămână mult mai în umbră. Porthos se mângâia umplând anticamera domnului de Tréville cu răsunetul unor isprăvi, despre care Athos nu pomenea niciodată; iar acum, după ce trecuse de la înalta magistratură la noblețea ostășească, de la nevesticile judecătorilor la ale baronilor, Porthos se fălea nici mai mult nici mai puțin cu o prințesă străină, care se prăpădea după el.

O veche zicală spune: “Cum e sacul și peticul”. Să trecem deci de la stăpân la valet.

Mousqueton era un normand căruia stăpânul său îi schimbase pașnicul nume de Boniface în cel cu mult mai răsunător de Mousqueton. Intrase în slujbă la Porthos, cerând doar îmbrăcăminte și locuință, dar nu de mântuială, ci boierești; mai ceru două ore libere pe

zi pentru a le folosi într-o îndeletnicire cu care să facă față celorlalte nevoi. Porthos căzuse la învoială, târgul îi mergea la inimă. Din hainele vechi și din pelerinele lui de schimb dădea să facă tunici pentru Mousqueton; mulțumită unui croitor iscusit, care-i întorcea boarfele pe dos, făcându-le ca noi, și a cărei soție era bănuită de a vrea să-l coboare pe Porthos din fumurile lui aristocratice, Mousqueton arăta foarte bine când mergea în urma stăpânului.

Cât despre Aramis, al cărui caracter socotim a-l fi descris destul de amănunțit, caracter care de altminteri va putea fi urmărit în desfășurarea lui la fel ca al celorlalți prieteni, Aramis avea un valet cu numele Bazin. Pentru că stăpânul lui nutrea speranța de a sluji într-o zi biserica, el umbla veșnic îmbrăcat în negru, așa cum trebuie să se poarte slujitorul unui om al bisericii. Băștinaș din Berry, avea între treizeci și cinci și patruzeci de ani, era blând, liniștit, durduliu, citea cărți cucernice în răgazul îngăduit de stăpân și când n-avea încotro, pregătea, pentru ei doi, o cină cu puține feluri de bucate, dar strașnic de gustoasă. Altfel, mut, orb, surd și credincios pe viață și moarte.

Și acum, când cunoaștem, măcar pe deasupra, stăpânii și valeții, să trecem la locuința fiecăruia dintre ei.

Athos locuia în strada Férou, la doi pași de Luxemburg; apartamentul lui, alcătuit din două odăi mici, cu mobilă curățică, se afla într-o clădire cu apartamente mobilate; gazda, tânără încă și frumoasă ca o Sânziană, îi făcea zadarnic ochi dulci. Câteva rămășițe ale unei falnice splendori apuse străluceau ici-colo pe pereții acestei modeste locuințe: astfel, de pildă, o spadă bogat încrustată în aur și argint care, după înfățișare, data de pe vremea lui Francisc I și la

care numai mânerul, bătut în nestemate, făcea cel puțin două sute de pistoli, spadă pe care totuși, în clipe de cumplită strâmtoare, Athos nu vrusese nici s-o pună zălog, nici s-o vândă. Multă vreme, Porthos râvnise la spada aceasta. Ar fi dat zece ani din viață, numai s-o aibă.

Într-o zi, când avea întâlnire cu o ducesă, încercă să-i ceară lui Athos spada cu împrumut. Fără să-i spună vreun cuvânt, Athos își goli buzunarele, își strânse toate bijuteriile, portofelele, eghiletele, lanțurile de aur și i le oferi lui Porthos. Cât privește însă spada, îi spuse Athos, ea rămânea pironită la locul pe care nu trebuia să-l părăsească decât numai când stăpânul ar fi părăsit și el locuința. În afară de spadă, se mai afla un portret al unui senior de pe vremea lui Henric al III-lea, în veșminte de o neasemuită eleganță și purtând pe piept ordinul Sfântului Duh; portretul care aducea în liniile lui mari cu Athos, amintind același aer de familie, mărturisea că acel senior de mare vază, cavalier al ordinelor regelui, era strămoșul lui.

În sfârșit, un cufăraș, minunat încrustat în aur și argint, purtând același blazon ca cel de pe spadă și de pe portret, alcătua o podoabă a căminului, podoabă grozav de nepotrivită cu celelalte lucruri. Athos purta totdeauna la el cheia acestui cufăraș. Într-o zi, când îl deschise în fața lui Porthos, acesta putu să vadă că înăuntru erau numai scrisori și documente; fără îndoială, scrisori de dragoste și documente de familie.

Porthos locuia într-un apartament foarte spațios, cu o fațadă pompoasă în strada Vieux Colombier. De câte ori trecea cu vreun prieten, prin fața ferestrelor lui — la una din ele Mousqueton stătea mereu în mare ținută — Porthos își înălța capul, ridica mâna și spunea: “Aici locuiesc eu!” Dar niciodată nu-l găsea

cineva acasă; niciodată nu poftea pe nimeni să urce la el așa că nimeni nu putea bănuși, cât de cât, ce fel de bogății se ascundeau îndărătul acelei strălucite fațade.

Aramis locuia un mic apartament, alcătuit dintr-un salonaș, o sufragerie și un dormitor; această din urmă încăpere ce se afla, ca întreg apartamentul, la parter, dădea într-o grădiniță răcoroasă, verde, umbrită, în care privirea vecinilor nu putea pătrunde.

Cât privește pe d'Artagnan știm în ce chip locuia și am făcut cunoștință și cu valetul său, pe nume Planchet.

D'Artagnan, care era foarte curios din fire, cum sunt de altminteri toți cei înzestrați cu geniul intrigii, se strădui din răspuțeri să afle cine erau numiții Athos, Porthos și Aramis; căci sub aceste porecle fiecare își ascundea numele lui de gentilom, mai ales Athos, pe care-l simțeai de la o poștă a fi mare senior. Îl întrebă deci pe Porthos, ca să afle ce era cu Athos, și cu Aramis, iar pe Aramis, ca să afle ce era cu Porthos.

Din nefericire, nici Porthos nu știa din viața tăcutului său camarad decât ceea ce-i ajunsese la ureche. Se spunea că ar fi îndurat mari suferințe pe urma unei legături de dragoste și că o trădare groaznică ar fi otrăvit pentru totdeauna viața acestuia. Dar despre ce trădare era vorba? Nimeni n-avea habar.

Dimpotrivă, viața lui Porthos, o puteai ghici ca-n palmă; afară doar de numele adevărat, pe care numai domnul de Tréville îl știa, cum de altfel le știa și pe ale celorlalți doi prieteni. Trufaș și flecar, Porthos era străveziu ca un cristal. Un cercetător nu s-ar fi putut înșela asupra lui decât dacă ar fi luat drept bun tot binele ce spunea el singur despre el.

Cât privește pe Aramis, deși părea că n-are nimic de ascuns, era totuși burduf de taine, răspundea

anevoie la întrebările ce i se puneau asupra altora și înlătura de la sine pe cele privitoare la el însuși. Într-o zi, după ce-l descususe cu întrebări asupra lui Porthos și după ce aflase de zvonul privitor la legătura acestuia cu o prințesă, d'Artagnan, vru de asemenea să prindă ceva și despre isprăvile de inimă albastră ale celui cu care vorbea.

— Dar dumneata, scumpul meu camarad, — îi spuse el, — dumneata care vorbești despre baroanele, contesele și prințesele altora?

— Să-mi fie cu iertare, — îi curmă vorba Aramis, — eu am vorbit fiindcă Porthos vorbește chiar el; toate minunățiile astea le-a povestit în gura mare, în fața mea. Dar, crede-mă, scumpul meu domn d'Artagnan, dacă le-aș fi aflat de la altcineva, sau dacă Porthos mi le-ar fi încredințat numai mie, n-ar fi fost duhovnic mai mut ca mine.

— Nu mă îndoiesc, — spuse d'Artagnan, — totuși, îmi vine să cred că și dumneata te ai destul de bine cu blazoanele, dovadă o anumită batistă brodată căreia îi datorez cinstea de a te fi cunoscut.

De data aceasta, Aramis nu se supără, ci cu un aer nespus de modest, îi răspunse prietenește:

— Dragul meu, nu uita că eu vreau să îmbrac haina bisericească și că fug de ispitiri lumești. Batista pe care ai văzut-o nu mi-a fost încredințată mie, ci a uitat-o la mine un prieten. A trebuit s-o iau ca să nu-l dea de gol nici pe el și nici pe doamna care-i e dragă. În ceea ce mă privește, eu n-am și nici nu vreau să am vre-o iubită; urmez astfel pilda prea înțeleaptă a lui Athos, care nici el n-are nici una.

— La naiba, cum să fii popă, când ești mușchetar?

— Mușchetar provizoriu, cum spune cardinalul, mușchetar vrând-nevrând, dar în suflet om al bisericii,

crede-mă. Athos și Porthos m-au făcut mușchetar, ca să fac și eu ceva; tocmai când trebuia să fiu hirotonisit, o mică încurcătură cu... dar asta nu te interesează și eu îți răpesc un timp prețios.

— Ba mă interesează foarte mult! se împotrivi d'Artagnan, și deocamdată n-am nimic de făcut.

— Da, dar eu am, — îi răspunse Aramis, — trebuia să-mi spun rugăciunile, pe urmă trebuie să compun câteva versuri pe care mi le-a cerut doamna d'Aiguillon, după aceea trebuie să trec pe strada Saint-Honoré ca să cumpăr dresuri roșii pentru doamna de Chevreuse. Așa că vezi, dragul meu prieten, dacă dumneata nu ești, în schimb eu sunt tare grăbit.

Și întinzând prietenește mâna tânărului său camarad, Aramis se despărți de el.

În pofida oricăror strădanii, d'Artagnan nu putu să afle mai mult despre noii săi prieteni. Se mulțumi deci să creadă tot ce se spunea despre trecutul lor, sperând că viitorul să-i aducă destăinuiți mult mai temeinice și mai întregi. Până atunci, Athos era pentru el un Achille, Porthos, era un Ajax și Aramis un Iosif.

Altminteri, cei patru tineri duceau o viață veselă. Athos juca, dar totdeauna în sec. Totuși, nu împrumuta niciodată nici un gologan de la prietenii lui, deși își ținea mereu punga la cheremul lor; când i se întâmpla să joace pe cuvânt, a doua zi dimineața, la șase, trimitea să fie sculat din somn creditorul ca să-i achite datoria din ajun.

Pe Porthos îl apucau fierbințelile, dacă se întâmpla să câștige, era țăntoș și falnic; dacă pierdea, se făcea nevăzut câteva zile în șir, și după aceea se întorcea, gălbejit, supt la față, dar cu bani în buzunar.

Aramis nu juca însă niciodată. Era, de bună seamă, cel mai tont mușchetar și cel mai nesuferit

oaspete cu putință. Una-două, el trebuia să lucreze. Câteodată, în toiul unui ospăț, când fiecare, încălzit de vin și de vorbă, credea că o să mai stea la masă încă două-trei ore, Aramis se uita la ceasornic, se ridica și cu cel mai grațios surâs își lua rămas bun ca să se ducă, spunea el, și să consulte un luminat teolog cu care avea întâlnire; alteori se întorcea acasă, ca să scrie o lucrare și ruga pe prietenii lui să nu-l tulbure.

În acele clipe, Athos își flutura acel fermecător zâmbet melancolic, atât de potrivit cu nobilul său chip, iar Porthos trăgea dușcă după dușcă, jurând că Aramis nu va ajunge niciodată decât un biet popă de țară.

Și acum, după această scurtă privire asupra celor patru prieteni, să înnodăm firul povestirii noastre.

Planchet, valetul lui d'Artagnan, și-a îndurat la început soarta cu mărinimie; primea un franc și jumătate pe zi și vreme de o lună se întorcea acasă voios ca un pițigoi și plin de bună-voință, pentru stăpân. Când însă vântul restriștii se abătu peste gospodăria din strada Groparilor, adică atunci când cei zece pistoli ai regelui Ludovic al XIII-lea au fost mâncați sau aproape mâncați, Planchet dădu drumul unor văicăreli, pe care Athos le găsea dezgustătoare, Porthos — neobrăzate, iar Aramis — caraghioase. Athos îl sfătui deci pe d'Artagnan să-l izgonească pe netrebnic; Porthos ținea cu tot dinadinsul să i se tragă mai întâi o sfântă de bătaie, iar Aramis era de părere că un stăpân trebuie să dea ascultare numai laudelor care i se aduc.

— Vă vine ușor să vorbiți așa, — făcu d'Artagnan, — dumitale, Athos, care nu scoți o vorbă cu Grimaud, care nu-i dai voie să menească, și atunci n-ai cum să te ciorovăiești cu el; dumitale, Porthos, care trăiești pe

picioar mare și ești un zeu pentru Mousqueton; dumitale, în sfârșit, Aramis, care prins de mrejele studiilor preotești te bucuri de adâncul respect al lui Bazin, slugă blândă și smerită; dar eu, eu care n-am nici o slujbă și nici mijloace de trai, eu care nu sunt mușchetar și nici măcar oștean în vreo gardă, ce pot face eu ca să-i sădesc în sufletul lui Planchet simpatie, teamă sau respect?

— Nu e glumă, — răspunseră tustrei prietenii, — cu valeții merge ca și cu femeile: trebuie să știi să-i pui de la început la locul lor. Așa că, gândește-te bine!

D'Artagnan se gândi bine, și, deocamdată, luă hotărârea să-i tragă o mamă de bătaie lui Planchet, fapt adus repede la îndeplinire cu însuflețirea ce-o pune în toate. După ce-l păru zdrăvăn, îl opri să-și părăsească slujba fără învoirea stăpânului căci, adăugă d'Artagnan, nu se poate ca ziua de mâine să nu-mi suradă; aștept iute-iute vremuri mai bune. Tu ți-ai și găsit norocul dacă rămâi lângă mine și sunt prea bun stăpân ca să te las să-i dai cu piciorul, alungându-te, așa cum vrei tu.

Felul acesta de a se purta stârni în mușchetari un adânc respect pentru înalta diplomație a lui d'Artagnan. Planchet se simți și el copleșit de admirație și nu mai pomeni de plecare.

Cei patru tineri își duceau viața laolaltă; d'Artagnan împrumută repede deprinderile prietenilor, căci n-avusese încă vreme să le aibă pe ale lui; abia sosit din provincie, căzuse în mijlocul unei lumi cu desăvârșire nouă pentru el.

Se sculau iarna pe la opt dimineața și vara pe la șase și se duceau la domnul de Tréville, ca să ia parola și să vadă cum mai merg treburile. Deși nu era mușchetar, d'Artagnan făcea totuși slujba de

mușchetar cu o punctualitate uimitoare; era veșnic de gardă, căci ținea mereu tovărășie celui dintre cei trei prieteni care făcea de gardă. La palatul mușchetarilor, toți îl cunoșteau și-l priveau ca pe un bun camarad. Domnul de Tréville, care-l prețuise de cum îl văzuse și căruia îi era foarte drag, nu înceta să-l laude în fața regelui.

La rândul lor, tustrei mușchetarii îl iubeau mult pe tânărul lor camarad. Prietenia care-i lega pe acești patru bărbați și nevoia ce-o simțeau de a se vedea de trei sau de patru ori pe zi, fie pentru dueluri, fie pentru treburi, fie pentru petreceri, îi făceau să alerge unul după altul, ca niște umbre; dădeai mereu peste nedespărțiți, căutându-se, de la Luxemburg până în piața Saint-Sulpice sau din strada Vieux Colombier până la Luxemburg.

În vremea asta, făgăduielile domnului de Tréville își urmau drumul. Într-o bună zi, regele porunci domnului cavalier des Essarts să-l primească pe d'Artagnan cadet în compania sa de gardă. D'Artagnan îmbracă, oftând, uniforma pe care bucuros ar fi schimbat-o cu o tunică de mușchetar, chiar cu prețul a zece ani din viață. Dar domnul de Tréville îi făgădui această favoare după stagiul de doi ani, stagiul care putea fi scurtat, dacă d'Artagnan ar fi avut prilejul de a-i aduce regelui cine știe ce serviciu sau de a făptui cine știe ce strălucită ispravă. În urma acestei făgăduieli, d'Artagnan se retrase și chiar de a doua zi își începu slujba.

Venise deci rândul lui Athos, Porthos și Aramis de a rămâne lângă d'Artagnan, când acesta făcea de gardă. Compania gărzilor domnului cavalier des Essarts primi în felul acesta patru oameni în loc de unul, în ziua când d'Artagnan intră în rândurile ei.

Capitolul VIII. O intrigă la curte

În vremea asta, cei patruzeci de pistoli ai regelui Ludovic al XIII-lea, după ce avuseseră un început, au avut și un sfârșit, ca orice lucru din lume; în urma acestui sfârșit cei patru tineri ai noștri s-au văzut ajunși la mare strâmtoare. Athos sprijinise câtva timp tovărășia cu proprii lui bani. Porthos îi luase locul și datorită uneia din acele dispariții cu care se obișnuiseră, putu împlini nevoile tuturor încă vreo două săptămâni; în sfârșit, venise și rândul lui Aramis, care primise cu multă bunăvoință și care izbutise, spunea el, să facă rost de câțiva pistoli, din vânzarea cărților lui de teologie.

Vrând, nevrând, trebuiră să ceară, ca de obicei, domnului de Tréville, care le plăti înainte de vreme o parte din soldă; dar aceste sume nu puteau acoperi mult timp nevoile celor trei mușchetari, care mai aveau în spinare o groază de datorii și ale unui soldat din gardă, care n-avusese încă vreme să le facă.

În cele din urmă, dându-și seama că se îngroașă gluma, au strâns cu mari strădanii opt sau zece pistoli, pe care Porthos i-a jucat. Din nefericire, îl urmărea ghinionul: pierdu tot ce avea și alți douăzeci și cinci de pistoli pe cuvânt de onoare.

Lipsa se schimbă atunci în sărăcie; urmați de valeții lor, flămânzi, colindau cheiurile și corpurile de gardă, doar-doar or nimeri vreun prieten din afară, care să-i poftască la masă, căci, așa cum susținea Aramis, la vreme de belșug e bine să semeni ospețe în dreapta și stânga, pentru ca, în nenorocire, să poți culege și tu câteva.

Athos a fost poftit de patru ori la masă și de fiecare dată și-a luat cu el prietenii, împreună cu valeții lor.

Porthos a putut face rost de șase invitații de care s-au bucurat și camarazii lui. Aramis de opt; după cum am putut vedea și până acum, Aramis era omul care tăcea și făcea.

Cât privește pe d'Artagnan, care nu cunoștea pe nimeni în capitală, a dibuit doar un mic prânz cu ciocolată, la un preot de pe meleagurile lui și o cină la un port-stindard din gardă. Își aduse însă ceata întreagă atât la preot, căruia îi dădură gata proviziile pe două luni, cât și la celălalt, care se arătă la înălțime; dar, cum spunea Planchet, nu mănânci decât o dată oricât de mult ai mânca.

D'Artagnan se simți destul de umilit fiindcă nu putuse face rost decât de un prânz și jumătate, căci gustarea de la preot nu putea fi socotită decât ca o jumătate de prânz — față de ospetele pe care Athos, Porthos și Aramis izbutiseră să le descopere. Se socotea deci a fi povară pentru ei toți, uitând în tinereasca sa bună-credință, că hrănise întreaga tovărășie vreme de o lună; mintea lui iscoditoare începu să se frământa. Chibzui adânc și înțelese pentru întâia oară că această strânsă înțelegere între patru tineri, viteji, cutezători și neobosiți, ar fi trebuit să aibă cu totul alt țel decât plimbări pe deșelate, lecții de scrimă și șolticării, cu mai mult sau mai puțin duh.

Într-adevăr, patru bărbați ca ei, patru bărbați credincioși unul altuia cu trup și suflet, patru bărbați gata să se sprijine oricând, fără să dea nici un pas îndărăt, îndeplinind, de unul singur sau împreună, hotărârile luate laolaltă, patru brațe amenințând cele patru puncte cardinale sau îndreptate spre aceeași zare trebuiau negreșit, fie pe ascuns, fie la lumina zilei, fie pe sub pământ, fie prin șanțuri, fie prin viclenie, fie prin forță, să-și croiască drum spre țelul către care

năzuiau, oricât ar fi fost de bine păzit sau de îndepărtat. Singurul lucru care-l mira pe d'Artagnan era că pe nici unul din prietenii lui nu-l frământaseră asemenea gânduri.

În schimb, se gândea el pentru ei, și se gândea temeinic, chinându-și mintea încotro să îndrepte această forță unică de patru ori întărită, cu ajutorul căreia nu se îndoia că ar fi putut răsturna lumea, la fel ca și pârghia pe care căuta Arhimede, când auzi deodată bătăi în ușă; d'Artagnan îl trezi pe Planchet și-i porunci să deschidă.

Din cuvintele: "d'Artagnan îl trezi pe Planchet", cititorul să nu-și închipuie că era miez de noapte sau că nu se luminase încă de ziuă. Nicidecum! Tocmai bătuse patru după-amiază; cu două ceasuri mai devreme, Planchet îi ceruse stăpânului de mâncare, dar acesta îi răspunse prin zicala: "Somnul ține loc de masă". Planchet prânzea deci, dormind adânc.

Un bărbat cu o mutră de rând și aducând a burghez intră în odaie.

Drept desert, Planchet ar fi vrut grozav să asculte convorbirea; dar burghezul îi spuse lui d'Artagnan că având de gând a-i face destăinuiri de seamă, dorea să rămână între patru ochi cu el.

D'Artagnan îl îndepărtă deci pe Planchet și își pofti oaspetele să ia loc.

A urmat o clipă de tăcere, în timpul căreia cei doi bărbați se priviră, vrând parcă mai întâi să se cunoască; d'Artagnan se înclină apoi, în semn că e gata să asculte.

— Am auzit vorbindu-se despre domnul d'Artagnan, ca de un tânăr îndrăzneț, — începu burghezul, — și faima asta de care se bucură pe bună dreptate, m-a îndemnat să vin ca să-i încredințez o taină.

— Vorbește, domnule, vorbește, îl pofti d'Artagnan, al cărui nas de copoi adulmeca un prilej norocos.

Burghezul se opri iarăși, apoi urmă:

— Am o nevastă care vede de rufăria reginei, domnule, nu-i lipsită nici de cumișenie, nici de frumusețe! M-au făcut să mă însor cu ea, sunt trei ani de atunci, deși avea doar o brumă de avere, pentru că domnul de La Porte, ofițerul care poartă mantia reginei, e nașul ei și o ocrotește...

— Pe urmă? întrebă d'Artagnan.

— Pe urmă, — reluă burghezul, — uitate, domnule, nevastă-mea a fost răpită ieri în zori, pe când ieșea din odaia ei de lucru.

— Și cine ți-a răpit nevasta?

— N-aș putea să spun nimic sigur, domnule, dar bănuiesc eu pe cineva.

— Și pe cine bănuiești dumneata?

— Un bărbat, care o urmărea de mai multă vreme.

— Ei, drăcie!

— Dar dacă vrei să știi, domnule, — urmă burghezul, — eu sunt convins că nu-i atâta dragoste, cât politică în toată chestia asta.

— Nu-i atâta dragoste cât politică? — întrebă d'Artagnan, tot mai atent, — și cam ce bănuiești dumneata?

— Nu știu dacă ar trebui să spun ce bănuiesc eu...

— Domnule, țin să-ți amintesc că eu nu ți-am cerut nimic. Dumneata singur ai venit la mine, dumneata singur mi-ai spus că vrei să-mi încredințezi o taină, fă așa cum crezi de cuviință, ai vreme să te răzgândești.

— Nu, domnule, nu, după cum te văd, ești un tânăr de treabă și mă voi încrede în dumneata. Socot, așadar, că nu din pricina amarezului ei, nevastă-mea a fost răpită, ci din a alteia, mai suspusă.

— Ah, ah, o fi vorba de vreo dragoste a doamnei de Bois-Tracy? întrebă d'Artagnan, vrând să arate burghezului că știe și el ce se petrece la curte.

— Mai sus, domnule, mai sus.

— A doamnei d'Aiguillon?

— Și mai sus.

— A doamnei de Chevreuse?

— Mai sus, mult, mult mai sus!...

— Nu cumva a...

D'Artagnan se opri.

— Da, domnule, șopti atât de încet burghezul înspăimântat, încât abia i se ghiciră vorbele.

— Și cu cine?

— Cu cine altul, dacă nu cu ducele de...

— Ducele de...

— Da, domnule, făcu burghezul și mai în șoaptă.

— Dar de unde știi dumneata toate acestea?

— De unde le știi?

— Da, de unde le știi? Fără destăinuiți pe jumătate, sau... Înțelegeți...

— Le știu de la nevastă-mea, domnule, chiar de la nevastă-mea.

— Și ea le știa... de la cine?

— De la domnul de La Porte. Nu ți-am spus că e fina domnului de La Porte, omul de încredere al reginei? Domnul de La Porte a pus-o lângă maiestatea sa, ca să aibă și biata noastră regină pe cineva de încredere, părăsită ca vai de capul ei de rege, iscodită de cardinal și trădată cum e de toți.

— A! A! Încep să ghicesc! spuse d'Artagnan.

— Nevastă-mea a venit acasă acum patru zile, domnule. Una din condiții fusese ca să poată veni să mă vadă de două ori pe săptămână, căci, așa cum avusei cinstea să-ți spun, nevastă-mea mă iubește

foarte mult; și zic nevastă-mea a venit și mi-a spus mie că regina trece acum prin mare spaimă.

— Adevărat?

— Da. Se pare că domnul cardinal îi ia urma și o prigonește acum mai rău ca oricând. Nu poate să-i ierte chestia cu sarabanda. Știi chestia cu sarabanda?

— Cum naiba să n-o știu! răspunse d'Artagnan care n-avea habar, dar care voia să pară că le știe pe toate.

— Așa că, acum nici nu mai poate fi vorba de ură, de-a dreptul de răzbunare.

— Așa?

— Și regina crede...

— Ce crede regina?

— Crede că i s-a scris domnului duce de Buckingham, în numele ei.

— În numele reginei?

— Da, ca să-l facă să vină la Paris și odată ajuns la Paris, să-l prindă în capcană.

— Drace, dar soția dumitale, ce amestec are în toate astea, scumpul meu domn?

— Știu cu toții că e credincioasă reginei și vor sau s-o îndepărteze de lângă stăpâna ei sau s-o bage în sperieți, ca să afle secretele maiestății sale, s-o ademenească și să facă din ea o spioană.

— Se poate, — încuviință d'Artagnan, — dar pe bărbatul care a răpit-o, îl știi?

— Ți-am mai spus, mi se pare că-l știu.

— Cum îl cheamă?

— Asta nu știu. Ce știu e că e omul cardinalului și spiridușul lui blestemat.

— L-ai văzut vreodată?

— Da, mi l-a arătat nevastă-mea într-o zi.

— Are ceva semne după care ar putea fi recunoscut?

— Da, are: e un nobil, arată falnic, părul cum e smoala, oacheș la față, privirea te sfredelește, dinții albi și o tăietură la tâmplă.

— O tăietură la tâmplă? — strigă d'Artagnan, — și pe deasupra dinți albi, privire sfredelitoare, față oacheșă, păr negru și înfățișare falnică; e omul meu din Meung.

— Omul dumitale?

— Da, da, dar asta n-are nici o legătură cu pățania dumitale. Ba mă înșel, dimpotrivă, asta o ușurează. Dacă omul dumitale e și omul meu, atunci cu o singură lovitură ochesc două răzbunări; asta-i tot. Dar unde să dau de omul ăsta?

— Nu știu.

— N-ai aflat cam pe unde stă?

— Da de unde! Într-o zi, când o însoțeam pe soția mea la Luvru, el ieșea de acolo tocmai când ea trebuia să intre și atunci mi l-a arătat.

— Drace! Drace! mormăi d'Artagnan. Prin cine ai aflat de răpirea soției dumitale?

— Prin domnul de La Porte.

— Ți-a dat și ceva amănunte?

— Nu știa nimic nici el.

— N-ai mai aflat ceva pe alte căi?

— Ba da; am primit...

— Ce?

— Dar nu știu dacă nu fac o mare greșală?

— Iar începi! Acum însă îți atrag atenția că e cam târziu ca să mai dai înapoi.

— La naiba! Nici nu dau înapoi, strigă burghezul, suduind ca să-i mai vină inima la loc. De altfel, pe cinstea mea de Bonacieux...

— Te numești Bonacieux? îi curmă vorba d'Artagnan.

— Da, așa mă cheamă.

— Spuneai deci: pe cinstea mea de Bonacieux... Iartă-mă că ți-am tăiat vorba, dar mi se părea că numele ăsta nu mi-e necunoscut.

— Se poate, domnule: sunt chiar gazda duminică.

— A! A! făcu d'Artagnan, ridicându-se pe jumătate și salutând. Va să zică dumneata ești chiar gazda mea?

— Da, domnule, da. Și cum de trei luni de când locuiești la mine, prins mereu de înaltele duminici îndeletniciri, ai uitat să-mi plătești chiria, cum zic, nu te-am tulburat nici o singură dată în răstimpul ăsta, m-am gândit că vei lua în seamă bunăvoința mea.

— Vai, se poate altfel, scumpul meu domn Bonacieux, — îi răspunse d'Artagnan, — crede-mă că-ți sunt recunoscător pentru purtarea duminică, și cum ți-am mai spus, dacă pot să-ți fiu de vreun folos...

— Te cred, domnule, te cred, și eu voiam tocmai să-ți spun, pe cinstea mea de Bonacieux, că am încredere în dumneata.

— Atunci spune-mi tot ce ai pe inimă.

Burghezul scoase din buzunar o hârtie și o întinse lui d'Artagnan.

— O scrisoare! făcu tânărul.

— Am primit-o azi dimineață.

D'Artagnan o deschise și cum începea să se însereze, se apropie de fereastră. Burghezul îl urmă.

“Nu-ți căuta soția, — citi d'Artagnan, — îți va fi înapoiată când nu va mai fi nevoie de ea. Dacă încerci o singură mișcare ca s-o găsești, ești pierdut.”

— Iată ceva sigur, — urmă d'Artagnan, — dar, la urma-urmei, nu-i decât o amenințare.

— Da, dar pe mine, domnule, amenințarea asta mă dă gata; eu nu știu să țin sabia în mână și, pe lângă asta, tremur de frica Bastiliei.

— Hm! — făcu d'Artagnan, — și eu am tot atâta chef de Bastilia ca și dumneata. Dacă ar fi fost vorba doar de o lovitură de spadă, treacă-meargă...

— Totuși, domnule, eu m-am bizuit mult pe dumneata în toată povestea asta.

— Da?

— Când te vedeam mereu înconjurat de mușchetari atât de făloși și când mi-am dat seama că acești mușchetari sunt ai domnului de Tréville, va să zică dușmanii cardinalului, m-am gândit că atât dumneata, cât și prietenii dumitale, în vreme ce-ați face dreptate bieteii noastre regine, ați fi poate încântați să-i jucați și un renghi grozav eminenței sale.

— Fără îndoială.

— Apoi, m-am mai gândit că și chiria cea pe trei luni neplătită despre care nici nu ți-am pomenit până acum...

— Da, da, mi-ai mai dat o dată argumentul ăsta, pe care-l găsesc foarte potrivit.

— Și mai mult încă, socotind că nu ți-aș mai fi pomenit niciodată despre chiria dumitale, câtă vreme mi-ai face cinstea să locuiești la mine.

— Foarte bine, foarte bine...

— Mai adaugă la toate astea că, dacă e nevoie, m-aș fi gândit să-ți dau pe deasupra și vreo cincizeci de pistoli dacă s-ar întâmpla să duci acum lipsă de bani, deși nu prea pare să fie cu putință așa ceva...

— Minunat, dar dumneata ești un om bogat, scumpul meu domn Bonacieux?!

— Am un pic de stare, asta-i tot; am strâns cam vreo două până la trei mii de scuzi venit anual, din comerțul de mărunțișuri și mai cu seamă plasînd ceva capital în ultima călătorie a vestitului navigator Jean

Mocquet; așa că, mă înțelegeți, domnule... A! dar... strigă deodată burghezul.

— Ce? întrebă d'Artagnan.

— Ce văd acolo?

— Unde?

— Pe stradă, în fața ferestrelor dumitale, în dreptul ușii de colo: un bărbat înfășurat într-o pelerină.

— El e! strigară într-un glas d'Artagnan și burghezul căci fiecare din ei își recunoscuse omul.

— Ah, de data asta, — strigă d'Artagnan, înșfăcând dintr-o săritură spada, — de data asta nu-mi mai scapă!

Și trăgând spada din teacă, se repezi afară.

Pe scară se întâlni piept în piept cu Athos și Porthos care veneau la el. Amândoi se dădură în lături; d'Artagnan trecu printre ei ca o săgeată.

— Ia te uită! Dar unde fugi așa? îl întrebară într-un glas cei doi mușchetari.

— Omul din Meung! strigă d'Artagnan.

Și se făcu nevăzut.

D'Artagnan le povestise în mai multe rânduri prietenilor pățania lui cu necunoscutul, și sosirea frumoasei călătoare căreia bărbatul acela îi încredințase o misiune atât de însemnată.

Părerea lui Athos fusese că d'Artagnan pierduse scrisoarea lui în încăierare. Nu-și putea închipui că un gentilom — și după portretul pe care d'Artagnan îl făcuse necunoscutului, nu putea fi vorba decât de un gentilom — ar fi fost în stare de atâta josnicie încât să fure o scrisoare.

Porthos nu văzuse în toate astea decât o întâlnire de dragoste, dată de o doamnă unui cavaler sau de un cavaler unei doamne, întâlnire pe care d'Artagnan îndrăznise s-o tulbure cu calul lui portocaliu.

Aramis la rândul lui spusese că lucrurile fiind prea misterioase, era mai cuminte să fie lăsate baltă.

Înțelegând din cele câteva cuvinte aruncate de d'Artagnan despre ce era vorba și gândind că după ce va fi dat de necunoscut sau după ce-i va fi pierdut urma, d'Artagnan va sfârși prin a se întoarce acasă, ei își urmau drumul.

Când au intrat în cameră la d'Artagnan, nu mai era nimeni. Temându-se de urmările întâlnirii care, fără îndoială, avea să aibă loc între tânăr și necunoscut, Bonacieux socotise — potrivit caracterului pe care de altfel și-l descriesese singur — că era mai sănătos s-o șteargă cât mai repede de acolo.

Capitolul IX. D'Artagnan în lumină

Așa cum bănuiseră Athos și Porthos, d'Artagnan se întoarse după o jumătate de oră. Necunoscutul îi scăpase și de data aceasta, pierind ca prin farmec. După ce cutreierase cu spada în mână toate străzile învecinate, fără a întâlni pe cineva care să semene celui pe care-l căuta, d'Artagnan se hotărî în cele din urmă să facă ceea ce ar fi trebuit să încerce de la început și anume: să bată la ușa de care se rezemase necunoscutul. Dar zadarnic lovise de zece, douăzeci de ori în șir cu ciocănașul de afară, nimeni nu răspunsese; câțiva vecini care, la auzul zgomotului, ieșiseră în prag sau își scosese capul pe geam, îl incredințară că de șase luni casa aceea, ale cărei ieșiri erau de altminteri toate ferecate, rămăsese pustie.

În vreme ce d'Artagnan cutreiera străzile și bătea pe la uși, Aramis ajunse din urmă pe ceilalți doi prieteni; întors acasă, d'Artagnan îi găsi pe toți strânși laolaltă.

— Ei, ce-ai făcut? întrebare într-un glas cei trei mușchetari, văzându-l pe d'Artagnan intrând cu fruntea îmbrobonată de sudoare și cu fața răscolită de mânie.

— Ce să fac! — izbucni acesta aruncându-și spada pe sat, — omul ăsta-i dracu gol, nu altceva; a pierit ca o arătare, ca o umbră, ca o nălucă.

— Crezi în stafii? îl întrebă Athos pe Porthos.

— Eu nu cred decât ce am văzut cu ochii și cum n-am văzut niciodată stafii, nu cred în ele.

— Biblia, — grăi Aramis, — ne poruncește să credem: duhul lui Samuel s-a arătat lui Saul și m-ar mâhni, Porthos, ca această chestiune de credință să fie pusă la îndoială.

— Orice ar fi, om sau încornorat, ființă sau umbră, închipuire sau adevăr, bărbatul ăsta s-a născut ca să mă chinuiască pe mine: uite că o dată cu fuga lui noi pierdem un prilej strălucit, un prilej de pe urma căruia am fi putut câștiga o sută de pistoli, ba poate și mai mult!

— Cum așa? se repezică Porthos și Aramis.

Cât privește pe Athos, credincios veșnicei sale muțenii, se mulțumi să-l întrebe pe d'Artagnan numai din ochi.

— Planchet, — spuse d'Artagnan slugii sale care tocmai își băga capul prin ușa întredeschisă, încercând să prindă crâmpeie din convorbire, — coboară la gazda mea, domnul Bonacieux și spune-i să ne trimită o jumătate duzină de sticle cu vin Beaugency; e vinul care-mi place mie.

— Ia te uită! Ai cumva credit deschis la gazda dumitale? întrebă Porthos.

— Da, — răspunse d'Artagnan, — cu începere de azi și fiți pe pace, dacă vinul lui e prost, trimitem să ne aducă altul.

— Când cineva îți dă un deget, nu-i lua toată mâna, îl sfătui Aramis.

— Am spus totdeauna că d'Artagnan e cel mai deștept dintre noi toți patru, zise Athos. După ce-și dădu părerea, la care d'Artagnan răspunse printr-o plecăciune, Athos se închise iarăși în muțenia lui obișnuită.

— Și la urma urmei, despre ce e mă rog vorba? întrebă Porthos.

— Așa e, — încuviință Aramis, — împărtășește-ne taina, scumpe prietene, afară doar dacă cinstea vreunei doamne ar suferi de pe urma destăinuirii

dumitale; în cazul acesta e mai bine să păstrezi tăcerea.

— Fii liniștit, — răspunse d'Artagnan, — cinstea nimănui nu va avea de suferit din spusele mele.

Și începu să povestească prietenilor de-a fir-a-păr, cele petrecute între el și gazdă și cum cel care răpise soția prea cinstitei sale gazde era unul și același cu bărbatul care-i dăduse de furcă la hanul *Morarul voios*.

— Cred c-ar fi o trebușoară bună, — spuse Athos, după ce sorbi din vin, ca un cunoscător, dând din cap în semn că-i place, — s-ar putea scoate de la acest om cumsecade cincizeci până la șaizeci de pistoli. Rămâne acum de văzut dacă pentru cincizeci sau șaizeci de pistoli face să punem în primejdie patru capete.

— Dar, gândiți-vă, — se înflăcăra d'Artagnan, — în povestea asta e vorba de o femeie, de o femeie răpită, o femeie amenințată fără îndoială, poate chiar și schingiuită și toate astea numai pentru că rămâne credincioasă stăpâne-si!

— Ia seama, d'Artagnan, ia seama, — îl potolea Aramis, — nu se pare că prea te înfierbânți când vorbești de soarta doamnei Bonacieux! Femeia a fost zămislită întru pierzania noastră și de la ea ni se trag toate belelele.

La auzul acestei cugetări, Athos încruntă din sprâncene și-și mușcă buzele.

— Nu de doamna Bonacieux sunt eu îngrijorat, — urmă d'Artagnan, — ci de regină, care-i părăsită de rege, prigonită de cardinal și care vede cum cad capetele tuturor prietenilor ei, unul după altul.

— De ce se-apucă și ea să iubească tot ce urâm noi mai mult în lume: pe spanioli și pe englezi?

— Spania e patria ei, — răspunse d'Artagnan, — și e firesc să iubească pe spanioli, adică pe copiii aceluiași

pământ. Cât privește a doua vină pe care i-o aduci, am auzit că iubește nu pe englezi, ci un englez.

— Pe legea mea! — grăi Athos, — trebuie să recunoaștem că englezul ăsta are de ce să fie iubit; n-am văzut în viața mea noblețe mai falnică.

— Fără să pui la socoteală că se îmbracă cu gust, ca nimeni altul, adăugă Porthos. Eram la Luvru tocmai în ziua când și-a risipit pe jos mărgăritarele; am strâns și eu două și le-am vândut cu zece pistoli bucata. Aramis, dumneata îl cunoști?

— La fel de bine ca și dumneavoastră, domnilor, căci am făcut parte dintre cei care l-au arestat pe când se afla în parcul din Amiens, unde mă dusesse scutierul reginei, domnul de Putange. Eram la seminar pe vremea aceea și toată povestea mi s-a părut îngrozitoare pentru rege.

— Eu nu m-aș codi, — mărturisi d'Artagnan, — dacă s-ar întâmpla să știu unde se află acum ducele de Buckingham, să-l iau de mână și să-l duc de-a dreptul la regină, uite așa, numai ca să-l fac pe cardinal să turbeze; căci adevăratul nostru dușman, singurul dușman și de fiecare clipă e cardinalul; dacă am găsi mijlocul să-i jucăm vreo festă grozavă, mi-aș pune bucuros capul în joc.

— Și, — întrebă Athos pe d'Artagnan, — negustorul ăsta de mărunțișuri ți-a spus că, după părerea reginei, Buckingham a fost chemat aici printr-o înștiințare ticluită?

— Asta-i teama ei.

— Stai puțin, se amestecă Aramis.

— Ce e? întrebă Porthos.

— Istorisește mai departe, caut să-mi amintesc unele împrejurări.

— Acum, nu mă îndoiesc, — urmă d'Artagnan, — că răpirea acestei femei a reginei, se leagă de întâmplările despre care vorbim și poate chiar de prezența domnului de Buckingham la Paris.

— Gasconul ăsta e grozav de deștept, se minună Porthos.

— Și mie îmi place să-l ascult, — adăugă Athos, — mă prăpădesc după dialectul lui.

— Domnilor, — începutu Aramis, — ascultați ce vreau să vă spun.

— Să-l ascultăm pe Aramis, glăsuiră tustrei prietenii.

— Ieri am aflat la un doctor în teologie, un învățat, pe care-l consult uneori pentru studiile mele...

Athos surâse.

— Locuiește într-un cartier singuratic, — urmă Aramis — așa-i place lui, așa-i cere meseria. Și tocmai când ieșeam de la el...

Deodată, Aramis se opri.

— Hai, spune! — îl îndemnară cei de față, — tocmai când ieșeai de la el?...

S-ar fi zis că Aramis lupta împotriva lui, ca cineva care în toiul minciunilor se poticnește de o piedică neașteptată; dar ochii celor trei prietenii rămăseseră pironiți asupra lui; erau toți numai urechi și n-ar mai fi putut da înapoi.

— Doctorul ăsta are o nepoată, urmă Aramis.

— Aha, are o nepoată! îi curmă vorba Porthos.

— Femeie foarte cumsecade, urmă Aramis.

Cei trei prietenii izbucniră în râs.

— Dacă râdeți sau dacă-mi pune-ți la îndoială vorbele, să știți că n-o să mai aflați nimic.

— Uite, o să credem ca mahomedanii și o să fim muți ca mormintele, îl îndoială Athos.

— Atunci ascultați, urmă Aramis. Nepoata asta vine uneori să-l vadă pe unchi-său; ieri din întâmplare, era și ea acolo, o dată cu mine, așa că am fost nevoit s-o duc până la cupeu.

— Ah, nepoata doctorului are un cupeu? — sări Porthos, al cărui cusur, printre altele, era o nestăpânită limbuție, — grozavă cunoștință ai, prietene!

— Porthos, — îl opri Aramis, — ți-am spus de atâtea ori că prea te vâri în toate și că asta îți dăunează pe lângă femei.

— Domnilor! domnilor! — îi liniști d'Artagnan care întrezărea dedesubtul acestei întâmplări, — luați seama, e ceva serios. Să lăsăm gluma deoparte, dacă se poate. Haide, Aramis, spune!

— Deodată, un bărbat înalt, oacheș, părea un gentilom... așa cam ca necunoscutul d'umitale, d'Artagnan.

— O fi fost chiar el, spuse acesta.

— Poate, — urmă Aramis — ... se apropie de mine, însoțit de cinci sau șase inși care îl urmau la vreo zece pași depărtare și pe tonul cel mai cuviincios din lume, îmi spune: "Domnule duce", apoi întorcându-se spre doamna care mă ținea de braț: "și dumneavoastră, doamnă"...

— Cui îi spunea așa, nepoatei doctorului?

— Mai taci odată, Porthos, — îl opri Athos, — ești nesuferit.

— "Vă rog, urcați-vă în această caleașcă, și fără nici un fel de împotrivire sau de plângere."

— Te-a luat drept Buckingham! zise d'Artagnan.

— Așa cred și eu, adăugă Aramis.

— Și pe doamnă? întrebă Porthos.

— A luat-o drept regina! răspunse d'Artagnan.

— Întocmai! încuviință Aramis.

— Gasconul ăsta e dracul gol! — se minună Athos, — nimic nu-i scapă.

— E drept, — îi curmă vorba Porthos, — Aramis are statura și ceva din linia frumosului duce; totuși, eu cred că haina de mușchetar...

— Purtam o pelerină mare de tot, lămuri Aramis.

— În luna iulie? Drace! — se miră Porthos, — adică doctorului îi era teamă să nu te recunoască cineva?

— Eu înțeleg, — se amestecă Athos, — că pe spion l-a putut înșela statura, dar fața...

— Aveam și o pălărie mare, adăugă Aramis.

— Dumnezeule! — strigă Porthos, — ce de fereli, ca să studiezi teologia!

— Domnilor, domnitor, să nu ne pierdem vremea cu trâncăneli; mai bine să ne risipim care încotro și s-o căutăm pe nevasta negustorului; aici e cheia misterului.

— O femeie dintr-o lume atât de inferioară! Nu crezi, d'Artagnan? mormăi Porthos, lungindu-și buzele în semn de dispreț.

— E fina lui de La Porte, omul de încredere al reginei. Nu v-am mai spus-o? Și, pe urmă poate că de data asta maiestatea sa și-a căutat dinadins un reazim atât de jos. Cei sus-puși se văd prea de departe, și cardinalul are vedere ageră.

— Bine! — zise Porthos, — dar înainte de orice, hotărăște prețul cu negustorul și vezi nu lăsa ieftin.

— Totuna, — zise d'Artagnan, — dacă nu ne-o plăti el, cred că o să ne plătească destul de bine alții.

În clipa aceea, o năvală de pași repezi răsună pe scară, ușa se deschise zgomotos și nefericitul negustor de mărunțișuri dădu buzna în încăperea unde se ținea sfat.

— Domnilor, — le strigă el, — scăpați-mă. În numele cerului, scăpați-mă! Au venit patru oameni ca să mă aresteze, scăpați-mă! Scăpați-mă!

Porthos și Aramis se ridicară în picioare.

— Stați! — îi opri d'Artagnan, făcându-le semn să bage în teacă spadele scoase pe jumătate, — stați, deocamdată nu-i vorba de vitejie, ci de prudență.

— Totuși, — rosti Porthos, — n-o să lăsăm...

— Lăsați pe d'Artagnan să facă așa cum crede, — îi sfătui Athos, — v-am mai spus, e mintea cea mai isteată dintre noi toți și, în ceea ce mă privește, eu mă supun hotărârii lui. Fă cum crezi de cuviință, d'Artagnan.

În clipa aceea, patru soldați din gardă se iviră în pragul ușii; văzând patru mușchetari în picioare și cu spada la șold, se codiră să înainteze.

— Intrați, domnilor, intrați, — îi pofti d'Artagnan, — vă aflați aici la mine acasă și cu toți suntem slujitorii credincioși ai regelui și ai domnului cardinal.

— Atuncea, domnilor, n-o să vă împotriviți ca să aducem la îndeplinire ordinele pe care le-am primit? Întrebă acela care părea să fie căpetenia patrului.

— Dimpotrivă, domnilor, și la nevoie vă vom da chiar sprijinul nostru.

— Ce tot spune acolo? bodogăni Porthos.

— Taci, nu fi negliob! îi șopti Athos.

— Dar, mi-ați făgăduit... mormăi bietul negustor.

— Nu putem să te scăpăm decât dacă suntem liberi, — îi șopti la repezeală d'Artagnan, — dac-am arăta că vrem să te apărăm, ne-ar aresta o dată cu dumneata.

— Totuși...

— Intrați, domnilor, intrați, — rosti cu glas tare d'Artagnan, — n-am de ce să-l apăr pe dumnealui. L-am văzut azi pentru întâia oară și cu ce prilej, să v-o

spună chiar el: a venit să-mi ceară chiria. E adevărat, domnule Bonacieux? Răspunde!

— E adevărul adevărat, — mărturisi negustorul, — dar domnul nu vă spune că...

— Nici un cuvânt despre mine, nici un cuvânt despre prietenii mei, și mai ales nici un cuvânt despre regină, altfel ne pierzi pe toți, fără să-ți scapi pielea. Haide, haide, domnilor, luați-l odată de aici!

Și d'Artagnan îl împinse pe negustorul uluit în mâinile gărzilor, ocărându-l:

— Ești un ticălos, scumpule, vii, adică să-mi ceri bani, mie, unui mușchetar? La închisoare cu el! Domnilor, încă o dată, băgați-l la închisoare și țineți-l acolo cât veți putea mai mult, ca să am și eu răgaz să-i plătesc.

Zbirii își ridicară prada, fără a ști cum să mai mulțumească.

Când să coboare scara, d'Artagnan lovi ușor căpetenia pe umăr:

— Nu vrei să beau în sănătatea dumitale și dumneata în sănătatea mea? îl îmbie el, umplând două pahare cu vinul de Beaugency, pe care-l avea mulțumită dărnicii domnului Bonacieux.

— E o mare cinste pentru mine, — zise mai-marele zbirilor, — și primesc bucuros.

— Deci, în sănătatea dumitale, domnule... Cum te numești?

— Boisrenard.

— Domnule Boisrenard!

— Și în a dumitale, domnul meu, la rândul dumitale, cum te numești?

— D'Artagnan,

— În sănătatea dumitale, domnule d'Artagnan!

— Și mai presus de toate, — strigă d'Artagnan, cuprins de înflăcărare, — în sănătatea regelui și a cardinalului.

Căpetenia zbirilor ar fi putut pune la îndoială sinceritatea lui d'Artagnan, dacă vinul ar fi fost prost; dar cum vinul era bun, n-avea de ce șovăi.

— Ce fel de măgărie ți s-a mai năzărit? întrebă Porthos, când căpetenia plecase după tovarășii lui și când cei patru prietenii rămaseră din nou singuri. La naiba, patru mușchetari lasă să se aresteze un nenorocit care zbiară după ajutor! Un gentilom să ciocnească paharul cu un călău.

— Porthos, — rosti Aramis, — Athos ți-a mai spus că ești un nerod; sunt și eu de aceeași părere. D'Artagnan, ești un om mare, când vei lua locul domnului de Tréville, te rog să mă ai în vedere cu o mânăstire.

— Asta-i bună! Nu mai înțeleg nimic! — urmă Porthos, — cum adică? încuviințezi ce a făcut d'Artagnan?

— Drace, cred și eu, — răspunse Athos, — nu numai că încuviințez ce a făcut, dar îl și felicit!

— Și acum, domnilor, — urmă d'Artagnan, fără a se mai osteni să-și lămurească purtarea în fața lui Porthos, — toți pentru unul și unul pentru toți; asta-i legământul nostru. Așa-i?

— Să vedem, se codi Porthos.

— Întinde mâna și jură, îl îmbiară laolaltă Athos și Aramis.

Câștigat de pilda celorlalți, bombănind printre dinți, Porthos întinse mâna și tuspatru prietenii rostiră într-un glas după d'Artagnan: "Toți pentru unul, și unul pentru toți".

— Bine, și acum fiecare să se ducă frumușel acasă la el! le spuse d'Artagnan, ca și cum toată viața n-ar fi făcut altceva decât să poruncească altora; și luați bine seama, căci începând din clipa asta, suntem în luptă cu cardinalul.

Capitolul X. O capcană în veacul al șaptesprezecelea

Capcanele n-au fost născocite în zilele noastre; îndată ce societățile înjghebate au născocit o poliție oarecare, această poliție la rândul ei a născocit capcana.

Cum cititorii noștri nu sunt poate deprinși cu vocabularul străzii Ierusalim și sunt cam vreo cincisprezece ani de atunci — folosim acest cuvânt, cu acest înțeles, să lămurim ce înseamnă o capcană.

Închipuiți-vă că într-o casă, de orice fel, a fost arestat un ins bănuț de o crimă oarecare; se ține în taină arestarea; patru sau cinci oameni stau la pândă în prima încăpere; se deschide ușa tuturor celor care bat; când ușa se închide în urma lor, ei sunt gata arestați; în chipul acesta, după două sau trei zile, s-a pus mâna pe aproape toți obișnuiții casei.

Asta este așa-zisa capcană.

Apartamentul cumătrului Bonacieux a fost schimbat, așadar, într-o capcană; care cum se ivea acolo, era prins și cercetat de oamenii domnului cardinal. Se înțelege de la sine că mulțumită drumului ce ducea numai la catul întâi, unde locuia d'Artagnan, cei care veneau la el erau scutiți de aceste cercetări.

De altminteri, nici nu veneau la el decât cei trei mușchetari. Își începuseră iscoadele, fiecare în altă parte, dar nici unul nu găsisese, nici nu descoperise nimic. Athos mersese chiar până acolo, încât îi pusese câteva întrebări domnului de Tréville, ceea ce, având în vedere muțenia prea cinstului mușchetar, îl miră grozav pe căpitan. Domnul de Tréville nu știa nimic, afară doar că ultima dată când văzuse pe cardinal, pe rege și pe regină, cardinalul era grozav de încruntat,

regele grozav de tulburat, iar ochii roșii ai reginei mărturiseau că maiestatea sa nu dormise peste noapte sau că plânsese. Dar această din urmă împrejurare nu-l mirase îndeosebi, deoarece regina de când se măritase veghea și plângea necontenit.

Domnul de Tréville îl îndemnă totuși pe Athos să fie gata oricând pentru a sluji pe rege și, mai cu seamă, pe regină, rugându-l să treacă acest îndemn și camarazilor săi.

Cât privește pe d'Artagnan, el nu se mai mișca de acasă. Își schimbase camera în observator. De la ferestre îi vedea sosind pe cei care odată intrați, nu mai ieșeau. Apoi, cum scosese bucăți de pardoseală și găurise parchetul, astfel încât numai tavanul îl mai despărțea de încăperea de jos, unde se luau interogatoriile, el auzea tot ce se petrecea între zbiri și împricinați.

După o migăloasă percheziție săvârșită chiar asupra celui arestat, interogatoriile erau mai întotdeauna astfel alcătuite:

— V-a înmănat ceva doamna Bonacieux pentru soțul ei sau pentru altcineva?

— V-a înmănat ceva domnul Bonacieux pentru soția sa sau pentru altcineva?

— V-a făcut vreunul din ei vreo mărturisire prin viu grai?

“Dacă s-ar ști ceva, nu s-ar pune astfel de întrebări, își spuse în sinea lui d'Artagnan. Și ce-or fi vrând acum să știe? Dacă ducele de Buckingham e sau nu la Paris și dacă n-a avut, sau n-o să aibă vreo întrevvedere cu regina?”

D'Artagnan se opri asupra acestei bănuieli care, după tot ce auzise, nu părea lipsită de temei.

În vremea asta, capcana nu slăbea o clipă, dar nici veghea lui d'Artagnan nu se lăsa mai prejos.

A doua seară, după arestarea bietului Bonacieux, pe când Athos abia despărțit de d'Artagnan se ducea la domnul de Tréville, pe când ornicul bătea nouă și pe când Planchet, care nu făcuse încă patul, voia să se apuce de treabă, se auziră bătăi în ușa din stradă. Îndată după aceea ușa se deschise și se închise la loc: căzuse iarăși cineva în capcană.

Repezindu-se spre locul destupat, d'Artagnan se trânti cu burta la pământ și ascultă.

Curând îi ajunseră la urechi țipete, apoi gemete pe care alții încercau să le înăbușe. Nici pomeneală de interogator.

“Drace, — își zise d'Artagnan, — parc-ar fi o femeie! O socotesc, ea le ține piept — o siluiesc — ticăloșii!”

Deși prevăzător din fire, d'Artagnan abia se ținea să nu se amestece și el în ce se petrecea dedesubt.

— Dar vă spun că sunt stăpâna casei, domnilor; vă spun că sunt doamna Bonacieux; vă spun că sunt în slujba reginei! striga nefericita femeie.

— Doamna Bonacieux, — murmură d'Artagnan, — să fi dat oare norocul peste mine încât să găsesc eu ceea ce caută toată lumea?

— Pe dumneata te așteptam și noi! lămureau anchetatorii.

Glasul era din ce în ce mai înăbușit; zarva dezlănțuită făcea să răsunе toată lemnăria. Victima se împotriva atât cât se poate împotrivi o femeie în luptă cu patru bărbați.

— Vă rog, domnilor, vă... murmură vocea, care nu mai scotea decât sunete răzlețe.

“Îi pun căluș în gură, vor s-o ridice cu sila,” își zise d'Artagnan, sărind ca împins de un arc.

— Spada! Bun, aici, lângă mine. Planchet!

— Domnule?

— Aleargă după Athos, Porthos și Aramis. Unul din ei trebuie să fie acasă, poate că s-au întors toți trei. Să-și ia arme, să vină, să alerge aici. Ah! mi-am adus aminte, Athos e la domnul de Tréville.

— Dar, unde vă duceți, domnule, unde vă duceți?

— Eu sar pe fereastră ca să ajung mai repede, tu, pune la loc pardoseala, mătură pe jos, ieși pe ușă și aleargă unde ți-am spus.

— Oh, domnule, domnule, au să vă omoare! se tângui Planchet.

— Taci din gură, nerodule! îl muștră d'Artagnan, și, agățându-se cu mâna de marginea ferestrei, își dete drumul fără măcar să se zgârie, căci din fericire, catul nu era înalt.

Apoi alergă să bată la ușă, bodogănind:

— Mă prindeți voi pe mine în capcană, dar vai de pisicile care sar la asemenea șoarece.

Abia răsunase ciocănașul sub mâna tânărului și zarva se potoli; câțiva pași se apropiară, ușa se deschise și d'Artagnan, cu spada în mână, se repezi în apartamentul cumătrului Bonacieux, a cărui ușă se și închise în urma lui, împinsă fără îndoială de un arc.

Și deodată cei care mai locuiau în nefericita casă a lui Bonacieux, ca și vecinii mai apropiați, auziră zbierete groaznice, tropăituri, zăngănit de spade și mobile aruncate de colo-colo. Apoi, după câteva clipe, cei ieșiți pe la ferestre ca să afle pricina gălăgiei, putură vedea cum prin ușa deschisă iarăși, patru bărbați îmbrăcați în negru, nu numai că se depărtau, ci zburau ca niște corbi speriați, vânturându-și pe jos și pe la colțurile caselor, penele aripilor, adică bucăți de pulpane și fâșii de pelerine.

Trebuie să mărturisim că d'Artagnan ieșise învingător fără mare greutate, căci numai unul din zbiri era înarmat și nici acela nu se apăraseră decât de formă. E drept că ceilalți trei vruseseră să-l doboare cu tot felul de scaune, scăunașe, oale și ulcele, dar două sau trei nimerite împunsături ale spadei gasconului îi înspăimântaseră. Fuseseră de ajuns zece minute ca toți s-o ia la sănătoasă, iar d'Artagnan să rămână stăpân pe câmpul de luptă.

Vecinii care deschiseseră ferestrele cu obișnuitul sânge rece al locuitorilor din Paris, pe acea vreme de răscoale și de veșnice încăierări, le închiseră la loc, îndată ce-i văzură fugind pe cei patru oameni în negru: bănuiau de la sine că deocamdată totul se sfârșise.

De altminteri era târziu și, atunci ca și azi, în cartierul Luxemburg lumea se culca devreme.

Rămas singur cu doamna Bonacieux, d'Artagnan se întoarse spre ea; sărmana femeie zăcea într-un fotoliu, pe jumătate leșinată. D'Artagnan o cercetă dintr-o ochire fugară.

Era o femeie încântătoare, între douăzeci și cinci și douăzeci și șase de ani, brună, cu ochi albaștri, cu nasul puțin în sus, cu dinți minunați, cu pielea obrazului ca opalul, bătând în trandafiriu. Totuși, aici se opreau semnalmente după care putea fi luată drept o doamnă din lumea aleasă. Mâinile erau albe, dar lipsite de finețe; picioarele nu vesteau o boieroaică. Din fericire, d'Artagnan nu era încă în prada unor asemenea amănunte.

În vreme ce o cerceta pe doamna Bonacieux și, după cum am spus ajunsese cu privirea la picioare, d'Artagnan zări pe jos o batistă fină și, potrivit obiceiului său, se aplecă s-o ridice; pe pânză, la un

colț, el recunoscuse monograma de pe batista din pricina căreia fusese cât pe-aci să se înjunghie cu Aramis.

De atunci, se cam ferea de batiste cu blazon; puse deci cea pe care o ridicase de jos în buzunarul doamnei Bonacieux, fără să spună vreun cuvânt.

În clipa aceea, doamna Bonacieux tocmai își venea în fire. Deschise ochii, privi cu groază împrejur și văzu că în odaie nu erau decât ea și eliberatorul ei. Îi întinse repede mâinile zâmbind. Doamna Bonacieux avea cel mai fermecător zâmbet din lume.

— Ah, domnule, — îi șopti ea, — dumneata ești salvatorul meu; dă-mi voie să-ți mulțumesc!

— Doamnă, — îi răspunse d'Artagnan, — eu n-am făcut decât ce ar fi făcut orice gentilom în locul meu; nu-mi datorați nici o mulțumire.

— Ba da, domnule, ba da, și sper să-ți pot dovedi că n-ai îndatorat o ființă nerecunoscătoare. Dar, ce voiau de la mine oamenii aceia pe care eu i-am luat la început drept hoți și de ce oare domnul Bonacieux nu e aici?

— Doamnă, oamenii aceia erau mult mai primejdioși decât pot fi niște hoți, căci sunt uneltele domnului cardinal; cât despre soțul dumitale, el nu e aici fiindcă ieri au venit să-l ridice și l-au dus la Bastilia.

— Soțul meu la Bastilia! se tângui doamna Bonacieux, Vai, doamne! dar ce-a făcut? Sărăcuțul! Tocmai el, întruchiparea nevinovăției!

Și o umbră de zâmbet flutură pe chipul încă înspăimântat al tinerei femei.

— Ce-a făcut? întrebă d'Artagnan. Cred că singura lui crimă e că a avut fericirea și totodată nefericirea de a fi soțul domniei-voastre.

— Va să zică, dumneata știi că...

— Știu că ați fost răpită, doamnă.

— Și cine? Știi de cine? Dacă știi, spune-mi și mie, te rog.

— De un bărbat între patruzeci și patruzeci și cinci de ani, cu părul negru, oacheș la față și cu o tăietură la tâmpla stângă.

— Da, da, așa-i; dar cum îl cheamă?

— A, numele lui! Vedeți, asta nu știu nici eu.

— Soțul meu știa că am fost răpită?

— A fost înștiințat printr-o scrisoare scrisă chiar de mâna celui care v-a răpit.

— O fi bănuind oare pricina răpirii? Întrebă îngrijorată doamna Bonacieux.

— Cred că o pune pe seama unei chestiuni politice.

— La început aveam îndoieli, dar acum și eu cred ca el. Va să zică, dragul de Bonacieux nu m-a bănuit nici o clipă?

— Ah, departe de el asemenea gând, doamnă; era atât de mândru de cuminența și mai cu seamă de dragostea dumneavoastră!

A doua fluturare de zâmbet jucă la fel de ușor pe buzele trandafirii ale frumoasei femei.

— Dar, — urmă d'Artagnan, — cum de ați putut fugi?

— M-au lăsat câteva clipe singură și cum știam de azi dimineață ce e cu răpirea mea, am sărit pe fereastră cu ajutorul cearșafurilor mele; credeam că-mi găsesc bărbatul aici și am alergat într-un suflet.

— Ca să vă puneți sub protecția lui.

— Oh! Nu, sărăcuțul de el, știam eu că nu-i în stare să mă apere; dar ar fi putut să ne mai facă ceva înlesniri și voiam să-i spun...

— Ce anume?

— O, asta nu-i taina mea, nu pot spune mai mult!

— De altfel, — adăugă d'Artagnan, — să-mi fie iertat, doamnă, că deși numai soldat din gardă, eu vă spun: luați seama! De altfel, cred că nu ne găsim într-un loc tocmai potrivit pentru destăinuire. Zbirii pe care i-am fugărit se vor întoarce cu ajutoare; dacă ne găesc aici, suntem pierduți. Am dat de știre la trei din prietenii mei, dar nu știu dacă i-a găsit acasă.

— Da, da, ai dreptate, — încuviință doamna Bonacieux înspăimântată, — să fugim, să scăpăm de aici.

Spunând aceste cuvinte își trecu brațul pe sub brațul lui d'Artagnan și-l trase repede după ea.

— Dar unde să fugim? Unde să ne ducem?

— Să plecăm întâi din casa asta, pe urmă vedem noi.

Și fără să-și mai dea osteneala să închidă ușile după ei, tânăra cu tânărul coborâră pe strada Groparilor, o apucară apoi pe strada Fossés-Monsieur le Prince și nu se opriră decât în piața Saint-Sulpice.

— Ce facem acum? întrebă d'Artagnan. Unde vreți să vă duc?

— Nu știu nici eu ce să vă răspund, mărturisi doamna Bonacieux; aș fi vrut să-i dau de știre domnului La Porte prin soțul meu, pentru ca domnul La Porte să ne spună ce s-a petrecut la Luvru în ultimele trei zile și dacă nu-i vreo primejdie pentru mine să mă întorc acolo.

— Dar mă pot duce eu să vorbesc cu domnul La Porte.

— Fără îndoială; dar vezi că tot e o piedică: pe domnul Bonacieux îl cunoaște la Luvru și l-ar fi lăsat să treacă, în vreme ce pe dumneata nu te cunoaște și n-o să te lase să intri.

— Ei așa! — făcu d'Artagnan, — trebuie să aveți la una din intrările Luvrului vreun portar care vă este devotat și care, datorită unui consemn...

Doamna Bonacieux îl privi țintă:

— Și, dacă ți-aș încredința acest consemn, o să-l uiți după ce te vei folosi de el?

— Cuvântul și cinstea mea de gentilom, spuse d'Artagnan cu un glas a cărui sinceritate nu s-ar fi putut pune la îndoială.

— Bine, te cred; pari un tânăr cumsecade. De altminteri, norocul dumitale poate că atârnă tocmai de credința de care vei da dovadă.

— Voi face, fără nici un fel de făgăduieli și numai din conștiință, tot ce-mi va fi cu putință pentru a sluji pe rege și a fi pe placul reginei, spuse d'Artagnan. Folosiți-vă deci de mine cum v-ați folosi de un prieten.

— Dar pe mine unde mă lași în vremea asta?

— N-aveți nici o prietenă, de unde domnul La Porte ar putea veni să vă ia?

— Nu, nu vreau să mă încred în nimeni.

— Stați o clipă, — zise d'Artagnan, — suntem aproape de locuința lui Athos. Da, așa e.

— Cine-i acest Athos?

— E unul din prietenii mei.

— Dar dacă e acasă și mă vede?

— Nu e acasă și voi lua cu mine cheia după ce veți intra la el în apartament.

— Dar dacă se întoarce?

— Nu se va întoarce; de altfel i se va spune că am adus cu mine o femeie și că acea femeie se află la el.

— Dar dacă vom da de bănuț?

— Și ce vă pasă! Nu se știe cine sunteți, apoi ne găsim într-o împrejurare care ne poate îngădui să trecem peste o anumită cuviință.

— Atunci să mergem la prietenul duminică. Unde stă?

— La doi pași de aici, în strada Férou.

— Să mergem.

Amândoi își urmară drumul. Așa cum își închipuise d'Artagnan, Athos nu era acasă. Luă cheia care i se încredința de obicei ca unui prieten al casei, urcă scara și o duse pe doamna Bonacieux în apartamentul pe care l-am descris.

— Sunteți aici ca la dumneavoastră acasă, — îi spuse el; așteptați puțin, închideți ușa pe dinăuntru și nu deschideți decât când veți auzi în ușă trei lovituri, uitați-vă, astfel: și bătă de trei ori: două lovituri destul de tari și apropiate una de cealaltă și o lovitură mai îndepărtată și mai ușoară.

— Bine, — se învoi doamna Bonacieux, — acum e rândul meu să-ți dau lămuriri.

— Ascult.

— Te duci la poarta Luvrului dinspre strada Echelle și întrebi de Germain.

— Am înțeles. Pe urmă?

— O să te întrebe ce dorești și atunci răspunde-î prin două cuvinte: Tours și Bruxelles. Va face îndată tot ce vei cere.

— Și ce trebuie să-i cer?

— Să se ducă să-l caute pe domnul La Porte, aghiotantul reginei.

— Și după ce se va fi dus să-l caute și domnul La Porte va fi venit?

— Îl vei trimite la mine.

— Bine, dar unde și când vă mai pot vedea?

— Ții mult să mă mai vezi?

— Fără îndoială.

— Atunci lasă grija asta în seama mea și nu-ți pierde răbdarea.

— Am cuvântul dumneavoastră?

— Îl ai.

D'Artagnan salută pe doamna Bonacieux, aruncând asupra fermecătoarei și gingașei făpturi cea mai înflăcărată privire de care se simțea în stare. Și, în vreme ce cobora scara, auzi închizându-se ușa de două ori. Din câteva sărituri ajunse la Luvru; în clipa când intra pe poarta dinspre strada Echelle, se auzea bătând ora zece. Întâmplările pe care le-am povestit se perindaseră într-o jumătate de ceas.

Apoi, totul se petrecu așa cum socotise doamna Bonacieux. Când auzi consemnul, Germain se înclină adânc; după zece minute, La Porte se afla în camera portarului; în câteva cuvinte d'Artagnan îi spuse cele întâmplate, destăinuindu-i și locul unde se găsea doamna Bonacieux. După ce întrebă de două ori adresa ca să nu dea greș, La Porte plecă în fugă. Dar abia făcuse zece pași și se întoarse.

— Tinere, — îi spuse lui d'Artagnan, — îți dau un sfat!

— Care anume?

— S-ar putea să ai neplăceri după toate astea.

— Credeți?

— Da; ai vreun prieten a cărui pendulă rămâne în urmă?

— Pentru ce?

— Du-te la el, ca să poată pune mărturie că te găseai acolo la nouă și jumătate. În justiție, asta se numește un alibi.

D'Artagnan găsi că sfatul e înțelept, își luă picioarele la spinare și se duse întins la domnul de Tréville; dar în loc să treacă în salon unde se afla toată

lumea, ceru să intre în cabinetul lui. Cum d'Artagnan era unul din obișnuții casei, cererea nu întâmpină nici o piedică; i se dădu de știre domnului de Tréville că tânărul său compatriot având a-i spune ceva însemnat, cerea o audiență particulară. Cinci minute mai târziu, domnul de Tréville îl întreba pe d'Artagnan cu ce-i putea fi de folos și cărui fapt se datora vizita lui la oră atât de târzie.

— Vă cer iertare, domnule, — zise d'Artagnan care, în timpul când rămăsese singur, dăduse pendula cu trei sferturi de ceas în urmă, — dar m-am gândit că nu e decât nouă și douăzeci și cinci de minute, și-mi pot îngădui să mai viu la dumneavoastră.

— Nouă și douăzeci și cinci de minute, — se miră domnul de Tréville, privind pendula, — dar e cu neputință!

— Vedeți, domnule, — stăruia d'Artagnan, — dovada cea mai bună!

— Așa e, — recunoscu domnul de Tréville, — aș fi jurat că-i mai târziu. Spune-mi te rog ce dorești de la mine?

D'Artagnan începu să-i istorisească domnului de Tréville o poveste lungă în jurul reginei; îi împărtăși temerile ce nutrea în privința maiestății sale; îi povesti ce auzise spunându-se despre uneltirile cardinalului împotriva lui Buckingham și totul cu o liniște și o siguranță ce-l prinseră pe domnul de Tréville cu atât mai ușor, cu cât el însuși după cum am mai spus, își dăduse seamă că se petrece ceva neobișnuit între cardinal, rege și regină.

Când ceasornicul arătă ora zece, d'Artagnan îl părăsi pe domnul de Tréville care, după ce mulțumi pentru știrile aduse și-l îndemnă să slujească pe rege și pe regină cu tragere de inimă, se întoarse în salon.

Ajuns la capătul de jos al scării, d'Artagnan își aminti că-și uitase bastonul; urcă iarăși în grabă, intră în cabinet, mută cu degetul minutarul la ora care trebuia pentru ca să nu se poată observa a doua zi că cineva umblase la pendul și, încredințat că la nevoie va avea un martor pentru a-și dovedi alibiul, coborî din nou scara și se trezi în stradă.

Capitolul XI. Intriga se înnoadă

După ce fusese la domnul de Tréville, d'Artagnan plecă gânditor spre casă, pe drumul cel mai lung.

La ce gândea oare d'Artagnan pe când se depărta de calea lui obișnuită, cu ochii la stelele de pe cer, aici oftând, aici zâmbind?

Se gândea la doamna Bonacieux. Pentru un ucenic mușchetar, tânăra femeie întruchipa aproape idealul în dragoste. Frumoasă, misterioasă, cunoscând o mulțime de taine ale curții, taine ce împrumutau trăsăturilor ei grațioase o încântătoare seriozitate, ea putea fi bănuită de a nu avea inima rece, farmec ce prinde și mai grozav în mreje pe tinerii îndrăgostiți; mai mult, d'Artagnan o scăpase din ghearele diavolilor care voiau s-o iscodească și s-o schingiue; ajutorul lui neașteptat fusese izvorul uneia din acele adânci recunoștințe ce pot lua atât de ușor o coloratură mai gingașă.

Și fiindcă visele zboară pe aripile închipuirii, d'Artagnan se și vedea oprit în drum de un trimis care-i înmâna din partea tinerei femei sau un răvaș, pentru o întâlnire, sau un lanț de aur sau un diamant. Am arătat mai sus că tinerii cavaleri primeau fără a se rușina daruri de la rege; adăugăm că în acele vremuri ușuratece, ei nu aveau prea multă sficiune nici față de iubitele lor de la care primeau mai totdeauna amintiri scumpe și trainice, ca și când acestea ar fi încercat să răscumpere nestatornicia sentimentelor, prin trăinicia darurilor lor.

Pe vremea aceea îți croiai drum cu ajutorul femeilor, fără să roșești. Acele care nu erau decât frumoase, își dăruiau frumusețea și de acolo vine fără îndoială zicala: *Cea mai frumoasă fată din lume nu*

poate da decât ce are. Femeile bogate dăruiau pe deasupra o parte din avutul lor și s-ar putea cita mulțime de eroi ale acelor zile galante care nu și-ar fi câștigat nici vaza și nici bățaliile, fără punga, mai mult sau mai puțin căptușită, pe care iubitele o atârnau de oblâncul șei lor.

D'Artagnan n-avea nici o avere; șovăiala provincialului — spoială ușoară, floarea fragedă, puf de piersică — se spulberase la adierea sfaturilor puțin pravoslavnice pe care cei trei mușchetari nu încetau să le dea prietenului lor. Potrivit ciudatelor vederi din acea vreme, d'Artagnan se socotea la Paris ca pe câmpul de luptă și nici mai mult nici mai puțin, ca pe meleagurile Flandrei: acolo, spaniolul, aici, femeia. Peste tot un dușman de învins, peste tot daune de cerut.

Dar trebuie s-o spunem: deocamdată, d'Artagnan era însuflețit de un simțământ mai nobil și mai generos. Negustorul de mărunțișuri îi vorbise de averea lui; tânărul putuse ghici că alături de un nerod ca domnul Bonacieux, femeia ținea fără îndoială cheia banilor. Dar, toate acestea nu avuseseră nici o înrâurire asupra simțământului său pentru doamna Bonacieux, și orice interes rămăsese aproape străin de mugurii timpurii ai iubirii. Am spus *aproape*, căci gândul că o femeie tânără, frumoasă, încântătoare, spirituală, e totodată și bogată, nu știrbește întru nimic un început de dragoste, ci dimpotrivă, îl întărește.

Belșugul înlesnește o sumedenie de mici griji și de pofte boierești care se împacă minunat cu frumusețea. Un ciorap subțire și alb, o rochie de mătase, un plastroraș de dantelă, un pantof frumos în picior, o panglică nouă în păr, nu pot schimba o femeie urâtă în una drăguță, dar pot schimba pe o femeie drăguță

într-una frumoasă, fără să mai pomenim de mâini care câștigă din toate astea; mâinile, mai cu seamă la femei, trebuie să fie trândave, ca să rămână frumoase.

Apoi, d'Artagnan nu era milionar; o știe prea bine și cititorul căruia nu i-am ascuns starea lui bănească; fără îndoială nădăjduia să ajungă bogat într-o zi, dar răstimpul ce și-l hotărâse singur pentru această fericită schimbare era destul de îndepărtat. Până atunci, ce deznădejde să-ți vezi iubita dorind acele mii de nimicuri din care femeile își făuresc fericirea, și să nu i le poți oferi. Cel puțin când femeia e bogată, iar iubitul nu e, își poate dăruia singură ceea ce el nu-i poate da, și deși în chip obișnuit își face aceste plăceri cu banii soțului ei, rareori tot el are parte de recunoștință.

Gata să se schimbe în cel mai duios iubit, d'Artagnan era deocamdată un prieten credincios. În toiul celor mai înflăcărâte vise cu soția negustorului, tot nu-și putea uita de chibzuielile lui. Frumoasa doamnă Bonacieux era tocmai femeia cu care să te plimbi pe plaiul Saint-Denis sau prin bâlciul Saint-Germain, în tovărășia lui Athos, Porthos și Aramis, cărora d'Artagnan ar fi fost mândru să le arate atare cucerire. Apoi, când umbli mult ți se face și foame: chiar își simțea de câtva timp stomacul gol. Se vor pune deci la cale acele mici prânzuri încântătoare în timpul cărora atingi într-o parte mâna unui prieten, iar într-alta piciorul unei iubite. În sfârșit, în clipe grele, în împrejurări hotărâtoare, d'Artagnan ar fi fost salvatorul prietenilor lui.

Dar cum rămâne cu domnul Bonacieux pe care d'Artagnan îl împinsese în ghearele zbirilor, lepădându-se de el în gura mare, dar făgăduindu-i în șoaptă că-l va scăpa? Trebuie să mărturisim cititorilor

noștri că d'Artagnan nu se gândea în nici un fel la Bonacieux sau chiar dacă se gândea, era pentru a-și spune că negustorul e foarte bine acolo unde e, oriunde ar fi fost. Dragostea este cea mai egoistă dintre toate patimile.

Totuși, cititorii noștri să fie liniștiți: dacă d'Artagnan a uitat de Bonacieux sau se face că a uitat, sub cuvânt că nu știe unde a fost dus, în schimb noi nu-l uităm, ba mai mult, chiar știm unde se află. Dar deocamdată să facem la fel ca gasconul nostru îndrăgostit. Cât privește pe cinstitul negustor de mărunțișuri, îl vom pomeni mai târziu.

Tot gândindu-se la viitoarea lui iubire, tot vorbind cu bezna nopții și tot surâzând stelelor, d'Artagnan ajunsese pe strada Cherche-Midi sau Chasse-Midi, cum i se spunea pe atunci. Fiindcă se găsea în cartierul unde locuia Aramis, îi veni în gând să treacă să-l vadă ca să-i lămurească pentru ce trimisese la el pe Planchet, cu rugămintea să dea o fugă până la capcana cu pricina. Dacă din întâmplare Planchet îl găsisese acasă, fără îndoială că Aramis alergase în strada Groparilor și negăsind pe nimeni acolo, afară poate de cei doi prieteni, nici lui, nici celorlalți nu le-ar fi putut trece prin minte ce însemnau toate astea. Pentru atâta osteneală i se cuvenea o lămurire; iată ce-și spunea cu glas tare d'Artagnan.

În sinea lui se mai gândea că va avea astfel și prilejul să vorbească despre frumoasa doamnă Bonacieux, stăpâna gândurilor, dacă nu și a inimii lui. Nu celei dintâi iubiri poți cere păstrarea unei taine. Întâia iubire se învăluie într-o bucurie atât de cuprinzătoare, încât ea trebuie să se reverse, altfel te-ar înăbuși.

De două ceasuri Parisul era întunecat și începea să se golească. Toate orologiile cartierului Saint-Germain vesteau ora unsprezece; vremea era plăcută. D'Artagnan mergea pe o ulicioară, cam pe unde se află astăzi strada d'Assas, adulmecând boarea îmbălsămată a vântului ce bătea dinspre strada Vaugirard, peste grădinile răcorite de rouă serii și de suflarea nopții. În depărtare, răsunau înăbușite sub obloane grele chiotele chefliilor de prin cine știe ce spelunci pierdute în câmpie. Ajuns la capătul ulicioarei, d'Artagnan coti la stânga. Casa unde locuia Aramis se afla între strada Cassette și strada Servandoni.

D'Artagnan trecuse de strada Cassette și zărea poarta casei prietenului, pitită în desișul de sicomore și clematite, ce se învălmășeau pe deasupra porții, când zări ceva ca o umbră ieșind din strada Servandoni. Acest ceva se înfășurase într-o pelerină și d'Artagnan crezu la început că era un bărbat; dar după statura scundă, după mersul șovăitor și după pasul nehotărât recunoscă îndată că era o femeie. Mai mult decât atât, părând a nu fi sigură de casa pe care o caută, femeia aceasta își ridică mereu privirea ca să-și dea seama unde se află, apoi se oprea, se întorcea din drum și o pornea iarăși. D'Artagnan era foc de curios.

“Ce-ar fi s-o întreb dacă-i pot fi de ajutor! gândi el. După mers se vede că e tânără; o fi poate și frumoasă. O fi! Dar o femeie care iese din casă la ora asta, bate străzile doar ca să-și întâlnească iubitul. La naiba, dacă-i tulbur întâlnirea, înseamnă că n-o brodesc tocmai bine cu cunoștința.”

În vremea asta, tânăra femeie mergea de zor, numărând casele și ferestrele, ceea ce de altfel nu era

nici greu și nici nu cerea mult timp. Nu se găseau decât trei case mari pe bucata aceea de drum și numai două ferestre ce dădeau spre stradă; una, la o căsuță într-o grădină, paralel cu căsuța în care locuia Aramis, cealaltă era chiar fereastra lui Aramis.

“Mii de draci, — gândi d’Artagnan, care-și adusesese aminte de nepoata teologului, — mii de draci, ar avea haz ca porumbița asta întârziată să caute tocmai casa prietenului nostru. Pe legea mea, să știi că-i chiar așa. Ah! scumpul meu Aramis, de data asta vreau să am sufletul împăcat.”

Și, subțiindu-se cât putea mai tare, d’Artagnan se ascunse în colțul cel mai întunecos al străzii, lângă o bancă de piatră, în fundul unei firide.

Tânăra femeie înainta mereu, căci în afară de mersul ei mlădios, care o trădase, dădu drumul unei ușoare tuse, mărturie a unui glas neasemuit de proaspăt. D’Artagnan gândi că această tuse era un semnal.

Atunci, fie că se răspunsese dinăuntru la această tuse printr-un semnal asemănător, semnal care înlăturase șovăielile noptaticei drumețe, fie că, fără sprijinul nimănui, își dăduse singură seama că ajunsese acolo unde trebuia, ea se apropie cu pași hotărâți de oblonul ferestrei lui Aramis, și bătu la răstimpuri egale, cu degetul îndoit.

— E chiar la Aramis, mormăi d’Artagnan. Ah, fățarnicule, uite că te-am prins cum faci dumneata teologie!

Abia răsunară cel trei bătăi că geamul dinăuntru se deschise și o lumină jucă printre despicăturile oblonului.

— Așa, așa, — mormăi cel care trăgea cu urechea, nu la uși, ci la ferestre, — va să zică i se aștepta

venirea! Haide, acum oblonul se va deschide și doamna va sări înăuntru. Foarte bine!

Dar spre marea uimire a lui d'Artagnan, oblonul rămase închis: mai mult încă, lumina care strălucise o clipă se stinse și totul se cufundă iarăși în beznă.

Cu gândul că nu putea să țină așa multă vreme d'Artagnan aștepta încordat: era numai ochi și urechi.

Avea dreptate: după câteva clipe, două lovituri scurte răsunară înăuntru.

Tânăra din stradă răspunse printr-o singură lovitură; oblonul se întredeschise.

E lesne de închipuit cât de nesățios privea și asculta d'Artagnan.

Din nefericire lumina fusese mutată în altă încăpere. Dar ochii tânărului se obișnuiseră cu întunericul. De altminteri, după cât se spune, ochii gasconilor, ca și ai pisicilor, au însușirea de a vedea în timpul nopții.

D'Artagnan văzu deci pe tânăra femeie scoțând din buzunar ceva alb pe care-l desfășură repede și care luă înfățișarea unei batiste. Apoi o mai văzu arătându-i celui cu care vorbea un colț al așa-zisei batiste.

Lui d'Artagnan îi veni în minte batista căzută la picioarele doamnei Bonacieux, batistă care la rândul ei îi amintise de cea găsită la picioarele lui Aramis.

Ce naiba putea să fie cu batista aceea?

Din locul unde se găsea, d'Artagnan nu putea să vadă fața lui Aramis, spunem a lui Aramis, căci tânărul nostru nu punea la îndoială că cel care vorbea dinăuntru cu doamna de afară era chiar prietenul lui; dorința de a afla birui cumințenia și, cum cele două persoane aduse în scenă păreau absorbite de vederea batistei, ieși tiptil și el din ascunzătoare și, iute ca fulgerul, dar înăbușindu-și pașii, se lipi de colțul

zidului, de unde privirea lui putea pătrunde adânc, în odaia lui Aramis.

Ajuns acolo, d'Artagnan abia se stăpâni să nu strige de uimire: ființa care vorbea cu noptateca musafiră nu era Aramis, ci o femeie. Numai că d'Artagnan vedea destul de bine pentru a-și da seama de îmbrăcăminte, dar nu pentru a deosebi și trăsăturile feței.

În aceeași clipă, femeia din cameră scoase a doua batistă din buzunar și o înlocui cu cea care-i fusese arătată. Apoi cele două femei schimbă între ele câteva cuvinte; în sfârșit, oblonul se închise la loc, femeia care se găsea în stradă se întoarse și trecu la patru pași de d'Artagnan, acoperindu-și fața cu gluga pelerinei; dar această măsură de prevedere fusese luată prea târziu, d'Artagnan o recunoscuse pe doamna Bonacieux.

Doamna Bonacieux! Bănuiala că era ea, îi străbătuse mintea în clipa când o văzuse scoțând batista din buzunar; dar nu-i venea să creadă că doamna Bonacieux, care trimisese după domnul de La Porte ca s-o însoțească până la Luvru, cutreiera singură pe străzile Parisului, în toiul nopții, înfruntând primejdia de a fi răpită a doua oară.

Fără îndoială că trebuie să fi fost ceva foarte de seamă! Și ce poate fi foarte de seamă pentru o femeie de douăzeci și cinci de ani? Dragostea.

Dar înfrunta ea oare asemenea primejdie pentru folosul ei sau al altcuiva? Iată ce se întreba în sinea lui tânărul pe care șarpele geloziei îl mușca de inimă, ca și când ar fi fost, nici mai mult nici mai puțin, decât iubitul ei.

Ar fi avut, de altfel, un mijloc simplu ca să afle unde mergea doamna Bonacieux — putea s-o

urmărească. Acest mijloc părea atât de firesc, încât d'Artagnan îl și folosi numaidecât, pe negândite.

Dar, la vederea tânărului care se desprindea din zid ca o statuie dintr-o firidă și la zgomotul pașilor îndărătul ei, doamna Bonacieux dădu un țipăt și o luă la fugă.

D'Artagnan se repezi după ea. Pentru el nu era prea greu să ajungă din urmă o femeie care se tot împiedica în pelerină. O ajunse deci după ce străbătu o treime din strada pe care o apucase. Nefericita era la capătul puterilor, nu de oboseală, ci de groază și când d'Artagnan îi puse mâna pe umeri, ea se prăvăli în genunchi strigând înăbușit:

— Omoară-mă, dar nu vei afla nimic!

D'Artagnan o ridică trecându-i brațul în jurul mijlocului; dar simțind-o după cum se lăsa de greu că era gata să leșine, se grăbi s-o liniștească, încredințând-o că nu-i voia decât binele. Aceste mărturisiri nu însemnau nimic pentru doamna Bonacieux, căci asemenea mărturisiri pot fi făcute cu cele mai necinstite gânduri din lume; în schimb, glasul era totul. Tânăra femeie crezu că recunoaște sunetul aceluia glas; deschise ochii, aruncă o privire asupra bărbatului care o speriasse atât de cumplit și recunoscându-l pe d'Artagnan, scoase un strigăt de bucurie.

— Dumneata ești, dumneata! — făcu ea, — mulțumescu-ți ție, doamne!

— Da, eu sunt, d'Artagnan; Dumnezeu m-a trimis să veghez asupra dumitale.

— Prin urmare, cu gândul ăsta mă urmăreai? întrebă surâzând tânăra femeie, a cărei fire șăgalnică ieșea iarăși la iveală și la care teama se spulberase din

clipa când recunoscuse un prieten în cel pe care-l luase drept dușman.

— Nu, — stăruie d'Artagnan, — nu, mărturisesc că numai întâmplarea m-a scos în calea dumitale; am văzut o femeie bătând la fereastra unuia dintre prietenii mei...

— A unuia dintre prietenii dumitale? îi taie vorba doamna Bonacieux.

— Fără îndoială, Aramis este unul din bunii mei prieteni.

— Aramis? Cine-i Aramis?

— Alta acum! N-ai să-mi spui că nu-l cunoști pe Aramis?

— Aud pentru întâia oară numele ăsta.

— Așadar pentru întâia oară vii la casa asta?

— Desigur.

— Și nu știai că în casa asta stă un tânăr?

— Nu.

— Un mușchetar?

— Nu. Deloc.

— Prin urmare, nu pe el îl căutai?

— Nici prin gând nu mi-a trecut. De altfel ai văzut singur că persoana cu care am vorbit era o femeie.

— Așa e; dar femeia asta e o prietenă de-a lui Aramis.

— Habar n-am de așa ceva.

— Păi dacă locuiește la el!

— Asta nu mă privește.

— Dar ea cine e?

— A, e o taină care nu-i a mea!

— Dragă doamnă Bonacieux, ești încântătoare; dar în același timp și cea mai misterioasă femeie...

— Nu cumva îmi strică?

— Ba dimpotrivă, ești dulce de tot.

- Atuncea, dă-mi brațul.
- Cu mare plăcere; și acum?
- Acum, însoțește-mă.
- Unde?
- Acolo unde mă duc.
- Și unde te duci?
- Ai să vezi, fiindcă ai să mă lași la poartă.
- Pe urmă să te aștept?
- Ar fi de prisos.
- O să te întorci singură?
- Poate că da, poate că nu.
- Dar persoana care te va însoți după aceea, va fi bărbat sau femeie?
- Deocamdată nu știu nimic.
- Ba eu o să știu!
- O să aștept până te-oi vedea ieșind.
- Dacă-i așa, adio!
- Cum vine asta?
- Mă lipsesc de dumneata.
- Dar dumneata singură ai cerut...
- Sprijinul unui gentilom, dar nu pânda unui spion.
- E o vorbă cam tare!
- Ce se spune despre oamenii care se țin de alții cu de-a sila?
- Că-și bagă nasul unde nu trebuie.
- Asta-i cam prea blând.
- Fie, doamnă, văd că n-am încotro cu dumneata; trebuie să fac ce vrei.
- Atunci de ce nu te-ai arătat vrednic s-o faci de la început?
- N-aș putea oare să mă arăt vrednic de pocăință?
- Adică să te căiești cu adevărat?

— Nu prea știu nici eu. Dar știu că-ți făgăduiesc să fac tot ce dorești, dacă mă lași să te duc până acolo.

— Și pe urmă pleci?

— Da.

— Fără să mă pândești la ieșire?

— Fără.

— Pe cuvântul dumitale?

— Cinstea mea de gentilom!

— Atunci dă-mi brațul și s-o pornim.

D'Artagnan oferi brațul doamnei Bonacieux care se sprijini de el, mai cu teamă, mai în glumă și amândoi o luară așa până la capătul străzii La Harpe. Odată acolo, tânăra femeie înainta la fel de șovăitor ca pe strada Vaugirard. Totuși, după anumite semne, păru că recunoaște o ușă; apropiindu-se de această ușă, spuse:

— Și acum, domnul meu, aici am treabă; mii de mulțumiri pentru cinstita dumitale tovărășie; m-ai scăpat de primejdiile ce m-ar fi amenințat dacă aș fi fost singură; dar a venit vremea să-ți ții cuvântul. Am ajuns unde trebuia.

— Și la întoarcere n-o să-ți mai fie teamă de nimic?

— Doar de hoți.

— Crezi că asta-i fleac?

— Ce-o să-mi ia? N-am para chioară la mine.

— Uți batista frumoasă, cu blazon.

— Ce batistă?

— Care am găsit-o la picioarele dumitale și ți-am pus-o înapoi în buzunar.

— Taci, taci, pentru Dumnezeu! strigă tânăra femeie. Vrei să mă nenorocești?

— Va să zică tot mai ești în primejdie, dacă tremuri la un singur cuvânt și dacă mărturisești că de l-ar auzi cineva ai fi pierdută. Doamnă, scumpă doamnă, —

urmă d'Artagnan, luându-i mâna și învăluind-o toată în privirea lui înflăcărată, — fii increzătoare, spune-mi ce ai pe suflet: n-ai citit oare în ochii mei că inima mi-e toată numai dragoste și supunere?

— Ba da, — răspunse doamna Bonacieux, — și de aceea cere-mi tainele mele și ți le spun, dar nu te lega de ale altora.

— Bine, — se încăpățână d'Artagnan, — atunci o să le descopăr eu singur; dacă tainele astea pot avea o înrâurire asupra vieții dumitale, înseamnă că tainele astea trebuie să fie și ale mele.

— Ba nici prin gând să-ți treacă! se răsti tânăra femeie atât de tăios, încât fără să vrea, pe d'Artagnan îl trecură fiori. Te rog nu te amesteca în treburile mele, nu căuta să mă ajuți în nici un fel, îți cer asta în numele simțământului pe care spui că-l ai pentru mine, în numele binelui pe care mi l-ai făcut și pe care nu-l voi uita toată viața. Ascultă ce-ți spun. Nu te mai ocupa de mine, vreau să-ți pier din amintire, ca și când nu m-ai văzut niciodată.

— Dar Aramis, să facă și el la fel ca mine, doamnă? întrebă d'Artagnan țăfnos.

— E a doua sau a treia oară că rostești numele ăsta, domnul meu, deși ți-am spus că nu știu cine e.

— Nu știi cine-i omul la geamul căruia te-ai dus de ai bătut? Te rog, doamnă, prea mă socotești credul pe lângă alte toate!

— Mărturisește că vrei să mă tragi de limbă și atunci născocești o poveste întreagă și scornești pe cine știe cine.

— Doamnă, eu nu născocesc și nu scornesc nimic, spun adevărul adevărat.

— Și spui că unul dintre prietenii dumitale locuiește acolo în casă?

— O spun și o tot spun pentru a treia oară: în casa aceea locuiește prietenul meu și acest prieten este Aramis.

— Toate astea se vor lămuri mai târziu, — murmură tânăra femeie, — deocamdată, domnule, te rog, tăcere.

— Dacă-ai putea privi în inima mea ca într-o carte deschisă, ai citi atâta sete de a afla totul, încât ți-ar fi milă de mine și atâta dragoste, încât pe loc mi-ai face destăinuiri. Nu trebuie să ne temem de cei care ne iubesc.

— Vorbești cam repede de dragoste, domnul meu, i-o reteză tânăra femeie, clătinând din cap.

— Pentru că m-a năpădit dragostea întâia oară în viață și pentru că n-am nici douăzeci de ani.

Doamna Bonacieux îl privi pe furiș.

— Ascultă, cred că am prins firul, stărui d'Artagnan. Acum trei luni era să mă bat în duel cu Aramis pentru o batistă la fel cu aceea pe care ai arătat-o femeii de la el de acasă, o batistă care, sunt sigur, avea aceleași inițiale.

— Domnule, — zise tânăra femeie, — jur că mă obosești de nu mai pot, cu toate iscodirile astea.

— Dar dumneata, doamnă, care ești atât de prevăzătoare, ia gândește-te, dac-ai fi arestată și ți s-ar găsi această batistă asupra dumatăle, nu e așa că n-ai scăpa de bănuiele?

— De ce? Nu sunt inițialele mele: C. B.: Constance Bonacieux?

— Sau Camelia de Bois-Tracy.

— Taci, domnule, înțelege odată să taci! Dacă primejdiile care mă amenință nu te opresc să vorbești, cel puțin gândește-te la cele care te amenință pe dumneata.

— Pe mine?

— Da, pe dumneata. Îl paște închisoarea, își primejduiește viața, cel care mă cunoaște.

— Atunci nu te mai părăsesc.

— Domnule, — se rugă tânăra femeie, împreunându-și mâinile, — domnule, în numele cerului, în numele cinstei de militar, în numele cuviinței de gentilom, du-te, du-te, pentru Dumnezeu; iată, sună miezul nopții; e ora când sunt așteptată.

— Doamnă, — răspunse el înclinându-se, — nu mă mai pot împotrivi cuiva care mă roagă ca dumneata: fii liniștită, plec!

— Și n-ai să mă urmărești, n-ai să mă pândești?

— Mă întorc acasă chiar acum.

— Ah, știam eu că ești un tânăr cumsecade! strigă doamna Bonacieux, întinzându-i o mână și apucând cu cealaltă ciocănașul unei uși mici, intrată în zid.

D'Artagnan apucă mâna ce i se întindea și o sărută înfocat.

— Ah! Mai bine nu te-aș fi întâlnit niciodată, strigă el, cu acea asprime naivă pe care femeile o preferă adesea mofturilor curtenitoare, fiindcă ea dezvăluie adâncurile gândirii și arată că un simțământ poate fi mai tare decât judecata.

— Ei bine! — murmură doamna Bonacieux cu glasul aproape mângâietor și strângând mâna lui d'Artagnan care tot i-o mai păstra pe a ei, — ei bine, eu nu spun ca dumneata; ce e pierdut pentru ziua de azi nu e pierdut și pentru cea de mâine. Cine știe dacă, dezlegată de taină, într-o bună zi, n-o să-ți fac pe plac?

— Aceeași făgăduială și iubirii mele? se repezi d'Artagnan în culmea bucuriei.

— Oh! În privința asta nu vreau să mă leg cu nimic; atârnă de ceea ce vei ști să trezești în inima mea.

— Așadar, azi doamnă...

— Azi, domnule rămân doar la recunoștință.

— Ah, ești prea încântătoare, — spuse d'Artagnan cu tristețe, — și te joci cu dragostea mea!

— Nu, mă folosesc de mărinimia dumitale, asta-i tot. Dar crede-mă, sunt anumite ființe care pot nădăjdui orice.

— Mă faci cel mai fericit om pe lume. Ține minte seara asta, ține minte făgăduială dată!

— Fii liniștit, la timpul și locul convenit îmi voi aduce aminte de toate. Dar pleacă acum, pentru numele lui Dumnezeu, pleacă! Eram așteptată la miezul nopții și sunt în întârziere.

— Cu cinci minute.

— Da, dar în unele împrejurări cinci minute pot fi cinci veacuri.

— Când iubești.

— Și de unde știi că nu trebuie să mă întâlnesc cu un îndrăgostit?

— Va să zică, te așteaptă un bărbat! — se răzgândi d'Artagnan, — un bărbat!

— Poftim, o luăm iar de la capăt, spuse doamna Bonacieux, cu un zâmbet oarecum nerăbdător.

— Nu, nu, mă duc, plec; cred în dumneata, vreau să fiu vrednic de încrederea mea oarbă, chiar dacă această încredere ar fi prostie curată. La revedere, doamnă, la revedere!

Și, neputându-se parcă dezlipi decât printr-o smucitură de mâna ce o ținea în mâna lui, d'Artagnan se îndepărtă fugind, în vreme ce doamna Bonacieux bătea, la fel ca și în oblon, trei lovituri încete și bine chibzuite; apoi, ajuns în colțul străzii el își întoarse capul: ușa se deschisese și se închisese la loc, frumoasa lui nu mai era acolo.

D'Artagnan își cătă de drum; cum își dăduse cuvântul că n-o va pândi pe doamna Bonacieux, chiar dacă viața lui ar fi atârnat de locul unde ea trebuia să se ducă sau de persoana pe care trebuia s-o însoțească, și tot s-ar fi întors acasă, fiindcă așa făgăduise. Cinci minute mai târziu, era pe strada Groparilor.

— Bietul Athos, — gândea el — n-o să priceapă nimic din toate astea. O fi moțând așteptându-mă sau s-o fi întors acasă și o fi aflat că, în lipsa lui, venise o femeie. O femeie la Athos! La urma urmelor, mai era una și la Aramis. Ce stranii sunt toate astea, grozav aș vrea să știu cum au să se sfârșească.

— Prost, domnule, prost, răspunse o voce pe care tânărul o recunoscuse a fi a lui Planchet, căci tot vorbind tare de unul singur, ca mai toți dușii pe gânduri, o apucase pe aleea la capătul căreia urca scara ce ducea la camera lui.

— Cum prost? Ce vrei să spui, nerodule? Ce s-a mai întâmplat?

— Tot soiul de pacoste.

— Ce anume?

— Mai întâi, domnul Athos a fost arestat.

— Arestat? Athos, arestat! De ce?

— L-au găsit la dumneavoastră și l-au luat drept dumneavoastră.

— Și cine l-a arestat?

— Soldații din gardă aduși aici de oamenii negri pe care i-ați pus pe fugă.

— De ce nu și-a spus numele? De ce n-a spus că n-are habar de toată chestiunea asta?

— Ferit-a sfântul, domnule; ba s-a apropiat de mine și mi-a șoptit: “Stăpân-tu, el are nevoie de libertate și nu eu, fiindcă el știe tot, iar eu nu știu nimic. O să

creadă că l-au arestat pe el și așa o să câștige timp; peste trei zile spun cine sunt și atunci o să trebuiască să-mi dea drumul!”

— Bravo, Athos! Ce inimă nobilă! murmură d’Artagnan. Nici n-ar fi putut face altfel. Și ce-au făcut zbirii?

— Patru l-au dus cu ei, n-aș putea să vă spun unde, la Bastilia sau la Fort-l’Evêque; doi au rămas aici cu oamenii negri care au scotocit peste tot, și-au luat toate hârtiile. În sfârșit, ultimii doi au stat de strajă la poartă, în timpul isprăvii; pe urmă, când au sfârșit, au plecat cu toții lăsând casa goală și toate vraște.

— Dar Porthos și Aramis?

— Nu i-am găsit; n-au venit.

— Dar pot să sosească dintr-o clipă în alta; le-ai lăsat vorbă că-i aștept, nu-i așa?

— Da, domnule.

— Ascultă! Nu te mișca de aici; dacă sosesc, spune-le ce mi s-a întâmplat și să mă aștepte la cârciuma Pomme-de-Pin; aici ar fi primejdios, casa poate fi spionată. Alerg la domnul de Tréville să-i dau de știre toate astea și pe urmă mă duc să-i întâlnesc acolo.

— Bine, domnule, spuse Planchet.

— Dar tu nu te mișca de aici, și vezi, să nu-ți fie frică! îl îmbărbătă d’Artagnan, întorcându-se de la ușă.

— N-aveți nici o grijă, domnule, — răspunse Planchet, — nu mă cunoașteți încă; eu sunt curajos nevoie mare când îmi pun în cap să fiu, numai că e greu până mă hotărâsc; de altfel sunt din Picardia.

— Atunci ne-am înțeles, — urmă d’Artagnan, — mai bine mori decât să-ți părăsești postul.

— Da, domnule, și fac orice numai ca să vă dovedesc ce mult țin la dumneavoastră!

“Bine, — își spuse în sinea lui d’Artagnan. — s-ar zice că metoda pe care am folosit-o cu băiatul ăsta e cea bună; nu-i rău de știut la nevoie.”

Și repede cât îl puteau duce picioarele, care erau totuși cam obosite după alergătura de peste zi, d’Artagnan se îndreptă spre strada Colombier.

Domnul de Tréville nu era acasă. Compania sa făcea de gardă la Luvru; era și el la Luvru cu oamenii lui.

Trebuia numaidecât să ajungă până la domnul de Tréville; nu se putea să nu i se aducă la cunoștință cele ce se petreceau. D’Artagnan hotărî deci să încerce a intra la Luvru. Uniforma de soldat din compania domnului des Essarts trebuia să-i înlesnească trecerea.

Coborî pe strada Petits-Augustins și o luă de-a lungul cheiului, îndreptându-se spre Podul Nou. Se gândise o clipă să treacă Sena cu pontonul, dar, ajungând pe malul apei, își vârî pe negândite mâna în buzunar și văzu că n-are cu ce să plătească taxa de trecere.

Când ajunse în dreptul străzii Dauphine văzu deodată venind dintr-acolo o pereche alcătuită din două persoane, a căror înfățișare îl izbi.

Cele două persoane care alcătuiau această pereche, erau: una un bărbat, cealaltă o femeie.

Femeia aducea cu doamna Bonacieux, iar bărbatul semăna, ca două picături de apă, cu Aramis.

Pe lângă asta, femeia avea acea mantilă neagră, pe care d’Artagnan o mai vedea încă profilându-se pe oblonul din strada Vaugirard și pe ușa din strada La Harpe.

Mai mult, bărbatul purta uniforma de mușchetar.

Gluga femeii era trasă peste ochi; bărbatul își ascundea obrazul cu batista; această îndoită măsură de prevedere arăta neîndoios că nici unul nu ținea să fie recunoscut.

Trecură podul; era același drum ca și al lui d'Artagnan, căci d'Artagnan se ducea la Luvru; se luă deci după ei.

Nu făcuse nici douăzeci de pași și d'Artagnan ajunsese la convingerea că femeia nu era alta decât doamna Bonacieux, iar bărbatul, Aramis.

Simți deodată toate chinurile geloziei sfârtecându-i inima.

Era de două ori înșelat: de prietenul lui și de aceea pe care o îndrăgea de pe acum ca pe o iubită. Doamna Bonacieux se jurase pe toții sfinții că nu-l cunoaște pe Aramis și cu un sfert de oră mai târziu o întâlnea la brațul lui Aramis.

Lui d'Artagnan nici nu-i trecea prin minte că o cunoștea pe frumoasa negustoreasă abia de trei ceasuri, că ea nu-i datora decât o brumă de recunoștință pentru că o scăpase din mâinile oamenilor negri care voiau s-o răpească, și că la urmele nimeni nu-i făgăduise nimic. Se socotea un iubit batjocorit, trădat, umilit; de mânie, sângele îi năvăli în obraz și hotărî să lămurească totul.

Simțind că sunt urmăriți, cei doi tineri grăbiră pasul. D'Artagnan o luă la fugă, trecu înaintea lor, apoi se întoarse și le ieși în cale tocmai când erau în dreptul Samaritencei, scaldată în lumina unui felinar ce-și trimitea razele slabe pe partea aceea a podului.

D'Artagnan se opri în fața lor, iar ei se opriră în fața lui.

— Ce dorești, domnule? întrebă mușchetarul, dând îndărăt un pas și cu un accent străin care-i dovedea

lui d'Artagnan că unele din bănuielile lui cam dădeau greș.

— Nu-i Aramis! strigă el.

— Nu, domnule, nu sunt Aramis, și după uimirea dumitale, văd că m-ai luat drept altcineva, așa că te iert.

— Mă ierți! izbucni d'Artagnan.

— Da, răspunse necunoscutul. Lasă-mă deci să trec, dacă nu cu mine ai dumneata treabă.

— Ai dreptate, domnule, — întări d'Artagnan, — nu cu dumneata am eu treabă, ci cu doamna.

— Cu doamna? Dar dumneata nici n-o cunoști, urmă străinul.

— Te înșeli, domnule, o cunosc.

— Vezi! — începu doamna Bonacieux cu dojană, în glas, — vezi, domnule, mi-ai dat cuvântul dumitale de oștean și de gentilom: credeam că mă pot bizui pe dumneata,

— Și mie, doamnă, — răspunse d'Artagnan fâstâcit, mi-ați făgăduit...

— Luați-mi brațul, doamnă, — îi curmă vorba străinul, — și să ne vedem de drum.

Năuc, încremenit și zdrobit de toate prin câte trecuse, d'Artagnan rămăsese cu brațele încrucișate în fața mușchetarului și a doamnei Bonacieux.

Mușchetarul făcu doi pași înainte și cu mâna îl dădu pe d'Artagnan la o parte.

Acesta făcu o săritură îndărăt și scoase spada din teacă.

În aceeași clipă și cu iuțeala fulgerului, necunoscutul o trase și el pe a lui.

— Pentru Dumnezeu, milord! strigă doamna Bonacieux aruncându-se între cei doi luptători și apucând spadele cu amândouă mâinile.

— Milord! — strigă d'Artagnan, căruia totul i se luminase parcă dintr-o dată, — milord! Iertați-mă, domnule, nu cumva dumneavoastră sunteți...

— Milord, duce de Buckingham — spuse doamna Bonacieux, cu vocea scăzută — și acum, poți să ne pierzi pe toți.

— Milord, doamnă, vă cer iertare, de o sută de ori iertare; dar o iubesc, milord, și eram gelos; dumneavoastră știți, milord, ce înseamnă să iubești; iertați-mă, și spuneți-mi cum aș putea să-mi dau viața pentru înălțimea voastră.

— Ești un tânăr cumsecade — spuse Buckingham, întinzându-i lui d'Artagnan mâna pe care acesta o strânse respectuos — îmi oferi ajutorul dumitale, îl primesc; ține-te după noi până la Luvru, cu douăzeci de pași în urmă și dacă cineva ne pândește, ucide-l!

D'Artagnan își strânse spada scoasă sub braț, lăsă pe doamna Bonacieux și pe duce să înainteze cu douăzeci de pași, și-i urmă, gata să îndeplinească aidoma instrucțiunile nobilului și elegantului ministru al lui Carol I.

Din fericire, tânărul nostru fanatic nu găsi nici un prilej ca să dea ducelui dovada credinței sale, astfel că tânăra femeie, însoțită de frumosul mușchetar, intră în palatul Luvru prin poarta Echelle, fără a fi fost supărați de cineva.

Iar d'Artagnan, o porni de îndată la cârciuma Pomme-de-Pin, unde-i găsi pe Porthos și pe Aramis, care-l așteptau.

Fără să le dea vreo deslușire pentru osteneala ce le-o pricinuiseră, le spuse doar că a dus singur la capăt treaba pentru care crezuse la început ca va avea nevoie de sprijinul lor.

Și acum, să înnodăm firul povestirii noastre, să-i lăsăm pe cei trei prieteni să se întoarcă fiecare la el acasă și să urmărim prin gangurile întortocheate ale Luvrului pe ducele de Buckingham și pe călăuza lui.

Capitolul XII. George Villiers, duce de Buckingham

Doamna Bonacieux și ducele au intrat în palatul Luvru fără greutate; doamna Bonacieux era cunoscută ca fiind în slujba reginei, iar ducele purta uniforma mușchetarilor domnului de Tréville care, după cum am mai spus, erau de gardă în noaptea aceea. De altfel, portarul Germain era de partea reginei și dacă s-ar fi întâmplat ceva, doamna Bonacieux ar fi fost învinuită că și-a adus iubitul în Luvru și atâta tot; își lua asupra ei această nelegiuire; s-ar fi ales cu numele pătat, dar ce însemnătate putea avea în lume cinstea unei mici negustorese?

Odată intrați înăuntrul curții, ducele și tânăra femeie o luară de-a lungul zidului cam vreo douăzeci și cinci de pași; după aceea, doamna Bonacieux împinse o portiță de serviciu care stătea deschisă peste zi, dar care era de obicei închisă noaptea; portița se deschise; amândoi intrară și se treziră deodată în întuneric, dar doamna Bonacieux cunoștea toate colțurile și răscolțurile acestei aripi a palatului, destinată celor ce alcătuiau suita. Închise ușile în urma ei. Îl luă pe duce de mână, făcu câțiva pași băjbâind, se prinse cu o mână de parmalâcul unei scări, pipăi o treaptă cu piciorul și începu să urce scara; ducele numără două caturi. Pe urmă o apucă la dreapta, urmă o sală lungă, coborî un cat, mai făcu vreo câțiva pași, potrivi o cheie într-o broască, deschise o ușă și-l împinse ușor pe duce într-o încăpere luminată numai de o lampă de noapte, șoptindu-i: “Rămâneți aici, milord duce, o să vină cineva”. Apoi ieși prin aceeași ușă și o închise cu cheia. Încât ducele se văzu deodată prins ca un ostatec.

Trebuie să recunoaștem însă că așa singur cum era, ducele de Buckingham nu simți nici o clipă fiorul vreunei temeri; una din laturile cele mai izbitoare ale firii sale era goana după aventuri și visări romantice. Cutezător, neînfricat, întreprinzător, nu era întâia oară că își primejduia viața în asemenea încercări; aflase că așa-zisa veste din partea Anei de Austria, pe al cărei temei venise la Paris, era doar o capcană și în loc să se întoarcă în Anglia, trimisese știre reginei, folosindu-se de împrerurarea în care fusese pus, că nu va pleca până ce nu o va fi văzut. Regina se împotrivi se la început, apoi temându-se ca ducele scos din minți să nu facă cine știe ce nebunie, luase hotărârea să-l primească și să-l implore să plece neîntârziat: dar chiar în seara aceea, doamna Bonacieux, căreia i se încredințase sarcina de a se duce și de a-l aduce la Luvru, fusese răpită. Două zile nu s-a știut nimic de soarta ei, încât toate rămăseseră baltă. Odată liberă însă și o dată ce putuse vedea pe La Porte, lucrurile își urmaseră cursul; astfel fiind aduse tocmai la îndeplinire primejdioasa îndatorire pe care, dacă n-ar fi fost arestată, ar fi înfăptuit-o cu trei zile mai de vreme.

Rămas singur în cameră, Buckingham se apropie de o oglindă. Straiele acelea de mușchetar îi ședeau de minune. La treizeci și cinci de ani, cât avea pe atunci, se bucura pe bună dreptate de faima de a fi cel mai chipeș gentilom și cel mai elegant cavalier din toată Franța și toată Anglia. Răsfățatul a doi regi, stăpânul unei averi de milioane, atotputernic într-un regat pe care-l tulbura după cum i se năzărea și-l liniștea după cum avea chef, George Villiers, duce de Buckingham, trăia una din acele vieți ca în basme, vieți ce stârnesc uimirea posterității, veacuri după veacuri.

De aceea, stăpân pe el, cunoscându-și puterea, încredințat că legile care cârmuiesc pe ceilalți muritori nu pot să-l atingă, el mergea drept spre țelul hotărât, fie că acest țel strălucit și amețitor de înalt ar fi fost pentru altul curată nebunie, chiar în închipuire. Iată cum ajunsese el să se apropie de mai multe ori și să se facă iubit de frumoasa și mândra Ana de Austria, prin uluitoarea lui făptură.

George de Villiers se așeză deci, după cum am mai spus, în fața unei oglinzi, își potrivi unduirile frumosului său păr bălai pe care greutatea pălăriei le stricase, își răsuci mustața și cu inima copleșită de bucurie, fericit și mândru de a trăi în sfârșit clipa pe care o dorea de atâta vreme, își zâmbi sieși semeț și plin de speranță.

În acea clipă o ușă ascunsă în perete se deschise, o femeie se ivi. Buckingham o văzu prin oglindă; își înăbuși un strigăt, era regina!

Ana de Austria avea pe atunci douăzeci și șase sau douăzeci și șapte de ani, adică era în plină strălucire a frumuseții ei. Avea un mers de regină sau de zeiță; ochii cu luciri de smarald de o frumusețe neasemuită, cu o căutătură blajină, dar și maiestuoasă. Gura îi era mică și rumenă; deși buza de jos trecea puțin peste cea de sus ca la toți principii casei de Austria, această gură știa să întruchipeze grația atunci când surâdea, dar și dezgustul neîndurător atunci când disprețuia. Se vorbea de pielea fină și catifelată a reginei, mâinile și brațele-i erau de o frumusețe uimitoare și toți poeții vremii le cântau ca fără seamăn pe lume. În sfârșit, părul, din blond cum fusese în frageda tinerețe, acum era castaniu; îl purta foarte pudrat, în bucle ce-i încadrau fața pe care cel mai strașnic critic ar fi dorit-o

poate cu ceva mai puține dresuri, iar cel mai pretențios sculptor, cu un nas ceva mai fin.

Buckingham rămase o clipă înmărmurit; niciodată, la nici o serbare, la nici un carusel, Ana de Austria nu-i apăruse atât de frumoasă ca atunci, în rochia aceea simplă de atlas alb și însoțită de dona Estefana, singura dintre doamnele de onoare spaniole care nu fusese izgonită de gelozia regelui și de prigoana lui Richelieu.

Ana de Austria făcu doi pași înainte; Buckingham se aruncă la picioarele ei și înainte ca regina să-l fi putut opri, îi sărută poalele rochiei.

— Duce, cred că știți: nu eu am pus să vi se scrie.

— Da! Da, doamnă, da, maiestatea voastră, — răspunse ducele, — știu că am fost un nebun, un smintit când am crezut că zăpada s-ar însufleți și că marmora s-ar încălzi; dar ce vreți, când iubești crezi lesne în iubire; de altminteri n-a fost cu totul zadarnică această călătorie de vreme ce am izbutit să vă văd.

— Da, — răspunse Ana, — dar știți și pentru ce și cum vă văd, milord. Vă văd pentru că, nepăsător față de toate amărăciunile mele, v-ați încăpățânat să rămâneți într-un oraș unde, rămânând, vă puneți în primejdie dumneavoastră viața și mie onoarea; vă văd spre a vă spune că totul ne desparte: adâncurile mării, dușmănia regatelor, sfințenia jurămintelor. E un sacrilegiu, milord, să lupti împotriva atâtor lucruri. Vă văd, în sfârșit pentru ca să vă spun că nu trebuie să ne mai vedem.

— Vorbiți, doamnă, vorbiți, regină, — zise Buckingham, — dulceața glasului acoperă asprimea cuvintelor pe care mi le spuneți. Vorbiți de sacrilegiu! Dar sacrilegiu este despărțirea a două inimi pe care Dumnezeu le făcuse una pentru alta.

— Milord! — strigă regina, — uitați că nu v-am spus niciodată că vă iubesc.

— Dar nu mi-ați spus nici că nu mă iubiți și, într-adevăr, a-mi spune asemenea cuvinte ar fi din partea maiestății voastre prea mare nerecunoștință. Căci, spuneți-mi, unde ați mai putea găsi iubire ca a mea, iubire pe care nici vremea, nici depărtarea, nici disperarea să ni le poată stinge; o iubire care se mulțumește cu o panglică uitată, cu o privire pe furiș, cu un cuvânt aruncat la întâmplare? Sunt trei ani, doamnă, de când v-am văzut întâia oară și trei ani de când vă iubesc astfel. Vreți să vă spun cum erați îmbrăcată când v-am văzut atunci? Vreți să vă descriu cu de-amănuntul fiecare podoabă a rochiei voastre? Iată, vă mai am încă înaintea ochilor; stăteți pe perne, așa cum se obișnuiește în Spania; purtați o rochie de atlas verde cu broderii de aur și argint, cu mâneci largi, prinse în diamante mari de frumoasele voastre brațe, a acestor minuni de brațe; aveți în jurul gâtului un guler plisat și pe cap o bonetă mică, de culoarea rochiei, iar la bonetă o pană de bătlan. Oh, iată, închid ochii și vă văd așa cum erați atunci; și-i deschid și vă văd așa cum sunteți acum, de o sută de ori mai frumoasă încă!

— Ce nebunie! — murmură Ana de Austria care nu se încumeta să poarte pică ducelui pentru că-i păstrase atât de bine imaginea în inima lui, — ce nebunie să-ți hrănești o patimă deșartă cu asemenea amintiri!

— Și cu ce aș putea oare să-mi hrănesc viața? Eu nu am decât amintiri. De câte ori vă văd mai închid încă un diamant în tainița inimii mele. Acesta este cel de al patrulea pe care îl lăsați să cadă și pe care eu îl ridic, căci, în trei ani, doamnă, nu v-am văzut decât de

patru ori: întâia oară, v-am amintit-o adineauri; a doua oară, la doamna de Chevreuse; a treia în parcul din Amiens...

— Duce, — îl întrerupse regina îmbujorându-se, — nu-mi amintiți vă rog de seara aceea.

— Dimpotrivă, doamnă, să ne-o amintim, de ce să nu ne-o amintim? E seara fericită și strălucitoare a vieții mele. Mai țineți minte ce noapte minunată era? Adierea dulce și înmiresmată a văzduhului, cerul de cobalt smălțat cu stele! Putusem în sfârșit rămâne singuri, erați gata să-mi spuneți tot, singurătatea vieții voastre, suferințele inimii voastre. Vă sprijineați de brațul meu, iată, de acesta. Când îmi plecam capul, simțeam frumosul vostru păr atingându-mi ușor fața și de câte ori mi-o atingea, mă treceau fiori din cap până în picioare. Oh! Regină! Regină! Nu știți ce fericiri cerești și ce bucurii fără moarte sunt zăvorâte într-o asemenea clipă. Aș da tot ce am, avere, glorie, zilele care-mi rămân de trăit, pentru încă o clipă ca aceea, pentru o noapte ca atunci; căci în noaptea aceea, doamnă, în noaptea aceea mă iubeați, v-o jur.

— Milord! Se poate, da; locul unde mă aflam, farmecul acelei neasemuite nopți, vraja privirii dumneavoastră, în sfârșit, se poate ca toate miile de împrejurări care se strâng uneori ca să piardă pe o femeie, să se fi strâns în jurul meu în seara aceea fatală; dar ați văzut, milord, regina a venit în ajutorul femeii care șovăia: la cel dintâi, cuvânt pe care ați îndrăznit să mi-l spuneți, la cel dintâi gest cutezător la care a trebuit să răspund, am strigat.

— Da, da, da, aceasta e adevărat și orice altă dragoste decât a mea s-ar fi spulberat la asemenea grea încercare; dar dragostea mea a supraviețuit mai înflăcărată și mai nepieritoare. Ați crezut că fugiți de

mine dacă plecați la Paris, ați crezut că nu voi îndrăzni să părăsesc comoara asupra căreia stăpânul meu m-a pus să veghez. Dar ce-mi pasă mie de toate comorile lumii și de toți regii pământului! După opt zile eram înapoi, doamnă. De data asta n-ați putut să-mi mai spuneți nimic; îmi pusesem în primejdie rangul, viața, pentru ca să vă văd doar o clipă; nici măcar mâna nu v-am atins-o și, văzându-mă atât de supus și de pocăit, m-ați iertat.

— Da, dar calomnia a prins în ghearele ei toate aceste nebunii de care eu nu eram cu nimic vinovată, știți prea bine, milord. Regele, ațâțat de domnul cardinal, a făcut o gălăgie groaznică; doamna de Vernet a fost izgonită, Pulange, surghiunit; doamna de Chevreuse a căzut în dizgrație și când ați vrut să vă întoarceți în Franța ca ambasador, regele însuși, aduceți-vă aminte, milord, regele însuși s-a împotrivit.

— Da, și Franța va plăti cu un război împotrivirea regelui ei. Dacă nu pot să vă mai văd, doamnă, ei bine, doresc s-auziți în fiecare zi vorbindu-se de mine! Ce scop credeți c-a avut expediția de la Ré și liga cu protestanții din La Rochelle pe care o plănuiesc? Plăcerea de a vă vedea, doamnă. Știu bine că nu voi putea pătrunde cu armata până la Paris, dar acest război va aduce după sine o pace; pentru această pace va fi nevoie de un negociator și acela voi fi eu. Nimeni nu va mai îndrăzni atunci să se mai împotrivească și mă voi întoarce la Paris, vă voi vedea și voi fi fericit câteva clipe! E drept, mii de oameni vor plăti cu viața lor fericirea mea, dar asta nu mă privește de vreme ce vă voi vedea. Totul e poate curată nebunie, curată sminteală; dar, spuneți-mi, care femeie a avut vreodată un iubit mai îndrăgostit ca mine, care regină a avut slugă mai înflăcărată?

— Milord! Milord, aduceți în apărarea dumneavoastră lucruri care vă învinovățesc și mai grozav; milord, toate aceste dovezi de dragoste pe care vreți să mi le dați sunt aproape tot atâtea crime.

— Îmi vorbiți astfel pentru că nu mă iubiți, doamnă; căci dacă m-ați iubi le-ați vedea toate cu totul altfel; dacă m-ați iubi oh, dacă m-ați iubi, ar fi prea mare fericire pentru mine și aș înnebuni! Doamna de Chevreuse despre care vorbeați adineauri, doamna de Chevreuse a fost mai puțin crudă ca dumneavoastră. Holland a iubit-o; și ea a răspuns dragostei lui.

— Doamna de Chevreuse nu era însă regină, murmură Ana de Austria, cucerită fără voia ei de mărturisirea înflăcărată a unei dragoste atât de adânci.

— M-ați iubi deci, doamnă, dacă n-ați fi regină, spuneți-mi, m-ați iubi? Aș putea crede că numai înălțimea rangului vă face să fiți crudă cu mine? Aș putea deci, crede că dac-ați fi fost doamna de Chevreuse, sârmanul Buckingham ar fi avut dreptul să spere? Mulțumesc pentru aceste dulci cuvinte, frumoasa mea maiestate, de o sută de ori mulțumesc!

— Ah, milord, ați auzit rău, ați înțeles rău; n-am vrut să spun!...

— Vă rog, nu mai spuneți nici un cuvânt! Nici unul! — o rugă ducele, — dacă datorez fericirea mea unei greșeli, nu fiți atât de crudă, încât să mi-o răpiți. Ați spus-o singură, am fost ademenit într-o capcană; s-ar putea ca această capcană să mă coste viața căci, iată, se întâmplă ceva straniu, de câțeva vreme am presimțiri că voi muri. Și pe fața ducelui flutură un surâs trist și, totodată plin de farmec.

— Vai, Doamne, Dumnezeu! strigă Ana de Austria cu o spaimă care mărturisea că grija ce-o purta ducelui era mai mare decât voia să arate.

— Nu vă spun toate astea, doamnă, pentru a vă înspăimânta; e chiar caraghios ce vă spun și credeți-mă nu mă îngrijorează asemenea visuri. Dar cuvântul pe care l-ați rostit adineauri, speranța pe care aproape mi-ați dat-o, va fi plătit tot chinul și chiar viața mea.

— Ei bine! — zise Ana de Austria, — și eu, duce, și eu am presimțiri, și pe mine mă chinuiesc vise groaznice. Am visat că vă vedeam zăcând însângerat, străpuns de o lovitură.

— În partea stângă, nu-i așa, de o lovitură de cuțit? întrerupse Buckingham.

— Da, așa e, milord, așa e, în partea stângă, de o lovitură de cuțit. Dar cine v-a putut spune visul meu? L-am încredințat numai lui Dumnezeu și numai în rugăciunile mele.

— Nici nu doresc mai mult; mă iubiți, doamnă, e atât de bine!

— Vă iubesc? Eu?

— Da, dumneavoastră. V-ar trimite oare Dumnezeu aceleași vise ca mie, dacă nu m-ați iubi? Am avea noi oare aceleași presimțiri dacă viețile amândurora nu s-ar răsfrânge în inima fiecăruia? Mă iubiți, regină, și o să mă plângeți!

— Oh, Doamne, Dumnezeu! — murmură Ana de Austria, — e peste puterile mele. Vă rog, duce, în numele cerului, plecați, retrageți-vă; nu știu dacă vă iubesc sau nu vă iubesc, dar ceea ce știu e că nu-mi voi călca jurământul! Aveți deci milă de mine și plecați. Oh, dacă s-ar întâmpla să fiți lovit în Franța, dac-ați muri în Franța, dac-aș bănuși că dragostea dumneavoastră pentru mine v-a pricinuit moartea, nu

m-aș mângâia niciodată: aș înnebuni! Plecați deci, plecați, vă implor!

— Oh, cât de frumoasă sunteți acum! Cât vă iubesc! șopti Buckingham.

— Plecați! Plecați! Vă implor și întoarceți-vă mai târziu; veniți ca ambasador, veniți ministru, veniți înconjurat de gărzi care să vă apere, de slujitori care să vegheze asupra dumneavoastră și atunci — atunci n-o să mă mai tem pentru viața dumneavoastră și voi fi fericită să vă văd.

— E adevărat ce-mi spuneți?

— Da...

— Atunci dați-mi o dovadă că m-ați iertat, dați-mi un obiect care să mă încredințeze că n-am fost prada unui vis; ceva ce-ați purtat și ce-aș putea purta și eu la rândul meu, un inel, un colier, un lanț.

— Și veți pleca, veți pleca, dacă vă dau ce-mi cereți?

— Da.

— Numai decît?

— Da.

— Veți părăsi Franța și vă veți întoarce în Anglia?

— Da, v-o jur.

— Așteptați, atunci, așteptați.

Și Ana de Austria se duse în apartamentul ei, de unde ieși aproape îndată ținând în mână o cutie din lemn de trandafir, cu inițialele ei încrustate în aur.

— Luați, milord, luați această casetă și păstrați-o în amintirea mea.

Buckingham luă cutia și căzu în genunchi a doua oară.

— Mi-ați făgăduit că veți pleca, îi spuse regina.

— Și-mi țin cuvântul. Dați-mi mâna dumneavoastră, mâna dumneavoastră, doamnă, și plec.

Ana de Austria îi întinse mâna, închise ochii și se sprijini cu cealaltă mână de Estefana simțind că puterile o părăsesc.

Buckingham sărută pătimaș această mână frumoasă, apoi ridicându-se, spuse:

— Nu vor trece nici șase luni, și dacă nu mor, vă voi vedea, doamnă, vă voi vedea chiar dac-ar fi să răstorn întreaga lume.

Și credincios făgăduieli făcute, ieși în fugă din cameră.

Pe coridor o întâlni pe doamna Bonacieux care-l aștepta și care, la fel de prevăzătoare și de norocoasă. Îl însoți până afară din palat.

Capitolul XIII. Domnul Bonacieux

Cititorul și-a putut da seama că de-a lungul celor povestite a întâlnit un personaj care, pus în împrejurări grele, a stârnit destul de puțin îngrijorarea noastră. Acesta era domnul Bonacieux, prea cinstitul mucenic al intrigilor politice și amoroase care se împleteau minunat unele cu altele în acea vreme atât de cavalierească și de romantică.

Din fericire, fie că cititorul își mai aduce sau nu aminte de el, din fericire, ne ținem de făgăduiala să nu-l pierdem din vedere.

Zbirii care-l aretaseră l-au dus de-a dreptul la Bastilia unde, tremurând ca varga, a trecut prin fața unui pluton de soldați care-și încărcau flintele.

Împins apoi într-o galerie pe jumătate îngropată în pământ, a fost împrôșcat cu sudălmi grosolane și lovituri sălbaticе, de către cei care-l duseseră acolo. Văzând că n-au de-a face cu un gentilom, zbirii îl terfeleau ca pe un calic de rând.

După vreo jumătate de oră, un grefier puse capăt chinurilor, dar nu și îngrijorării sale, dând ordin ca domnul Bonacieux să fie dus în camera interogatoriilor. De obicei, arestații erau cercetați la ei acasă; dar în privința domnului Bonacieux, cine se mai gândea la asemenea formalități?

Doi soldați din gardă îl înșfăcară pe negustor, îl trecură de-a curmezișul unei curți, îl băgară într-un gang unde se aflau trei paznici, deschiseră o ușă și-l îmbrânciră într-o încăpere joasă, unde nu se găsea alt mobilier decât o masă, un scaun și un comisar. Comisarul ședea pe scaun și scria la masă.

Cei doi soldați din gardă aduseră pe arestat în fața mesei, apoi, la un semn al comisarului, se îndepărtară așa ca să nu poată auzi glasurile.

Comisarul care până atunci își ținuse capul înfundat în hârtii, și-l ridică să vadă cu cine are de-a face. Avea un chip respingător acest comisar, cu nasul ascuțit, cu umerii obrajilor gălbejiți și ieșiți în afară, cu ochii mici, dar sfredelitori și ageri, a căror căutătură era când de vulpe, când de viezure. Capul, sprijinit pe un gât lung și jucăuș, îi ieșea din roba neagră și largă, bălăbănindu-se cu o mișcare aproape la fel cu a broaștei țestoase când își scoate capul din carapace.

Începu prin a-l întreba pe domnul Bonacieux numele, prenumele, vârsta, îndeletnicirea și domiciliul.

Învinuitul răspunse că se numește Jacques-Michel Bonacieux, că are cincizeci și unu de ani, că a fost negustor de mărunțișuri și că locuiește în strada Groparilor, nr. 11.

După aceea, în loc să-i mai pună întrebări, comisarul îi ținu o lungă cuvântare despre primejdia ce-l amenință pe orice burghez de rând, atunci când se amestecă în treburile publice.

Adăugă la această introducere o amplă cuvântare în care stăruia asupra puterii și asupra înfăptuirilor domnului cardinal, acest ministru fără seamăn pe lume, acest biruitor al miniștrilor din vremi trecute, această pildă pentru miniștrii ce vor să vină: înfăptuiri și putere cărora nimeni nu li s-ar fi putut împotrivi fără a-și primi cuvenita pedeapsă.

După partea a doua a cuvântării, comisarul își aținti privirea de uliu asupra sârmanului Bonacieux, poftindu-l să cântărească bine împrejurarea covârșitoare în care se afla.

Părerile negustorului erau gata cântărite; el blestema clipa când domnului de La Porte i se năzărise să-l însoare cu fina lui și mai ales când această fină fusese primită îngrijitoare a rufăriei reginei.

În firea jupânului Bonacieux se îmbina cea mai sfruntată iubire de sine, cu o zgârcenie scârnavă, la care se adăuga și o mișelie fără margini. Pentru soția lui nu avea decât o ușoară slăbiciune ce nu putea lupta cu simțămintele de căpetenie mai sus înșirate.

Bonacieux cugeta adânc asupra cuvintelor auzite.

— Dar, domnule comisar, — spuse el nedumerit, — credeți-mă că eu cunosc și prețuiesc mai mult ca oricare altul însușirile acestui înalt prelat, fără seamăn pe lume și care avem cinstea să ne cârmuiască.

— Așa? Chiar așa? — întrebă comisarul, cam cu îndoială, — dar dacă e așa, atunci cum de te afli la Bastilia?

— Cum de mă aflu aici, sau mai bine zis pentru ce, — urmă Bonacieux, — n-aș putea să vă spun, dat fiind că nu m-am dumirit nici eu, dar cu siguranță nu pentru a fi pricinuit vreo neplăcere domnului cardinal, cu voia mea cel puțin.

— Ai făcut totuși o nelegiuire de vreme ce ești învinuit de înaltă trădare.

— De înaltă trădare! — bâigui Bonacieux îngrozit, — de înaltă trădare! Dar cum se poate ca un biet negustor de mărunțișuri, care nu-i suferă pe hughenoți și-i urăște de moarte pe spanioli, să fie învinuit de înaltă trădare? Gândiți-vă bine, domnule comisar, e ceva care nu poate fi cu putință.

— Domnule Bonacieux, — rosti comisarul privindu-l pe acuzat, ca și cum ochii lui mici s-ar fi priceput să citească până în adâncul inimilor, — domnule Bonacieux, dumneata ai o soție, nu-i așa?

— Da, domnule, — răspunse negustorul dârdâind de teamă, căci presimțea că lucrurile începeau să se încurce — mai bine zis, aveam una.

— Cum! Aveai una! Dar ce-ai făcut cu ea, dacă n-o mai ai?

— Mi-a fost răpită, domnule.

— Ți-a fost răpită? Așa?

Bonacieux simțea după acest “așa” că treburile se încurcau din ce în ce mai rău.

— Va să zică ți-a fost răpită? — urmă comisarul, — și nu cumva știi cine ți-a răpit-o?

— Mi se pare că-l cunosc.

— Cine-i?

— Țin să vă spun, domnule comisar, că nu știu nimic sigur, bănuiesc numai.

— Și pe cine bănuiești? Haide, vorbește deschis.

Domnul Bonacieux era în mare încurcătură; trebuia să tăgăduiască totul, sau să mărturisească totul? Tăgăduind, ar fi dat poate de bănuit că știe prea multe și că se ferește să vorbească; spunând tot ce știa, dădea măcar dovadă de bunăvoință. Se hotărî deci să mărturisească.

— Bănuiesc, — începu el, — pe un bărbat înalt, oacheș, semeț, ai zice că-i un mare senior; după cât mi se pare, ne-a urmărit de mai multe ori când mă duceam s-o aștept pe nevastă-mea în fața porții Luvrului, ca s-o duc acasă.

Comisarul păru cuprins de oarecare neliniște.

— Și cum îl cheamă? întrebă el.

— Oh, în privința numelui nu pot să vă spun nimic; dar dacă l-aș mai întâlni vreodată, fiți pe pace, l-aș recunoaște și dintr-o mie!

Fața comisarului se încruntă.

— Zici că l-ai recunoaște dintr-o mie? urmă el.

— Adică, — se răzgândi Bonacieux, văzând că o scrântise, — adică vreau să spun...

— Ai spus că l-ai recunoaște, — întări comisarul, — bine, pentru azi e destul. Înainte de a continua interogatoriul trebuie să dau de știre cuiva că dumneata îl cunoști pe acela care ți-a răpit soția.

— Dar n-am spus că-l cunosc, strigă Bonacieux deznădăjduit. V-am spus dimpotrivă...

— Luați-l de aici, porunci comisarul celor doi paznici.

— Și unde să-l ducem? întrebă grefierul.

— Într-o celulă...

— În care anume?

— În care! În prima care s-o nimeri, numai să se închidă bine, răspunse comisarul cu nepăsare care-l îngrozi pe sărmanul Bonacieux.

— Vai de capul meu! își zise el. A dat năpasta peste mine. Cine știe ce crimă groaznică o fi făcut nevastă-mea. Aici se crede că suntem înțeleși și o să mă pedepsească o dată cu ea; or fi tras-o de limbă, și ea o fi mărturisit că mi-a spus toate ale ei: femeia-i slabă din fire! Auzi, celulă! Prima care s-o nimeri! Așa a spus! O noapte trece numaidecât; și mâine, la roată, la spânzurătoare! Oh, Doamne, Dumnezeu! Ai milă de mine!

Fără să se sinchisească de văicărelile jupânului Bonacieux, văicăreli cu care, de altfel, trebuie să fi fost deprinși, cei doi paznici îl apucară pe arestat, fiecare de un braț și-l duseră cu ei în vreme ce comisarul scria în grabă o scrisoare pe care grefierul o aștepta.

Bonacieux nu închise ochii toată noaptea, și nu din pricină că celula ar fi fost prea nesuferită, dar grijile lui erau din cale afară de mari. Rămase toată noaptea pe un scăunel de lemn, tresărind la cel mai mic zgomot și

când primele raze ale dimineții se furișară în celulă, i se păru că zorile lunecau în valuri cernite.

Auzind că se trăgea zăvorul, tresări deodată înspăimântat. Credea că vine cineva să-l ridice și să-l ducă să-i taie capul; de aceea când în locul călăului, pe care-l aștepta îi văzu doar pe comisarul și grefierul din ajun, era cât pe-aci să le sară de gât.

— Chestiunea dumitale s-a încurcat și mai rău de aseară, stimabile, — îi spuse comisarul, — și te sfătuiesc să mărturisești tot, tot, căci numai o căință adevărată te-ar mai putea scuti de mânia cardinalului.

— Dar sunt gata să spun tot, — se tângui Bonacieux — adică tot ce știu. Vă rog întrebați-mă.

— În primul rând, spune-mi unde e soția dumitale.

— V-am mai spus că a fost răpită.

— Da, dar datorită dumitale, ieri la cinci după-amiaza, a fugit.

— Soția mea a fugit! se miră Bonacieux. Vai, nenorocita! Domnule, dacă a fugit, apoi nu-i din vina mea, v-o jur.

— Atunci ce-ai căutat la domnul d'Artagnan, vecinul dumitale, cu care ai avut o lungă consfătuire în timpul zilei?

— Așa e, domnule comisar, da, așa e și uite, mărturisesc că am greșit. Da, am fost la domnul d'Artagnan.

— Și în ce scop te-ai dus la el?

— Voiam să-l rog să-mi dea o mână de ajutor, ca să-mi găsesc soția. Credeam că aveam dreptul s-o caut; pe cât se pare însă, m-am înșelat și vă rog să mă iertați.

— Și ce-a răspuns domnul d'Artagnan?

— Domnul d'Artagnan mi-a făgăduit sprijinul său; dar foarte curând mi-am dat seama că-mi trage chiulul.

— Umbli să înșeli justiția! Domnul d'Artagnan a încheiat o înțelegere cu dumneata și pe temeiul acestei înțelegeri a pus pe fugă oamenii poliției care o arestaseră pe soția dumitale și a sustras-o urmărilor.

— Cum? Domnul d'Artagnan a răpit-o pe soția mea! Ei, asta-i mai bună ca toate!

— Din fericire, domnul d'Artagnan se află în mâinile noastre și veți fi puși față în față.

— Pe legea mea, cu atât mai bine! — se bucură Bonacieux, — nu-mi pare rău să dau și eu cu ochii de un cunoscut.

— Aduceți aici pe domnul d'Artagnan, porunci comisarul celor doi paznici.

Aceștia veniră împreună cu Athos.

— Domnule d'Artagnan, — îi spuse comisarul lui Athos, — spune tot ce s-a petrecut între dumneata și domnul acesta.

— Dar, — sări Bonacieux, — domnia-sa nu-i domnul d'Artagnan!

— Cum! Nu e domnul d'Artagnan? întrebă comisarul.

— Nici pomeneală, răspuse Bonacieux.

— Atunci cum îl cheamă pe domnul? mai întrebă comisarul.

— N-am cum să vă spun, că nu-l cunosc.

— Cum? Nu-l cunoști?

— Nu.

— Nu l-ai văzut niciodată?

— Ba da; dar nu știu cum îl cheamă.

— Numele dumitale? întrebă comisarul.

— Athos, răspunse mușchetarul.

— Bine, dar ăsta nu-i un nume de om; e nume de munte! se răsti bietul comisar, care începea să-și piardă capul.

— E numele meu, răspunse liniștit Athos.

— Totuși ai spus că te numești d'Artagnan.

— Eu?

— Da, dumneata.

— Adică mie mi-au spus alții: Dumneata ești domnul d'Artagnan. Am răspuns: Așa credeți? Soldații care m-au ridicat strigau că ei știu mai bine ca mine. N-am vrut să-i contrazic. Dealtminteri, aș fi putut să mă înșel.

— Domnule, îți bați joc de înalta autoritate a justiției?

— Ba deloc, spuse liniștit Athos.

— Dumneata ești domnul d'Artagnan.

— Vedeți că mi-o spuneți din nou.

— Ascultați-mă pe mine, domnule comisar, — se amestecă la rândul lui Bonacieux, — nu mai încape nici o îndoială în privința asta. Domnul d'Artagnan e chiriașul meu, așa că, deși nu-și plătește chiria, sau poate tocmai din pricina asta, e firesc să-l cunosc. Domnul d'Artagnan e un tânăr abia de vreo nouăsprezece sau douăzeci de ani, pe câtă vreme dumnealui are cel puțin treizeci de ani. Domnul d'Artagnan face parte din gărzile domnului des Essarts, pe când domnia-sa e din compania mușchetarilor domnului Tréville. Priviți uniformă, domnule comisar, priviți uniformă.

— Așa e, — mormăi comisarul, — ducă-se naibii, așa e!

Tocmai atunci ușa se dădu de perete și un curier, însoțit de unul din paznicii de la intrarea Bastiliei, înmână comisarului o scrisoare.

— Vai de capul ei! izbucni comisarul.

— Cum? Ce e? De cine vorbiți? Cred că nu de nevastă-mea!

— Ba tocmai de ea! Uite că ți s-a înfundat acum!

— Cum asta! — strigă negustorul, scos din minți, — vă rog spuneți-mi și mie pentru ce să mi se pună în spinare ce face nevastă-mea, câtă vreme eu sunt la închisoare.

— Pentru că ce face acum e urmarea unei urzeli pe care ați ticluit-o împreună, a unei urzeli drăcești!

— Vă jur, domnule comisar, că greșiți amarnic; vă jur că n-am habar de ce trebuia să facă nevastă-mea, că sunt cu totul străin de tot ce a făcut, iar dac-a făcut prostii, mă lepăd de ea, o fac de ocară, o afurisesc.

— Uf! Ce om! — spuse Athos comisarului, — dacă nu mai aveți nevoie de mine, atunci trimiteți-mă d-aici. Prea e plicticos domnul Bonacieux al dumneavoastră!

— Duceți-i îndărăt pe arestați în celulele lor, — porunci comisarul arătând cu aceeași mișcare pe Athos și Bonacieux — și păziți-i mai strașnic ca oricând.

— Totuși, — spuse Athos, liniștit ca de obicei — dacă aveți treabă cu domnul d'Artagnan, nu prea văd cum aș putea să-i țin eu locul.

— Faceți ce-am spus! — răcni comisarul, — și taina cea mai grozavă! Ați înțeles?

Athos își urmă paznicii, ridicând din umeri, iar celălalt văicărindu-se atât de jalnic, încât ar fi muiat și inima unui tigru.

Bonacieux a fost dus în aceeași celulă în care-și petrecuse noaptea și lăsat acolo toată ziua. Așa că

toată ziua negustorul de mărunțișuri s-a bocit, ca unul ce nu era în stare să țină spada în mână, după cum ne-a spus-o chiar el.

Seara, cam pe la nouă, când se hotărâse tocmai să se urce în pat, auzi pași prin gang. Pașii se apropiau de celula lui, ușa se deschise și paznicii se iviră în prag.

— Urmează-mă, îi porunci un ofițer de poliție care intrase în urma paznicilor.

— Să vă urmez! — strigă Bonacieux, — să vă urmez la ora asta! și unde anume, Doamne, Dumnezeu!

— Acolo unde avem poruncă să te ducem.

— Dar asta nu-i un răspuns.

— E totuși singurul pe care putem să ți-l dăm.

— Of, Doamne! Dumnezeu! — se jelui bietul negustor, — de data asta s-a sfârșit cu mine!

Și fără nici o împotrivire urmă în chip mecanic pe ostașii sosiți ca să-l ridice.

Străbătu același gang pe unde venise, trecu întâi printr-o curte, apoi printr-un al doilea corp de clădiri; în sfârșit, la poartă zări o trăsură înconjurată de patru ostași călări. Îl urcară în trăsură; ofițerul de poliție se așeză lângă el, ușa trăsurii fu încuiată cu cheia și amândoi se treziră într-un soi de închisoare pe roate.

Trăsura se urni din loc; încet-încet, ca un dric. Printre gratiile zăvorâte arestatul zărea casele și caldarâmul, atâta tot; dar ca un adevărat parizian, Bonacieux recunoștea fiecare stradă după stâlp, după firme, după felinare. Când să ajungă în dreptul Sfântului Paul, locul unde ispășeau condamnații Bastiliei, se simți gata să leșine și își făcu de două ori semnul crucii. Crezuse că trăsură se oprește acolo. Dar trăsură trecu mai departe.

Ceva mai încolo, începu iarăși să dârdâie de groază, când o apucară de-a lungul cimitirului Sfântului Ion, unde erau înmormântați criminalii împotriva statului. Un singur lucru îl mai liniștea: înainte de a fi îngropați, condamnaților li se taie de obicei capul. Dar capul lui mai era încă pe umeri. Când văzu însă că trăsura ia calea spre Place de Greve, când zări acoperișurile țuguiate ale primăriei, când își dădu seama că trăsura trece sub arcadă, își închipui că se și sfârșise cu el; vru să se spovedească ofițerului de politie și întâmpinând împotrivire, scoase niște urlete atât de cumplite, încât acesta îl amenință că de va mai răcni așa, îi va pune un căluș în gură.

Această amenințare îl mai liniști pe Bonacieux; dacă ar fi fost executat în Place de Greve ar fi fost de prisos să i se mai puie căluș, căci ajunseseră în preajma locului de execuție. Într-adevăr, trăsura trecu de piața blestemată fără a se opri. Mai rămânea de temut doar acea Croix du Trahoir și trăsura o luase tocmai într-acolo.

De data asta nu mai încăpea nici o îndoială: în piața Croix du Trahoir ispășeau criminalii de rând; Bonacieux se mângâiase cu gândul că lui i s-ar cuveni sau piața Sfântului Paul sau Place de Greve. Așadar, aici în piața Croix du Trahoir se va sfârși cu călătoria și cu soarta lui! Nu putea zări încă nefericita aceea de cruce, dar parcă o simțea ieșindu-i în întâmpinare. La vreo douăzeci de pași de locul execuției, auzi larmă și trăsura se opri. Era mai mult decât putea îndura bietul Bonacieux; zdrobit de nesfârșitele zguduri prin care trecuse, scoase un geamăt ușor care putea fi lesne luat drept ultimul oftat al unui muribund, și își pierdu cunoștința.

Capitolul XIV. Omul din Meung

Mulțimea se strânse acolo nu pentru a aștepta pe un om care trebuia să fie spânzurat, ci pentru a se zgâi la unul care fusese spânzurat.

După ce se opri o clipă, trăsura o porni din nou, străbătu gloata, își urmă drumul, o apucă pe strada Saint-Honoré, cârmii pe strada Bons-Enfants și se opri în fața unei porți joase.

Poarta se deschise; doi paznici îl primiră în brațe pe Bonacieux, sprijinit de ofițerul de poliție; îl împinseră pe o alee, îl puseră să urce o scară și îl lăsară într-o anticameră.

Făcuse toate mișcările în chip mecanic. Umblase așa cum se umblă în vis; zărise toate lucrurile ca prin negură; urechile lui prinseseră sunete fără însă a le înțelege; ar fi putut să-l execute în clipa aceea și n-ar fi făcut o singură mișcare ca să se apere, n-ar fi scos un singur strigăt ca să ceară îndurare.

Rămase astfel pe banchetă, cu spinarea rezemată de zid și cu brațele atârdate, în locul unde-l puseseră paznicii.

Totuși, privind în jurul lui, nu zări nici un obiect amenințător, nimic nu arăta că l-ar paște vreo primejdie adevărată: bancheta era destul de moale, pereții acoperiți cu o frumoasă piele de Cordova, perdelele mari din damasc roșu fâlfâiau în fața ferestrei, strânse în șnururi de aur; începu să priceapă încet-încet, că spaima lui era fără rost și încercă să-și miște capul la dreapta și la stânga, în jos și în sus. Văzând că nimeni nu se împotrivește acestor mișcări, își simți inima venindu-i la loc și îndrăzni să-și îndrepte un picior, apoi celălalt; în sfârșit, sprijinindu-

se cu amândouă mâinile, se ridică de pe banchetă și văzu că poate sta în sus.

Tocmai atunci, un ofițer, cu chipul blând, deschise o ușă, în vreme ce schimba și câteva cuvinte cu cineva din camera alăturată; se întoarse apoi către arestat:

— Dumneata ești numitul Bonacieux? întrebă el.

— Da domnule ofițer, — îngăimă negustorul de mărunțișuri, mai mult mort decât viu, — sluga dumneavoastră.

— Intră, zise ofițerul.

Și se dădu în lături, ca celălalt să poate trece. Negustorul se supuse fără a crâcni și intră în camera unde părea a fi așteptat.

Era un cabinet mare cu pereții numai arme de atac și de apărare, cu ferestrele închise, cu aerul înăbușitor și în care se făcuse foc, deși nu trecuse încă luna septembrie. O masă pătrată, acoperită cu cărți și hârtii, peste care fusese întins un plan uriaș al orașului La Rochelle, ocupa mijlocul încăperii.

În picioare, în fața căminului, stătea un bărbat de talie mijlocie cu ținută mândră și aleasă, cu ochii pătrunzători, cu fruntea largă, cu fața uscățivă, prelungită încă printr-un cioc ascuțit pe care-l întregea o pereche de mustăți. Cu toate că bărbatul n-avea decât treizeci și șase sau treizeci și șapte de ani, părul, mustața și ciocul erau cărunte. Chiar fără spadă, avea înfățișare de războinic, iar cizmele-i din piele de bivol, ușor prăfuite, arătau că în ziua aceea călărise.

Acest bărbat era Armand-Jean Duplessis, cardinal de Richelieu, dar nu așa cum ne este înfățișat de obicei, cocârjat ca un moșneag, suferind ca un mucenic, cu trupul istovit, cu vocea stinsă, îngropat într-un fotoliu uriaș ca într-un mormânt deschis de cu vreme, nemaitrăind decât prin puterea geniului său și

înfruntând Europa doar prin vloga veșnică a gândirii sale; ci era cardinalul așa cum arăta într-adevăr pe vremea aceea, adică un cavalier dibaci și curtenitor, firav la trup, e drept, dar tare prin acea putere lăuntrică, datorită căreia a putut fi unul din cei mai aleși bărbați care au trăit vreodată; pregătindu-se, în sfârșit — după ce-l sprijinise pe ducele de Nevers în ducatul său din Mantua și după ce cucerise Nîmes, Castres și Uzès — pregătindu-se să-i alunge pe englezi din insula Ré și să înceapă asediul orașului La Rochelle.

La prima vedere, așadar, nimic din înfățișare nu-l trăda pe cardinal și ar fi fost cu neputință aceluia care nu-l văzuseră la față să ghicească înaintea cui se aflau.

Bietul negustor rămăsese în picioare la ușă, în vreme ce ochii înaltului dregător, mai sus zugrăviți, se pironneau asupra lui, de parcă ar fi vrut să-i pătrundă în adâncurile trecutului.

— E Bonacieux cel cu pricina? întrebă el după o clipă de tăcere.

— Da, monseniore, răspunse ofițerul.

— Bine, dă-mi hârtiile de colo și lasă-ne singuri.

Ofițerul luă de pe masă hârtiile arătate, le înmână celui care i le ceruse, se înclină până la pământ și ieși.

Bonacieux își dădu seama că acele hârtii erau interogatoriile ce-i fuseseră luate la Bastilia. Când și când bărbatul din fața căminului își ridică ochii de pe hârtii și-i împlânta, ca două pumnale, până în străfundul inimii sârmanului negustor.

După zece minute de citit și zece secunde de cercetare, cardinalul era lămurit.

— Căpățâna asta n-a urzit în viața ei, — murmură el, — totuși, să mai vedem.

— Ești învinuit de înaltă trădare, începu cardinalul răspicat.

— Mi s-a mai spus asta, monseniore, — se tângui Bonacieux, dându-i și el anchetatorului titlul pe care i-l dăduse ofițerul, — dar vă jur că n-am habar de așa ceva.

Cardinalul își opri un zâmbet.

— Ai uneltit împreună cu soția dumitale, cu doamna de Chevreuse și cu milord, duce de Buckingham.

— Adevărat, monseniore, am auzit în gura ei numele astea.

— Și cu ce prilej?

— Zicea că domnul cardinal de Richelieu l-a ademenit pe ducele de Buckingham să vină la Paris, ca să-l dea gata și o dată cu el s-o dea gata și pe regină.

— Spunea ea așa? se răsti cardinalul scos din sărite.

— Da, monseniore, dar eu i-am spus că nu face bine că vorbește asemenea lucruri și că eminența sa nu-i în stare să...

— Gura, nătărăule! îi tăie vorba cardinalul.

— Așa mi-a răspuns și nevastă-mea, monseniore.

— Știi cine ți-a răpit soția?

— Nu știu, monseniore.

— Și nici nu bănuiești?

— Ba da, monseniore, dar mi se pare că bănuielile mele l-au cam necăjit pe domnul comisar, așa că nu le mai am.

— Soția dumitale a fugit; știai asta?

— Nu, monseniore, am aflat abia în închisoare și tot prin domnul comisar, care e un om foarte cumsecade.

Cardinalul își stăpâni un zâmbet.

— Va să zică nu mai știi nimic despre soția dumitale, după ce a fugit?

— Nu mai știu nimic, monseniore, dar eu zic că s-o fi întors la Luvru.

— Azi noapte la unu nu se întorsese încă.

— Ah! Dumnezeule! Dar ce-o mai fi cu ea?

— Aflăm noi, fii pe pace; nimic nu i se poate ascunde cardinalului; cardinalul știe tot.

— În cazul ăsta, monseniore, credeți că domnul cardinal ar binevoi să-mi spună și mie ce-o mai fi cu nevastă-mea?

— Poate că da, mai întâi însă trebuie să mărturisești tot ce știi în privința legăturilor dintre soția dumitale și doamna de Chevreuse.

— Dar, monseniore, n-am habar, n-am văzut-o niciodată.

— Când te duceai după soția dumitale la Luvru, ea se întorcea de-a dreptul acasă?

— Aproape niciodată, avea treabă cu niște negustori de pânzeturi și o duceam la ei.

— Și câți negustori de pânzeturi erau?

— Doi, monseniore.

— Unde locuiesc?

— Unul pe strada Vaugirard, celălalt pe strada La Harpe.

— Intrași și dumneata cu dânsa la ei?

— Niciodată, monseniore, o așteptam la ușă.

— Și ce scornea ca s-o lași să intre așa, singură?

— Nu scornea nimic; îmi spunea s-o aștept și eu o așteptam.

— Ești un soț îndatoritor, scumpul meu domn Bonacieux, zise cardinalul.

— “Mi-am spus «scumpul meu domn», gândi în sinea lui negustorul; drace, lucrurile merg strună!”

— Ai recunoaște ușile acelea?

— Da.

— Știi numerele caselor?

— Da.

— Care anume?

— Nr. 25 din strada Vaugirard; nr. 75 în strada La Harpe.

— Bine, încuviință cardinalul.

Spunând acest cuvânt, luă un clopoțel de argint și sună; ofițerul intră din nou.

— Du-te și caută-l pe Rochefort, — îi șopti el, — și dacă s-a întors, să vină îndată la mine.

— Contele e aici, — vesti ofițerul, — și cere stăruitor să vorbească eminenței voastre.

— Să vină atunci, să vină! porunci nerăbdător Richelieu.

Ofițerul se repezi afară cu graba pe care slujitorii cardinalului o puneau care mai de care, ca să-i îndeplinească poruncile.

— Eminența voastră! mormăi Bonacieux, holbându-și năucit ochii.

Abia plecase ofițerul și ușa se deschise iarăși, lăsând să pătrundă în cameră un nou oaspete.

— El e! strigă Bonacieux.

— Care el? întrebă cardinalul.

— Care mi-a răpit nevasta.

Cardinalul sună iarăși. Ofițerul se ivi în prag.

— Dați-l în primire celor doi paznici și să aștepte acolo până ce-l voi chema iarăși.

— Nu, monseniore, nu, nu e el! — se repezi Bonacieux, — m-am înșelat, e cu totul altul; nici nu-i seamănă; dumnealui e om cumsecade.

— Luați-l de aici pe nătărăul ăsta! porunci cardinalul.

Ofițerul îl apucă pe Bonacieux de subsuoară și-l duse până în anticameră, unde-l dădu iarăși celor doi paznici.

Noul sosit îl urmări nerăbdător cu privirea pe Bonacieux până când ieși din cameră și, îndată ce ușa se închise în urma lui; se apropie de cardinal și-i spuse:

— S-au văzut.

— Cine? întrebă eminența sa.

— Ea și el.

— Regina și ducele? întrebă Richelieu.

— Da.

— Unde asta?

— La Luvru.

— Ești sigur?

— Cât se poate de sigur.

— De unde știi?

— De la doamna de Lannoy care, după cum știți, este întru totul credincioasă eminenței voastre.

— Și de ce n-a spus numaidecât?

— Fie din întâmplare, fie din temere, regina a trimis pe doamna de Surgis să doarmă în camera ei și a păzit-o toată ziua.

— Bine, suntem învinși. Dar lasă că ne mai răfuim noi!

— Vă voi ajuta din toată inima, monseniore, fiți pe pace!

— Cum s-au petrecut lucrurile?

— La douăsprezece și jumătate noaptea regina era cu însoțitoarele ei.

— Unde?

— În dormitor.

— Bine.

— Când, iată că i se aduce o batistă din partea femeii cu rufăria...

— Pe urmă?

— Deodată regina a părut foarte tulburată și, cu tot fardul care-i acoperea fața, a pălit.

— Pe urmă, pe urmă!

— S-a ridicat în picioare și cu vocea schimbată a spus: “Doamnelor, așteptați-mă zece minute, și mă întorc”. A deschis apoi ușa iatacului și a ieșit.

— De ce n-a venit doamna de Lannoy chiar atunci ca să te înștiințeze?

— Nu era încă nimic sigur; de altfel, regina spusese: “Doamnelor, așteptați-mă”, și n-ar fi îndrăznit să iasă din cuvântul reginei.

— Cât timp a lipsit regina din cameră?

— Trei sferturi de oră.

— Nici una din doamnele de onoare n-o însoțea?

— Numai dona Estefana.

— După aceea s-a întors?

— Da, dar ca să ia o casetă de lemn de trandafir cu inițialele ei și ca să plece iarăși.

— Când s-a întors, a adus înapoi caseta?

— Nu.

— Doamna de Lannoy știe ce se află în caseta aceea?

— Da, eghileții¹⁵ în diamante pe care maiestatea sa i-a dăruit reginei.

— Va să zică s-a întors fără casetă?

— Da.

— Și doamna de Lannoy crede că regina i-a dat lui Buckingham!

— E chiar convinsă.

¹⁵ Colier făcut din ciucuri (eghileți) încrustați cu pietre scumpe.

— Cum așa?

— În cursul zilei, doamna de Lannoy, în calitatea ei de doamnă care are în grijă îmbrăcămintea reginei, a căutat caseta și, negăsind-o, a făcut pe îngrijorata și în cele din urmă a întrebat-o pe regină dacă nu știe unde e caseta.

— Și atunci regina...

— Regina s-a făcut roșie ca focul și a răspuns că-și stricase în ajun unul din ciucuri și l-a trimis giuvaergiului să-l dreagă.

— Să treacă cineva pe acolo ca să ne încredințăm dacă e sau nu adevărat.

— Am trecut eu.

— Ce zice giuvaergiul?

— Giuvaergiul n-are habar.

— Bine! Bine! Rochefort, totul nu-i încă pierdut; ba poate... poate că e chiar mai bine așa!

— Și ceea ce nu pun la îndoială e că geniul eminenței voastre...

— Va ști să îndrepte gugumăniile slujitorului său, nu-i așa?

— E tocmai ceea ce aș fi spus și eu dacă eminența voastră m-ar fi lăsat să sfârșesc.

— Acum știi unde se ascundeau ducesa de Chevreuse și ducele de Buckingham?

— Nu, monseniore, în privința asta oamenii mei n-au putut să-mi spună nimic sigur.

— Uite că eu știu.

— Dumneavoastră, monseniore?

— Da, sau măcar bănuiesc. Unul stătea pe strada Vaugirard nr. 25, iar celălalt pe strada La Harpe nr. 75.

— Dorește eminența voastră să trimit să-i aresteze pe amândoi?

— Ar fi prea târziu, trebuie să fi plecat.

— Totuși, am putea cerceta.

— Ia zece oameni din garda mea și să scotocească amândouă casele.

— Alerg, monseniore.

Rocheport ieși ca un vârtej.

Rămas singur, cardinalul stătu o clipă pe gânduri apoi sună a treia oară.

Același ofițer se ivi iarăși.

— Să intre arestatul, porunci cardinalul.

Jupân Bonacieux fu adus din nou și la un semn al cardinalului ofițerul se retrase.

— M-ai înșelat, spuse cu asprime cardinalul.

— Eu? — strigă Bonacieux, — eu să înșel pe eminența voastră!

— Soția dumitale când se ducea în strada Vaugirard și în strada La Harpe, nu se ducea la negustori de pânzeturi.

— Dar atunci, la cine se ducea, Doamne sfinte?

— Se ducea la ducesa de Chevreuse și la ducele de Buckingham.

— Așa e, — zise Bonacieux, — căutând să-și adune amintirile; da, chiar așa. Eminența voastră are dreptate. Eu i-am spus de multe ori nevastă-mi că-i de mirare ca niște negustori de pânză să stea în asemenea case, în case fără firme, și de fiecare dată ea se pornea pe râs. Vai, monseniore, — urmă Bonacieux, aruncându-se la picioarele eminenței, — vai, cum se vede că sunteți cardinalul, marele cardinal, omul de geniu pe care toată lumea îl ridică în slăvi!

Oricât de ieftină era această izbândă asupra unui om de rând ca Bonacieux, totuși cardinalul se bucură o clipă; și numaidecât, la un nou gând ce-i răsări în

minte, pe buze îi flutură un surâs; întinse negustorului mâna, spunându-i:

— Ridică-te, prietene, ești un om de treabă!

— Cardinalul mi-a întins mâna, am atins mâna marelui om! — strigă Bonacieux, — înălțimea sa mi-a spus “prietene”!

— Da, prietene, da, — urmă cardinalul, cu acel glas părintesc pe care și-l potrivea uneori, dar care nu putea păcăli decât pe cei care nu-l cunoșteau, — și fiindcă ai fost bănuț pe nedrept, uite, ți se cuvine o despăgubire. Ia punga asta cu o sută de pistoli, și iartă-mă.

— Să vă iert eu, monseniore! zise Bonacieux, codindu-se să ia punga, de teamă că așa-zisul dar să nu fie decât o glumă. Aveți tot dreptul să porunciți arestarea mea, aveți dreptul să puneți să mă schingiuiască, aveți dreptul să mă trimiteți la spânzurătoare: sunteți stăpânul și nici n-aș fi putut crâcni măcar. Să vă iert eu pe dumneavoastră, monseniore! Vai, dar cum vă puteți gândi la așa ceva!

— Ah! dragă domnule Bonacieux, știi să fii mărinimos, îmi dau seama și-ți mulțumesc. Atunci vei lua punga și vei pleca nu prea nemulțumit de aici, nu-i așa?

— Plec fericit, monseniore!

— Adio deci, sau mai curând, la revedere, căci sper să ne mai vedem.

— De câte ori veți dori, monseniore, sunt la ordinele eminenței voastre.

— O să fie destul de des, fii pe pace; m-a încântat nespus convorbirea cu dumneata.

— Vai monseniore!

— La revedere, domnule Bonacieux, la revedere.

Cardinalul îi făcu un semn cu mâna, la care Bonacieux răspunse cu o plecăciune până la pământ; apoi ieși de-a-ndărătelea și când ajunse în anticameră, cardinalul îl auzi țipând cât îl ținea gura: “Trăiască monseniorul! Trăiască eminența sa! Trăiască marele cardinal!” Prelatul ascultă zâmbind această gălăgioasă trâmbițare a unor simțăminte înflăcărate, apoi când strigătele lui Bonacieux se pierdură în depărtare, murmură:

— Bine, iată un om care de aici încolo își va da viața pentru mine.

Și cardinalul începu să cerceteze cu mare încordare harta orașului La Rochelle, care, după cum am mai spus, se afla întinsă pe biroul lui; însemna cu un creion linia pe unde trebuia să treacă peste optsprezece luni faimosul dig ce avea să închidă portul cetății asediate.

În vreme ce stătea adâncit în planurile lui strategice, ușa se deschise și intră Rochefort.

— Ei, cum e? întrebă repede cardinalul, ridicându-se cu o grabă ce dovedea cât de însemnată era pentru el însărcinarea încredințată contelui.

— Iată cum e, — răspunse acesta, — în casele amintite de eminența voastră, au locuit într-adevăr o tânără de douăzeci și șase, douăzeci și șapte de ani și un bărbat de treizeci și cinci-patruzeci de ani, cea dintâi patru zile și al doilea cinci zile, dar femeia a plecat astă-noapte, iar bărbatul azi de-diminează.

— Ei erau! — strigă cardinalul privind pendula, — acum însă, e prea târziu să trimitem după ei; ducesa e la Tours, și ducele la Boulogne. O să le luăm urma la Londra.

— Care e porunca eminenței voastre?

— Nici un cuvânt despre ce s-a petrecut; regina să rămână la adăpost de orice, să n-aibă habar că-i cunoaștem taina; să creadă că suntem pe urmele unei uneltiri oarecare. Trimite-mi pe ministrul justiției, pe Séguier.

— Și cu omul acela ce-a făcut eminența voastră?

— Cu care om? întrebă cardinalul.

— Cu acel Bonacieux?

— Am făcut din el tot ce se putea face. De azi înainte își va iscodi soția.

Contele de Rochefort se înclină în semn de admirație pentru neîntrecuta înțelepciune a stăpânului și se retrase.

Rămas singur, cardinalul se așeză iarăși, scrise o scrisoare pe care o pecetlui cu sigilul său personal; apoi sună. Ofițerul pătrunse în cameră, pentru a patra oară.

— Să vină Vitray, — porunci el, — și spune-i să se pregătească de drum.

Peste câteva clipe, bărbatul care fusese chemat se și înfățișă, gata de călătorie, cu cizme și piteni.

— Vitray, — îi spuse cardinalul, — vei pleca numaidecât la Londra. Nu te vei opri deloc în drum; scrisoarea asta e pentru Milady, și i-o vei da în mână. Uite un bon de două sute de pistoli; treci pe la vistiernicul meu și încasează-l. Vei mai primi tot pe atâta dacă te întorci în șase zile și-ți duci la bun sfârșit însărcinarea.

Trimisul cardinalului se înclină fără a scoate o vorbă, luă scrisoarea, bonul de două sute de pistoli și ieși.

Iată cuprinsul scrisorii;

“*Milady,*

Luați parte la primul bal la care va fi de față ducele de Buckingham. El va purta la haină doisprezece eghileți în diamante; apropiați-vă de el și tăiați doi eghileți.

De îndată ce aceste giuvaiere vor fi în stăpânirea dumneavoastră, dați-mi de știre”.

Capitolul XV. Magistrați și militari

A doua zi după aceste întâmplări, văzând că Athos nu e nicăieri, d'Artagnan și Porthos îi aduseră la cunoștință domnului de Tréville dispariția prietenului.

Cât privește pe Aramis, el ceruse o învoire de cinci zile și mergea zvonul că se află la Rouen, pentru treburi familiale.

Domnul de Tréville era părintele ostașilor lui. Cel mai neînsemnat și mai necunoscut dintre ei, dacă purta uniforma de mușchetar, putea fi sigur de ajutorul și de sprijinul căpitanului, ca și cum ar fi fost propriul său frate.

Se duse deci, numaidecât, la procurorul general. Chemat în grabă, ofițerul care comanda corpul de gardă de la Croix-Rouge lămuri că deocamdată Athos se afla găzduit la închisoarea de la Fort-l'Evêque.

Athos trecuse prin toate încercările la care am văzut că fusese supus și Bonacieux. Cunoaștem scena confruntării dintre cei doi deținuți. Athos, care până atunci tăcuse chitic, de teamă ca d'Artagnan, hărțuit la rândul lui, să nu fi avut răgazul trebuincios, mărturisi din clipa aceea că numele lui e Athos și nu d'Artagnan. Adăugă că nu cunoaște nici pe domnul, nici pe doamna Bonacieux, că nu vorbise niciodată nici cu unul, nici cu celălalt; că venise cam pe la zece seara la prietenul lui domnul d'Artagnan, și că până atunci fusese la domnul de Tréville, unde luase masa de seară; douăzeci de oaspeți, adăugă el, pot să aducă mărturie, și dădu numele mai multor gentilomi de seamă, printre care domnul duce de La Trémouille.

Al doilea comisar rămase tot atât de uluit ca și primul față de declarația simplă și hotărâtă a acestui mușchetar, pe care ar fi fost bucuros să se răzbune

aşa cum le place atât de mult magistraţilor de câte ori le cad în mână militari; dar numele domnului de Tréville şi al domnului duce de La Trémouille îndemneau la chibzuială.

Athos a fost trimis de asemenea acasă la cardinal, dar, din nefericire, cardinalul se afla la palatul Luvru, la suveran.

Tocmai atunci domnul de Tréville, care părăsise pe procurorul general şi pe comandantul închisorii Fort-l'Evêque fără să-i fi putut găsi pe Athos, sosi şi el la maiestatea sa. Fiind căpitan al muşchetarilor, domnul de Tréville putea intra la rege oricând.

Se ştie ce bănuieli avea regele împotriva reginei, bănuieli pe care cardinalul le ţinea mereu treze; când era vorba de intrigă, acesta se ferea mai mult de femei decât de bărbaţi. Una din pricinile de seamă ale acestor bănuieli era mai ales prietenia Anei de Austria pentru doamna de Chevreuse. Aceste două femei îl nelinişteau mai mult decât războaiele cu spaniolii, mai mult decât neînţelegerile cu Anglia sau greutăţile financiare prin care trecea Franţa la ochii şi în sufletul lui, doamna de Chevreuse slujea pe regină nu numai în ticluielile politice, dar, şi aceasta îl chinuia mai mult încă, şi în cele de dragoste.

La primele cuvinte rostite de cardinal despre doamna de Chevreuse, pe care toţi o credeau la Tours, în surghiun, dar care venise la Paris şi, vreme de cinci zile cât rămăsese în oraş, poliţia îi pierduse urma, regele îşi ieşi din fire. Plin de toane şi necredincios, regele ţinea să fie poreclit *Ludovic cel Drept* şi *Ludovic cel Cast*. Posteritatea va înţelege cu greu această fire, pe care istoria o tălmăceşte numai prin fapte şi niciodată prin înlănţuiri de judecată.

Când cardinalul adăugă că nu numai doamna de Chevreuse venise la Paris, dar că regina avea iarăși legături cu ea printr-una din acele întocmiri misterioase care pe atunci se numea o cabală, când destăinui regelui că el, cardinalul, era tocmai gata să descurce ițele încâlcite ale urzelilor, dar din nefericire tocmai când trimisa reginei pe lângă surghiunită putea fi prinsă asupra faptului, împreună cu toate dovezile, un mușchetar îndrăznise să curme cursul justiției, năpustindu-se cu spada în mână asupra unor vrednici slujitori ai legii, care primiseră sarcina să cerceteze nepărtinitor toată chestiunea numai pentru a o aduce regelui la cunoștință, Ludovic al XIII-lea nu se mai putu stăpâni; făcu un pas înspre apartamentul reginei, pradă acele cumplite mâni mute care, când îl năpădea, împingea acest suveran la cea mai crâncenă cruzime.

Și totuși cardinalul nu pomenise încă nici un cuvânt despre ducele de Buckingham.

Tocmai atunci intră și domnul de Tréville, rece, cuviincios, într-o ținută fără cusur.

Prezența cardinalului și chipul tulburat al regelui îl făcură pe domnul de Tréville să bănuiască ceea ce se petrecuse. Și se simți deodată la fel de tare ca Samson în fața Filistenilor.

Ludovic al XIII-lea pusese tocmai mâna pe clanța ușii; la zgomotul ce-l făcuse domnul de Tréville intrând, se întoarse.

— Vii la vreme, domnule, — îi spuse regele, care nu se putea preface atunci când își ieșea din fire, — frumoase lucruri aflu despre mușchetarii dumitale.

— Și eu, — răspunse cu răceală domnul de Tréville, — am venit să destăinuiesc maiestății voastre lucruri frumoase despre magistrații săi.

— Poftim? întrebă regele disprețuitor.

— Am cinstea să aduc la cunoștință maiestății voastre,— urmă Tréville pe același ton, — că o liotă de procurori, de comisari și de polițiști, oameni poate vrednici de stimă, dar pe cât se pare grozav de înverșunați împotriva uniformei militare, și-au îngăduit să aresteze într-o casă, apoi să târască în plină stradă și să arunce în închisoarea de la Fort-l'Evêque, și toate astea pe temeiul unui ordin pe care n-au vrut să mi-l arate, pe unul dintre mușchetarii mei, sau mai curând ai voștri, sire, cu o purtare fără de pată, și o reputație aproape ilustră și pe care maiestatea voastră chiar îl prețuiește: e domnul Athos!

— Athos, — zise regele mecanic, — da, într-adevăr, cunosc numele ăsta.

— Să binevoiască maiestatea voastră să și-l amintească: domnul Athos este mușchetarul care în duelul acela de pomină a avut nenorocirea să rănească greu pe domnul de Cahusac. Și pentru că veni vorba, monseniore,— urmă de Tréville, întorcându-se spre cardinal, — domnul de Cahusac e pe deplin însănătoșit, nu-i așa?

— Mulțumesc, răspunse cardinalul, mușcându-și buzele de mânie.

— Domnul Athos se dusesese deci să vadă pe unul din prietenii lui, care lipsea atunci de acasă, — urmă domnul de Tréville, — un tânăr bearnez, cadet în compania domnului des Essarts din gărzile maiestății sale; dar abia apucase să intre în camera prietenului și să ia o carte ca să-l aștepte, că un cârd întreg de zbiri și de soldați, amestecați de-a valma, au luat casa cu asalt și au spart mai multe uși...

Cardinalul făcu regelui un semn cu mâna vrând să-i spună: “Știți, era pentru chestiunea despre care v-am vorbit”.

— Cunoaștem toate astea, — răspunse regele, — au fost făcute în folosul nostru.

— Atunci, — urmă Tréville, — tot în folosul majestății voastre au arestat pe unul dintre mușchetarii mei, nevinovat, l-au pus între două străji ca pe-un tâlhar și l-au plimbat prin mijlocul unei gloate obraznice pe acest bărbat care și-a vărsat sângele pentru maiestatea voastră și care este gata să și-l mai verse și de azi înainte?

— Cum se poate! — murmură regele mișcat, — lucrurile s-au petrecut așa cum spui?

— Domnul de Tréville nu spune, — adăugă cardinalul cu cel mai deplin sânge rece, — că acest nevinovat, acest bărbat atât de ales își înfipsese spada cu un ceas mai devreme în patru comisari instructori, delegați de mine să ancheteze o chestiune de cea mai mare însemnătate.

— Desfid pe eminența voastră să-și dovedească spusele, — se împotrivi domnul de Tréville, cu o sinceritate de gascon neaoș și cu o asprime de militar, — căci, cu un ceas mai devreme domnul Athos care, trebuie să destăinuiesc maiestateții voastre, e de neam mare, îmi făcea cinstea să discute în salonul locuinței mele cu ducele de la Trémouille și cu contele de Châlus, care luaseră masa la mine.

Regele îl privi pe cardinal.

— Un proces-verbal stă mărturie, — răspunse cu glas tare cardinalul, la întrebarea mută a regelui, — nenorociții aceia au întocmit unul pe care mi-am luat îngăduința să-l înmânez maiestateții voastre.

— Un proces-verbal al magistraților face mai mult decât cuvântul de cinste al unor militari? întrebă mândru Tréville.

— Haide, haide, Tréville, încetează odată, îi spuse regele.

— Dacă eminența sa are unele bănuieli cu privire la vreunul din mușchetarii mei, — urmă Tréville, — justiția domnului cardinal este destul de cunoscută ca să cer chiar eu o anchetă.

— În casa unde a avut loc această descindere a justiției, — urmă cardinalul cu același sânge rece, — locuiește, mi se pare, un bearnez, prieten cu mușchetarul.

— Eminența voastră dorește să vorbească de domnul d'Artagnan.

— Vreau să vorbesc despre un tânăr pe care-l ocrotiți, domnule de Tréville.

— Da, eminența voastră, așa și este.

— Nu-l bănuiești oare pe acest tânăr de a fi dat sfaturi rele...

— Domnului Athos? unui om care are de două ori vârsta lui? — întrerupse domnul de Tréville, — nu monseniore, de altfel, domnul d'Artagnan a petrecut seara la mine acasă.

— Ciudat lucru, se miră cardinalul, toată lumea a petrecut seara la dumneata?

— Oare eminența sa pune la îndoială cuvântul meu? întrebă Tréville, stacojiu de mânie până în vârful urechilor.

— Nu, ferească sfântul! — zise cardinalul, — o întrebare numai: la ce oră a fost la dumneata?

— Pot să răspund lămurit eminenței voastre, că atunci când a intrat la mine, am văzut că pendula

arăta nouă și jumătate, deși aș fi crezut că era mai târziu.

— Și la ce oră a plecat de la dumneata?

— La zece și jumătate, cu un ceas după cele întâmplate.

— Totuși, — răspunse cardinalul care nu punea o clipă la îndoială buna credință a lui Tréville, dar care simțea că victoria îi scapă din mâini, — totuși, domnul Athos a fost găsit în casa aceea de pe strada Groparilor.

— Și de când un prieten nu are voie să se ducă la prietenul lui? Adică un mușchetar din compania mea n-are voie să aibă legături frățești cu un ostaș din compania domnului des Essarts?

— Nu atunci când casa unde se înfrățeste cu acest prieten dă de bănuț.

— Așa e, Tréville, casa aceea e cam deocheată, — încuviință regele, — poate că nu știai?

— Într-adevăr, sire, nu știam așa ceva. La urma urmelor, casa poate da de bănuț de sus până jos, dar tăgăduiesc că ar avea ceva necurat în partea locuită de domnul d'Artagnan; căci pot să spun cu tărie, sire, că, așa cum l-am auzit vorbind, nu se află pe lume slujitor mai credincios maiestății sale și admirator mai înflăcărat al domnului cardinal, ca el.

— Nu e vorba de acel d'Artagnan care l-a rănit într-o zi pe Jussac în întâlnirea aceea nefericită din preajma mănăstirii Carmes-Déchausses? întrebă regele uitându-se la cardinal care se înroși de ciudă.

— Și a doua zi pe Bernajoux. Da, sire, da, chiar așa, maiestatea voastră ține bine minte.

— Atunci ce hotărâm? întrebă regele.

— Aceasta privește pe maiestatea voastră mai mult decât pe mine, răspunse cardinalul. Eu aș stărui asupra vinovăției.

— Și eu o tăgăduiesc, se împotrivi Tréville. Dar maiestatea sa are judecători și acești judecători vor hotărî.

— Așa e, — încuviință regele, — să dăm pricina pe mâna judecătorilor, treaba lor e să judece și vor judeca.

— Numai că, — adăugă Tréville, — e păcat ca în vremile noastre nefericite, viața cea mai curată, virtutea cea mai netăgăduită, să nu-l scutească pe un om de ocară și de prigoană. Și vă pot încredința că armata nu va fi prea mulțumită, să știe că poate oricând pătimi de pe urma unor urzeli de-ale poliției.

Cuvântul era nechibzuit, dar Tréville îi dăduse drumul cu bună știință. Aștepta o explozie, căci odată aprins fitilul, focul luminează.

— Urzeli de-ale poliției! — strigă regele, agățându-se de cuvintele domnului de Tréville, — urzeli de-ale poliției! Dar ce știi dumneata în privința asta, domnule? Vezi de mușchetarii dumitale și nu mai îmi bate mie capul. Cine te-ar auzi ar crede că dacă, Doamne ferește, e arestat un mușchetar, atunci toată Franța e în primejdie. Ce atâta larmă pentru un mușchetar! O să pun să aresteze zece nu unul, ei drăcia dracului! O sută, chiar toată compania... și nu vreau să crâcnească nimeni.

— Dacă mușchetarii sunt bănuiți de maiestatea voastră, — începu Tréville, — mușchetarii sunt vinovați; de aceea, sire, sunt gata să vă înapoiez spada mea, căci după ce i-a învinuit pe ostașii mei, nu mă îndoiesc că domnul cardinal va sfârși prin a mă învinui și pe mine; așa că e mai bine să mă predau, pentru a fi

alături de domnul Athos, care se află arestat și de domnul d'Artagnan, care desigur, va fi și el arestat în curând.

— Cap de gascon, n-o sfârșești odată? îl opri regele.

— Sire, — răspunse Tréville fără să-și domolească glasul, — porunciți să-mi fie dat îndărăt mușchetarul sau să fie judecat.

— Va fi judecat, întări cardinalul.

— Cu atât mai bine, căci atunci voi cere maiestății sale îngăduința să-i fiu chiar eu apărător.

Regele se temu de o izbucnire.

— Dacă eminența sa, — spuse el, — nu are nimic împotriva...

Cardinalul pricepu ce urmărea regele și i-o luă înaintea:

— Iertați-mă, — spuse el, — dar dacă maiestatea voastră crede că judec părtinitor, atunci eu mă retrag.

— Ascultă, — zise regele, — poți să juri pe amintirea tatălui meu că domnul Athos se afla la dumneata în timpul isprăvii și că n-a avut nici un amestec?

— Jur pe gloriosul vostru tată și jur pe voi, sire, care sunteți tot ce iubesc și slăvesc mai mult pe lume!

— Gândiți-vă bine, sire, — interveni cardinalul, — dacă-i dăm drumul arestatului, nu mai putem descoperi adevărul.

— Domnul Athos va fi gata să răspundă ori de câte ori magistrații vor găsi de cuviință să-l cerceteze, — stărui domnul de Tréville, — nu va dezerta, domnule cardinal, fiți pe pace, răspund eu pentru el.

— Așa e, nu va dezerta, întări regele. O să-l găsească oricând, după cum spune și domnul de Tréville. De altfel, — adăugă el, cu glas scăzut și privind rugător spre eminența sa, — să nu le răpim încrederea; e o politică bună.

Această politică a lui Ludovic al XIII-lea îl făcu pe Richelieu să zâmbească.

— Porunciți, sire, — încuviință cardinalul, — aveți dreptul de a grația.

— Dreptul de grațiere nu privește decât pe vinovați, — lămuri Tréville, care nu voia să se dea învins, — iar mușchetarul meu e nevinovat, așa că nu de iertare e vorba, sire, ci numai de dreptate.

— Și spui că e la Fort-l'Évêque? întrebă regele.

— Da, sire, ținut la secret, într-o celulă, ca un criminal de rând.

— Drace! Drace! murmură regele, ce-i de făcut?

— Iscăliți ordinul de punere în libertate și va fi de ajuns, — spuse cardinalul, — eu cred, la fel ca maiestatea voastră, că ne putem bizui din plin pe cuvântul domnului de Tréville.

Acesta se înclină respectuos, cu o bucurie în care intra și oarecare teamă; i-ar fi plăcut mai mult o împotrivire îndârjită din partea cardinalului decât acea neașteptată încuviințare.

Regele iscăli ordinul de punere în libertate, iar Tréville îl luă fără a mai pierde vremea.

Când să iasă, cardinalul îi surâse prietenos și spuse regelui:

— Ce deplină înțelegere domnește, sire, între căpetenii și soldați, în rândurile mușchetarilor regali! Iată ceva care folosește în slujbă și face cinste tuturor.

“Cine știe ce festă vrea să îmi mai joace, — își spunea Tréville, — nu scapi cu una cu două din gheara unui om ca el. Dar să ne grăbim, căci regele poate oricând să se răzgândească și, la urma urmelor, e mai greu să bagi iar la Bastilia sau la Fort-l'Évêque pe cineva care a scăpat de acolo decât să ții închis pe unul care n-a ieși încă.”

Domnul de Tréville pătrunse biruitor la Fort-l'Evêque, unde slobozi pe mușchetarul rămas la fel de liniștit și de nepăsător ca totdeauna.

Cum îl văzuse pe d'Artagnan, îi spuse:

— Ai scăpat ieftin de tot; asta-i plata pentru lovitura de spadă a lui Jussac. Mai rămâne a lui Bernajoux, dar nu te culca pe-o ureche.

De altminteri, domnul de Tréville avea dreptate să se ferească de cardinal, la gândul că socoteala nu era încă încheiată, căci îndată ce căpitanul mușchetarilor închisese ușa, eminența sa îi strecură regelui:

— Și acum, când am rămas doar noi doi, o să putem vorbi cum se cuvine, dacă maiestatea voastră îngăduie. Sire, domnul de Buckingham a fost vreme de cinci zile la Paris și n-a plecat decât azi dimineață.

Capitolul XVI. Domnul Séguier, ministrul justiției¹⁶, caută de zor clopoțelul, dorind să sune ca odinioară

Este cu neputință să-și închipuie cineva tulburarea lui Ludovic al XIII-lea la auzul acestor cuvinte. Când îl văzu schimbând fețe-fețe, cardinalul își dădu seama că dintr-o singură lovitură câștigase din nou terenul pe care-l pierduse.

— Domnul de Buckingham la Paris? — se răsti el, — și ce să facă aici?

— Fără doar și poate să uneltească cu dușmanii maiestății voastre, hughenoții și spaniolii.

— Nu, mii de draci! Nu! A venit să uneltească împotriva onoarei mele împreună cu doamna de Chevreuse, cu doamna de Longueville și cu tot neamul Condé!

— Vai, sire! Se poate! Regina este prea înțeleaptă și mai ales iubește prea mult pe maiestatea voastră.

— Femeia e slabă din fire, domnule cardinal, — spuse regele, — și cât privește marea ei dragoste pentru mine, știu eu ce știu despre dragostea asta!

— Eu stărui totuși să cred, — urmă cardinalul — că ducele de Buckingham a venit la Paris numai cu scop politic.

— În schimb eu sunt încredințat, domnule cardinal, că a venit pentru altceva; iar dacă regina e vinovată, vai și amar de ea!

— De altfel, — adăugă cardinalul, — oricât mi-ar fi de silă să-mi opresc mintea asupra unei astfel de mișelii, maiestatea voastră mă pune pe gânduri; doamna de Lannoy cu care, din porunca maiestății

¹⁶ Păstrătorul sigiliilor regale.

voastre, am stat adesea de vorbă, mi-a spus azi dimineață că ieri noapte maiestatea sa a vegheat până târziu, că toată dimineața a plâns, și că peste zi a scris toată vremea.

— Vezi, — făcu regele, — sigur că lui i-a scris. Cardinale, țin să am hârtiile reginei.

— Dar cum să le luăm, sire? Socot că nici eu nici maiestatea voastră nu ne putem încumeta la așa ceva.

— Dar cum s-a făcut cu soția mareșalului d'Ancre? — se răsti regele în culmea mâniei, — i-au scotocit sertarele și la urmă au căutat-o și pe ea.

— Mareșala d'Ancre nu era decât mareșala d'Ancre, o aventurieră din Florența, sire, și nimic mai mult; pe câtă vreme augusta voastră soție este Ana de Austria, regina Franței, adică una din cele mai slăvite crăiese ale lumii.

— Cu atât mai vinovată e, domnule duce! Cu atât și-a nesocotit mai tare înaltul rang ce-l poartă, cu atât a coborât mai jos. Dealtminteri, de multă vreme m-am hotărât eu să curm odată pentru totdeauna dedesubturile astea politice și amoroase. Mai are lângă ea și pe unul La Porte...

— Pe care eu îl socotesc tartorul în toate astea, da, o mărturisesc, întări cardinalul.

— Va să zică, bănuiești ca și mine, că mă înșeală? întrebă regele.

— Cred și spun încă odată maiestății voastre, că regina uneltește împotriva puterii regelui său, dar n-am spus și împotriva cinstei sale.

— Și eu îți spun că uneltește împotriva amândurora: îți spun că nu mă iubește, și că iubește pe altul; îți spun eu că-l iubește pe acel nemernic de Buckingham! De ce n-ai pus să-l aresteze pe când era la Paris?

— Să-l aresteze pe duce! Să-l aresteze pe primul ministrul al regelui Carol II! Vă gândiți ce-ar însemna asta, sire? Ce vâlvă! Chiar dacă bănuielile maiestății voastre ar avea oarecare temei, lucru de care eu tot mă îndoiesc, dar ce trăsnet ar fi, ce zarvă îngrozitoare!

— De vreme ce-și primejduia viața ca un derbedeu și ca un pungaș, trebuia...

Ludovic al XIII-lea se opri deodată, înspăimântat de ce era să scape, în vreme ce Richelieu, lungindu-și gâtul, aștepta în zadar cuvântul încremenit pe buzele regelui.

— Trebuia?

— Nimic, — îngăimă regele, — nimic. Dar cât a stat la Paris, cred că nu l-ați pierdut din ochi.

— Nu, sire.

— Și unde locuia?

— În strada La Harpe nr. 75.

— Unde vine asta?

— Înspre Luxemburg.

— Ești sigur că regina și ducele nu s-au văzut?

— O cred pe regină prea credincioasă îndatoririlor ei, sire.

— Dar și-au scris; lui i-a scris regina ieri, toată ziua; domnule duce, vreau să am neapărat scrisorile!

— Sire, totuși...

— Le vreau, domnule duce, cu orice preț!

— Îmi îngădui să atrag atenția maiestății voastre...

— Nu cumva mă trădezi și dumneata, domnule cardinal, de te împotrivești mereu voinței mele! Te-ai înțeles și dumneata cu spaniolul, cu englezul, cu doamna de Chevreuse și cu regina?

— Sire, — răspunse oftând cardinalul, — mă credeam la adăpost de atare bănuială.

— M-ai auzit, domnule cardinal: vreau scrisorile!

— N-ar fi decât un singur mijloc.

— Care?

— Să se încredințeze această sarcină domnului Séguier, ministrul justiției. Chestiunea se potrivește întru totul cu îndatoririle slujbei lui.

— Atunci să se ducă numaidecât să-l cheme.

— Trebuie să fie acasă la mine, sire, îl poftisem tocmai să vină, și când am plecat spre Luvru i-am lăsat vorbă să mă aștepte.

— Să-l cheme chiar acum.

— Poruncile maiestății voastre vor fi îndeplinite; dar...

— Dar ce?

— Poate că regina nu se va supune.

— Poruncilor mele?

— Da, dacă nu știe că aceste porunci vin de la rege.

— Bine! Ca să nu se mai îndoiască, mă duc s-o înștiințez chiar eu.

— Maiestatea voastră să nu uite că eu am făcut tot ce am putut ca să înlătur o vrajbă.

— Da, duce, știi că ești foarte îngăduitor cu regina, poate chiar prea îngăduitor și te înștiințez că o să stăm de vorbă în privința asta.

— Oricând va pofti maiestatea voastră; dar, voi fi totdeauna fericit și mândru, sire, să mă jertfesc pentru buna înțelegere pe care doresc s-o văd domnind între maiestatea voastră și regina Franței.

— Bine, cardinale, bine, dar până atunci, trimite după ministrul justiției; eu mă duc să vorbesc reginei.

Și deschizând o ușă, Ludovic al XIII-lea o luă de-a lungul unei săli ce ducea spre apartamentele Anei de Austria.

Regina se afla în mijlocul însoțitoarelor ei, doamna de Guitaut, doamna de Sabie, doamna de Montbazon

și doamna de Guémenée. Într-un ungher stătea camerista spaniolă, dona Estefana, cu care venise de la Madrid. Doamna de Guémenée citea o carte și toată lumea asculta cu luare-aminte, afară de regina care ceruse dinadins această lectură, tocmai pentru a-și putea urmări firul gândurilor prefăcându-se că ascultă.

Aceste gânduri, oricât de poleite erau de ultimele licăriri ale iubirii, se dovedeau triste. Lipsită de încrederea soțului ei, urmărită de urgia cardinalului care nu-i putea ierta că nesocotise un simțământ mai gingaș, Ana de Austria avea în fața ochilor pilda reginei mame, hărțuită toată viața de aceeași ură, deși Maria de Medicis — dac-ar fi să dăm crezare cronicilor vremii — începuse prin a dărui cardinalului dragostea pe care Ana de Austria a ocolit-o mereu; Ana de Austria văzuse căzând în juru-i pe slujitorii ei cei mai credincioși, pe prietenii cei mai dragi. Aidoma nefericiților sortiți să fie piază-rea celor din preajmă, ea stârnea nenorocul; prietenia ei era aducătoare de prigoană și de urgie: doamna de Chevreuse și doamna de Vernet erau surghiunite, iar La Porte nu ascundea stăpânei sale că se aștepta să fie ridicat în fiecă clipă.

Pe când stătea astfel adâncită în gânduri grele și întunecate, ușa camerei se deschise și intră regele.

Doamna care citea, lăsă deodată cartea, celelalte doamne se ridicară în picioare și se așternu tăcere adâncă.

Cu aerul că nici nu le vede, regele se opri doar în fața reginei și-i spuse cu vocea schimbată:

— Domnul cancelar va veni să vă vadă, doamnă, și să vă aducă la cunoștință unele hotărâri ale mele.

Nefericita regină, care era mereu amenințată cu despărțirea, cu surghiunul și chiar cu judecata, păli în ciuda sulimanului și nu se putut împiedica să întrebe:

— Dar de ce să vină, sire? Ce lucruri să-mi spună domnul cancelar, pe care nu poate să le spună chiar maiestatea voastră?

Regele își întoarse spatele, fără a răspunde, și aproape în aceeași clipă, domnul de Guitaut, căpitanul gărzilor, vesti sosirea cancelarului.

Când acesta se ivi în prag, regele ieși printr-o altă ușă.

Cancelarul intră pe jumătate zâmbind, pe jumătate stingherit. Deoarece s-ar putea să-l mai întâlnim de-a lungul acestei povestiri, socotim că nu e rău ca cititorii nostru să-l cunoască mai îndeaproape.

Cancelarul acesta era hazliu din fire. Des Roches le Masle, canonic la Notre Dame, și pe vremuri camerist al cardinalului, îl sprijinise pe lângă eminența sa, ca fiind un om de încredere. Cardinalul urmă sfatul canonicului și se nimeri bine.

Se povesteau, pe seama lui, tot felul de năzdrăvănii, printre care și următoarea:

După o tinerețe furtunoasă, se aciuse într-o mănăstire pentru a-și ispăși măcar o bucată de vreme nebuniile vârstei sale fragede.

Dar, trecând pragul sfântului lăcaș, sărmanul pocăit nu putuse închide atât de grabnic ușa încât patimile, de care fugea, să nu intre o dată cu el. Și cum îi dădeau de furcă, starețul mănăstirii căruia îi destăinuise năpasta, vrând să-l izbăvească, atât cât îi stătea în putere, îl sfătui să tragă de funia clopotului și să sune până la cer, ca să alunge ispita Necuratului. Auzind larma vestitoare, călugării ar fi aflat că pe un

frate îl încolțeau poftele și cu toții s-ar fi pus pe rugăciuni.

Viitorul cancelar socoti sfatul destul de nimerit. Căută deci izbăvirea prin nenumăratele rugăciuni făcute de călugări, dar Ucigă-l-toaca nu părăsește ușor vizuina unde s-a cuibărit; cu cât se înmulțeau afuriseniile, cu atât se înteteau și ispitele, așa că clopotul bălângănea ziua și noaptea, vestind apriga dorință de mântuire a pocăitului. Călugării nu mai pridideau. Cât era ziua de mare urcau și coborau treptele care duceau la capelă. Noaptea, în afară de vecernie și utrenie, mai erau siliți să sară de vreo douăzeci de ori din pat, ca să bată mătâni pe lespezile chiliilor.

Nu se știe dacă, până în cele din urmă, Necuratul a fost cel care s-a lăsat păgubaș sau călugării au obosit; dar neîndoielnic este că peste trei luni, pocăitul s-a întors la viața de mirean cu faima că de când e lumea lume, nu se pomenise făptură mai spurcată ca el.

Când a ieșit din mânăstire a intrat în magistratură; a fost numit președinte de secție în locul unchiului său, s-a dat de partea cardinalului, dovadă că era ager la minte, a ajuns cancelar, a slujit cu râvnă pe eminența sa în dușmănia lui împotriva reginei mame și în setea de răzbunare împotriva Anei de Austria, a ațâțat pe judecători în afacerea Chalais, a sprijinit încercările domnului de Laffemas, mare maestru de vânătoare al Franței, și, în sfârșit, împuternicit cu întreaga încredere a cardinalului, încredere atât de aprig cucerită, a ajuns să primească și ciudata însărcinare în vederea căreia se înfățișa acum reginei.

Când a intrat, regina mai era încă în picioare; dar cum îl zări, se și așeză în fotoliu, făcând semn doamnelor de onoare să se așeze și ele pe perne și pe

scăunașe. Apoi, Ana de Austria îl întrebă cu nespusă trufie:

— Ce dorești, domnule, și cu ce scop vii aici?

— Ce să fac, doamnă, în numele regelui și cu tot respectul pe care am cinstea să vi-l port, o cercetare amănunțită în toate hârtiile maiestății voastre.

— Cum! Domnule, să cercetezi hârtiile mele... ale mele! Asta-i curată nemernicie!

— Vă rog să mă iertați, doamnă, dar în această împrejurare eu nu sunt decât o unealtă în slujba regelui. N-a fost chiar acum maiestatea sa aici și nu v-a poftit să vă pregătiți pentru venirea mea?

— Scotocește atunci, domnule; pe cât se pare, sunt o nelegiuită. Estefana, dă cheile de la mesele și dulapurile mele.

Cancelarul căută pe deasupra prin sertare; știa, firește, că nu acolo a ascuns regina scrisoarea însemnată ce o scrisese peste zi.

După ce deschise și închise la loc vreo douăzeci de ori dulapurile, cancelarul, nemaivând încotro, oricât de șovăielnic se simțea, nemaivând încotro, zicem, a trebuit să ajungă la ceea ce trebuia să facă, adică s-o caute chiar pe regină. Se îndreptă deci spre Ana de Austria și încurcat, cu glasul în doi peri, îi spuse:

— Și acum, mai rămâne de făcut cercetarea de căpetenie.

— Care? întrebă regina, nepricepând sau mai curând nevrând să priceapă.

— Maiestatea sa e încredințat că peste zi ați scris o scrisoare; regele știe că n-a fost încă trimisă. Această scrisoare nu se află nici în masa de scris, nici în scrinul dumneavoastră și totuși această scrisoare trebuie să fie undeva.

— Ai îndrăzni oare să atingi pe regina dumitale? întrebă Ana de Austria, ridicându-se cât era de înaltă și pironind asupra cancelarului o privire aproape dușmănoasă.

— Sunt un supus credincios al regelui, doamnă, și voi îndeplini toate poruncile maiestății sale.

— Așa e! Adevărat, — rosti Ana de Austria, — spionii domnului cardinal l-au slujit cât se poate de bine; am scris azi o scrisoare, această scrisoare n-a plecat; e aici.

Și regina duse în dreptul sânelui, prea frumoasa-i mână.

— Dați-mi atunci scrisoarea, doamnă, stăruie cancelarul.

— N-o voi da decât regelui, domnule, răspunse Ana.

— Dacă regele ar fi vrut să i-o înmânați, doamnă, v-ar fi cerut-o chiar el. Dar, vă spun încă o dată, mie mi-a încredințat sarcina s-o cer și dacă nu mi-o dați...

— Atunci?

— Tot mie mi-a încredințat sarcina s-o și iau.

— Cum! Ce vrei să spui?

— Că ordinele primite îmi dau puteri nemărginite, doamnă, și sunt îndreptățit să caut hârtia cu pricina chiar asupra persoanei maiestății voastre.

— Ce grozăvie! strigă regina.

— Vă rog, deci, doamnă, să-mi înlesniți cercetarea,

— Purtarea asta e o constrângere josnică; îți dai seama, domnule?

— Regele poruncește, doamnă, eu vă rog frumos să mă iertați.

— Nu voi îngădui așa ceva, nu, nu, mai bine mor! strigă regina al cărei sânge trufaș de spaniolă și de austriacă îi clocotea în vine.

Cancelarul se înclină până la pământ, apoi, cu hotărârea neclintită de a nu da un singur pas îndărăt de la îndeplinirea sarcinii ce-i fusese încredințată, și la fel cum ar fi făcut ajutorul unui călău în camera de tortură, el se apropie de regină, care izbucni deodată într-un plâns mânios.

După cum am mai spus, Ana de Austria era de o neasemuită frumusețe. Misiunea lui Séguier se adevăra a fi oarecum gingașă, dar în gelozia lui oarbă împotriva lui Buckingham, regele ajunsese să nu mai fie gelos pe nimeni altul.

Fără îndoială, în clipa aceea cancelarul și-a holbat ochii după frânghia clopotului de pomină, dar negăsind-o, se hotărî și întinse mâna spre locul unde regina mărturisise că se găsea scrisoarea.

Ana de Austria făcu un pas îndărăt; era atât de albă la față, de s-ar fi zis că se sfârșește; ca să nu cadă, se sprijini cu mâna stângă de o masă din spatele ei, iar cu dreapta scoase din sân o hârtie pe care i-o întinse ministrului de justiție.

— Poftim, domnule, ține scrisoarea! îi spuse regina cu glasul întretăiat și tremurător, ia-o și scutește-mă de dezgustătoarea dumitale prezență.

Cancelarul, care la rândul lui tremura și el din pricina unei tulburări lesne de închipuit, luă scrisoarea și ieși cu ploconeli până la pământ.

Abia se închisese ușa în urma lui și regina se prăbuși aproape fără cunoștință, în brațele însoțitoarelor ei.

Cancelarul aduse scrisoarea regelui fără să citească măcar un rând. Regele o luă cu mâna tremurândă. Căută adresa care lipsea și, alb la față ca varul, desfăcu încet hârtia; apoi, înțelegând din primele

cuvinte că este scrisă către regele Spaniei, o citi într-un suflet.

Era vorba de un întreg plan de luptă împotriva cardinalului. Regina își îndemna fratele ca, împreună cu împăratul Austriei, să se prefacă a porni cu război împotriva Franței, ca urmare a jignirilor pricinuite de politica lui Richelieu, a cărei veșnică dorință era înjosirea casei de Austria; apoi de a cere în schimbul încheierii păcii, alungarea cardinalului; dar despre dragoste în toată scrisoarea nici un cuvânt.

Nespus de bucuros, regele întrebă dacă ducele mai era încă la Luvru. I se răspunse că eminența sa așteaptă în camera de lucru ordinele maiestății sale.

Regele o și porni într-acolo.

— Așa e, duce — îi spuse cardinalului, — dumneata aveai dreptate, iar eu m-am înșelat; toată intriga e doar politică și nici pomeneală de dragoste; poftim scrisoarea: în schimb, grozav te pomenește pe dumneata.

Cardinalul desfăcu scrisoarea și o citi cu luare-aminte; apoi când ajunse la sfârșit, o mai luă o dată de la început.

— Iată, maiestate, până unde ajung dușmanii mei; vă amenință cu două războaie dacă nu mă goniți. În locul vostru, sire, m-aș lăsa înduplecat în fața unor atât de puternice stăruințe, iar în ceea ce mă privește, ar fi o adevărată fericire să pot părăsi treburile obștești.

— Ce tot spui acolo, duce?

— Spun, sire, că sănătatea mi se irosește în aceste lupte nesfârșite și în această muncă fără preget. Spun că cine știe dacă aș mai putea îndura oboselile asediului cetății La Rochelle și că ar fi mai bine să numiți în locul meu pe domnul de Condé, sau pe

domnul de Bassompierre sau, în sfârșit, pe orice alt viteaz în stare să ducă un război și nu pe mine, slujitor al bisericii, care mă văd mereu îndepărtat de la chemarea mea pentru treburi în afara priceperii mele. Veți fi, sire, mai fericit înlăuntrul țării și nu mă îndoiesc; mai glorios peste hotare.

— Domnule duce, — răspunse regele, — am înțeles, fii fără grijă! Toți care sunt numiți în această scrisoare își vor primi pedeapsa cuvenită, chiar și regina.

— Nu vorbiți astfel, sire! Ferească Dumnezeu ca din pricina mea regina să aibă cea mai mică neplăcere; totdeauna m-a socotit drept dușmanul ei, deși puteți fi martor că în toate împrejurările i-am luat călduros partea, chiar împotriva maiestății voastre. O! dacă ar întina cinstea maiestății voastre, atunci ar fi cu totul altceva; eu, cel dintâi, v-aș spune: “Nici o milostivire, sire, nici o milostivire pentru păcătoasă!” Slavă Domnului, nu poate fi vorba de așa ceva; maiestatea voastră a dobândit acum o nouă dovadă.

— Așa e, domnule cardinal, — răspunse regele, — și ai avut dreptate, ca totdeauna; i se cuvine totuși reginei să îndure mânia mea!

— Dimpotrivă, maiestatea voastră ați înfruntat-o; și dacă într-adevăr v-ar lua-o în nume de rău, eu aș înțelege-o și i-aș da dreptate. Maiestatea voastră s-a purtat cu o asprime...

— Așa mă voi purta totdeauna cu dușmanii mei și cu ai dumatiale, duce, oricât de înalt le-ar fi rangul, și oricare ar fi primejdia care m-ar amenința de pe urma purtării mele aspre.

— Regina mi-e dușmană mie, nu și maiestății voastre; dimpotrivă, este o soție credincioasă, supusă, fără cusur; îngăduiți-mi, deci, sire, să cer pentru ea îndurare.

— Atunci n-are decât să se umilească și să vină ea spre mine.

— Dimpotrivă, sire, slujiți-i drept pildă: ați greșit cel dintâi, fiindcă ați bănuț-o pe nedrept.

— Eu să mă duc întâi spre ea?! — spuse regele, — niciodată!

— Sire, vă rog din suflet.

— De altfel, cum m-aș putea duce spre ea?

— Făcând un lucru care știți că ar bucura-o.

— Și ce anume?

— Dați un bal; știți ce mult îi place dansul reginei; vă încredințez că supărarea ei nu va putea dăinui față de asemenea atenție din partea maiestății voastre.

— Domnule cardinal, știi că nu-mi plac petrecherile mondene.

— Cu atât mai recunoscătoare va fi regina cu cât și ea știe că nu vă plac petrecherile de soiul acestora; de altminteri, va avea astfel prilej, să-și pună podoabele din diamante pe care i le-ați dăruit de ziua ei și pe care nu a avut când să le poarte.

— Să vedem, domnule cardinal, să vedem — spuse regele, bucuros că descoperise vinovăția reginei într-o nelegiuire de care nu se sinchisea și nevinovăția ei într-o greșeală de care se înfiora; el era gata să se împace cu ea. Să vedem, domnule cardinal, dar, pe legea mea, ești din cale afară de îngăduitor.

— Sire, — răspunse cardinalul, — lăsați asprimea pe seama miniștrilor; îngăduința e virtute regească; folosiți-o și vă prinde bine.

Și auzind că bate ora unsprezece, cardinalul se înclină adânc, cerând voie regelui să se retragă și rugându-l totodată stăruitor să se împace cu regina.

Ana de Austria, care după ce i se luase scrisoarea se aștepta la cine știe ce muștrări, s-a mirat nespus

văzând că regele încearcă a doua zi să se apropie de ea. Întâia ei mișcare a fost de împotrivire; mândria de femeie și demnitatea ei de regină, atât de crunt jignite, o împiedicau să treacă prea ușor cu vederea; dar, cucerită de sfaturile însoțitoarelor ei, păru că începe să uite. Regele se folosi de acest început de schimbare pentru a-i spune că are de gând să dea curând de tot o serbare.

Pentru biata Ana de Austria o serbare era ceva atât de neașteptat, încât la auzul acestei vești, după cum bănuise de altminteri și cardinalul, i se șterse și cea din brumă de supărare dacă nu din inimă, cel puțin de pe față. Când îl întrebă când va avea loc serbarea, regele îi răspunse că așteaptă să ia înțelegere cu eminența sa.

Într-adevăr, în fiecare zi regele îl întreba pe cardinal când va avea loc serbarea și în fiecare zi, sub un cuvânt oarecare, cardinalul amâna să hotărască data.

Se scurseră astfel zece zile.

A opta după întâmplarea povestită, cardinalul primi o scrisoare purtând ștampila Londrei și care cuprindea doar aceste rânduri:

“Le-am luat; dar nu pot părăsi Londra din lipsă de bani; trimiteți-mi cinci sute de pistoli și în patru sau cinci zile de la primire, voi fi la Paris”.

În ziua în care cardinalul primi această scrisoare, regele îi puse obișnuita întrebare.

Richelieu numără pe degete, spunându-și în șoaptă:

“Va sosi, după cum spune, în patru sau cinci zile de la primirea banilor. Trebuie să aștept patru sau cinci zile până să ajungă banii acolo, alte patru sau cinci zile până să ajungă ea aici, în total deci zece zile; mai punem la socoteală vânturi neprielnice, întâmplări

neprevăzute, slăbiciuni femeiești, toate la un loc ar face cam douăsprezece zile”.

— Ei, domnule duce, — îl întrebă regele, — cum stai cu socoteala?

— Bine, sire, azi suntem în douăzeci septembrie; consilierii municipali ai capitalei dau o serbare la trei octombrie. Se potrivește de minune, căci n-o să se creadă că vreți să faceți un hatâr reginei.

Apoi cardinalul adăugă:

— Și pentru că veni vorba, sire, nu uitați să spuneți maiestății sale, în ajunul serbării, că ați dori s-o vedeți gătită cu eghileții în diamante.

Capitolul XVII. Căsnicia Bonacieux

Era a doua oară când cardinalul îi pomenea regelui de eghileții în diamante. Izbit de această stăruință, Ludovic al XIII-lea se gândi că îndărătul acelor cuvinte se ascundea o taină.

Nu o dată regele se simțea umilit văzând că eminența sa, a cărui poliție, fără a fi ajuns încă la desăvârșirea poliției moderne, era totuși minunată — cunoștea mai bine decât el însuși tot ce se petrecea în propria-i căsnicie. Nădăjduia deci ca dintr-o convorbire cu Ana de Austria să scoată ceva la iveală, și să se poată apoi întoarce la cardinal, stăpân pe o taină care, fie că eminența sa o știa sau nu, ar fi avut totuși darul să-l ridice nemăsurat de mult în ochii ministrului său.

Se duse deci la regină și, potrivit vechiului obicei, o întâmpină cu noi amenințări împotriva celor din preajma ei. Ana de Austria își plecă fruntea, lăsă să treacă vijelia fără să răspundă, în nădejdea că, în cele din urmă, se va potoli de la sine dar nu aceasta era dorința lui Ludovic al XIII-lea; Ludovic al XIII-lea dorea o ceartă din care să țâșnească o cât de slabă rază de lumină, încredințat fiind că domnul cardinal nutrea un gând ascuns și-i ticluia una din neașteptatele trăsni în care eminența sa nu-și avea seamăn. Și tot învinuind mereu, ajunse drept la țintă.

— Dar, — începu Ana de Austria, obosită de toate aceste învinuiri în doi peri, — dar, sire, nu-mi spuneți tot ce aveți pe inimă. Ce-am mai făcut? Ce crimă am mai săvârșit? Nu e cu putință ca maiestatea voastră să facă atâta gălăgie pentru o scrisoare către fratele meu.

Atacat la rândul lui în chip atât de fățiș, regele nu știu ce să răspundă; gândi că venise vremea să dea

drumul înaltei dorințe, pe care trebuia să și-o arate numai în ajunul serbării.

— Doamnă, — zise el cu ton regesc, — curând va avea loc un bal la primărie; pentru a cinsti cum se cuvine pe destoinicii noștri consilieri municipali, doresc să luați parte în rochie de gală și împodobită mai ales cu diamantele pe care vi le-am dăruit de ziua dumneavoastră. Acesta este răspunsul meu.

Răspunsul era îngrozitor. Ana de Austria crezu că Ludovic al XIII-lea știe tot, dar că ministrul îi ceruse să păstreze taina șapte sau opt zile, ceea ce de altminteri era în firea lui. Se făcu albă la față, își sprijini de o măsuță mâna-i neasemuit de frumoasă, mână care în clipa aceea era ca de ceară și, privindu-l pe rege cu ochi înspăimântați, nu răspunse nici un cuvânt.

— Ați auzit, doamnă, — stăruie regele, care se bucura de tulburarea adâncă a reginei, fără să-i ghicească totuși pricina, — ați auzit?

— Da, sire, — îngăimă regina, — am auzit.

— Veți veni la bal?

— Da.

— Cu podoabele?

— Da.

Deși ar fi părut cu neputință, regina păli mai mult încă; regele băgă de seamă și se bucură în sinea lui cu acea cruzime de gheață care era una din laturile urâte ale firii sale.

— Atunci ne-am înțeles, — vru să încheie regele, — e tot ce am avut de spus.

— Dar în ce zi va avea loc balul? întrebă Ana de Austria.

Ludovic al XIII-lea simți de la sine că nu trebuie să răspundă la această întrebare, pe care regina i-o pusese cu glas aproape stins.

— Foarte curând, doamnă, — zise el, — nu mai țin minte ziua; o să-l întreb pe cardinal.

— Prin urmare, cardinalul v-a adus la cunoștință această serbare? stăruie regina.

— Da, doamnă — răspunse regele mirat, — dar pentru ce această întrebare?

— El e acela care v-a îndemnat să mă poftiți la bal astfel împodobită?

— Adică, doamnă...

— El e, sire, el e!

— Ei și, are vreo însemnătate dacă e el sau eu? Vedeți vreo crimă în această invitație?

— Nu, sire.

— Atunci, veți veni?

— Da, sire.

— Bine, — rosti regele plecând, — bine, rămâne deci hotărât.

Regina se înclină mai puțin din cuviință, decât din pricină că i se muiaseră genunchii.

Regele se îndepărtă încântat.

— Sunt pierdută, — murmură regina, — pierdută; cardinalul știe tot, el îl împinge pe rege, care nu știe încă nimic, dar care în curând va afla totul. Sunt pierdută! Doamne! Dumnezeu! Dumnezeu!

Căzu în genunchi pe o pernă și se rugă cu fruntea sprijinită pe brațele-i tremurânde.

Împrejurările erau cu adevărat groaznice. Buckingham se întorsese la Londra, doamna de Chevreuse era la Tours. Supravegheată mai mult ca oricând, regina simțea că una dintre însoțitoarele ei o trădează, dar nu știa care anume. La Porte nu putea părăsi Luvrul; nu dăinuia suflet pe lume, căruia să i se încredințeze.

În fața nenorocirii ce o pândea, și dându-și seama cât era de părăsită, regina izbucni în hohote de plâns.

— N-aș putea oare să fiu de folos maiestății voastre? întrebă deodată un glas dulce și plin de milă.

Regina se întoarse repede, căci nimeni nu s-ar fi putut înșela auzind glasul acela: numai o prietenă putea grăi astfel.

Într-adevăr, la una din ușile care dădeau în camera reginei, se ivise frumoasa doamnă Bonacieux; în clipa când regele intrase, ea se îndeletnicea tocmai cu așezarea rochiilor și rufăriei reginei într-o încăpere învecinată; nu mai putuse ieși de acolo și astfel auzise totul.

Văzându-se surprinsă, regina scoase un țipăt ascuțit, căci în tulburarea ei nu recunoscuse de la început pe femeia tânără adusă de domnul La Porte.

— Oh! nu vă fie teamă, doamnă, — începu ea, împreunându-și mâinile și izbucnind în lacrimi în fața frământărilor reginei, — sunt cu trup și suflet credincioasă maiestății voastre și oricât de departe aș fi de maiestatea voastră, oricât de umilă ar fi starea mea, eu cred că am găsit un mijloc să vă scap din necazuri.

— Dumneata! O, cerule! Dumneata! — se tângui regina — te rog, uită-te în ochii mei. În jurul meu sunt numai trădători; pot să mă încred în dumneata?

— Doamnă, — strigă tânăra femeie căzând în genunchi, — pe sufletul meu, sunt gata să-mi dau viața pentru maiestatea voastră!

Strigătul pornise din adâncul inimii ei și, la fel ca și prima izbucnire, n-ar fi putut înșela pe nimeni.

— Da, — urmă doamna Bonacieux, — da, sunt trădători aici, dar, pe sfântul nume al Fecioarei, vă jur că nimeni nu este credincios ca mine maiestății

voastre. Aceste giuvaiere din diamante, pe care le cere regele, așa e că le-ați dat ducelui de Buckingham? Erau într-o cutie mică din lemn de trandafir, pe care o ținea sub braț. Mă înșel oare? Nu e așa cum spun?

— Oh! Doamne! Dumnezeu! murmură regina, ai cărei dinți clănțăneau de spaimă.

— Ei bine! — urmă doamna Bonacieux, — aceste giuvaiere trebuie să le luați îndărăt.

— Da, fără îndoială, așa e! — se frământa regina, — dar cum să facem ca să le luăm?

— Să trimitem pe cineva la duce.

— Dar pe cine?... pe cine?... În cine să mă încred?

— Aveți încredere în mine, doamnă; faceți-mi această cinste, regina mea, și o să gădesc eu pe cine să trimit.

— Dar va trebui să scriu o scrisoare!

— Da! Trebuie! Două cuvinte din partea maiestății voastre și sigiliul vostru personal.

— Dar aceste două cuvinte pot fi osânda mea, divorțul, surghiunul!

— Da, dacă ar cădea în mâini haine! Dar vă încredințez că aceste două cuvinte vor ajunge la adresa lor.

— Dumnezeu! Trebuie atunci să-mi pun viața, cinstea mea, în mâinile dumitale?

— Da, da, doamnă, trebuie, și eu o să le scot la liman!

— Dar cum? Cel puțin, spune-mi cum?

— Soțul meu a fost pus în libertate de vreo două sau trei zile; n-am avut încă vreme să mă duc să-l văd. E un om cumsecade și cinstit, care nici nu urăște și nici nu iubește pe nimeni. O să facă tot ce-i cer: o să plece dacă-i poruncesc eu să plece, fără să știe ce duce

și o să dea scrisoarea acolo unde trebuie, fără să știe măcar că e din partea majestății voastre.

Regina strânse din toată inima mâinile tinerei femei, o privi de parcă ar fi vrut să-i citească până în adâncul sufletului, și văzând numai sinceritate în frumoșii ei ochi, o îmbrățișă călduros.

— Fă lucrul ăsta — izbucni ea, — și atunci îmi vei scăpa onoarea!

— Oh, grija pe care am fericirea să v-o port nu e atât de însemnată; nu poate fi vorba de a scăpa ceva. Maiestatea voastră a căzut doar pradă unor uneltiri viclene.

— Așa e, așa e, copila mea, — șopti regina, — ai dreptate.

— Doamnă, dați-mi scrisoarea; nu e vreme de pierdut.

Regina se duse repede la o măsuță pe care se găseau cerneală, hârtie și pene de scris; după ce umplu două rânduri, sigilă răvașul cu sigiliul ei, și i-l încredință doamnei Bonacieux.

— Și acum, — adăugă regina, — uitam ceva foarte însemnat.

— Ce anume?

— Banii.

Doamna Bonacieux se îmbujoră la față.

— Da, e adevărat — răspunse ea, — și mărturisesc maiestateii voastre că soțul meu...

— Vrei să spui că soțul tău n-are bani.

— Ba are, dar e grozav de zgârcit, ăsta-i cusurul lui cel mare. Totuși, maiestatea voastră să nu fie îngrijorată, o să ne descurcăm noi...

— Vezi că nici eu nu am, mărturisi regina, — cei ce vor citi Memoriile doamnei de Motteville nu se vor mira de acest răspuns — dar așteaptă.

Ana de Austria alergă la cutia cu giuvaiere.

— Iată, — zise ea, — un inel de mare preț, după cum mi s-a spus; îl am în dar de la fratele meu, regele Spaniei, e deci al meu și pot face cu el ce vreau. Ia inelul, schimbă-l în bani, pentru ca soțul tău să plece cât mai iute.

— Într-un ceas vi se va împlini porunca.

— Ia seama la adresă, adăugă regina, vorbind atât de încet, încât abia se auzea ce spune; Pentru milord, duce de Buckingham, Londra.

— Scrisoarea îi va fi dată în mână.

— Inimoasă copilă! se minună Ana de Austria.

Doamna Bonacieux sărută mâinile reginei, ascunse scrisoarea în sân și se făcu nevăzută, ușoară ca o păsărea.

Peste zece minute era acasă; după cum îi spusese reginei, nu-și mai văzuse soțul de la eliberarea lui; nu cunoștea deci schimbarea simțămintelor acestuia față de cardinal, schimbare la care se mai adăugaseră cele două sau trei vizite ale contelui de Rochefort, ajuns în vremea din urmă cel mai bun prieten al lui Bonacieux. Nu-i fusese greu lui Rochefort să-l facă pe Bonacieux să creadă că răpirea soției lui nu se datora vreunei încercări vinovate, ci era numai o măsură de prevedere politică.

Doamna Bonacieux își găsi soțul singur: bietul om se străduia să facă rânduială în casa pe care o găsisse vreaște, cu mobila aproape toată țândări și cu sertarele aproape goale, justiția nefiind unul dintre cele trei lucruri despre care regele Solomon spunea că nu lasă nici o urmă în trecerea lor. Cât despre servitoare, o luase la sănătoasa când stăpânul fusese ridicat. Sărmana fată rămăsese atât de îngrozită, încât de la

Paris până în Burgundia — pământul ei de baștină — umblase fără să se mai oprească.

Îndată după sosirea lui acasă, vrednicul negustor de mărunțișuri o înștiințase pe nevastă-sa de fericita lui întoarcere, iar ea îi răspunse felicitându-l și trimițându-i vorbă că va alerger să-l vadă în cea dintâi clipă de răgaz.

Această clipă se lăsă însă așteptată vreme de cinci zile, ceea ce în alte împrejurări i s-ar fi părut lui Bonacieux cam mult; dar vizita pe care i-o făcuse el cardinalului, precum și vizitele pe care i le făcea Rochefort lui, îl puneau pe gânduri și, după cum bine știe fiecare, niciodată vremea nu trece atât de repede ca atunci când te fură gândurile.

Cu atât mai mult cu cât aceste gânduri ale lui Bonacieux erau toate trandafirii. Rochefort îl numea prietenul său sau scumpul său Bonacieux și-i spunea mereu că eminența sa îl prețuiește nespun de mult. Negustorul se și vedea pornit pe drumul măririlor și al bogăției.

La rândul ei, doamna Bonacieux se lăsase și ea pradă gândurilor, dar, trebuie să mărturisesc, unor gânduri lipsite de orice râvnă; fără voia ei, mintea îi luneca mereu spre tânărul frumos și cutezător, care părea atât de îndrăgostit. Căsătorită la optsprezece ani cu domnul Bonacieux, și trăind în mijlocul prietenilor soțului ei, care cu greu ar fi putut trezi vreun sentiment unei tinere femei, a cărei inimă țintea mai sus decât starea sa socială, doamna Bonacieux rămăsese nepăsătoare în fața ispitelor de rând. Dar, în vremea aceea mai ales, titlul de gentilom avea mare înrâurire asupra burgheziei și d'Artagnan, după cum știm, era gentilom; mai mult încă, el purta uniforma ostașilor din gardă care, după uniforma mușchetarilor,

era cea mai prețuită de femei. Era deci, frumos, tânăr și dornic de aventuri; vorbea despre dragoste ca un bărbat care iubește și căruia îi e sete să fie iubit. Avea, adică, mai multe daruri decât ar fi trebuit pentru a ameza un căpșor de douăzeci și trei de ani, iar doamna Bonacieux ajunsese tocmai la această fericită vârstă a vieții.

Deși nu se văzuseră de mai bine de opt zile, cei doi soți se întâmpinară oarecum îngrijorați din pricina atâtor necazuri ce dăduseră peste ei în răstimpul acelei săptămâni; totuși, domnul Bonacieux, cuprins de o adevărată bucurie, înaintă spre soția lui cu brațele deschise.

Doamna Bonacieux îi întinse fruntea.

— Să stăm puțin de vorbă, începu ea.

— Cum? făcu Bonacieux uimit.

— Da, vreau să-ți spun ceva grozav de însemnat.

— La drept vorbind, și eu vreau să-ți pun câteva întrebări pe neocolite. Dumirește-mă, te rog, ce-i cu răpirea dumitale?

— Deocamdată, nu-i vorba de asta, răspunse doamna Bonacieux.

— Dar despre ce e vorba? Despre arestarea mea?

— Am aflat-o chiar în ziua aceea; dar cum nu erai vinovat de nici o crimă, cum nu erai vinovat de nici o uneltire și, în sfârșit, cum nu știai nimic care să te poată pune în primejdie nici pe dumneata, nici pe nimeni altul, n-aveam pentru ce să mă prăpădesc cu firea.

— Îți dă mâna să vorbești așa, doamnă! — răspunse Bonacieux jignit de puțină grijă ce i-o purta nevastă-sa, — știi oare că m-au ținut închis într-o celulă la Bastilia o zi și o noapte întreagă?

— O zi și o noapte trec numaidecât; hai să lăsăm închisul dumatăle și să venim la ceea ce mă aduce aici.

— Cum? Ce te aduce aici? Nu dorința de a-ți vedea soțul de care ai fost despărțită opt zile? Întrebă negustorul adânc jignit.

— Ba în primul rând asta e, dar pe urmă mai e și altceva.

— Vorbește!

— Ceva de cea mai mare însemnătate și de care atârnă poate soarta noastră de mâine.

— Soarta noastră s-a schimbat cam tare la față de când nu te-am mai văzut, doamnă Bonacieux, și nu m-ar mira dacă peste câteva luni, n-o să mai doarmă mulți de necaz.

— Da, mai ales dacă o să te ții de îndrumările pe care o să ți le dau.

— Mie?

— Da, dumatăle. Ai de făcut o faptă bună și sfântă, domnule, și ai de câștigat totodată o mulțime de bani.

Doamna Bonacieux știa că vorbindu-i soțului ei despre bani, atingea marea lui slăbiciune. Dar orice om, fie el chiar negustor de mărunțișuri, când a stat de vorbă zece minute cu cardinalul de Richelieu, n-a mai rămas același om.

— Bani mulți de câștigat? spuse Bonacieux, țuguindu-și buzele.

— Da, mulți.

— Cam cât?

— O mie de pistoli, poate.

— Prin urmare ceea ce vrei să-mi ceri e ceva foarte de seamă, nu-i așa?

— Da.

— Și ce ar trebui să fac?

— Să pleci numaidecât, îți voi da o scrisoare pe care s-o păstrezi ca ochii din cap, ca s-o dai chiar în mâinile cui trebuie.

— Și încotro să plec?

— La Londra.

— Eu! La Londra! Vrei să-ți bați joc de mine; eu n-am nici o treabă la Londra.

— Dar alții au nevoie ca să pleci acolo.

— Și mă rog, care alții? Te înștiințez că de azi înainte nu mai fac nimic orbește și că vreau să știu nu numai ce primejdie înfrunt, dar și pentru cine o înfrunt.

— Cineva de mare vază te trimite și altcineva tot de mare vază te așteaptă: răsplata o să-ți întreacă așteptările, asta-i tot ce-ți pot făgădui.

— Iarăși urzeli, mereu numai urzeli; mulțumesc, am început să mă feresc acum; domnul cardinal mi-a deschis capul.

— Cardinalul! — strigă doamna Bonacieux, — l-ai văzut pe cardinal?

— M-a poftit la el, răspunse mândru negustorul de mărunțișuri,

— Și dacă te-a poftit, te-ai și dus, nesocotit ce ești!

— La drept vorbind, nici nu puteam alege dacă să mă duc sau să nu mă duc, fiindcă eram între doi soldați; și la fel de adevărat e că, necunoscând încă pe eminența sa, aș fi fost încântat să mă las păgubaș de vizita asta.

— Și te-a ocărât? Te-a și amenințat?

— Ba mi-a întins mâna și mi-a spus: prietene. Prietenul lui! Auzi, doamnă, sunt prietenul marelui cardinal!

— Al marelui cardinal!

— Nu cumva i-ai tăgădui titlul ăsta, doamnă?

— Nu-i tăgăduiesc nimic; dar îți spun că bunăvoința unui ministru e ceva trecător și că trebuie să fii nebun ca să-ți legi soarta de un ministru; sunt puteri mai mari decât ale lui, care nu atârnă de toanele unui om sau de felul cum sfârșește o întâmplare oarecare; cu puterile astea trebuie să te iei bine.

— Îmi pare rău, doamnă, dar nu cunosc altă putere afară de a marelui om pe care am cinstea să-l slujesc.

— Cum, dumneata ești în slujba cardinalului?

— Da, doamnă, și fiindcă sunt în slujba lui, nu-ți dau voie să te bagi în urzeli împotriva siguranței statului și să dai apă la moară uneltirilor unei femei care nici nu e franțuzoaică și a cărei inimă bate pentru Spania. Din fericire, marele cardinal stă de veghe, privirea lui e mereu trează și pătrunde până în adâncul inimilor.

Bonacieux nu făcea decât să spună vorbă cu vorbă, o frază pe care o auzise rostită de Rochefort; dar sărmana femeie, care se bizuise pe soțul ei și care, cu nădejdea aceasta, vorbise de el reginei, se cutremură la gândul primejdiei ce-ar fi putut-o aștepta, cât și la gândul neputinței în care se zbătea. Cunoscând însă slăbiciunea și îndeosebi lăcomia de avere a lui Bonacieux, tot mai spera să-l câștige de partea ei.

— Așa! Prin urmare ești cardinalist, domnul meu! Slujești tagma nemernicilor care-ți schingiuesc soția și o ponegresc pe regina dumitale!

— Interesele particulare nu înseamnă nimic în fața intereselor obștești. Eu sunt de partea celor care salvează statul, spuse țanțoș Bonacieux.

Era tot o frază a contelui de Rochefort, pe care Bonacieux și-o întipărise în minte și pe care găsisese prilejul s-o rostească.

— Știi măcar ce este statul de care vorbești? întrebă doamna Bonacieux, ridicând din umeri. Mulțumește-te să rămâi burghez necioplit și dă-te de partea cui îți dă mai mult.

— Ei! Ei! făcu Bonacieux, lovind cu mâna peste o pungă dolofană din care se desprinsese un sunet metalic. Ce mai spui acum, doamnă predicatoră?

— De unde ai banii ăștia?

— Nu ghicești?

— De la cardinal?

— De la el și de la prietenul meu, contele de Rochefort.

— Contele de Rochefort? Păi el m-a răpit!

— Se poate, doamnă.

— Și primești bani de la el?

— Nu mi-ai spus chiar dumneata că această răpire a fost doar un ce politic?

— Da, dar scopul răpirii mele era să mă facă să-mi trădez stăpâna, să-mi smulgă prin chinuri mărturisiri care să primejduiască onoarea și poate chiar viața augustei mele stăpâne.

— Doamnă, — îi curmă vorba Bonacieux, — stăpâna dumitale este o spaniolă perfidă și tot ce face marele cardinal, face bine.

— Domnule, — izbucni tânăra femeie, — te știam fricos, zgârcit și dobitoc; dar nu te știam și mișel!

— Doamnă, — bâigui Bonacieux, care nu-și văzuse niciodată soția furioasă și care dădea îndărăt în fața mâniei conjugale, ce tot îndrugi acolo, doamnă?

— Spun că ești un mizerabil! urmă doamna Bonacieux simțind că are din nou putere asupra soțului ei. Va să zică faci politică, dumneata! Și încă de cea cardinalistă! Așa! Te vinzi necuratului cu trup și suflet pentru o mână de bani!

— Ba cardinalului.

— E totuna, — strigă tânăra femeie, cine spune Richelieu, spune Ucigă-l-toaca!

— Taci, doamnă, taci s-ar putea să te audă cineva.

— Da, ai dreptate și m-aș rușina de mișelia dumitale!

— Dar, la urma urmei, ce ceri dumneata de la mine?

— Ți-am mai spus: să pleci chiar acum, domnule; să-ți îndeplinești în chip cinstit sarcina pe care binevoiesc să ți-o încredințez și, numai așa, sunt gata să uit tot, să iert tot; ba mai mult, sunt gata să-ți dăruiesc din nou prietenia mea, sfârși ea, întinzându-i mâna.

Bonacieux era fricos și zgârcit, dar își iubea soția; se simți mișcat. Un bărbat de cincizeci de ani nu poartă multă vreme pică unei soții de douăzeci și trei. Doamna Bonacieux văzu că începe să șovăie.

— Haide, te-ai hotărât? îl întrebă ea.

— Dar, scumpa mea, gândește-te puțin la ce-mi ceri. Londra e departe de Paris, foarte departe și se poate ca sarcina de care-mi vorbești să nu fie lipsită de primejdii.

— Ei și? Dacă știi să le ocolești!

— Nu, doamnă Bonacieux, nu, hotărât lucru, nu vreau; mă tem de urzeli. Eu am văzut Bastilia cu ochii mei. Brr! E îngrozitor! Bastilia! Numai când mă gândesc și mi se zbârlește părul pe cap. M-au amenințat că mă schingiue. Știi dumneata ce-s schingiuirile? Îți vâără cioturi de lemn în pulpe până-ți trosnesc oasele! Nu, hotărât lucru, nu mă duc. Ba zău, de ce nu te-oi fi ducând chiar dumneata? Căci, într-adevăr, eu m-am înșelat în privința dumitale: ești bărbat în toată legea și încă din cei mai îndrăciți!

— Și dumneata, dumneata ești o muiere, o biată muiere nătângă și îndobitocită. Ah! dârdâi de frică! Ei, lasă! Dacă nu pleci chiar acum, pun să te ridice din porunca reginei și să te închidă în Bastilia aia de care te cutremuri.

Bonacieux căzu pe gânduri. Cântări serios în mintea lui cele două mâni care-l amenințau: a cardinalului și a reginei. Mânia cardinalului i se păru a fi cu mult mai primejdioasă.

— Pune să mă ridice din porunca reginei, — răspunse el, — și eu voi cere ajutor eminenței sale.

Deodată, doamna Bonacieux își dădu seama că mersese prea departe și se înspăimântă văzând unde ajunsese. Privi înfricoșată o clipă mutra neroadă ce oglindea o hotărâre de neînvins, la fel cu a oricărui prost când îi e frică.

— Bine! Fie! — zise ea, — la urma urmelor, poate că ai dreptate; un bărbat se pricepe în politică mai bine decât o femeie, și mai ales dumneata, domnule Bonacieux, care ai stat de vorbă cu cardinalul. Totuși, e dureros, — adăugă ea, — ca soțul meu, un om pe dragostea căruia credeam că mă pot bizui, să se poarte atât de urât cu mine și să nu vrea să-mi facă și mie un chef.

— Fiindcă chefurile dumitale pot duce prea departe, — răspunse Bonacieux biruitor, — de aceea mă și feresc.

— Atunci mă las păgubașă, — spuse tânăra femeie oftând, — bine, să nu mai vorbim de asta.

— Măcar să-mi fi spus ce anume trebuia să fac la Londra, stăruii Bonacieux, care-și amintea destul de târziu că Rochefort îi pusese în vedere să-și iscodească soția.

— Degeaba ai ști, — îi răspunse tânăra femeie, pe care o neîncredere lăuntrică o împingea acum îndărăt, — era vorba de un fleac, așa cum li se năzare uneori femeilor; adică de o cumpărătură la care se putea câștiga bani mulți.

Dar, cu cât nevasta lui dădea mai mult înapoi, cu atât Bonacieux era mai încredințat că taina pe care nu voia s-o dezvăluie, era mai însemnată. Se hotărî deci să alerge într-un suflet la contele Rochefort și să-i spună că regina e în căutarea unui trimis care să plece la Londra.

— Iartă-mă că te părăsesc, scumpă doamnă Bonacieux, — începu el, — dar, cum nu știam că vei veni să mă vezi, mi-am dat întâlnire cu unul din prietenii mei; mă întorc îndată și dacă vrei, așteaptă-mă câteva clipe; cum isprăvesc cu prietenul meu, vin să te iau și, fiindcă e târziu, te voi însoți până la Luvru.

— Mulțumesc, domnule, — răspunse doamna Bonacieux, — nu ești destul de curajos ca să-mi poți fi de vreun ajutor; pot să mă întorc la Luvru și singură.

— Cum dorești, doamnă Bonacieux, urmă fostul negustor. Crezi că te voi vedea în curând?

— Fără îndoială; săptămâna viitoare nădăjduiesc să am mai mult răgaz și atunci o să vin ca să fac rânduială în lucrurile noastre; trebuie să fie într-un hal fără hal.

— Bine! Te voi aștepta. Nu mai ești supărată pe mine, nu-i așa?

— Eu? Deloc!

— Atunci, pe curând!

— Pe curând.

Bonacieux sărută mâna soției și se îndepărtă în grabă.

— Ia te uită! — murmură doamna Bonacieux după ce soțul ei închisese ușa din stradă și când se văzu singură în cameră, — ce-i lipsea nerodului ăsta, decât să fie cardinalist? Și eu care vorbisem de el reginei, eu care făgăduisem bieteii mele stăpâne... Ah! doamne, Dumnezeule! O să mă ia și pe mine drept o nemernică din cele care mișună prin palat și care au fost puse acolo ca să iscodească. Ah, domnule Bonacieux, niciodată nu m-am prăpădit după dumneata, dar acum ia seama! Te urăsc și, pe legea mea, ai să mi-o plătești!

În clipa când rostea aceste cuvinte, o lovitură o faci să-și ridice capul și un glas îi strigă prin tavan:

— Scumpă doamnă Bonacieux, deschide-mi porțița din alee, ca să pot coborî la dumneata.

Capitolul XVIII. Iubitul și soțul

— Ah! doamnă, — începu d'Artagnan intrând prin portița pe care i-o deschidea tânăra femeie, — dă-mi voie să-ți spun că ai un soț groaznic de nesuferit.

— Cum? Ai auzit cearta noastră? întrebă repede doamna Bonacieux, privindu-l tulburată.

— De la început până la sfârșit.

— Dar cum asta? Doamne, Dumnezeu!

— Printr-un mijloc cunoscut numai mie și datorită căruia am auzit și convorbirea aceea însuflețită pe care ai avut-o cu zbirii cardinalului.

— Și ce-ai înțeles din ce spuneam?

— O mie de lucruri: în primul rând că soțul dumitale e din fericire un căscat și un prost; apoi, că erai în încurcătură, ceea ce m-a bucurat grozav, căci îmi dă prilejul să te slujesc de aici înainte și, Dumnezeu mi-e martor, sunt gata să mă arunc în foc pentru dumneata; în sfârșit, că regina are nevoie de un om îndrăzneț, deștept și credincios, care să plece pentru ea într-o călătorie la Londra. Am cel puțin două din cele trei însușiri de care aveți nevoie și, iată, am sosit.

Doamna Bonacieux nu răspunse, dar inima îi sălta de bucurie și o tainică nădejde îi lumină privirea.

— Și ce chezășie poți să-mi dai, — întrebă ea, — dacă primesc să-ți încredințez această misiune?

— Dragostea mea pentru dumneata. Dar, spune odată, poruncește: ce trebuie să fac?

— Dumnezeu! Dumnezeu! — se codea tânăra femeie, — pot eu oare să-ți încredințez asemenea taină, domnule? Ești aproape un copil?

— Bine, văd că e nevoie să răspundă cineva pentru mine.

— Mărturisesc, aş fi mult mai liniştită.

— Îl cunoşti pe Athos?

— Nu.

— Dar pe Porthos?

— Nu.

— Nici pe Aramis?

— Nu. Cine sunt domnii ăştia?

— Muşchetari de-ai regelui. Dar pe domnul de Tréville, căpitanul lor, îl cunoşti?

— Ah! Da, pe acesta îl cunosc, nu personal, dar am auzit deseori vorbindu-se de el reginei, ca de un bărbat cutezător, un gentilom cinstit şi sincer.

— De el nu ți-e teamă c-o să te trădeze cardinalului, nu-i așa?

— Oh! Nu, desigur!

— Atunci, dezvăluie-i taina dumitale şi întreabă-l dacă poţi să mi-o încredinţezi şi mie, oricât ar fi ea de însemnată, de preţioasă sau de cumplită.

— Dar această taină nu e a mea, așa că nu pot s-o destăinuiesc nimănui.

— În schimb era cât pe-aci să i-o încredinţezi domnului Bonacieux, răspunse d'Artagnan cu ciudă.

— Așa cum se încredinţează o scrisoare scorburi unui copac, aripii unui porumbel sau zgărzii unui câine.

— Şi totuşi, uite, eu te iubesc,

— Așa spui dumneata.

— Sunt om de onoare!

— Cred.

— Sunt şi cutezător.

— Despre asta nu mă îndoiesc.

— Atunci, pune-mă la încercare.

Doamna Bonacieux îl privi pe tânăr, stăpânită încă de neîncredere. Dar în ochii lui era atâta înflăcărare, în

grai atâta stăruință, încât se simți îndemnată să i se destăinuiască. De altminteri, se găsea într-una din împrejurările în care te vezi silit să încerci orice. Regina era la fel de pierdută și printr-o prea mare neîncredere, ca și prin prea mare încredere. Apoi, trebuie să mărturisim, simțământul ce-l avea fără voia ei pentru acest tânăr ocrotitor, o hotărî să vorbească.

— Ascultă, — începu ea, — mă dau bătută în fața spuselor și încredințărilor dumitale. Dar îți jur înaintea lui Dumnezeu care ne aude, că dacă mă trădezi, chiar dacă dușmanii mei mă iartă, eu tot mă voi omorî și vei fi vinovat de moartea mea.

— Și eu îți jur, doamnă, înaintea lui Dumnezeu, că dacă sunt prins împlinindu-ți poruncile, voi muri mai curând decât să scap o vorbă sau să fac ceva care ar putea primejdui pe oricine ar fi.

Tânăra femeie îi încredință atunci grozava taină pe care întâmplarea i-o dezvăluise și lui în parte, în fața Samaritencei. Astfel și-au mărturisit unul altuia dragostea lor.

D'Artagnan strălucea de fericire și mândrie. Taina ce-i fusese încredințată, femeia aceea pe care o iubea, încrederea și dragostea făceau din el un uriaș.

— Plec, — zise el, — plec îndată.

— Cum! Pleci! — îl potoli doamna Bonacieux, — dar regimentul! Dar căpitanul?

— Pe legea mea, m-ai făcut să uit de toate astea, scumpa mea Constance; da, ai dreptate, trebuie să-mi fac rost de un concediu.

— Încă o piedică! șopti doamna Bonacieux îndurerată.

— Oh, peste asta, — îi spuse d'Artagnan după o clipă de gândire, — peste asta trec eu, n-avea grijă!

— În ce fel?

— Mă duc chiar astă seară la domnul de Tréville și-l rog să-i ceară cumnatului său, domnul des Essarts, un concediu pentru mine.

— Și acum, altceva.

— Ce anume? întrebă d'Artagnan, văzând că doamna Bonacieux se codește să-și sfârșească gândul.

— Poate că n-ai bani.

— “Poate”, e de prisos, zise d'Artagnan surâzând.

— Atunci, — urmă doamna Bonacieux deschizând un sertar și scoțând punga pe care soțul ei, cu o jumătate de oră mai înainte, o mângâiase atât de drăgăstos, — atunci ia punga asta.

— A cardinalului! strigă izbucnind în râs d'Artagnan care, după cum își amintește cititorul, datorită dușumelelor scoase, nu pierduse nici un cuvânt din convorbirea dintre negustor și soția lui.

— Da, a cardinalului, — răspunse doamna Bonacieux, — după cum vezi, e destul de durdulie.

— Mii de draci! — adăugă d'Artagnan, — va fi de două ori mai plăcut pentru mine să scot la liman pe regină cu banii eminenței sale!

— Ești un tânăr tare drăguț! zise doamna Bonacieux. Să știi că maiestatea sa nu-ți va fi nerecunoscătoare.

— Dar sunt răsplătit din plin! o încredință d'Artagnan. Te iubesc și-mi dai voie să ți-o spun; sunt mai fericit decât aș fi îndrăznit vreodată să sper!

— Tăcere! șopti doamna Bonacieux tresărind.

— Ce e?

— Vorbește cineva în stradă.

— E vocea...

— Soțului meu. Da, el e!

D'Artagnan se repezi la ușă și împinse zăvorul.

— Să nu intre cât timp sunt eu aici, — sfătui el, — după ce voi pleca deschide-i dumneata.

— Dar nici pe mine nu trebuie să mă găsească aici. Ce să-i spun de lipsa banilor, dacă rămân?

— Ai dreptate, să ieșim de aici.

— Să ieșim, dar cum? O să ne vadă.

— Urcăm sus la mine.

— Ah! — se codi ea, — mi-o spui cu un glas care mă sperie.

Doamna Bonacieux rosti aceste cuvinte, cu ochii înlăcrămați. Zărindu-i lacrimile d'Artagnan se aruncă înduioșat, la picioarele ei.

— În casa mea, — îi spuse, — vei fi la adăpost ca într-un templu; îți dau cuvântul meu de gentilom.

— Haidem, — se hotărî ea, — am încredere în dumneata, prietene.

D'Artagnan trase cu băgare de seamă zăvorul și deschise ușa; apoi, ușori ca umbrele, amândoi se strecurară nevăzuți în alee, urcară tiptil scara și intrară în camera lui d'Artagnan.

Odată ajunși, tânărul propti ușa pentru mai multă siguranță; apoi se apropiară amândoi de fereastră și, printr-o crăpătură a oblonului, văzură pe domnul Bonacieux stând de vorbă cu un bărbat care purta o pelerină.

La vederea bărbatului cu pelerină, d'Artagnan sări ca ars și trăgând pe jumătate spada, se repezi la ușă.

Era omul din Meung.

— Ce vrei să faci? — se repezi doamna Bonacieux, — o să ne pierzi.

— Am jurat să-l ucid pe omul ăsta și nu mă las! îi răspunse d'Artagnan.

— Ți-ai închinat altcuiva viața, nu mai e a dumitale. În numele reginei, te opresc să înfrunți alte primejdii decât în misiunea dumitale.

— Și în numele dumitale, nu-mi poruncești nimic?

— În numele meu, — șopti doamna Bonacieux adânc mișcată, — în numele meu, te rog. Dar ia ascultă, mi se pare că se vorbește de mine.

D'Artagnan se apropie de fereastră și ciuli urechea.

Domnul Bonacieux deschisese ușa apartamentului său și văzând că nu era nimeni înăuntru, se întorsese către omul cu pelerină pe care-l lăsase o clipă singur.

— A plecat, — lămuri el, — trebuie să se fi întors la Luvru.

— Ești sigur, — întrebă străinul, că n-a bănuț scopul cu care ai plecat de acasă?

— Nu, — răspunse Bonacieux îngâmfat, — prea e ușuratică.

— Dar cadetul din gardă o fi acasă?

— Nu cred; după cum vedeți, oblonul e închis și printre crăpături nu se vede nici o lumină.

— Totuși ar trebui să ne asigurăm.

— Dar cum?

— Bătând la ușa lui.

— Să-l întreb atunci pe valet.

— Bine, du-te.

Bonacieux intră iarăși la el, prin aceeași ușă prin care, cu câteva minute mai înainte, se strecuraseră cei doi fugari, urcă până la catul unde locuia d'Artagnan și bātu. Nu răspunse nimeni. Ca să facă pe grozavul, Porthos îl ceruse cu împrumut în seara aceea pe Planchet, iar lui d'Artagnan nici prin gând nu-i putea trece să dea vreun semn de viață.

În clipa în care Bonacieux bātu la ușă, cei doi tineri își simțiră inima sărind din loc.

— Nu e nimeni acasă, spuse Bonacieux.

— Oricum, hai să intrăm la dumneata; vom fi mai la adăpost decât în pragul ușii.

— Ce păcat, — murmură doamna Bonacieux, — nu vom mai auzi nimic!

— Dimpotrivă, — o asigură el, — o să auzim și mai bine.

D'Artagnan dădu la o parte cele trei sau patru bucăți din parchet, care făceau din camera lui o a doua ureche a lui Dionysios¹⁷, întinse un covor pe jos, se așeză în genunchi și făcu semn doamnei Bonacieux să se aplece tot astfel, spre deschizătură.

— Ești sigur că nu e nimeni acolo? întrebă necunoscutul.

— Nici o grijă, îi răspunse Bonacieux.

— Atunci crezi că soția dumitale...

— S-a întors la Luvru.

— Și n-a vorbit decât cu dumneata?

— Fără nici o îndoială.

— E lucru de căpetenie, înțelegi?

— Așadar, știrea pe care v-am adus-o e prețioasă...

— Grozav de prețioasă, scumpul meu Bonacieux, nu ți-o ascund.

— Atunci, cardinalul va fi mulțumit de mine?

— Mai încape vorbă!

— Marele cardinal!

— Ești sigur că pe când vorbea cu dumneata, soția dumitale n-a spus nume proprii?

— Nu cred.

¹⁷ Dionysios cel Bătrân — tiran al Siracuzei (405—367 î. Chr.). A construit o închisoare subterană în stâncă unde își închidea victimele. Ședea ascuns într-un loc secret construit în formă de ureche în mijlocul carierii, și de unde asculta și auzea tot ce spuneau deținuții, plângerile și gândurile lor.

— N-a pomenit de doamna de Chevreuse, sau de domnul de Buckingham, sau de doamna de Vernet?

— Nu, mi-a spus doar că vrea să mă trimită la Londra pentru nevoile unei persoane de vază mare.

— Trădătorul! murmură doamna Bonacieux.

— Tăcere! șopti d'Artagnan, luîndu-i mâna pe care, fără voia ei, o lăsă într-a lui.

— Oricum, tot prost ai fost, — urmă omul cu pelerina, — trebuia să te prefaci că primești însărcinarea și ai fi pus mâna pe scrisoare; statul care se află în primejdie putea fi salvat, iar dumneata...

— Iar eu?...

— Ei, cardinalul, ți-ar fi oferit un titlu de noblețe!

— V-a spus-o el?

— Da. Știu că-ți pregătea bucuria asta.

— Fiți pe pace, — îl încredință Bonacieux, — soția mea mă iubește la nebunie și mai e încă vreme.

— Neghiobul! murmură doamna Bonacieux.

— Tăcere! îi șopti d'Artagnan, strângându-i ceva mai tare mâna.

— Cum, mai e încă vreme?! întrebă omul cu pelerina.

— Mă duc la Luvru, cer să vorbesc cu doamna Bonacieux. Îi spun că m-am răzgândit, înnod iarăși firul chestiunii, pun mâna pe scrisoare și alerg la cardinal.

— Atunci, nu mai pierde vreme; eu o să mă întorc repede ca să văd ce ai izbutit să faci.

Necunoscutul plecă.

— Mișelul! murmură iarăși doamna Bonacieux, neputându-și lua gândul de la soțul ei.

— Tăcere! stăruie d'Artagnan, strângându-i mâna mai tare încă.

Un urlat îngrozitor curmă deodată șirul de cugetări al celor doi îndrăgostiți. Era soțul doamnei Bonacieux care, băgând de seamă lipsa pungii, striga cât putea: “Săriți, hoții!”

— Vai, Doamne! — șopti speriată doamna Bonacieux, — o să scoale toată mahalaua.

Bonacieux n-a încetat să strige timp îndelungat, dar asemenea țipete prea des auzite nu mai stârneau pe nimeni în strada Groparilor, unde casa negustorului de mărunțișuri era de la o vreme destul de deocheată; văzând că nimeni nu-i sare în ajutor, Bonacieux ieși din casă, urlând cât îl lua gura; strigătele lui se îndepărtau din ce în ce înspre strada Bacului.

— Și-acum, că a plecat, e rândul dumitale s-o ștergi de aici, spuse doamna Bonacieux. Curaj, dar mai ales, multă băgare de seamă; nu uita că te-ai dăruit reginei!

— Reginei și dumitale! întregi d’Artagnan. Fii liniștită, frumoasă Constance, mă voi întoarce vrednic de recunoștința ei: dar întoarce-mă-voi oare vrednic și de dragostea dumitale?

În loc de răspuns obrazii tinerei femei se rumeniră. Câteva clipe mai târziu, d’Artagnan ieșea la rândul lui din casă, înfășurat și el, ca și necunoscutul, într-o pelerină uriașă din care se vedea ieșind doar teaca unei spade nesfârșite.

Doamna Bonacieux îl urmări din ochi cu acea îndelungă privire drăgăstoasă, cu care femeia însoțește pe bărbatul pe care simte că-l iubește; dar îndată ce-l văzu pierind după colțul străzii, se prăbuși în genunchi și împreunându-și mâinile, șopti rugându-se:

— Doamne, fie-ți milă de regină! Doamne, fie-ți milă și de mine!

Capitolul XIX. Plan de luptă

D'Artagnan se duse de-a dreptul la domnul de Tréville, socotind că peste câteva minute cardinalul va afla totul de la acel afurisit necunoscut care părea a fi unealta lui, își zise pe bună dreptate că nu avea nici o clipă de pierdut.

Tânărul își simțea inima fremătând de bucurie. Un prilej merit să-i aducă faimă și bănet se ivea pe neașteptate și, vrând parcă să-l îmbrățișeze, îl apropiase de femeia pe care o iubea la nebunie. Întâmplarea îi dăruia deci dintr-o dată mai mult decât s-ar fi încumetat să ceară soartei.

Domnul de Tréville se afla în salon, în mijlocul obișnuitului său cerc de gentilomi. Fiind cunoscut de toți ca om al casei, d'Artagnan se îndreptă spre cabinetul căpitanului și-i trimise vorbă că îl așteaptă pentru treburi de căpetenie.

Era acolo doar de vreo cinci minute când domnul de Tréville intră. Dintr-o singură privire și după bucuria zugrăvită pe chipul celălalt, vrednicul căpitan înțelese că se petrecea într-adevăr ceva deosebit.

Tot lungul drumului d'Artagnan își frământase mintea dacă trebuie să i se destăinuiească domnului de Tréville, sau să-i ceară doar mână liberă într-o chestiune secretă. Dar domnul de Tréville se purtase totdeauna atât de frumos cu el, era atât de credincios regelui și reginei, ura atât de aprig pe cardinal, încât d'Artagnan se hotărî să-i spună totul.

— Ai trimis să mă cheme, tânărul meu prieten? întrebă domnul de Tréville.

— Da, domnule, — răspunse d'Artagnan, — și sper că atunci când veți afla despre ce lucru de seamă este vorba, mă veți ierta dacă vă stingheresc.

— Vorbește, te ascult.

— E vorba nici mai mult nici mai puțin, — urmă d'Artagnan coborând vocea, — de onoarea și poate chiar de viața reginei.

— Ce spui? murmură domnul de Tréville, privind împrejur ca să vadă dacă într-adevăr erau singuri, apoi întorcându-și ochii întrebător spre d'Artagnan.

— Spun, domnule, că din întâmplare sunt părtașul unei taine...

— Pe care sper că o vei păstra, tinere, cât vei trăi.

— Dar pe care trebuie să v-o destăinuiesc dumneavoastră, domnule, căci numai dumneavoastră puteți să mă ajutați în îndeplinirea misiunii pe care am primit-o de la maiestatea sa.

— Taina aceasta e a dumitale?

— Nu, domnule, e a reginei.

— Te-a împuternicit maiestatea sa să mi-o încredințezi?

— Nu, domnule, dimpotrivă, mi s-a pus în vedere să nu scap o vorbă.

— Atunci, pentru ce vrei să mi-o împărtășești mie?

— Pentru că fără dumneavoastră nu pot face nimic, și pentru că mi-e teamă să nu-mi respingeți cererea pe care vreau să v-o fac dacă nu știți în ce scop o fac.

— Păstrează-ți taina și spune-mi ce dorești.

— Doresc să capăt din partea domnului des Essarts un concediu de cincisprezece zile.

— Când asta?

— Chiar la noapte.

— Părăsești Parisul?

— Plec în misiune.

— Poți să-mi spui unde?

— La Londra.

— Ține cineva cu tot dinadinsul să nu-ți ajungi scopul?

— Cardinalul, cred că ar da orice pe lume ca să nu izbutesc.

— Și pleci singur?

— Plec singur.

— Atunci nu vei trece de Bondy¹⁸; ți-o spune Tréville, pe cuvântul lui.

— De ce?

— Te vor ucide.

— Voi muri făcându-mi datoria.

— Da, dar misiunea dumitale va rămâne baltă.

— E adevărat, murmură d'Artagnan.

— Crede-mă, — urmă Tréville, — în astfel de isprăvi trebuie să plece patru, ca să ajungă unul.

— Aveți dreptate, domnule, — recunosc d'Artagnan, — îi cunoașteți pe Athos, Porthos și Aramis, și știți dacă mă pot bizui pe ei.

— Fără să le dezvălui taina pe care eu n-am vrut s-o cunosc?

— Am făcut între noi legământ de încredere oarbă și de frăție pe viață și pe moarte; dealtminteri, puteți să le spuneți că aveți încredere în mine și nu se vor arăta nici ei mai șovăielnici.

— Tot ce pot face e să dau fiecăruia un concediu de cincisprezece zile: lui Athos, a cărui rană tot îl mai supără, ca să se ducă la băi, la Forges; lui Porthos și Aramis ca să-și însoțească prietenul pe care nu-l pot părăsi la atare nevoie. Încuviințarea concediilor va fi o dovadă că nu mă împotrivesc la aceasta călătorie.

— Vă mulțumesc, domnule, sunteți cum nu se poate mai bun.

¹⁸ O comună la 11 km de Paris.

— Du-te de-i vezi chiar acum și pregățiți tot ce trebuie în noaptea asta. Ia stai! Mai întâi scrie-ți cererea către domnul des Essarts. Poate că te-a urmărit vreun spion și atunci vizita dumitale pe care cardinalul sigur că a și aflat-o, va fi îndreptățită.

D'Artagnan întocmi cererea; luând-o în mâini, domnul de Tréville îl asigură că înainte de ora două noaptea cele patru învoiri vor fi la locuința fiecărui călător.

— Aveți bunătatea s-o trimiteți pe-a mea la Athos, îl rugă d'Artagnan. Mi-e teamă că întorcându-mă acasă să nu dau de cine știe ce bucluc.

— Bine. Pleacă sănătos și călătorie bună! Dar ascultă, îl chemă îndărăt domnul Tréville.

D'Artagnan se întoarce.

— Ai bani?

D'Artagnan își sună banii din punga ce o avea în buzunar.

— Destui? întrebă domnul de Tréville.

— Trei sute de pistoli.

— E bine, cu atâta ajungi până la capătul pământului; va să zică, poți pleca.

D'Artagnan salută pe domnul de Tréville, iar acesta îi întinse mâna; tânărul i-o strânse cu un respect în care intra și recunoștință. De când sosise la Paris, în orice prilej, acest minunat bărbat se arătase totdeauna vrednic, leal și mare.

Cel dintâi la care s-a dus a fost Aramis; nu mai fusese pe la el din seara de pomină, când o urmărise pe doamna Bonacieux. Mai mult încă: de cum îl văzu, ca și de fiecare dată când îl mai văzuse, lui d'Artagnan i se păru că fața tânărului mușchetar oglindea o tristețe adâncă.

În seara aceea, Aramis veghea la fel de posomorât și visător; d'Artagnan încercă să afle prin întrebări pentru ce era atât de abătut, dar Aramis dădu vina pe un comentariu asupra capitolului al optsprezecelea din sfântul Augustin, pe care trebuia să-l scrie în latinește pentru săptămâna următoare, și la care se gândea zi și noapte.

Cei doi prieteni vorbeau abia de câteva minute când un lacheu al domnului de Tréville intră aducând un plic sigilat.

— Ce-i asta? întrebă Aramis.

— Concediul pe care l-ați cerut dumneavoastră, răspunse lacheul.

— Eu? N-am cerut nici un concediu.

— Taci și ia-l, îi șopti d'Artagnan. Iar dumneata, prietene, ține moneda asta pentru osteneală; să-i spui domnului de Tréville că domnul Aramis îi mulțumește din toată inima. Poți pleca.

Lacheul salută până la pământ și ieși.

— Ce înseamnă toate astea? întrebă Aramis.

— Ia-ți ce-ți trebuie pentru o călătorie de cincisprezece zile și vino cu mine.

— Dar eu nu pot părăsi așa Parisul fără să știu...

Aramis se opri.

— ... Ce s-a făcut cu Ea, așa e? adăugă d'Artagnan.

— Cine, ea? întrebă Aramis.

— Femeia care a fost aici, femeia cu batista brodată.

— Cine ți-a spus că a fost o femeie aici? răspunse Aramis, galben la față ca un mort.

— Am văzut-o.

— Și știi cine e?

— Cred că bănuiesc.

— Ascultă, — îi spuse Aramis, — dacă știi atâtea lucruri, poate știi ce s-a întâmplat și cu femeia aceea?

— Trebuie să se fi întors la Tours.

— La Tours? Da, așa e; văd c-o cunoști. Dar cum de s-a întors la Tours fără să-mi spună o vorbă?

— I-a fost teamă să nu fie arestată.

— Cum de nu mi-a scris?

— I-a fost teamă să nu te compromită.

— D'Artagnan, mă scapi de la moarte, izbucni Aramis. Mă credeam disprețuit, înșelat. Eram atât de fericit s-o pot vedea! Nu-mi venea să cred că-și primejduia libertatea pentru mine și totuși în ce scop ar fi venit la Paris?

— Tot în scopul pentru care noi plecăm în Anglia.

— Și care anume? întrebă Aramis.

— O să-l știi într-o zi, Aramis, dar deocamdată iau pildă și tac la fel ca nepoata teologului.

Aramis zâmbi, amintindu-și de povestea pe care o îndrugase într-o seară prietenilor lui.

— Foarte bine! Dacă a părăsit Parisul și dumneata, d'Artagnan, ești sigur că e așa, atunci nimic nu mă mai ține aici, sunt gata să te urmez. Spuneai că mergem la...

— La Athos, deocamdată, și dacă vrei să vii, te poftesc să te grăbești căci am pierdut destulă vreme. Dar fiindcă veni vorba, vestește-l și pe Bazin.

— Vine și Bazin cu noi? întrebă Aramis.

— Poate. În orice caz, deocamdată e bine să ne urmeze la Athos.

Aramis îl chemă pe Bazin și-i porunci să vină să-i întâlnească la Athos.

— Hai să plecăm, spuse după aceea, luându-și pelerina, spada, tustrele pistoalele și scotocind zadarnic trei patru sertare ca să vadă dacă nu dă din întâmplare de vreun ban rătăcit. Apoi, încredințat că era de prisos să mai caute, îl urmă pe d'Artagnan,

întrebându-se cum se făcea că tânărul cadet din gardă știa la fel de bine ca și el cine era femeia pe care o găzduise și chiar mai bine ca el ce se întâmplase cu ea.

După ce ieșiră din casă. Aramis îl luă pe d'Artagnan de braț și, cu ochii în ochii lui îl întrebă:

- N-ai vorbit cu nimeni de ea?
- Cu nimeni.
- Nici chiar cu Athos sau cu Porthos?
- N-am suflat nimănui nici o vorbă.
- Atunci e bine.

Încredințat că poate fi liniștit asupra acestui lucru de căpetenie, Aramis își urmă drumul cu d'Artagnan și amândoi ajunseră curând la Athos.

Îl găsiră cu încuviințarea de concediu într-o mână și cu scrisoarea domnului de Tréville în cealaltă.

— Puteți să mă dumiriți și pe mine ce e cu concediul și cu scrisoarea pe care le-am primit chiar acum? întrebă Athos uluit.

“Dragul meu Athos, îți îngăduiesc să te odihnești cincisprezece zile, fiindcă sănătatea dumitale o cere neapărat. Așa că du-te la bai la Forges sau unde crezi de cuviință și fă-te cât mai repede sănătos.

*Al dumitale,
Tréville.”*

— Să-ți spun eu: concediul și scrisoarea asta înseamnă că trebuie să mă urmezi, Athos.

- La băi la Forges?
- Acolo sau în altă parte.
- În slujba regelui?

— A regelui sau a reginei: nu suntem noi slujitorii maiestăților lor?

Tocmai atunci intră și Porthos.

— La naiba, — începu el, — iată ceva ciudat: de când oare se dau mușchetarilor concedii fără ca ei să le fi cerut?

— De când au prieteni care le cer pentru ei, răspunse d'Artagnan.

— Ah! ah! — făcu Porthos, — miroase a noutăți pe aici!

— Așa e, plecăm, încuviință Aramis.

— Încotro? întrebă Porthos.

— Pe legea mea dacă știu, — se amestecă Athos, — întreabă-l pe d'Artagnan.

— La Londra, domnilor, răspunse d'Artagnan.

— La Londra! — se miră Porthos, — și ce să facem noi la Londra?

— Iată un lucru pe care nu pot să vi-l spun, domnilor; trebuie să aveți încredere în mine.

— Dar ca să plec la Londra, — adăugă Porthos, — e nevoie de bani și eu n-am bani.

— Nici eu, adăugă Aramis.

— Nici eu, încheie Athos.

— În schimb am eu, îi liniști d'Artagnan, scoțându-și comoara din buzunar și punând-o pe masă. În punga asta sunt trei sute de pistoli: vom lua fiecare câte șaptezeci și cinci; e tocmai cât trebuie, ca să te duci la Londra și să vii înapoi. De altminteri, fiți liniștiți, nu vom ajunge cu toții la Londra.

— Și de ce nu?

— Fiindcă, după cum se arată, câțiva dintre noi or să cam rămână de căruță.

— Nu cumva ne ducem la vreo luptă?

— Și dintre cele mai primejdioase, v-o spun dinainte.

— Apoi, dacă e vorba să ne punem viața în primejdie, — spuse Porthos, — aș vrea măcar să știu și eu pentru ce.

— Și la ce ți-ar folosi? îl întrebă Athos.

— Totuși, — adăugă Aramis, — sunt de părerea lui Porthos.

— Obișnuiește regele să vă dea socoteală? Nu, el vă spune atât: Domnilor, e război în Gasconia sau în Flandra, duceți-vă și vă bateți; iar voi vă duceți. Cu ce scop? Ce vă pasă!

— D'Artagnan are dreptate, — luă cuvântul Athos, — iată-ne cu trei concedii venite din partea domnului de Tréville și cu trei sute de pistoli veniți nu știu de unde. Să ne lăsăm deci pielea acolo unde ni se spune să mergem. Face oare să-ți bați atâta capul în viață? D'Artagnan, eu sunt gata să te urmez.

— Și eu, se repezi Aramis. Pe urmă, nici nu-mi pare rău că plec din Paris. Am nevoie să mai petrec.

— Ei bine! Cât despre petreceri, fiți pe pace domnilor, petreceri o să aveți berechet, îi asigură d'Artagnan.

— Și atunci, când plecăm? întrebă Athos.

— Chiar acum, — răspunse d'Artagnan, — n-avem nici o clipa de pierdut.

— Hei! Grimaud, Planchet, Mousqueton, Bazin! începură să strige toți patru tineri chemându-și valeții; ungeți-ne cizmele și aduceți caii de la palat.

Într-adevăr, fiecare mușchetar își lăsa la cazarmă calul lui și al valetului, în grajdurile palatului Tréville.

Planchet, Grimaud, Mousqueton și Bazin o porniră într-un suflet.

— Și acum, să întocmim planul de luptă, îi pofti Porthos. Unde mergem întâi?

— La Calais, — răspuse d'Artagnan, — e drumul cel mai scurt ca să ajungi la Londra.

— Stați! — îi curmă vorba Porthos, — să vă spun părerea mea!

— Spune-o.

— Patru oameni călătorind împreună ar da de bănuț; d'Artagnan ne va da fiecăruia lămuriri. Eu voi pleca înainte spre Boulogne, ca să cercetez terenul; Athos va pleca după două ceasuri pe drumul spre Amiens; Aramis ne va urma pe cel care duce la Noyon; cât privește pe d'Artagnan, să-și aleagă calea care o va găsi de cuviință, dar îmbrăcat cu hainele lui Planchet, în vreme ce Planchet, ar trebui să ne urmeze în uniformă gărzilor, ca și când ar fi d'Artagnan.

— Domnilor, — începu Athos, — sunt de părere că nu e bine să băgăm pe valeți într-o chestiune de felul acesta; o taină poate fi trădată întâmplător de un gentilom, dar e aproape totdeauna vândută de un valet.

— Planul lui Porthos, — răspuse d'Artagnan, — mi se pare cu neputință de urmat, căci n-aș ști eu singur ce îndrumări să vă dau. Sunt purtătorul unei scrisori, asta-i tot. Nu am și nu pot face trei copii de pe scrisoarea asta, deoarece e sigilată; după părerea mea, trebuie să călătorim laolaltă. Scrisoarea e aici, în buzunar. Și arată buzunarul unde pusese scrisoarea. Dacă sunt ucis, unul din voi o va lua și veți merge mai departe; dacă și el e ucis, altul va trece la rând și tot așa; să ajungă doar unul; e tot ce trebuie.

— Bravo, d'Artagnan! asta e și părerea mea, încuviință Athos. De altminteri trebuie să știi ce vrei; mă duc să fac băi, voi mă însoțiți; în loc de băi la Forges, mă duc la mare; asta e treaba mea. Dacă suntem arestați, eu arăt scrisoarea domnului de

Tréville, iar voi foile voastre de concediu; se leagă de noi, ne apărăm; ne dau în judecată, o ținem morțiș că n-aveam alt gând decât să ne scăldăm de câteva ori în mare; vii repede de hac la patru oameni răzleți, pe când patru oameni strânși laolaltă sunt o ceată. Vom înarma pe cei patru valeți cu pistoale și flinte; dacă se trimite împotriva noastră o armată, atunci ne vom lupta și supraviețuitorul, cum a spus d'Artagnan, va duce scrisoarea acolo unde trebuie.

— Bine zis! — strigă Aramis, — nu vorbești des, Athos, dar când vorbești, parc-ai fi sfântul Ioan Gură de Aur. Primesc planul lui Athos. Și tu, Porthos?

— Și eu, — răspunse Porthos, — dacă d'Artagnan îl încuviințează; d'Artagnan, purtătorul scrisorii, e firește căpetenia acestei isprăvi; să hotărască el și noi îi vom da ascultare.

— Ei bine — spuse d'Artagnan, — eu hotărâsc să urmăm planul lui Athos și să pornim peste o jumătate de oră.

— S-a făcut! strigară într-un glas cei trei mușchetari.

Și, întinzând mâna înspre punga cu bani, fiecare își luă câte șaptezeci și cinci de pistoli; apoi se apucară de făcut pregătirile trebuincioase ca să poată pleca la ceasul hotărât.

Capitolul XX. Călătoria

La două noaptea, cei patru viteji ieșiră din Paris prin bariera Saint-Denis. Până în zori nu-și descleștaseră gura; vrând-nevrând bezna îi copleșea și pretutindeni vedeau numai capcane.

Cu cele dintâi raze, li se dezlegară limbile; o dată cu soarele, veni și veselia; parc-ar fi fost în ajunul unei bătălii: inima bătea, ochii râdeau, simțeau că viața, care poate îi va părăsi, era, la urma urmelor, un lucru bun.

Dealtminteri, desfășurarea convoiului era dintre cele mai impunătoare: caii negri ai mușchetarilor, ținuta lor războinică, acea deprindere militară care-i face pe acești nobili tovarăși ai soldatului să meargă toți în rând, ar fi dat în vileag și cel mai strașnic incognito.

Valeții călăreau în urmă, înarmați până în dinți.

Totul merse bine până la Chantilly, unde sosiră pe la opt dimineața. Trebuiau să mănânce. Descălecară în fața unui han a cărui firmă bătătoare la ochi înfățișa pe sfântul Martin dăruindu-și jumătate din hrană unui sărac. Valeții primiră poruncă să nu deșele caii și să fie mereu gata de drum. Intrară în sala comună și se așezară la masă.

Un gentilom care tocmai sosise pe drum dinspre Damartin ședea la aceeași masă și mânca. Deschise vorba despre ploaie și vreme frumoasă; călătorii îi răspunseră; bău în sănătatea lor; din bună-cuviință, aceștia băură și ei în sănătatea lui.

Dar în clipa când Mousqueton veni să spună că toți caii erau gata de plecare și când cei patru se ridicară de la masă, străinul îl îmbie pe Porthos să ciocnească în sănătatea cardinalului. Porthos îi răspunse că o va

face bucuros dacă și străinul, la rândul lui, primește să bea în sănătatea regelui. Străinul se răsti că el nu cunoaște alt rege decât pe eminența sa. Porthos îl făcu bețiv; străinul scoase spada din teacă.

— Ai făcut o prostie, — îi șopti Athos, — dar gata, acum nu mai poți da îndărăt; ucide-l și vezi să ne ajungi cât vei putea de repede.

Tustrei încălecară și-și urmară drumul, în goana mare, în vreme ce Porthos îi făgăduia potrivnicului să-l străpungă cu toate loviturile cunoscute în scrimă.

— Unul până acum! spuse Athos, după cinci sute de pași.

— Dar de ce oare omul acela s-a legat de Porthos, mai curând decât de altul? îl întrebă Aramis.

— Fiindcă Porthos a vorbit mai tare ca noi toți și l-a luat drept căpetenia noastră, răspunse d'Artagnan.

— Am spus totdeauna că tânărul ăsta din Gasconia e un izvor de înțelepciune, murmură Athos.

Și călătorii își văzură mai departe de drum. Făcură un popas de două ore la Beauvais, ca să dea răgaz cailor să răsufle și să-l aștepte pe Porthos. După cele două ore, cum Porthos nu mai venea și nu trimitea nici o știre, călătorii porniră iarăși la drum.

La o leghe de Beauvais, într-un loc unde drumul se îngusta între două povârnișuri, întâlnește opt sau zece oameni care păreau că lucrează pe o bucată de șosea desfundată, săpând gropi și făgașuri noroioase.

De teamă că-și murdărește cizmele în smârcul săpăturilor, Aramis se răsti la ei. Athos vru să-l oprească, dar era prea târziu. Lucrătorii începură să-și bată joc de călători și prin obrăznicia lor scoaseră din sărite până și pe netulburatul Athos, care-și împinse calul peste unul din ei.

Atunci, dând îndărăt până la șanț, fiecare din oameni apucară o flintă pitită acolo; ca urmare, cei șapte călători ai noștri au fost împrorșcați de sus până jos cu gloanțe. Pe Aramis îl nimeri un glonte care-i străbătu umărul și pe Mousqueton altul, care i se opri în părțile carnoase, de sub șale. Totuși, numai Mousqueton se rostogoli de pe cal și nu fiindcă ar fi fost rănit de moarte, dar cum nu putea să-și vadă rana, se crezu fără îndoială mult mai greu rănit decât era.

— E o capcană! — strigă deodată d'Artagnan, — să nu tragem nici un foc; înainte, la drum!

Așa rănit cum era, Aramis se înfipse în coama calului care-l duse cu ceilalți. Calul lui Mousqueton îi ajunse din urmă și gonia singur, păstrându-și locul.

— O să avem un cal de schimb, spuse Athos.

— Aș fi mai bucuros de o pălărie, — îi răspunse d'Artagnan, — pe a mea a zburat-o un glonte. Mare noroc, zău, că nu era scrisoarea înăuntru.

— Să știi c-o să-l omoare pe bietul Porthos, când o trece pe acolo, spuse Aramis.

— Dacă era teafăr Porthos ne-ar fi ajuns până acum, spuse și Athos. Te pomenești că pe teren bețivul s-o fi dezmeticit.

Au mai gonit tot așa vreme de două ceasuri, deși caii erau atât de istoviți. Încât s-ar fi putut să-și lase călăreții în drum.

Convoiul tăiase drumul cu nădejdea să mai scape de hărțuieli; dar la Crèveceur Aramis le mărturisi că nu putea merge mai departe. Într-adevăr, ca să ajungă până acolo, îi trebuiseră nemaipomenite efortări pe care le ascundea sub ținuta lui elegantă și atât de cuviincioasă. Dar se făcea tot mereu alb la față și trebuia să fie sprijinit în șa; îl coborâră așadar la ușa

unei cârciumi, lăsându-l și pe Bazin care, de altminteri mai mult ar fi încurcat într-o încăierare decât ar fi folosit; ceilalți porniră mai departe, nădăjduind să înnopteze la Amiens.

— La naiba! bodogăni Athos, când văzu că la drum rămăseseră doar doi stăpâni, urmați de doi valeți. La naiba, nu mă mai păcălesc ei pe mine, să știu de bine că nu-mi mai descleștez dinții, și nu-mi trag spada din teacă, de aici până la Calais. Jur!

— Să nu jurăm! — răspuse d'Artagnan, — hai să gonim, dac-or fi și caii de aceeași părere.

Călătorii își înfipseră pintenii în coastele cailor care, sub acest simțit îndemn, mai recăpătară din puteri. Ajunseră astfel la Amiens la miezul nopții și descinseră la hanul *Crinul de Aur*.

Hangiul arăta a fi cel mai de treabă om din lume; îi primi pe călători cu un sfeșnic într-o mână și cu scufia lui de bumbac în cealaltă: vru să găzduiască pe fiecare din cei doi călători în câte o cameră încântătoare; din nefericire, fiecare din aceste camere se găsea la alt capăt al hanului. D'Artagnan și Athos se împotriviră; hangiul răspuse că nu are altele pe potrivă excelențelor lor; călătorii îi spuseră că vor dormi pe câte o saltea pusă pe jos, în sala comună; hangiul stărui, ceilalți se încapățânară și ei; până la sfârșit, hangiul trebui să le îplinească voia.

Își făcuseră tocmai patul și proptiseră ușa pe dinăuntru, când auziră bătăi în oblonul ferestrei ce dădea în curte; întrebă cine este și, recunoscând vocea valeților, îl deschiseră.

Într-adevăr, erau Planchet și Grimaud.

— Grimaud poate să păzească singur caii, — spuse Planchet, — dacă domnii mă lasă, eu mă voi culca de-a

curmezișul ușii; în felul acesta vor fi siguri că nimeni nu va ajunge până la ei.

— Și pe ce vei dormi? întrebă d'Artagnan.

— Iată patul meu, răspunse Planchet, arătând un maldăr de paie.

— Atunci, vino, — primi d'Artagnan, — ai dreptate; mutra hangiului nu-mi place deloc, prea-i drăgălașă.

— Nici mie nu-mi place, adăugă Athos.

Planchet intră pe fereastră și se culcă de-a curmezișul ușii, în vreme ce Grimaud se închise în grajd, asigurând că la cinci dimineața el și cei patru cai vor fi gata de drum.

Noaptea trecu destul de liniștită; e drept că pe la două dimineața cineva încercă să deschidă ușa, dar Planchet se trezi strigând: *Cine-i acolo?* I se răspunse de afară că era o greșeală și pașii se îndepărtară.

La patru dimineața se auzi zgomot mare în grajd. Grimaud voise să-i trezească pe rânđași, dar rânđași se năpustiseră cu ciomegele asupra lui. Când ceilalți deschiseră fereastra, îl zăriră pe bietul Grimaud la pământ fără cunoștință, cu capul spart de coada unei furci.

Planchet coborî în curte ca să pună șeile, dar caii erau istoviți. Singurul în stare să mai pornească la drum era al lui Mousqueton, care gonise în ajun vreme de cinci sau șase ore fără călăreț, dar dintr-o greșeală de neînchipuit, veterinarul, chemat pentru calul hangiului, luase sânge calului lui Mousqueton.

Toate începeau să fie din ce în ce mai ciudate; năpastele, unele după altele, erau poate simple întâmplări, dar tot atât de bine puteau fi și rodul unor uneltiri. Athos și d'Artagnan ieșiră din cameră în vreme ce Planchet se ducea să cerceteze dacă prin împrejurimi nu se găseau trei cai de vânzare. În fața

porții hanului așteptau doi cai gata înșeuăți, voinici și odihniți. Era tocmai ce trebuia. Întrebând unde sunt stăpânii cailor, i se răspunse că aceștia dormiseră noaptea în han și că tocmai plăteau hangiului socoteala.

Athos coborî să plătească, în vreme ce d'Artagnan și Planchet stăteau în fața porții; hangiul se afla într-o încăpere joasă din fundul hanului. Îl rugară pe Athos să se ducă la el.

Athos intră încrezător înăuntru și scoase doi pistoli pentru plată. Hangiul era singur, la tejghea, cu un sertar întredeschis. Luă banii dați de Athos, îi întoarse pe o față și pe alta, apoi strigând deodată că monedele nu sunt bune, îl amenință pe Athos că va pune să-l aresteze pe el și pe tovarășul lui, ca măsluitori de bani.

— Caraghiosule, — se repezi Athos la el, — acum îți retez urechile!

În aceeași clipă, patru vlăjgani înarmați până în dinți se iviră prin ușile lăturalnice, năpustindu-se asupra lui Athos.

— M-au prins, — răcni Athos din răspuțeri, — fugi d'Artagnan, iute, iute! Și slobozi două focuri.

Fără să mai aștepte altă poftală d'Artagnan și Planchet dezlegară caii care așteptau în fața porții, săriră în șa, le înfipseră pintenii în coaste și porniră în goană nebună.

— Tu știi ce s-o fi întâmplat cu Athos? îl întrebă d'Artagnan pe Planchet, în vreme ce alergau.

— Ah! domnule, — îi răspunse Planchet, — am văzut cum a doborât doi cu două focuri și mi s-a părut, prin geamurile ușii, că încrucișa spada cu ceilalți.

— Viteazul de Athos! — murmură d'Artagnan, — și când te gândești că trebuie să-l părăsim! De altminteri,

poate că tot asta ne așteaptă și pe noi la câțiva pași de aici. Înainte, Planchet, înainte! Ești un băiat cu suflet.

— Eu v-am spus, domnule, — răspunse Planchet, — pe picarzi îi dibui numai când îi pui la treabă; de altfel, aici sunt pe meleagurile mele și asta-mi dă un ghes grozav.

Gonind tot mai vârtos, amândoi sosiră la Saint-Omer într-un suflet. Acolo își mai lăsară caii să se odihnească, cu frâul trecut pe după braț, de teama vreunei pacoste, iar ei îmbucară ceva la repezeală, în picioare, la marginea drumului. Apoi o porniră mai departe.

La o sută de pași de porțile orașului Calais, calul lui d'Artagnan se prăbuși la pământ. N-a fost chip să-l mai ridice: îi țâșnea sângele pe nări și prin ochi; le rămânea calul lui Planchet, dar și el se oprise, fără să-l mai poată urni din loc.

Din fericire, după cum am mai spus, călătorii mai aveau doar ca o sută de pași până în oraș; își lăsară amândoi caii în mijlocul drumului și alergară spre port. Planchet îi arătă stăpânului, la numai cincizeci de pași înaintea lor, pe un gentilom care sosea cu valetul lui.

Se apropiară repede de acest gentilom care părea și el foarte grăbit. Avea cizmele pline de colb și întrebă dacă nu putea trece numaidecât în Anglia.

— Nimic mai ușor, — îi răspunse stăpânul unui vas gata să-și întindă pânzele, — dar a sosit azi dimineață poruncă să nu părăsească nimeni portul fără hârtie de voie din partea domnului cardinal.

— Eu am această învoire, spuse gentilomul scoțând hârtia din buzunar. Iat-o.

— Vizați-o atunci la comandantul portului, — îl sfătui stăpânul vasului, — și pe urmă alegeți-mă pe mine.

— Unde-l pot găsi pe comandant?

— La el, la țară.

— Și unde vine asta?

— La un sfert de leghe de oraș; iată, puteți să vedeți de aici, la poalele colinei de colo, acoperișul acela din țiglă.

— Foarte bine, răspuse gentilomul.

Urmărit de valetul său, necunoscutul se îndreptă spre locuința de țară a comandantului.

D'Artagnan și Planchet se luară după el la vreo cinci sute de pași depărtare.

Odată afară din oraș, d'Artagnan iuți pasul și-l ajunse din urmă pe gentilom tocmai când acesta intra într-o pădurice.

— Domnule, — începu d'Artagnan, — mi se pare că sunteți foarte grăbit.

— Nici nu se poate mai grăbit, domnule.

— Îmi pare foarte rău, — urmă d'Artagnan, — dar fiindcă și eu sunt tare grăbit, voiam să vă rog să-mi faceți o înlesnire.

— Ce anume?

— Să mă lăsați să trec eu mai întâi.

— Cu neputință, îi răspuse gentilomul. Am străbătut șaiszeci de leghe în patruzeci și patru de ore și mâine la prânz trebuie să fiu la Londra.

— Și eu am făcut același drum în patruzeci de ore și mâine dimineață la zece trebuie să fiu la Londra.

— Îmi pare rău, domnule, dar am sosit înaintea dumitale și nu voi trece după dumneata.

— Îmi pare rău, domnule, dar am sosit după dumneata și voi trece înaintea dumitale.

— Din porunca regelui! spuse gentilomul.
— Din porunca mea! spuse d'Artagnan.
— Dar, după cum văd, dumneata cauți gălceavă cu lumânarea.

— La dracu, dar ce vrei să cauți?

— Și ce dorești dumneata?

— Vrei să știi?

— Vezi bine.

— Iată: doresc ordinul pe care-l ai la dumneata, căci eu nu am și-mi trebuie și mie.

— Cred că glumești.

— Nu glumesc niciodată.

— Lasă-mă să trec.

— Nu vei trece.

— Tinerelule viteaz, o să-ți sfărâm țeasta. Hei! Lubin, pistoalele!

— Planchet! strigă d'Artagnan, — îngrijește de valet că de stăpân am eu grijă.

Îmbărbătat de prima sa ispravă, Planchet sări asupra lui Lubin și cum era puternic și plin de vlagă, îl trânti cu spina la pământ și-i puse genunchiul în piept.

— Vedeți-vă de treabă, domnule, — strigă Planchet, — eu am sfârșit cu a mea.

Văzând acestea, gentilomul își trase spada din teacă și se repezi la d'Artagnan, dar se izbi de un potrivnic puternic.

În trei secunde, d'Artagnan îi dete trei lovituri de spadă, rostind la fiecare lovitură:

— Una pentru Athos, una pentru Porthos și una pentru Aramis.

La cea de a treia lovitură, gentilomul se prăbuși grămadă la pământ.

Crezându-l mort sau măcar leșinat, d'Artagnan se apropie de el să-i ia ordinul, dar în clipa când întindea mâna cu gând să-l scotocească, rănitul care nu lăsase spada din mână, îi înfipse ascuțișul în piept, zicând:

— Și una pentru dumneata!

— Și una pentru mine, urma alege! răcni mâniat d'Artagnan, țintuindu-l la pământ cu a patra lovitură în pânțe.

De data asta gentilomul închise ochii, pierzându-și cunoștința.

D'Artagnan scotoci în buzunarul unde-l văzuse punându-și ordinul de trecere și-l luă. Era pe numele contelui de Wardes.

Aruncând apoi o ultimă ochire asupra frumosului tânăr care să tot fi avut douăzeci și cinci de ani și pe care-l lăsa acolo zăcând în nesimțire sau poate chiar mort, d'Artagnan oftă, cugetând la soarta ciudată care împinge pe oameni să se nimicească unii pe alții, în folosul unor ființe străine lor și care, adesea nici nu au habar că ceilalți trăiesc pe lume.

În curând însă, Lubin îl trezi din aceste gânduri prin dezlănțuirea unor urlete și răcnete asurzitoare după ajutor. Planchet îi băgă mâna în beregată și-l strânse din răputeri.

— Domnule, — se adresă el lui d'Artagnan, — cât timp îl voi ține așa, nu va țipa; dar cum îi voi da drumul, o să înceapă iar să țipe. Pasămite, e normand și normanzii sunt foc de încăpățânați.

Într-adevăr, așa înăbușit cum era, Lubin tot mai slobozea câte un scâncet.

— Așteaptă! zise d'Artagnan.

Și scoțându-și batista, i-o puse căluș.

— Acum, făcu Planchet, — să-l legăm de un copac.

Făcură aceasta cu multă luare-aminte, apoi traseră pe contele de Wardes lângă servitorul lui; cum începea să se înnopteze și cum rănitul și cel legat cobză erau la câțiva pași înăuntrul păduricii, nu încăpea îndoială că amândoi aveau să rămână acolo până a doua zi.

— Și acum, — spuse d'Artagnan, — repede la comandantul portului.

— Dar mi se pare că sunteți rănit, îi arătă Planchet.

— Nu-i nimic; să îngrijim întâi de ceea ce e mai grabnic, pe urmă vedem noi și de rana mea care, de altminteri, nu cred că-i periculoasă.

Și amândoi se îndreptară cu pași mari spre locuința de la țară a vrednicului funcționar.

Un glas vesti pe domnul conte de Wardes.

D'Artagnan intră.

— Aveți un ordin semnat de cardinal? îl întrebă comandantul.

— Da, domnule, — răspunse d'Artagnan, — iată-l.

— Așa, așa! e cum trebuie și cu bune recomandări.

— De altfel, e și firesc, îi întoarse vorba d'Artagnan, — sunt unul dintre prea credincioșii lui.

— Se pare că eminența sa vrea să împiedice pe cineva să ajungă în Anglia?

— Da, pe un oarecare d'Artagnan, un gentilom bearnez care a plecat din Paris, însoțit de trei prieteni, cu gând să ajungă la Londra.

— Îl cunoașteți personal? întrebă comandantul.

— Pe cine?

— Pe acest d'Artagnan.

— Cât se poate de bine.

— Dați-mi semnalmentele lui.

— Nimic mai ușor.

Și d'Artagnan îi dădu, trăsătură cu trăsătură, semnalmentele contelui de Wardes.

— Îl însoțește cineva? întrebă comandantul.

— Da, un valet pe care-l cheamă Lubin.

— Vom veghea asupra lor și dacă punem mâna pe ei, cardinalul poate fi liniștit, vor fi trimiși la Paris, sub pază.

— Pentru astfel de măsuri, domnule comandant, cardinalul vă va rămâne îndatorat, îl asigură d'Artagnan.

— Veți vedea pe eminența sa la întoarcerea dumneavoastră, domnule conte?

— Fără îndoială.

— Spuneți-i, vă rog, că-i sunt un slujitor supus.

— Vă asigur că n-o să uit.

Bucuros de această încredințare, comandantul portului viză biletul de liberă trecere și-l dădu îndărăt lui d'Artagnan.

Fără să-și mai piardă vremea cu dulcegării de prisos, d'Artagnan îl salută, îi mulțumi și plecă. Odată afară, el și Planchet o luară la geană și, făcând un lung ocol ca să nu treacă prin pădure, intrară în oraș pe altă poartă.

Corabia era gata de plecare. Stăpânul ei aștepta în port.

— Ei? făcu el văzându-l pe d'Artagnan.

— Iată ordinul meu vizat, spuse acesta.

— Și celălalt gentilom?

— Nu mai pleacă azi, — îi răspunse d'Artagnan, — dar fii liniștit, îți voi plăti trecerea pentru amândoi.

— Să plecăm atunci, hotărî stăpânul corabiei.

— Să plecăm, se învoi și d'Artagnan.

Sări împreună cu Planchet în luntre; peste cinci minute se aflau pe puntea corăbiei. Tocmai la timp, căci după o jumătate de leghe în larg, d'Artagnan văzu

strălucind o lumină și auzi o detunătură. Era lovitura de tun care vestea închiderea portului.

Venise în sfârșit vremea ca d'Artagnan să vadă și de rana lui; din fericire, așa cum gândise la început, nu era dintre cele mai primejdioase; vârful spadei întâlnise o coastă și lunecase de-a lungul osului; ceva mai mult, cămașa lipindu-se îndată de rană, nu picuraseră decât câțiva stropi de sânge.

Frânt de oboseală, d'Artagnan se aruncă pe o saltea întinsă pe jos și adormi.

A doua zi dimineața, în revărsatul zorilor, vasul se afla doar la trei sau patru leghe de coastele Angliei; vântul bătuse slab peste noapte așa că nu înaintaseră prea mult.

La zece dimineața, corabia arunca ancora în portul Douvres. Pe la zece și jumătate d'Artagnan punea piciorul pe pământul Angliei, răsufând:

– În sfârșit, am ajuns!

Dar nu era numai atât. Trebuia să ajungă și la Londra; în Anglia, călătoria cu caii de poștă era bine întocmită. D'Artagnan și Planchet luară câte un căluț; un călăreț înaintaș le deschidea drumul; după patru ceasuri, erau la porțile capitalei.

Necunoscând Londra și neștiind boabă englezește, d'Artagnan scrise numele lui Buckingham pe o hârtie și trecătorii îl îndrumară spre palatul ducelui.

Ducele era la vânătoare la Windsor, cu regele.

D'Artagnan întrebă de cameristul de încredere al ducelui; acesta cunoștea bine limba franceză, deoarece îl însoțise pe duce în toate călătoriile sale; îi destăinui că sosea de la Paris pentru o chestiune de viață și moarte și că trebuia să-i vorbească numaidecât stăpânului său.

Încrederea cu care vorbea d'Artagnan îl înduplecă pe Patrice, așa îl chema pe acest ministru al ministrului. Porunci să se pună șaua pe doi cai și-l însoți chiar el pe tânărul ostaș din gardă. Cât privește pe Planchet, fusese coborât de pe cal țeapăn ca o scândură. Sărmanul de el era la capătul puterilor; numai d'Artagnan era ca de fier.

Sosiră la castel; acolo i se spuse că regele și Buckingham vânau cu șoimi în mlaștini, la o depărtare de două sau trei leghe.

Peste douăzeci de minute erau acolo. Nu trecu mult și cameristul auzi vocea stăpânului care își chema șoimul.

— Pe cine să vestesc milordului duce? întrebă el.

— Tânărul care într-o seară i-a căutat gâlceavă pe Podul Nou în fața Samaritencei.

— Ciudată recomandatie.

— Vei vedea că e la fel de bună ca oricare alta.

Patrice dădu frâu slobod calului, ajunse la duce și-l încunoștiință, în cuvintele de mai sus, că-l așteaptă un trimis.

Dându-și îndată seama că era vorba de d'Artagnan și bănuind că i se trimitea știre despre ceva ce se petrecea în Franța, Buckingham întrebă repede unde era trimisul; și, recunoscând de departe uniformă gărzilor, o porni în goană drept spre d'Artagnan. Cameristul se ținea deoparte, din cuviință.

— I s-a întâmplat reginei vreo nenorocire? se repezi Buckingham, punându-și tot dorul și toată dragostea în întrebarea lui.

— Nu cred, — răspunde gasconul, — bănuiesc totuși că trece printr-o grea primejdie din care numai excelența voastră poate s-o scape.

— Eu? strigă Buckingham. Să fiu eu oare atât de fericit încât să-i pot fi de folos? Vorbește! Vorbește!

— Luați această scrisoare, îi spuse d'Artagnan.

— O scrisoare? Și cine mi-o trimite?

— După câte știu, maiestatea sa.

— Maiestatea sa! murmură Buckingham, îngălbenindu-se atât de cumplit, încât d'Artagnan crezu că o să-i vină rău. Desfăcu sigiliul.

— Dar ce-i cu ruptura asta? întrebă ducele, arătându-i lui d'Artagnan o gaură în hârtie.

— Ah! — făcu d'Artagnan, — n-am băgat de seamă; spada contelui de Wardes o fi făcut isprava, când mi-a străpuns pieptul.

— Ești rănit? întrebă Buckingham, pe când desfăcea sigiliul.

— Nimica toată, — răspunse d'Artagnan, — o zgârietură.

— Doamne, Dumnezeule! Ce-am citit! strigă ducele. Patrice, rămâi aici, sau mai bine du-te de-l caută pe rege oriunde o fi și spune-i maiestății sale că-l rog umil să mă ierte, dar o chestiune nespus de grabnică mă cheamă la Londra. Vino, domnule, vino.

Și amândoi o porniră în goană spre capitală.

Capitolul XXI. Contesa de Winter

De-a lungul drumului, ducele îi ceru lui d'Artagnan să-i istorisească cu de-amănuntul nu tot ce se petrecuse, dar tot ce știa el. Întregind spusele tânărului cu propriile lui amintiri, izbuti să se dumirească îndeajuns asupra primejdiei ce se oglindea dealtfel și în rândurile atât de sumare și de nelămurite ale reginei. Dar ceea ce îl uimea îndeosebi, era că Richelieu, deși ținea cu tot dinadinsul ca acest tânăr să nu calce pe pământul Angliei, nu reușise totuși să-l oprească din calea lui. Când ducele își arătă uimirea, d'Artagnan începu să-i înșire toate măsurile luate și cum, datorită ajutorului neasemuit al celor trei prieteni, rămași însângerați de-a lungul drumului, izbutise să se aleagă doar cu lovitura de spadă care atinsese scrisoarea reginei și pe care i-o plătise domnului de Wardes cu vârf și îndesat. În vreme ce-i asculta povestirea în cuvinte atât de firești, ducele îi arunca mirat când și când o privire, neputând pricepe cum se împăca atâta chibzuială, atâta cutezanță și atâta credință cu un chip care nu arăta nici măcar douăzeci de ani.

Caii zburau ca vântul și în câteva minute ajunseră la porțile Londrei. D'Artagnan crezuse că pe străzile orașului ducele va frâna avântul calului său, dar nici gând: își urmă drumul în goană nebună, fără să-i pese de trecătorii iviți în calea lui. Într-adevăr, pe când străbăteau orașul, pricinui chiar vreo două trei accidente; dar Buckingham nu-și întoarse nici măcar, capul ca să vadă ce se întâmplase cu cei trântiți la pământ. D'Artagnan îl urma printre strigăte ce aduceau grozav a blesteme.

Intrând în curtea palatului, Buckingham sări jos de pe șa și, fără să-i pese de ce va face calul, îi aruncă hamul pe grumaz, iar el se repezi spre scară. D'Artagnan făcu și el la fel, totuși cu mai multă grijă pentru acele mândre animale ale căror însușiri le putuse prețui; dar spre mângâierea lui trei sau patru rândași se și repeziră din bucătării și din grajduri ca să ia în primire cei doi cai.

Ducele mergea atât de repede, încât d'Artagnan se ținea anevoie după el. Străbătu mai multe saloane în șir, a căror eleganță nu și-ar fi putut-o închipui nici cei mai de seamă nobili din Franța și, în sfârșit, ajunse într-un dormitor care era totodată minune de gust subțire și de bogăție. În alcovul acestei încăperi se găsea o ușă, una cu peretele; ducele o deschise cu o cheiță de aur pe care o purta atârnată la gât cu un lanț tot de aur. Din cuviință, d'Artagnan rămăsese mai în urmă; dar în clipa când trecea pragul acestei uși, Buckingham se întoarse și văzând că tânărul șovăie, îi spuse:

— Vino, te rog, și dacă într-o zi vei avea fericirea să te afli în fața maiestății sale, povestește-i ce-ai văzut.

Văzându-se astfel poftit, d'Artagnan îl urmă pe ducele care închise ușa după el.

Amândoi se aflară atunci într-o capelă mică, îmbrăcată toată în mătase persană și brocart de aur, luminată puternic de sumedenie de lumânări. Deasupra unui soi de altar, și sub un baldachin de catifea albastră, încununat cu pene albe și roșii, era portretul în mărime naturală al Anei de Austria, portret atât de asemănător, încât zărindu-l d'Artagnan scoase un strigăt de uimire: ai fi zis că regina vrea să vorbească.

Dedesubtul portretului, pe altar se găsea caseta în care erau eghileții în diamante.

Ducele se apropie de altar, îngenunche așa cum ar fi îngenunchiat un preot în fața lui Isus, apoi deschise caseta.

— Poftim! — îi zise el, scoțând din casetă un nod mare de panglică albastră strălucind în diamante, — poftim, iată prețioasele giuvaiere cu care jurasem să fiu înmormântat. Regina mi le-a dat, regina mi le ia; făcă-se în toate voia ei, ca și voia Celui-de-Sus.

Apoi începu să sărute una după alta, podoabele de care avea să se despartă. Deodată, scoase un strigăt înspăimântător.

— Ce e? — întrebă tulburat d'Artagnan, ce vi s-a întâmplat, milord?

— Totul e pierdut! strigă Buckingham, galben la față ca un mort, — lipsesc două din ele, nu mai sunt decât zece.

— Le-ați pierdut, milord, sau credeți că vi s-au furat?

— Mi s-au furat, — murmură ducele, — și sunt sigur că-i mâna cardinalului. Uite, privește, panglicile de care erau prinse au fost tăiate cu foarfeca.

— Dacă milord ar putea bănuși cine a săvârșit furtul... Poate că persoana aceea le mai are încă.

— Stai, stai, se gândi ducele. Singura dată când am pus giuvaierile a fost cu prilejul balului dat de rege la Windsor acum opt zile. La bal, contesa de Winter, cu care eram certat, s-a apropiat de mine. Împăcarea n-a fost decât răzbunarea unei femei geloase. De atunci n-am mai văzut-o. Femeia asta e o iscoadă a cardinalului.

— Adică are iscoade în lumea întreagă? izbucni d'Artagnan.

— Da, da, — răspuse Buckingham scrâșnind din dinți, — da, e un luptător grozav. Totuși, ia spune, când trebuie să aibă loc balul acela?

— Lunea viitoare.

— Lunea viitoare! Mai sunt deci cinci zile până atunci. Avem mai multă vreme decât ne trebuie. Patrice, chemă ducele, deschizând ușa capelei: Patrice!

Cameristul de încredere sosi.

— Giuvaergiul și secretarul meu!

Valetul pieri într-o clipă, fără a scoate o vorbă, ceea ce dovedea obișnuința lui de a asculta orbește și de a nu crâcni.

Dar deși bijutierul fusese chemat în primul rând, secretarul sosi cel dintâi. De altfel era și firesc, fiindcă locuia chiar în palat. Îl găsi pe Buckingham în dormitor, scriind la o masă câteva ordine speciale.

— Domnule Jackson, — îi porunci el — te vei duce chiar acum la lordul cancelar și-i vei spune că-i dau în grijă îndeplinirea acestor ordine. Doresc să fie executate numaidecât.

— Dar dacă lordul cancelar mă întreabă din ce pricină excelența voastră ia o măsură atât de neobișnuită, ce trebuie să-i răspund?

— Că așa e bunul meu plac și că n-am de dat nimănui socoteală de hotărârile mele.

— Tot acesta să fie și răspunsul pe care l-ar da maiestății sale, dacă din întâmplare regele ar dori să știe pentru ce nici o corabie nu poate părăsi porturile Marii Britanii? adăugă zâmbind secretarul.

— Ai dreptate, domnule. — răspuse Buckingham, — să spună maiestății sale că am hotărât starea de război și că măsura luată este începutul ostilităților împotriva Franței.

Secretarul se înclină și ieși.

— Iată-ne liniștiți în privința asta, urmă Buckingham întorcându-se spre d'Artagnan. Dacă diamantele n-au luat încă drumul Franței, atunci vor sosi acolo după dumneata.

— Cum așa?

— Am dat poruncă să fie oprite toate vasele care se găsesc acum în porturile maiestății sale, așa că fără hârtie specială, nici unul nu va îndrăzni să ridice ancora.

D'Artagnan privi uluit la bărbatul care-și punea nemărginita-i putere cu care-l înzestraseră încrederea unui rege, în slujba iubirii lui. Buckingham ghici după căutătura tânărului gândurile ce-i frământau mintea și surâse.

— Da, — stăruie el, — da, căci Ana de Austria e adevărata mea regină; la un cuvânt de al ei mi-aș trăda țara, mi-aș trăda suveranul, mi-aș trăda Dumnezeu. Mi-a cerut să nu trimit protestanților din La Rochelle ajutorul pe care îl făgăduisem, și nu l-am trimis. Îmi călcam astfel cuvântul, dar nu e nimic: îmi împlineam dorința; și nu mi-a fost oare răsplătită cu prisosință supunerea mea, când tocmai acestei supuneri datorez portretul ei, spune?

D'Artagnan se minună de firele șubrede și neștiute de care atârnă uneori destinul unui neam și viața omenească. Stătea adâncit în gânduri, când intră giuvaergiul. Era un irlandez dintre cei mai iscușiți în meșteșugul lui și mărturisea singur că pe urma ducelui câștiga o sută de mii de livre pe an.

— Domnule O'Reilly, — începu ducele intrând cu el în capelă, — privește aceste podoabe în diamante și spune-mi cât valorează fiecare.

Dintr-o aruncătură de ochi, giuvaergiul își dădu seama de măiestria cu care erau lucrate, socoti una

peste alta, valoarea diamantelor și spuse fără să șovăie:

— O mie cinci sute de pistoli bucata.

— Câte zile ți-ar trebui ca să faci două ca acestea?

Vezi că lipsesc două.

— Opt zile, milord.

— Voi plăti trei mii de pistoli pentru fiecare, dacă mi le faci până poimâine.

— Le veți avea, milord.

— Ești un om prețios, domnule O'Reilly, dar n-am sfârșit încă: aceste podoabe nu pot fi încredințate nimănui, trebuiesc lucrate aici, în palatul meu.

— Cu neputință, milord, numai eu pot să le fac în așa fel, ca cele noi să nu se deosebească de cele vechi.

— De aceea, dragul meu domn O'Reilly, ești prizonierul meu și chiar dac-ai vrea n-ai mai putea părăsi acum palatul; împacă-te cu gândul ăsta. Spune-mi de care ucenici ai nevoie și ce unelte trebuie să ți se aducă.

Giuvaergiul îl cunoștea pe duce și știa că orice împotrivire ar fi fost de prisos, de aceea nici nu mai stăruia.

— Îmi va fi îngăduit să-mi înștiințez soția? întrebă el.

— Oh! ai voie chiar s-o și vezi, dragul meu domn O'Reilly; surghiunul dumitale va fi blând, fii liniștit, și cum orice osteneală cere o despăgubire, în afară de prețul celor două giuvaere iată un bon de o mie de pistoli, ca să uiți de necazul ce-ți pricinuiesc.

D'Artagnan nu-și putea veni în fire văzând cum marele dregător învârtea oamenii și milioanele după placul lui.

În vremea asta, giuvaergiul îi scria nevesti-si, trimițându-i darul ducelui cu rugămintea să-i trimită

în schimb, o dată cu cel mai îndemânat ucenic, o seamă de diamante, de anumite mărimi și număr de carate, precum și mai multe unelte trebuincioase.

Buckingham îl duse pe O'Reilly în camera unde urma să lucreze; după o jumătate de oră, încăperea se schimbă în atelier. Puse apoi câte un paznic la fiecare ușă, cu poruncă să nu intre nimeni afară de cameristul Patrice. De prisos să mai adăugăm că giuvaergiul O'Reilly sau ajutorul lui nu aveau voie să iasă din cameră, oricare ar fi fost îndreptățirea.

După ce sfârși cu toate astea, ducele se întoarse spre d'Artagnan.

— Acum, tinere prieten, — îi spuse el, — Anglia e a noastră, a amândurora; spune-mi ce vrei? Ce dorești?

— Un pat, — răspunse d'Artagnan, — deocamdată e singurul lucru de care am nevoie.

Buckingham dădu lui d'Artagnan o cameră vecină cu a lui. Voia să-l păstreze pe tânăr la îndemână nu fiindcă n-ar fi avut încredere în el, ci fiindcă dorea să aibă pe cineva cu care să vorbească într-una de regină.

Peste un ceas, la Londra ieșea ordonanța oprind plecarea din porturi a oricărui vas încărcat pentru Franța, chiar a corăbiei poștale. În ochii tuturor aceasta însemna izbucnirea războiului între cele două regate.

A treia zi, la zece dimineața, cele două giuvaiere în diamante erau gata și atât de măiestrit meșterite, atât de asemuitoare celorlalte, încât Buckingham nu putu deosebi pe cele noi de cele vechi; chiar cei mai iscușiți cunoscători în această ramură s-ar fi înșelat, așa cum se înșelase și el. Ducele îl chemă îndată pe d'Artagnan.

— Poftim, — îi spuse, — iată eghileții după care ai veni și martor ești că am făcut tot ceea ce omenește se putea face.

— Fiți liniștit, milord, voi spune tot ce am văzut; dar înălțimea voastră îmi dă giuvaerele fără cutie?

— Cutia te-ar stingheri. De altminteri, îmi va fi cu atât mai prețioasă cu cât e singurul lucru ce-mi mai rămâne. Vei spune c-am păstrat-o.

— Îmi voi îndeplini sarcina, vorbă cu vorbă, milord.

— Și acum, — îl întrebă Buckingham, privindu-l drept în ochi, — cum aș putea eu să te răsplătesc vreodată pentru tot ce ai făcut?

D'Artagnan roși până în albul ochilor. Își dădea seama că ducele căuta mijlocul să-i ofere o răsplată și gândul că sângele prietenilor cât și sângele lui ar putea fi plătit cu aur englezesc, îl răscoli ciudat.

— Să ne înțelegem, milord, — răspunse d'Artagnan, — și înainte de toate să cântărim bine faptele ca să nu ne înșelăm. Sunt în slujba regelui și a reginei Franței și fac parte din compania de gardă a domnului des Essarts, care, la fel ca și cumnatul său, domnul de Tréville, este îndeosebi credincios maiestăților lor. Mai mult încă, poate n-aș fi făcut nimic din toate astea, dacă n-aș fi ținut să fiu pe placul cuiva care e doamna inimii mele după cum regina e a inimii dumneavoastră.

— Da, — răspunse ducele surâzând, — și mi se pare că o și cunosc, este...

— Milord, eu nu i-am rostit numele, îi curmă vorba tânărul.

— E drept, — prin urmare, acestei persoane trebuie să-i rămân recunoscător pentru devotamentul dumitale.

— Întocmai cum spuneți, milord, căci în ceasul acesta, când e vorba de război, mărturisesc că nu văd în înălțimea voastră decât un englez, adică un dușman, pe care aș fi mai bucuros să-l întâlnesc pe

câmpul de bătălie decât în parcul de la Windsor sau pe sălile Luvrului; aceasta, bineînțeles, nu mă va împiedica să-mi îndeplinesc pas cu pas misiunea și la nevoie să-mi dau chiar viața ca s-o duc la bun sfârșit; dar țin să vă spun din nou că nu trebuie să-mi fiți mai recunoscător de ceea ce fac doar pentru mine în aceasta a doua întâlnire a noastră, decât de ceea ce am făcut pentru excelența voastră cu prilejul primei noastre întâlniri.

— Noi, englezii, spunem: “Mândru ca un scoțian”, murmură Buckingham.

— Și noi, francezii, spunem: “Mândru ca un gascon”, răspunse d’Artagnan. Gasconii sunt scoțienii Franței.

D’Artagnan îl salută pe duce, gata de plecare.

— Stai! Cum pleci așa? Pe unde? Cum?

— Da, așa e!

— Să fiu al naibii! Francezii ăștia sunt cu capul în nori!

— Uitasem că Anglia este o insulă și că sunteți regele ei.

— Du-te în port. Întreabă de bricul *Sund*, dă-i căpitanului scrisoarea asta; o să te ducă într-un mic port, unde de bună seamă nu te așteaptă nimeni și unde nu trag la țarm decât corăbii pescărești.

— Cum se numește portul?

— Saint-Valery; dar stai puțin: ajuns acolo, vei intra într-un han prăpădit fără nume, nici firmă, un fel de cârciumă cu marinari; n-ai cum să te înșeli, căci nu mai e altul.

— După aceea?

— Vei întreba de hangiu și-i vei spune: *Forward*.

— Asta înseamnă?

— Înainte: este parola. O să-ți dea un cal gata înșeuat și o să-ți arate drumul pe unde s-o iei; pe urmă, o să mai dai de patru stații cu cai de schimb. Dacă vrei, lasă la fiecare adresa dumitale din Paris și cei patru cai te vor urma; pe doi dintre ei îi știi și mi s-a părut că-i prețuiești ca un bun cunoscător: sunt cei pe care i-am călărit împreună, poți să te bizui pe mine. Ceilalți doi n-o să fie mai prejos. Toți patru sunt echipați pentru război. Oricât de mândru ai fi, sper că nu te vei împotrivi să primești unul în dar și că vei stăruii pe lângă tovarășii dumitale să primească pe ceilalți trei; nu de altceva, dar ca să vă bateți cu noi. Scopul scuză mijloacele, cum spuneți voi, francezii, nu-i așa?

— Da, milord, primesc, — răspunse d'Artagnan, — și dacă vrea Dumnezeu, vom ști să folosim darurile dumneavoastră.

— Și acum, dă-mi mâna, tinere, poate ne vom întâlni în curând pe câmpul de luptă; până atunci cred că ne despărțim ca doi buni prieteni, nu-i așa?

— Da, milord, dar cu speranța că vom fi în curând dușmani.

— Fii liniștit, ți-o făgăduiesc.

— Mă bizui pe cuvântul dumneavoastră, milord.

D'Artagnan salută pe duce și o porni într-un suflet spre port.

În fața turnului Londrei găsi vasul amintit, dădu scrisoarea căpitanului, care o viză la comandantul portului; și pe dată părăsi portul.

Cincizeci de vase cu pânzele întinse adăstau gata de plecare.

Când trecea pe lângă puntea unuia dintre ele, lui d'Artagnan i se păru că zărește pe femeia din Meung, căreia gentilomul necunoscut îi spusese Milady, și pe

care el, d'Artagnan, o găsisese atât de fermecătoare; dar din pricina curentului apelor și al vântului prielnic, corabia lui luneca atât de repede, încât după câteva clipe o pierdu din ochi.

A doua zi dimineața, către ora nouă, corabia ancoră la Saint-Valery.

Fără a pierde vreme, d'Artagnan se și îndreptă spre hanul cu pricina și-l recunoscu după larma dinăuntru; se vorbea de războiul între Anglia și Franța ca despre ceva apropiat și neîndoielnic; voioși, marinarii se puseseră pe chef.

D'Artagnan își croi drum prin învâlmășeală, se repezi spre hangiu și rosti cuvântul *forward*. Îndată hangiul îi și făcu semn să-l urmeze, ieși cu el printr-o ușă care dădea într-o curte. Îl duse în grajd, unde aștepta un cal gata înșeuat, și-l întrebă dacă mai avea nevoie de ceva.

— Aș vrea să știu pe ce drum s-o apuc, răspunse d'Artagnan.

— Duceți-vă de aici la Blangy și de la Blangy la Neufchâtel. La Neufchâtel trageți la hanul "Grapa de aur", spuneți-i hangiului parola și veți găsi, ca aici, un cal gata înșeuat.

— Datoresc ceva? întrebă d'Artagnan.

— Totul e plătit — răspunse hangiul — cu prisosință. Mergeți cu bine. Dumnezeu să vă călăuzească!

— Amin! răspunse tânărul, plecând în goană.

După patru ore, intra în Neufchâtel.

Urmă pas cu pas instrucțiunile primite: la Neufchâtel, ca și la Saint-Valery, găsi un cal gata înșeuat care-l aștepta; vru să ia pistoalele de la șaua de pe care cobora, ca să le pună la șaua pe care se suia; coburii acesteia aveau însă pistoale de același fel.

— Adresa dumneavoastră de la Paris?

— Palatul Gărzii, compania des Essarts.

— Bine, răspunse acesta.

— Pe ce drum s-o iau? întrebă la rândul lui d'Artagnan.

— Drumul spre Rouen; dar veți lăsa orașul la dreapta dumneavoastră. În micul sat Ecouis vă veți opri. Acolo nu e decât un singur han "La Scutul Franței". Nu-l judecați după înfățișare; în grajd veți găsi un cal la fel de bun ca și acesta.

— Aceeași parolă?

— Aceeași.

— Rămâi cu bine, hangiule.

— Drum bun, domnul meu. Aveți nevoie de ceva?

D'Artagnan făcu semn din cap că n-are nevoie de nimic și porni într-un suflet mai departe. La Ecouis, aceeași poveste: a găsit un hangiu tot atât de îndatoritor, un cal proaspăt și odihnit, a lăsat adresa cum făcuse și până atunci și a pornit tot în goană spre Pontoise. Aici, schimbă pentru cea din urmă oară calul și la ora nouă trecea în fuga mare pe poarta palatului domnului de Tréville.

Făcuse aproape șaiszeci de leghe în douăsprezece ore.

Domnul de Tréville îl primi parcă l-ar mai fi văzut chiar în dimineața aceea; totuși, îi strânse mâna ceva mai tare ca de obicei, aducându-i la cunoștință că la Luvru era de gardă compania domnului des Essarts și că se putea duce și el să-și facă datoria.

Capitolul XXII. Baletul Merlaison

A doua zi, în tot Parisul nu se vorbea decât de serbarea pe care domnii consilieri municipali o dădeau în cinstea regelui și a reginei și la care maiestățile lor aveau să danseze vestitul balet Merlaison, dansul favorit al regelui.

Într-adevăr, de opt zile se făceau la primăria din Paris tot felul de pregătiri pentru această seară de gală. Dulgherul orașului înălțase estrade, unde aveau să ia loc doamnele poftite; băcanul orașului împodobise sălile cu două sute de făclii de ceară albă, risipă nemaipomenită pe acele vremuri; în sfârșit, douăzeci de vioriști primiseră cuvenita înștiințare cum că plata ce li se hotărâse era îndoitul plății obișnuite, deoarece, spun însemnările de atunci, ei trebuiau să cânte toată noaptea.

La ora zece dimineața, domnul de La Coste, ofițerul stegar al gărzilor regale, urmat de doi ofițeri și de mai mulți arcași ai corpului de gardă, veni să-i ceară grefierului orașului, un anume Clement, cheile porților și ale ușilor de la toate încăperile din palatul primăriei. Cheile i-au fost predate numaidecât; de fiecare atârna o fițuică pentru a i se putea da de rost, și din clipa aceea, de La Coste își luă asupra sa paza tuturor porților și a tuturor căilor de trecere.

La ora unsprezece, sosi Duhallier, căpitanul gărzii, aducând cu el cincizeci de arcași care se și împărțiră în cuprinsul clădirii, pe la ușile orânduite de cu vreme.

La trei după-amiază sosiră două companii de gardă, una franceză, alta elvețiană. Compania franceză era alcătuită jumătate din ostașii domnului Duhallier, jumătate din ai domnului des Essarts.

La șase seara, oaspeții începură să se perinde. Pe măsură ce soseau, erau poftiți în sala cea mare, pe estradele ridicate în cinstea lor.

La ora nouă sosi soția primului președinte: fiind cea mai de vază doamnă a serbării, după regină, ea a fost primită de mai marii orașului și poftită în loja din fața lojei reginei.

La ora zece dimineața, în sala cea mică dinspre biserica Sfântului Ion, se pregăti gustarea de dulceți pentru rege, în fața bufetului de argint al primăriei, păzit de patru arcași.

La miezul nopții se auziră strigăte puternice și vii urale: era regele care se îndrepta de la Luvru spre primărie, pe străzile luminate cu lampioane colorate.

De îndată, domnii sfinctici ai primăriei, îmbrăcați în robele lor de postav, împreună cu șase lefegii ce le deschideau drumul, ținând fiecare în mână o torță, ieșiră întru întâmpinarea regelui pe treptele palatului, unde starostele negustorilor îi ură bun venit. Maiestatea sa răspunse cerându-și iertare de marea întârziere și aruncând vina asupra cardinalului, care-l reținuse până la orele unsprezece, pentru a pune la cale treburi obștești.

Maiestatea sa, în veșmânt de gală, era însoțit de alteța sa regala, fratele mai tânăr, de contele de Soissons, de Cavalerul de Malta, starețul mănăstirilor, de ducele de Longueville, de ducele d'Elbeuf, de contele d'Harcourt, de contele de La Roche-Guyon, de domnul de Liancourt, de domnul de Baradas, de contele de Cramail și de cavalerul de Souveray.

Fiecare băgă de seamă că regele era abătut și îngândurat.

O încăpere mică fusese pregătită pentru rege și alta pentru alteța sa regală. În fiecare din aceste încăperi

se aflau costume de carnaval. Se luaseră aceleași măsuri pentru regină și pentru soția primului președinte. Nobilii și doamnele din suita maiestății lor urmau să se îmbrace doi câte doi în camerele de asemenea pregătite în acest scop.

Înainte de a intra în camera sa, regele ceru să fie încunoșințat îndată ce va sosi cardinalul.

O jumătate de oră după sosirea regelui, izbucniră noi urale care vesteau sosirea reginei; așa cum făcuseră și la sosirea suveranului, sfetnicii primăriei, împreună cu lefegiii ce le deschideau drumul, ieșiră în întâmpinarea prea-măritei lor musafire.

Regina intră în sală; toți își dădură seama că, la fel ca și regele, era abătută și mai ales obosită.

În clipa când intra, perdeaua unei mici tribune, care până atunci rămăsese coborâtă, se dădu la o parte, lăsând să se ivească fața gălbejită a cardinalului, îmbrăcat în straie de cavaler spaniol. Ochii săi se pironiră pe ai reginei și un rânjet de o nespusă bucurie îi flutură pe buze: regina nu purta faimoasele diamante.

Suverana rămase câțeva vreme locului, pentru a primi închinarea de bun sosit a domnilor sfetnici și pentru a răspunde la salutul doamnelor.

Dintr-o dată, regele și cardinalul se iviră în pragul uneia din ușile sălii. În vreme ce eminența sa îi vorbea pe șoptite, Ludovic al XIII-lea era pământiu la față.

Fără mască și cu panglicile hainei abia înnodate, suveranul își făcu drum printre mulțime și apropiindu-se de regină, o întrebă cu vocea schimbată:

— Doamnă, pentru ce nu v-ați pus eghileții în diamante, când știați că mi-ar fi făcut o deosebită plăcere să-i văd?

Regina își roti privirea împrejur și zări în spatele ei pe Richelieu care zâmbea cu un zâmbet drăcesc.

— Sire, — răspunse regina tulburată, — nu i-am pus, fiindcă m-am temut să nu-i prăpădesc în mijlocul acestei învălmășeli.

— Foarte rău, doamnă, dacă v-am făcut acest dar era tocmai ca să vă gătiți. Vă spun încă o dată, ați făcut foarte rău.

Glasul regelui tremura de mânie. Toți priveau și ascultau mirați, fără să înțeleagă ceea ce se petrece.

— Sire, — adăugă regina, — pot trimite să mi-i aducă de la Luvru și astfel dorința maiestății voastre va fi împlinită.

— Trimiteți, doamnă, trimiteți, și cât mai curând; peste un ceas începe baletul.

Regina se înclină în semn de supunere și urmă doamnele care trebuiau s-o ducă în camera ei.

La rândul său, regele se îndreptă înspre ai lui.

În sală se stârnise pentru o clipă, freamăt și nedumerire. Era bătător la ochi că se petrecuse ceva între rege și regină. Dar amândoi vorbiseră atât de încet, încât, din respect, fiecare se îndepărtase cu câțiva pași și nimeni nu putuse auzi nimic. Viorile răsunau cât puteau de tare, dar lumea nu le lua în seamă.

Cel care se ivi întâi a fost regele, în veșmânt de vânătoare de o neasemuită frumusețe; alteța sa și ceilalți nobili erau îmbrăcați la fel ca el. Veșmântul acesta îi ședea suveranului mai bine ca oricare altul și astfel îmbrăcat, părea, într-adevăr, întâiul gentilom al regatului său.

Cardinalul se apropie de rege și-i dădu o cutie. Regele o deschise și găsi înăuntru două din podoabele în diamante.

— Ce înseamnă asta? îl întrebă pe cardinal.

— Nimic, — răspuse cardinalul, — dar dacă regina poartă eghileții, lucru de care mă îndoiesc, numărați-i, sire, și dacă nu sunt decât zece, întrebați pe maiestatea sa cine a putut să-i fure cei doi care sunt aici.

Regele îl privi pe cardinal, parc-ar fi vrut să-l întrebe ceva, dar n-apucă să deschidă gura: un strigăt de admirație izbucni din toate piepturile. Dacă regele părea a fi cel dintâi gentilom al regatului, regina era, fără îndoială, cea mai frumoasă femeie din Franța.

E drept că și straietele vânătoarești îi veneau de minune: purta o pălărie de fetru cu pene albastre, o jachetă de catifea de culoarea mărgăritarului, prinsă cu cataramă în diamante și o fustă de atlas albastru, brodată toată cu fir de argint. Pe umărul stâng îi străluceau giuvaerele prinse într-un nod de panglică tot albastră.

Regele tresări de bucurie și cardinalul de necaz: cum erau însă departe de regină, nu puteau număra eghileții; regina îi avea; erau însă numai zece, sau îi avea pe toți doisprezece?

Tocmai atunci, viorile dădură semnalul începerii baletului. Maiestatea sa se îndreptă spre doamna președintă cu care trebuia să danseze, iar alteța sa, spre regină. Fiecare își luă locul și baletul începu.

Regele dansa față în față cu regina și de câte ori trecea pe lângă ea, sorbea din ochi giuvaerele pe care însă nu le putea număra. O sudoare rece acoperea fruntea cardinalului.

Baletul ținu un ceas, avea șaisprezece intrări.

Când se sfârși, în mijlocul aplauzelor întregii săli, fiecare își duse doamna, cu care dansase, la locul ei;

dar folosindu-se de îngăduința de a-și părăsi doamna acolo unde era, regele se îndreptă repede spre regină.

— Vă mulțumesc, doamnă, — îi spuse, — pentru bunăvoința pe care ați arătat-o dorințelor mele; dar cred că vă lipsesc doi ciucuri și iată-i, vi i-am adus.

Spunând aceste cuvinte, îi întinse reginei cele două giuvaiere pe care i le dăduse cardinalul.

— Cum sire, — se minună regina, părând grozav de uimită, — îmi mai dăruți doi? Dar atunci voi avea paisprezece.

Regele numără: cei doisprezece eghileți erau într-adevăr pe umărul augustei sale soții. Îl cheamă atunci pe cardinal și-l întrebă răspicat:

— Ce înseamnă asta, domnule cardinal?

— Asta înseamnă, sire, — răspunse cardinalul, — că doream ca maiestatea sa să primească cele două giuvaere și, neîndrăznind să i le ofer chiar eu, m-am folosit de acest mijloc.

— Și sunt cu atât mai recunoscător eminenței voastre, — răspunse Ana de Austria cu un surâs care dovedea că nu se înșeală asupra acelei iscusite mărinimii, — cu cât sunt încredințată că cei doi eghileți vă costă tot atât de scump cât l-au costat pe maiestatea sa ceilalți doisprezece.

Salutând apoi pe rege și pe cardinal, regina se îndreptă din nou spre camera unde se îmbrăcase și unde trebuia să-și dezbrace veșmintele vânătorești.

Grija scriitoricească ce am fost siliți să avem pentru măritele fețe din cuprinsul acestui capitol, ne-a îndepărtat o clipă de tânărul căruia Ana de Austria îi datora izbânda ei nemaipomenită asupra cardinalului și care, buimac, neluat în seamă, pierdut în gloata bulucită la una din uși, privea această scenă pe care

numai patru ființe puteau s-o priceapă: regele, regina, cardinalul și el.

Regina intrase tocmai în camera ei și d'Artagnan se pregătea să plece când simți că cineva îl atinge ușor pe umăr; se întoarse și văzu pe o tânără femeie care-i făcea semn s-o urmeze. Avea fața acoperită cu o mască de catifea neagră, dar în pofida acestei măsuri de prevedere, care de altminteri fusese luată mai mult împotriva altora decât a lui, d'Artagnan recunoscuse numaidecât pe obișnuita lui călăuză, zglobia și isteța doamnă Bonacieux.

În ajun abia se văzuseră la paznicul Germain, unde el o chemase. Tânăra femeie fusese atât de grăbită să vestească reginei norocoasa întoarcere a trimisului ei, încât cei doi îndrăgostiți abia avuseseră vreme să schimbe câteva cuvinte. D'Artagnan o urmă deci pe doamna Bonacieux, mânat de un îndoit simțământ de dragoste și curiozitate. Pe drum, cu cât sălile erau mai pustii, cu atât d'Artagnan voia s-o oprească, s-o tragă spre el, s-o admire, fie doar câteva clipe; dar, neastâmpărată ca o păsărică, ea îi scăpa mereu din mâini; de câte ori încerca să vorbească, degetul ei, pus pe buze în semn de mică poruncă plină de farmec, îi amintea că se găsea în voia unei puteri căreia trebuia să i se supună orbește și care nu-i îngăduia nici cea mai nevinovată împotrivire. În sfârșit, după un minut sau două de cotituri și de răscolituri, doamna Bonacieux deschise o ușă și-l băgă într-o mică încăpere întunecată. Acolo îi făcu din nou semn să tacă, și deschizând a doua ușă ascunsă sub perdele, prin ale căror falduri străbătu deodată o lumină vie, se făcu nevăzută.

D'Artagnan rămase o clipă încremenit, întrebându-se unde era; dar în curând raza de lumină care se

strecura din camera alăturată, aerul cald și parfumat din jurul lui, vorbirea curtenitoare și aleasă a două sau trei femei, cuvântul “maiestate” rostit de mai multe ori, îi arătară lămurit că se afla într-o încăpere învecinată cu camera reginei.

Tânărul stătu în întuneric și așteptă.

Regina era voioasă și fericită, ceea ce părea să stârnească uimire în jurul ei, căci, dimpotrivă, toți erau deprinși s-o vadă aproape mereu îngândurată. Regina puna această voioșie pe seama frumuseții serbării și a bucuriei ce i-o făcuse baletul, și cum nu e îngăduit să contrazici o regină, fie că zâmbește, fie că plânge, se întreceau care mai de care să aducă laude curteniei sfetnicilor municipali ai orașului Paris.

Deși n-o cunoștea pe regină, d'Artagnan deosebi numaidecât vocea ei de celelalte voci, în primul rând după ușorul accent străin, apoi după acel timbru de atotputernicie ce răsună în chip firesc din toate cuvintele suveranilor. O auzea apropiindu-se și îndepărtându-se de ușa deschisă și zări de două sau chiar de trei ori umbra unui trup oprind lumina.

În sfârșit, un braț marmorean, fără seamăn ca linie și albeață, apăru deodată printre falduri: d'Artagnan înțelese că era răsplata lui; se aruncă în genunchi, apucă mâna care i se întindea și își lipi respectuos buzele; mâna se trase apoi ușor, lăsând să cadă într-ai lui un obiect; era un inel; aproape în aceeași clipă, ușa se închise și d'Artagnan rămase în cea mai cumplită beznă.

Își puse inelul în deget și așteptă din nou; era vădit că trebuia să mai urmeze ceva. După răsplata credinței trebuia să vină și răsplata dragostei lui. Dealtminteri, baletul se sfârșise, dar petrecerea abia începea; ospățul era hotărât pentru ora trei și orologiul bisericii

Sfântului Ion bătuse de câțeva vreme două și trei sferturi.

Într-adevăr, în camera vecină zumzetul glasurilor scădea încet-încet, apoi se îndepărtă; ușa încăperii unde era d'Artagnan se deschise iarăși și doamna Bonacieux intră grăbită.

— În sfârșit, dumneata! izbucni d'Artagnan.

— Sst! — făcu tânăra femeie, punându-și degetul pe buzele lui, — taci și pleacă pe unde ai venit.

— Dar unde și când pot să te văd? o întrebă d'Artagnan.

— Un răvaș pe care-l vei găsi acasă îți va răspunde. Hai pleacă! Pleacă!

Spunând aceste cuvinte, doamna Bonacieux deschise ușa dinspre sală și-l împinse pe d'Artagnan afară.

El se supuse ca un copil, fără nici o împotrivire și fără să încerce a crâcni, dovadă vie că era îndrăgostit de-a binelea.

Capitolul XXIII. Întâlnirea

D'Artagnan se întoarse acasă într-un suflet și cu toate că era mai târziu de trei dimineața și că trebuise să străbată cele mai deocheate mahalale ale Parisului, nu i se întâmplă nimic neplăcut. Se știe doar că bețivii și îndrăgostiții au un Dumnezeu al lor.

Găsi ușa gangului întredeschisă. Urcă scara și bătă ușurel și într-un chip anumit, așa că să înțeleagă valetul Planchet, pe care-l trimisese acasă de la primărie cu două ceasuri mai devreme, cu poruncă să-l aștepte, veni să-i deschidă.

— A adus cineva vreo scrisoare pentru mine? întrebă repede d'Artagnan.

— N-a adus nimeni nici o scrisoare, domnule, — spuse Planchet, — dar e una care a venit singură.

— Ce vrei să spui, nătărăule?

— Vreau să spun că, ajuns acasă, cu toate că aveam în buzunar cheia locuinței și că nu m-am despărțit deloc de cheia asta, am găsit o scrisoare pe învelitoarea verde de pe masa din camera dumneavoastră.

— Și unde-i scrisoarea?

— Am lăsat-o acolo unde era, domnule, Nu-i lucru curat cu scrisorile astea care intră așa, în casa oamenilor. Dacă fereastra ar fi fost deschisă sau măcar crăpată, treacă-meargă; dar de unde, totul era ferecat. Băgați bine de seamă, domnule, să nu fie la mijloc niscai farmece.

În vremea asta, tânărul alerga în camera sa și deschidea scrisoarea: era de la doamna Bonacieux și avea următorul cuprins:

“Cineva dorește să-ți aducă viile sale mulțumiri și ale altcuiva. Fii diseară la zece la Saint-Cloud, în fața casei de lângă colțul locuinței domnului d’Estrées.

C. B.”

Pe când citea aceste rânduri, d’Artagnan simțea inima crescându-i și strângându-i-se totodată pradă acelor dulci zvâcniri care chinuiesc, dar și alintă dorul îndrăgostiților.

Era întâiul răvaș pe care-l primea, era întâia întâlnire ce i se dădea. Inima lui, ca îmbătată de fericire, părea că-și pierde suflarea în pragul aceluia rai pământesc, cu numele iubire.

— Spuneți, domnule, — începu Planchet, cu ochii la stăpânul care schimba fețe-fețe, — spuneți vă rog: nu-i așa că-am avut dreptate, și că nu-i lucru curat?

— Te înșeli, Planchet, — răspunse d’Artagnan, — și ca dovadă, uite ține un taler și bea în sănătatea mea.

— Mulțumesc pentru darul pe care mi-l faceți și vă făgăduiesc să nu vă ies din vorbă; dar, eu tot știu una și bună: scrisorile care intră așa, într-o casă ferecată...

— Cad din cer, prietene, cad din cer.

— Va să zică, domnul e mulțumit? întrebă Planchet.

— Dragul meu Planchet, sunt cel mai fericit om din lume.

— Pot să trag și eu folos din fericirea asta, și să mă duc la culcare?

— Bine, du-te.

— Cerul să vă hărăzească toate bucuriile, dar eu tot zic că scrisoarea...

Planchet se îndepărtă, clătinând din cap a îndoială, căci darul stăpânului nu izbutise să i-o spulbere cu totul.

Rămas singur, d’Artagnan mai citi și răscoli răvașul; după aceea sărută iarăși și iarăși, de douăzeci

de ori, slovele scrise de mâna frumoasei lui iubite. În sfârșit se culcă, adormi și visă cele mai minunate vise.

La șapte dimineața, se deșteaptă din somn și-l chemă pe Planchet, care la a doua chemare deschise ușa, cu fața răvășită încă de neliniștea din ajun.

— Planchet, — începu d'Artagnan, — s-ar putea să lipsesc toată ziua de acasă; ești liber până diseară la șapte, dar la șapte să fii gata de drum, cu doi cai.

— Asta mai lipsea, — mormăi Planchet, — te pomenești că iar ne găurim pielea în vreo câteva locuri.

— Ia-ți flinta și pistoalele.

— Ce spuneam eu? izbucni Planchet. Eram sigur: afurisita aia de scrisoare!

— Liniștește-te, nerodule, e vorba de o plimbare de plăcere.

— Da, ca și călătoriile de plăcere de deunăzi, când ploua cu gloanțe și răsăreau capcane la tot pasul.

— De altfel, dacă vă e teamă, domnule Planchet, — urmă d'Artagnan, — mă voi duce și fără dumneavoastră; mai bine singur la drum decât cu un tovarăș care dârdâie de frică.

— Domnul mă jignește, — răspunse el, — credeam că totuși m-a văzut la treabă.

— Da, dar îmi ziceam că poate ți-ai cheltuit tot curajul dintr-o dată.

— O să vedeți că la nevoie mai am încă; dar, rogu-vă, nu mă puneți să-l irosesc dacă vreți să-mi mai rămână multă vreme.

— Dar pentru astă seară crezi că mai ai?

— Așa sper.

— Bine! Atunci mă bizui pe tine.

— La ora hotărâtă voi fi gata de plecare; credeam însă că domnul nu are decât un singur cal în grajdul gărzii.

— Se poate ca în clipa de față să nu fie decât unul singur, dar diseară vor fi patru.

— S-ar zice că scopul călătoriei noastre a fost să aducem cai.

— Întocmai, încuviință d'Artagnan.

Și dându-i lui Planchet cele din urmă îndrumări, plecă.

Domnul Bonacieux se afla în pragul ușii. Gândul lui d'Artagnan fusese să treacă mai departe, fără să-i vorbească vrednicului negustor de mărunțișuri; dar acesta îl salută atât de blajin și de dulceag, încât chiriașul, de voie, de nevoie, nu numai că-i răspunse la fel, dar și intră în vorbă cu el.

Apoi, cum să nu arăți o brumă de bunăvoință soțului unei femei care ți-a dat chiar în aceeași seară întâlnire la Saint-Cloud, în fața pavilionului domnului d'Estrées? D'Artagnan se apropie de el cu aerul cel mai blajin de care putea fi în stare.

Convorbirea se opri firește, asupra întemnițării bietului negustor. Domnul Bonacieux, care nu bănuia că d'Artagnan știe tot ce vorbise el cu necunoscutul din Meung, istorisi tânărului chiriaș cum îl prigonea căpcăunul acela de Laffemas, pe care-l numi tot timpul călăul cardinalului și se întinse cu amănunte asupra Bastiliei, asupra zăvoarelor, asupra zăbrelelor, asupra beciurilor cu răsufători a gratiilor, și a uneltelor de schingiuire.

D'Artagnan îl ascultă cu o bunăvoință fără seamăn, apoi când Bonacieux sfârși de povestit, întrebă și el la urmă:

— Dar pe doamna Bonacieux știi cine a răpit-o? Țin minte că tocmai acestei întâmplări neplăcute datorez fericirea de a te cunoaște.

— Dar de unde! răspunse domnul Bonacieux, s-au ferit să scape ceva, iar soția mea s-a jurat pe toți dumnezeii că nu știe nici ea. Dar dumneata, — urmă el, cu cel mai nevinovat glas, — ia spune, ce-ai mai făcut zilele astea? Nu te-am mai zărit nici pe dumneata, nici pe prietenii dumitale, și nu cred că praful care ți-l scutura ieri de pe cizme Planchet l-ai strâns pe caldarâmul Parisului?

— Așa și e, scumpe domnule Bonacieux, am făcut împreună cu prietenii mei o călătorie, dar nu grozavă.

— Departe?

— Nu. nu prea departe; la vreo patruzeci de leghe de aici; l-am însoțit pe domnul Athos la băi, la Forges, unde ceilalți au și rămas.

— Iar dumneata a trebuit să te întorci, nu-i așa? urmă domnul Bonacieux, cu o căutătură din cele mai șirete. Unui băiat frumos ca dumneata, iubita nu-i dă răgazuri prea lungi; eram așteptați cu nerăbdare la Paris, așa e?

— Chiar așa, pe legea mea, — încuviință râzând tânărul — și-ți mărturisesc cu atât mai mult cu cât văd că nu ți se poate ascunde nimic: da, eram așteptat, ba încă cu ce nerăbdare!

Un nor ușurel lunecă peste fruntea lui Bonacieux, dar atât de ușurel, încât d'Artagnan nici nu-l băgă de seamă.

— Și vom fi răsplătiți pentru graba noastră! urmă negustorul de mărunțișuri, cu un tremur în glas, pe care d'Artagnan nu-l luă în seamă, după cum nu luase în seamă nici norul ușurel care cu o clipă mai devreme întunecase fața cinstitului bărbat.

— Vrei să mă tragi de limbă! zise râzând d'Artagnan.

— Nu, ce-ți spun e doar ca să știi dacă diseară o să te întorci acasă târziu.

— Și pentru ce această întrebare, scumpă gazdă? — stăruii d'Artagnan, — ai de gând oare să m-aștepți?

— Nu, dar de când cu arestarea și de când cu tâlhăria aceea la mine, mă sperii de câte ori aud că se deschide o ușă, mai cu seamă noaptea. Ce vrei! Eu nu sunt ostaș.

— Știi ceva? Nu te speria dacă mă întorc la unu, la două sau chiar la trei dimineața; și dacă nu mă întorc deloc, nici atunci să nu te sperii.

De data asta, Bonacieux păli atât de tare, încât n-ar mai fi fost cu putință ca d'Artagnan să nu-i bage de seamă tulburarea, și-l întrebă ce are.

— Nimic, — răspunse el, — nimic. Dar de când s-au abătut nenorocirile pe capul meu, mă apucă un fel de slăbiciuni și acum am simțit un fior prin tot corpul. Dar ce să te gândești la asta, dumneata, care n-ai altă treabă decât să-ți vezi de fericire.

— Atunci să știi că am treabă multă, fiindcă sunt fericit.

— Stai puțin; mai așteaptă, ai spus că e pe diseară.

— O să vină ea și seara asta! Mulțumesc lui Dumnezeu! Poate c-o aștepți și dumneata la fel de nerăbdător ca și mine; poate că în seara asta doamna Bonacieux o să vină și ea pe acasă.

— Doamna Bonacieux nu e liberă astă-seară — lămuri încruntat soțul, — rămâne la Luvru să-și vadă de treburi.

— Cu atât mai rău pentru dumneata, dragul meu, cu atât mai rău; când eu sunt fericit, așa vrea să fie și ceilalți, dar pare-mi-se, asta nu prea se poate.

Și tânărul se îndepărtă, râzând în hohote de gluma pe care credea că numai el putea s-o înțeleagă.

— Petrecere frumoasă! îi ură Bonacieux cu glas ca ieșit din mormânt.

D'Artagnan era prea departe încă ca să-l mai poată auzi și chiar de l-ar fi auzit, în starea sa sufletească nici nu l-ar fi luat în seamă.

Se îndreptă spre palatul domnului de Tréville. Vizita pe care i-o făcuse în ajun fusese, după cum ne amintim cu toții, foarte scurtă și fără prea multe lămuriri.

Îl găsi pe domnul de Tréville în al nouălea cer. Regele și regina fuseseră încântători cu el la serbare. E drept, cardinalul arătase în schimb cum nu se poate mai prost. La ora unu după miezul nopții părăsise balul sub cuvânt că nu se simte bine. Cât privește pe maiestatele lor, nu se întorseseră la Luvru decât la șase dimineața.

— Acum, — rosti domnul de Tréville coborând vocea și cercetând cu privirea toate ungherele încăperii pentru a vedea dacă într-adevăr erau singuri, — acum să vorbim despre dumneata, tinere prietene; căci nu încape îndoială că fericita dumitale întoarcere nu-i străină nici de bucuria regelui, nici de triumful reginei și nici de umilirea eminenței sale. Să știi că de aici înainte trebuie să te ții bine.

— De ce m-aș putea teme, — răspunse d'Artagnan, — câtă vreme voi avea fericirea să mă bucur de bunăvoința maiestăților lor?

— De toate, crede-mă. Cardinalul nu e omul care să uite că a fost tras pe sfoară până nu se răfuiește cu poznașul; și după cum bănuiesc, poznașul pare a fi un oarecare gascon, pe care-l cam cunoaștem noi.

— Credeți oare că eminența sa știe ca dumneavoastră tot ce s-a întâmplat și că eu am fost la Londra?

— Drace! Ai fost la Londra! De la Londra ai adus diamantul ăsta frumos care strălucește pe degetul

dumitale? Ia seama, dragul meu d'Artagnan, darul pe care ți-l face un dușman nu miroase a bine. Mi se pare că în privința asta e și o zicală latinească... Stai puțin...

— Da, fără îndoială, — îngână d'Artagnan, care nu fusese niciodată în stare să-și vâre în cap cea mai elementară regulă de gramatică latină și care, cu neștiința lui, își scosese din minți profesorul, — da, fără îndoială, trebuie să fie așa ceva pe undeva.

— Vezi bine că e, — stărui domnul de Tréville, — care se pricepea și în ale literaturii, — deunăzi mi-l cita domnul de Benserade... așteaptă puțin... ah! da... mi-aduc aminte:

...Timeo Danaos et dona ferentes.

Ceea ce înseamnă: “Ferește-te de dușmanul care-ți face daruri”.

— Diamantul acesta, domnule, nu-l am de la un dușman, — răspunse d'Artagnan, — mi l-a dăruit regina.

— Regina! Oh! Oh! făcu domnul de Tréville. Într-adevăr, e un giuvaer regal care face ca nimic o mie de pistoli. Prin cine ți l-a trimis regina?

— Mi l-a dat chiar ea.

— Unde?

— În cabinetul de lângă camera, unde și-a schimbat rochia la bal.

— Cum asta?

— Când mi-a întins mâna să i-o sărut.

— Ai sărutat mâna reginei! se minună domnul de Tréville, cu ochii la d'Artagnan.

— Maiestatea sa a binevoit să-mi îngăduie această neasemuită cinste.

— În fața unor martori? Nesocotita! De trei ori nesocotită!

— Nu, domnule, fiți liniștit, nimeni n-a văzut-o, adăugă d'Artagnan. Și povesti domnului de Tréville cum se petrecuseră lucrurile.

— Oh! Femeile! Femeile! strigă bătrânul ostaș, cum o să se lase ele de visările lor romantice?! Tot ce aduce a taină le încântă. Așadar, i-ai văzut doar brațul, atâta tot; dacă ai întâlni-o însă pe regină, n-ai recunoaște-o și dacă ea te-ar întâlni n-ar ști nici ea cine ești!

— Nu, dar datorită acestui diamant... stăruie tânărul.

— Ascultă, — îi curmă vorba domnul de Tréville, — vrei să-ți dau eu un sfat, un sfat înțelept, un sfat prietenesc?

— M-ați îndatora mult, domnule, răspunse d'Artagnan.

— Iată: du-te la cel dintâi bijutier ce-ți iese în cale și vinde-i diamantul pe orice preț o vrea; oricât ar fi de cămătar, tot o să-ți dea opt sute de pistoli. Pistolii n-au miros, tinere, pe câtă vreme inelul ăsta are, și încă unul îngrozitor, care-l poate trăda pe cine-l poartă.

— Să vând inelul acesta? Un inel de la regina mea! Niciodată! se împotrivi d'Artagnan.

— Atunci întoarce piatra cu fața înăuntru, smintitule, căci oricine știe că un gascon nu găsește giuvaere din astea în scrinul maică-si.

— Credeți, așadar, că mă paște vreo primejdie? întrebă d'Artagnan.

— Vreau să spun, tinere, că cel care doarme pe o mână cu fitilul aprins, trebuie să se socotească la adăpost față de dumneata.

— Drace! — mormăi d'Artagnan. pe care tonul hotărât al domnului de Tréville începea să-l neliniștească, — Drace! Și ce-i de făcut?

— Să fii cu ochii în patru, mereu și înainte de toate. Cardinalul are cumplită ținare de minte și mână cu gheare; ia seama să nu-ți joace cine știe ce renghi păcătos.

— Dar cum?

— De unde să știi eu cum? Are la îndemâna lui toate vicleniile Satanei! Cel mai neînsemnat lucru ce ți se poate întâmpla e să te ridice.

— Cum! va îndrăzni cineva să aresteze pe un om în slujba majestății sale?

— Ei aș! ai văzut cum s-au sinchisit de Athos; în orice caz, tinere, ascultă pe un om care de treizeci de ani e la curte: dacă te culci pe o ureche și te crezi la adăpost, atunci ești pierdut. Ba dimpotrivă, — și să mă asculți pe mine — trebuie să vezi pretutindeni numai dușmani. Dacă cineva îți caută gâlceavă, ferește-te de el ca de foc, chiar de-ar fi un copil de zece ani; dacă te atacă ziua sau noaptea, ia-o la sănătoasa fără nici o rușine; dacă treci pe un pod încearcă întâi scândurile, nu cumva să-ți fugă una de sub picioare; dacă treci prin fața unei case care se clădește, uită-te în sus să nu-ți cadă o cărămidă în cap; dacă te întorci acasă târziu, pune-l pe valet să te urmeze și valetul să fie înarmat, bineînțeles dacă ai încredere în el; ferește-te de oricine: de prietenii dumitale, de fratele dumitale, de iubita dumitale, și mai cu seamă de iubita dumitale.

D'Artagnan roși.

— De iubita mea, spuse și el mecanic; și de ce de ea mai curând decât de altcineva?

— Fiindcă iubita e unul din mijloacele care-i plac îndeosebi cardinalului; n-are altul atât de la îndemână; o femeie te vinde pentru zece pistoli și ca dovadă, Dalila. Cunoști Sfânta scriptură, nu-i așa?

D'Artagnan se gândi la întâlnirea pe care o avea chiar în seara aceea cu doamna Bonacieux, dar, s-o spunem spre lauda eroului nostru, părerea proastă a domnului de Tréville asupra femeilor nu trezi nici umbră de bănuială cu privire la frumoasa lui gazdă.

— Dar pentru că veni vorba, urmă domnul de Tréville, ce s-a întâmplat cu cei trei tovarăși ai dumitale?

— Tocmai voiam să vă întreb, dacă n-ați primit nici o știre de la ei?

— Nici una, domnule.

— I-am lăsat pe toți în drum. Pe Porthos, la Chantilly, cu un duel în spinare; pe Aramis la Crèvecoeur, cu un glonte în umăr și pe Athos la Amiens, învinuit că măsluiește bani.

— Ia te uită! se miră domnul de Tréville; dar dumneata cum de ai scăpat?

— Ca prin minune, domnule, dar trebuie s-o spun, cu o lovitură de spadă în piept și țintuind la rândul meu pe contele de Wardes, în marginea drumului spre Calai, ca pe un biet fluturaș.

— Asta mai lipsea! De Wardes, omul cardinalului, vărul lui Rochefort; stai, dragă prietene, uite ce-mi trece prin minte.

— Spuneți domnule.

— În locul dumitale aș face altceva.

— Ce anume?

— În vreme ce eminența sa ar pune să mă caute la Paris, eu aș lua frumușel drumul spre Picardia, fără să știe nimeni, și m-aș duce să văd ce e cu prietenii mei. La dracu! Li se cuvine și lor atâta atenție din partea dumitale!

— Sfatul e bun, domnule, și voi pleca chiar mâine.

— Mâine? De ce nu astă-seară?

— Astă-seară trebuie să fiu la Paris pentru o chestiune fără amânare.

— Ah! tinere! tinere! vreo drăguță, nu-i așa? Fii cu ochii în patru, eu ți-o spun mereu: numai femeia ne-a pierdut pe toți, câți suntem și tot ea o să ne piardă pe toți câți vom mai fi și de aici înainte. Ascultă-mă pe mine; pleacă diseară.

— Cu neputință, domnule.

— Ți-ai dat cuvântul?

— Da, domnule.

— Atunci se schimbă; dar făgăduiește-mi că dacă în noaptea asta scapi cu viață, vei pleca mâine.

— Vă făgăduiesc.

— Ai nevoie de bani?

— Mai am încă cincizeci de pistoli. Nădăjduiesc să-mi ajungă.

— Dar tovarășii dumitale?

— Nu cred să ducă lipsă. Când am plecat din Paris, aveam fiecare la noi câte șaptezeci și cinci de pistoli.

— O să te mai văd înainte de plecare?

— Nu cred, domnule; afară doar dacă s-ar întâmpla ceva nou.

— Atunci, călătorie bună!

— Mulțumesc, domnule.

Și d'Artagnan își luă rămas bun de la domnul de Tréville, mișcat mai mult ca oricând de grija-i cu adevărat părintească pentru mușchetarii lui.

Trecu rând pe rând pe la Athos, pe la Porthos și Aramis. Nici unul din ei nu se întorsese. Nu-i găsi nici pe valeții lor. Nimeni nu primise nici o știre nici de la unii, nici de la ceilalți.

Ar fi întrebat de ei pe iubitele lor, dar n-o cunoștea nici pe a lui Porthos, nici pe a lui Aramis, cât privește pe Athos, el n-avea nici una.

Trecând prin fața palatului gărzii, d'Artagnan aruncă o privire în grajd; trei din cei patru cai se și aflau acolo. Neputându-și crede ochilor, Planchet tocmai îi țesăla și abia sfârșise cu doi din ei.

— Ah! domnule, se repezi Planchet, zărindu-l pe d'Artagnan. Ce bucuros sunt ca vă văd!

— Și de ce, Planchet? întrebă tânărul.

— Aveți oare încredere în gazda noastră, domnul Bonacieux?

— Eu? Cătuși de puțin.

— Vai, domnule, ce bine faceți!

— Dar ce-ți vine să mă întreb?

— Păi în vreme ce vorbeați cu el, eu vă priveam pe amândoi, fără să aud ce spuneți; domnule, știți că s-a schimbat la față de două trei ori?

— Ei, aș?

— Domnul n-o fi băgat de seamă, cu gândul la scrisoarea pe care o primise; dar eu, dimpotrivă, cu ochii în patru tocmai din pricina scrisorii picate din cer nu l-am slăbit cu privirea și i-am urmărit toate mișcărilor feței.

— Și cum ți s-a părut?

— Mutră de trădător.

— Adevărat?

— Mai mult; cum ați plecat și v-ați făcut nevăzut după colțul străzii, domnul Bonacieux și-a luat pălăria, și după ce a încuiat ușa, glonț și el, în partea cealaltă.

— Într-adevăr, ai dreptate, Planchet, toate astea îmi dau și mie de bănuț, dar liniștește-te, n-o să-i plătim chiria până ce nu s-or lămuri toate.

— Domnul glumește, dar o să vadă el că...

— Ce poți să faci, Planchet? N-avem încotro, ce e scris, e scris!

— Va să zică, domnul nu renunță la plimbarea de astă-seară?

— Dimpotrivă, Planchet; cu cât mi-ar fi mai ciudă pe domnul Bonacieux, cu atât mai vârtos m-aș duce la întâlnirea hotărâtă prin scrisoarea asta care te sâcăie atâta.

— Atunci, dacă asta e vrerea stăpânului...

— Vrere de neclintit, dragul meu; prin urmare, la nouă așteaptă-mă aici, la palat, voi veni să te iau.

Văzând că nu e nici o nădejde să-l facă să-și schimbe gândul, Planchet oftă adânc și se apucă să țesale și cel de al treilea cal.

Iar d'Artagnan, care de fapt era un băiat cât se poate de prevăzător, în loc să se întoarcă acasă, se duse să mănânce la preotul gascon care, când cei patru prieteni fuseseră la mare strâmtoare, îi poftise la o gustare cu ciocolată.

Capitolul XXIV. Casa din grădină

La nouă d'Artagnan era la palatul gărzii; îl găsi pe Planchet, gata înarmat. Sosise și al patrulea cal. Ca arme, Planchet își luase flinta și un pistol.

D'Artagnan avea spada, își mai puse două pistoale la brâu și, sărind fiecare pe câte un cal, amândoi se îndepărtară pe tăcute. Era noapte adâncă, așa că nimeni nu îi văzu ieșind. Planchet mergea cu zece pași în urma stăpânului.

D'Artagnan trecu cheiurile de-a curmezișul, ieși prin poarta Conferinței și o apucă pe încântătorul drum ce duce la Saint-Cloud, care pe vremea aceea era cu mult mai frumos decât este astăzi.

Câtă vreme au mers prin oraș, Planchet păstra respectuos depărtarea de cuviință, dar când drumul începu să fie pustiu, și din ce în ce mai întunecat, el se apropie încetișor de d'Artagnan, astfel încât când intrară în pădurea Boulogne se trezi în chipul cel mai firesc din lume, alături de stăpân. Într-adevăr, de ce să ascundem că legănarea copacilor și jocul lumii în desigurile sumbre, îi pricinuiău o vie neliniște. D'Artagnan băgă de seamă că se petrecea ceva ciudat cu valetul lui.

— Ei, domnule Planchet, — îl întrebă el, — ce e cu dumneata?

— Nu găsiți, domnule, că pădurile seamănă cu bisericile?

— Cum asta, Planchet?

— Nici în păduri, nici în biserici nu îndrăznești să vorbești în gura mare.

— Și de ce nu îndrăznești să vorbești în gura mare, Planchet? Nu cumva ți-e teamă?

— Da, domnule, teamă să nu m-audă cineva.

— Ți-i teamă să nu te audă cineva? Dar convorbirea noastră este ca după carte, dragă Planchet, nimeni nu i-ar putea găsi nici un cusur.

— Ah! domnule, — stăruie Planchet, mărturisindu-și gândul lui de căpetenie, — domnul ăsta Bonacieux are ceva ascuns în privire și ceva neplăcut când își mișcă buzele.

— Cine naiba te pune să te gândești la domnul Bonacieux?

— Domnule, te gândești la ce poți, nu la ce vrei.

— Pentru că ești un fricos, Planchet.

— Domnule, să nu amestecăm prevederea cu frica; prevederea e o virtute.

— Și tu ești virtuos! Nu-i așa, Planchet?

— Domnule, ce lucește acolo? Țeavă de flintă? Dacă ne-am apleca puțin capul?

— Într-adevăr, — murmură d'Artagnan, căruia îi veneau în minte sfaturile domnului de Tréville, — într-adevăr, până la sfârșit nerodul ăsta o să bage frica și-n mine.

Și își îndemnă calul la trap.

Planchet urmă mișcarea stăpânului, parcă ar fi fost umbra lui și se trezi mergând în trap alături de el.

— Oare toată noaptea o să mergem așa, domnule? întrebă el.

— Nu, Planchet, tu ai și ajuns.

— Cum am ajuns? Dar dumneavoastră?

— Eu mă duc câțiva pași mai încolo.

— Și domnul mă lasă singur aici?

— Ți-e frică, Planchet?

— Nu, dar țin să vă spun că o să fie frig la noapte, că frigul dă reumatisme și că un valet cu reumatisme e o slugă foarte nepotrivită, mai cu seamă pentru un stăpân sprinten ca dumneavoastră.

— Bine, Planchet, dacă ți-o fi frig, intră într-una din cârciumile de colo și mâine dimineață la șase, să mă aștepti în fața ușii.

— Domnule, eu am băut și mâncat, cu tot respectul, talerul pe care mi l-ați dat de dimineață, așa că nu mai am para chioară, dacă cumva mi-ar fi frig.

— Ține o jumătate de pistol, și — pe mâine.

D'Artagnan descălecă, aruncă frâul calului pe brațul lui Planchet și se depărtă repede, înfășurat în pelerină.

— Doamne, că tare mai e frig! se văită Planchet, îndată ce-și pierde stăpânul din ochi. Și grăbit cum era să se încălzească, alergă să bată la ușa unei case gătită cu tot dichisul unei cârciumi de mahala.

În vremea asta, d'Artagnan, care apucase de-a curmezișul pe potecă, își vedea de drum și ajungea la Saint-Cloud; dar odată acolo, în loc s-o ia pe ulița mare, coti pe după castel, o luă pe o ulicioară lăturalnică și se trezi în curând în fața casei cu pricina. Era așezată într-un loc pustiu. Pe o parte a ulicioarei se lăfăia un zid mare, la capătul căruia era casa, iar pe cealaltă parte, un gard viu apăra de trecători o grădiniță în fundul căreia stătea pe brânci o biată cocioabă.

Ajunse la locul întâlnirii, dar cum nu i se spusese să-și vestească sosirea prin nici un fel de semnal, se hotărî să aștepte.

Nu se auzea nici un zgomot, s-ar fi zis că era la sute de leghe de capitală. După ce aruncă o privire îndărătul lui, d'Artagnan se rezemă de gard. Dincolo de gard, de grădină și de cocioabă, o ceață fumurie acoperea sub vălurile ei hăul nemărginit în care Parisul dormea întins și dezvelit, hău în care sclipeau

câteva puncte luminoase, răzlețe stele funebre ale acestui iad.

Dar pentru d'Artagnan, toate priveliștile se înveșmântau în culori de vis, toate gândurile aveau un surâs, toate beznele păreau străvezii. Se apropia ceasul întâlnirii.

Într-adevăr, peste câteva minute clopotul cel mare din Saint-Cloud lăsă încet-încet să cadă din gura lui căscată zece lovituri, ca zece mugete.

Era ceva jalnic în acest glas de bronz care se tânguia așa, în toiul nopții.

Dar fiecare din loviturile care alcătuiau ora cea mult așteptată vibra armonios în inima tânărului.

Ochii lui stăteau pironiți pe căsuța din colțul zidului, ale cărei ferestre erau toate oblonite, afară de una singură, de la catul întâi.

Prin această fereastră străbătea o lumină dulce, care scâlda în argint frunzișul tremurător al celor doi-trei tei, crescuți unul lângă altul, în afara parcului. Fără îndoială, îndărătul ferestruicii, atât de fermecător luminată, îl aștepta frumoasa doamnă Bonacieux.

Legănat de acest minunat gând, d'Artagnan așteptă o jumătate de ceas, netulburat, cu ochii ațintiți asupra încântătoarei locuințe, din care zărea o bucată de tavan cu ciubucuri aurite, mărturie a eleganței întregului apartament.

Clopotul cel mare din Saint-Cloud bătu ora zece și jumătate.

De data asta, fără ca d'Artagnan să înțeleagă de ce, un fior îi străbătu mădularele. Poate că începea să-l pătrundă frigul și lua fără să vrea simțirea trupului drept o răsfrângere sufletească.

Crezu apoi că poate nu citise bine, și că întâlnirea era hotărâtă pentru ora unsprezece.

Se apropie de fereastră, se așază în dreptul unei raze de lumină, scoase scrisoarea din buzunar și o citi din nou; nu se înșelase: întâlnirea era totuși la zece.

Se întoarse iarăși la locul lui; tăcerea și singurătatea din jur începeau să-l neliniștească.

Se auzi bătând ora unsprezece.

D'Artagnan începu să se teamă de-a binelea la gândul că i se întâmplase ceva doamnei Bonacieux.

Bătu de trei ori din palme, era semnalul obișnuit al îndrăgostiților, dar nimeni nu răspunse; nici măcar ecoul.

Își zise atunci cu ciudă, că poate tânăra femeie ațipise așteptându-l.

Se apropie de zid și încercă să se cațere, dar zidul fiind proaspăt tencuit d'Artagnan își rupse zadarnic unghiile.

Și deodată, privirea îi căzu pe copacii cu frunze scăldate în argintul luminii ce străbătea prin geamuri, și cum unul din copaci se întindea până peste drum, tânărul socoti că din mijlocul ramurilor privirea lui ar fi putut pătrunde în casă.

Copacul era ușor de urcat. De altminteri, d'Artagnan abia împlinise douăzeci de ani, așa că tot mai ținea minte slăbiciune lui de pe vremea școlăriei. Într-o clipă se urcă în mijlocul ramurilor și prin geamurile străvezii ochii i se pironiră drept înăuntru.

Priveliște stranie care-l făcu să se cutremure din tălpi până în creștet: lumina aceea firavă, lampa liniștită, își arunca razele peste un tablou înspăimântător: unul din geamuri era spart, iar ușa, pe jumătate sfărâmată, atârna de balamale; o masă, pe care trebuie să fi fost așezată o cină aleasă, zăcea răsturnată; pe jos, peste tot, cioburi de sticlă și fructe strivite acopereau pardoseala; totul mărturisea că în

camera aceea se dăduse o luptă aprigă pe viață și pe moarte; d'Artagnan crezu că vede în mijlocul acelei ciudate răvășeli fâșii de veșminte și urme de sânge ce pătau fața de masă și perdelele.

Se grăbi să coboare în stradă, în vreme ce inima-i bătea groaznic; voia să vadă dacă nu dă peste alte urme de violență.

Lumina firavă licărea la fel de netulburată în liniștea nopții. Și d'Artagnan descoperi, ceea ce nu văzuse la început, căci nimic nu-l îndemnase la astfel de cercetare: pământul bătătorit ici, răscolit colo, purta urme încurcate de pași omenești și copite de cai. De asemenea, roțile unei trăsuri ce venise dinspre Paris lăsaseră în pământul moale dâre adânci care nu treceau mai departe de căsuță și se întorceau îndărăt spre Paris.

Tot urmându-și cercetările, d'Artagnan mai găsi lângă zid o mănușă femeiască sfâșiată. În părțile unde mănușa nu atinsese noroiul rămăsese ca nouă. Era una dintre acele mănuși parfumate pe care îndrăgostiții le smulg atât de bucurosi de pe o mână frumoasă.

Și cu cât d'Artagnan își urma cercetările, cu atât fruntea i se îmbrobona de sudoare tot mai înghețată; o spaimă groaznică îi strângea inima ca într-un clește; abia mai putea să răsufle; ca să se liniștească, își spunea că poate totuși casa aceea nu avea nici un amestec cu doamna Bonacieux; că tânăra femeie îi dăduse întâlnire în fața casei și nu în casă, că poate nici nu părăsise Parisul, fiind reținută sau de îndatoriri sau de gelozia soțului ei.

Dar toate aceste gânduri erau spulberate, nimicite, răsturnate de simțământul acela de durere intimă ce copleșește uneori întreaga ființă omenească și ne strigă

prin tot ce-i merit în trupul nostru să audă, ca o mare nenorocire ne pândește.

D'Artagnan simțea că-și pierde mințile; începu să alerge pe drumul mare, o apucă apoi pe unde venise, și nimeri la podul plutitor cu gând să-l descoasă pe podar.

Cam pe la șapte seara, podarul trecuse peste fluviu o femeie înfășurată într-o mantilă neagră; femeia părea că se ferește grozav să nu fie recunoscută, dar tocmai din pricina ferelii ei, podarul o privise cu și mai mare stăruință și văzuse că era tânără și frumoasă.

Pe vremea aceea, ca și astăzi, o mulțime de femei tinere și frumoase care veneau la Saint-Cloud țineau cu tot dinadinsul să nu fie zărite, și totuși d'Artagnan nu se îndoii nici o clipă că femeia pe care o văzuse podarul era doamna Bonacieux.

La lumina lămpii ce ardea în ghereta podarului, d'Artagnan mai citi încă o dată rândurile doamnei Bonacieux pentru a se încredința că nu se înșelase, că întâlnirea trebuia să aibă loc la Saint-Cloud și nu în altă parte, în fața casei domnului d'Estrées și nu pe altă uliță.

Atâtea dovezi se strângeau ca să-i arate lui d'Artagnan că presimțirile nu-l înșelaseră și că într-adevăr se întâmplase o mare nenorocire.

Porni într-o goană spre castel; credea că poate în lipsa lui se petrecuse ceva nou acolo în casă și că ar fi putut afla lămuriri.

Ulicioara era la fel de pustie și prin ferestruică se revărsa aceeași lumină liniștită și firavă.

D'Artagnan se gândi atunci la cocioaba mută și oarbă din fundul grădinii care, fără îndoială, avusese ochi să vadă și care ar fi putut să și vorbească.

Deși poarta era închisă, sări peste gard și cu tot lătratul câinelui în lanț, se apropie de ușă.

La cele dintâi bătăi, nu răspunse nimeni. Înăuntru aceeași tăcere de mormânt ca și în casa din grădină. Totuși, cocioaba fiind ultima lui speranță, se hotărî să nu se urnească de acolo.

Nu trecu mult și i se păru că aude înăuntru un zgomot ușor, dar atât de ușor, încât părea că tremură și zgomotul de teamă să nu fie auzit.

D'Artagnan încetă atunci să mai bată, dar începu să roage cu un glas pătruns de atâta îngrijorare și atâtea făgăduieli, de atâta spaimă și duioșie, că ar fi liniștit și pe cel mai fricos om din lume. În sfârșit, un vechi oblon ros de carii se deschise, sau mai bine zis se întredeschise, și se închise la loc, de îndată ce lumina unei biete lămpi, ce pâlpaia într-un ungher, căzu pe cureaua spadei și pe mânerul pistoalelor lui d'Artagnan. Totuși, oricât de fulgerător se petrecuseră toate, acesta avu vreme să zărească capul unui bătrân.

— În numele Cerului, — se rugă el, — ascultă-mă; așteptam pe cineva care nu mai vine; mor de grijă. S-a întâmplat vreo nenorocire pe aici prin preajmă? Vorbește.

Fereastra se deschise iarăși încet, același chip se ivi din nou; numai că de data asta fața bătrânului era și mai de ceară ca întâia dată.

D'Artagnan istorisi deschis toată pățania, dar fără nici un nume; îi spuse cum avea o întâlnire cu o tânără femeie în fața casei din colț și cum văzând că nu mai vine se urcase în tei și văzuse la lumina lămpii harababura din cameră.

Bătrânul îl ascultă cu luare-aminte, făcând mereu semn că așa era; apoi când d'Artagnan sfârși de

povestit, clătină din cap într-un fel care nu vestea nimic bun.

— Ce vrei să spui? întrebă d'Artagnan. Pentru Dumnezeu, vorbește lămurit!

— Vai, domnule, — răspunse bătrânul, — nu mă mai întrebați nimic; dacă v-aș spune ce am văzut, cine știe ce aș păți și eu.

— Așadar, ai văzut ceva? Atunci te rog în numele cerului, — stăruie d'Artagnan aruncându-i o monedă, — vorbește, spune-mi tot și-ți dau cuvântul meu de gentilom că nu voi scăpa nici o vorbă.

Bătrânul citi atâta bună-credință și atâta durere pe chipul tânărului, încât îi făcu semn să asculte și-i povesti cu glas coborât:

— Să tot fi fost nouă când am auzit zgomot în stradă; vrând să aflu ce se petrece, m-am apropiat de poartă și am văzut că cineva încearcă să intre. Cum sunt sărac și nu mi-e frică de hoți m-am dus să deschid și am zărit trei bărbați la câțiva pași de poartă. În umbră aștepta o caleașca cu cai înhămați și cai de călărie. De bună seamă caii neînhamăți erau ai celor trei bărbați în straie de călăreți.

— Domnilor, — le-am strigat eu — vă rog, ce doriți?

— Tu trebuie să ai o scară, se răsti acela care părea a fi căpetenia lor.

— Da, domnule, scara cu care culeg fructele.

— Dă-o încoa și intră în casă; uite un taler pentru osteneală, dar ține minte că dacă scapi vreun cuvânt din ce-o să vezi și o să auzi (fiindcă sunt sigur că tot o să tragi cu ochiul și cu urechea, oricât te-am amenința noi), să știi că ești pierdut.

Spunând vorbele astea mi-a aruncat un taler, pe care eu l-am ridicat de jos, iar el mi-a luat scara.

Precum a spus, după ce au închis poarta în urma lor, eu m-am făcut că intru în casă, dar am ieșit îndată pe ușa dindărăt și m-am strecurat prin întuneric până în mijlocul tufei aceleia de soc, de unde puteam să văd tot fără ca ei să mă vadă.

Tustrei bărbații trăsese ră caleașca mai aproape, fără nici un zgomot, pe urmă au dat jos din ea pe un bătrânel scund, gros, cărunt, îmbrăcat ca vai de el, în haine mohorâte; ăsta s-a urcat încetșor pe scară, s-a uitat hoșește în odaie, a coborât pe urmă tiptil și-a spus în șoaptă:

— Dânsa e!

Și numaidecât, acela care-mi vorbise s-a și apropiat de ușa casei, a deschis-o cu o cheie pe care o avea la el, a închis-o la loc și dus a fost. În vremea asta ceilalți doi bărbați s-au urcat pe scară. Hodorogul stătea lângă caleașcă, vizitiul ținea hamurile, și alt lacheu ținea ceilalți cai de dârlogi.

Deodată în casă s-au pornit țipete groaznice; o femeie s-a repezit la fereastră și a deschis-o ca și când ar fi vrut să sară. Dar cum a dat cu ochii de cei doi bărbați, s-a și tras înapoi; ei însă s-au năpustit și au dat buzna peste ea în odaie.

Pe urmă eu n-am mai putut să văd nimic, dar am auzit gălăgie ca de mobile zvârlite cât colo. Femeia țipa nevoie mare și striga după ajutor, dar curând după aceea i-au luat piuitul; cei trei bărbați s-au apropiat de fereastră, cu ea în brațe; doi au coborât scara și au dus-o în caleașca: hodorogul a intrat și el după ea. Cel ce rămăsese în casă a închis geamul și pe urmă a ieșit și el și s-a uitat în caleașcă să vadă cu ochii lui dacă femeia e înăuntru; ceilalți doi îl așteptau călări; a sărit și el în șa; lacheul și-a luat locul lângă vizitiu, caleașca a luat-o la goană păzită de cei trei călăreți, și asta a

fost tot. Din clipa aceea, n-am mai văzut și n-am mai auzit nimic.

Zdrobit de groaznica veste, d'Artagnan rămase încremenit și fără glas; în vreme ce toți demonii mâniei și ai geloziei îi sfârtecau inima.

— Domnul meu, — urmă bătrânul, mult mai răscolit de acea deznădejde mută decât orice tânguire sau lacrimi. — nu mai fiți atât de mahnit: doar nu v-au omorât-o; la asta să vă gândiți.

— Nu cumva îl știi pe bărbatul care zici că era căpetenia acestei răpiri drăcești?

— Nu-l cunosc.

— Dar când ți-a vorbit, ai putut să-l vezi?

— Adică, îmi cereți semnalmentele lui?

— Da.

— Înalt, uscățiv, smead la față, mustăți negre, ochi negri, părea a fi un gentilom.

— Așa-i! — strigă d'Artagnan, — tot el! Mereu el! E gogorița mea. Și celălalt?

— Care?

— Cel mic.

— Oh! acela credeți-mă nu e un gentilom; de altfel nu avea nici spadă, iar ceilalți îi cam vorbeau de sus.

— O fi fost vreun valet, murmură d'Artagnan. Ah, biata femeie! Biata femeie! Cine știe ce i-or fi făcut!

— Mi-ați făgăduit să nu mă dați de gol, aminti bătrânul.

— Și-ți înnoiesc făgăduiala făcută, fii liniștit, sunt gentilom. Un gentilom n-are decât cuvântul lui și eu ți l-am dat pe al meu.

Cu sufletul plin de amărăciune, d'Artagnan luă iarăși drumul spre podul plutitor. Uneori nu-i venea să creadă că femeia aceea era doamna Bonacieux, și spera s-o găsească a doua zi la Luvru, alteori se temea

că avusese poate vreo încurcătură cu altul și descoperind locul întâlnirii, gelosul pusese s-o răpească. Era năuc, era disperat, era ca nebun.

— Oh, dacă prietenii mei ar fi aici! — își zise el, — aș avea cel puțin speranța s-o găsec; dar cine știe ce o fi și cu ei?

Era aproape de miezul nopții; trebuia să-l găsească pe Planchet. Bătu pe rând la ușa tuturor cârciumilor la care zărea un strop de lumină, în nici una nu-l găsi însă pe Planchet.

La cea de a șasea cârciumă, începu a-și da seama că ceea ce făcea n-avea nici un rost. Îi dăduse întâlnire valetului tocmai a doua zi la șase dimineața și oriunde s-ar fi aflat, era în dreptul său.

De altminteri, d'Artagnan mai chibzui în sinea lui că rămânând în preajma locului unde se petrecuse întâmplarea, va izbuti poate să afle câte ceva asupra acestei stranii răpiri. La a șasea cârciumă, după cum am spus, d'Artagnan se opri, ceru o sticlă de vin din cel mai bun, se așeză la o masă, în ungherul cel mai întunecat și, rezemându-și coatele, se hotărî să aștepte astfel zorii dimineții; dar și de data asta speranța i-a fost înșelată; deși ascultă cu sfințenie toate șolticăriile și sudălmile ce-și aruncau între ei lucrătorii, valeții și căruțașii, alcătuind cinstita societate din care făcea și el parte, tot nu putu prinde nimic care să-l pună pe urmele sărmanei femei răpite. Așa, că vrând-nevrând, după ce goli sticla din plictiseală și din teama de a nu trezi bănuieli, trebui să se potrivească în ungherul lui cum i se păru mai la îndemână, și, de bine de rău, să ațipească. Cititorii își aduc aminte că d'Artagnan n-avea decât douăzeci de ani, iar la vârsta aceasta somnul își are cerințele lui neînduplecate pe care le impune și celor mai deznădăjduite inimi.

Pe la șase dimineața, d'Artagnan se trezi cu acea stare mahmură care însoțește de obicei revărsatul zorilor după o noapte de neodihnă. Își potrivi iute hainele, se pipăi ca să se încredințeze dacă în timpul somnului nu-l jecmănise cineva și, găsindu-și diamantul în deget, punga în buzunar și pistoalele la brâu, se sculă, plăti sticla de vin și ieși să vadă dacă n-are mai mult noroc pe lumină decât pe întuneric, în căutarea valetului. Într-adevăr, întâiul lucru pe care-l zări prin ceața umedă și cenușie a fost cinstitul Planchet care, cu amândoi caii de dârlogi, îl aștepta la ușa unei cârciumi prăpădite, prin fața căreia d'Artagnan trecuse fără a bănuși măcar că acolo era o cârciumă.

Capitolul XXV. Porthos

În loc să se ducă de-a dreptul la el acasă, d'Artagnan descălecă la poarta domnului de Tréville și urcă repede scara. De data asta era hotărât să-i povestească tot ce se petrecuse. Fără îndoială că i-ar da sfaturi bune în toată întâmplarea aceasta, apoi, cum domnul de Tréville o vedea aproape zilnic pe regină, ar fi putut să afle de la maiestatea sa unele lămuriri cu privire la biata femeie care, fără doar și poate, plătea din greu credința ei față de stăpână.

Domnul de Tréville ascultă spusele lui d'Artagnan cu o luare-aminte care dovedea că în toată pățania aceasta el vedea altceva decât o intrigă de dragoste; apoi, după ce d'Artagnan sfârși de istorisit:

— Hm! — făcu el, — toate astea miros a eminența sa cale de-o poștă.

— Dar ce-i de făcut? întrebă d'Artagnan.

— Deocamdată nimic, altceva nimic decât să pleci din Paris, așa cum ți-am mai spus, și cât mai repede cu putință. Voi vedea pe regină, îi voi da amănunte asupra răpirii acelei sărmane femei, pe care, de bună seamă, nu le știe; aceste amănunte o vor călăuzi pe maiestatea sa, și la întoarcerea dumitale poate că-ți voi putea da vreo veste bună. Lasă totul pe mine.

D'Artagnan, știa că domnul de Tréville, deși gascon, nu prea avea obiceiul să făgăduiască, dar când din întâmplare făgăduia ceva, atunci făcea chiar mai mult decât făgăduise. Îl salută deci, plin de recunoștință pentru întregul trecut ca și pentru viitor, iar prea vrednicul căpitan, care la rândul lui simțea o vie simpatie pentru acest tânăr atât de cutezător și de dârz, îi strânse călduros mâna, urându-i călătorie bună.

Hotărât să urmeze fără întârziere sfaturile domnului de Tréville, d'Artagnan se îndreptă spre strada Groparilor ca să vegheze la pregătirea cufărului. Apropiindu-se de casă, îl zări pe domnul Bonacieux, care, îmbrăcat în halat de dimineață, stătea în picioare, în pragul ușii. Tot ce-i spusese în ajun prevăzătorul Planchet despre firea primejdioasă a gazdei îi veni atunci în minte; își pironi ochii asupra celui alt, mai sfredelitor decât până atunci, într-adevăr, în afară de acea gălbejeală bolnăvicioasă a obrazului, semn că fierea se strecoară în sânge, și care de altfel s-ar fi putut să nu fie decât întâmplătoare, d'Artagnan descoperi ceva ascuns, ceva viclean în mișcările feții negustorului. Un pungaș nu râde la fel ca un om cinstit, un fățarnic nu plânge la fel ca un om de bună-credință. Orice prefăcătorie este o mască și oricât de iscusită ar fi această mască, izbutești totdeauna, cu oarecare luare-aminte, s-o deosebești pe chipul celui ce-o poartă.

I se păru deci lui d'Artagnan că domnul Bonacieux poartă o mască și că această mască era grozav de neplăcută la vedere.

Astfel fiind, învins de dezgustul lui pentru acest om, se pregătea să treacă pe lângă el fără să-i vorbească, dar la fel ca și în ajun, domnul Bonacieux deschise vorba:

— Frumos, tinere, — îi spuse, — știu că facem nopți albe! Șapte dimineața! Mi se pare că vrei să cam răstorni obiceiurile bătrânești și că te întorci acasă, când alții abia pleacă.

— Dumitale nu ți se poate aduce învinuirea asta, — domnule Bonacieux, — dumneata ești pildă de om așezat. E drept, când ai o femeie tânără și frumoasă,

nici n-ai de ce să alergi după fericire; fericirea vine ea după tine, nu-i așa, domnule Bonacieux?

Pământiu ca un mort, Bonacieux rânji în silă.

— Ah, ah! — mormăi el — dumneata ești om de viață, nu glumă! Dar pe unde dracu ai colindat azi noapte, drugul meu? Se vede că ai luat-o razna, peste câmpuri.

Când își coborî ochii pe cizmele lui pline de noroi, privirea lui d'Artagnan căzu și pe pantofii și ciorapii negustorului de mărunțișuri; s-ar fi zis că se înglodaseră în aceeași mazăgă; cizme, ghete și ciorapi erau aidoma pătați cu același fel de pete.

Și atunci, un gând îi fulgeră prin minte lui d'Artagnan: omulețul scund, gros și cărunt, soiul acela de lacheu, îmbrăcat în haină mohorâtă, și la care oștenii care însoțeau caleașca se uitau de sus, era chiar Bonacieux. Soțul fusese acela care veghease la răpirea soției lui.

Pe d'Artagnan îl prinse o poftă grozavă să sară în gâtul negustorului și să-l sugrume, dar, cum am mai spus era chibzuit din fire și se stăpâni. Totuși, schimbarea feței lui răscolite era atât de vădită, încât de spaimă, Bonacieux încercă să dea un pas îndărăt; cum era însă tocmai în dreptul canatului închis al ușii, opreliștea neașteptată îl sili să rămână locului.

— Ia te uită, știi că ai haz, dragul, meu, — îi spuse d'Artagnan, — dar mi se pare că dacă cizmele mele au nevoie de fățuială, apoi ciorapii și pantofii dumitale trebuiesc curățați, nu glumă. Sau te pomenești c-ai umblat și dumneata haimana, jupâne Bonacieux? Drace! asta n-ar fi de iertat unui om la vârsta dumitale și care, pe deasupra, are o soție atât de tânără și de frumoasă.

— Nu, Doamne ferește, — răspunse Bonacieux, — dar ieri am fost la Saint-Mandé, ca să întreb de o servitoare, căci îmi trebuie numaidecât una; drumurile erau groaznice, am cărat tot glodul ăsta pe mine și n-am avut încă vreme să-l curăț.

Locul unde spunea Bonacieux că fusese era o nouă dovadă în sprijinul bănuielilor lui d'Artagnan. Bonacieux spusese Saint-Mandé, fiindcă Saint-Mandé era la celălalt capăt față de Saint-Cloud.

Această presupunere a fost pentru el întâia alinare: într-adevăr, dacă Bonacieux știa unde se află soția lui, s-ar fi putut ca întrebându-l mijloace tari să-l silești oricând să-și dezlege limba și să dea drumul tainei. Trebuia însă ca această bănuială să se schimbe în siguranță.

— Iartă-mă, dragă domnule Bonacieux, dacă mă port cu dumneata fără prea multe mofturi — încep d'Artagnan, — dar nimic nu-ți stârnește setea ca nesomnul și mor de sete; dă-mi voie, te rog, să iau un pahar cu apă de la dumneata, știi, ca între vecini.

Fără să mai aștepte învoirea gazdei, d'Artagnan intră repede în casă și-și furișă privirea spre pat: era neatins. Bonacieux nu se culcase; însemna că se întorsese acasă numai cu un ceas sau două mai devreme; o însoțise deci pe soția lui până la locul unde fusese dusă sau măcar până la întâia stație de poștă.

— Mulțumesc, domnule Bonacieux, — îi spuse d'Artagnan, golind paharul — e tot ce doream de la dumneata. Acum mă duc sus la mine; o să-i dau lui Planchet să-mi curețe cizmele și după ce-o isprăvi ți-l trimit, dacă vrei, să-ți curețe și dumatile pantofii.

Îl părăsi apoi pe negustorul de mărunțișuri, care uluit în fața acestui ciudat rămas bun, se întrebă de nu cumva se dăduse singur de gol.

În capul scării, d'Artagnan îl găsi pe Planchet grozav de speriat.

— Vai, domnule, — strigă valetul îndată ce-și zări stăpânul, — am dat de una și mai boacănă, abia așteptam să vă întoarceți.

— Ce s-a mai întâmplat? întrebă d'Artagnan.

— Mă prind pe orice vreți că n-o să ghiciți, cine a fost aici în lipsa dumneavoastră.

— Când asta?

— Acum o jumătate de ceas, pe când erați la domnul de Tréville.

— Cine a venit? Haide, spune odată.

— Domnul de Cavois.

— Domnul de Cavois?

— În carne și oase.

— Căpitanul gărzii eminenței sale?

— Chiar el.

— Venea să mă aresteze?

— Așa am cam bănuit eu, cu toate că pare a fi mare șmecher.

— Zici că pare a fi un șmecher?

— Vreau să zic că era dulce ca mierea, domnule.

— Adevărat?

— Venea, — zicea el, din partea eminenței sale, care nu vă vrea decât binele, să vă roage să mergeți cu el la Palais Royal.

— Și ce i-ai răspuns?

— Că asta nu se poate, fiindcă sunteți plecat, după cum putea să vadă și el.

— Și ce-a răspuns atunci?

— Să treceți neapărat pe la el peste zi; pe urmă, a adăugat încet de tot: “Spune stăpânului tău că eminența sa îi este foarte binevoitor și că tot norocul lui atârnă, poate, de întrevederea asta”.

— Capcana e destul de nedibace pentru cardinal, zise surâzând tânărul.

— Lăsați că și eu am mirosit capcana și am răspuns că o să vă pară grozav de rău la întoarcere.

— Unde a plecat? a întrebat domnul de Cavois.

— La Troyes, în Champagne, am răspuns eu.

— Și când a plecat?

— Aseară.

— Planchet, prietene, — îi curmă vorba d'Artagnan, — ești cu adevărat de neprețuit.

— Mă înțelegeți, domnule, m-am gândit că dacă vreți să-l vedeți pe domnul de Cavois, o să aveți destulă vreme să mă dați de gol, spunând că nu erați plecat; atunci eu aș fi fost mincinosul, și cum nu sunt gentilom, mie mi-e îngăduit să mint.

— Liniștește-te, Planchet, îți vei păstra faima ta de om dintr-o bucată; într-un sfert de oră plecăm.

— E tocmai sfatul pe care vream să vi-l dau și eu, domnule. Pot să vă întreb încotro.

— La dracu, vezi bine că în partea cealaltă decât i-ai spus tu c-am plecat. Dealtminteri, nu ești la fel de nerăbdător ca și mine să știi ce mai fac Grimaud, Mousqueton și Bazin și să afli ce s-a întâmplat cu Athos, cu Porthos și cu Aramis?

— Ba da domnule, — răspunse Planchet — și sunt gata de drum oricând doriți; cred că deocamdată aerul de provincie o să ne priască mai bine decât aerul Parisului. Așadar...

— Așadar, Planchet, strânge catrafusele și să plecăm; eu mă duc înainte cu mâinile în buzunar, ca să nu bănuiască nimeni nimic. Ai să mă găsești la palatul gărzii. Dar pentru că veni vorba, Planchet, cred că ai dreptate în privința gazdei noastre: să știi că-i un ticălos fără pereche.

— Ah! domnule, să mă credeți când vă spun eu un lucru; eu citesc pe fața omului ca-n palmă.

Așa cum se înțeleseseră, d'Artagnan coborî singur; apoi ca să nu aibă nimic pe suflet, se îndreptă iarăși spre locuința prietenilor lui. Nu se primise nici o veste de la ei; doar o scrisoare, toată numai parfum, cu o scriere aleasă și mărunță, sosise pentru Aramis. D'Artagnan o luă la el. Peste zece minute Planchet îl găsi în grajdurile palatului gărzii. Ca să nu piardă vreme, d'Artagnan își înșeuase singur calul.

— Bine, — îi spuse lui Planchet, când acesta îi aduse și cufărul cu haine, — acum pune șaua pe ceilalți trei s-o ștergem.

— Credeți că o să meargă mai repede cu câte doi cai fiecare? întrebă Planchet cu căutătura lui șăgalnică.

— Nu, domnule glumeț de-a surda, — răspunse d'Artagnan, — dar cu cei patru cai ai noștri o să-i putem aduce îndărăt pe cei trei prieteni ai mei, dacă bineînțeles îi mai găsim în viață.

— Asta ar fi mare noroc — răspunse Planchet, — dar oricum, nu trebuie să pierzi nădejdea, că bun e Dumnezeu.

— Amin, zise d'Artagnan. sărind pe cal.

Și amândoi ieșiră din palatul gărzii, fiecare îndreptându-se spre alt capăt al străzii, unul având de gând să iasă din Paris prin bariera la Villette, iar celălalt prin bariera Montmartre, pentru a se întâlni dincolo de Saint-Denis; măsura aceasta strategică fiind urmată de amândoi călăreții cu aceeași sfințenie, a fost încununată de o frumoasă izbândă. D'Artagnan și Planchet intrară deci amândoi deodată la Pierrefitte.

E locul s-o spunem, Planchet era mai cutezător ziua decât noaptea. Totuși, firea lui prevăzătoare nu-l slăbea nici o clipă; nu uitase nici una din pățaniile

celei dintâi călătorii și atunci îi socotea dușmani pe toți cei care-i ieșeau în cale; ca urmare își ținea tot timpul pălăria în mână, fapt ce stârnea neîncetate perdafuri din partea lui d'Artagnan care se temea ca, datorită unei purtări prea de tot cuviincioase, lumea să nu-l ia drept valeții vreunui om de nimic.

Dar, fie că într-adevăr drumeții se simțeau mișcați de cinstea ce le făcea Planchet, fie că de data asta nimeni nu mai stătea la pândă în calea lui d'Artagnan, călătorii noștri au ajuns teferi la Chantilly și au descins la hanul *Grand-Saint-Martin*, același unde se opriseră și cu prilejul întâiei lor călătorii.

Văzând un tânăr urmat de un valet cu doi cai de călărie și duși de dârlogi, hangiul înaintă respectuos în pragul ușii. Cum străbătuse unsprezece leghe, d'Artagnan găsi nimerit să poposească acolo, fie că Porthos mai era sau nu în han. Dar, — gândi el, — poate că nu era cuminte să întrebe chiar de la început de soarta mușchetarului. Și ca urmare a acestor chibzuieli, fără să pomenească nimic de nimeni, d'Artagnan descălecă, îi spuse valetului să aibă grijă de cai, pătrunse într-o mică încăpere unde erau găzduiți oaspeții ce doreau să stea singuri și ceru hangiului o sticlă din vinul cel mai bun și o cină din cele mai alese. Această cerere întări și mai vârtos părerea bună pe care hangiul și-o făcuse despre călător, de cum îl zărise. Astfel fiind, d'Artagnan fu ospătat cât ai fi bătut din palme.

Regimentul gărzii se alegea dintre cei dintâi gentilomi ai regatului și d'Artagnan, urmat de un valet și călătorind cu patru cai fără seamăn de frumoși, nu putea, în ciuda uniformei sale simple, să nu stârnească uimire. Hangiul ținu să-i servească chiar el vinul și cina: văzând toate acestea, d'Artagnan porunci

să i se aducă două pahare în loc de unul și legă următoarea convorbire:

— Pe legea mea, dragă hangiu, — începu d'Artagnan umplând amândouă paharele, — ți-am cerut să-mi aduci vinul cel mai bun și dacă mi-ai tras chiulul, ți-ai ales chiar dumneata pedeapsa căci cum nu-mi place să beau singur, va trebui să bei cu mine. Ia deci paharul și să bem. Dar în cinstea cui să bem ca să nu supărăm pe nimeni? Hai să bem pentru propășirea hanului dumitale!

— Înălțimea voastră îmi face mare cinste, — răspunse gazda, — și-i mulțumesc din inimă pentru buna sa urare.

— Ia bine seama, — urmă d'Artagnan, — în urarea mea e poate mai mult egoism decât gândești; numai în localurile care propășesc ești bine primit; în hanurile unde treaba merge anapoda, toate se duc de râpă, iar călătorul e și el jertfa necazurilor în care se zbate gazda; așa că eu, care călătoresc mult și îndeosebi pe drumul acesta, aș dori să-i văd pe toți hangiii făcând avere.

— Într-adevăr, — zise hangiu, — mi se pare și mie că am mai avut cinstea să văd pe domnul.

— Firește! Am trecut poate de zece ori pe aici în drum spre Chantilly, și din cele zece ori m-am oprit cel puțin de trei sau de patru ori la dumneata. Să tot fie zece sau douăsprezece zile de când am poposit aici ultima oară; însoțeam pe niște prieteni, niște mușchetari; ba chiar țin minte că unul din ei s-a luat la hartă cu un străin, un necunoscut, un om care pare-mi-se i-a căutat nu știu ce gălceavă.

— Ah, da, așa e! — făcu hangiu, — mi-aduc și eu aminte. Înălțimea voastră vrea să vorbească poate de domnul Porthos?

— Da, da, așa-l chema pe tovarășul meu de călătorie. Doamne, Dumnezeule, spune-mi, te rog, dragă hangiule, i s-a întâmplat cumva vreo nenorocire?

— Înălțimea voastră trebuie să-și fi dat seama că n-a mai putut să-și urmeze drumul.

— Într-adevăr, ne făgăduise c-o să ne ajungă din urmă, dar nu l-am mai văzut de atunci.

— Ne-a făcut cinstea să rămână aici, urmă hangiul.

— Cum? V-a făcut cinstea să rămână aici?

— Da, domnule, în hanul nostru; suntem chiar foarte îngrijorați.

— Din ce pricină?

— Din pricina unor cheltuieli pe care le-a făcut.

— Bine, dar cheltuielile pe care le-a făcut o să le plătească.

— Să v-audă Dumnezeu! Mi-a mai venit inima la loc. I-am împrumutat, domnule, sume foarte însemnate și chiar azi dimineață medicul îmi spunea că dacă domnul Porthos nu-i plătește, atunci o să-mi ceară mie banii, fiindcă eu am trimis să-l cheme.

— Cum! Porthos e rănit?

— N-aș putea să vă spun, domnule.

— Cum n-ai putea să-mi spui? Dumneata ești mai în măsură ca oricare altul s-o știi.

— Da, dar în meseria noastră nu spunem tot ce știm, domnule, mai ales când ni s-a pus în vedere că o să plătim cu urechile dacă nu ne ținem limba.

— Pot să-l văd pe Porthos?

— Fără îndoială, domnule, urcați până la catul întâi și bateți la camera nr. 1. Dar spuneți-i că sunteți dumneavoastră.

— Adică de ce să-i spun că sunt eu?

— Ca să nu vi se întâmple o nenorocire.

— Și ce nenorocire ar putea să mi se întâmple?

— Dacă domnul Porthos vă ia drept cineva de-ai casei, poate că scos din sărite vă străpunge cu spada sau vă zboară creierii.

— Dar ce i-ați făcut?

— I-am cerut bani.

— Ah! Drace! Acum înțeleg; asta-i o cerere care-l cam plictisește pe Porthos când n-are bani, dar după cât o știu eu, ar trebui să aibă.

— Și noi am crezut la fel, domnule; cum casa noastră e foarte rânduie și cum obișnuim să ne facem socotelile în fiecare săptămână, după opt zile i-am arătat nota, dar se vede că am brodit-o rău, fiindcă n-am apucat să deschidem bine gura și ne-a trimis la toți dracii; e drept, jucase în ajun.

— Cum jucase în ajun? Cu cine?

— Dumnezeu, cine mai știe? Cu un nobil în trecere pe aici și pe care l-a poftit să joace cărți cu el.

— Atunci asta e, trebuie să fi pierdut tot, sărmanul.

— Până și calul, domnule; când străinul era gata s-o șteargă, ce să vedem? Valetul lui înșeua calul domnului Porthos. Atunci i-am spus și noi ce se cuvine, dar străinul ne-a răspuns să nu ne amestecăm unde nu ne fierbe oala, căci e calul lui. I-am adus îndată la cunoștință domnului Porthos ceea ce se întâmpla, dar și el ne-a răspuns că suntem niște secături dacă punem la îndoială cuvântul unui gentilom, și că o dată ce gentilomul spusese că-i calul lui, nici nu se putea să fie altfel.

— Parcă-l aud pe Porthos, murmură d'Artagnan.

— Atunci, — urmă gazda, — i-am trimis răspuns că dacă Cel-de-Sus nu vrea să ne înțelegem în privința plăților, sper să aibă măcar bunătatea de a-l cinsti cu năravurile sale pe confratele meu, stăpânul hanului *La*

Vulturul de Aur; domnul Porthos mi-a răspuns însă că hanul meu fiind cel mai bun, dorește să rămână aici. Răspunsul era prea măgulitor pentru mine, ca să mai stăruiesc să plece. M-am mulțumit doar să-l rog să se mute din camera lui, care e cea mai frumoasă din tot hanul, și să se mulțumească cu o cămăruță curățică, la al treilea. La toate astea, domnul Porthos a răspuns că așteaptă dintr-o clipă în alta sosirea iubitei lui, care e una dintre cele mai de vază doamne de la curte, așa că ar trebui să înțeleg că odaia unde-mi face cinstea să locuiesc e chiar prea neînsemnată pentru a găzdui asemenea făptură. Deși nu mă îndoiam că are dreptate, am crezut totuși de datoria mea să stăruiesc; dar fără a se osteni să stea măcar de vorbă cu mine, a luat pistolul, l-a așezat pe măsuta de noapte și mi-a pus în vedere că la cel dintâi cuvânt despre orice mutare a lui, înăuntru sau în afară, va slei creierii nesocotitului care se va amesteca într-o chestiune ce nu-l privește decât pe dânsul. Și de atunci, domnule, nimeni nu mai pune piciorul la el în odaie, afară bineînțeles de valetul lui.

— Va să zică, Mousqueton e aici?

— Da, domnule, cinci zile după ce a plecat, s-a întors, dar destul de plouat; se pare că și el a cam avut neplăceri în timpul călătoriei. Din păcate, e și mai repezit decât domnul Porthos și nici una, nici două, răstoarnă pentru stăpânul lui toate cu dosul în sus. La gândul că n-o să i se dea tot ce vrea el, își ia singur ce-i trebuie fără să mai ceară.

— Drept e, — răspunse d'Artagnan, — că am observat totdeauna la Mousqueton un devotament și o istețime neobișnuită.

— Se poate, domnule, dar gândiți-vă că mi s-ar întâmpla să dau numai de patru ori pe an de atare

istețime și de atare devotament; așa e că așa rămâne pe drojdie?

— Nu, fiindcă Porthos o să-ți plătească.

— Hm! făcu hangiul a îndoială.

— E prietenul de inimă al unei doamne foarte sus-pusă, care n-o să-l lase în încurcătură pentru fleacul ce-ți datorează.

— Dac-aș îndrăzni să spun ceea ce cred în privința asta...

— Ceea ce crezi?

— Adică mai mult: ceea ce știu.

— Ceea ce știi?

— Ba și mai mult: un lucru de care sunt sigur.

— Și de care lucru ești atât de sigur? Dă-i drumul...

— Aș spune că eu o cunosc pe această doamnă așa de sus-pusă.

— Dumneata?

— Da, eu.

— Și cum ai ajuns s-o cunoști?

— Vai, domnule, dar pot oare să mă încred în dumneavoastră?

— Vorbește și ai cuvântul meu de gentilom că n-o să te căiești.

— Știți, domnule, grija mare a omului îl împinge la multe...

— Ai făcut ceva?

— Oh! nimic din ceea ce n-ar avea dreptul să facă un creditor.

— Haide, spune.

— Domnul Porthos ne-a încredințat o scrisoare pentru ducesa asta, cu rugămintea s-o ducem la poștă. Servitorul lui nu sosise încă. Cum el nu putea părăsi odaia, era silit să ne roage pe noi să-i facem treburile. În loc să ducem scrisoarea la poștă, fiindcă

nu te poți bizui pe poștă, m-am folosit de prilejul că unul din băieții mei de serviciu tocmai pleca la Paris și i-am poruncit să dea scrisoarea chiar în mâinile acelei ducese. Nu făceam de altminteri decât să împlinim dorința domnului Porthos care stăruise atât asupra scrisorii, nu-i așa?

— Cam așa.

— Ei bine, domnule, știți cine este doamna asta din înalta societate?

— Nu, l-am auzit pe Porthos vorbind de ea, dar atâta tot.

— Știți cine este această așa-zisă ducesă?

— Îți spun că n-o cunosc.

— E o cotoroanță, domnule, soția unui avocat de la Châtelet¹⁹, o oarecare doamnă Coquenard, care are cel puțin cincizeci de ani și care tot mai face pe geloasa. Mi se părea de altfel grozav de ciudat ca o prințesă să locuiască în strada Urșilor!

— De unde știi toate astea?

— Cum de unde le știu? Când a primit scrisoarea, a început să țipe și să spună că domnul Porthos e un flușturatic și că lovitura ceea de spadă trebuie să fi fost pentru vreo femeie.

— Cum! Porthos a fost rănit!

— Vai, doamne, ce-am spus!

— Ai spus că Porthos a fost rănit.

— Da, dar tot el mi-a poruncit să nu scot o vorbă.

— Și de ce?

— Păi de, domnule, fiindcă s-a lăudat c-o să-l sfârtece pe străinul cu care l-ați lăsat încăierându-se și când colo, s-a grozăvit degeaba, că străinul l-a culcat pe el la pământ. Și cum domnul Porthos vrea să facă

¹⁹ Numele unui vechi palat din Paris care servea drept tribunal.

mereu pe voinicosul, afară doar când e vorba de ducesă, pe care credea c-o dă gata cu rana lui, firește că nu vrea să mărturisească nimănui c-a fost rănit de-a binelea.

— Așadar, rana îl ține în pat?

— Ba încă ce mai rană! Prietenul dumneavoastră are șapte vieți, nu una!

— Adică dumneata erai de față?

— I-am urmărit, domnule, așa, de-al dracului, și am văzut lupta fără ca luptătorii să mă poată vedea.

— Și cum s-a întâmplat?

— N-a ținut multă vreme, vă spun eu. S-au pus în gardă, străinul s-a făcut că atacă într-un loc și a lovit într-altul, apoi s-a apărat, dar toate astea cu atâta iuțeală, încât când domnul Porthos a vrut să se apere, spada îi și intrase de trei degete în piept. S-a prăbușit pe spate. Străinul i-a pus îndată vârful spadei în gât și când domnul Porthos s-a văzut la cheremul potrivnicului, s-a dat învins. Atunci străinul l-a întrebat cum îl cheamă și aflând că numele lui e Porthos și nu d'Artagnan, i-a dat brațul, l-a sprijinit până la han, apoi a încălecat și dus a fost.

— Prin urmare, cu domnul d'Artagnan avea străinul ce avea?

— Așa se pare.

— Știi ce s-o fi făcut cu el?

— Nu, nu-l văzusem niciodată până atunci și nici de atunci nu l-am mai văzut.

— Foarte bine, acum știu tot ce voiam să știu. Spui că Porthos locuiește la catul întâi, camera nr. 1?

— Da, domnule, cea mai frumoasă din tot hanul, o cameră pe care aș fi avut de zece ori prilejul s-o închiriez.

— Lasă, liniștește-te, — îl încredință d'Artagnan râzând, — Porthos îți va plăti cu banii ducesei Coquenard.

— Oh! domnule, ducesă sau avocațoaie, mi-e totuna, numai să-și desfacă băierile pungii; dar ea a răspuns că s-a săturat de neobrăzările și de ștregăriile domnului Porthos și că nu-i va trimite nici o para chioară.

— Și i-ai dat locatarului dumitale răspunsul?

— Ferească sfântul, și-ar fi dat îndată seama în ce fel i-am împlinit porunca.

— Așa că el așteaptă mereu banii?

— Da, cam așa ceva. I-a mai scris și ieri, dar de data asta servitorul lui i-a dus scrisoarea la poștă.

— Și zici că soția avocatului e bătrână și hâdă?

— Cincizeci de ani bătuți pe multe și nu-i deloc frumoasă, după cum spunea Pathaud.

— Atunci n-avea grijă, se va lăsa înduioșată: de altminteri, Porthos nu poate să-ți datoreze mare lucru.

— Cum nu mare lucru! numai până acum vreo douăzeci de pistoli, fără să mai pun la socoteală doctorul. Nu se lipsește de nimic, se cunoaște că-i învățat să trăiască bine.

— Fii pe pace, dacă-l părăsește iubita, îi rămân prietenii. Așadar, dragă hangiule, nu te neliniști și dă-i mai departe toate îngrijirile pe care sănătatea lui le cere.

— Domnul mi-a făgăduit că nu va vorbi nimic de soția avocatului și că nu va scăpa nici un cuvânt despre rană.

— Doar suntem înțeleși, ai cuvântul meu!

— Sunt sigur că m-ar omorî.

— Nu-ți fie teamă, nu e chiar atât de al dracului pe cât pare.

Și spunând aceste cuvinte, d'Artagnan urcă la catul întâi, lăsând pe hangiu ceva mai liniștit în privința celor două bunuri la care părea că ține atât de mult: banii și viața.

În capul scării, pe ușa cea mai arătoasă de pe sală, era făcut cu cerneală neagră un nr. 1 uriaș; d'Artagnan bătu o singură dată și în urma încuviințării ce se auzi dinăuntru, intră.

Porthos stătea culcat și juca cărți cu Mousqueton, ca să nu-și piardă îndemânarea, în vreme ce o frigare încărcată cu potârnicchi se învârtea în fața focului, iar în cele două colțuri ale căminului uriaș clocoteau pe pirostrie două oale care răspândeau un îndoit iz, de iepure cu usturoi și de plachie de pește, adevărată desfătare a nărilor. În altă parte, tăblia unei măsuțe de scris și marmura unui scrin nu se mai vedeau sub grămada sticlelor goale.

La vederea prietenului său, Porthos scoase un strigăt de bucurie; ridicându-se respectuos, Mousqueton îi dădu locul lui d'Artagnan și se duse să arunce o privire asupra celor două cratițe a căror supraveghere părea să-i fi fost dată în seamă.

— Ah, mii de draci! Dumneata ești, — se bucură Porthos; — fii binevenit și iartă-mă că nu-ți ies înainte, dar, — adăugă el, privindu-l pe d'Artagnan cu oarecare grijă, — știi ce mi s-a întâmplat?

— Nu.

— Nu ți-a spus nimic hangiuul?

— Am întrebat de dumneata și m-am urcat de-a dreptul aici.

Porthos păru că răsufle ușurat.

— Dar ce ai pățit, dragă Porthos? urmă d'Artagnan.

— Uite ce: când m-am aruncat asupra adversarului pe care-l găurisem cu trei lovituri de spadă și pe care

voiam să-l dau gata cu o a patra, mi-a alunecat piciorul pe o piatră și mi-am zdrelit genunchiul.

— Adevărat?

— Pe cinste! Ce noroc pe ticălosul acela, că altfel îți spun eu că-l omoram pe loc.

— Și cu el ce s-o fi făcut?

— De unde să știu? S-a săturat și a spălat frumușel putina. Dar cu tine ce se mai aude, dragul meu?

— Va să zică, din pricina genunchiului, ești țintuit în pat, dragă Porthos! urmă d'Artagnan.

— Da, pe legea mea, asta-i tot; de altfel în câteva zile o să fiu din nou pe picioare.

— Dar de ce nu le-ai spus să te ducă la Paris? Cred că te plictisești de moarte aici.

— Asta aș fi vrut și eu, dar dragă prietene, trebuie să-ți mărturisesc ceva.

— Ce anume?

— Fiindcă mă plictiseam de moarte așa cum spui, și aveam în buzunar cei șaptezeci și cinci de pistoli pe care mi-i dăduseși, ca să mă mai distrez, am chemat sus la mine pe un gentilom care trecea pe aici și l-am poftit să facem o partidă de zaruri. El a primit și, pe legea mea, cei șaptezeci și cinci de pistoli au trecut toți din buzunarul meu într-al lui, fără să mai pomenesc de cal, pe care mi l-a luat pe deasupra. Dar dumneata, dragă d'Artagnan?

— Ce vrei, dragă Porthos, nu poți avea noroc în toate, îl îmbărbătă d'Artagnan. Știi zicala: "Norocos la cărți, nenorocos în dragoste". Și tu prea ești fericit în dragoste ca să nu se răzbune jocul; dar ce-ți pasă de ghinionul ăsta? N-ai oare, ștregar fericit ce ești, n-ai oare pe ducesa dumitale care abia o fi așteptând să-ți sară în ajutor?

— Uite, dragă d'Artagnan, prea se ține ghinionul de mine, — răspunse Porthos în chipul cel mai firesc; — i-am scris să-mi trimită vreo cincizeci de galbeni, fiindcă aveam numaidecât nevoie în halul în care eram...

— Ei și?

— Ei și! Se vede că o fi pe undeva, pe la vreo moșie de-a ei, că nu mi-a răspuns.

— Adevărat?

— Da. Atunci i-am mai trimis ieri altă scrisoare și mai strălucitoare decât întâia; în sfârșit, bine c-ai sosit, scumpul meu, să vorbim acum de dumneata, îți mărturisesc că începusem să fiu cam îngrijorat de soarta dumitale.

— S-ar zice că hangiul se poartă destul de bine, dragă Porthos, spuse d'Artagnan, arătând bolnavului cratițele pline și sticlele goale.

— Așa și așa! răspunse Porthos. Acum trei sau patru zile, nerușinatul mi-a adus socoteala și l-am dat afară cu socoteală cu tot; așa că acum sunt aici ca un soi de învingător, un soi de cuceritor. Și ca să nu mă scoată cu silă de pe poziții, vezi că stau înarmat până-n dinți.

— Pare-mi-se, — spuse d'Artagnan râzând, — că din când în când mai dai și câte un atac.

Și arată cu degetele sticlele și cratițele.

— Din nefericire, nu eu, lămuri Porthos. Scrântitura asta păcătoasă mă ține la pat; dar Mousqueton mai dă când și când câte o raită și se întoarce cu de-ale gurii. Mousqueton, dragă prietene, — urmă Porthos, — uite că ne-au sosit întăriri, o să avem nevoie de mai multe merinde.

— Mousqueton, — întrebă d'Artagnan, — s-ar putea să-mi faci o înlesnire?

— Ce anume, domnule?

— Dă rețeta dumitale lui Planchet; te pomenești că la rândul meu mă trezesc și eu asediat și nu mi-ar părea rău să-mi poarte și el de grijă cum îi porți dumneata stăpânului dumitale.

— Vai, domnule! — răspunse Mousqueton cu un aer spășit, — nimic mai ușor. Nu trebuie decât puțină îndemânare și atâta tot. Am fost crescut la țară și taică-meu, când i se întâmpla să aibă răgaz, cam vâna pe furiș.

— Și de felul lui, ce făcea?

— Avea o îndeletnicire pe care eu am socotit-o totdeauna ca fiind destul de bunicică.

— Anume?

— Cum era pe vremea războaielor dintre catolici și hughenoți și îi vedea pe catolici căsăpindu-i pe hughenoți, și pe hughenoți căsăpindu-i pe catolici, și toate astea în numele religiei, își făcuse și el o credință amestecată, care-i îngăduia să fie când catolic, când hughenot. Își luase obiceiul să cutreiere cu pușca pe umăr pe după ulucile din marginea drumurilor; când zărea venind singur-singurel un catolic, în sufletul lui biruia credința protestantă. Își potrivea pușca în partea drumețului, apoi când era la zece pași de el, începea un dialog care se sfârșea aproape totdeauna prin aceea că drumețul își părăsea punga, ca să-și păstreze viața. Se înțelege de la sine că atunci când vedea venind un hughenot, taică-meu se simțea slujitor atât de înflăcărat al credinței catolice, încât nici nu înțelegea cum de cu un sfert de ceas mai devreme putuse avea îndoieli în privința întâietății sfintei noastre religii. Căci, trebuie să mai știți, domnule că eu sunt catolic; dar, credincios principiilor sale, pe fratele meu mai mare taică-meu îl făcuse hughenot.

— Și cum a sfârșit această cinstită față? întrebă d'Artagnan.

— Oh! în chipul cel mai nefericit, domnule; într-o zi s-a trezit într-o înfundătură de drum, încolțit între un hughenot și un catolic cu care se mai întâlneau și care l-au recunoscut; amândoi și-au dat mâna împotriva lui și l-au spânzurat de un copac; pe urmă, au venit să se laude cu frumoasa lor ispravă într-o cârciumă din primul sat care le-a ieșit în cale și unde din întâmplare eu stăteam la un pahar de vin cu fratele meu.

— Și voi ce-ați făcut? mai întrebă d'Artagnan.

— I-am lăsat frumușel să isprăvească, — lămuri Mousqueton, — și când au ieșit din cârciumă, cum fiecare din ei se îndrepta spre alt drum, fratele meu i-a ținut calea catolicului, iar eu calea protestantului. Peste două ceasuri, era gata, le făcuserăm de petrecanie la amândoi, admirând, în același timp înțelepciunea sărmanului nostru tată, care fusese atât de prevăzător încât să ne crească pe fiecare în altă credință.

— Într-adevăr, așa cum spui, Mousqueton, cred că tatăl dumitale era un voinic foarte dibaci. Și zici că în ceasurile lui de răgaz, vâna pe ascuns?

— Da, domnule, el m-a învățat să innod un laț și să așez o undiță. Așa că, îndată ce am văzut că ticălosul nostru de hangiu ne hrănește cu carne macră bună pentru bătărași, dar nu pentru stomacuri slăbite ca ale noastre, m-am întors și eu oarecum la vechea mea meserie. Tot hoinărind prin pădurile prințului, am întins câteva lațuri peste dâre de sălbăticiuni și tot huzurind pe marginea eleșteielor Alteței sale, am mai strecurat și câte o undiță la fund. Așa se face că, acum, mulțumită lui Dumnezeu, nu ducem lipsă, după cum puteți vedea și dumneavoastră, nici de

potârnicchi, nici de iepuri, nici de crapi și nici de țipari, toate, mâncăruri ușoare și hrănitoare, prielnice unor bolnavi.

— Dar vinul, — întrebă d'Artagnan, — cine vă face rost de vin? Hangiul?

— Da și nu.

— Cum adică da și nu?

— El ne dă vinul, e drept, dar nu știe că are această cinste.

— Vorbește lămurit, Mousqueton, de la dumneata se pot învăța multe.

— Iată, domnule: pe când cutreieram în sus și-n jos pământul, întâmplarea a făcut să întâlnesc pe un spaniol care văzuse o groază de țări, printre altele și Lumea Nouă.

— Ce legătură poate să aibă Lumea Nouă cu sticlele de pe scrin și de pe măsuța de scris?

— Răbdare, domnule, toate la vremea lor.

— Așa e, Mousqueton, mă las în voia dumitale și te ascult.

— Spaniolul ăsta avea în slujba lui un valet care-i însoțise într-o călătorie în Mexic. Valetul era un compatriot de-al meu așa că ne-am împrietenit, mai cu seamă că ne potriveam grozav ca fire. La amândoi ne plăcea mai mult ca orice vânătoarea și într-o zi mi-a povestit cum vânează băștinașii în câmpiile din Pampas tigri și tauri doar cu un fel de lațuri înnodate la capăt, pe care le aruncă de gâtul înspăimântătoarelor dihăanii. La început nu-mi venea să cred că poate cineva să ajungă la asemenea îndemânare, încât să arunce capătul unei frânghii, acolo unde vrea la douăzeci sau treizeci de pași depărtare; dar în fața dovezilor lui, am fost silit să recunosc că spune adevărul: prietenul meu pune a

sticlă la treizeci de pași și la fiecare aruncătură de laț îi și prindea gâtul. Am început să fac și eu încercări și cum natura m-a înzestrat cu ceva însușiri, am ajuns să arunc astăzi *lasso*-ul la fel de bine ca unul din lumea lor. Acum mă înțelegeți? Hangiul nostru are o pivniță doldora de vinuri, dar ține cheia la el; pivnița asta are însă o ferestruică; prin ferestruica asta arunc eu lațul și, cum știu acum unde e colțul cel bun, apoi scot și eu mereu. Iată, domnule, ce legătură are Lumea Nouă cu sticlele de pe măsuța de scris și de pe scrin. Și acum, gustați din vinul nostru și, fără părtinire, spuneți-ne cum îl găsiți.

— Mulțumesc, prietene, mulțumesc, dar din păcate, tocmai am luat masa.

— Atunci pune masa Mousqueton, — îi spuse Porthos, — și pe când noi vom prânzi, d'Artagnan ne va povesti ce a făcut în cele zece zile de când ne-a părăsit.

— Bucuros, răspuse d'Artagnan.

În vreme ce Porthos și Mousqueton înfulecau cu o poftă de convalescenți și cu acea frăție ce apropie pe oameni în nenorocire, d'Artagnan povesti cum în urma rănilor căpătate, Aramis fusese silit să se oprească la Crèveœur, cum îl lăsase pe Athos la Amiens, zbatându-se în mâinile a patru inși care-l învinuiau că e falsificator de bani și cum el, d'Artagnan, fusese silit să treacă peste trupul contelui de Wardes ca să poată ajunge în Anglia.

Aici se opriră destăinuirile lui d'Artagnan; îi mai spuse doar că la întoarcerea lui din Anglia a adus cu el patru cai fără seamăn de frumoși, unul pentru el și câte unul pentru fiecare din prietenii lui; apoi sfârși vestind pe Porthos că în grajdul hanului se și găsea calul ce-i fusese sorocit.

Tocmai atunci intră Planchet: îi aducea stăpânului la cunoștință că puteau ajunge și dormi la Clermont, deoarece caii se odihniseră destul.

Liniștit în privința lui Porthos și arzând de nerăbdare să afle știri despre ceilalți doi prieteni, d'Artagnan îi întinse bolnavului mâna, spunându-i că pornește din nou la drum, pentru a-și urma cercetările. De altfel, cum spera să se întoarcă pe aceeași cale, dacă peste șapte sau opt zile îl va găsi tot acolo, d'Artagnan îl va lua cu el.

Porthos și răspunse că, după cum credea el, genunchiul nu-i va îngădui să se ridice din pat în acest răstimp. Apoi trebuia să rămână la Chantilly ca să aștepte și răspunsul ducesei.

D'Artagnan îi ură un răspuns grabnic și norocos și, după ce-l rugă din nou pe Mousqueton să aibă grijă de stăpânul lui, plăti hangiului nota și porni mai departe, împreună cu Planchet, ușurat și el de povara unuia din cai.

Capitolul XXVI. Teza lui Aramis

D'Artagnan nu-i pomenise nimic lui Porthos nici despre rană, nici despre soția avocatului. Era strașnic de înțelept bearnezul nostru, oricât ar fi fost el de tânăr. Se făcu deci că dă crezare palavrelor fălosului mușchetar, încredințat că nu e pe lume prietenie care să dăinuie în fața unei taine descoperite, mai ales când această taină ține de trufie; apoi ai totdeauna o oarecare superioritate morală asupra acelorora cărora le cunoști viața. Cu gândul deci la meșteșugite planuri de viitor, și hotărât fiind să facă din cei trei tovarăși uneltele norocului său, d'Artagnan era bucuros să strângă de cu vreme în mâna lui firele nevăzute cu ajutorul cărora nădăjduia să-i poată folosi.

Totuși, cât a fost drumul de lung, o restriște adâncă îi strânse inima: se gândea la acea tânără și frumoasă doamnă Bonacieux de la care trebuia să primească răsplata credinței lui; dar, ne grăbim s-o spunem, mâhnirea tânărului era pricinuită mai puțin de părerile de rău ale fericirii pierdute, decât de teama că i se întâmplase o nenorocire sărmanei femei. Pentru el nu încăpea nici o îndoială: doamna Bonacieux căzuse jertfă răzbunării cardinalului și, așa cum știa toți, răzbunările eminenței sale erau cumplite. Cum de se îndurase Richelieu să-l ierte, era ceva de care nu-și dădea nici el seama și fără îndoială, domnul de Cavois, căpitanul gărzii cardinalului, l-ar fi dumirit dacă l-ar fi găsit acasă.

Nimic nu face timpul să treacă atât de iute și nimic nu scurtează calea ca un gând care absoarbe întreaga ființă a celui care gândește. Toată suflarea înconjurătoare e aidoma unui somn, iar gândul aidoma unui vis. Mulțumită acestui gând care e una

cu tine, timpul își pierde măsura și spațiul depărtările. Pleci dintr-un loc, ajungi în altul, atâta tot; din întreg drumul făcut nu-ți rămâne în minte nimic altceva decât o ceață haotică, în care se șterg mii de întruchipări nelămurite: arbori, munți, priveliști. Pradă unor asemenea năluciri, d'Artagnan străbătu în voia calului cele șase sau opt leghe care despart Chantilly de Crèvecoeur, fără ca, odată ajuns în sat, să-și mai amintească nimic din ce întâlnise în drum. Abia acolo se dezmetici, clătină din cap, zări cârciuma unde-l lăsase pe Aramis și, luând-o la trap, se opri în prag.

De data asta îl primi nu un hangiu, ci o hangiță; d'Artagnan cântărea omul de cum îl vedea; învălui cu o singură privire fața dolofană și voioasă a stăpânei, înțelegând că n-avea nevoie să se prefacă și nici nu trebuia să se teamă din partea unei femei cu chipul atât de deschis.

— Buna mea doamnă, începu el, ai putea oare să-mi spui ce s-a întâmplat cu un prieten de-al meu pe care am fost siliți să-l lăsăm aici, acum vreo douăsprezece zile?

— Un tânăr frumos, de douăzeci și trei sau douăzeci și patru de ani, blând, cuviincios, bine făcut?

— Da, da, era rănit la umăr.

— Întocmai.

— Ei, spune...

— E tot aici, domnule.

— Ah, drace! Scumpă doamnă, — urmă d'Artagnan descălecând și aruncând frâul calului pe brațul lui Planchet, — mi-ai luat o piatră de pe inimă! Unde e dragul de Aramis, ca să-l pot îmbrățișa, căci mărturisesc, că abia aștept să-l văd.

— Mă iertați, domnule, dar nu cred că vă poate primi acum.

— De ce? E cu vreo femeie?

— Isuse Hristoase! Ce spuneți? Bietul băiat! Nu, domnule, nu-i cu nici o femeie.

— Atunci cu cine e?

— Cu preotul din Montdidier și cu starețul iezuiților din Amiens.

— Mii de draci! — se miră d'Artagnan, — nu cumva îi e rău bietului băiat?

— Nu, domnule, dimpotrivă; dar în urma bolii, harul Celui-de-Sus a coborât asupra lui și vrea să îmbrace haina preoțească.

— Așa e, — răspunse d'Artagnan, — uitasem că nu era mușchetar decât pentru o bucată de vreme.

— Domnul tot stăruie să-l vadă!

— Mai mult ca oricând.

— Atunci urcați la catul al doilea, camera nr. 5. scara din curte, pe dreapta.

D'Artagnan se repezi într-acolo și dădu peste una din acele scări exterioare, care se mai văd și astăzi în curțile vechilor cărciumi. Dar nu se putea ajunge cu una cu două la viitorul abate: căile spre camera lui Aramis erau păzite cu tot atâta strășnicie ca și grădinile Armidei.²⁰

Bazin, care stătea în sală îi opri trecerea, cu atât mai cutezător cu cât după atâția ani de grele încercări, se vedea în sfârșit în pragul unui țel râvnit de-o veșnicie.

Într-adevăr, visul de totdeauna al sărmanului Bazin fusese să slujească pe un om al bisericii, așa că aștepta cu nerăbdare clipa, neconținut întrevăzută în viitor, în care Aramis va lepăda la gunoi veșmântul de

²⁰ Aluzie la Armida, eroina epopeii Ierusalimului eliberat de Tasso. Ea ținea închis cu strășnicie în minunatele-i grădini pe frumosul Renaud spre a-l împiedica să ia parte la cruciade.

mușchetar, pentru a-și îmbrăca în sfârșit anteriorul. Făgăduiala pe care tânărul i-o înnoia în fiecare zi, că fericita clipă nu va întârzia prea mult, îl îmbia pe Bazin să rămână în slujba mușchetarului, slujbă care, spunea el, îi pune sufletul în mare primejdie.

Bazin era deci în culmea bucuriei. După toate semnele, de data asta stăpânul avea să se țină de cuvânt. Îmbinarea durerii fizice cu durerea morală avusese ca urmare schimbarea atât de mult dorită: suferind în același timp trupește și sufletește, Aramis își oprise în sfârșit ochii și gândul asupra religiei și luase drept veste a cerului îndoita năpastă abătută asupra lui, adică dispariția neașteptată a iubitei și rana de la umăr.

E lesne de înțeles că nimic nu putea să-i fie mai neplăcut lui Bazin în clipele acelea, decât sosirea lui d'Artagnan care ar fi putut arunca din nou pe stăpânul lui în vârtejul apucăturilor lumești, pradă căroră fusese atât amar de vreme. Hotărî deci să apere voinicește ușa, dar cum din pricina hangiței nu mai putea spune că Aramis nu era acolo, încercă să dovedească noului sosit că ar fi grozav de nepotrivit să-i tulbure stăpânul în toiul cucernicului sfat care începuse dis-de-diminează și care, după spusele lui Bazin, nu putea să se încheie decât tocmai pe seară.

Fără să țină seama de îmbelșugata cuvântare a cumătrului Bazin și cum nu ținea să se ia la hartă cu valetul prietenului său, d'Artagnan îl dădu la o parte cu o mână, iar cu cealaltă apăsă pe clanța ușii cu nr. 5. Ușa se deschise și d'Artagnan intra în odaie.

Îmbrăcat într-o haină neagră și pe creștet cu un soi de bonetă rotundă și turtită care aducea a tichie, Aramis stătea la o masă lunguiață, învârfuită cu suluri de hârtie și teancuri de hrisoave: în dreapta lui ședea

starețul iezuiților, iar în stânga preotul din Montdidier. Perdelele pe jumătate coborâte nu lăsau să pătrundă înăuntru decât o lumină firavă, prielnică unei smerite visări. Toate lucrurile lumești, care izbesc de obicei ochiul când intri în camera unui tânăr, mai ales când acest tânăr este și mușchetar, pieriseră ca prin farmec și, de teamă ca vederea lor să nu îndemne din nou stăpânul spre cele pământești, Bazin dosise spada, pistoalele, pălăria cu pene, precum și broderiile și horbotele de toate felurile și de tot soiul. În locul lor, lui d'Artagnan i se păru că zărește într-un ungher întunecat ceva care aducea a gârbaci, atârând într-un cui de perete.

La zgomotul pe care d'Artagnan îl făcuse deschizând ușa, Aramis își ridică deodată capul și-și recunoscu prietenul. Care nu i-a fost însă mirarea când, la vederea tui, mușchetarul nu păru prea mișcat, atât de mult se desprinsese duhul lui de cele pământești.

— Bună-ziua, dragă d'Artagnan, — rosti Aramis, — sunt fericit că te văd!

— Și eu de asemenea, — îi răspunse d'Artagnan, — deși nu sunt tocmai sigur că vorbesc cu Aramis.

— Cu el, prietene, cu el, în carne și oase; dar pentru ce să te îndoiești?...

— Mi-a fost teamă c-am greșit camera: am crezut la început că intru în locuința vreunui om al bisericii și pe urmă iar mi-a fost teamă când te-am găsit în tovărășia acestor domni, să nu fii, Doamne ferește, greu bolnav.

Înțelegându-i gândul cei doi bărbați cerniți îi aruncară o privire aproape amenințătoare, de care d'Artagnan nu se prea sinchisi.

— Te tulbur, poate, dragul meu Aramis, — urmă d'Artagnan, — căci pe cât mi se pare, te spovedești acestor domni.

Aramis se îmbujoră ușor.

— Să mă tulburi? Dimpotrivă, dragă prietene, ți-o jur; și ca să-ți arăt că spun adevărat, dă-mi voie înainte de toate să mă bucur că te văd teafăr.

“Începe să se trezească”, gândi d'Artagnan.

— Căci domnul, care mi-e bun prieten, a scăpat tocmai dintr-o mare primejdie, urmă mișcat Aramis, arătându-l cu mâna pe d'Artagnan celor două fețe bisericesti.

— Slăvește pe atotputernicul, domnule, răspunseră aceștia înclinându-se amândoi odată.

— Așa am și făcut, prea cuvioși părinți, răspunse tânărul înclinându-se și el la rândul lui.

— Sosești tocmai la vreme, dragă d'Artagnan, — urmă Aramis, — și, luând parte la convorbirea noastră, o vei putea lumina cu vederile dumitale. Părintele stareț din Amiens, preotul din Montdidier și cu mine discutăm asupra unor chestiuni teologice care ne interesează îndeaproape de mai multă vreme; aș fi încântat dacă ai vrea să-ți dai părerea.

— Părerea unui militar n-are nici un fel de greutate, — răspunse d'Artagnan, neliniștit de întorsătura pe care o luau lucrurile, — și crede-mă, e mai bine să te mărginești doar la luminatele păreri ale acestor domni.

Cei doi bărbați se înclinară la rândul lor.

— Dimpotrivă — răspunse Aramis, — și părerea dumitale ne va fi de mare folos; uite despre ce e vorba: părintele stareț socoate că teza mea trebuie să fie mai ales dogmatică și didactică.

— Teza dumitale! Cum adică, lucrezi la o teză?

— Firește, — răspunse iezuitul, — pentru examenul dinaintea hirotonisirii, trebuie numaidecât o teză.

— Hirotonisirea! se miră d'Artagnan căruia nu-i venea să creadă ce-i spusese întâi hangița și pe urmă Bazin; hirotonisirea!

Și își plimbă ochii holbați pe cele trei făpturi din fața lui.

— Dar — urmă Aramis așezându-se în fotoliu la fel de grațios ca și cum ar fi fost într-un iatac și privind cu plăcere la mâna lui albă și durdulie, ca o mână de femeie, pe care o ținea mereu în aer, ca să nu i se lase sângele în jos, — dar așa cum ai auzit, d'Artagnan, părintele stareț ar vrea ca teza mea să fie dogmatică, pe câtă vreme eu aș vrea să fie idealistă. De aceea părintele stareț îmi propune următorul subiect care n-a mai fost încă tratat și care, recunosc, poate fi izvorul unor splendide dezvoltări:

“Utraque manus in benedicendo clericis inferioribus necessaria est”.

D'Artagnan, a cărui erudiție o știm, nu clipi la auzul acestui citat, nici mai mult nici mai puțin ca la auzul citatului pe care i-l făcuse domnul de Tréville cu privire la darurile pe care tânărul mușchetar le-ar fi putut primi din partea ducelui de Buckingham.

— Ceea ce înseamnă, — adăugă Aramis pentru a-i veni în ajutor: Preoții de grade inferioare au neapărată nevoie de amândouă mâinile atunci când dau binecuvântarea.

— Minunat subiect! izbucni iezuitul.

— Minunat și dogmatic! întări preotul care, aproape la fel de tare ca și d'Artagnan în limba latină, urmări grijuliu spusele iezuitului, pentru a-i putea ține isonul, și a-i repeta cuvintele ca un ecou.

Cât privește pe d'Artagnan, el rămase cu desăvârșire nepăsător în fața avântului celor doi cerniți.

— Da, minunat! *Prorsus admirabile!* urmă Aramis — dar care cere un studiu amănunțit al Sfinților Părinți și al Sfintei Scripturi. Eu am mărturisit însă cu toata umilința acestor cărturari ai bisericii că veghea în corpurile de gardă și slujba regală m-au făcut să cam las învățătura deoparte. M-aș simți deci mai în largul meu, *jacilius natans*, dezvoltând un subiect la alegerea mea și care ar fi față de aceste aspre chestiuni teologice, ceea ce în filozofie este morala față de metafizică.

D'Artagnan se plictisea de moarte: preotul așîșderea.

— Vedeți ce strașnică introducere în materie! se minună iezuitul.

— Strașnică, întări preotul, ca să zică și el ceva.

— *Quemadmodum inter coelorum immensitatem.*

Aruncând o privire înspre d'Artagnan, Aramis văzu că prietenul lui cască de-și mută fălcile din loc.

— Să vorbim franțuzește, părinte, zise el iezuitului, domnul d'Artagnan ne va sorbi și mai nesățios cuvintele.

— Da, sunt obosit de atâta drum, mărturisi d'Artagnan. Toată latineasca asta nu prea mă prinde.

— Bine, încuviință iezuitul, cam descumpănit, în vreme ce preotul bucuros din cale afară, furișă lui d'Artagnan o privire plină de recunoștință. Atunci, iată folosul ce s-ar putea trage din această glosă:

— Moise, slujitorul domnului... luați aminte, nu-i decât un slujitor! Moise binecuvântează cu mâinile; el cere să i se țină amândouă brațele în vreme ce evreii își înving dușmanii; așadar, el binecuvântează cu

amândouă mâinile. Dealtminteri, ce zice Evanghelia? *Imponite manus* și nu *manum*: binecuvântați cu mâinile, și nu cu mâna.

— Binecuvântează cu mâinile, îi ținu isonul preotul, ridicându-și brațele.

— Iar sfântul Petru, din care purced papii, — urmă iezuitul, — dimpotrivă: *porrige digitos*, ridică degetele; ați înțeles acum?

— Desigur, — răspunse Aramis, fremătând de plăcere, — dar chestiunea e pe multe de cuțit.

— Degetele — stărui iezuitul, — sfântul Petru binecuvântează cu degetele. De aceea papa binecuvântează și el cu degetele. Și cu câte degete binecuvântează papa? Cu trei degete; unul pentru tatăl, altul pentru fiul și al treilea pentru sfântul duh.

Cu toții își făcură semnul crucii; d'Artagnan socoti că trebuie să urmeze și el pilda celorlalți.

— Papa este urmașul sfântului Petru și întruchipează cele trei puteri divine; ceilalți, *ordines inferiores* ale ierarhiei preoțești binecuvântează în numele sfinților arhangheli și al îngerilor. Cele mai umile fețe bisericești, ca de pildă diaconii și paracliserii, dau binecuvântarea cu mătăuzul. Închipuind un nesfârșit număr de degete binecuvântătoare. Iată miezul subiectului. *Argumentinn omni denudatum ornamento*. Aș face din tot ce am spus, două volume mari cât acesta, urmă iezuitul.

Și în înflăcărarea lui lovea peste cazania sfântului Ion Gură-de-Aur, sub a cărei greutate masa se încovoia.

D'Artagnan simți trecându-l fiori.

— Fără îndoială, mă înclin în fața frumuseții acestei teze, — recunosc Aramis. — dar în același timp, îmi

dau seama că m-ar copleși. Eu alesesem textul acesta; spune-mi, te rog, dragă d'Artagnan, dacă nu-l găsești nimerit: *Non inutile est desiderium in obliatione*, sau, mai bine-zis: *Puțină părere de rău nu strică în prinosul adus lui Dumnezeu.*

— Stai, — îl opri iezuitul, — teza aceasta atinge erezia: o formulare aproape asemănătoare se găsește și în *Augustinus* al ereticului Jansénius, carte care, mai devreme sau mai târziu, va fi arsă de mâna călăului. Ia seama, tinere prieten, nu aluneca spre doctrine nelegiuite! Tinere prieten, te va pândi pierzania!

— Te va pândi pierzania, mormăi și preotul clătinând îndurerat din cap.

— Atingi acel punct de pomină al liberului arbitru care e primejdie de moarte. Dai piept cu cârtelile pelasgilor și semipelasgilor.

— Dar, cucernice părinte, încercă să răspundă Aramis, buimăcit de grindina argumentelor care i se prăvălea pe cap.

— Cum vei dovedi dumneata — îi tăie vorba iezuitul, — cum vei dovedi că-ți pare rău de lume atunci când te dăruiești lui Dumnezeu? Ia seama la această dilemă; Dumnezeu este Dumnezeu, iar lumea este Satana. Să duci dorul lumii, înseamnă să duci dorul Satanei; iată concluzia mea.

— Aceeași ca și a mea, mormăi preotul.

— Dar, vă rog, stărui Aramis...

— *Desideras diabolium*, nefericitule! izbucni iezuitul.

— Duce dorul Satanei! Ah, tinere prieten, — se tângui preotul gemând, — nu duce dorul Satanei, te rog eu din toată inima!

D'Artagnan simțea că-și pierde mințile; i se părea că se află într-o casă de nebuni și că va înnebuni și el,

la fel eu cei din fața ochilor lui. Dar era silit să tacă, fiindcă nu înțelegea limba care se vorbea acolo.

— Fiți buni, vă rog și ascultați-mă, — stăruia Aramis cu o cuviință sub care încolțea un început de nerăbdare,— eu nu spun că-mi pare rău; nu, nu voi rosti niciodată asemenea gândire, care, dealtminteri, nici n-ar fi pe potriva dreptei credințe...

Iezuitul ridică brațele spre cer preotul făcu și el la fel.

— Nu, dar trebuie măcar să recunoști că e nevrednic să aduci prinos lui Dumnezeu numai ceea ce te dezgustă. N-am dreptate, d'Artagnan?

— Drace! Cred și eu! mărturisi acesta.

Preotul și iezuitul săriră în sus de pe scaune.

— Iată punctul meu de plecare, e un silogism: lumea nu e lipsită de plăceri, eu părăsesc lumea, deci eu săvârșesc o jertfă. Și, Scriptura spune hotărât: *Adu jertfă Domnului Dumnezeului tău.*

— Asta e adevărat, încuviințară antagoniștii.

— Apoi, — urmă Aramis, ciupindu-și urechea ca s-o îmbujoreze, tot așa cum își scutura mâinile ca să le albească, — apoi am mai făcut și un rondel pe această temă, pe care l-am trimis anul trecut domnului Voiture, rondel pentru care acest mare om mi-a adus nenumărate laude.

— Un rondel! rosti, disprețuitor, iezuitul.

— Un rondel, mormăi mecanic și preotul.

— Spune-l, spune-l, — se repezi d'Artagnan, — ca să ne mai veselim.

— Nu, căci are substrat religios, — răspunse Aramis, — este teologie în versuri.

— Drace! făcu d'Artagnan.

— Iată-l, se învoi în sfârșit Aramis cu un aer modest, dar nelipsit de o ușoară, umbră de fățarnicie:

*Voi care plângeți farmecul unui trecut apus
Și îndurați amarul vieții nefericite,
Nenoroacele voastre atunci vor fi sfârșite.
Când plânsul îl veți aduce prinos Celui-de-Sus,
Voi care plângeți.*

D'Artagnan și preotul păreau mișcați. Iezuitul rămase însă neclintit, în părerea lui.

— Ferește-te de gustul laic în chestiuni de stil teologic. Într-adevăr, ce spune sfântul Augustin? *Severus sit clericorum sermo.*

— Adică predica să fie limpede, tălmăci preotul.

— Așa că, — se grăbi iezuitul să-i curme vorba, văzând că tovarășul său spune prăpăstii, — așa că teza dumitale va fi pe placul cucoanelor, și atâta tot; va avea deci răsunetul unei pledoarii a maestrului Patru²¹.

— Dea Domnul! se repezi Aramis înflăcărat.

— Nu ți-am spus eu, — rosti iezuitul, — viața lumească n-a încetat să vorbească sus și tare în dumneata, *altissima voce*. Te iei după pământeni, tinere prieten, și mă cutremur la gândul că harul cel sfânt nu te-a izbăvit încă.

— N-aveți nici o grijă, părinte, răspund de mine.

— Înfumurare lumească!

— Mă cunosc, părinte, hotărârea mea e neclintită.

— Și ții morțiș să dezvolți această teză?

— Mă simt chemat s-o adâncesc pe aceasta și nu alta; voi lucra deci mai departe și sper că mâine veți fi mulțumit de îndreptările pe care le voi fi făcut în urma povețelor dumneavoastră.

²¹ Olivier Patru, celebru avocat, orator și academician (1604— 1601), foarte apreciat de contemporani. El a inaugurat obiceiul, discursului de recepție a noilor academicieni.

— Lucrează încetișor, — îl sfătui preotul, — te lăsăm în minunată stare sufletească.

— Da, ogorul este însămânțat, — încuviință iezuitul, — și nu trebuie să ne fie teamă că o parte din grăunțe a căzut pe piatră, alta de-a lungul drumului și că pasările cerului au mâncat pe celelalte: *aves coeli comederunt illam*.

— Găsi-te-ar ciurma cu latineasca ta cu tot! mormăi d'Artagnan, care se simțea la capătul puterilor.

— La revedere, fiule, pe mâine, spuse preotul.

— Pe mâine, tinere cutezător, — adăugă iezuitul, — făgăduiești să ajungi una din luminile bisericii: făcă cerul ca această lumină să nu fie foc mistuitor.

D'Artagnan, care vreme de un ceas își rosese unghiile de nerăbdare începea să tragă și din carne.

Cei doi bărbați cerniți se ridicară, salutară pe Aramis și pe d'Artagnan și se îndreptară spre ușă. Bazin, care rămăsese în picioare și ascultase toată controversa cu o pioasă încântare, se repezi la ei, luă ceaslovul preotului, cartea de rugăciuni a iezuitului și porni respectuos înaintea lor, ca să le deschidă drumul.

Aramis îi însoți până jos la scară, apoi urcă repede la d'Artagnan, care tot mai visa cu ochii deschiși.

Rămași singuri cei doi prieteni păstrară la început o tăcere apăsătoare; totuși, cum unul din ei doi trebuia s-o curme și cum d'Artagnan părea hotărât să lase această cinste pe seama prietenului său, Aramis deschise vorba:

— După cum vezi, m-am întors la chemarea mea de căpetenie.

— Da, harul cel sfânt a pogorât asupra dumitale, cum spunea adineauri domnul acela.

— Oh, de multă vreme mi-am pus eu în gând să părăsesc lumea și cred că m-ai și auzit vorbind despre asta, nu-i așa, prietene?

— Fără îndoială; dar mărturisesc, credeam pe atunci că glumești.

— Cu asemenea lucruri? Se poate, d'Artagnan!

— Adică de ce nu? Glumește omul și cu moartea.

— Și rău face, d'Artagnan, căci moartea este poarta care duce la pierzanie sau la mântuire.

— Sunt de aceeași părere, dar, te rog, Aramis, să nu-i mai tragem tot cu teologia, cred că ți-o fi de ajuns pentru toată ziua, iar în ce mă privește, eu aproape am uitat și bruma de latinească pe care n-am știut-o niciodată; apoi, îți mărturisesc sincer, că n-am mâncat nimic de azi dimineață de la zece și că mor de foame.

— Vom mânca numaidecât, dragă prietene, dar nu uita că astăzi e vineri, și vinerea eu nu pot nici să văd, nici să mănânc carne. Dacă vrei să te mulțumești cu prânzul meu de post, din chiftele de legume și din fructe...

— Cam ce fel de chiftele? întrebă d'Artagnan cu oarecare îngrijorare.

— Adică niște spanac, — răspunse Aramis — dar pentru dumneata voi adăuga și ouă, deși asta înseamnă grea încălcare a canoanelor, căci ouăle sunt carne, de vreme ce din ou iese puiul.

— Ospățul nu e prea grozav, dar fie și așa, mă mulțumesc și cu atâta, ca să rămânem împreună.

— Îți sunt recunoscător pentru jertfa ce o faci, — îi spuse Aramis, — dacă nu va folosi trupului, fără îndoială că va folosi sufletului tău.

— Așadar, Aramis, e lucru hotărât, intri în rândurile preoțești. Ce-o să zică prietenii noștri? Ce o să zică

domnul de Tréville? Îți spun eu că te vor socoti dezertor.

— Adică nu intru, ci mă întorc. Eu am părăsit biserica pentru viața lumească; după cum știi, mi-am călcat pe inimă ca să îmbrac tunica de mușchetar.

— Nu știu nimic.

— Nu știi cum am părăsit seminarul?

— N-am habar.

— Iată povestea mea; de altminteri Scriptura spune: Spovediți-vă unii altora, și eu mă spovedesc dumitale, d'Artagnan.

— Iar eu te iert dinainte; vezi ce bun băiat sunt.

— Nu glumi cu lucrurile sfinte, prietene.

— Hai, povestește, te ascult.

— Eram la seminar de la vârsta de nouă ani și peste trei zile împlineam douăzeci; trebuia tocmai să mă hirotonisească preot și toate s-ar fi sfârșit. Într-o seară, pe când eram ca de obicei într-o casă unde mă duceam cu plăcere — ce vrei, când ești tânăr, ai slăbiciuni — un ofițer, care mă luase la ochi pentru că i citeam stăpânii casei *Viețile Sfinților*, a intrat pe neașteptate, fără să fie anunțat. În seara aceea tradusesem un episod din cartea Iudithei și tocmai sfârșisem de citit versurile mele doamnei, iar ea îmi făcea tot felul de complimente și se apleca peste umărul meu, ca să le mai citim împreună. Ținuta noastră care, mărturisesc, era puțin cam visătoare, l-a jignit pe ofițer; n-a spus nimic, dar când am plecat, a ieșit după mine și m-a ajuns din urmă:

— Domnule preot, mi-a strigat, îți plac loviturile de baston?

— N-aș putea să vă spun, domnule, i-am răspuns, fiindcă nimeni n-a îndrăznit până acum să mă lovească.

— Da? Atunci ia seama, prea-cuviosule, dacă te mai prind încă o dată în casa în care te-am întâlnit astă-seară, să știi că eu, eu o să îndrăznesc.

Cred că mi-a fost frică; m-am făcut galben ca ceara, am simțit cum mi se moaie genunchii: am vrut să răspund, dar neștiind ce, am tăcut.

Ofițerul aștepta răspunsul; văzând că nu vine, a început să râdă, mi-a întors spatele și a intrat iar în casă. Eu m-am întors la seminar.

Sunt gentilom din fire și mă aprind repede, după cum ai putut băga de seamă și dumneata, dragă d'Artagnan, ocară era groaznică și deși n-o știa nimeni pe lume, eu simțeam că e vie și că-mi sfredelește inima. Am făcut cunoscut mai-marilor mei că nu sunt destul de pregătit pentru hirotonisire, și, la cererea mea, ceremonia a fost amânată cu un an.

M-am dus la cel mai bun maestru de scrimă din Paris, m-am învoit cu el să-mi dea zilnic lecții de scrimă și vreme de un an, zi de zi, am luat câte o lecție. Apoi, în ziua când s-a împlinit un an de când fusesem atât de jignit, mi-am agățat anteriul în cui, m-am îmbrăcat de jos până sus în cavalier și m-am dus la un bal pe care-l dădea o prietenă de-a mea și unde eram sigur că o să dau peste omul cu pricina. Balul avea loc în strada Francs-Bourgeois, foarte aproape de închisoarea La Force.

Într-adevăr, ofițerul meu era acolo: m-am apropiat de el pe când recita o poemă de dragoste, mângâind cu privirea pe o femeie, și l-am întrerupt în toiul celui de-al doilea cuplet.

— Domnule, am început eu, nu ți-ar place nici azi să mă duc într-o casă pe care o știm amândoi, în strada Payenne, și m-ai lovi și acum cu bastonul dacă n-aș avea chef să te ascult?

Ei s-a uitat mirat la mine, pe urmă m-a întrebat:

— Ce vrei, domnule, cu mine? Nu te cunosc.

— Eu sunt, i-am răspuns, preotul, tânăr care citește *Viețile Sfinților* și care traduce cartea Iudithei în versuri.

— Da, da... mi-aduc aminte, — îngână ofițerul zeflemisind, și ce dorești de la mine?

— Aș vrea să-ți găsești vreme ca să ne plimbăm puțin împreună.

— Mâine dimineață, dacă vrei și cu cea mai mare plăcere.

— Nu mâine dimineață, ci acum, numaidecât, dacă binevoiești.

— Ții cu tot dinadinsul?...

— Da, țin.

— Atunci, să plecăm. Doamnelor, — lămuri ofițerul, — petreceți mai departe. Voi lipsi doar până îl omor pe domnul și mă întorc să sfârșesc al doilea cuplet.

Am ieșit.

Am mers cu el în strada Payenne, chiar în locul unde cu un an înainte, la aceeași oră, îmi făcuse cinstea cuvintelor pe care le-ai auzit. Era o minunată noapte cu lună plină. Am încrucișat spadele și la cel dintâi atac l-am lăsat mort pe loc.

— Drace! făcu d'Artagnan.

— Când au văzut doamnele că nu li se întoarce cântărețul, și când a fost găsit în strada Payenne cu corpul străpuns de spadă, m-au bănuț că eu îl forfecasem așa și s-a stârnit vâlvă. Am fost silit să părăsesc o bucată de vreme anteriorul: Athos, pe care l-am cunoscut în timpul acela, și Porthos care, în afara de lecțiile mele de scrimă, m-a învățat câteva lovituri îndrăznețe, m-au hotărât să cer o tunică de mușchetar. Regele ținuse mult la tatăl meu, mort în

asediul oraşului Arras, şi cererea mi-a fost împlinită. Înţelegi deci că pentru mine a sosit ziua să mă întorc în sânul bisericii.

— Şi, mă rog, de ce azi mai degrabă ca ieri sau ca mâine? Ce ți s-a întâmplat oare azi de te-au năpădit gânduri atât de negre?

— Rana asta, dragă d'Artagnan, a fost pentru mine un semn pe care mi l-a trimis cerul.

— Rana? Ei aş! Dar e aproape vindecată şi sunt sigur că nu rana asta te face acum să suferi mai mult.

— Dar care? întrebă Aramis roşind.

— Ai una la inimă, Aramis, una mai adâncă şi mai dureroasă, o rană pricinuită de o femeie.

Ochii lui Aramis scânteiară fără voie.

— Ah! spuse el, — căutând să-şi ascundă bătăile inimii sub o răceală prefăcută, — nici nu vorbi despre așa ceva! Eu, să mă mai gândesc la lucruri dintr-astea! Să mă amărăsc din dragoste! *Vanitas vanitatum!* Crezi oare că mi-a sucit cineva capul, şi cine? Vreo fluşturatică sau poate vreo fată în casă, căreia întâmplător i-aş fi făcut curte într-o garnizoană? Asta-i bună!

— Iartă-mă, dragă Aramis, dar credeam că-ți țintești privirile mai sus.

— Mai sus? Şi ce sunt eu ca să pot nutri asemenea dorinți nesăbuite? Un biet muşchetar, ca vai de capul lui, nevoiaş şi necunoscut, care urăşte înjosirile şi care nu-şi găseşte loc printre semenii lui?

— Aramis! Aramis! strigă d'Artagnan, aruncând asupra prietenului o căutătură de îndoială.

— Țărână sunt şi mă întorc în țărână. Viața e plină de umilințe şi de dureri, urmă el, din ce în ce mai posomorât. Toate firele care o leagă de fericire se rup rând pe rând în mâna omului, mai ales firele de aur.

Oh! scumpul meu d'Artagnan, — stăruie Aramis cu un ușor tremur de amărăciune în glas, — ascultă-mă, dacă vei suferi vreodată, ascunde-ți bine suferința. Tăcerea e cea din urmă bucurie a nenorociților; ferește-te să-ți ghicească, oricine ar fi, durerile; curioșii sug lacrimile noastre așa cum muștele sug sângele unei căprioare rănite.

— Vai! dragul meu, — răspunse d'Artagnan, oftând la rândul lui din adânc, — tot ce spui acum e tocmai ce mi s-a întâmplat mie.

— Cum adică?

— Da, femeia pe care o iubeam, pe care o iubeam la nebunie, au răpit-o tâlhărește, nu știu unde se află, nu știu unde a fost dusă; poate e închisă, poate a și murit.

— Dar dumneata te poți măcar mângâia cu gândul că nu te-a părăsit de bunăvoie; că dacă nu primești vești de la ea, e din pricină că n-o lasă să-ți dea nici un semn de viață, pe câtă vreme...

— Pe câtă vreme? Hai, spune!

— Nimic, — murmură Aramis, — nimic.

— Prin urmare, părăsești pentru totdeauna lumea, nimic nu te-ar mai întoarce, e o hotărâre de neclintit, așa e?

— Da, pentru vecie. Azi ești prietenul meu, mâine nu vei mai fi pentru mine decât o umbră sau poate chiar nu vei mai fi nimic. Cât despre lume, lumea nu-i decât un mormânt, un mare mormânt și nimic altceva.

— Drace! grozav e de trist tot ce-mi îndrugi.

— Ce vrei, chemarea mea nu-mi dă pace! Mă smulge vrând-nevrând!

D'Artagnan zâmbi fără să răspundă. Aramis urmă:

— Și totuși, atâta vreme cât mai țin încă de pământ, aș fi vrut să vorbesc despre dumneata, despre prietenii noștri.

— Și eu, — adăugă d'Artagnan, — aș fi vrut să-ți vorbesc chiar despre dumneata, dar te văd atât de înstrăinat de orice: de dragoste nu-ți pasă, prietenii sunt niște umbre, lumea-i un mormânt.

— Vai! O să le vezi toate astea singur, cu ochii dumitale!

— Atunci, hai nici să nu mai vorbim, — urmă d'Artagnan, — și să dăm foc acestei scrisori care, fără îndoială, îți vestește cine știe ce nouă necredință a fetișcanei aceleia zvăpăiate sau a fetei din casă.

— Ce scrisoare? se repezi Aramis.

— O scrisoare care a sosit în lipsa dumitale și pe care mi-au dat-o ca să ți-o aduc.

— Dar de la cine e scrisoarea?

— Ei, de la vreo cameristă înlăcrimată, sau de la vreo femeiușcă disperată, sau poate de la fata din casă a doamnei de Chevreuse, care o fi fost nevoită să se întoarcă la Tours cu stăpâna ei și care, ca să se grozăvească, o fi luat un plic parfumat și i-o fi pus pe deasupra un sigiliu cu coroană ducală.

— Ce tot îndrugi acolo?

— Poftim! Să vezi c-am pierdut-o, făcu șăgalnic d'Artagnan, părând că o caută. Din fericire, lumea e un mormânt, oamenii, va să zică și femeile, sunt doar niște umbre, iar de dragoste nici măcar nu vrei să auzi.

— Ah! d'Artagnan, d'Artagnan! — izbucni Aramis, — mor dacă nu mi-o dai!

— În sfârșit, iat-o! Și d'Artagnan scoase scrisoarea din buzunar.

Dintr-o săritură, Aramis a fost lângă d'Artagnan; apucă scrisoarea și o citi, sau mai bine-zis o sorbi din ochi; strălucea de fericire.

— Pare-mi-se, camerista are stil frumos, rosti tărăgănat d'Artagnan.

— Mulțumesc d'Artagnan, mulțumesc, strigă Aramis ca nebun. A fost silită să se întoarcă la Tours, nu mi-e necredincioasă, mă iubește. Vino, prietene, vino să te sărut; fericirea mă înăbușă!

Și cei doi prieteni începură să dănțuiască în jurul cuviosului sfânt Ion Gură-de-Aur, călcând vitejește în picioare foile tezei risipite pe podele.

Tocmai atunci Bazin intră cu spanacul și omleta.

— Afară, nenorocitul! se răsti Aramis aruncându-i tichia în obraz. Înapoi de unde ai venit cu zarzavaturile astea blestemate și cu mâncarea asta scârboasă de ouă, cere un iepure împănat, un clapon gras, o pulpă de miel cu usturoi și patru sticle cu vin vechi de Burgundia.

Bazin, care-și privea stăpânul fără să înțeleagă ce se petrece, lăsă, plin de mâhnire, să alunece omleta în spanac și spanacul pe pardoseală.

— Iată cea mai potrivită clipă să-ți închini viața regelui regilor, — sfătui d'Artagnan. — dacă tot ții să-i arăți bunăvoință: *Non inutile desiderium in oblatione*.

— Du-te la dracu cu latineasca ta cu tot! Să bem, dragă d'Artagnan, să bem zdravăn! Să bem până n-om mai putea și apucă-te de-mi povestește ce se mai aude pe-acolo.

Capitolul XXVII. Soția lui Athos

— Ne mai rămâne acum să aflăm vești și despre Athos, îi spuse d'Artagnan voiosului Aramis, după ce-i povesti ce se petrecuse în capitală de la plecarea lor și după ce o masă gustoasă îi făcu să uite, pe unul de teza lui, și pe altul de oboseală.

— Crezi că i s-o fi întâmplat vreo nenorocire? întrebă Aramis. Athos are atâta sânge rece, e atât de viteaz și mânuiește cu atâta măiestrie spada!

— Da, fără îndoială, și nimeni nu-și dă seama ca mine cât e de cutezător și de dibaci; dar îmi place mai mult să înfrunt cu spada mea lovituri de sulițe, decât de ciomege; mă tem să nu-l fi scărmanat pe Athos vreo șleahță de servitori, căci slugile de felul lor lovesc cu sete și nu sfârșesc cu una cu două. Iată de ce, îți mărturisesc, aș vrea să plec cât mai curând.

— Te-aș însoți bucuros, — spuse Aramis, — cu toate că nu prea mă simt în stare să călăresc. Ieri am încercat pe pielea mea curelușele pe care le vezi atârinate colo și de durere a trebuit să încetez cu soiul ăsta de pocăință.

— Păi, dragul meu prieten, nici nu s-a pomenit ca cineva să se vindece de gloanțe cu ajutorul gârbaciului: dar erai bolnav și boala smintește creierul, așa că te iert.

— Și când pleci?

— Când o miji de ziuă; odihnește-te cât mai bine la noapte și mâine dacă poți, pornim împreună.

— Atunci pe mâine, — îi spuse Aramis, — căci de fier dac-ai fi și tot ai nevoie de odihnă.

A doua zi când d'Artagnan intră la Aramis în odaie îl găsi stând la fereastră.

— La ce te uiți așa? îl întrebă d'Artagnan.

— Pe legea mea, mă minunez de cei trei cai ca din povești, pe care-i țin grăjdarii de dârlogi; ce desfătare de prinț să călărești asemenea năzdrăvani!

— Uite, dragul meu Aramis, și dumneata îți poți îngădui desfătarea asta, căci unul din cei trei cai e al dumitale.

— Nu mai spune! Și care?

— Acela pe care o să ți-l alegi, căci mie mi-e totuna.

— Și pătura minunată de pe cal e tot a mea?

— Firește.

— Îți arde de glumă, d'Artagnan?

— De când vorbești franțuzește, nu mai glumesc.

— Și tot ai mei sunt și coburii aceia auriți, valtrapul de catifea și șaua cu scări de argint?

— De bună seamă ai dumitale, după cum calul care nechează e al meu și celălalt care se tot frământă e al lui Athos.

— Ai naibii cai, frumoși mai sunt!

— Sunt încântat că-ți plac.

— Și cine ți i-a dăruit? Regele?

— În nici un caz cardinalul: dar ce-ți pasă de unde vin; gândește-te numai că unul din cei trei e al dumitale.

— Îl iau pe cel pe care-l ține argatul roșcovan.

— S-a făcut!

— Slavă ție, Doamne! — se bucura Aramis, — uite că mi-a trecut orice urmă de durere: l-aș încăleca și cu treizeci de gloanțe în mădulare. Ah, pe sufletul meu, ce scări frumoase! Hei, Bazin, ia poftim încoa! Iute!

Bazin se ivi în pragul ușii, sanchiu și amorțit.

— Lustruiește-mi sabia, îndreaptă-mi pălăria, perie-mi pelerina și încarcă-mi pistoalele! înșiră Aramis.

— Porunca din urmă e de prisos, — îl opri d'Artagnan, căci în coburii șei pistoalele-s gata încărcate.

Bazin oftă.

— Liniștește-te, cumetre Bazin — îl sfătui d'Artagnan, — împărăția cerurilor se câștigă în fel și chip.

— Stăpânul mai că ajunsese un teolog de seamă, — se tângui Bazin, cu ochii în lacrimi — ar fi ajuns într-o zi episcop și poate chiar cardinal.

— Haide, sărmanul meu Bazin, haide, ia gândește-te puțin: ce zor să fii slujitor al bisericii? Nu ești ferit nici măcar de război; vezi bine că și cardinalul se duce să lupte cu coiful pe cap și cu baltagul în mână; dar despre domnul de Nogaret de la Valette ce zici? Și el e cardinal, și întreabă-l pe valetul lui de câte ori i-a oblojit rănille.

— Vai, domnule, știu și eu, — oftă Bazin, azi toate merg anapoda în lume!

În vremea asta, cei doi tineri și sărmanul valet coborâseră în curte.

— Ține-mi scara, Bazin, porunci Aramis.

Și Aramis se avântă în șa cu eleganța și sprinteneala lui obișnuită, dar după câteva răsuceli și câteva salturi ale mândrului animal, călărețul simți niște dureri atât de nesuferite, încât păli și se clătină în șa. D'Artagnan, care de teamă să nu i se întâmple ceva fusese toată vremea cu ochii pe el, se repezi, îl prinse în brațe și-l duse în cameră.

— Lasă, dragă Aramis, vezi de te îngrijește, — îl sfătui el, — voi pleca singur în căutarea lui Athos.

— Ești un om de fier, îi spuse Aramis.

— Nu, sunt norocos, atâta tot; dar ia spune cum o să-ți petreci timpul până mă întorc? Ai încheiat-o cu tălmăcirile despre degete și binecuvântări, ce zici?

Aramis zâmbi.

— Voi face versuri, spuse el.

— Știu, versuri la fel de parfumate ca răvașul cameristei doamnei de Chevreuse. Învață-l și pe Bazin meșteșugul versificației, asta o să-l mai mângâie. În ceea ce privește calul, încalecă-l în fiecare zi câte puțin, ca să-ți mai vii în fire.

— Oh! despre asta fii liniștit, — îl încredința Aramis, — când te vei întoarce, voi fi gata să te urmez.

Își luară rămas bun unul de la altul și zece minute mai târziu după ce-și dăduse prietenul în grija lui Bazin și a hangiței, d'Artagnan gonia spre Amiens.

În ce stare îl va găsi pe Athos, ba chiar mai mult, îl va mai găsi oare? Îl părăsise în grea cumpănă și se putea chiar să fi murit. Gândul acesta care-i întuneca fruntea, îi smulse fără să vrea suspine și-l făcu să sloboadă în șoaptă câteva înjurături de răzbunare. Din toți prietenii, Athos era cei mai în vârstă, s-ar fi zis deci, cei mai puțin apropiat de gusturile și înclinările lui.

Totuși d'Artagnan avea pentru acest gentilom o deosebită prețuire. Ținuta nobilă și distinsă a lui Athos, acele străfulgerări de măreție care scăpau când și când din umbra în care rămânea de bunăvoie, nezdruncinata lui liniște, pe care nimic nu izbutea s-o tulbure și care făcea din el cel mai plăcut tovarăș din lume, veselia silită și mușcătoare, acea cutezanță pe care ai fi luat-o drept oarbă, dacă n-ar fi fost urmarea celui mai neasemuit sânge rece, toate aceste însușiri stârneau mai mult decât stima, mai mult decât prietenia, ele stârneau admirația lui d'Artagnan.

Într-adevăr, chiar alături de domnul de Tréville, elegantul și nobilul curtean, Athos, în zilele lui de voie bună, putea înfrunța cu cinste comparația; era de statură mijlocie, dar cu o talie atât de zveltă și de bine făcută, încât în luptele cu Porthos doborâse de mai multe ori pe uriașul a cărui putere făcuse vâlvă printre mușchetari; capul lui cu ochii pătrunzători, cu nasul drept, cu bărbia asemeni bărbiei lui Brutus, avea mereu ca un ușor freamăt de măreție și de farmec; mâinile, pe care nu le îngrijea deloc, îl scoteau din fire pe Aramis care, în schimb, și le corcoala pe ale lui, cu nesfârșite alifii de migdale și cu uleiuri parfumate: glasul îi era răspicat și melodios totodată; apoi, ceea ce se desprindea pe nesimțite din Athos, care, totdeauna modest, stătea în umbră, era acea știință a purtării în lume și a obiceiurilor celei mai strălucite societăți, acele deprinderi nobile ce străbăteau de la sine și cele mai neînsemnate mișcări ale lui.

Dacă era vorba de un ospăț. Athos știa să-l întocmească mai bine ca orice om de lume, așezând pe fiecare comesean la locul său după rangul pe care i-l hărăziseră strămoșii sau pe care și-l câștigase singur; de era vorba despre știința heraldică, Athos cunoștea pe degete familiile nobile ale regatului, spița neamului lor, rudeniile, blazoanele și obârșia acestor blazoane. Eticheta n-avea tainițe care să-i fi rămas străine; știa drepturile marilor proprietari, cunoștea în amănunt vânătoarea și mai ales vânătoarea cu șoimi și într-o zi, discutând despre această prețioasă artă, îl uimise pe regele Ludovic al XIII-lea, care se bucura totuși de mare faimă.

Ca toți nobilii de vază ai acelor vremuri, călărea și încrucișa spada în chip desăvârșit. Mai mult: creșterea ce o primise nu lăsase la o parte nici chiar studiile

scolastice, atât de rare la gentilomi pe vremea aceea, încât surâdea când Aramis arunca frânturi latinești, și când Porthos se făcea că le înțelege; spre uimirea prietenilor, i se întâmplase chiar în două sau trei rânduri, când Aramis scăpase o greșeală de gramatică, să pună el verbul la timpul convenit sau substantivul la cazul corespunzător; pe lângă toate acestea, Athos era pildă de cinste într-un veac în care războinicii cădeau atât de ușor la învoială cu credința și conștiința cu amanții cu purtarea riguroasă din zilele noastre, iar săracii cu cea de a șaptea poruncă a lui Dumnezeu. Era, așadar, un bărbat cu totul neobișnuit, acest Athos.

Totuși, această fire atât de deosebită, această făptură atât de armonioasă, acest aluat atât de ales se întorcea pe nesimțite spre viața materială, așa cum bătrânii se îndreaptă spre un coborâș trupesc și moral. În orele lui de însingurare, și aceste ore se iveau adesea, Athos stingea tot ce era luminos în ființa lui și nimbul acela strălucitor pierdea ca într-o noapte adâncă.

Odată semizeul doborât, nu mai rămânea decât un biet om cu capul plecat, cu ochii rătăciți, cu vorba greoaie și împleticită, Athos se uita ceasuri întregi fie la sticla și paharul dinaintea lui, fie la Grimaud, care, obișnuit să-l înțeleagă prin semne, citea în privirea lipsită de vlagă a stăpânului până și cea mai mică dorință pe care i-o aducea numaidecât la îndeplinire. Dacă din întâmplare cei patru prieteni se întâlneau în asemenea clipe, o vorbă bâiguită după mari strădanii era toată partea lui Athos la convorbire, în schimb, dădea pe gât singur cât patru laolaltă, dar fără să se bage de seamă decât după încruntarea tot mai

vârtoasă a sprâncenelor și după întristarea tot mai adâncă a sufletului.

D'Artagnan, al cărui duh scormonitor și tăios îl cunoaștem, cu toate că ar fi dorit să prindă ceva din taina prietenului, nu izbutise să deslușească pricina acelei lăncezeli, nici împrejurările care o stârneau. Athos nu primea niciodată scrisori; el nu făcea nici un pas pe care să nu-l fi știut toți prietenii lui.

Nu se putea spune că mâhnirea i se isca de pe urma vinului, căci, dimpotrivă, el bea tocmai ca să lupte cu starea sufletească pe care leacul, după cum am mai spus, o întuneca și mai cumplit. Năvala copleșitoare a gândurilor negre nu putea fi pusă nici pe seama jocului, căci, spre deosebire de Porthos care cânta sau înjura după cum norocul îi surâdea sau ba, Athos se arăta la fel de nepăsător, fie că era în pierdere sau în câștig. Fusesse văzut într-o seară la cercul mușchetarilor câștigând o mie de pistoli și după aceea dând îndărăt până și centironul de gală brodat cu fir de aur; câștigase apoi tot ce pierduse, și pe deasupra o sută de ludovici; toate acestea fără ca frumoasele lui sprâncene negre să i se fi clintit, fără ca mâinile lui să-și fi pierdut culoarea lor sidefie și fără ca vorba lui, care în seara aceea era plăcută, să fi încetat o singură clipă a fi la fel de molcomă și de melodioasă.

De asemenea, căutătura-i mohorâtă n-avea nici o legătură cu toanele văzduhului, așa cum se întâmplă la vecinii noștri, englezii, căci restriștea lui era de obicei mai amarnică în pragul zilelor frumoase ale anului; iunie și iulie erau lunile cele mai îngrozitoare pentru Athos.

Prezentul nu-i pricinuia nici o mâhnire, iar când i se vorbea de viitor ridica din umeri; taina lui era deci

în trecut, ușa cum de altfel i se șoptise la ureche lui d'Artagnan.

Acest vâl misterios ce acoperea întreaga sa ființă, atrăgea și mai mult privirile către omul ai cărui ochi și a cărui gură nu destăinuiseră niciodată nimic, nici în toiul celei mai crunte beții, oricât de meșteșugite ar fi fost iscodirile.

— Cine știe, — își zicea d'Artagnan, — poate că bietul Athos nici nu mai trăiește și dacă a murit, e din vina mea, căci eu l-am târât în toată încurcătura asta de care n-avea habar cum a început, de care n-o să aibă habar cum s-a sfârșit, și de pe urma căreia n-ar fi tras nici un folos.

— Și unde mai puneți, domnule — adăugă Planchet, — că-i datoram poate viața. Țineți minte cum a strigat: “Fugi, d'Artagnan! M-au prins”. Și după ce a descărcat amândouă pistoalele, ce mai zgomot asurzitor făcea cu spada lui! Ai fi zis că se bat douăzeci de inși, sau mai degrabă, douăzeci de draci turbați!

Întărâtat de aceste cuvinte, d'Artagnan își îndemnă calul, care neavând nevoie de nici un îndemn, își ducea ca vântul călărețul din spinare.

Pe la unsprezece dimineața, se întrezărea Amiens-ul; la unsprezece și jumătate, se aflau în poarta hanului blestemat.

Deseori d'Artagnan cugetase la una din acele răzbunări grozave împotriva vicleanului hangiu, răzbunări care îți ung sufletul numai când te gândești la ele. Intră deci în han, cu pălăria lăsată peste ochi, cu mâna stângă pe mânerul spadei și cu dreapta plesnind din biciușcă.

— Mă mai cunoști? îl întrebă pe hangiu care-i ieșise înainte, ca să-l salute.

— N-am această cinste, înălțimea voastră, răspunse hangiu, holbându-și ochii în fața uluitoarei străluciri a noului sosit.

— Ah, nu mă cunoști?

— Nu, înălțime.

— Așa? Lasă că după două-trei vorbe, o să-ți aduci aminte. Ce-ai făcut cu gentilomul acela pe care, cu vreo cincisprezece zile în urmă, ai avut îndrăzneala să-l învinovățești că umblă cu bani măsluiți?

Hangiu pâlă, căci d'Artagnan se înfipsese crâncen în fața lui și Planchet urma pilda stăpânului.

— Vai, înălțime, nici nu mai pomeniți de el, se tângui hangiu, cu glas plângăreț. Dumnezeu, că scump mi-am mai plătit greșeala! Ah, sărăcuțul de mine!

— Eu te întreb: ce s-a făcut gentilomul?

— Rogu-vă ascultați-mă, înălțime, fiți îndurător. Pentru Dumnezeu, luați loc, vă rog!

Mut de mânie și de îngrijorare. d'Artagnan se așeză crunt ca un judecător. Planchet se rezemă cu fudul de jilțul lui.

— Iată cum s-a întâmplat, înălțimea voastră, — începu hangiu, tremurând din toate mădulele, — căci acum vă recunosc; sunteți acel de a plecat când m-am luat la gâlceavă ca un prost cu gentilomul de care vorbiți.

— Da, eu sunt; vezi dar că nu te poți aștepta la mărinimie, dacă nu spui tot adevărul.

— Ascultați-mă, vă rog, și o să știți tot.

— Te ascult.

— Autoritățile ne dăduseră de știre, cum că un vestit măsluitor de bani va sosi la han, împreună cu mai mulți tovarăși de ai lui, îmbrăcați toți ca ostași din gardă și ca mușchetari. Caii, valeții, chipurile

dumneavoastră; toate îmi fuseseră descrise de cu vreme.

— Pe urmă, pe urmă? întrebă d'Artagnan, care bănuia de unde veneau semnalmentele atât de grijuliu date.

— Potrivit ordinelor autorității, care mi-a mai trimis și un ajutor de șase oameni, am luat măsurile, chibzuite de mine drept grabnice, ca să pot pune mâna pe așa-zii măsluitori.

— Iarăși? se răsti d'Artagnan pe care cuvântul “măsluitor” îl scotea din sărite.

— Iertați-mă, înălțime, că dau zor cu ce nu trebuie, dar tocmai cu asta mă dezvinovățesc și eu. Autoritatea mă băgase în sperieți și știți doar că un hangiu nu se poate pune rău cu autoritatea.

— Încă o dată; unde e gentilomul? Ce s-a întâmplat cu el? A murit? Trăiește?

— Răbdare, înălțime, iacă spun și asta. S-a întâmplat așadar ce știți, și plecarea dumneavoastră pripită, — adăugă hangiuul cu o umbră de ironie ce nu-i scăpă lui d'Artagnan, — părea că încuviințează sfârșitul. Prietenul dumneavoastră, gentilomul, s-a apărut cu tot focul. Valetul lui, care din păcate se încăierase pe nepusă masă cu oamenii autorității, îmbrăcați în randași...

— Ah, mișelule — izbucni d'Artagnan, — va să zică erați cu toții în cărdășie, nu știu ce mă ține să nu vă fac praf pe toți!

— Vai! nu, înălțime, nu era nici o cărdășie, o să vedeți numaidecât. Domnul, prietenul dumneavoastră (iertați-mă că nu-i spun pe cinstitul său nume, pe care trebuie să-l aibă, dar dacă nu știm cum îl cheamă!), domnul, prietenul dumneavoastră, zic, după ce a scos doi oameni din luptă, cu două focuri de pistol, a

început să dea îndărăt, tot apărându-se cu spada cu care a mai sfârtecat încă pe unul din ai mei, iar pe mine m-a plesnit cu latul, de-am văzut stele verzi.

— Călăule, isprăvește odată! îi porunci d'Artagnan. Spune-mi ce e cu Athos?

— Tot dând îndărăt, cum am mai spus înălțimii voastre, a nimerit cu spinarea în scara pivniței și cum ușa era deschisă, a scos cheia și s-a încuiat înăuntru. Știau cu toții că n-are cum fugi de acolo și l-au lăsat în plata Domnului.

— Se înțelege, — adăugă d'Artagnan, — nu voiiați cu tot dinadinsul să-l omorâți, voiiați doar să-l țineți ferecat.

— Doamne sfinte! Să-l ferecăm noi, înălțime? Dar vă jur, s-a ferecat el singur înăuntru. Din capul locului făcuse treabă bunicică: unul omorât pe loc și alți doi grav răniți. Pe mort și pe amândoi răniții i-au ridicat camarazii lor, și n-am mai auzit pomenindu-se nimic nici de unii, nici de ceilalți. Eu, îndată ce mi-am venit în fire, m-am dus glonț la domnul guvernator, ca să-i istorisesc tot ce mi se întâmplase și să-l întreb ce măsuri să iau cu ostaticul. Dar domnul guvernator s-a holbat la mine, parc-ar fi căzut din cer; mi-a spus că n-are habar de tot ce îndrug, că ordinele primite nu porniseră de la el și că dacă mă-mpinge păcatul să scap cuiva că are vreun amestec în tot tărăboiul ăsta, atunci pune să mă spânzure. Pare-mi-se, domnule, că mă înșelasem, că arestasem pe unul în locul altuia, iar cel pe care ar fi trebuit să-l înhațe, dăduse bir cu fugiții.

— Și Athos? se răsti d'Artagnan, a cărui nerăbdare creștea la gândul că numita autoritate lăsase baltă lucrurile. Ce s-a întâmplat cu Athos?

— Grăbit să-mi îndrept greșeala față de ostatic, — urmă hangiul, m-am dus la pivniță ca să-i dau drumul. Vai, domnule, înăuntru nu mai era un om, era dracul în carne și oase. Când m-a auzit că vreau să-l las slobod, mi-a răspuns că asta-i capcană și că înainte de a ieși, vrea să-și pună condițiile lui. I-am vorbit cu toată umilința, căci îmi dădeam seama de neghiobia ce-o făcusem, ridicând mâna asupra unui mușchetar al maiestății sale, și l-am încredințat că sunt gata să mă supun la tot ce va cere.

— Întâi și-ntâi, mi-a spus, vreau să mi se dea valetul cu toate armele lui.

Ne-am grăbit să-i dăm ascultare; căci, mă înțelegeți, domnule, eram gata să facem tot ce ar fi dorit prietenul dumneavoastră. Domnul Grimaud (el și-a spus numele deși e cam zgârcit la vorbă), domnul Grimaud a fost deci coborât în pivniță, așa rănit cum era; și cum s-au văzut împreună, stăpânul lui a ferecat la loc ușa și ne-a poruncit să rămânem la noi în dugheană.

— Dar, în sfârșit, unde e acum? Unde e Athos? răcni d'Artagnan.

— În pivniță, domnule.

— Cum, nenorocitul, îl ții de atunci în pivniță?

— Vai de capul meu, nu, domnule. Noi să-l ținem în pivniță! Se vede că nu știți ce face în pivniță! Vai, dacă ați putea să-l faceți să iasă de acolo, v-aș fi recunoscător toată viața, v-aș aduce osanale ca unui sfânt.

— Zici că e în pivniță? O să-l găsesc acolo?

— Fără îndoială, domnule, i-a intrat în cap să nu mai iasă din pivniță. În fiecare zi îi dăm prin ferestruică pâine în vârful unei furci și de câte ori cere, îi mai dăm și carne; dar, vai de noi, nu pâinea și

carnea o stinge mai grozav. Am încercat odată să cobor la el cu doi oameni de-ai mei, dar s-a mâniat cumplit. Am auzit cum își încărca pistoalele și cum valetul îi încărca flinta. Când i-am întrebat ce aveau de gând să facă, gentilomul mi-a răspuns că puteau trage patruzeci de focuri, el și valetul lui, și că le vor da gata pe toate, dar nu va îngădui nici unuia din noi să pună piciorul în pivniță. Atunci, domnule, m-am dus să mă plâng guvernatorului, care mi-a răspuns că tot ce pătesc e pe bună dreptate și că asta o să mă învețe minte să mai hulesc cinstitele fețe care-mi cer găzduire.

— Așa că de atunci?... întrebă d'Artagnan pufnind în râs de mutra amărâtă a hangiului.

— Așa că de atunci, domnule, —, urmă acesta, — să nu dea Dumnezeu nimănui viața care o ducem noi aici; căci, domnule, trebuie să știți că toate merindele noastre sunt în pivniță; acolo ne ținem vinișorul în sticle și-n butoaie, acolo ne ținem berea, untdelemnul și d-ale băcăniei, slănina și cârnații; și cum nu e chip să coborâm în pivniță, suntem siliți să nu dăm călătorilor care trag la noi nici mâncare, nici băutură, așa că pe zi ce trece hanul nostru se duce de râpă: încă o săptămână cu prietenul dumneavoastră în pivniță, și ajungem la sapă de lemn.

— Așa ți-ar trebui, nemernicule. Nu se vedea de la o poștă după mutra noastră că eram oameni de omenie și nu măsluitori? Hai, spune!

— Da, domnule, da, așa e, recunosc hangiu. Dar ia ascultați acum, ascultați cum își iese iar din sărite.

— Trebuie să-l fi supărat cineva, își dădu părerea d'Artagnan.

— Dar nici noi n-avem încotro, — lămuri hangiu, — ne-au picat chiar acum doi gentilomi englezi.

— Ei și?

— Ei și! Știți și dumneavoastră că englezilor le place vinul bun; ba au cerut să le dăm din cel mai bun. Soția mea l-o fi rugat pe domnul Athos s-o lase să intre în pivniță ca să îndestuleze oaspeții și el s-o fi împotrivit ca de obicei. Ah! Dumnezeule! Auziți? Iadul pe pământ, nu alta.

Auzind într-adevăr gălăgie mare venind dinspre pivniță, d'Artagnan se ridică și, împreună cu hangiul care o luase înainte frângându-și de zor mâinile și cu Planchet, care-l urma ținându-și flinta gata încărcată, se apropie de locul cu pricina.

Cei doi gentilomi vedeau negru înaintea ochilor. Făcuseră drum lung și mureau de foame și de sete.

— Tiranie nemaipomenită! pălăvrăgeau ei în grai francez curat, deși cu accent străin. Un scăpat din balamuc să nu dea voia unor oameni cumsecade să-și folosească vinul! Uite, o să spargem ușa și dacă face pe turbatul, atunci îl omorâm.

— Mai domol, domnilor, mai domol! — se amestecă d'Artagnan scoțându-și pistoalele de la brâu, — nu veți omorî pe nimeni.

— Lasă, lasă, se auzea după ușă glasul liniștit al lui Athos. Numai să poftească încoace domnii mâncători de copii, că pe urmă vedem noi.

Oricât păreau ei de cutezători, cei doi gentilomi englezi se priviră șovăind; s-ar fi zis că înăuntrul pivniței sălășluiau unul din acei căpcăuni înfomețați, înfricoșători eroi ai basmelor populare, în al căror bârlog nimeni nu putea pătrunde fără a ispăși.

Urmară câteva clipe de tăcere: apoi, cum englezilor le era rușine să dea îndărăt, cel mai colțos dintre ei coborî cele cinci sau șase trepte ale scării și lovi cu piciorul în ușă, parcă ar fi vrut să dărâme un zid.

— Planchet, — îi spuse d'Artagnan încercându-și pistoalele, — îl iau în primire pe cel de sus, ai tu grijă de cel de jos. Ah, domnilor, se vede că vă arde de scărmaneală! Bine! Lasă că o să vă săturați!

— Dumnezeule, — răsună glasul adânc al lui Athos, — mi se pare că-l aud pe d'Artagnan.

— Eu sunt, — răspunse d'Artagnan, ridicându-și și el vocea, — eu, prietene, în carne și oase.

— Atunci e bine, — se bucură Athos, — le venim noi de hac acestor spărgători de uși!

Gentilomii își scoseseră spadele, dar erau prinși între două focuri; mai șovăiră o clipă, apoi, ca și întâia dată, trufia învingând, o a doua lovitură de picior făcu să trosnească ușa, de sus până jos.

— La o parte, d'Artagnan, la o parte, — strigă Athos, — dă-te la o parte că trag.

— Domnilor! — începu d'Artagnan, care nu-și pierdea niciodată cumpătul, — domnilor, gândiți-vă la ce faceți! Răbdare, Athos. Vă băgați într-o dandana fără rost și veți fi ciuruiți de gloanțe. Valetul meu și cu mine o să vă împrăscăm prin trei țevi și la fel o să vă vină și din pivniță; apoi mai avem și spadele pe care, vă spun eu, prietenul meu și cu mine le învârtim destul de binișor. Lăsați pe mine că rânduiesc eu și treburile dumneavoastră și ale mele. O să vi se aducă îndată de băut; pe cuvântul meu de cinste.

— Dacă o mai fi rămas ceva, bodogăni Athos, batjocoritor.

Hangiul simți trecându-i de-a lungul șirei spinării un fior de gheață.

— Cum, dacă a mai rămas! bâigui el.

— La naiba! Trebuie să fi rămas, — urmă d'Artagnan, — fii fără grijă, doar nu era să bea ei doi toată pivnița. Domnilor, puneți-vă spada în teacă.

— Atunci pune-ți și dumneata îndărăt pistoalele la brâu.

— Bucuros.

D'Artagnan dădu pilda. Apoi, întorcându-se spre Planchet îi făcu semn să-și descarce flinta.

Englezii, potoliți, își puseră bombănind spadele în teacă. Dar când li se istorisi în ce fel fusese închis Athos, dădură și ei vina pe hangiu, căci de felul lor erau gentilomi.

— Acum, domnilor, — îi sfătui d'Artagnan, — duceți-vă la dumneavoastră în cameră și mă pun chezaș că în zece minute vi se va aduce tot ce doriți.

Englezii salutară și ieșiră.

— Sunt singur, dragă Athos, fii bun și deschide-mi ușa, se rugă d'Artagnan.

— Îndată, răspunse Athos.

Se auzi atunci zgomotul asurzitor al mormanului de loazbe și de grinzi ce pârâiau și se rostogoleau — erau întăriturile pe care asediatul le dărâma el singur.

Câteva clipe mai târziu, prin ușa ce se dădea în lături, se ivi fața gălbejită a lui Athos care, furișându-și privirea, iscodea împrejurimile.

D'Artagnan se repezi de gâtul lui și-l sărută din toată inima: vrând să-l scoată afară din lăcașul mucezit, băgă de seamă că Athos se clătina.

— Ești rănit? întrebă el.

— Eu? Deloc, dar sunt beat-turtă, și află că nimeni pe lume nu și-a dat atâta osteneală ca mine pentru așa ceva. Pe Dumnezeul meu, hangiule, numai eu am dat pe dușcă cel puțin o sută cincizeci de sticle.

— Vai de capul meu! — se văicări hangiul — dacă valetul a băut numai pe jumătate din cât a băut stăpânul, atunci m-au lăsat sărac lipit.

— Grimaud e valet de casă mare și nu s-ar încumeta să bea din ce beau eu; el a băut numai din cel vărsat: ia ascultați, mi se pare că a uitat să pună cepul butoiului la loc; așa-i că curge?

D'Artagnan izbucni în hohote de râs în vreme ce fiorul rece al hangiului se schimba în fierbințeală.

La rândul lui, Grimaud apăru și el în spatele stăpânului, cu flinta pe umăr și bătăind din cap ca satirii beți din pânzele lui Rubens. Era stropit de sus până jos în față și spate cu o licoare unsuroasă, pe care hangiul o recunoscuse a fi cel mai bun untdelemn de măsline pe care-l avea.

Alaiul străbătu sala cea mare și se îndreptă spre cea mai frumoasă încăpere din han, pe care d'Artagnan pusese stăpânire cu de la sine învoire.

În vremea aceasta, hangiul și soția lui, fiecare cu câte o lampă în mână, se repeziră spre pivnița unde nu putuseră pătrunde atâta amar de vreme și unde-i aștepta o priveliște înspăimântătoare.

Dincolo de întăriturile alcătuite din loazbe, din scânduri și poloboace goale, bulucite după toate regulile artei strategice, și în care Athos făcuse o spărtură ca să poată ieși, se vedeau ici-colo plutind în băltoace de untdelemn și de vin, ciolanele șuncilor înfulecate, în vreme ce un morman de sticle sparte astupa ungherul din stânga pivniței, iar un butoi cu caneaua deschisă își pierdea ultimele lui picături de sânge. După cum a spus și poetul vremilor de demult, pustiul și moartea domneau acolo în voie, ca pe un întins câmp de bătălie.

Din cincizeci de cârnați atârnați de grinzi, mai rămăseseră doar zece.

Și deodată, prin bolta pivniței se auziră străbătând urletele de jale ale hangiului și ale neveste-si; până și

d'Artagnan se simți mișcat. Cât privește pe Athos, nici nu-și întoarse măcar capul. Adâncii dureri îi urmă însă mânia cumplită: înșfăcând o frigare, hangiul scos din minți se năpusti în camera unde se aflau cei doi prieteni.

— Adu-ne vin! porunci Athos, zărindu-l în prag.

— Vin! — răcni hangiul, ca nebun, — vin! Dar mi-ați băut vin de peste o sută de galbeni; sunt sărac lipit pământului, pierdut, zdrobit!

— Oare! — făcu Athos. — păi nouă ne era mereu sete.

— Dacă v-ați fi mulțumit măcar să beți, dar ați făcui țândări toate sticlele.

— M-ați împins peste o grămadă care a venit de-a dura. E vina voastră.

— Mi s-a dus tot untdelemnul!

— Untdelemnul e un balsam minunat pentru răni și bietul Grimaud trebuia și el să se oblojească pe unde l-ați lovit.

— Toți cârnații mei roși!

— Sunt o groază de șobolani în pivniță.

— O să mi le plătiți toate, se repezi hangiul deznădăjduit.

— Nemernic afurisit ce ești! răcni și Athos, sculându-se de pe scaun, dar căzu repede la loc, n-ar fi putut face eforturi mai mare. D'Artagnan îi veni în ajutor, ridicându-și amenințător biciușca.

Hangiul dădu un pas îndărăt și izbucni în lacrimi.

— Să-ți fie de învățătură; altădată să te porți mai omenește cu oaspeții trimiși de Dumnezeu! îl sfătui d'Artagnan.

— De Dumnezeu! Spuneți mai bine de Dracul!

— Ascultă, scumpule, — urmă d'Artagnan, — dacă o să ne mai spargi multă vreme urechile, să știi că ne

închidem toți patru în pivniță și atunci o să vedem noi dacă stricăciunile sunt chiar așa de mari cum spui.

— Îndurați-vă, domnilor, — se văicări hangiuul, — e vina mea, iată, mărturisesc. Dar nu mă năpăstuiți. Sunteți nobili mari, iar eu un pârlit de hangiu. Fie-vă milă de mine!

— Ei, dacă vorbești așa, parcă văd că mi se sfâșie inima și că lacrimile încep să-mi curgă cum curgea și vinul din poloboacele tale. Dracul nu-i atât de negru pe cât pare. Haide, vino încoace, să stăm de vorbă.

Hangiuul se apropie cu teamă.

— Vino îți spun, nu-ți fie frică, îi porunci Athos. Atunci, când am vrut să-ți plătesc, mi-am pus pe masă punga cu bani.

— Da, înălțimea voastră.

— În pungă erau șaiszeci de galbeni; unde-i punga?

— E depusă la grefă, înălțime: mi se spusese că nu erau bani buni.

— Cere punga mea îndărăt și păstrează-ți banii.

— Dar înălțimea voastră știe că grefa nu mai dă drumul la un lucru pe care a pus odată mâna; dacă n-ar fi fost bani buni, tot ar mai fi fost nădejde, dar, din păcate, erau din cei buni.

— Înțelege-te cu grefa, cumetre, asta nu mă privește, mai ales că nu mai am para chioară.

— Ia stați, — se amestecă d'Artagnan, — unde-i calul pe care-l avea Athos?

— În grajd.

— Cam cât face?

— Cel mult cincizeci de pistoli.

— Ba face optzeci, ia-l și să sfârșim odată.

— Ce e? îmi vinzi calul, — se miră Athos, — îl vinzi pe Baiazid al meu? Și eu pe ce să călăresc când voi porni la război? Pe Grimaud?

— Ți-am adus alt cal, îi spuse d'Artagnan.

— Altul?

— Și nemaivăzut de frumos! adăugă hangiul.

— Atunci, dacă mai e altul mai tânăr și mai frumos, ia-ți hodorogul și adu-ne de băut.

— Din care vin? întrebă hangiul, liniștit dintr-o dată.

— Din acela care e în fund, lângă șipci; au mai rămas vreo douăzeci și cinci de sticle, celelalte s-au spart când m-am rostogolit. Adu-ne șase.

“Omul ăsta-i un butoi fără fund, își spuse hangiul, în sinea lui; dacă mai rămâne încă cincisprezece zile aici și dacă plătește tot ce o bea, îmi pun din nou treburile pe roate.”

— Și nu uita, — urmă d'Artagnan, — să duci patru sticle din același vin celor doi nobili englezi.

— Acum până ne-o aduce vinul, istorisește-mi, d'Artagnan, ce s-a întâmplat cu ceilalți, dă-i drumul!

D'Artagnan începu să-i spună cum îl găsisese pe Porthos în pat cu piciorul scrântit și pe Aramis la masă între doi teologi. Pe când sfârșea de povestit, hangiul intră cu sticlele cerute și cu o șuncă rămasă, din fericire, afară din pivniță.

— Bine, — spuse Athos, umplând paharele amândurora — asta e prin urmare cu Porthos și Aramis, dar cu dumneata, prietene, ce e? Ce s-a întâmplat cu dumneata? Ai o mutră de înmormântare.

— Cred și eu, — răspunse d'Artagnan, — dintre noi toți eu sunt cel mai nenorocit.

— Tu, nenorocit? se miră Athos. Și pentru ce ești nenorocit? Haide, spune-mi.

— Mai târziu, murmură d'Artagnan.

— Mai târziu! Și de ce mai târziu? Fiindcă mă crezi beat, d'Artagnan? Ține bine minte ce-ți spun: niciodată

eu nu-s așa de limpede la minte ca la beție. Vorbește: sunt numai urechi.

D'Artagnan îi povesti pățania lui cu doamna Bonacieux.

Athos ascultă fără să clipească; și, la sfârșit, rosti răspicat:

— Deșertăciuni toate, m-auzi? Deșertăciuni!

Era o vorbă a lui Athos.

— Spui mereu deșertăciuni, dragul meu Athos! — îi răspunse d'Artagnan, — și nu-ți șade bine să vorbești așa, dumitale, care n-ai iubit niciodată.

Ochii stinși ai lui Athos scăpărară deodată, dar numai ca o străfulgerare; peste o clipă erau la fel de cețoși și de rătăciți.

— Așa e, — spuse el liniștit, — eu n-am iubit niciodată.

— Vezi, prin urmare, inimă de piatră, că n-ai dreptul să fii aspru cu inimile noastre duioase, spuse d'Artagnan.

— Inimi duioase, inimi străpunse, adăugă Athos.

— Ce spui?

— Spun că dragostea e o loterie în care câștigătorul câștigă moartea! Fii fericit că ai pierdut, scumpe d'Artagnan, crede-mă ce-ți spun. Singurul sfat pe care pot să ți-l dau este să pierzi totdeauna.

— Părea că mă iubește atâta!

— Părea!

— Ba nu! Mă iubea!

— Copil ce ești, nu e pe lume un singur bărbat care să nu fi crezut tot așa cum crezi, că iubita se prăpădește după el și, totuși, nu e unul care să nu fi fost înșelat de iubita lui.

— Afară de dumneata, Athos, care n-ai avut niciodată o iubită.

— Așa e, — încuviință Athos, după o clipă de tăcere,
— eu n-am avut niciodată iubită, nu, eu n-am avut
niciodată. Hai să bem!

— Dar atunci, înțeleptule, — urmă d'Artagnan, —
învață-mă ce trebuie să fac, dă-mi o mână de ajutor;
am și eu nevoie să știu, să caut și eu alinare.

— Alinare, pentru ce?

— În nenorocirea mea.

— Nenorocirea dumitale stârnește râsul, rosti Athos
ridicând din umeri. Aș fi curios să văd ce-ai spune
dacă ți-aș istorisi o poveste de dragoste.

— Care ți s-a întâmplat dumitale?

— Mie, sau unuia din prietenii mei, totuna.

— Spune, Athos, spune.

— Mai bine hai să bem.

— Bea și istorisește.

— Da, asta se poate, încuviință Athos golind și
umplând din nou paharul. Sunt două lucruri care
merg foarte bine împreună.

— Te ascult, îl îmbie d'Artagnan.

Athos vru să-și adune gândurile, dar cu cât se
străduia mai tare, cu atât d'Artagnan îl vedea pălind
mai cumplit; era în halul de beție în care bețivii de
rând cad și adorm. El visa cu glas tare și ochii
deschiși. Acest somnambulism al beției avea ceva
însălmântător.

— Vrei cu tot dinadinsul? întrebă el.

— Te rog, stărui d'Artagnan.

— Fie deci cum dorești. Unul din prietenii mei, spun
unul din prietenii mei, adică nu eu, — întâri Athos, cu
un zâmbet întunecat pe buze, — un conte de pe
meleagurile mele, adică din Berry, un nobil ca un fel
de Dandolo sau de Montmorency, s-a îndrăgostit la
vârsta de douăzeci și cinci de ani de o tânără fată de

șaisprezece ani, frumoasă ca un înger. Cu toată frăgezimea tinereții ei, avea o minte arzătoare, o minte nu de femeie, ci de poet; nu numai că plăcea, te îmbăta. Locuia într-un orășel împreună cu fratele ei, care era preot. Amândoi, străini de ținutul nostru. Veniseră nu se știe de unde, dar când o vedeai pe ea atât de frumoasă și pe frate-său atât de smerit, nici nu ți-ar fi trecut prin gând să-i întrebi de unde vin. De altminteri, se spunea că sunt de familie bună. Prietenul meu, care era stăpânul ținutului, ar fi putut s-o scoată din minți sau s-o siluiască, pe pofta inimii, era doar stăpânul. Cine ar fi îndrăznit să sară în ajutorul a doi străini, a doi pripășiți? Din nefericire, era om cinstit. A luat-o de nevastă. Prostul, neghiobul, dobitocul!

— Dar de ce vorbești așa, dacă o iubea? întrebă d'Artagnan.

— Așteaptă puțin, zise Athos. A dus-o la castelul lui și a făcut din ea doamna cea mai de vază din tot ținutul; trebuie să fiu drept și să recunosc că-și păstra cât se poate de bine rangul.

— Pe urmă? întrebă d'Artagnan.

— Pe urmă, într-o zi, pe când era la vânătoare cu soțul ei, — urmă Athos, cu glas scăzut și foarte pripit, — a căzut de pe cal și a leșinat; contele s-a repezit s-o ridice și când a văzut că răsufla greu în costumul prea strâns, i l-a sfâșiat cu pumnalul și i-a dezvelit umărul. Ghicește, d'Artagnan, ce avea pe umăr? întrebă Athos izbucnind într-un hohot de râs.

— De unde să știu?

— O floare de crin; era înfierată.

Și Athos sorbi dintr-o înghițitură paharul ce-l ținea în mână.

— Ce grozăvie! strigă d'Artagnan, — adevărat?

— Adevărul adevărat, dragul meu; îngerul era un demon. Biata fată furase.

— Și ce a făcut contele?

— Contele era un mare senior; avea dreptul de judecată pe pământurile lui, asupra celor mari și asupra celor mici. A sfâșiat de sus până jos hainele contesei, i-a legat mâinile la spate și a spânzurat-o de un copac.

— Doamne! Athos! Un omor! se îngrozi d'Artagnan.

— Da, omor, nimic mai mult, băigui Athos, galben ca ceara. Dar parcă iar m-au lăsat fără vin.

Și, apucând gâtul sticlei care mai era încă plină, o apropie de gură și o goli până la fund, așa cum ar fi golit un pahar.

Apoi își lăsă capul în mâini; d'Artagnan rămăsese înaintea lui, încremenit de spaimă.

— Asta m-a vindecat de femeile frumoase, poetice și drăgăstoase, urmă Athos, ridicându-se și curmându-și sfârșitul povestirii. Dea Domnul să te vindeci și dumneata! Hai să bem!

— Așadar, a murit? îngăimă d'Artagnan.

— Ducă-se naibii, răspunse Athos. Dar dă-mi, domnule, paharul. Șuncă, nemernicule!— răcnea el — cu ce vrei să bem!

— Și fratele ei? adăugă sfios d'Artagnan.

— Fratele ei? repetă Athos.

— Da, preotul!

— Am întrebat eu de el, ca să pun să-l spânzure, dar își părăsise parohia, încă din ajun și o luase la sănătoasa.

— S-a aflat cel puțin cine era ticălosul?

— Era fără îndoială întâiul amant și complicele frumoasei, un om cumsecade, care făcea pe popa cu

gând să-și mărite iubita și s-o căpătuiască. Sper că l-or fi făcut bucățele.

— Oh! Doamne! Doamne! murmură d'Artagnan, năucit de tot ce auzise.

— Haide, gustă din șunca asta, d'Artagnan, e grozavă, îl pofti Athos tăind o felie și punându-i-o în farfurie. Păcat că n-au fost cel puțin patru din astea în pivniță! Aș mai fi golit încă cincizeci de sticle.

D'Artagnan nu mai putea îndura convorbirea, simțea că-și pierde mințile. Își lăsă capul în mâini, ca și cum ar fi ațipit.

— Tinerii ăștia nu mai știu să bea, — șopti Athos privindu-l cu milă, — și totuși el e unul dintre cei mai zdraveni!...

Capitolul XXVIII. Întoarcerea

D'Artagnan rămăsese amețit de groaznică povestire a lui Athos; totuși, o mulțime de lucruri nu i se păreau prea limpezi în acest crâmpei de mărturisire. În primul rând, un om beat criță se destăinuise altuia destul de afumat și, cu toată toropeala ce-l cuprinsese după cele două, trei sticle de vin de Burgundia, care i se suise la cap, d'Artagnan își amintea a doua zi dimineața fiecare cuvânt al lui Athos, ca și cum pe măsură ce fusese rostit i s-ar fi întipărit în minte. Toată acea îndoială îi ațâța și mai mult dorința de a descoperi adevărul, așa că se duse la prietenul lui, hotărât să înnoade firul convorbirii din ajun; îl găsi însă pe Athos cât se poate de liniștit, adică era din nou cel mai cumpănit și mai de nepătruns dintre oameni.

De altminteri, ghicind gândul lui d'Artagnan, mușchetarul i-o luă înainte, după ce mai întâi amândoi își strânseseră mâna.

— Știu că eram beat turtă aseară, dragă d'Artagnan, — începu el, — mi-am dat seama tocmai azi dimineață, după limba care tot mi-era grea în gură și după pulsul agitat; mă prind c-am îndrugat o mulțime de bazaconii.

Și rostind aceste cuvinte, își pironi privirea asupra prietenului care se simți stânjenit.

— Nu, deloc, — răspunse d'Artagnan, — după câte țin minte, ai spus numai lucruri neînsemnate.

— Da? Mă miră! Credeam că ți-am istorisit o poveste de ți s-a ridicat părul măciucă.

Și se uită la tânărul lui prieten parcă ar fi vrut să-i citească până în adâncul sufletului.

— Pe legea mea, — răspunse d'Artagnan, — se vede că eram mai beat decât dumneata, fiindcă nu-mi aduc aminte de nimic.

Athos nu se lăsă înșelat și stăruie:

— Cred că ai băgat și dumneata de seamă, scumpe prietene, că fiecare își are toanele lui la beție, triste sau vesele; eu, când mă îmbăt, sunt abătut și odată beat, îi trag cu tot soiul de trăsnași lugubre pe care neroada mea de doică mi le-a băgat în cap. E un cusur al meu și încă un cusur mare, recunosc, dar încolo, duc bine la băutură.

Athos vorbea pe un ton atât de firesc, încât d'Artagnan începu să șovăie în părerile lui.

— Da, așa trebuie să fie, — încuviință tânărul, cu gând să descopere adevărul, — mi-aduc și eu aminte, ca prin vis, că am vorbit de spânzurați.

— Vezi? — se repezi Athos pălind și totodată încercând să râdă, — eram sigur! Să știi că spânzurații sunt gogorița mea.

— Da, da, — urmă d'Artagnan, — uite, acum mi-aduc aminte; da, era vorba... stai puțin... era vorba de o femeie.

— Chiar așa, — răspunse Athos, aproape ca varul de alb, — da, e povestea gogonată cu femeia blondă și, de câte ori încep cu chestia asta, înseamnă că sunt beat mort.

— Da, da, asta e, — adăugă d'Artagnan, — povestea cu femeia blondă, înaltă, frumoasă, și cu ochi albaștri.

— Da, și spânzurată.

— De soțul ei, un nobil de vază pe care l-ai cunoscut, urmă d'Artagnan, privindu-l țintă pe Athos.

— Ia te uită cât de ușor poți băga în bucluc pe un om când nu mai știi ce spui, recunosc Athos, ridicând din umeri, ca și când i-ar fi fost lui singur

milă de el. Hotărât lucru, de azi înainte nu mai vreau să mă îmbăt, d'Artagnan, e un nărav dezgustător.

D'Artagnan nu-i răspunse nimic.

Schimbând dintr-o dată vorba, Athos urmă:

— Voiam tocmai să-ți mulțumesc pentru calul pe care mi l-ai adus.

— Îți place? întrebă d'Artagnan.

— Da, dar nu cred c-ar fi dus la tăvăleală.

— Te înșeli, am gonit cu el zece leghe în mai puțin de o oră și jumătate și parcă n-ar fi făcut decât ocolul pieții Saint-Sulpice.

— Păcat, o să mă faci să-mi pară rău!

— Să-ți pară rău?

— Da, fiindcă nu-l mai am!

— Cum nu-l mai ai?

— Să-ți spun cum: azi dimineață, m-am sculat pe la șase; dumneata dormeai butuc și eu nu știam ce să fac. Nu mă dezmeticisem încă bine după cheful nostru de aseară; am coborât în sala mare, și ce să văd? Unul din englezii noștri se tocmea cu un geambaș ca să-și cumpere un cal; al lui murise ieri de dambla. M-am apropiat de el și când am văzut că vrea să dea o sută de pistoli pe un roib, i-am spus: am și eu un cal de vânzare.

— Și încă unul foarte frumos, a adăugat el; l-am văzut ieri; valetul prietenului dumitale îl ținea de dârlogi.

— Credeți că face o sută de pistoli?

— Da. Vreți să mi-l vindeți pe prețul ăsta?

— Nu-l vând, dar îl joc.

— Îl jucați?

— Da.

— Și ce jucăm?

— Zaruri.

— Zis și făcut; și am pierdut calul. Stai să vezi, urmă Athos, — pe urmă am câștigat îndărăt valtrapul.

D'Artagnan își încruntă fruntea.

— Îți pare rău? întrebă Athos.

— Spun drept că da, — răspunse d'Artagnan, — după calul ăsta trebuia să fim recunoscuți într-o zi pe câmpul de luptă; era o mărturie și o amintire, Athos, ai făcut rău.

— Ei, dragă prietene, ia pune-te în locul meu, — urmă mușchetarul — muream de plictiseală și pe urmă, zău că nu-mi plac caii englezești! Dacă nu e vorba decât să mă recunoască cineva, atunci ajunge șaua; bate la ochi destul. Cât privește calul, n-avem decât să născocim ceva, ca să-i îndreptăm dispariția. Ce dracu! un cal nu trăiește cât lumea; hai să zicem că pe al meu l-a găsit răpciuga.

D'Artagnan nu-și descreșea fruntea.

— Îmi pare rău, — adăugă Athos, — că pari să ții așa de mult la animalele astea, căci stai să vezi, n-am sfârșit încă.

— Ce-ai mai făcut?

— După ce am pierdut calul cu nouă puncte la zece, vezi ce lovitură, mi-a trecut prin gând să pun la joc și calul dumitale!

— Sper că te-ai mulțumit numai cu gândul.

— Dimpotrivă, l-am și adus la îndeplinire.

— Drace! murmură d'Artagnan, îngrijorat.

— Am jucat și am pierdut.

— Calul meu?

— Da, calul dumitale, șapte la opt; pentru un punct... știi zicala!

— Îți jur, Athos, că ți-ai pierdut mințile!

— Dragul meu, trebuia să-mi fi spus asta ieri, când ți-am istorisit bazaconiile acelea, nu astăzi. Ce mai

calea valea, am pierdut și valtrapul și frâul. Le-am pierdut toate.

— Dar e îngrozitor ce-mi spui.

— Așteaptă, nu știi tot; aș fi mare jucător dacă nu m-aș încăpățâna, dar mă încăpățânez; așa e și când beau; și i-ar m-am încăpățânat...

— Dar ce-ai mai fi putut juca? Nu mai aveai nimic.

— Ba da! Ba da, prietene! Ne mai rămânea diamantul care strălucește la degetul dumitale și pe care l-am ochit eu de ieri.

— Diamantul ăsta? strigă d'Artagnan ducând repede mâna la inel.

— Și cum mă pricep la nestemate, fiindcă am avut și eu vreo câteva, mi-am zis că al dumitale face o mie de pistoli.

— Sper, — se încruntă d'Artagnan, pe jumătate mort de spaimă, — că n-ai pomenit nimic de diamantul meu.

— Ba dimpotrivă, scumpul meu, înțelegi, acest diamant era tot ce mai aveam; cu el aș fi putut câștiga îndărăt harnașamentele, caii, ba chiar banii de drum.

— Athos, mă faci să mă cutremur! izbucni d'Artagnan.

— Așa că i-am vorbit partenerului meu despre diamantul dumitale, pe care-l băgase și el de seamă. Ce dracu, scumpule, porți în deget o stea de pe cer și ai vrea să n-o vadă nimeni? Crezi că s-ar putea așa ceva?

— Sfârșește, dragul meu, sfârșește, — îl rugă d'Artagnan, — căci, zău, cu liniștea asta a dumitale mă bagi în boală.

— Am împărțit prin urmare diamantul în zece părți de câte o sută de pistoli fiecare.

— Ah! îți arde de răs și vrei să mă pui la încercare, îl întrerupse d'Artagnan, care începea să-și iasă din fire.

— Da de unde, nu glumesc deloc! Aș fi vrut să te vad în locul meu! De cincisprezece zile nu zărisem chip omenesc și mă tâmpeam stând la taifas cu sticlele.

— Degeaba, asta tot nu te îndreptățește să joci pe diamantul meu! răspunse d'Artagnan, strângându-și nervos pumnul.

— Ascultă sfârșitul: zece partide pe câte o sută de pistoli partida. În zece aruncături de zaruri, fără revanșă. Din treisprezece aruncături, am pierdut tot. Treisprezece lovituri! Numărul 13 mi-a adus totdeauna nenoroc: era 13 ale lui iulie când...

— Ducă-se naibii! strigă d'Artagnan, ridicându-se de la masă. Întâmplarea din ziua aceea îl făcea s-o uite pe cea din ajun.

— Răbdare! — îl potoli Athos, — îmi făcusem și eu socotelile mele. Englezul era un ciudat; îl văzusem de dimineață stând de vorbă cu Grimaud și Grimaud mi-a spus că englezul îi propusese să-l ia în slujba lui. Atunci l-am jucat pe Grimaud, pe tăcutul Grimaud împărțit în zece părți.

— Știi că asta are haz! Și d'Artagnan izbucni în râs, fără să vrea.

— Chiar pe Grimaud, ai înțeles? Și cu cele zece părți din Grimaud, care la un loc nu fac nici o jumătate de pistol, am câștigat iar diamantul. Să mai spui că stăruința nu e o virtute!

— Pe legea mea, e nostim de tot, hohotea d'Artagnan împăcat, ștergându-și lacrimile de râs.

— Mă înțelegi, când am simțit că norocul se întoarce, am început să joc numai pe diamant.

— Ah. drace! se încruntă iarăși d'Artagnan.

— Am câștigat înapoi șaua și calul dumitale, pe urmă șaua și calul meu și, în sfârșit, le-am pierdut iar. Pe scurt, am pus iar mâna pe șaua dumitale și apoi pe

a mea, cu tot dichisul lor. Așa stau lucrurile în clipa de față, e o lovitură strașnică, așa că m-am oprit aici.

D'Artagnan răsufală ușurat ca și când i s-ar fi luat o piatră de pe inimă.

— În sfârșit, diamantul mi-a rămas? întrebă el sfios.

— Întreg, dragă prietene, și pe deasupra, șeile armăsarului dumitale și ale armăsarului meu.

— Ce să facem cu șeile, fără cai?

— Am eu ceva în gând.

— Athos, iar mă înspăimânți.

— Ascultă-mă: dumneata, d'Artagnan, n-ai mai jucat de multă vreme, așa-i?

— Și nici n-am chef să joc.

— Să nu spunem vorbe mari. Ziceam ca n-ai jucat de multă vreme; înseamnă atunci că poți avea noroc.

— Să zicem! Pe urmă?

— Uite, englezul și tovarășul lui mai sunt încă aici. Am băgat de seamă că-i pare grozav de rău după hamuri. Pe de altă parte, dumneata ții la cal. În locul dumitale, aș pune la bătaie șeile cu toate celelalte contra calului.

— Dar n-o să vrea numai pentru o singură șa.

— Atunci, joacă-le pe amândouă, eu nu sunt egoist ca dumneata.

— Ai face lucrul ăsta? întrebă d'Artagnan șovăitor, căci vrând-nevrând, încrederea lui Athos începea să-l câștige.

— Pe cinstea mea, și le-aș juca pe un singur zar.

— Dar vezi, fiindcă am pierdut caii, țineam cu tot dinadinsul să păstrăm măcar șeile.

— Joacă atunci pe diamantul dumitale.

— Ba nicidecum! Niciodată, m-auzi? Niciodată!

— Drace! mormăi Athos, — ți-aș propune să-l pui la bătaie pe Planchet, dar cum am mai încercat o dată, te pomenești că nu mai vrea englezul.

— Hotărât lucru, dragă Athos, e mai bine să nu risc nimic.

— Păcat, — zise, dezamăgit, Athos, — englezul ăsta e doldora de bani. Ei, Doamne! încearcă o dată. O singură dată și gata...

— Și dacă pierd?

— Vei câștiga.

— Și dacă totuși pierd?

— Atunci vei da șeile.

— Hai, fie pentru o singură dată, primi d'Artagnan.

Athos se duse după englez și-l găsi în grajd, unde sorbea din ochi hamurile. Prilejul era minunat. Îi spuse condițiile lui. Șeile, căpestrele și celelalte contra unui cal sau a sumei de o sută de pistoli, la alegere. Englezul socoti repede: toate laolaltă făceau trei sute de pistoli; căzu deci la învoială.

D'Artagnan aruncă zarurile tremurând, și dădu la iveală numărul trei. Fața lui de ceară îl înspăimântă pe Athos, care se mulțumi să spună:

— Zar nenorocos, prietene, domnul va avea deci caii cu harnașamente cu tot.

Încântat, englezul nu-și mai dădu osteneala să amestece zarurile și le aruncă pe masă fără să mai privească, încredințat de izbândă; d'Artagnan stătea cu capul întors, ca să-și ascundă paraponul.

— Uite, uite, uite! — zise Athos cu vocea-i liniștită, — zarul ăsta e nemaipomenit; l-am văzut doar de patru ori în viața mea: doi ași!

Englezul privea și nu-i venea să creadă, d'Artagnan privea și nu mai putea de bucurie.

— Da, — urmă Athos, — numai de patru ori; o dată la domnul de Créquy, altă dată la mine, la țară, în castelul meu de la... pe vremea când aveam un castel; a treia oară la domnul de Tréville, unde zarul ne-a uimit pe toți, și, în sfârșit, a patra oară într-o cârciumă unde eu am aruncat zarul și m-a făcut să pierd o sută de galbeni și o cină.

— Domnul își ia calul îndărăt? întrebă englezul.

— Vezi bine! răspunse d'Artagnan.

— Fără revanșă, nu-i așa?

— După înțelegerea noastră, fără revanșă. Aduceți-vă aminte.

— Așa e! calul va fi dat în grija valetului dumitale, domnule.

— O clipă, spuse Athos. Dă-mi voie, domnule vreau să spun câteva cuvinte prietenului meu.

— Poftim.

Athos îl trase la o parte pe d'Artagnan.

— Ce mai vrei de la mine, ispitorule? îl întrebă el. Vrei să mai joc?

— Nu, vreau să te gândești.

— La ce?

— O să-ți iei îndărăt calul, nu-i așa?

— Firește.

— Socot să greșești, eu aș lua suta de pistoli; știi că ai jucat hamurile contra calului sau a sutei de pistoli, la alegere. Eu aș lua suta de pistoli.

— Ba eu iau calul.

— Și eu îți spun că greșești; ce-o să facem noi doi cu un singur cal, nu pot călări la spatele dumitale, pe același cal, și să fim ca cei doi fii Aymon²² care și-au

²² Aluzie la romanul cavaleresc francez din sec. XII, "Cei patru fii Aymon".

pierdut fratele; și nici nu mă poți umili călărind alături de mine pe un splendid armăsar. Eu, n-aș sta o clipă la îndoială, și aș lua suta de pistoli; avem atâta nevoie de bani, ca să ne întoarcem la Paris.

— Eu țin la calul ăsta, Athos.

— Și faci rău, prietene, un cal poate să-și scrântească un picior, poate să se poticnească, poate să cadă, să-și zdrelească genunchii, în sfârșit, un cal mănâncă dintr-o iesle în care a mâncat altul bolnav de răpciugă, și iată cum se pierde un cal, sau mai bine-zis, cum se pot pierde o sută de pistoli; apoi, nu uita că stăpânul mai trebuie să-și hrănească calul, pe câtă vreme, dimpotrivă, o sută de pistoli îl hrănesc pe stăpân.

— Și cum o să ne întoarcem?

— Pe caii valeților noștri! O să-și dea oricine seama după înfățișarea noastră că suntem oameni subțiri.

— Frumos o să ne mai șadă pe niște mârțoage, în vreme ce Aramis și Porthos vor zburda pe armăsarii lor!

— Aramis! Porthos! îl îngână Athos, izbucnind în râs.

— Ce te-a găsit? întrebă d'Artagnan, care nu se dumirea pentru ce prietenul e atât de vesel.

— Nimic, nimic, mai departe, îl îmbie Athos.

— Atunci, părerea dumatăle?

— Părerea mea e să iei suta de pistoli; cu suta asta o să benchetuim până la sfârșitul lunii; am tras până acum destule și ar fi bine să ne mai odihnim puțin.

— Să mă odihnesc? Nu, Athos, cum ajung la Paris m-apuc s-o caut pe biata femeie.

— Și crezi că pentru așa ceva o să-ți folosească mai mult calul decât banii grei de aur? Ia suta de pistoli, prietene, îți spun eu, ia suta de pistoli.

Lui d'Artagnan nu-i mai trebuia mult ca să se dea bătut. Ultimele cuvinte i se părură hotărâtoare. De altfel, dacă s-ar fi împotrivit mai îndelung, i-ar fi fost teamă să nu pară un egoist în ochii lui Athos; primi deci sfatul și alese suta de pistoli, pe care englezul i-o și numără pe loc.

După aceea, singurul lor gând a fost să pornească la drum. Pentru a încheia pace cu hangiul, pe lângă calul bătrân al lui Athos, mai dădură și șase pistoli. D'Artagnan și Athos încălecară deci pe caii lui Planchet și Grimaud, iar cei doi valeți o luară pe jos, cu șeile în cap.

Oricât de păcătoși erau caii, cei doi prieteni își lăsară repede în urmă valeții și în scurtă vreme ajunseră la Crèveœur. De departe îl zăriră pe Aramis rezemat de fereastră și privind melancolic, întocmai ca sora mea Ana²³, la norul de colb ridicat în zare.

— Ei! Aramis! Ce dracu faci acolo? strigară cei doi prieteni.

— Ah, dumneata ești, d'Artagnan, dumneata, Athos? răspunse tânărul. Cugetam la rezeala cu care trec toate în lumea asta și mă uitam după calul meu englezesc, care tocmai se îndepărta și dispărea într-un vârtej de praf, ca o întruchipare vie a nestatorniciei bunurilor pământești. Viața ea însăși se poate mărgini la trei cuvinte, *Erat, est, fuit*.

— Adică, ce vrei să spui cu asta? întrebă d'Artagnan, care începea să bănuiască adevărul.

²³ Zicală franțuzească: “a privi, a aștepta ca sora mea Ana”; face aluzie la momentul din povestea lui Ch. Perrault, *Barbă Albastră*, când soția lui Barbă Albastră o pune pe sora ei, Ana să privească în zare, să vadă dacă nu sosesc frații ei să o salveze.

— Vreau să spun că m-am păcălit zdravăn; șaiszeci de galbeni pentru un cal care, după felul cum aleargă, sigur că face în trap cinci leghe pe oră.

D'Artagnan și Athos se porniră pe răs.

— Dragă D'Artagnan, — urmă Aramis, — te rog nu te supăra pe mine, nevoia nu cunoaște lege; de altminteri, sunt cel dintâi pedepsit, fiindcă mișelul de geambaș mi-a tras chiulul cu cel puțin cincizeci de galbeni. Bine de voi! Sunteți păstrători, nu ca mine, umblați pe caii valeților voștri, și i-ați lăsat pe valeți să vă aducă armăsarii agale, de dârlogi, copăcel-copăcel.

În aceeași clipă, un furgon care se zărea de câteva minute pe drumul de la Amiens se opri: dinăuntru coborâră grăbiți Grimaud și Planchet, cu câte o șa în cap. Furgonul se întorcea gol la Paris și cei doi valeți se învoiseră să-i dea căruțașului de băut tot lungul drumului, iar el să-i ducă pe sus.

— Ce înseamnă asta? întrebă Aramis, văzând ce se petrece, — cum adică, numai șeile?

— Înțelegi acum? întrebă Athos.

— Dragii mei prieteni, întocmai ca și cu mine. Așa mi-a venit și mie: să păstrez hamurile. Hei, Bazin, du șaua mea cea nouă lângă a domnilor.

— Și ce-ai făcut cu popii dumitale? întrebă d'Artagnan.

— Dragul meu, i-am poftit la masă a doua zi, — începu Aramis, — în treacăt fie zis, am dat aici peste un vin minunat; i-am afumat cum am putut mai bine, așa că preotul m-a oprit să lepăd tunica de mușchetar, iar iezuitul m-a rugat să mă fac luntre și punte ca să-l primească și pe el în rândul mușchetarilor.

— Fără teză! — strigă d'Artagnan, — fără teză! Cer desființarea tezei!

— De atunci, — urmă Aramis, — duc o viață plăcută. Am început un poem în versuri de câte o silabă; e destul de greu, dar valoarea oricărui lucru stă tocmai în greutatea realizării. Subiectul poemului e dragostea. Am să vă citesc primul cânt; are patru sute de versuri și ține un minut.

— Pe legea mea! dragă Aramis, — răspunse d'Artagnan, care ura versurile aproape la fel ca și limba latină, — adaugă la marea însușire a greutății pe aceea a scurtimii și atunci poți fi sigur că poemul dumitale, dacă nu va avea alte însușiri, le va avea măcar pe acestea două.

— Apoi, — urmă Aramis, — veți vedea că el oglindește simțăminte curate. Ah, prin urmare, prieteni, ne întoarcem la Paris, nu-i așa? Bravo, sunt gata de drum; îl vom vedea iar pe bunul Porthos, asta mă bucură. N-o să mă credeți, dar îi duceam lipsa zevzecului ăsta. Sunt sigur că el nu și-ar fi vândut calul nici pentru un regat. Abia aștept să-l văd pe cal și pe șa. Sunt sigur că lumea o să-l ia drept marele Mogol²⁴.

Făcură un popas de o oră ca să mai răsufle caii; Aramis își plăti socoteala la han. Îl trimise pe Bazin în furgon, alături de tovarășii lui, apoi porniră cu toții la drum, ca să-l ia și pe Porthos.

Îl găsiră aproape vindecăt și mai puțin palid decât îl văzuse d'Artagnan când trecuse pe la el, întâia oară. Stătea la o masă și, deși singur, în fața lui adăsta o cină pentru patru persoane. Era alcătuită din mâncăruri cu carne meșteșugit pregătite, din vinuri alese și din fructe minunate.

²⁴ Împăratul mongolilor.

— Ia te uită! rosti el ridicându-se, — sosiți la vreme, domnilor, eram tocmai la supă așa că o să luați masa cu mine.

— Oh, oh! — făcu d'Artagnan, — de data asta sunt sigur că sticlele astea nu le-a prins Mousqueton cu lațul, și apoi, uite ce-mi văd ochii: friptură împănată, mușchi de vacă...

— Mă întăresc, — lămuri Porthos, — mă întăresc, nimic nu slăbește ca afurisitele astea de scrântituri: ai avut vreodată așa ceva, Athos?

— Nu, niciodată; dar mi-aduc aminte că în încăierarea noastră din strada Férou, am primit o lovitură de spadă care, după cincisprezece sau optsprezece zile, m-a făcut să sufăr tot ca și scrântitura dumitale.

— Eu sper, dragă Porthos, că mâncărurile astea nu erau numai pentru dumneata singur, nu-i așa? întrebă Aramis.

— Nu, — răspunse Porthos. — așteptam tocmai vreo câțiva gentilomi de prin împrejurimi, care m-au vestit adineauri că nu vor veni; puteți să le luați locul, pentru mine o să fie cu atât mai plăcut. Hei, Mousqueton, adu-ne scaune și încă un rând de sticle cu vin.

— Știți voi oare ce mâncăm noi acum? întrebă Athos după vreo zece minute.

— Nostimă întrebare, — răspunse d'Artagnan, — eu mănânc vițel împănat cu anghinare și măduvă.

— Și eu, mușchiuleț de miel, adăugă Porthos.

— Iar eu, piept de pasăre, spuse și Aramis.

— Vă înșelați cu toții, domnilor, — răspunse grav Athos, — mâncați carne de cal.

— Haida de! făcu d'Artagnan.

— De cal! murmură Aramis cu o strâmbătură de dezgust.

Numai Porthos nu spunea nimic.

— Da, de cal, nu-i așa, Porthos, că mâncăm calul, poate chiar cu valtrap cu tot?

— Nu, domnilor, am păstrat hamurile, lămuri Porthos.

— Pe legea mea, niciunul din noi nu-i mai breaz ca celălalt, — rosti Aramis, — s-ar zice că ne-am înțeles cu toții.

— Ce vreți, — urmă Porthos, — oaspeții mei se simțeau stingheriți când îmi vedeau calul și n-am vrut să-i umilesc.

— Apoi, poate că ducesa dumitale nu s-a întors încă de la băi, nu-i așa? întrebă d'Artagnan.

— Da, nu s-a întors încă, răspunse Porthos. Și pe legea mea, mi s-a părut că guvernatorul provinciei, unul din gentilomii pe care-i așteptam azi la masă, ține atât de mult să-l aibă, încât i l-am dăruit.

— L-ai dăruit? se miră d'Artagnan.

— Oh, Doamne! Da, l-am dăruit! Țasta e cuvântul, — urmă Porthos, — căci făcea cel puțin o sută cincizeci de galbeni și calicul n-a vrut să-mi dea mai mult de optzeci.

— Fără șa? zise Aramis.

— Da, fără șa.

— Vedeți domnilor, — adaugă Athos, — că tot Porthos a făcut cea mai bună afacere dintre toți!

Izbucniră cu toții în hohote de râs, încât Porthos nu mai știe ce să creadă; dar când îi deslușiră pricina veseliei lor, o împărtăși și el, cu râsul lui zgomotos, după cum îi și era obiceiul.

— Așa că acum avem cu toții bani, spuse d'Artagnan.

— Afară de mine, — îl întrerupse Athos, — vinul spaniol al lui Aramis mi s-a părut atât de bun, încât am poruncit să încarce vreo șaizeci de sticle în furgonul valeților; acum sunt aproape lefter de bani.

— Și eu la fel, adăugă Aramis. Închipuiți-vă, am dăruit până și ultima lețcaie bisericii din Montdidier și iezuiților din Amiens; pe urmă făgăduisem anumite danii pe care a trebuit să le fac; am mai dat și acatiste pentru mine și pentru dumneavoastră, acatiste care se vor citi, domnilor, și care, sunt încredințat, ne vor feri de rele.

— Dar credeți că pe mine scrântitura mea nu m-a costat nimic? vorbi și Porthos, — fără să mai pun la socoteală rana lui Mousqueton, pentru care a trebuit să chem medicul de două ori pe zi și să-i plătesc îndoite vizitele, fiindcă tontul de Mousqueton a lăsat să-i intre un glonte într-un anumit loc, pe care de obicei nu-l arăți decât spițerilor; de aceea i-am și pus în vedere nu cumva să se mai lase rănit prin partea locului.

— Haide, haide, — spuse Athos, schimbând un surâs cu d'Artagnan și cu Aramis, — văd că te-ai purtat boierește cu bietul băiat; dovadă că ești un bun stăpân.

— Pe scurt, urmă Porthos, dacă-mi plătesc socoteala, mai rămân doar cu vreo treizeci de pistoli.

— Și eu cu o duzină de pistoli, adăugă Aramis.

— Prin urmare, — socoti Athos, — s-ar zice că noi doi suntem bogătașii societății. Dumitale, d'Artagnan, cât îți mai rămâne din suta de pistoli?

— Din suta mea de pistoli? În primul rând ți-am dat dumitale cincizeci.

— Crezi?

— La naiba!

— Da! E adevărat, mi-am adus aminte.

— Apoi, am plătit șase pistoli hangiului.

— Ce dobitoc și hangiul acela! Dar de ce i-ai mai dat șase pistoli?

— Păi, dumneata mi-ai spus să-i dau.

— Așa-i, zău, prea sunt bun. Într-un cuvânt, cât îți mai rămâne?

— Douăzeci și cinci de pistoli, răspuse d'Artagnan.

— Și, mie, — zise Athos, scoțând niște mărunțiș din buzunar, — mie...

— Dumitale nimic.

— Pe legea mea, cam așa ceva, nimic sau atât de puțin, încât nici nu face să-i mai pun la socoteală.

— Și acum, să socotim cât avem cu toții laolaltă.

— Dumneata, Porthos?

— Treizeci de pistoli.

— Dumneata, Aramis?

— Zece pistoli.

— Și dumneata, d'Artagnan?

— Douăzeci și cinci.

— Asta face în total? întreba Athos.

— Patru sute și șaptezeci și cinci de livre! răspuse d'Artagnan, care socotea la fel de bine ca și Arhimede.

— Și cum sosim la Paris o să mai avem încă patru sute, — adăugă Porthos, — în afară de șei și hamuri.

— Dar caii noștri de la escadron? aminti Aramis.

— Să facem așa: din cei patru cai ai valeților, să cumpărăm doi cai pentru stăpâni, pe care să-i tragem la sorti; cele patru sute de livre fac tocmai cât o jumătate de cal pentru unul din cei fără cai, iar fundul buzunarelor să-l dăm lui d'Artagnan, care are mână norocoasă, și să se ducă el să-l joace în prima speluncă ce i-o ieși în cale.

— Acum haideți să mâncăm, — îi pofti Porthos, — că se răcește mâncarea.

Ceva mai liniștiți în privința viitorului lor, cei patru prieteni făcură cinste ospățului din ale cărui rămășițe s-au înfruptat în urmă domniei Mousqueton, Planchet și Grimaud.

Ajuns la Paris, d'Artagnan găsi o scrisoare din partea domnului de Tréville, care-i aducea la cunoștință că potrivit cererii sale, regele binevoia a-i îngădui intrarea în rândul mușchetarilor.

Cum acesta era visul cel mai drag al lui d'Artagnan, bineînțeles în afara dorinței de a o regăsi pe doamna Bonacieux, el alergă bucuros la prietenii lui, de care se despărțise doar de vreo jumătate de ceas și pe care-i găsi abătuți și grozav de îngrijorați. Țineau sfat acasă, la Athos, ceea ce însemna că se așteptau cu toții la împrejurări grele.

Domnul de Tréville le trimisese tocmai de veste că maiestatea sa luase hotărârea să înceapă ostilitățile la 1 mai, așa că trebuiau să-și pregătească neîntârziat echipamentul de război.

Cei patru înțelepți se priviră buimăciți: domnului de Tréville nu-i ardea de glumă când era vorba de disciplină.

— Și la cât credeți voi că se ridică echipamentele? întrebă d'Artagnan.

— Oh! ce să mai vorbim, — răspunse Aramis, — ne-am făcut socotelile cu o zgârcenie de spartani, și tot ne trebuie fiecăruia cam vreo mie cinci sute de livre.

— De patru ori cincisprezece fac șaiszeci, asta înseamnă șase mii de livre, socoti Athos.

— Eu aș crede că numai o mie de livre de cap de om, — spuse d'Artagnan, — e drept, nu vorbesc ca un spartan, ci ca un procuror...

La auzul cuvântului de procuror Porthos se trezi.

— Stați, — zise el, — mă bate un gând.

— Și asta e ceva, încuviință tacticos Athos. În ceea ce mă privește, eu n-am nici umbră de așa ceva; cât despre d'Artagnan, părerea mea e că fericirea de a fi de azi înainte printre noi i-a luat mințile; auzi, o mie de livre! Țin să vă fac cunoscut că numai mie îmi trebuiesc două mii.

— De patru ori doi fac opt, — socoti Aramis, — așadar ne trebuiesc opt mii de livre pentru echipamentele noastre. E drept însă că în echipamente intră și șeile pe care le avem.

— Pe deasupra, — urmă Athos, așteptând să plece d'Artagnan, care se ducea să mulțumească domnului de Tréville, — pe deasupra avem și frumosul diamant care strălucește la degetul prietenului nostru. Ce naiba, d'Artagnan e prea inimos ca să-și lase prietenii la strâmtoare atunci când poartă în deget o avere cu care s-ar răscumpăra un rege!

Capitolul XXIX. Goana după echipament

Cel mai îngrijorat dintre cei patru prieteni era fără îndoială d'Artagnan, deși, ca oștean al gărzii, el se putea echipa mai ușor decât domnii mușchetari care erau toți nobili de vază; dar, după cum am mai văzut, cadetul nostru din Gasconia era din fire prevăzător și aproape zgârcit, iar pe lângă asta (lămuriți-vă nepotrivirile), fălos, nevoie mare, încât i-ar fi putut ține hangul lui Porthos. În afară de aceste fumuri deșarte care nu-i dădeau pace, d'Artagnan era surprins și de o grijă mai puțin egoistă. Cercetările lui în legătură cu doamna Bonacieux nu scosese nimic la iveală. Domnul de Tréville îi vorbise reginei; maiestatea sa nu știa unde se află tânăra negustoreasă și făgăduise doar că va pune s-o caute. Această făgăduială, oarecum îndoielnică, nu-l liniștea deloc pe d'Artagnan.

Athos nu se clintea din camera lui; era hotărât să nu facă nici o mișcare în vederea echipamentului.

— Ne mai rămân cincisprezece zile, — spunea prietenilor lui, — ei bine, dacă după aceste cincisprezece zile n-am putut găsi nimic, sau mai bine-zis dacă nimic nu m-a putut găsi pe mine, deoarece sunt prea bun catolic pentru ca să-mi zbor creierii, am să mă iau la hartă cu patru ostași de-ai eminenței sale sau cu opt englezi și am să mă bat cu ei până s-o găsi unul să măucidă, ceea ce trebuie să mi se întâmple dat fiind numărul lor. Se va zice atunci că am murit pentru rege, așa că îmi voi fi îndeplinit datoria fără să mai am nevoie de echipament.

Porthos se plimba de colo-colo, cu mâinile la spate, clătinând din cap și boscorodind:

— Eu nu mă las de gândul meu.

Îngrijorat. Aramis tăcea chitic.

Din aceste jalnice amănunte se poate înțelege câtă deznădejde domnea în rândul prietenilor.

La rândul lor valeții, ca și armăsarii lui Hipolit, împărtășeau grija cea mare a stăpânilor. Mousqueton strângea miezi de pâine; Bazin, înclinat din fire spre smerenie, nu mai ieșea din biserică; Planchet își holba ochii după muște și Grimaud, pe care nici deznădejdea tuturor nu-l putea hotărî să rupă tăcerea poruncită de stăpân, scotea niște oftaturi, de se-nduioșau până și pietrele.

Cei trei prieteni, căci după cum am spus Athos se jurase să nu facă nici un pas ca să-și caute echipamentul, plecau de acasă cum mijeau de ziuă și se întorceau în toiul nopții. Rătăceau pe străzi cercetând fiecare lespede, cu de-amănuntul, ca să vadă dacă nu cumva vreunul din cei care trecuseră pe acolo înaintea lor nu scăpase pe jos vreo pungă. S-ar fi zis că luau urmele cuiva, atât erau de atenți pretutindeni pe unde treceau. Când se întâlneau, căutătura lor deznădăjduită părea a spune: Ai găsit ceva?

Totuși, cum întâi și-întâi lui Porthos i se abătuse în minte un gând și cum ținea morțiș la gândul lui, tot el trecu primul la fapte. Era om de ispravă, nu glumă, acest Porthos! D'Artagnan îl zări într-o zi când se îndrepta spre biserică Saint-Leu și se luă după el într-o doară. Îl văzu intrând în sfântul lăcaș după ce-și răsucise mustața și-și netezise barbișonul, cea ce era la el semnul prevestitor al unor strașnice gânduri de cucerire. Cum d'Artagnan pășea tiptil ca să se poată strecura, Porthos crezu că nu-l văzuse nimeni. D'Artagnan intră în urma lui. Porthos se rezemă de un stâlp, iar d'Artagnan, la fel de tiptil, se rezemă și el de cealaltă parte a stâlpului.

Tocmai atunci se ținea o predică, așa că biserica era înțesată de lume. Porthos se folosi de prilejul binevenit pentru a furișa ochiade femeilor: mulțumită îngrijirilor lui Mousqueton, așa cum arăta Porthos ca înfățișare nu s-ar fi putut bănui năruirea lui lăuntrică; e adevărat că pălăria îi era cam roasă, pana de la pălărie cam ieșită de soare, broderiile cam feștelite, dantelele cam destrămate, dar în penumbra înconjurătoare, toate aceste nimicuri se topeau și Porthos rămânea tot frumosul Porthos.

D'Artagnan zări, pe banca cea mai apropiată de stâlpul de care se rezemaseră amândoi, o femeie de o frumusețe tomnatică, puțin cam gălbejită, puțin cam uscățivă, dar țeapănă și trufașă, sub boneta-i neagră. Ochii lui Porthos se aplecau pe furiș asupra acestei doamne, apoi zburau jucăuși, spre pridvor.

La rândul ei doamna, îmbujorându-se când și când arunca priviri fulgerătoare asupra nestatornicului Porthos, și de îndată ochii lui porneau să joace și mai amarnic peste tot. Era vădit că Porthos folosea un tertip care o rănea adânc pe doamna cu boneta neagră, căci își mușcă buzele până la sânge, își scârpina vârful nasului și se foia fără astâmpăr pe scaun.

Văzând toate acestea, Porthos își răsuci iarăși mustața, își mai netezi încă o dată barbișonul și începu să facă semne unei doamne de lângă altar care nu numai că era frumoasă, dar fără îndoială de vază, căci în spatele ei se aflau un mic arap, care-i purtase perna de sub genunchi și o însoțitoare care ținea punga cu blazon pentru cartea ei de rugăciuni.

Urmărind acel du-te vino al privirilor lui Porthos, doamna cu bonetă neagră văzu cum ele se opresc

asupra doamnei cu pernă de catifea, cu arap și cu însoțitoare.

În vremea aceasta, Porthos strângea chinga: cu clipiri din pleoape, cu degetele duse la buze, cu mici zâmbete ucigătoare care într-adevăr ucideau pe frumoasa disprețuită.

Astfel fiind, în semn de *mea culpa* aceasta se lovi deodată cu pumnul în piept și scoase un hm! atât de puternic, încât toată lumea din biserică și chiar doamna cu pernă roșie își întoarse capul spre ea; Porthos rămase neclintit: înțelesese el despre ce era vorba, dar se făcea că n-aude.

Doamna cu pernă roșie îi luase ochii doamnei cu boneta neagră, care văzuse în ea și o potrivnică de temut, căci era grozav de frumoasă; îi luase ochii și lui Porthos, care o găsea mult mai frumoasă decât pe doamna cu boneta neagră, și de asemenea luase ochii lui d'Artagnan, care recunoscuse pe doamna din Meung, Calais și Douvres pe care prigonitorul său, bărbatul cu cicatrice, o salutase numind-o Milady.

Fără a pierde din vedere pe doamna cu pernă roșie, d'Artagnan nu încetă să urmărească jocul lui Porthos, de care făcea mare haz; bănuia că doamna cu boneta neagră era soția avocatului din strada Urșilor, cu atât mai mult cu cât biserica Saint-Leu nu era prea departe de numita stradă.

Nu era greu să ghicească din câte știa, că Porthos voia să se răzbune de înfrângerea suferită la Chantilly, când soția avocatului strânsese atât de neînduplecat băierile pungii.

În același timp însă, d'Artagnan își mai dădu seama că nici o femeie nu răspundea ocheadelor curtenitoare ale lui Porthos. Toate doar năluciri, doar închipuiri; dar pentru o dragoste adevărată ca și pentru o gelozie

adevărată se află oare pe lume altă realitate decât a nălucirilor și a închipuirilor deșarte?

Predica se sfârși; soția avocatului se îndreptă spre sul cu agheasmă; Porthos i-o luă înainte și în loc să moaie un singur deget, băgă mâna întreagă înăuntru. Soția avocatului surâse crezând că mușchetarul de dragul ei se repezea astfel, dar ce cruntă dezamăgire o aștepta!

Când era la câțiva pași de el, Porthos își întoarse capul pironind cu privirea pe doamna cu perna roșie, care se ridicase și tocmai se apropia urmată de micul arap și de cameristă.

Când doamna cu pernă roșie ajunse aproape de Porthos, aceasta își ridică mâna din care picura agheasmă. Frumoasa cucernică atinse cu mânuța ei subțire mâna grosolană a lui Porthos, își făcu zâmbind semnul crucii și ieși din biserică.

Era mai mult decât putea să îndure soția avocatului: pentru ea nu încăpea îndoială că doamna și Porthos se cunoșteau îndeaproape.

Dacă ar fi fost și ea de neam mare, sigur că ar fi leșinat; dar cum nu era decât soție de avocat, se mulțumi să-i spună mușchetarului cu o mânie abia stăpânită:

— Ei, domnule Porthos, nu-mi oferi și mie agheasmă?

La auzul acestui glas, Porthos tresări parcă s-ar fi deșteptat după un somn de o sută de ani.

— Doa... doamnă! — făcu el, — dumneata ești, dumneata? Ce mai face soțul dumitale, scumpul domn Coquenard? A rămas la fel de zgârcit ca și înainte? Dar unde mi-au fost ochii că nu v-am zărit în cele două ceasuri cât a ținut predica?

— Eram la doi pași de dumneata, domnule, — răspunse soția avocatului, — dar nu m-ai zărit fiindcă n-aveai ochi decât pentru doamna cea frumoasă, căreia i-ar oferit agheasmă.

Porthos se prefăcu grozav de stingherit.

— Ah, ai băgat de seamă!

— Trebuia să fie cineva orb ca să nu vadă.

— Da, — spuse în treacăt Porthos, — e o prietenă de-a mea, o ducesă cu care mă întâlnesc greu de tot din pricina geloziei soțului ei și care mi-a trimis răspuns că va veni astăzi — numai ca să mă vadă — în biserica asta prăpădită din fundul ăsta de mahala.

— Domnule Porthos — spuse soția avocatului, — vrei să fii atât de bun și să-mi dai cincisprezece minute brațul? Mi-ar face plăcere să stau de vorbă cu dumneata.

— Cum să nu, doamnă, răspunse Porthos, făcându-și sieși cu ochiul ca un jucător care râde singur de șmecheria ce-o pregătește.

Tocmai atunci trecea d'Artagnan, urmărind pas cu pas pe Milady; trăgând cu ochiul înspre Porthos, văzu mutra lui biruitoare.

“Ia te uită! — își zise în sinea lui, cugetând și el potrivit moralei ciudat de ușuratece a celor vremuri năstrușnice, — iacă unul care și-ar putea dobândi echipamentul în răstimpul convenit”.

Lăsându-se dus de brațul doamnei Coquenard, așa cum barca se lasă în voia cârmei, Porthos ajunse în dreptul mănăstirii Saint-Magloire, până la un soi de trecere puțin umblată, închisă la amândouă capetele cu câte o vârtelniță. Peste zi dădeai pe acolo numai de cerșetori care ronțăiau și de copii care se zbenguiau.

— Vai, domnule Porthos! — începu ea, după ce se încredințase că nimeni, în afară de obișnuiții mahalalei, nu putea să-i vadă, nici să-i audă, — vai

domnule Porthos! după cât se pare, ești un mare cuceritor.

— Eu, doamnă, — îngână Porthos, umflându-se în pene, — și pentru ce anume?

— Dar semnele de-adineauri, dar agheasma? Trebuie să fie măcar prințesă doamna aceea, cu arapul și cu camerista după ea.

— Vă înșelați; nu e prințesă, — răspunse Porthos, — e doar o ducesă.

— Dar lacheul care aștepta la poartă, dar caleașca cu vizitiul care stătea pe capră în livrea de gală?

Porthos nu văzuse nici lacheul și nici caleașca: dar cu privirea ei de femeie geloasă, doamna Coquenard le văzuse însă toate.

Și lui Porthos îi păru rău că n-o făcuse de la început prințesă pe doamna cu perna roșie.

— Ah, ești copilul răsfățat al femeilor frumoase, domnule Porthos! stăruie oftând soția avocatului.

— Dar înțelegeți că e firesc să am noroc în dragoste cu chipul pe care mi l-a dăruit natura.

— Doamne, cât de uituci sunt bărbații — se tângui soția avocatului ridicându-și ochii spre cer.

— Cred că tot mai puțin decât femeile — răspunse Porthos; — căci în sfârșit, doamnă, eu pot spune că am fost victima dumitale atunci când, rănit, pe patul de moarte, m-am văzut părăsit de medici; eu, care cobor dintr-un neam vestit, eu care m-am încrezut în prietenia dumitale, eram cât pe-acți să mor, întâi din pricina rănilor, și pe urma de foame, într-un han nenorocit din Chantilly, și toate astea fără ca să catadicsești să-mi răspunzi măcar o singură dată la scrisorile înflăcărate pe care ți le trimiteam.

— Stai să vezi, domnule Porthos, îngăimă ea, căci se simțea cam vinovată judecând după purtarea înaltelor doamne din vremea aceea.

— Eu care am jertfit-o, pentru dumneata, pe baroana de...

— Știu, așa e.

— Pe contesa de...

— Domnule Porthos, nu mă mai chinui!

— Pe ducesa de...

— Domnule Porthos, fii îndurător.

— Ai dreptate, doamnă, poftim, încetez.

— Soțul meu nici nu vrea să audă de împrumuturi.

— Doamnă Coquenard, — urmă Porthos, — adu-ți aminte prima scrisoare pe care mi-ai scris-o și pe care o păstrez întipărită în minte.

Soția avocatului oftă din greu.

— Dar vezi că și suma pe care o cereai cu împrumut era puțin cam măricică.

— Doamnă Coquenard, îți dădeam întâietatea. A fost de ajuns să scriu ducesei de... Nu vreau să-i rostesc numele căci de felul meu nu obișnuiesc să dau în vileag o femeie; dar așa cum îți spuneam. Îndată ce i-am scris, mi-a și trimis o mie cinci sute.

Soției avocatului i se prelinse o lacrimă.

— Domnule Porthos, îți jur că m-ai pedepsit cumplit și că dacă te mai afli vreodată în asemenea încurcat poți oricând să te bizui pe mine.

— Lasă doamnă! — făcu Porthos dezgustat, — să nu mai pomenim de bani, e umilitor.

— Așadar, nu mă mai iubești! șopti întristată soția avocatului.

Porthos păstră o tăcere trufașă.

— Acesta e răspunsul dumitale? Acum înțeleg.

— Gândește-te la jignirea ce mi-ai adus, doamnă. A rămas aici, răspuns Porthos, ducându-și mâna la inimă și apăsând-o cu putere.

— Am să îndrept jignirea: lasă, dragă Porthos!

— Și la urma urmelor, ce ceream eu? — întreabă Porthos ridicând nevinovat din umeri, — un împrumut, nimic mai mult. Doar nu sunt nesocotit. Știu că nu ești bogată, doamnă Coquenard, și că soțul dumitale e silit să-i stoarcă pe bieții împricinați ca să scoată de la ei câțiva nenorociți de galbeni. Oh! dac-ai fi fost contesă, marchiză sau ducesă, ar fi fost altceva, atunci ai fi fost de neiertat.

Soția avocatului se simți atinsă.

— Află, domnule Porthos, — răspunse ea, — că în casa mea de fier, adică a unei biete soții de avocat, poate că se găsesc mai mulți bani decât la toate pârlitele dumitale de mironosițe.

— Asta înseamnă o jignire de două ori mai mare, — sări Porthos, desprinzându-și brațul de al ei, — căci dacă ești bogată, doamnă Coquenard, refuzul dumitale e de neiertat.

— Când spun bogată, — lămuri soția avocatului dându-și seama că o luase gura pe dinainte, — nu trebuie să iei cuvântul aidoma. La drept vorbind, nu sunt bogată, dar am tot ce-mi trebuie.

— Vă rog, doamnă, — îi curmă vorba Porthos, — să punem capăt la toate astea. M-ai nedreptățit; între noi nu mai poate fi vorba de nici o apropiere.

— Nerecunoscător ce ești!

— Prin urmare tot dumneata te plângi! se minună Porthos.

— Atunci, drum bun cu frumoasa dumitale ducesă! Eu nu te mai opresc.

“Nu-i chiar atât de prăpădită cum credeam”, își zise Porthos în sinea lui.

— Domnule Porthos, uite, încă o dată, dar pentru ultima oară: mai ții la mine? Da sau ba?

— Vai mie, doamnă, — murmură Porthos în chipul cel mai jalnic cu putință, — tocmai acum, în ajun de război, când presimțirile îmi spun că voi fi ucis...

— Nu mai vorbi așa! îl opri soția avocatului, izbucnind în lacrimi.

— Totuși, ceva îmi spune că așa va fi, se jelui Porthos, din ce în ce mai abătut.

— Mărturisește mai curând că ai altă iubită.

— Nu, ți-o spun pe șleau, nimic nou nu mă mai încântă, ba mai mult încă, simt aici, în ascunzișul inimii, ceva care parcă stăruie pentru dumneata. Dar, după cum știi, sau după cum nu știi, peste cincisprezece zile începe nenorocitul acela de război, și n-o să mă mai pot gândi în vremea asta decât la echipamentul meu. Apoi, trebuie să plec în familie, tocmai în fundul Bretaniei, ca să-mi înjgheb banii pentru plecare.

Porthos își dădu seama de ultima luptă izbucnită între dragoste și zgârcenie.

— Și fiindcă moșiile ducesei pe care ai văzut-o în biserică sunt lângă ale mele, vom călători împreună. Știi doar că atunci când călătorești în doi, drumul pare mult mai scurt.

— Adică, nu mai ai nici un prieten la Paris, domnule Porthos? întrebă ea.

— Eu credeam că am, — răspunse Porthos, cu aceeași căutătură abătută, — dar mi-am dat seama că mă înșel.

— Ba ai, domnule Porthos, ai, — îl încredință doamna Coquenard într-o pornire înflăcărată, care o

mira și pe ea, — treci mâine pe la mine. Spune că ești fiul mătușii mele, prin urmare vărul meu; că vii din Noyon, din Picardia, că ai mai multe procese la Paris, dar că n-ai avocat. O să îți minte toate astea?

— Firește, doamnă.

— Vino la ora prânzului.

— Am înțeles.

— Și ține-te bine în fața soțului meu care e mare pișicher, în ciuda celor șaptezeci și șase de ani.

— Șaptezeci și șase de ani! Drace! Frumoasă vârstă! se minună Porthos.

— Vrei să spui: înaintată vârstă, domnule Porthos. Așa că sărăcuțul de el, mă poate lăsa văduvă când nici nu gândești, urmă soția avocatului aruncând lui Porthos o privire plină de înțeles. Din fericire, în actul de căsătorie am trecut anume că toată averea va rămâne supraviețuitorului.

— Toată averea? întrebă Porthos...

— Toată.

— Văd că sunteți o femeie prevăzătoare, scumpă doamnă Coquenard, adăugă Porthos, strângându-i înduioșat mâna.

— Iată-ne deci împăcați, scumpe domnule Porthos, spuse ea, răsfățându-se.

— Pentru toată viața, întregi Porthos, în același fel.

— La revedere deci, trădătorul meu.

— La revedere, uituca mea.

— Pe mâine, îngerul meu.

— Pe mâine, comoara vieții mele.

Capitolul XXX. Milady

D'Artagnan o urmărise pe Milady fără ca ea să-l fi zărit. O văzuse urcându-se în caleașca și o auzise poruncind vizitiului s-o ducă la Saint-Germain.

Era de prisos să încerce a urmări pe jos o trăsură trasă de doi cai voinici gonind în trap. D'Artagnan se întoarse deci în strada Férou.

Pe strada Senei îl întâlnește pe Planchet care, oprit în dreptul unei plăcintării, părea încrămențit în fața unui cozonac după care-i lăsa gura apă.

Îi porunci să meargă să înșeuze doi cai din grajdurile domnului de Tréville, unul pentru dumnealui, d'Artagnan, și celălalt pentru dumnealui, Planchet, și apoi să vină să-l găsească la Athos, grajdurile domnului de Tréville fiind puse odată pentru totdeauna la cheremul lui d'Artagnan.

Planchet o porni înspre strada Colombier și d'Artagnan înspre strada Férou. Athos era acasă și golea morocănos o sticlă cu faimosul vin de Spania adus din călătoria lui în Picardia. Îi făcu semn lui Grimaud să aducă un pahar și pentru d'Artagnan și Grimaud îi îndeplini dorința ca de obicei.

D'Artagnan istorisi lui Athos tot ce se întâmplase în biserică între Porthos și soția avocatului și cum prietenul lor era poate pe cale să-și facă rost de echipament.

— În ceea ce mă privește, — răspunse Athos la cele auzite, — sunt foarte liniștit: știu că n-o să cheltuiască nici o femeie cu hamurile mele.

— Și totuși, frumos cum ești, curtenitor și de neam mare, eu cred, dragă Athos, că n-ar fi pe lume crăiasă sau regină la adăpost de săgețile inimii dumitale.

— Ce tânăr e și d'Artagnan ăsta! mormăi Athos ridicând din umeri.

Si făcu semn lui Grimaud să mai aducă o sticlă de vin.

Tocmai atunci, strecurându-și sfios capul pe ușa întredeschisă, Planchet își vesti stăpânul că cei doi cai așteptau afară.

— Care cai? întrebă Athos.

— Doi cai pe cai pe care domnul de Tréville mi-i împrumută ca să mă plimb și cu care vreau să dau o raită la Saint-Germain.

— Și ce ai de gând să faci la Saint-Germain? mai întrebă Athos.

D'Artagnan începu a-i povesti întâlnirea din biserică și cum dăduse de femeia care, împreună cu nobilul în mantie neagră și cu cicatrice la tâmplă, nu-i puteau ieși din minte.

— Adică ești îndrăgostit de asta, la fel cum erai și de doamna Bonacieux, spuse Athos ridicând disprețuitor din umeri, parcă i-ar fi fost milă de slăbiciunile omenești.

— Eu? Da de unde! — se împotrivi d'Artagnan, — dar mor de nerăbdare să scot la lumină taina care o înconjoară. Nu știu de ce îmi închipui că femeia asta, așa cum n-o cunosc și cum nici ea nu mă cunoaște, are totuși o înrâurire asupra vieții mele.

— Așa e, ai dreptate, — încuviință Athos, — nu știu femeie pe lume vrednică s-o mai cauți când i-ai pierdut urma. Doamna Bonacieux s-a rătăcit pe undeva; treaba ei, să se descurce cum o putea.

— Nu, Athos, te înșeli, — îi răspunse d'Artagnan, — o iubesc mai mult ca oricând pe biata mea Constance și dac-aș ști unde e acum, aș alerga până la capătul pământului, ca s-o scap din ghearele dușmanilor; dar

n-am aflat nimic; tot ce-am încercat a fost zadarnic. Ce vrei? Trebuie să mai și petreci câte puțin.

— Atunci petrece cu Milady, dragă d'Artagnan, și-o doresc din toată inima, dacă-ți poate face plăcere.

— Ascultă-mă, Athos — îl îndemnă d'Artagnan, în loc să stai zăvorât aici ca la închisoare, mai bine încalecă și vino să te plimbi cu mine la Saint-Germain.

— Dragul meu, eu călăresc pe caii mei, atunci când îi am, altminteri, merg pe jos.

— Uite, eu, eu nu sunt mândru ca dumneata și încalec pe ce găsesc, i-o întoarse d'Artagnan zâmbind de răspunsul ursuz al lui Athos, care din partea altuia l-ar fi jignit. Așadar, cu bine, dragul meu.

— La revedere, mormăi mușchetarul, făcându-i semn lui Grimaud să desfunde sticla pe care o adusese.

D'Artagnan și Planchet încălecară și se îndreptară spre Saint-Germain.

De-a lungul drumului cuvintele lui Athos cu privire la doamna Bonacieux în veneau mereu în minte. Deși de felul lui nu se prea prăpădea cu firea, frumoasa negustoreasă i se cuibărise în inimă: așa cum spunea, era gata s-o caute și la capătul pământului. Dar, pământul are atâtea capete tocmai pentru că e rotund: astfel fiind, nu știa nici el încotro s-o apuce.

Până una alta voia să descopere ce era cu acea Milady, Milady stătuse de vorbă cu bărbatul cu pelerină neagră, prin urmare îl cunoștea. Dar, în mintea lui d'Artagnan, tocmai bărbatul cu pelerina neagră o răpise pe doamna Bonacieux a doua oară, după cum tot el o răpise și întâia dată. Așa că d'Artagnan nu mințea decât pe jumătate, adică mințea puțin de tot când spunea că pornind în căutarea acelei

Milady, pornea totodată în căutarea sărmanei Constance.

Furat de aceste gânduri și dând pinteni calului când și când, d'Artagnan străbătuse drumul și ajunsese la Saint-Germain. Trecuse tocmai de pavilionul în care cu zece ani mai târziu avea să se nască Ludovic al XIV-lea. Nimerise într-o stradă pustie, privind mereu la dreapta și la stânga ca să vadă dacă nu cumva dă de vreo urmă a frumoasei englezoaice, când deodată, la parterul unei case arătoase care, potrivit obiceiului vremii, nu avea nici o fereastră la stradă, zări ivindu-se un chip cunoscut. Insul trecea de colo-colo, pe un soi de terasă împodobită cu flori. Planchet îl dibui cel dintâi.

— Domnule, — se întoarse el spre d'Artagnan, — mutra acelui gură-cască nu vă spune nimic?

— Nu, — răspunse d'Artagnan, — și totuși sunt sigur că l-am mai zărit pe undeva.

— Păi cred și eu, — zise Planchet, — e bietul Lubin, lacheul contelui de Wardes, cel pe care l-ați jumulit așa de frumos acum o lună la Calais pe drumul vilei comandantului de port.

— Da da, bine zici, — își aminti d'Artagnan, — îl știu acum. Oare te-o mai fi ținând minte?

— Vai de capul lui, era atât de zăpăcit, că nu cred să mă mai știe.

— Atunci, ia du-te. Intră în vorbă cu el, și caută de află dacă stăpânul lui mai trăiește.

Planchet descălecă și se duse drept la Lubin, care într-adevăr nu-l recunoscuse; amândoi valeții se puseră pe vorbă, ca cei mai buni prieteni din lume, în vreme ce d'Artagnan își mîna amândoi caii într-o ulicioară: ocolind apoi jur-împrejur o casă, se întoarse să asculte sfătoșenia din dosul unui gard de alun.

După câteva clipe de pândă îndărătul gardului, d'Artagnan auzi huruit de trăsură și văzu oprindu-se în fața lui caleașca frumoasei Milady. Fără doar și poate, Milady se afla înăuntru. D'Artagnan se culcă pe gâtul calului ca să poată vedea totul fără ca el să fie văzut.

Scoțându-și fermecătorul ei cap bălai prin portieră, Milady dădu câteva porunci cameristei.

Aceasta din urmă, fată nostimă între douăzeci și douăzeci și doi de ani, sprintenă și vioaie, adevărată cameristă de casă mare, sări jos de pe scara caleștii pe care ședea cocoțată, potrivit obiceiurilor vremii, și se îndreptă spre terasa unde d'Artagnan îl zărise pe Lubin.

D'Artagnan o urmări cu privirea și o văzu îndreptându-se spre terasă. Tocmai atunci, din întâmplare, cineva dinăuntru îl chemă pe Lubin, așa că Planchet rămase singur, zgâindu-și ochii, ca să vadă încotro o apucase d'Artagnan.

Camerista se apropie de Planchet și luându-l drept Lubin, îi întinse un bilețel, spunându-i:

- Pentru stăpânul dumitale.
- Pentru stăpânul meu? se miră Planchet.
- Da, și e zor mare. Du-l numaidecât.

Fugi apoi îndărăt la trăsura care în vremea aceasta se și întorsese înspre partea de unde venise; se cocoță iar pe scară și caleașca o porni din nou.

Planchet suci și răsuci bilețelul, apoi deprins să asculte fără a crâcni, sări jos de pe terasă, o apucă pe ulicioară și după douăzeci de pași dădu de d'Artagnan care văzuse totul, și-i ieșea înainte.

— Pentru dumneavoastră, domnule, spuse Planchet, dându-i biletul.

- Pentru mine? — întreabă d'Artagnan, — e sigur?

— Doamne sfinte! cum să nu fiu sigur: camerista mi-a spus: “Pentru stăpânul dumitale”. Eu n-am alt stăpân decât pe dumneavoastră, așa că... Dar zău, strașnică fetișcană, camerista asta!

D’Artagnan desfăcu plicul și citi următoarele cuvinte:

“Cineva care-ți poartă de grijă mai mult decât poate mărturisi, ar vrea să știe în ce zi vei putea ieși să te plimbi în pădure. Mâine, la hotelul Champ-du-Drap-d’Or, un lacheu în negru și roșu va veni după răspuns.”

— Ia te uită! — își zise în gând d’Artagnan, — asta-i prea de tot! s-ar spune că Milady și cu mine ne îngrijim de sănătatea aceluiași domn. Ia spune, Planchet, cum îi mai merge prietenului nostru, contele de Wardes? Va să zică, n-a dat ortul popii?

— Nu, domnule. Îi merge bine, așa cum poate să-i meargă cuiva cu patru lovituri de spadă în măruntaie, căci, fără supărare, l-ați pocnit de patru ori și, drăguțul de el, abia se mai ține pe picioare; i s-a scurs aproape tot sângele. Cum vă spuneam, domnule, Lubin nu mă ținea minte și mi-a povestit bob cu bob toată pățania.

— Prea bine, Planchet, ești regele vafeților; acum încalecă și hai să ajungem caleașca.

Nu le trebui multă vreme; peste cinci minute, zăriră caleașca oprită în marginea drumului; lângă portieră stătea un călăreț, în veșminte scumpe.

Convorbirea dintre Milady și călăreț era atât de însuflețită, încât d’Artagnan se opri de partea cealaltă a trăsorii fără să-l bage cineva în seamă afară doar de drăgălașa cameristă.

Vorbeau englezește, limbă pe care d’Artagnan n-o pricepea deloc; dar, după glas, tânărului nostru i se păru că frumoasa englezoaică era foc de supărată; ea

încheie convorbirea printr-o mișcare spulberând orice îndoială, și anume printr-o lovitură de evantai atât de strașnică, încât mica podoabă femeiască sări în mii de bucățele.

Călărețul izbucni într-un hohot de râs care păru să întărate și mai mult pe Milady.

D'Artagnan își zise că venise vremea să se amestece în vorbă; se apropie de cealaltă portieră, descoperindu-și smerit capul.

— Doamnă — zise el, îmi dați voie să vă ofer sprijinul meu? Mi se pare că acest domn v-a supărat. Rostiți un singur cuvânt, doamnă, și voi avea grijă să-l pedepsesc pentru lipsa lui de curtenie.

După primele cuvinte, Milady își întoarse capul, privind mirată spre tânăr; apoi, când acesta sfârși, ea îi răspunse într-un curat grai franțuzesc:

— Cu dragă inimă aș primi ocrotirea dumneavoastră domnule, dacă persoana care mă ceartă n-ar fi chiar fratele meu.

— Atunci, vă rog să mă iertați, — adăugă d'Artagnan, — nu puteam să știu acest lucru, doamnă.

— Ce tot îndrugă zăpăcitul ăsta, izbucni, aplecându-se până în dreptul portierei, călărețul despre care Milady spusese că-i era rudă, și de ce nu-și vede de drum?

— Zăpăcit ești dumneata, — se răsti d'Artagnan aplecându-se la rândul lui pe grumazul calului și răspunzând tot prin portieră, — uite, nu-mi văd de drum, fiindcă am chef să mă opresc aici.

Călărețul strecură câteva cuvinte englezești surorii lui.

— Eu îți vorbesc pe franțuzește, — urmă d'Artagnan — și fă-mi te rog plăcerea să-mi răspunzi pe același

grai. Oi fi dumneata fratele doamnei., dar din fericire nu ești și al meu.

S-ar fi putut crede că Milady, temătoare ca orice femeie, va rosti un cuvânt ca să curme acel început de gâlceavă, dar, dimpotrivă, vârându-se în fundul caleștii, porunci nepăsătoare vizitiului:

— Mână la palat!

Tânăra cameristă aruncă neliniștită o privire lui d'Artagnan, căci chipeș cum era, gentilomul nostru n-o putuse lăsa rece.

Caleașca o porni și cei doi bărbați se văzură deodată față în față, fără nici o opreliște între ei.

Necunoscutul făcu o mișcare pentru a urma caleașca, dar d'Artagnan, a cărui mânie clocotea tot mai aprig căci recunoscuse în el pe englezul din Amiens care-i câștigase calul și fusese cât pe-acți să-i câștige lui Athos inelul cu diamant, îi apucă frâul calului și-l ținu în loc.

— Ei! domnule, — strigă el, — se vede că ești și mai zăpăcit ca mine, căci pare-mi-se ai uitat că noi doi mai avem o socoteală.

— Ah, ah! — făcu englezul, — dumneata erai, maestre? Va să zică nu te lași, ții morțiș să joci când una, când alta.

— Da, și asta mi-aduce aminte că trebuie să-mi iau revanșa. Așa că, vom vedea noi, scumpe domn, dacă mânuiești la fel de dibaci spada ca și zarurile.

— Vezi și dumneata că n-am spadă, — zise englezul, — vrei să faci pe viteazul în fața unui om fără armă?

— Nădăjduiesc că acasă ai o spadă, i-o întoarse d'Artagnan. În orice caz, eu am două, așa că dacă dorești, le tragem la sorti.

— Nu-i nevoie, — răspunse englezul, — am unelte din astea berechet.

— Ei bine, nobile domn, — stăruie d'Artagnan, — alege-o pe cea mai lungă și vino să mi-o arăți diseară!

— Unde, rogu-te?

— În dosul Luxemburgului e un cartier minunat pentru plimbări de acest soi.

— Bine, voi veni.

— La ce oră?

— La șase.

— Ia spune, poate ca ai și vreun prieten, doi...

— Ba am trei care se vor simți măguliți să joace aceeași partidă ca și mine.

— Trei? Cu atât mai bine, se potrivește de minune, — răspunse d'Artagnan, — e tocmai ce-am socotit și eu.

— Și acum, spune-mi cine ești? întrebă englezul.

— Sunt domnul d'Artagnan, gentilom gascon, din garda regală, compania domnului des Essarts. Dar dumneata?

— Eu sunt lordul de Winter, baron de Sheffield.

— Mă rog! Sluga dumitale, domnule baron, — răspunse d'Artagnan, — deși ai niște nume greu de ținut minte.

Și dând pinteni calului, porni în goană, înapoi spre Paris.

Cum obișnuia în asemenea împrejurări, d'Artagnan descălecă de-a dreptul la Athos. Îl găsi tolănit pe o canapea mare unde aștepta, după cum spusese, ca echipamentul să vină singur până la el.

D'Artagnan îi istorisi tot ce se petrecuse, mai puțin scrisoarea către domnul de Wardes.

Athos era încântat la gândul că se va bate cu un englez. După cum am mai spus, acesta era visul lui.

Își trimiseră valeții să-i cheme grabnic pe Porthos și Aramis, cărora le aduseră la cunoștință cele petrecute.

Porthos își trase spada din teacă și începu s-o mânuiască în fața peretelui, dându-se când și când îndărăt și mlădiindu-și genunchii ca un dansator. Aramis, care lucra de zor la poemul lui, se încuie în cabinetul lui Athos cu rugămintea să fie lăsat în pace până va începe duelul.

Athos ceru prin semne lui Grimaud să-i mai aducă o sticlă de vin.

Cât privește pe d'Artagnan, chibzuia în mintea lui un mic plan a cărui desfășurare o vom cunoaște mai târziu, plan care-i făgăduia se vede cine știe ce năzdrăvănie, căci din când în când un zâmbet luminos, trecea pe fața-i visătoare.

PARTEA A II-a

Capitolul I. Englezi și francezi

La ora hotărâtă, mușchetarii se duseră împreună cu cei patru valeți îndărătul Luxemburgului, într-un ocol lăsat pe seama căprițelor. Athos dădu un bănuț păzitorului, ca să plece. Valeții primiră poruncă să stea de veghe.

Curând, o ceată de gentilomi se apropie tăcută și pătrunzând în ocol, se îndreptă spre mușchetari; apoi, potrivit obiceiurilor de peste mare, se făcură prezentările.

Englezii erau cu toții de neam mare și numele atât de ciudate ale potrivnicilor nu numai că le stârniră uimirea, dar îi și neliniștiră.

— Bine, foarte bine, — începu lordul de Winter după ce toți trei mușchetari spuseră cum îi cheamă, — dar noi tot nu știm cine sunteți și nici nu ne putem bate cu niște porecle; astea-s nume de păstori!

— După cum bine bănuiți, milord, sunt nume de împrumut, încuviință Athos.

— Atunci cu atât mai mult dorim să vă cunoaștem adevăratele nume, răspunse englezul.

— Ați jucat totuși cu noi fără să știți cum ne cheamă, — îi aminti Athos, — dovadă că ne-ați și câștigat cei doi cai.

— E adevărat, dar atunci ne puneam în primejdie doar banii, pe câtă vreme acum ne primejduim viața: joci cu oricine, dar de bătut nu te bați decât cu cei de o seamă cu tine.

— Așa e, se învoi Athos. Și, luându-l deoparte pe acela dintre cei patru englezi cu care trebuia să se bată, își spuse numele în șoaptă.

Porthos și Aramis făcură și ei la fel.

— Sunteți mulțumit? întrebă Athos pe potrivnicul lui. Găsiți obârșia mea destul de aleasă pentru a binevoi să încrucișați spada cu mine?

— Da, domnule, zise englezul, înclinându-se.

— Acum vreți să vă spun și eu ceva? adăugă răspicat Athos.

— Ce anume? întrebă englezul.

— Ați fi făcut mai bine dacă nu mi-ați fi cerut să mă dau în vileag.

— Și de ce?

— Fiindcă se crede că am murit, iar eu doresc, din anumite pricini, să nu se știe că sunt în viață, așa că voi fi silit să vă ucid pentru ca taina mea să nu zboare din gură-n gură.

Englezul privi pe Athos crezând că glumește; dar lui Athos nu-i ardea de glumă.

— Gata, domnilor? întrebă el întorcându-se către prieteni și potrivnici.

— Da, răspunseră într-un glas englezii și francezii.

— Atunci în gardă, porunci Athos.

Opt spade străluciră dintr-o dată în razele amurgului sângieru și lupta porni cu o înverșunare firească între oameni de două ori dușmani.

Athos lupta la fel de liniștit și cu luare-aminte ca și când s-ar fi aflat într-o sală de scrimă.

Porthos, pe care pățania din Chantilly îl lecuisse de o prea mare încredere în sine, se avânta cu iscusință și chibzuială.

Aramis, nerăbdător să-și isprăvească al treilea cânt al poemului, se zorea ca tot omul care n-are vreme de pierdut.

Athos își ucise cel dintâi adversarul: îl nimerise cu o singură lovitură, dar așa cum îi spusese, cu o lovitură de moarte, până în adâncul inimii.

După el, Porthos își întinse adversarul pe iarbă; îi străpunsese coapsa. Cum englezul îi predase spada fără a mai încerca vreo împotrivire, Porthos îl luă în brațe și-l duse astfel până la trăsură.

Aramis se năpusti atât de crunt asupra potrivnicului, încât acesta, după ce dădu îndărăt cu vreo cincizeci de pași, o luă la sănătoasa și se făcu nevăzut în huiduielile valeților, cât privește pe d'Artagnan, el nu făcuse altceva decât să se apere; apoi când își dăduse seama că celălalt era istovit, îi arse o lovitură zdravănă de-i sări spada din mână. Văzându-se dezarmat, baronul dădu doi-trei pași înapoi, dar în clipa aceea piciorul îi alunecă și se prăvăli pe spate.

Dintr-o săritură, d'Artagnan se repezi asupra lui și pironindu-i spada în gâtlee îi spuse:

— Aș putea să vă ucid, domnule, sunteți în mâinile mele, dar de dragul surorii dumneavoastră vă dăruiesc viața.

D'Artagnan nu mai putea de bucurie; i se împlinea gândul pus la cale de cu vreme, gând sub a cărui căldură îi înflorise pe față zâmbetele de care am vorbit.

Încântat că are de-a face cu un gentilom atât de cumsecade, englezul îl strânse la piept pe d'Artagnan, copleșind și pe cei trei mușchetari cu tot soiul de măguliri; cum adversarul lui Porthos fusese urcat în trăsură, iar al lui Aramis dăduse bir cu fugiții, nu se mai gândiră cu toții decât la cel mort.

În vreme ce Porthos și Aramis îi scoteau haina, la nădejdea că poate mai trăia încă, o pungă doldora de bani îi lunecă din cingătoare. D'Artagnan o ridică de jos și o întinse lordului de Winter.

— Ce naiba vreți să fac cu ea? întrebă englezul.

— Înapoiati-o rudelor, răspunse d'Artagnan.

— Și ce le pasă rudelor de fleacul ăsta! Le rămân moștenire cincisprezece mii de galbeni; luați punga pentru lacheii dumneavoastră.

D'Artagnan băgă punga în buzunar.

— Și acum, tinere prieten, cred că-mi dai voie spun astfel, — urmă lordul de Winter, — chiar astă-seară mă vei însoți, dacă dorești, la sora mea, lady Clarick, căci aș vrea să te bucuri și de bunăvoința ei, și cum nu e tocmai lipsită de trecere la curte, poate că o vorbă bună îți va prinde bine cândva.

D'Artagnan roși de bucurie și se înclină în semn de încuviințare.

În vremea asta, Athos se apropiase de d'Artagnan.

— Ce-ai de gând să faci cu punga? îi șopti el la ureche.

— Voiam să ți-o dau dumitale, dragă Athos.

— Pentru ce tocmai mie?

— Pentru că dumneata l-ai ucis: pradă de la vrăjmaș.

— Eu, să mă pricopsesc de la un dușman?! se încruntă Athos. Drept cine mă iei?

— Datină de război. Îi aminti d'Artagnan; de ce n-ar merge la fel și în dueluri?

— Nici pe câmpul de bătălie n-am făcut una ca asta.

Porthos dădu din umeri, iar Aramis ținu parte lui Athos cu o mișcare a buzelor.

— Atunci, — urmă d'Artagnan, — să dăm banii valeților noștri, așa cum ne-a sfătuit lordul de Winter.

— Bine, — spuse Athos — să dăm punga, dar nu la ai noștri, ci lacheilor englezi.

Athos luă punga și o zvârli în mâinile vizitiului:

— Pentru dumneata și tovarășii dumitale.

Asemenea mărinimie din partea unui om cu desăvârșire lipsit de mijloace, îl ului chiar pe Porthos,

iar acea dărnicie franțuzească povestită mai departe de lordul de Winter și prietenul lui, se bucură pretutindeni de mare laudă, în afară de a domnilor Grimaud, Mousqueton, Planchet și Bazin.

Despărțindu-se de d'Artagnan, lordul de Winter îi dădu adresa surorii sale: locuia în Piața Regală, cartier cu deosebire ales pe vremea aceea, la numărul șase. De altminteri îi făgădui că va trece să-l ia pentru a-l prezenta frumoasei Milady. D'Artagnan îi dădu întâlnire la ora opt, acasă la Athos.

Gândul că se va înfățișa înaintea ei, îl frământa pe gasconul nostru; își amintea împrejurările straniei în care femeia aceea îi răsărise mereu în cale. Pentru el nu încăpea îndoială că Milady era o unealtă a cardinalului, totuși ceva îl chema către ea, puterea unei vrăji de care nu-și dădea nici el seama. Singura lui teamă era ca nu cumva Milady să-l bănuiască a fi omul din Meung și din Douvres. Atunci ar fi știut că e unul din credincioșii domnului de Tréville și, prin urmare, slujitor cu trup și suflet al regelui, ceea ce ar fi fost în dauna lui; căci dacă Milady l-ar fi cunoscut așa cum și el o cunoștea pe ea, amândoi ar fi jucat o partidă cu aceiași sorți de izbândă. Cât privește începutul de dragoste dintre ea și contele de Wardes, tânărul nostru încrezut se sinchisea prea puțin, deși contele era tânăr, frumos, bogat și cu mare trecere pe lângă cardinal. Dar nu degeaba ai douăzeci de ani și pe deasupra le-ai născut și la Tarbes.

D'Artagnan trecu mai întâi pe acasă, se găti cu cel mai înzorzonat veșmânt, apoi întorcându-se la Athos îi istorisi totul, ca de obicei. După ce-i ascultă păsul, Athos clătină din cap și cu amărăciune în glas îl îndemnă să ia bine seama.

— Mda, — făcu el, — abia ai pierdut o femeie despre care dădeai zor că e bună, încântătoare, fără cusur, și iată că acum te ții după alta!

D'Artagnan simți ce îndreptățită era mustrarea.

— O iubeam pe doamna Bonacieux din toată inima, — desluși el, — iar pe Milady o iubesc doar cu mintea. Am primit să mă duc la ea mai ales ca să dibui cam ce învârtește la curte.

— Ce învârtește la curte? La naiba, nu-i prea greu de ghicit după tot ce mi-ai spus până acum. Trebuie să fie vreo iscoadă de-a cardinalului; o femeie care o să-ți arunce un laț și o să-ți prindă frumușel gâtul.

— Nu zău, dragă Athos, prea le vezi toate în negru.

— Dragul meu, eu n-am încredere în femei; ce vreii sunt pățit și mai ales n-am încredere în femeile bălaie. Nu mi-ai spus tu că și Milady e bălaie?

— Are cel mai frumos păr auriu din lume.

— Vai, vai, sărmanul meu d'Artagnan! îl tângui Athos.

— Ascultă, eu vreau doar să mă lămuresc; și după ce voi ști tot ce trebuie să știu, o să mă dau la o parte.

— Bine, lămurește-te, mormăi nepăsător Athos.

Lordul de Winter sosi la ora hotărâtă, iar Athos, înștiințat din vreme, trecu în camera alăturată. Găsindu-l așadar pe d'Artagnan singur, și fiindcă era aproape opt, îl și luă cu el.

O caleașcă luxoasă, înhămată cu doi armăsari focoși, aștepta la scară; peste câteva clipe erau în Piața Regală.

Milady Clarick îl primi pe d'Artagnan fără umbră de surâs. Palatul era de o bogăție bătătoare la ochi și, deși cei mai mulți dintre englezi, goniți de război, părăsiseră Franța sau erau pe cale s-o părăsească,

Milady făcuse noi cheltuieli pentru căminul ei, dovadă că măsura privind izgonirea englezilor nu o atingea.

— Iată, — începu lordul de Winter, arătându-l pe d'Artagnan surorii sale, — iată un tânăr gentilom care a avut în mâinile lui viața mea și totuși a vrut să mă cruțe, deși eram de două ori dușmani: întâi pentru că eu îl jignisem, și pe urmă pentru că sunt englez. Dacă ții câtuși de puțin la mine, te rog, doamnă, mulțumește-i.

Milady încruntă ușor din sprâncene; un nor aproape nevăzut îi adumbri fruntea și un surâs atât de straniu îi lunecă pe buze, încât tânărul, căruia nu-i scăpase această întreită tulburare, se simți ca înfiorat.

Fratele nu-și dădu seama de nimic; maimuța răsfățată a gazdei îl trăsese de pulpană, iar el se întorsese ca să se joace cu ea.

— Fiți bine venit, domnule — vorbi Milady cu o voce a cărei catifelare nu se potrivea cu căutătura cruntă ce nu-i scăpase lui d'Artagnan — ați câștigat azi drepturi veșnice la recunoștința mea.

Englezul se întoarse atunci și-i povesti toată lupta, fără să treacă peste nici un amănunt. Milady îl asculta cu cea mai mare luare-aminte; dar deși se străduia să-și ascundă gândul, se vedea ușor că ceea ce auzea nu-i era deloc pe plac. Fața i se împurpură, iar micul ei picior nu-și mai găsea astâmpăr sub rochie.

Lordul de Winter nu băgă nimic de seamă. După ce sfârși de povestit, se apropie de masa pe care se găsea o tavă cu o sticlă de vin de Spania și mai multe pahare: umplu două pahare și, făcându-i semn, îl pofti pe d'Artagnan să bea.

D'Artagnan știa că un englez se socotește jignit când te codești să ciocnești paharul cu el. Se apropie deci de masă și luă alt pahar. Cum în vremea asta n-o

pierdea din ochi pe Milady, văzu prin oglindă că se schimbase la față. Crezând că nu se mai uită nimeni la ea, ceva sălbatic îi însuflețea privirea; își înfigea dinții în batistă, cu gând parcă s-o muște.

Tocmai atunci intră în cameră acea drăgălașă cameristă pe care d'Artagnan o mai văzuse; ea spuse câteva cuvinte în englezește lordului de Winter, care ceru îndată voie lui d'Artagnan să se retragă, fiind chemat în altă parte de treburi grabnice și stăruind totodată pe lângă sora lui să-i capete iertarea.

După ce strânse mâna lordului de Winter, d'Artagnan se întoarse lângă Milady. Cu o iuțeață uimitoare, chipul ei își luase din nou înfățișarea-i gingașă; atât doar că batista cu răzlețe pete purpurii dădea de gol pe frumoasa care-și mușcase buzele până la sânge. Și erau fără seamăn buzele ei. Să fi jurat că-s mărgean viu!

Convorbirea luă o întorsătură vioaie. S-ar fi zis că Milady era iarăși în apele ei. Destăinui lui d'Artagnan că lordul de Winter nu-i era frate, ci cumnat; fusese căsătorită cu mezinul familiei care o lăsase văduvă cu un copil. Acest copil era singurul moștenitor al lordului de Winter, numai dacă el nu s-ar fi căsătorit. Din spusele ei, d'Artagnan întrezări un fel de vâl, ce acoperea ceva, dar mai adânc, sub vâl, privirea lui nu, putea încă pătrunde.

De altminteri, după o jumătate de ceas, d'Artagnan rămase încredințat că Milady era o compatrioată; vorbea graiul francez în chip atât de elegant și de curat, încât nu încăpea nici urmă de îndoială.

D'Artagnan dădu drumul unui șuvoi de vorbe curtenitoare și jurăminte de credință. La toate neroziile îndrugate de gasconul nostru, Milady surâdea cu voie

bună. Ora plecării sosi. D'Artagnan își luă rămas bun și ieși din salonul ei, fericit ca nimeni pe lume.

Pe scară se întâlni cu frumoasa cameristă, care, după ce îl atinse în treacăt, îmbujorându-se până-n albul ochilor, se rugă de iertare cu un glas atât de dulce, încât iertarea o și căpătă pe loc.

D'Artagnan se întoarse a doua zi și fu primit și mai bine decât în ajun. Lordul de Winter nefiind acolo, Milady rămase de data asta toată seara numai cu el. Părea că soarta lui n-o lasă rece; îl întrebă din ce loc se trăgea, cu cine era prieten și dacă nu se gândise vreodată să se alăture slujitorilor domnului cardinal.

D'Artagnan, care, după cum se știe, era deosebit de prevăzător pentru un tânăr de douăzeci de ani, își aminti bănuielile lui cu privire la Milady; ridică în slăvi pe eminența sa și-i spuse că, fără doar și poate, ar fi intrat în garda cardinalului și nu în garda regelui, dacă l-ar fi cunoscut, de pildă, pe domnul de Cavois în loc să-l fi cunoscut pe domnul de Tréville.

Milady schimbă vorba în chipul cel mai firesc din lume și-l întrebă în treacăt pe d'Artagnan dacă nu fusese vreodată în Anglia.

D'Artagnan răspunse că fusese trimis în Anglia de domnul de Tréville, în vederea cumpărării unor cai și chiar adusese de acolo patru, pentru a fi puși la încercare.

În timpul convorbirii, Milady își mușcă de două-trei ori buzele. Avea în fața ei un gascon care nu se dădea bătut atât de ușor.

La aceeași oră ca și în ajun, d'Artagnan părăsi pe Milady. Pe sală se întâlni iarăși cu frumoasa Ketty; era numele cameristei. Ea îi furișă o privire galeșă, asupra căreia d'Artagnan n-ar fi trebuit să se înșele, dar prins în mrejele stăpânei, lui nu-i mai ardea de altcineva.

A doua și a treia zi, d'Artagnan se duse iarăși la Milady. De fiecare dată, ea îl primea tot mai prietenește.

Și în fiecare seară o întâlnea pe drăgălașa cameristă fie în anticameră, fie pe coridor, fie pe scară.

Dar, cum am mai spus, d'Artagnan nici măcar nu băgase de seamă încăpățânata stăruință a sărmanei Ketty.

Capitolul II. Un prânz la un avocat

Duelul în care Porthos jucase un rol atât de strălucit nu-i ștersese din minte prânzul de la soția avocatului. A doua zi, către amiază, după ce îi porunci lui Mousqueton să-i mai perie încă o dată hainele, se îndreptă spre strada Urșilor cu pasul unui om de două ori norocos.

Inima îi bătea, dar nu de o dragoste tinerească și neastâmpărată ca lui d'Artagnan. Nu, un țel mai pământesc îi biciuia dorul: avea să treacă în sfârșit acel prag tainic, să urce acea scară necunoscută, pe care se cățaraseră ani de-a rândul, unul câte unul, galbenii bătrâni ai maestrului Coquenard.

Avea, în sfârșit, să dea cu ochii de un cogeamite lădoi, pe care de atâtea ori îl văzuse în visurile lui, lung și adânc, ferecat cu lacăte grele, zăvorit și înțepenit în dușumea, un soi de sipet despre care auzise atât de des vorbindu-se și pe care mâinile, cam uscățive, ce e drept, dar nelipsite de eleganță, ale soției avocatului, îl vor deschide în fața privirilor lui uimite.

Apoi, el, omul rătăcitor pe pământ, omul fără avere, omul fără familie, soldatul deprins cu hanul, cu cârciuma, cu spelunca, mâncăul nevoit să se mulțumească de cele mai multe ori cu chilipiruri picate la întâmplare, de data asta avea să guste din mâncăruri gospodărești, avea să soarbă pe îndelete bucuria unui cămin îndestulat și să se lase în voia unui răsfaț care încântă cu atât mai mult cu cât ești mai călit, după chiar mărturia bătrânilor moș-teacă.

Să vii zi de zi în calitate de verișor și să înfuleci la o masă gustoasă, să descrețești fruntea pământie și boțită a bătrânului avocat, să-i jumulești pe tinerii copiști, învățându-i tot soiul de jocuri de cărți, în cele

mai șmecherești amănunte, să le câștigi în chip de onorariu pentru o lecție care ar ține un ceas pușculița cu economiile lor pe o lună, toate astea îi surâdeau grozav lui Porthos.

Mușchetarului îi trecuse pe la urechi vorbele de ocară ce umblau în acea vreme pe seama avocaților și care se mai aud și azi: zgârcenia, lăcomia, zilele lungi de post; dar cum, la urma urmelor, în afară de unele aprige dorinți de economie pe care Porthos le găsisse nelalocul lor, soția avocatului se arătase destul de darnică, pentru o soție de avocat, bineînțeles, el se aștepta să găsească o casă din belșug înzestrată cu de toate.

Totuși chiar din prag, pe mușchetar, îl și prinseră oarecari bănuieli: căci intrarea nu prea era îmbietoare: un gang întunecos, care duhnea, pe scară chiorenie din pricina unor geamuri zăbrelite, prin care se strecura lumina zilei dintr-o curte vecină, iar la primul cat o ușă joasă, țintuită în cuie uriașe, ca ușa principală de la Grand-Chatelet²⁵.

Porthos ciocăni cu degetul. Un secretar înalt, cu fața gălbejită, ascunsă sub o claie de păr nețesălat, deschise și salută ca tot omul silit să respecte la celălalt statura impunătoare, semn al puterii, haina militară, semn al profesiei și fața rumenă, semn al bunului trai.

În același timp, alt secretar mai scund, în spatele celui dintâi, altul mai înalt, în spatele celui de al doilea și în sfârșit un băiețel de serviciu îndărătul celui de al treilea.

²⁵ Castel vechi din Paris, ce servea la început drept tribunal, transformat apoi în închisoare.

În total, trei secretari și jumătate; ceea ce însemna, pe vremea aceea, că biroul avocatului era dintre cele mai căutate.

Deși mușchetarul urma să sosească numai la ora unu, încă de la douăsprezece soția avocatului stătea ca ochii la pândă și, bizuindu-se pe inima și poate chiar pe stomacul iubitului său, nădăjduia să-l vadă venind mai devreme.

Doamna Coquenard intră deci pe ușa ce dădea în apartament aproape o dată cu oaspetele care intra pe ușa dinspre scară; ivirea vrednicei doamne îl scoase pe Porthos din mare încurcătură. Secretarii erau numai ochi, iar el, fără a ști ce trebuie să spună acestei înșirui de ființe crescânde și descrescânde, nu-și dezlega limba.

— E vărul meu, vesti soția avocatului: te rog intră, intră te rog, domnule Porthos.

Numele de Porthos stârni râsul secretarilor: dar când acesta se întoarse spre ei, toate fețele își pierdură deodată veselia.

Ajunseră în cabinetul avocatului după ce străbătură anticamera, unde se aflau secretarii și biroul unde ar fi trebuit să se afle; această din urmă încăpere era un soi de sală întunecoasă, ticsită toată cu hârtoage. Ieșiți din biroul secretarilor, lăsară pe dreapta bucătăria și pătrunseră în sfârșit, în camera de primire.

Toate aceste încăperi, care răspundeau una într-alta, îi cam dădură de gândit lui Porthos. Prin toate acele uși deschise, fără îndoială că orice cuvânt se auzea de departe; apoi, în trecere, aruncase o privire cercetătoare și în bucătărie, mărturisindu-și tainic, spre rușinea gazdei, și marea lui părere de rău că nu zărise acel foc, acea însuflețire și acea zarvă care

domnesc de obicei în orice altar al mâncăcioșilor, atunci când se pregătește un prânz pe cinste.

Avocatul fusese fără îndoială înștiințat de această vizită, căci nu se arătă surprins când îl văzu pe Porthos înaintând în chip firesc și salutându-l curtenitor.

— Se pare că suntem veri, grăi avocatul, sprijinindu-se pe brațe, ca să se ridice din jilțul său de trestie.

Înfășurat în veșmântul negru în care trupul lui firav se pierdea, bătrânul era verde la față și uscat: ochii lui mici și cenușii sclipeau ca jăraticul și păreau a fi, împreună cu gura ce rânjea veșnic, singurele părți ale feței din care viața nu fugise încă. Din nefericire, picioarele nu mai voiau să slujească acestei mașinării osoase: de cinci sau șase luni de când îl lovise boala, cinstitul avocat ajunsese aproape robul soției lui.

Vărul fu primit cu resemnare și nimic mai mult. Dacă sănătatea nu i-ar fi fost atât de șubredă, maestrul Coquenard s-ar fi lepădat de orice rudenie cu domnul Porthos.

— Da, domnule, suntem veri, răspunse fără a-și pierde cumpătul Porthos, care de altminteri nici nu se gândise vreodată că soțul doamnei Coquenard îl va primi cu brațele deschise.

— Mi se pare, veri prin soție, adăugă în zeflema avocatul.

Porthos nu simți batjocura și, luând-o drept naivitate, zâmbi pe sub mustața-i stufoasă. Doamna Coquenard, care știa că un suflet naiv este o varietate nespus de rară în specia avocățească, zâmbi și ea puțin, dar se rumeni, din belșug.

Chiar de cum sosise Porthos, maestrul Coquenard își aruncase ochii cu grijă asupra unui dulap mare ce

se afla în fața biroului său de stejar. Pricepând că dulapul, deși felurit ca înfățișare de cel întrezărit în visele lui, trebuia să fie totuși prea fericitul și mult doritul sipet, Porthos se simți încântat că realitatea era cu șase picioare mai înaltă decât visul.

Maestrul Coquenard nu împinse mai departe cercetările genealogice, dar, întorcându-și privirea îngrijorată de la dulap spre Porthos, se mulțumi să spună:

— Sper că înainte de plecarea sa la țară, vărul nostru ne va face cinstea să ia o dată masa cu noi, nu-i așa, doamnă Coquenard?

De data asta, Porthos primi lovitura de-a dreptul în stomac și o simți din plin; la rândul ei, nici doamna Coquenard nu putu rămâne nepăsătoare, căci adăugă:

— Vărul meu nu va mai veni pe la noi dacă vede că-l primim urât: dar chiar dacă-l primim bine și tot va veni pe apucate, căci stă prea puțin la Paris, ca să nu-i cerem să ne dăruiască tot răgazul de care se bucură până la plecare.

— Oh, picioarele mele, biete de voi! Unde v-ați ascuns? mormăi Coquenard, și încercă să zâmbească.

Acest ajutor, pe care Porthos îl primi tocmai când nădejdea lui de mâncău era mai amenințată, stârni recunoștința mușchetarului pentru doamna Coquenard.

Curând sosi și ora prânzului. Trecură cu toții în sufragerie, încăpere mare și întunecoasă, așezată în fața bucătăriei.

Simțind parcă în casă miresme nu prea obișnuite, secretarii se înființaseră fără întârziere ca militarii, fiecare cu scăunelul lui în mână, gata să se așeze la masă. Și în vremea asta, mișcau neîncetat din fălci, vădind astfel o aprigă poftă de mâncare.

“La naiba! gândi Porthos aruncând o privire asupra celor trei înfometate, căci, după cum e lesne de înțeles, micului ucenic nu-i era îngăduit să ia parte la masa maestrului. La naiba! în locul vărului meu, eu n-aș mai ține mâncăcioși din ăștia. Parc-ar fi naufragiați care n-au pus nimic în gură de șase săptămâni.”

Maestrul Coquenard intră în sufragerie într-un fotoliu pe rotile, împins de doamna Coquenard, căreia Porthos îi veni la rândul lui în ajutor, ca să-i împingă soțul până la masă.

N-apucă să treacă bine pragul, că se porni să miște și el din nas și din fălci, la fel ca secretarii lui.

— Oh! Oh! — se bucură el, — iată o supă care-ți face cu ochiul.

“Ce dracu or fi simțind atât de grozav la supa asta?” se întreba Porthos văzând zeama lungă și chioară, cu câteva bucățele răzlețe de pâine prăjită ce pluteau ici-colo, ca insulele unui arhipelag.

Doamna Coquenard zâmbi și, la un semn al ei, toată lumea se așeză grabnic la masă.

Îl serviră întâi pe maestrul Coquenard, și după el pe Porthos; apoi doamna Coquenard își umplu farfuria și împărți bucățelele de pâine fără supă secretarilor nerăbdători.

În clipa aceea, ușa sălii de mâncare se crăpă singură scârțâind și, printre canaturile întredeschise, Porthos zări băiețașul care, neputând lua parte la ospăț, îmbuca din codrul lui de pline în mijlocul miresmelor din bucătărie și din sala de mâncare.

După supă, servitoarea aduse o găină fiartă, minunăție ce făcu pe comeseni să-și holbeze ochii, gata-gata să le iasă din orbite.

— Se vede că-ți iubești rubedeniile, doamnă Coquenard, spuse avocatul cu un surâs aproape

dureros; desigur că în cinstea vărului dumitale ți-ai dat atâta osteneală.

Biata găină era piele pe os, iar pielea din cea groasă, pe care oasele nu pot s-o străpungă cu oricâte strădanii; mult trebuie s-o fi căutat până au găsit-o în cotețul unde se cuibărise ca să moară de bătrânețe.

“Drace! gândi Porthos, nu-i deloc vesel! Mă închin în fața bătrâneții, dar nici nu mă prăpădesc după ea când e fiartă sau friptă.”

Și privi jur împrejur să vadă dacă părerea lui era împărtășită și de ceilalți: spre deosebire însă de el, nu zări decât ochi strălucitori, pironiți cu nesaț pe minunata găină, obiectul disprețului său.

Doamna Coquenard trase farfuria spre ea și desprinzând cu îndemânare cele două picioare mari, negre, le așeză pe farfuria soțului ei; trase apoi gâtul, pe care-l puse cu cap cu tot la o parte pentru ea, mai desprinse o aripă pentru Porthos și dădu îndărăt servitoarei care o adusese zburătoarea ce pieri aproape întreagă, înainte ca mușchetarul să fi putut urmări dezamăgirea pe diferitele chipuri, potrivit firii fiecărui comesean.

Locul găinii îl luă o farfurie cu fiertură de bob, farfurie uriașă, în care câteva ciolane de berbec, ce păreau însoțite, la prima vedere, de ceva carne, căutau să iasă la iveală.

Dar secretarii domnului Coquenard nu se lăsară amăgiți cu una, cu două, și mutrele lor amărâte se schimbară iute în fețe resemnate.

Doamna Coquenard împărți tinerilor mâncarea adusă, cu socotita cumpătare a unei bune gospodine.

Venise și rândul vinului. Maestrul Coquenard turnă dintr-un clondiraș mititel de pământ, câte-o treime de pahar fiecăruia din tineri, și, după ce-și turnă și lui

cam tot pe atât, clondirașul trecu în partea lui Porthos și a doamnei Coquenard.

Tinerii își turnau apă peste vin ca să umple paharul și după ce-l beau pe jumătate, îl umpleau din nou și tot așa mereu până la sfârșitul prânzului, încât din rubinie; cum fusese la început, băutura ajunsese la culoarea topazului stins.

Porthos mâncă sfios aripa lui de găină și se cutremură simțind pe sub masă genunchiul doamnei Coquenard, căutându-i-l pe al lui. Înghiți de asemenea jumătatea de pahar din vinul atât de cruțat și pe care-l recunoscuse a fi din groaznică viță de Montreuil, spaima gâtlejurilor subțiri.

Văzându-l cum dă de dușcă vinul fără pic de apă, avocatul scoase un oftat.

— Vrei și dumneata din bobul ăsta, verișorule dragă? întrebă ea, voind parcă să spună: lasă-te mai bine păgubaș.

— Al dracului să fie cine o gusta! mormăi Porthos. Apoi, cu glas tare răspunse: Mulțumesc, verișoară, nu mai mi-e foame.

Ceilalți tăcură. Porthos nu știa ce trebuie să facă. Avocatul spuse de câteva ori în șir:

— Ah, doamnă Coquenard, felicitările mele, prânzul dumitale a fost un adevărat ospăț; Doamne, știu c-am mâncat!

Maestrul Coquenard mâncase supa, picioarele negre ale găinii și singurul os de berbec pe care fusese puțină carne.

Porthos crezu că-și băteau joc de el și începu să-și răsucescă mustața și să încrunte din sprâncene, dar genunchiul doamnei Coquenard îl sfătui să nu-și piardă răbdarea.

Tăcerea aceea și masa întreruptă în toi n-aveau nici o noimă pentru Porthos, însă pentru secretarii domnului Coquenard aveau, dimpotrivă, un înțeles sfâșietor; la un semn al avocatului, însoțit de un surâs al doamnei Coquenard, ei se ridicară încet de la masă, își împăturiră șervetul mai încet încă, apoi se înclinară și ieșiră unul după altul.

— Duceți-vă, băieți, duceți-vă, cu burta plină se muncește mai cu spor, îi îndemnă avocatul.

Secretarii odată plecați, doamna Coquenard se ridică de la masă și scoase dintr-un bufet o bucată de brânză, niște dulceață de gutui și o prăjitură pregătită chiar de mâna ei, cu migdale și miere.

Maestrul Coquenard încruntă din sprâncene, fiindcă vedea prea mare risipă; Porthos își mușcă buzele, fiindcă vedea că n-are ce mânca. Se uită repede după farfuria cu bob, dar ia bobul de unde nu-i.

— Ce mai ospăț, — se minuna avocatul, foindu-se în scaun, — adevărat ospăț, *epulae epularum*; Lucullus prânzește la Lucullus²⁶.

Porthos privi clondirul de lângă el, nădăjduind să-și astâmpere foamea și setea cu vin, pâine și brânză; dar vinul se isprăvisese, clondirașul era gol; domnul și doamna Coquenard nu păreau a lua în seamă acest amănunt.

“Bine, — își zise în sinea lui Porthos, — lasă că o să știu eu pentru altă dată.”

Își trecu limba pe o linguriță de dulceață și-și năclăi dinții în pasta lipicioasă a doamnei Coquenard.

²⁶ Cuvintele generalului roman Lucius Licinius Lucullus (100— 57 î. Chr.), faimos prin bogăția sa și luxul pe care-l făcea, adresate bucătarului său într-o zi când acesta pregătise o masă obișnuită. (“Nu știai că astă-seară Lucullus cinează la Lucullus?”)

“Acum, — zise el, — o făcui și p-asta! Ah, dacă n-aș trage nădejde să mă uit cu doamna Coquenard în dulapul lui bărbatu-său!”

După asemenea desfătare cu prânzul ce-l socotea curată nebunie, maestrul Coquenard simți nevoia să ațipească. Porthos nădăjduia că lucrul acesta se va petrece fără întârziere și chiar acolo, pe loc, dar afurisitul de avocat nici nu vru să audă de așa ceva. Trebui să fie dus în camera lui și nu se liniști decât când se văzu în fața dulapului cu pricina, pe marginea căruia își sprijini amândouă picioarele, pentru mai multă siguranță.

Soția avocatului îl însoți pe Porthos într-o cameră vecină, cu gând să pună pe îndelete temelia unei împăcări.

— O să poți veni de trei ori pe săptămână să iei masa la noi, începu doamna Coquenard.

— Mulțumesc, — răspunse Porthos. — dar nu-mi place să cad pe capul nimănui; de altminteri, trebuie să văd ce fac și cu echipamentul acela.

— E adevărat, — își aminti soția avocatului suspinând, — da, e vorba de nenorocitul acela de echipament!

— Da, da! De el e vorba, întări Porthos.

— Și, mă rog, cam ce intră în echipamentul dumitale, domnule Porthos?

— O groază de lucruri, răspunse Porthos; după cum știi, mușchetarii sunt ostași aleși pe sprânceană și le trebuiesc obiecte de care cei din corpurile de gardă sau mercenarii elvețieni n-au nevoie.

— Totuși, spune-mi-le cu de-amănuntul.

— Una peste alta, ar putea să se urce la... tărăgâni vorba Porthos, căruia îi plăcea mai mult să socotească de-a valma decât cu bucata.

Soția avocatului aștepta fremătând.

— La cât? întrebă ea; sper că totalul nu va trece peste...

Și se opri. Nu-și mai găsea vorbele.

— Vai! nu, — vru el s-o liniștească. — toate astea nu cred că vor trece de două mii cinci sute de livre; ba, cu oarecare economie, poate că aș scoate-o la capăt numai cu două mii de livre.

— Doamne, Dumnezeu! — se sperie ea, — două mii de livre! Dar asta e o avere.

Porthos se strâmbă plin de înțeles: doamna Coquenard pricepu tâlcul.

— Ți le ceream toate cu de-amănuntul, fiindcă eu am o mulțime de rubedenii și cum mă cam pricep și la negustorie, eram aproape sigură că-ți pot dibui lucrurile cu sută la sută mai ieftin decât le-ai fi plătit dumneata.

— Așa! Așa! — făcu Porthos, — aici ai vrut să ajungi!

— Dar, — scumpe domnule Porthos, — nu-i așa că-ți trebuie în primul rând un cal?

— Firește, îmi trebuie un cal.

— Uite, am tocmai ce-ți trebuie.

— Bine! — făcu Porthos încântat, — iată că scăpăm de grija calului, dar mai am nevoie și de tot harnașamentul alcătuit din lucruri pe care numai mușchetarul singur poate să și le cumpere și care, de altfel, n-o să se urce la mai mult de trei sute de livre.

— Trei sute de livre! Bine, hai să zicem trei sute de livre, încuviință soția avocatului, oftând.

Porthos zâmbi. Cititorul ține minte că el păstrase șaua trimisă de Buckingham, așa că cele trei sute de livre puteau să-i rămână frumușel în buzunar.

— Apoi, — urmă el, — mai e și calul valetului, pe urmă și cufărul meu. În ceea ce privește armele, nu e nevoie să-ți mai bați capul, fiindcă le am.

— Un cal pentru valetul dumitale? îngână cu sfială soția avocatului; asta înseamnă lux de mare senior, prietene.

— Cum, doamnă? întrebă țațoș Porthos. Adică eu ce sunt? Un calic?

— Nu, spuneam numai că un catâr drăguț arată uneori la fel de bine ca și un cal, și cred că dacă ai găsit un catâr drăguț pentru Mousqueton...

— Hai fie și un catâr drăguț, primi Porthos. Ai dreptate, am întâlnit mari nobili spanioli și suita lor călărea numai pe catâri. Dar, atunci înțelegi, doamnă Coquenard, să fie barem un catâr cu moț de pene și cu clopoței!

— În privința asta, fii liniștit, îl asigură soția avocatului.

— Mai rămâne cufărul, aminti Porthos.

— Oh! să nu ai grijă nici de asta, — se repezi doamna Coquenard, — soțul meu are cinci sau șase, îl vei alege pe cel mai bun. Are mai ales unul care-i plăcea să-l ia în călătoriile lui; e mare că încapă în el o casă întreagă.

— Cum? Adică e gol cufărul dumitale? întrebă nedumerit Porthos.

— Vezi bine că e gol, răspunse la fel de nedumerită soția avocatului.

— Dar mie-mi trebuie unul plin cu de toate, scumpa mea, desluși Porthos.

Doamna Coquenard slobozi noi suspine. Molière nu scrisese încă scena lui din *Avarul*. Se înțelege atunci că doamnei Coquenard i se cuvine întâietate asupra lui Harpagon.

În sfârșit, tot restul echipamentului a fost dezbătut la fel; drept încheiere a întrevederii, soția avocatului se hotărî să dea opt sute de livre bani peșin și să facă rost de calul și catârul care ar fi avut cinstea să poarte spre culmi glorioase pe Porthos și pe Mousqueton.

Odată aceste amănunte lămurite, Porthos își luă rămas bun de la doamna Coquenard. Ea încercă să-l mai rețină cu privirile ei galeșe, dar el îi aminti asprele cerințe ale slujbei lui și, vrând-nevrând, iubita trebui să facă loc maiestății sale regelui.

Mușchetarul se întoarse acasă, chinuit de o foame care-l scotea din sărite.

Capitolul III. Cameristă și stăpână

În vremea asta, așa cum am mai spus, în ciuda răbufnirilor conștiinței și a sfaturilor înțelepte ale lui Athos, d'Artagnan era din ceas în ceas tot mai îndrăgostit de Milady; astfel fiind, nu trecea o singură zi fără ca năstrușnicul gascon să se ducă să-i facă curte, încredințat că, mai devreme sau mai târziu, Milady va trebui totuși să-i răspundă.

Într-o seară, pe când sosea la ea aproape zburând, ca omul care așteaptă să-i pice norocul din cer, întâlni camerista sub poarta cea mare; de data asta, Ketty nu se mulțumi să-l atingă în trecere, ci îl apucă ușor de mână.

“Bun! făcu d'Artagnan. O fi având să-mi spună ceva din partea stăpâni-si; fără doar și poate, vreo întâlnire pe care n-a îndrăznit să mi-o dea, cu gura ei.”

Și aruncă asupra frumoasei copile cea mai biruitoare privire din lume.

— Aș vrea să vă spun două cuvinte, domnule cavalier... îngăimă camerista.

— Vorbește, copila mea. vorbește, o îndemnă d'Artagnan. Te ascult.

— Aici nu se poate; am prea multe să vă spun și mai cu seamă în mare taină.

— Ce-i de făcut atunci?

— Dacă domnul cavalier ar vrea să mă urmeze, spuse sfioasă Ketty.

— Oriunde vei vrea, frumoasa mea.

— Atunci, veniți.

Și Ketty, care-l ținuse lot timpul de mână, îl trase către o întunecoasă scară întortocheată și, după ce-l făcu să urce vreo cincisprezece trepte, deschise o ușă.

— Intrați, domnule cavalier, — îl pofti ea, aici vom fi singuri și vom putea vorbi.

— A cui e camera asta, frumoaso? întrebă d'Artagnan.

— A mea, domnule cavalier; dă în camera stăpânei mele prin ușa de colo. Dar fiți liniștit: n-o să poată auzi ce vorbim, fiindcă nu se culcă niciodată înainte de miezul nopții.

D'Artagnan aruncă o privire împrejur. Odăița îi lua ochii prin gustul ce domnea înăuntru și prin curățenie; dar, fără voia lui, privirea i se opri pe ușa despre care Kitty spusese că răspundea în camera încântătoarei Milady. Ghicind ce se petrece în mintea tânărului, Kitty oftă din greu.

— Așadar, o iubiți mult pe stăpâna mea, domnule cavalier? întrebă ea.

— Mai mult decât pot spune. Kitty, sunt nebun după ea!

Ketty oftă iarăși.

— Vai, domnule, — făcu ea — ce păcat!

— Și de ce naiba crezi tu că e păcat? întrebă d'Artagnan.

— Vedeți, domnule, — răspunse Kitty, — stăpâna mea nu vă iubește deloc.

— Cum? — făcu d'Artagnan, — ea ți-a dat în grijă să mi-o spui?

— Nu, domnule, eu singură m-am hotărât să v-o spun, tocmai fiindcă vă port de grijă.

— Mulțumesc, dragă Kitty, dar numai pentru gândul cel bun, căci destăinuirea duminică, trebuie să recunoști, nu prea e plăcută.

— Adică nu vreți să credeți ce v-am spus, nu-i așa?

— Îți vine totdeauna greu să crezi asemenea lucruri, frumoasa mea, chiar numai din mândrie.

— Prin urmare, nu mă credeți?

— Până ce nu vei binevoi să-mi dai o mică dovadă de ceea ce-mi spui...

— Ce ziceți despre asta?

Și Ketty scoase din sân un bilețel.

— Pentru mine? întrebă d'Artagnan apucând cu înfrigurare plicul.

— Nu, pentru altul.

— Pentru altul?

— Da.

— Cum îl cheamă? Ai? Cum îl cheamă? se repezi d'Artagnan.

— Uitați-vă la adresă.

— Domnului conte de Wardes.

Amintirea scenei de la Saint-Germain îl răsări deodată în minte înfumuratului gascon: fulgerător, ca gândul, el sfâșie plicul în ciuda țipătului pe care Ketty îl scoase văzând ce avea de gând să facă, sau mai bine zis, văzând ceea ce făcea.

— Doamne Dumnezeule! Ce faceți, domnule cavalier? strigă ea.

— Eu? Nimic, răspunse d'Artagnan și începu să citească:

“N-ați răspuns la prima mea scrisoare, sunteți suferind sau ați uitat poate privirile cu care m-ați săgetat la balul doamnei de Guise? Prindeți prilejul, conte, nu-l lăsați să scape”.

D'Artagnan păli; rănit în amorul lui propriu, se credea rănit și în iubirea lui.

— Sărmane domnule d'Artagnan! bolborosi Ketty cu glas înduioșat și strângând iarăși mâna tânărului.

— Mă plângi, micuțo? o întrebă d'Artagnan.

— Da, din toată inima! Fiindcă eu știu ce-nseamnă dragostea!

— Tu știi ce-nseamnă dragostea? zise d'Artagnan, privind-o pentru întâia dată ceva mai adânc.

— Din păcate, da.

— Atunci în loc să mă plângi, mai bine m-ai ajuta să mă răzbun pe stăpâna ta.

— Și în ce fel ați vrea să vă răzbunați?

— Aș vrea să-i birui răceala, să iau locul rivalului meu.

— Niciodată nu vă voi ajuta la așa ceva, domnule cavaler, spuse repede Ketty.

— Și pentru ce, mă rog? întrebă d'Artagnan.

— Din două pricini.

— Care anume?

— Întâia: niciodată stăpâna mea n-o să vă iubească.

— Ce poți tu să știi?

— I-ați rănit inima.

— Eu? Cu ce aș fi putut s-o rănesc, tocmai eu, care de când o cunosc, mă târăsc la picioarele ei ca un rob? Vorbește, te rog, vorbește!

— N-aș mărturisi-o niciodată decât bărbatului... care ar ști să citească până în adâncul sufletului meu!

D'Artagnan o privi pe Ketty a doua oară. Fata era de o prospețime și de o frumusețe pentru care multe duceseră și-ar fi pus la bătaie coroana.

— Ketty, — spuse el, — voi citi până în adâncul sufletului tău, oricând vei vrea tu; nu duce grija asta, draga mea.

Și sub focul sărutării lui, fata se împurpură ca o cireașă.

— Nu, — murmură Ketty, — știu că nu mă iubiți! O iubiți pe stăpâna mea. Mi-ați spus-o chiar adineauri.

— Și asta te împiedică să-mi mărturisești a doua pricină?

— A doua pricină, domnule cavaler, — urmă Ketty, îmbărbătată în primul rând de sărutare, apoi de căutătura ochilor lui, — a doua pricină e că în dragoste fiecare își trage spuza pe turtă.

Abia atunci d'Artagnan își aminti privirile galeșe ale cameristei, întâlnirile cu ea în anticameră, pe scară, pe săli, atingerile ușoare ale mâinii și oftatul ei înăbușit de câte ori îl vedea; dar în dorința lui de a fi pe placul stăpânei, nu-și oprise ochii asupra cameristei: cine vânează vulturi, nu se sinchisește de o vrăbiuță.

De data asta însă, gasconul nostru văzu într-o singură clipă tot folosul ce l-ar fi putut trage din dragostea pe care Ketty i-o mărturisise în chip atât de copilăresc sau, atât de nerușinat: tănuirea scrisorilor către contele de Wardes, anumite înțelegeri cu tâlc, intrarea la orice oră în odaia cameristei alăturată cu a stăpânei. După cum se vede, șmecherul o și jertfea în gând pe biata Ketty, doar o va cuceri pe Milady, cu sau fără voia ei.

— Ascultă-mă, dragă Ketty! — zise el fetei, — vrei să-ți dau o dovadă de dragostea de care tu te îndoiești?

— Care dragoste? întrebă tânăra fată.

— Dragostea pe care sunt gata să ți-o dăruiesc ție.

— Și ce fel de dovadă?

— Vrei să petrec astă-seară cu tine vremea pe care o petrec de obicei cu stăpâna ta?

— Da, da, — zise Ketty, bătând din palme — cu cea mai mare bucurie!

— Atunci, draga mea copilă, — urmă d'Artagnan așezându-se într-un fotoliu, — vino aici, să-ți spun că ești cea mai frumoasă cameristă din câte am văzut vreodată!

Și se porni să i-o spună atât de felurit și atât de frumos, încât biata copilă, care nu dorea decât să-l

creadă, îl crezu. Totuși, spre marea mirare a lui d'Artagnan, drăgălașa Ketty se apăra destul de îndârjit. Vremea zboară pe nesimțite atunci când ți-o treci doar atacând și apărându-te. Aproape o dată cu miezul nopții, se auzi sunând și clopoțelul în camera frumoasei Milady.

— Doamne sfinte, — șopti Ketty, — e stăpâna care mă cheamă. Pleacă, pleacă repede!

D'Artagnan se ridică din fotoliu, își luă pălăria ca și cum ar fi avut de gând s-o asculte; apoi, deschizând la repezeală ușa unui dulap mare în loc s-o deschidă pe cea dinspre scară, se cuibări printre rochiile și capoatele frumoasei Milady.

— Ce faci? se înspăimânta Ketty.

D'Artagnan, care scoase cheia dulapului, se încuie înăuntru fără să-i răspundă.

— Ketty, — strigă Milady, răstit, — ce faci? Dormi? De ce nu vii când te sun?

Și d'Artagnan auzi deschizându-se zgomotos ușa de trecere.

— Îndată, Milady, îndată, răspunse Ketty, repezindu-se în întâmpinarea stăpânei.

Amândouă intrară în camera de culcare și cum dintre cele două încăperi rămăsese deschisă, d'Artagnan putu s-o mai audă pe Milady certându-și câțva timp camerista; în cele din urmă, ceva mai potolită, deschise vorbe și de el în vreme ce Ketty îi ajuta să se culce.

— Uite că astă-seară, — începu Milady, — nu l-am văzut pe gasconul nostru.

— Cum, doamnă, — se miră Ketty — n-a fost aici? Adică să-i umble ochii în altă parte înainte de a fi gustat fericirea?

— Da de unde! L-o fi oprit domnul de Tréville sau domnul des Essarts. Mă pricep eu, Ketty, în d-alde astea; pe el îl țin eu bine.

— Ce-are de gând doamna cu el?

— Ce-am de gând cu el?... Fii liniștită, Ketty, între mine și bărbatul ăsta e ceva ce nici nu-i trece prin minte... Din pricina lui era cât pe-acți să-și piardă eminența sa încrederea în mine. Și am să i-o plătesc!

— Eu credeam că doamna îl iubește!

— Eu, să-l iubesc? Nu pot să-l sufăr! Un nerod care ține-n mâinile lui viața lordului de Winter și nu-l ucide și mă face să pierd trei sute de mii de livre pe an!

— Așa e, — răspunse Ketty, — fiul dumneavoastră era singurul moștenitor al unchiului său și până în ziua majoratului v-ați fi bucurat de averea rămasă.

D'Artagnan se cutremură până în adâncul mădușelor auzind cum acea gingașă făptură îl învinuia cu vocea ei tăioasă, pe care cu greu izbutea să și-o ascundă, că nu ucisese omul cu care chiar el o văzuse atât de prietenoasă.

— I-aș fi plătit-o eu și până acum, — urmă Milady, — dar, nu știu de ce, cardinalul mi-a pus în vedere să-l cruț.

— Așa? Totuși doamna n-a cruțat pe femeiușca aceea pe care el o iubea.

— Negustoreasa din strada Groparilor? Dar a uitat și că a cunoscut-o! Zău, frumoasă răzbunare!

O sudoare rece îmbrobonea fruntea lui d'Artagnan; ce cumplită fiară era femeia asta!

Își ciuli urechea să mai asculte, dar din nefericire Milady era gata de culcare.

— Bine, — spuse ea, acum du-te la dumneata și vezi să-mi aduci mâine răspuns la scrisoarea pe care ți-am dat-o.

— Pentru domnul de Wardes? întrebă Ketty.

— Fără îndoială, pentru el.

— Iată unul care cred că n-aduce nici pe departe cu bietul domn d'Artagnan.

— Pleacă, domnișoară. — i-o tăie Milady, — știi că nu-mi place vorbăria.

D'Artagnan auzi închizându-se ușa, apoi zgomotul celor două zăvoare pe care Milady le trăgea ca să se încuie în cameră. La rândul ei, Ketty învârti cât putu mai ușor cheia în broască. D'Artagnan deschise atunci și el dulapul.

— Dumnezeule! — șopti camerista, ce ai? Ești alb ca varul!

— Groaznică ființă! murmură d'Artagnan.

— Tăcere! Tăcere! Du-te, — îl rugă Ketty, — camera mea e despărțită de-a ei numai printr-un perete subțire, așa că tot ce se vorbește într-o parte se aude în cealaltă.

— Tocmai de aceea n-am de gând să plec.

— Cum! făcu ea, roșind.

— Sau, lasă că plec eu... dar mai târziu.

Și o trase pe Ketty înspre el. Nu era chip să se mai împotrivească. Împotrivirea face atâta zgomot! Se lăsă, deci, în voia lui.

Era o pornire de răzbunare împotriva stăpânei, D'Artagnan gândi ce drept e să se spună că răzbunarea e bucuria zeilor. Dacă ar fi avut o fărâmă de inimă, s-ar fi mulțumit cu această nouă cucerire; dar el n-avea decât focul râvnei și al mândriei.

Totuși, s-o spunem spre lauda lui, cel dintâi folos tras de pe urma înrâuririi lui asupra cameristei fusese de a încerca să afle ceva despre doamna Bonacieux; dar biata fată jură pe sfânta cruce că nu știa nimic din toate astea, fiindcă stăpâna ei nu-și dezvăluia tainele

decât pe jumătate; singurul lucru la care credea că putea răspunde era că doamna Bonacieux mai trăia încă.

În privința pricinii pentru care Milady era cât pe-aci să piardă încrederea cardinalului, Ketty nu știa de asemenea nimic mai mult; dar în privința asta d'Artagnan știa el mai multe; își amintirea tocmai în clipa când părăsea Anglia, o zărise pe Milady pe o corabie înțepenită în port; bănuia deci că trebuie să fi fost vorba fără îndoială de eghileții în diamante. Dar mai limpede decât orice era faptul că ura adevărată, ura cea mare, ura nepotolită a acelei Milady se năpustise asupra lui, pentru că nu-i ucisese cumnatul.

A doua zi, d'Artagnan se duse iarăși la Milady. Găsind-o în toane rele, își spuse că de bună seamă îndelungata tăcere a domnului de Wardes o scotea din sărite. Ketty intră în cameră; Milady o bruftui aspru, iar ea îi aruncă lui d'Artagnan o privire parcă ar fi vrut să-i spună: vezi ce sufăr din pricina dumitale? Totuși, către sfârșitul serii, frumoasa leoaică se mai îmblânzi, ascultând cu zâmbetul pe buze vorbele drăgăstoase ale lui d'Artagnan și chiar îi întinse mâna ca să i-o sărute.

D'Artagnan ieși de acolo fără a ști ce să mai gândească; dar, cum nu era din cei care-și pierd prea ușor capul, în vreme ce se arăta atât de curtenitor, își ticluise în minte și un mic plan.

Găsi camerista în prag, și la fel ca în ajun, urcă la ea în cameră. Fata primise aspră dojană, învinuită fiind de neglijență. Milady nu putea pricepe tăcerea contelui de Wardes și poruncise cameristei să vină a doua zi la nouă dimineața ca să ia al treilea răvaș.

D'Artagnan ceru sărmanei Ketty făgăduiala că-i va aduce scrisoarea acasă la el, chiar a doua zi dimineața,

iar ea, la rândul ei, făgădui tot ce voia iubitul ei: era nebună după el.

Toate se petrecură ca în ajun: d'Artagnan se încuie în dulap, Milady își chemă camerista, se pregăti de culcare, o trimise pe Ketty îndărăt, apoi își zăvorî ușa. Apoi, tot ca în ajun, d'Artagnan nu se întoarse acasă decât la cinci dimineața.

Pe la unsprezece, o văzu sosind pe Ketty; ținea în mână alt răvaș. De data asta sărmana fată nici nu încerca să nu i-l mai dea. Îl lăsă pe d'Artagnan să facă tot ce voia. Se dăruia toată, cu trup și suflet, frumosului ei soldat.

El deschise plicul și citi cele ce urmează:

“Vă scriu, pentru a treia oară, ca să vă spun că vă iubesc; luați seama să nu vă scriu a patra oară, ca să vă spun că vă urăsc. Dacă vă căiți de felul cum v-ați purtat cu mine, tânăra aducătoare a rândurilor mele vă va spune chipul în care un bărbat curtenitor își poate dobândi iertarea”.

D'Artagnan schimba fețe-fețe în vreme ce citea.

— Tot o mai iubești! izbucni Ketty, care nu-și luase ochii de pe fața tânărului.

— Nu, Ketty, te înșeli, n-o mai iubesc deloc; dar vreau să mă răzbun de tot disprețul ei pentru mine.

— Da, da, știu eu răzbunarea asta, mi-ai mai pomenit-o!

— Ce-ți pasă, Ketty! Știi și tu că numai pe tine te iubesc.

— Cum pot să știu așa ceva?

— Prin disprețul de care n-o s-o scutesc.

Ketty oftă din adânc.

D'Artagnan luă o pană și scrise:

“Doamnă, m-am îndoit până acum că primele dumneavoastră două scrisori erau pentru mine, atât de

nevrednic mă socoteam de asemenea cinste; de altminteri, eram atât de suferind încât tot aș fi șovăit să vă răspund. Dar astăzi trebuie să dau crezare nemărginitei dumneavoastră bunăvoințe față de mine, deoarece nu numai scrisoarea, dar chiar și camerista domniei-voastre mă încredințează că am fericirea să vă fiu drag. Ea n-are nevoie să-mi spună în ce chip un bărbat curtenitor își poate dobândi iertarea. Voi veni să v-o cer chiar eu diseară, la unsprezece. A amâna cu o singură zi ar însemna pentru mine, în clipa de față, să v-aduc o nouă jignire.

Acela pe care l-ați făcut cel mai fericit dintre muritori, Conte de Wardes”

Această scrisoare era în primul rând un fals, era apoi și o neobrăzare, iar din punctul de vedere al moravurilor de azi, era ceva asemănător unei ticăloșii; dar pe vremea aceea oamenii se purtau unii față de alții cu mai puține mânuși decât în zilele noastre. De altminteri, d'Artagnan știa chiar din mărturisirile ei, că Milady se făcuse vinovată de trădare față de căpetenii mai de seamă, așa că n-avea pentru ea decât o prețuire în doi peri. Și totuși, în pofida acestei șubrede prețuiri, simțea cum îl mistuie o patimă nesăbuită pentru această femeie. Patimă însoțită și de dispreț. Patimă sau arșiță, cum doriți.

Socoteala lui d'Artagnan era foarte simplă: din odaia cameristei ajungea în a stăpânei. Folosind cele dintâi clipe de uluială, de rușine și de spaimă, i-ar fi biruit împotrivirea. S-ar fi putut să dea și greș, căci, vrând-nevrând, trebuia să lase ceva și pe seama neprevăzutului. Peste opt zile, când va porni războiul, va fi nevoit să plece; astfel fiind, d'Artagnan n-avea nici vreme pentru o dragoste așa cum îi e datul.

— Poftim, — spuse tânărul, dând cameristei scrisoarea pecetluită, — du acest răspuns stăpânei tale; din partea domnului de Wardes.

Sărmana Ketty se făcu galbenă ca ceara. Bănuia și ea ce stătea scris înăuntru.

— Ascultă, fetițo dragă, — urmă d'Artagnan, înțelege bine că toate astea vor trebui să sfârșească într-un sau altul; Milady poate să descopere c-ai dat prima scrisoare valetului meu în loc s-o dai valetului domnului de Wardes, că eu am deschis celelalte două scrisori în loc să le deschidă contele. Milady te va goni, iar tu o cunoști: nu e femeia care să se mărginească doar la atâta.

— Vai de mine!— se tângui Ketty, — pentru cine am înfruntat eu toate astea?

— Pentru mine, știu bine, frumoasa mea frumoasă, și de aceea îți sunt adânc recunoscător: ți-o jur.

— Dar spune-mi măcar, ce-ai scris în scrisoarea asta?

— O să-ți spună Milady.

— Vai, nu mă iubești, — strigă Ketty, — și sunt tare nenorocită!

Mustrarea aceasta are un răspuns făcut să înșele pe orice femeie; d'Artagnan răspunse în așa fel, încât Ketty se înșelă și ea cumplit.

Și cu tot plânsul ei amarnic înainte de a se hotărî să înmâneze stăpânei scrisoarea, Ketty trebui totuși, în cele din urmă, să se hotărască. Era tot ce voia și d'Artagnan. Îi mai făgădui că nu va ieși târziu de la Milady și că, la plecare, va urca până la ea.

Făgăduiala aceasta izbuti s-o mai liniștească în sfârșit pe biata Ketty.

Capitolul IV. Unde se vorbește despre echipamentul lui Aramis și al lui Porthos

De când cei patru prieteni alergau care încotro după echipament, nu se mai întâlneau în zile dinainte hotărâte. Prânzeau fiecare pe unde-l prindea amiaza, sau mai bine-zis pe unde se nimerea. Apoi, și slujba le mai răpea o bună parte din prețiosul timp care zbură atât de repede. Hotărâseră totuși să se întâlnească o dată pe săptămână în jurul orei unu, acasă la Athos, dat fiind că aceasta din urmă, potrivit legământului făcut, nu mai trecea pragul locuinței.

Când Ketty venise la d'Artagnan era tocmai zi hotărâtă pentru întâlnire.

Îndată după plecarea cameristei, acesta se și îndreptă spre strada Férou.

Îi găsi pe Athos și Aramis în toiul cugetărilor. Pe Aramis îl mâna dorul să se întoarcă la anterior. Potrivit vechiului său obicei, Athos nu-l sfătuia să-și lepede gândul, dar nici nu-l îndemna să-l aducă la îndeplinire. El era de părere să lași pe fiecare să facă așa cum îl taie capul. Nu dădea niciodată sfaturi când nu i se cereau; ba mai mult, trebuia să i le ceri de două ori.

“Mai totdeauna când cineva îți cere un sfat e ca să nu-l urmeze, sau dacă îl urmează e ca să aibă pe cine arunca vina că i l-a dat”, spunea el.

Porthos sosi curând după d'Artagnan. Așadar prietenii se găseau strânși iarăși laolaltă.

Cele patru chipuri răsfrângeau patru simțăminte felurite: al lui Porthos, liniștea; al lui d'Artagnan, nădejdea; al lui Aramis, îngrijorarea și, în sfârșit, al lui Athos, nepăsarea.

După câteva clipe de sporovăială, în care Porthos dădu să se înțeleagă că cineva de mare vază catadicsea să-l scoată din încurcătură, Mousqueton intră pe ușă. Venea să-și roage stăpânul să poftească acasă unde, spunea el cu o mutră de un cot, trebuia să se întoarcă fără întârziere.

— Mi-or fi sosit caii? întrebă Porthos.

— Da și nu, răspunse Mousqueton.

— Adică cum, nu poți să-mi spui?...

— Poftiți acasă, domnule.

Porthos se ridică, își salută prietenii și-l urmă pe Mousqueton.

După alte câteva clipe, Bazin se ivi și el în pragul ușii.

— Vrei ceva de la mine, prietene? întrebă Aramis, cu acea catifelată blândețe care-i îndulcea vorba de câte ori gândurile îl mânau îndărăt spre cele sfinte.

— Vă așteaptă un om acasă, răspunse Bazin.

— Un om? Ce fel de om?

— Un cerșetor.

— Dă-i ceva de pomană, Bazin, și spune-i să se roage pentru un biet păcătos.

— Dar el ține morțiș să vă vorbească și dă zor c-o să fiți grozav de bucuros când l-oți vedea.

— N-a spus nimic deosebit pentru mine?

— Ba da. Dacă domnul Aramis se codește să mă vadă a zis el, atunci vestește-l că vin de la Tours.

— De la Tours? — se repezi Aramis, — domnilor, vă rog, mii de iertăciuni, dar fără îndoială omul mi-aduce știri pe care le așteptam.

Și ridicându-se îndată, plecă în pripă.

Rămaseră doar Athos și d'Artagnan.

— Cred că voinicii noștri au găsit ce căutau. Ce zici, d'Artagnan? întrebă Athos.

— Știu că Porthos era pe calea cea bună, — răspunse d'Artagnan, — cât despre Aramis, drept să-ți spun, nu i-am dus niciodată prea mult grija; dar dumneata, dragul meu Athos, dumneata care ai împărțit cu atâta dărnicie banii englezului, bani ce ți se cuveneau, ia spune, ce ai să te faci acum?

— Sunt încântat că l-am răpus pe caraghiosul acela, băiete, căci e mană cerească să ucizi un englez; dar dacă l-aș fi buzunărit de bani, m-ar fi apăsât ca o remușcare.

— Ia mai las-o, dragă Athos, ai într-adevăr niște idei nemaipomenite!

— Hai să vorbim de altceva! Ce-mi spunea ieri domnul de Tréville, care mi-a făcut cinstea să vină pe la mine: te ții scai de englezii aceia deocheați pe care-i ocrotește cardinalul?

— Adică mă țin de o englezoaică; ți-am mai vorbit de ea.

— Ah! da, doamna blondă. În privința căreia ți-am dat unele sfaturi pe care, firește, nu te-ai gândit să le urmezi.

— Știi doar din ce pricină.

— Da, pe cât mi-aduc aminte, parcă mi-ai spus ceva cu echipamentul dumatăle.

— Dar de unde! Acum sunt sigur că femeia asta e amestecată în răpirea doamnei Bonacieux.

— Încep să pricep: ca să găsești o femeie, îi faci curte alteia, e calea cea mai lungă, dar totodată și cea mai plăcută.

D'Artagnan vru să i se destăinuiască prietenului; îl opri însă o teamă: Athos era un gentilom neînduplecat în chestiunile de onoare, iar în micile socoteli ale îndrăgostitului nostru cu privire la Milady, erau anumite lucruri pe care știa dinainte că prietenul nu

le-ar fi încuviințat; hotărî deci să nu dea nimic în vileag și cum Athos era omul cel mai puțin curios din lume, destăinuirile lui d'Artagnan n-au mers prea departe.

Îi vom părăsi deci pe cei doi prieteni care nu aveau nimic de seamă a-și spune și-l vom urmări pe Aramis.

Am văzut cât de grabnic se luase tânăru după Bazin sau mai bine-zis cum i-o luase înainte, când auzise că omul care voia să-i vorbească sosea de la Tours: din câteva sărituri ajunsese din strada Férou, în strada Vaugirard.

În casă dădu într-adevăr peste un om scund, cu privirea ageră și straie ferfeniță.

— Dorești să vorbești cu mine? întrebă mușchetarul.

— Adică, eu doresc să vorbesc cu domnul Aramis; e numele dumneavoastră?

— Al meu; vrei să-mi înmânezi ceva?

— Da, dacă mi-arătați o anume batistă brodată.

— Iat-o, — zise Aramis scoțând o cheiță din sân și deschizând un mic sipet din lemn de abanos încrustat cu sîdef, — poftim, asta e.

— Bine, — se învoi cerșetorul, — spuneți valetului dumneavoastră să plece.

Într-adevăr, dornic să afle ce treabă avea zdrențárosul cu stăpânul lui, Bazin se luase după Aramis și ajunsese acasă aproape o dată cu el; dar pripeala nu-i slujise la mare lucru: la cererea cerșetorului stăpânul îi făcu semn să iasă și, vrând-nevrând, trebui să asculte.

După plecarea lui Bazin, cerșetorul își aruncă privirea jur împrejur, ca să se încredințeze că nimeni nu putea să-l vadă sau să-l audă și, desfăcându-și haina zdrențuită și slab încinsă cu o cingătoare de

piele, începu să-și descoasă pieptarul la gât, de unde trase afară o scrisoare.

Când zări sigiliul, Aramis dădu un chiot de bucurie și sărutând slovele, deschise smerit scrisoarea, cu următorul cuprins:

“Prietene, soarta vrea să mai rămânem despărțim câtăva vreme încă, dar frumoasele zile ale tinereții nu se irosesc fără de urmă. Fă-ți datoria pe câmpul de bătaie: cum o fac și eu pe a mea în altă parte. Primește ceea ce-ți va aduce purtătorul răvașului; mergi și luptă, mândrile și vrednicule gentilom, și nu uita pe aceea care cu drag îți sărută ochii dumitale negri.

Adio sau, mai curând, la revedere!”

Cerșetorul descosea mereu; trase afară, unul după altul, din bulendrele lui soioase, o sută cincizeci de pistoli dubli de Spania pe care-i înșiră pe masă; apoi, deschise ușa, se înclină și plecă, înainte ca tânărul înmărmurit să se fi încumetat să-i spună vreun cuvânt.

Când mai citi o dată scrisoarea. Aramis își dădu seama că avea și un post scriptum:

“P. S. Primește-l pe aducătorul scrisorii cum se cuvine, căci este conte și grand de Spania”.

— Vise aurite! se înflăcăra Aramis. Doamne! Frumoasă e viața! Așa e, suntem tineri, așa e, ne mai așteaptă încă zile fericite! Da! Ție, îți închin iubirea mea, sângele meu, viața mea, totul, totul, totul, frumoasa mea iubită!

Și săruta scrisoarea cu patimă, fără măcar să privească aurul ce strălucea pe masă.

Bazin ciocăni ușor la ușă; cum nu mai avea de ce să-l țină afară. Aramis îl lăsă să intre.

Zgâindu-se năuc la maldărul de aur, Bazin uitase că tocmai voia să vestească sosirea lui d’Artagnan

care, nerăbdător să afle de rostul cerșetorului, trecea pe la Aramis, venind de la Athos.

Văzând că Bazin îl uitase, d'Artagnan, care nu prea făcea mofturi cu Aramis, intră de-a dreptul în cameră.

— Ei drăcie! — se miră d'Artagnan, — dacă astea-s prunele uscate ce ți se trimit de la Tours, apoi, dragă Aramis, te rog felicită-l din partea mea pe grădinarul care le sădește.

— Te înșeli, dragul meu, — răspunse Aramis, păstrând ca totdeauna taina, — e librarul meu, tocmai mi-a trimis onorariul pentru poemul în versuri de o silabă, început știi dumneata unde.

— Da, da, adevărat! — făcu d'Artagnan, — ia te uită, ai un librar grozav de mărinimos, dragă Aramis, e tot ce pot să-ți spun.

— Cum, domnule! — se minuna Bazin, — un poem se plătește cu atâta bănet? Nici nu-ți vine să crezi! Vai, domnule, dar dumneavoastră faceți tot ce vă trece prin minte! Puteți să ajungeți de-o seamă cu domnul de Voiture și cu domnul de Benserade²⁷! Nici asta nu-i tocmai rău. Un poet e mai-mai cât un preot. Ah, domnule Aramis, știți, vă rog eu, faceți-vă poet!

— Prietene Bazin, — i-o tăie Aramis, — mi se pare că te cam amesteci unde nu trebuie.

Bazin pricepu că făcuse o greșală. Lăsă ochi în jos și ieși din cameră.

— Așa, așa, — urmă d'Artagnan cu surâsul pe buze, — prin urmare îți vinzi operele pe bani grei; fericite de dumneata, prietene; dar ia seama, o să pierzi scrisoarea care-ți iese din tunică și care, pesemne, e tot de la librar.

²⁷ Poeți de la curtea lui Ludovic al XIV-lea.

Aramis se făcu stacojiu, îndesă mai tare scrisoarea și-și încheie haina.

— Dragă d'Artagnan, — schimbă el vorba, — dacă vrei, hai să mergem la prietenii noștri, și cum sunt bogat, să începem chiar de azi să luăm iar masa împreună, până veți fi și voi bogați la rândul vostru.

— Că bine zici! — se bucură d'Artagnan. — primesc cu mare plăcere; de multă vreme n-am mai mâncat ca lumea și cum în ceea ce mă privește am pus la cale pe diseară o năzdrăvănie cam îndrăzneată, îți mărturisesc că nu mi-ar părea rău să mă afum cu câteva sticlute de Burgundia, din cel vechi.

— Fie și de Burgundia; nu mă dau îndărăt, răspunse Aramis, care la sclipirea aurului se lecuise de gândurile lui morale.

Și după ce lunecă vreo două-trei monede în buzunar pentru câteva grabnice nevoi, închise pe celelalte în micul sipet de abanos, încrustat cu sidex, din care scosese faimoasa batistă ce-i slujise drept talisman.

Cei doi prieteni trecură întâi pe la Athos, care, credincios legământului de a nu ieși din casă, se învoi să se aducă cina la el; cum era și mare meșter în întocmirea unui ospăț, d'Artagnan și Aramis îi încredințară bucuroși această sarcină de seamă.

Se îndreptau spre Porthos când, în colțul străzii Pontonului, îl întâlniră pe Mousqueton care, încruntat și mofluz, mâna din urmă un catâr și un cal.

D'Artagnan trase un chiot de uimire, îmbinată și cu oarecare bucurie.

— Ia te uită, căluțul meu galben! strigă el. Aramis, privește te rog calul de colo.

— Uf, ce mârtoagă îngrozitoare! spuse Aramis.

— Uite, dragul meu, — urmă d'Artagnan, — călare pe gloaba asta am venit eu la Paris.

— Cum, domnul cunoaște calul ăsta? se miră Mousqueton.

— Are o culoare cam fistichie, — adăugă Aramis, — n-am văzut în viața mea cal cu așa păr.

— Cred și eu, — încuviință d'Artagnan, — păi de aceea l-am și vândut cu trei taleri, numai din pricina culorii, căci toate ciolanele lui la un loc nu fac nici optsprezece livre. Dar cum de a ajuns calul ăsta în mâinile dumitale, Mousqueton?

— Vai, domnule, — răspunse valetul, — nu mă mai întrebați! Soțul ducesei noastre ne-a tras un chiul...

— Cum asta, Mousqueton?

— Da, ne bucuram și noi de oblăduirea unei înalte doamne, ducesa de...; dar, să-mi fie iertat, stăpânul mi-a poruncit să-mi țin gura. Dânsa a stăruit să primim ca mică amintire o minunăție de cal spaniol și un catâr andaluz de toată frumusețea. Soțul a prins de veste, a înhățat mândrețele de dobitoace tocmai când se aflau în drum spre noi și a pus în locul lor gloabele astea păcătoase.

— Pe care i le duci înapoi, nu-i așa? întrebă d'Artagnan.

— Chiar așa! — întări Mousqueton, — cum o să primim noi asemenea mârțoage în locul bidiviilor făgăduiți?

— Firește, deși tare aș fi vrut să văd cum îi stă lui Porthos pe căluțul meu portocaliu; mi-aș fi putut da seama cum arătam și eu când am sosit la Paris. Dar, să nu te mai oprim din drum, Mousqueton; du-te și împlinește ce ți-a poruncit stăpânul, hai, du-te. E acasă Porthos?

— Da, domnule, — răspunse Mousqueton, — da-i grozav de morocănos! Și plecă mai departe, înspre cheiul Grands-Augustins în vreme ce amândoi prietenii se duceau să sune la ușa amărâtului de Porthos. Acesta îi văzuse străbătând curtea, dar nici prin gând nu-i trecea să le deschidă. Sunară deci zadarnic.

În vremea asta, Mousqueton își vedea de drum și, trecând peste Podul Nou, gonind mereu din urmă cele două mârtoage, ajunse în strada Urșilor. Odată acolo, legă, potrivit poruncii stăpânului, calul și catârul la ușa avocatului; apoi, fără a se mai sinchisi de soarta lor, se întoarse acasă la Porthos, aducându-i la cunoștință îndeplinirea sarcinii încredințate.

După câteva timp, bietelesle dobitoace, care nu mâncaseră de dimineață făcură asemenea tărăboi, tot trăgând în sus și-n jos de ciocănașul de la ușa, încât avocatul porunci băiețașului de serviciu să se ducă să întrebe pe la vecini, ale cui erau cele două animale.

Recunoscându-și darul, doamna Coquenard nu pricepu la început pentru ce îi fusese trimis îndărăt; curând însă, Porthos veni și o lămuri pe deplin. Mânia ce-i lucea în ochi, deși mușchetarul căuta să se stăpânească, o băgă în sperieți pe iubita lui, fire slabă de înger. Într-adevăr, Mousqueton nu-i ascunsese stăpânului că întâlnise pe d'Artagnan și pe Aramis și că d'Artagnan recunoscuse în calul galben, mârtoaga bearneză pe care sosise la Paris și o vânduse pentru trei taleri.

Porthos plecă, după ce-și dădu întâlnire cu soția avocatului în dreptul mănăstirii Saint-Magloire. Văzându-l că pleacă, avocatul îl pofti la masă, dar din înălțimea trufiei lui, mușchetarul nu vru să primească.

Doamna Coquenard se duse, tremurând ca varga, la locul întâlnirii, căci prevedea muștrările ce o așteptau; era însă vrăjită de ifosele simandicoase ale lui Porthos.

Toate sudălmile și ocările, pe care un bărbat rănit în mândria lui le poate prăvăli asupra unei femei, Porthos le rostogoli pe capul plecat al doamnei Coquenard.

— Sărmana de mine! Am făcut și eu tot ce am putut. Unul din clienții noștri e geambaș; datora bani soțului meu și e rău platnic. Am luat catârul și calul în schimbul datoriei. Îmi făgăduise două animale regești.

— Atunci află, doamnă, — urmă Porthos, — că dacă datoria lui trecea de cinci taleri, geambașul dumitale e un tâlhar.

— E cumva oprit să cumpărăm ieftin, domnule Porthos? întrebă soția avocatului căutând a se dezvinovăți.

— Nu, doamnă, firește că nu, dar cine aleargă după chilipiruri trebuie să le îngăduie celorlalți să-și găsească prieteni mai mărinimoși.

Și răsucindu-se pe călcâie, Porthos făcu un pas cu gând să se îndepărteze.

— Domnule Porthos! Domnule Porthos! — strigă doamna Coquenard, — am greșit, văd și eu că n-ar fi trebuit să mai stau la tocmeală când era vorba de echipamentul unui cavaler ca dumneata!

Fără să răspundă, Porthos făcu al doilea pas tot pentru a se îndepărta.

I se păru atunci soției avocatului că-l vede pe aripile involburate ale unui nor strălucitor, împresurat de ducese și de marchize, aruncându-i care mai de care saci cu aur la picioare.

— Pentru numele lui Dumnezeu, oprește-te! Domnule Porthos, — strigă ea, — oprește-te și să vorbim!

— Numai cât vorbesc cu dumneata și toate-mi merg de-a-ndoaselea, se încruntă Porthos.

— Dar, spune-mi te rog, ce ceri dumneata?

— Nimic, aceeași scofală aș face și dacă aș cere ceva.

Soția avocatului se agăță de brațul lui Porthos și, în focul durerii ei, începu să se vaiete:

— Domnule Porthos, eu nu mă pricep la nimic din toate astea: de unde să știu eu ce-i aceea un cal? De unde să știu eu ce-s acelea harnașamente?

— Ar fi trebuit să le lași în seama mea, eu mă pricep, doamnă, dar ai umblat după chilipiruri și prin urmare, după folos cămătăresc.

— E o greșeală, domnule Porthos, pe cuvântul meu, am s-o îndrept.

— Cum așa? întrebă mușchetarul.

— Ascultă-mă; diseară, domnul Coquenard va fi la ducele de Chaulnes, care l-a chemat la el. E vorba de o consultație ce va ține două ceasuri, pe puțin. Vino, vom fi singuri și ne vom putea socoti.

— Foarte bine! Așa ceva mai înțeleg și eu.

— Atunci mă ierți?

— Să vedem, răspunse, țațoș, Porthos.

Și amândoi se despărțiră zicându-și: pe diseară.

“Drace, — gândi Porthos îndreptându-se, pare-mi-se că mă apropii în sfârșit de sipetul maestrului Coquenard.”

Capitolul V. Noaptea toate pisicile sunt negre

Sosi, în sfârșit, și seara așteptată cu atâta înfrigurare de Porthos și d'Artagnan.

Către ora nouă, d'Artagnan se duse ca de obicei la Milady. O găsi în cele mai încântătoare toane: niciodată nu-l primise atât de frumos. Gasconul nostru își dădu seama de la început că răvașul îi fusese înmânat, iar urmările erau firești.

Ketty intră ca să aducă dulciurile. Stăpâna o privi nespus de blândă și-i zâmbi cu cel mai duios zâmbet, dar vai! sărmana de ea, era atât de abătută, încât nici nu băgă de seamă marea bunăvoință a stăpânei.

D'Artagnan privea rând pe rând cele două femei, silit fiind să mărturisească în sinea lui că firea dăduse greș atunci când le plămădise: doamnei de neam mare îi dăduse un suflet hâd și josnic, iar cameristei îi dăruise inimă aleasă de ducesă.

Pe la zece, Milady începu să dea semne de nerăbdare. D'Artagnan pricepu tâlcul; o vedea cum privea pendula, cum se ridica de pe scaun ca să se așeze din nou și cum îi zâmbea cu o căutătură care voia să spună: Ești tu grozav de drăguț, dar ce încântător ai fi dac-ai șterge-o de-aici!

D'Artagnan se ridică, și își luă pălăria. Milady îi întinse mâna să i-o sărute. Tânărul simți cum i-o strângea și înțelese că o făcea nu din cochetărie femeiască, ci din recunoștință că pleacă.

“Moare după el”, își zise d'Artagnan. Apoi ieși.

De data asta Ketty nu-l mai aștepta nici în anticameră, nici pe sală, nici sub poarta cea mare. D'Artagnan se văzu nevoit să găsească singur scara și odăița cameristei.

Ketty ședea cu capul în mâini și plângea. Îl auzi intrând, dar nu-și ridică ochii; când tânărul se apropie de ea și-i luă mâinile într-ale lui, fata izbucni în hohote de plâns.

Așa cum își închipuise d'Artagnan, Milady, nebună de bucurie în urma răspunsului primit, îi spusese totul cameristei; îi mai dăruise și o pungă cu bani drept răsplată pentru chipul în care își dusese de astă dată la îndeplinire îndatorirea primită.

Când se întorsese la ea în odaie, Ketty aruncase punga într-un ungher și o lăsase așa, deschisă, cu câteva monezi de aur rostogolite pe covor.

Simțindu-i mângâierile, sărmana fată își ridică fruntea. Până și d'Artagnan se înspăimântă de amărăciunea întipărită pe chipul ei: împreunându-și mâinile c-un aer rugător, nu îndrăznea să rostească nici un cuvânt.

Oricât de împietrită i-ar fi fost inima, d'Artagnan se simți totuși înduioșat de acea durere mută; dar ținea prea mult la planurile lui și mai ales la cel din urmă, ca să schimbe o iotă din tot ce ticluise pe îndelete. Îi nimici deci cameristei orice nădejde că-l va îndupleca, înfățișându-i însă fapta lui drept o răzbunare.

Această răzbunare lua de altfel o întorsătură cu atât mai ușoară cu cât Milady, de bună seamă pentru a-și ascunde sfiala, spusese fetei să stingă toate luminile din apartament și chiar pe cele din dormitor. Domnul de Wardes trebuia să plece înainte de a miji de ziuă, tot pe întuneric.

După câteva clipe o auziră pe Milady care intra la ea în cameră. D'Artagnan se și repezi la dulap. Abia se pitise înăuntru și clopoțelul începu să sune.

Ketty intră în camera stăpânei, fără să mai lase de data asta ușa deschisă; peretele despărțitor era însă

atât de subțire, încât se auzea aproape tot ce vorbeau între ele cele două femei.

Milady părea beată de bucurie, o pune pe Ketty să-i istorisească mereu cele mai mici amănunte din așa-zisa întâlnire cu contele de Wardes, cum primise scrisoarea, cum răspunsese, tot ce se oglindea pe chipul lui, dacă arăta a fi tare îndrăgostit; și la toate întrebările, sârmana Ketty, silită să-și păstreze cumpătul, răspundea cu glas înăbușit, al cărui răsunset dureros stăpâna nici nu-l lua în seamă, atât de egoistă e fericirea pe lume.

În sfârșit, cum ora sosirii contelui se apropia, Milady îi porunci cameristei să stingă toate luminile din dormitor, să se ducă în odaia ei, și să-l poftească pe de Wardes, îndată ce va veni.

Așteptarea nu ținu îndelung. Când văzu prin broasca dulapului că luminile fuseseră stinse, d'Artagnan țâșni din ascunzătoare, tocmai în clipa când Ketty se pregătea să închidă ușa de trecere.

— Ce-i zgomotul ăsta? întrebă Milady.

— Eu sunt, — răspunse d'Artagnan în șoaptă, — eu, contele de Wardes.

— Doamne, Dumnezeul meu! — murmură Ketty, — n-a avut răbdare să aștepte măcar ora hotărâtă de el singur.

— Atunci, — grăi Milady, cu voce tremurândă, — atunci de ce nu intră? Conte, conte, îl rugă ea, știi că te aștept!

La această chemare, d'Artagnan îndepărtă încetișor pe Ketty și intră repede în camera frumoasei Milady.

Dacă mânia și amarul își dau pasul să chinuie pe lumea asta un suflet, fără îndoială că îl aleg pe al îndrăgostitului care primește, sub un nume străin,

mărturisirile de dragoste închinat fericitului său potrivnic.

D'Artagnan se afla într-o împrejurare dureroasă pe care n-o bănuise: gelozia îi sfâșia inima și suferea aproape la fel ca și sărmana Ketty care în vremea asta plângea în camera alăturată.

— Da, conte, — spunea Milady cu cea mai dulce voce și strângându-i duios mâna în mâinile ei, — da, sunt fericită de dragostea pe care privirile și vorbele dumitale mi-au murmurat-o de câte ori ne-am întâlnit. Și eu te iubesc. Dar, mâine, aș vrea să știu că mâine te mai gândești la mine și fiindcă ai putea să mă uiți, iată ți-l dăruiesc.

Și spunând acestea, trecu un inel din degetul ei într-al lui.

D'Artagnan își aminti c-o văzuse purtând inelul acela; era un minunat safir, împresurat cu briliante.

Întâia lui mișcare a fost de a i-l da îndărăt, dar Milady adăugă:

— Nu, nu vreau; dacă mă iubești, te rog să-l păstrezi. De altfel, — adăugă ea, cu glas schimbat, — primindu-l, mă îndatorezi mai mult decât îți poți închipui.

“Femeia asta e toată numai taine,” își zise în sinea lui d'Artagnan.

În clipa aceea era gata să-i destăinuiească adevărul. Deschise gura vrând să-i spună cine era și ce gând răzbunător îl adusesese, dar ea adăugă:

— Dragul de el, și cât pe-aci să mi-l omoare fiara aceea de gascon!

Fiara era el.

— Ia spune, urmă Milady, — te mai dor rănille?

— Da, da, grozav, bâigui d'Artagnan, care nu prea știa ce să răspundă.

— Fii pe pace, murmură ea, am să te răzbun, și încă ce cumplit!

“Drace! — își zise în sinea lui d’Artagnan, — n-am prea brodit momentul destăinuirilor.”

Îi trebui câțeva vreme lui d’Artagnan ca să-și vină în fire de pe urma micului dialog; gândurile de răzbunare i se spulberaseră, însă, toate. Femeia aceea avea asupra lui o putere de necrezut; o ura și în același timp o adora; nu crezuse niciodată că două simțăminte atât de felurite să poată sălășlui în aceeași inimă, iar din amândouă îmbinate să porceadă o dragoste atât de stranie și, într-un anume chip, drăcească.

În vremea asta bătuse unu noaptea; trebuiau să se despartă; în clipa când s-o părăsească pe Milady, d’Artagnan nu mai simți decât crunta părere de rău a despărțirii și, în pătimașul rămas bun pe care și-l luară unul de la celălalt, hotărâră să se întâlnească din nou peste o săptămână. Biata Ketty nădăjduia să-i poată strecura câteva cuvinte atunci când va trece prin odaia ei, dar Milady îl însoți chiar ea, prin întuneric, până la scară.

A doua zi dimineața, d’Artagnan dădu fuga la Athos. Se încurcase într-o ispravă atât de năstrușnică, încât voia să-i ceară sfatul. Îi povesti totul; Athos încruntă de mai multe ori din sprâncene.

— Milady asta a dumitale — îi spuse ei, — pare a fi o mare ticăloasă, totuși și dumneata ai greșit când ai înșelat-o căci, într-un fel sau altul, iată-te cu un dușman groaznic în spinare.

Și în vreme ce-i vorbea, Athos nu-și lua ochii de la safirul înconjurat de briliante care luase pe degetul lui d’Artagnan locul inelului reginei, pus cu grijă în cutiuța lui.

— Te uiți la inel? întrebă gasconul, mândru că putea arăta prietenilor lui un dar atât de prețios.

— Da, răspunse Athos, îmi amintește o bijuterie de familie.

— E frumos, nu-i așa? adăugă d'Artagnan.

— E minunat, — încuviință Athos, — nici nu credeam să fie pe lume două safire cu ape atât de frumoase. L-ai dat în schimbul diamantului dumitale?

— Nu, — desluși d'Artagnan. — e un dar pe care mi l-a făcut frumoasa mea englezoaică, sau mai bine-zis frumoasa mea franțuzoaică; fiindcă deși n-am vrut s-o întreb, eu sunt convins că e născută în Franța.

— Cum! Adică inelul ăsta l-ai primit de la Milady? se miră Athos, cu un glas care trăda o adâncă tulburare.

— Chiar de la ea; mi l-a dat astă-noapte.

— Arată-mi-l te rog și mie stăruie Athos.

— Poftim, răspunse d'Artagnan, scoțându-l din deget.

Athos îl privi cu luare-aminte și se făcu dintr-o dată alb la față, apoi îl încercă pe inelarul mâinii stângi; inelul i se potrivea parcă ar fi fost făcut pentru el. O dorință de ură și de răzbunare adumbri ca sub un nor fruntea de obicei atât de senină a gentilomului.

— E cu neputință să fie ea, — adăugă Athos, — și cum de se găsește inelul în mâinile acestei Milady Clarick? Totuși nu-ți vine să crezi că se pot găsi două pietre atât de asemănătoare.

— Cunoști inelul? întrebă d'Artagnan.

— Crezusem că-l cunosc, — răspunse Athos, — dar pesemne m-am înșelat.

Și dădu îndărăt inelul fără să-și poată lua ochii de la el.

— Te rog, dragă d'Artagnan, — îi spuse după câțva timp, — scoate inelul din deget sau întoarce-l cel puțin cu piatra înăuntru; îmi trezește amintiri atât de dureroase, că nici n-aș mai putea sta de vorbă cu dumneata. Dar parcă veniseși să-mi ceri sfatul, ziceai că nu știi cum să ieși din încurcătură, ia stai... mai dă-mi safirul; cel cu pricina avea una din fețe zgâriată printr-o întâmplare.

D'Artagnan își scoase din nou inelul din deget și-l dădu lui Athos.

Athos tresări:

— Iată, — făcu el, — privește, nu-i așa că e ciudat?

Și-i arătă lui d'Artagnan zgârietura pe care și-o aducea aminte.

— Dar de unde aveai safirul ăsta, Athos?

— De la mama mea, care la rândul ei îl avea de la mama ei. Așa cum ți-am spus, e o veche bijuterie de familie... și care ar fi trebuit să rămână în familie.

— Și l-ai... vândut? întrebă, șovăitor, d'Artagnan.

— Nu, răspunse Athos, cu un zâmbet ciudat. L-am dăruit într-o noapte de dragoste, așa cum ți-a fost dăruit și dumitale.

D'Artagnan căzu la rândul lui pe gânduri. I se părea că simte în sufletul frumoasei Milady adâncuri de prăpăstii întunecate și necunoscute.

Nu își mai puse inelul în deget, ci îl vârî în buzunar.

— D'Artagnan, — începu Athos luându-i mâna într-a lui, — dumneata știi cât te iubesc; dac-aș avea un fiu nu l-aș iubi mai mult decât pe dumneata. Te rog, ascultă-mă, părăsește pe femeia asta. N-o cunosc, dar un soi de glas lăuntric îmi spune că e o netrebnică și o piază rea.

— Ai dreptate, recunosc d'Artagnan. Să știi că o să mă despart de ea; îți mărturisesc, femeia asta mă înspăimântă și pe mine.

— O să ai destulă putere? întrebă Athos.

— O să am, — răspunse d'Artagnan, — și chiar de-acum.

— Bine, băiete, așa să și faci, — stăruie gentilomul strângând mâna gasconului aproape părintește, — dea Domnul ca femeia asta care abia a intrat în viața dumitale să nu-și lase balele ei veninoase!

Athos îl salută pe d'Artagnan cu o mișcare a capului, dându-i să înțeleagă că ar dori să rămână singur cu gândurile lui.

Când se întoarse acasă, d'Artagnan o găsi pe Ketty care-l aștepta. O lună întreagă de lingoare n-ar fi adus-o pe sărmana fată în halul în care era după o noapte de nesomn și de chin.

Milady o trimisese la așa-zisul de Wardes. Stăpâna ei era nebună de dragoste, beată de fericire: voia să știe când îi va mai dărui iubitul ei încă o noapte.

Iar sărmana Ketty, galbenă ca ceara și tremurând din toate mădulele, aștepta răspunsul lui d'Artagnan.

Athos avea o mare înrâurire asupra tânărului; povața prietenului, alături de zvârcolirile proprii sale inimi, îl îndemnau să n-o mai vadă pe Milady, acum când mândria lui era în afară de primejdie și răzbunarea atât de împlinită. Drept răspuns îi scrise următoarele rânduri:

“Nu vă mai bizuiți pe mine, doamnă, pentru viitoarea întâlnire. De când merg spre însănătoșire, sunt atât de prins în acest soi de treburi, încât am fost silit să iau anumite măsuri. Când vă va sosi rândul, voi avea cinstea să vă dau de știre.”

Vă sărut mâinile.
Conte de Wardes".

Despre safir nici un cuvânt: voia oare gasconul să păstreze o armă împotriva frumoasei Milady sau, să vorbim deschis, păstra safirul drept ultim mijloc în vederea echipamentului?

De altminteri, ar fi o greșeală să se judece faptele unor anumite vremuri în lumina altor vremuri. Ceea ce ar alcătui azi o rușine pentru un om subțire, era socotit pe vremea aceea nespus de firesc, iar mezinii familiilor de seamă trăiau îndeobște pe seama iubitelor lor.

D'Artagnan dădu scrisoarea deschisă fetei, care o citi întâia oară fără să se dumirească; citind-o însă a doua oară, era cât pe-aci să-și piardă mințile de bucurie.

Fiindcă nu putea crede în atâta fericire, d'Artagnan se văzu nevoit s-o mai încredințeze și prin viu grai de cele cuprinse în răvaș. Oricât de primejdios era să dea scrisoarea în mâna unei făpturi pătimășe ca stăpâna ei, sărmana copilă alergă spre Piața Regală cât o duceau picioarele de iute.

Inima celei mai blânde femei e neînduplecată față de durerea unei rivale.

Milady deschise scrisoarea cu aceeași mare grabă cu care Ketty o adusese, dar după cele dintâi cuvinte se făcu albă ca varul: mototoli hârtia și se întoarse spre Ketty cu ochi scăpărători.

— Ce-i cu scrisoarea asta? întrebă ea.

— E răspunsul la scrisoarea doamnei, rosti Ketty, tremurând de spaimă.

— Cu neputință! răcni Milady; e cu neputință ca un gentilom să scrie unei femei asemenea scrisoare! Apoi,

deodată adăugă, tresărind: Dumnezeu! Să fi aflat ceva?... Și se opri...

Scrâșnea din dinți, avea obrazul pământiu: vru să facă un pas către fereastră, fiindcă se înăbușea, dar nu izbuti decât să întindă brațele; picioarele i se muiaseră: se prăbuși într-un fotoliu.

Crezând că-i venise rău, Ketty alergă s-o desfacă la piept.

— Ce vrei? — se răsti ea, — și de ce pui mâna pe mine?

— Credeam că v-a venit rău și am vrut să vă ajut, răspunse fata înspăimântată de căutătura fioroasă a stăpânei.

— Să-mi vină rău? Mie? Mie? Dar ce sunt eu? O femeiușcă? După asemenea jignire eu nu leșin, eu mă răzbun: ai priceput acum?

Și-i făcu semn cameristei să plece.

Capitolul VI. Vis de răzbunare

Seara, Milady porunci ca domnul d'Artagnan să fie poftit îndată ce va veni, așa cum îi era obiceiul. Se întâmplă însă ca tocmai atunci să nu vină.

A doua zi, Ketty se duse din nou la el și-i povesti tot ce se petrecuse în ajun. D'Artagnan zâmbi; mânia dezlănțuită a geloziei lui Milady era răzbunarea lui.

În timpul serii, Milady se arată și mai nerăbdătoare încă. Dădu aceeași poruncă în privința musafirului, dar, tot ca în ajun, așteptarea i-a fost zadarnică.

Și iarăși, a doua zi, Ketty se duse la d'Artagnan, dar nu la fel de voioasă și de zglobie ca în cele două zile din urmă, ci dimpotrivă, sfârșită de amărăciune.

D'Artagnan o întrebă ce i se întâmplase, dar în loc de răspuns, sărmana fată scoase din buzunar un plic și i-l întinse.

Purta scrisul frumoasei Milady, numai că de data asta era chiar pentru d'Artagnan și nu pentru domnul de Wardes.

Deschise scrisoarea și citi cele ce urmează:

“Scumpe domnule d'Artagnan, nu șade frumos să-ți ocolești astfel prietenii, mai ales că-i vei părăsi curând pentru atâta amar de vreme. Cumnatul meu și cu mine te-am așteptat zadarnic ieri și alaltăieri. În seara asta va fi oare la fel?”

*A dumitale cu recunoștință,
Lady Clarick”.*

— Nimic mai firesc, — se bucură d'Artagnan, — mă așteptam la răvașul acesta. Am mai multă trecere pe lângă ea, cu cât are contele de Wardes mai puțină.

— Și o să te ridici? întrebă Ketty.

— Ascultă, fetițo dragă, — o dumiri gasconul care căuta o dezvinovățire în proprii lui ochi, fiindcă era pe

cale să nu se țină de făgăduiala făcută lui Athos, — înțelege și tu că ar fi nepotrivit să întorc spatele unei invitații atât de fățișe. Când o vedea că nu vin, Milady n-ar pricepe de ce nu mă mai duc s-o văd; i s-ar trezi în minte bănuieli și cine știe până unde ar putea ajunge răzbunarea unei ființe de teapa ei.

— Of! Doamne! — se văicări Ketty, — știi să învârtești lucrurile așa fel ca totdeauna ai dreptate. Parcă văd că iar o să-i faci curte; și dacă de data asta îi placi sub numele și chipul dumitale adevărat, atunci o să fie și mai îngrozitor decât întâia oară!

Sărmana de ea, un glas lăuntric părea că-i dezvăluie ceva din viitoarele pățanii. D'Artagnan se strădui s-o liniștească și-i făgădui să rămână rece în fața ademenitoareii Milady.

Îi trimise răspuns că-i era nespus de recunoscător pentru bunăvoința arătată și că-i va îndeplini întocmai porunca; nu îndrăzni însă să-i scrie de teamă că nu va izbuti să-și schimbe îndeajuns slovele pentru ochi atât de iscoditori ca ai ei.

Când bătea nouă, d'Artagnan se afla în Piața Regală. De bună seamă, servitorilor care așteptau în anticameră li se pusese în vedere cele convenite, căci îndată ce d'Artagnan se ivi în prag, unul din ei alergă să-l vestească, fără să mai cerceteze dacă Milady dorea sau nu să primească.

— Pofțiți-l, porunci ea scurt, dar cu glas atât de ascuțit, încât d'Artagnan o auzi din anticameră.

I se deschiseră ușile.

— Nu sunt acasă pentru nimeni, adăugă Milady, — auziți? Pentru nimeni.

Lacheul ieși.

D'Artagnan își furișă privirea cercetătoare: Milady era trasă la obraz și avea ochii obosiți, fie de lacrimi,

fie de nesomn. Deși numărul obișnuit al luminilor fusese micșorat dinadins, tânăra femeie nu putea ascunde urmele văpăii înfrigurate, ce parcă o topise în cele două zile din urmă.

D'Artagnan se apropie de ea cu vechea-i curtenie. La rândul ei, se sili din răspuțeri să-l întâmpine binevoitor, dar nicicând pe lume, un surăs mai dulceag n-a fost dezmințit de un chip mai răvășit.

La întrebările lui asupra sănătății ea îi răspunse:

— Mă simt rău, foarte rău.

— Dar atunci, — urmă d'Artagnan, — poate că vă stingheresc; sigur că aveți nevoie de odihnă, ar trebui să mă retrag.

— Nu, dimpotrivă, — îl opri Milady — rămâi domnule d'Artagnan, tovărășia dumitale îmi face plăcere.

“Oh! oh! — gândi d'Artagnan, — n-a fost niciodată așa de drăgălașă, ia să fim cu ochii-n patru.”

Milady se arată cât putu mai prietenoasă, căutând să dea convorbirii toată strălucirea cu puțință. În vremea asta, frigurile, care o părăsiseră o clipă, împrumutau din nou ochilor ei sclipirea, obrazilor înflăcărarea și buzelor purpura lor sângerie. D'Artagnan se afla iarăși în fața Circei²⁸, a cărei neîndurătoare vrajă îl ademenise. În inimă i se trezea dragostea pe care el o socotea stinsă, dar care nu era decât amorțită. Milady zâmbea și d'Artagnan gândea că bucuros ar fi intrat în păcat pentru adierea aceea de zâmbet. Simți chiar, privind-o, gheara remușcării.

Încet-încet, Milady se mlădia tot mai prietenoasă. Îl întrebă de are cumva vreo iubită.

— Vai! — făcu d'Artagnan, cu căutătura celui mai visător îndrăgostit, — dar cum puteți fi atât de crudă

²⁸ Vrăjitoarea de care s-a îndrăgostit Ulise.

ca să-mi puneți astfel de întrebare, mie care, de când v-am văzut, nu-mi trag suflarea și nu pot ofta decât prin dumneavoastră și numai pentru dumneavoastră!

Un surâs straniu îi lumină deodată fața.

— Așadar, mă iubești? îl întrebă ea.

— Mai e oare nevoie să v-o spun? N-ați bănuit nimic până acum?

— Ba da, dar cred că știi și dumneata: cu cât inimile sunt mai trufașe, cu atât sunt mai greu de cucerit.

— Eu nu mă tem de greutateți, — răspunse d'Artagnan, — pe mine mă înspăimântă doar ceea ce-i cu neputință.

— Nimic nu e cu neputință, pentru o dragoste adevărată.

— Nimic, doamnă?

— Nimic, întări Milady,

“Drace! — se veseli d'Artagnan în sinea lui, — a luat-o pe altă strună. Te pomenești că-i cad cu tronc zurliei și-mi dă și mie vreun safir, la fel cu cel pe care mi l-a dăruit când m-a luat drept de Wardes?”

D'Artagnan își apropie repede scaunul de al ei.

— Ia să vedem, — urmă ea, — ce ai fi în stare să faci ca să-mi dai dovadă de dragostea de care vorbești?

— Tot ce mi s-ar cere. Aștept doar o poruncă și sunt gata.

— La orice?

— La orice! se grozăvi d'Artagnan, care știa că nu-l amenință mare primejdie grăind astfel.

— Bine! Atunci să stăm puțin de vorbă, se învoi Milady, apropiindu-și la rândul ei fotoliul de scaunul lui d'Artagnan.

— Vă ascult, doamnă, răspunse acesta.

Milady rămase o clipă pe gânduri, parcă ar fi stat la îndoială; apoi rosti ca în urma unei hotărâri:

— Am un dușman.

— Dumneavoastră doamnă? — se miră d'Artagnan, făcând pe uimitul, — e oare cu putință, Dumnezeule!? Așa de frumoasă și de bună cum sunteți!

— Un dușman de moarte.

— Adevărat?

— Un dușman care m-a jignit atât de crunt, încât între el și mine e acum vrajbă pe viață și moarte. Mă pot bizui pe dumneata pentru un ajutor?

D'Artagnan pricepu îndată unde voia să ajungă acea făptură răzbunătoare.

— Da, doamnă! — răspuse el, plin de ifose, — brațul meu, viața mea vi le închin, așa cum v-am închinat iubirea mea.

— Atunci, — spune Milady, — fiindcă ești la fel de mărinimos pe cât ești de îndrăgostit...

Și se opri.

— Atunci? întrebă d'Artagnan.

— Atunci, — reluă Milady după o clipă de tăcere, — să nu mai vorbești de azi înainte de ceea ce nu e cu putință!

— Mă copleșiți cu atâta fericire, izbucni d'Artagnan căzând în genunchi și acoperind cu sărutări mâinile ce i se lăsau în voie.

“Răzbună-mă pe mișelul de Wardes, — mormăia Milady printre dinți, — și scap eu și de tine, tâmpitul, tăiș de sabie vie!”

“Cazi-mi tu de bună voie în brațe după ce m-ai terfelit atât de nerușinat, femeie fățarnică și periculoasă, — își spunea în sinea lui d'Artagnan — și ce-o să mai râd de tine cu cel pe care vrei să-l omori cu mâna mea!”

D'Artagnan își ridică fruntea.

— Sunt gata, zise el.

— Prin urmare m-ai înțeles, scumpul meu domn d'Artagnan! stăruie Milady.

— V-aș ghici gândul numai din privire.

— Așadar ai pune în slujba mea brațul dumitale care și-a câștigat atâta faimă?

— Chiar din clipa asta.

— Dar eu, — întrebă Milady, — cum aș putea să-ți răsplătesc asemenea îndatorire? Îi cunosc bine pe îndrăgostiți: sunt ființe care nu fac nimic pe degeaba.

— Știți singurul răspuns pe care-l doresc, singurul vrednic de dumneavoastră și de mine!

Și o trase încetșor spre el.

Ea încercă o ușoară împotrivire.

— Interesatele! șopti, zâmbind.

— Ah! gemu d'Artagnan, furat de patima pentru femeia care făcea din inima lui o torță vie. Ah! Nici nu mi vine să cred în atâta fericire; mi-e teamă să nu se destrame ca un vis, ard de nerăbdare să-mi văd odată norocul împlinit.

— Atunci caută să meriți acest așa-zis noroc.

— Porunciți și voi asculta, o încredința d'Artagnan.

— Adevărat? îl întrebă Milady, cu o urmă de îndoială.

— Numiți-mi-l pe ticălosul care a făcut să lăcrimeze frumoșii dumneavoastră ochi!

— De unde știi c-am plâns? se tulbură ea.

— Mi s-a părut...

— Femei ca mine nu plâng, rosti Milady.

— Cu atât mai bine! Vă rog, spuneți-mi cum îl cheamă?

— Gândește-te: numele lui e taina mea cea mare.

— Totuși, va trebui să-i știi numele.

— Bine, îl vei ști; e o dovadă că am încredere în dumneata.

— Mi-e sufletul numai bucurie. Și cum îl cheamă?

— Îl cunoști.

— Adevărat?

— Da.

— N-o fi vreunul din prietenii mei? se repezi d'Artagnan, părând că se codește tocmai pentru a o încredința că n-are habar de nimic.

— Adică ai șovăi dac-ar fi unul din prietenii dumitale? se încruntă Milady. Și un fulger amenință vor îi străluci în ochi.

— Nu, nu, chiar frate să-mi fie! strigă d'Artagnan, părând tot mai înflăcărat.

Gasconul nostru îi dădea înainte fără nici o grijă, căci știa bine unde va ajunge.

— Îmi place devotamentul dumitale, grăi Milady.

— Vai mie? Numai atâta vă place la mine? se tângui d'Artagnan.

— Nu, și eu te iubesc, șopti ea, apucându-i mâna.

Și strângerea aceea înfocată îl făcu să freamăte, ca și când Milady i-ar fi trecut și lui văpaia care-i mistuia, necruțătoare, trupul.

— Mă iubești, dumneata? se minună el. De-ar fi adevărat mi-aș pierde mințile!

O cuprinse cu amândouă brațele. Ea nu încercă să-și îndepărteze gura de a lui, dar nu-i răspunse la sărut. Avea buzele reci: lui d'Artagnan i se păru că sărutase o stafie.

Totuși, era beat de fericire, nebun de dragoste; cât pe-aci să creadă că Milady îl iubea; cât pe-aci să creadă că de Wardes era un nelegiuit. Dacă de Wardes i-ar fi căzut în clipa aceea în mână, fără doar și poate că l-ar fi ucis.

Milady folosi prilejul.

— Îl cheamă... bâigui la rândul ei.

— De Wardes, adăugă d'Artagnan, știi.

— De unde știi? sări Milady, apucându-i amândouă mâinile și încercând să-și înfigă parcă ochii în sufletul lui.

D'Artagnan simți că-l luase gura pe dinainte și că făcuse o prostie.

— Spune, spune, dar spune odată! stăruia Milady. De unde știi?

— De unde știi? murmură d'Artagnan.

— Da.

— Știu, fiindcă ieri, într-un salon în care mă aflam și eu, de Wardes a arătat un inel pe care, zicea el, i l-ai dăruit dumneata.

— Ticălosul! izbucni Milady.

Cuvântul, cum e lesne de înțeles, răsună îndelung în adâncul inimii lui d'Artagnan.

— Ei bine? urmă ea.

— Ei bine! Am să vă răzbun pe acest ticălos, întări d'Artagnan, cu ifosele lui don Japhet armeanul.

— Mulțumesc, voinicule! — se bucură Milady — și atunci, ia spune, când voi fi răzbunată?

— Mâine, chiar acum, oricând vreți.

Ea se gândi să-i răspundă “chiar acum”, dar își zise că asemenea pripeală n-ar fi fost prea plăcută pentru d'Artagnan.

De altminteri, avea de luat nenumărate măsuri, avea de dat nenumărate sfaturi apărătorului ei, căci trebuia să ocolească orice lămurire cu contele față de martori. Răspunsul lui d'Artagnan îi dovedi că prevăzuse el toate acestea.

— Mâine, — urmă el, — veți fi răzbunată sau eu voi fi mort.

— Nu, — răspunse ea, — mă vei răzbuna, dar nu vei muri. E un mișel.

— Cu femeile, poate, dar cu bărbații... Știu eu ce știu...

— Totuși, când te-ai bătut cu el nu te-ai putut plânge de noroc.

— Norocul e un soi de curtezană: binevoitoare ieri, poate să-mi întoarcă spatele mâine.

— Ceea ce înseamnă că te codești acum.

— Nu, nu mă codesc, ferească Domnul; dar drept ar fi oare să mă trimiteți poate la moarte fără să-mi dăruiți ceva mai mult decât ușoare nădejdi?

Milady răspunse printr-o privire care voia să spună: “Numai atât? Vorbește odată!”

Apoi, însoțindu-și privirea de grai lămuritor:

— Ai toată dreptatea, încuviință ea drăgăstoasă.

— Oh, ești un înger! se înflăcăra tânărul.

— Prin urmare, ne-am înțeles! vru ea să încheie.

— În afară de ceea ce-ți cer eu, scumpa mea!

— Dar când îți spun că poți avea încredere în dragostea mea!

— Nu mai am nici vreme să aștept.

— Tăcere: aud pe fratele meu, nu trebuie să te găsească la mine.

Milady sună: Ketty se ivi în prag.

— Ieși pe aici! îi spuse, împingând o mică ușă ascunsă și întoarce-te la unsprezece: vom sfârși atunci de vorbit; Ketty te va aduce în camera mea.

La auzul acestor cuvinte, sărmana fată simți că i se taie amândouă picioarele.

— Ei, ce e? Ce-ai înțepenit așa ca o stană de piatră, domnișoară? însoțește-l acum pe domnul; pe urmă îl vei însoți deseară, la unsprezece! Ai auzit?

“Se vede că toate întâlnirile ei de dragoste sunt la unsprezece noaptea, — gândi d’Artagnan, — un fel de meteahnă.”

Milady îi întinse mâna, iar el i-o sărută înfocat.

“Haide, — își zise ieșind de acolo și abia răspunzând muștrărilor cameristei, — ia să ne băgăm mințile-n cap; hotărât lucru, femeia asta e mare ticăloasă; va să zică, ochii-n zece.”

Capitolul VII. Taina frumoasei Milady

Cu toate stăruințele tinerei fete d'Artagnan părăsise palatul în loc să urce în odaia ei, și aceasta din două pricini: întâia, pentru că ocolea astfel muștrările, învinuirile, rugămințile; a doua, pentru că era dornic să mai citească în sufletul lui și, dacă ar fi fost cu putință, în sufletul acelei femei.

Din toate acestea se desprindea deosebit de limpede că d'Artagnan o iubea pe Milady la nebunie, pe când ea nu-l iubea deloc. Îi trecuse o clipă prin minte că ar fi fost mai nimerit să se întoarcă acasă și să-i scrie frumoasei Milady o scrisoare lungă, pentru a-i mărturisi că de Wardes și el însuși nu fuseseră până atunci decât unul și același, așa că nu-și putea lua sarcina de a-l omorî pe de Wardes decât recurgând la sinucidere. Îl încolțea însă și pe el o sălbatică dorință de răzbunare: voia s-o aibă pe femeia aceea și sub adevăratul lui nume. Apoi, cum răzbunarea avea și un oarecare farmec, nu-i prea venea să se lase păgubaș.

Făcu de cinci sau de șase ori înconjurul Pieții Regale, întorcându-se din zece în zece pași, ca să vadă dacă se mai zărea lumină la ferestrele frumoasei; părea vădit că tânăra femeie era mai puțin grăbită să intre în dormitor decât fusese întâia oară.

În sfârșit, se făcu întuneric. O dată cu lumina, orice urmă de nehotărâre pieri din inima lui d'Artagnan; își aminti, bob cu bob, prima noapte de dragoste și, cu inima zvâcnind, cu capul de jărat, se întoarse la palat și se repezi în odaia cameristei.

Albă ca o arătare și tremurând ca frunza, fata dădu să-l oprească, dar cu urechea ațintită la pândă, Milady auzise zgomotul ce-l făcuse d'Artagnan; deschise ușa.

— Vino, îl pofti ea.

Tot ce se petrecea era atât de nerușinat și de o sfruntare atât de neobrăzată, încât lui d'Artagnan nu-i venea să creadă că ceea ce vedea și auzea se întâmpla aievea. I se părea că e târât într-o pățanie năstrușnică, așa cum visa noaptea, câteodată. Alergă totuși înspre Milady, ca atras de puterea unui magnet asupra unei așchii de fier.

Ușa se închise în urma lui.

Ketty se repezi și ea spre ușă.

Gelozia, mânia, mândria rănită, în sfârșit toate patimile care pot sfârteca inima unei îndrăgostite o împungeau să dea totul în vileag; dar dacă ar fi mărturisit că se amestecase în atare uneltire, ar fi fost pierdută, și, mai presus de orice, l-ar fi pierdut pentru vecie pe d'Artagnan. Acest ultim gând de dragoste o îndemna să mai facă și ultima jertfă.

În vremea asta, d'Artagnan își împlinea dorul inimii lui: cel iubit nu mai era un potrivnic, ci iubitul părea a fi chiar el. Un glas lăuntric îi șoptea în taină că nu era decât o unealtă de răzbunare, mângâiată doar până când va ucide; dar mândria, amorul propriu, nebunia lui făceau să amuțească acel glas tainic, înăbușeau acel zumzet. Apoi gasconul nostru, cu încrederea pe care i-o cunoaștem, se compara în sinea lui cu de Wardes și se întreba de ce, la urma urmelor, n-ar fi fost iubit și el, doar pentru el însuși?

Se lăsă deci în voia bucuriei acelor clipe. Milady nu mai era pentru el femeia cu gânduri ucigașe, care-l îngrozise la început; era de data asta o iubită înfocată și pătimașă, dăruindu-se întreagă unei dragoste în ale cărei mreje părea prinsă și ea. Trecură astfel aproape două ceasuri.

Totuși, focul patimii celor doi îndrăgostiți trebuia să se mai potolească. Milady care nu se simțea

îndreptătită, ca și d'Artagnan, să uite, se dezmetici cea dintâi și întrebă pe tânăr dacă hotărâse din vreme ce măsuri să ia în vederea întâlnirii de a doua zi între el și de Wardes.

D'Artagnan, al cărui gând luase cu totul alt vad, se fâstâci ca un tont și răspunse cavalereste că ora era prea târzie pentru a pune la cale un duel cu spada.

Răceala aceasta față de singurele ei țeluri o înspăimântă pe Milady, ale cărei întrebări se făcură tot mai stăruitoare.

D'Artagnan, care în sinea lui socotise totdeauna acest duel ca fiind lipsit de noimă, dădu să schimbe vorba, dar era prea târziu.

Cu mintea ei de neclintit și cu voința ei de fier, Milady îl silea să rămână, vrând-nevrând, în anumite hotare.

Crezându-se plin de duh, d'Artagnan o sfătui să se lase de ticluirile ei răzbunătoare și să-l ierte pe de Wardes.

Dar de la cele dintâi cuvinte, tânăra femeie se îndepărtă de el cu o tresărire.

— Nu cumva ți-e frică, dragă d'Artagnan? îl zeflemisi ea, cu glas ascuțit ce răsună straniu în întuneric.

— Poți să-ți închipui așa ceva, scumpa mea! — răspunse d'Artagnan, — dar, la urma urmelor, dacă bietul conte n-o fi chiar atât de vinovat pe cât crezi?

— Oricum, — urmă încruntată, Milady, — m-a înșelat și fiindcă m-a înșelat, se cuvine să piară.

— Atunci va pieri dacă l-ai osândit să piară, adăugă d'Artagnan, pe un ton atât de hotărât, încât Milady crezu că oglindește un devotament nestrămutat.

Se apropie repede de el.

N-am putea spune cât de lungă i s-a părut noaptea frumoasei Milady, dar tânărul credea că e numai de

două ceasuri lângă iubită, când zorile, mijite dincolo de obloane, porniră să se strecoare, năpădind odaia cu lumina lor firavă.

Văzând că d'Artagnan o va părăsi, Milady îi aminti făgăduiala de a o răzbuna împotriva lui Wardes.

— Sunt gata, draga mea, — răspuse d'Artagnan, — dar mai înainte aş vrea să fiu sigur de ceva.

— De ce anume? întrebă Milady.

— Că mă iubeşti.

— Eu cred că ți-am dovedit-o.

— Iar eu sunt al dumitale, trup și suflet.

— Îți mulțumesc, iubitele viteaz! Și așa cum ți-am dovedit eu dragostea mea, aștept să mi-o dovedești la rândul dumitale; nu-i așa?

— Firește! Totuși, dacă mă iubești precum spui, nu te temi deloc de soarta mea? o întrebă d'Artagnan.

— De ce să mă tem?

— Știu eu, aş putea fi greu rănit sau chiar ucis.

— Cu neputință, — răspuse Milady, — ești atât de cutezător și atât de priceput la duel!

— N-ai vrea să alegi alt mijloc care te-ar răzbuna la fel, dar fără un duel, stăruii d'Artagnan.

Milady îl privi tăcută; lumina sfioasă a celor dintâi raze împrumuta ochilor ei limpezi o sticlire dureros de stranie.

— Într-adevăr, — făcu ea, — cred că te codești acum.

— Nu, nu mă codesc deloc; dar uite că-mi pare rău de bietul conte, de când nu-l mai iubești; un bărbat trebuie să se simtă atât de crunt pedepsit prin pierderea dragostei dumitale încât eu cred că nu mai e nevoie de altă pedeapsă.

— Și cine-ți spune că l-am iubit? întrebă Milady.

— Pot măcar să-mi închipui, fără să mă umflu prea mult în pene, că acum iubești pe altul, — spuse

tânărul, cu glas mângâietor, — dar îți repet că mie îmi pare rău de conte.

— Dumitale? întrebă Milady.

— Da, mie.

— Și de ce?

— Fiindcă numai eu știu că...

— Ce?

— Că e departe de a fi, sau, mai bine-zis, de a fi fost atât de vinovat față de dumneata pe cât pare.

— Adevărat? — întrebă Milady tulburată, — vorbește lămurit, nu înțeleg ce vrei să spui.

Și îl privea pe d'Artagnan, care o ținea îmbrățișată, cu ochi ce păreau să se aprindă pe încetul.

— Da, sunt om de cuvânt! — grăi d'Artagnan hotărât să sfârșească, — și de când mi-ai dat dragostea dumitale, de când sunt încredințat c-o am, căci o am, nu-i așa?...

— Da, întreagă, urmează...

— Ei bine! Sunt un osândit; mă apasă o mărturisire!

— O mărturisire?

— Dacă m-aș îndoii de dragostea dumitale, n-aș face-o; dar mă iubești, frumoasa mea iubită, nu-i așa că mă iubești?

— Fără îndoială.

— Atunci, dacă ți-am greșit dintr-o prea mare dragoste, spune, mă vei ierta oare?

— Poate că da...

Cu cel mai dulce surâs de care era în stare, d'Artagnan încercă să-și apropie buzele de buzele frumoasei Milady, dar aceasta îl îndepărtă.

— O mărturisire, — murmură ea, pälind, — ce fel de mărturisire?

— Joia trecută i-ai dat întâlnire aici lui de Wardes, așa e?

— Eu? Nu, de unde! se împotrivi Milady, cu glasul atât de hotărât și chipul atât de liniștit, încât dacă d'Artagnan n-ar fi știut bine ce spune, mai-mai că ar fi crezut-o.

— Nu minți, îngerășule, — o dojeni el zâmbind, — ar fi de prisos.

— Cum așa? Dar vorbește odată! Nu mă mai chinui!

— Liniștește-te, draga mea, nu mi-ai greșit mie, iar eu te-am și iertat!

— Și, și?

— De Wardes nu se poate fãli cu nimic.

— De ce? Dumneata singur mi-ai spus că inelul acela...

— Inelul acela, dragostea mea, îl am eu. Ducele de Wardes de joi și d'Artagnan de azi sunt unul și același.

Nesăbuitul se aștepta la uimirea ei îmbinată cu o oare care sficiune, se aștepta la o mică vijelie ce s-ar fi încheiat cu câteva lacrimi; greșea însă amarnic, și greșeala lui nu ținu multă vreme.

Albă la față ca varul și dezlănțuită ca o furtună, Milady se ridică și împingându-l cu un pumn vârtos în piept, se repezi jos din pat.

Era lumină, aproape ca ziua.

D'Artagnan o apucă de capotul din pânză subțire de India, ca să-i ceară iertare, dar ea se smuci, încercând să-i scape din mâini. Pânza se rupse, dezgolind-o, și pe unul din frumoșii ei umeri rotunzi și albi, el zări cu o cutremurare de negrăit, floarea de crin, stigmatul pe viață, înfierat de mâna hădă a călăului.

— Dumnezeule, răcni d'Artagnan, dând drumul capotului.

Și rămase în pat fără glas, încremenit și rece ca un sloi.

După groaza de pe fața lui, Milady se simți dată în vileag. Fără îndoială, tânărul văzuse totul; îi cunoștea acum taina, o taină cumplită, de care nimeni, afară de el, n-avea habar.

Se întoarse, dar nu ca o femeie mânioasă, ci ca o panteră înjunghiată.

— Ticălosule! — strigă ea, — după ce m-ai trădat mișelește, îmi mai știi și taina! Să pieri!

Alergă la un cufăraș de lemn pus pe măsuța din fața oglinzii, îl deschise cu mâna înfrigurată și tremurândă, scoase dinăuntru un mic pumnal cu mânerul de aur, și tăișul subțire și, dintr-o săritură, se năpusti asupra lui d'Artagnan, pe jumătate gol.

Deși, după cum știm, tânărul nostru nu prea știa ce-i frica, se înspăimântă totuși de chipul ei răscolit, de ochii holbați, de obrajii ca ceara și de buzele însângerate; se trase spre zid ca la vederea unui șarpe, ce se târa spre el și, întâlnind spada sub mâna-i leoarcă de sudoare, o scoase din teacă.

Fără să-i pese de spadă, Milady încercă să se urce iarăși pe pat, ca să-l lovească; nu se opri decât când simți ascuțișul vârfului pe gâtlej.

Vru atunci să apuce lama cu amândouă mâinile; d'Artagnan o pironea însă mereu la depărtare și, punându-i spada când în dreptul ochilor, când pe piept, se lăsă să lunece din pat, căutând a da de ușa ce răspundea în odaia caméristei.

În vremea asta, Milady se arunca nebunește asupra lui, țipând ca din gură de șarpe. Cum lupta începea să aducă a duel, d'Artagnan își venea încet-încet în fire.

— Bine, frumoaso, bine! — spuse el, — dar pentru Dumnezeu, domolește-te odată, sau îți încondeiez cu altă floare de crin frumoșii dumitale obraji!

— Mișelule! Mișelule! urla Milady.

Și în vreme ce căuta mereu ușa, d'Artagnan se apăra.

La auzul gălăgiei ce-l făceau, ea răsturnând mobilele pentru a înainta spre el, iar el strecurându-se îndărătul mobilelor pentru a se feri de ea, Ketty deschise ușa. D'Artagnan, care căutase neîncetat să se apropie de ușă, era doar la vreo trei pași depărtare. Dintr-o singură săritură, ajunse din camera stăpânei în a cameristei și, iute ca fulgerul, închise ușa după el, proptind-o cu tot trupul, în vreme ce Ketty trăgea zăvorul.

Din ce în ce mai îndârjită, Milady încercă să dea la o parte propteaua ce-o ținea închisă, cu puteri mai presus decât ale unei femei; când simți că așa ceva nu era cu putință, începu să-și înfigă pumnalul în ușă până când câteva lovituri străpunseră lemnul.

La fiecare lovitură, slobozea și un blestem.

— Iute, iute, Ketty, — șopti d'Artagnan după ce trăsese zăvorul, — ajută-mă să ies din casă; dac-o lăsăm să răsufle, pune lacheii să mă omoare.

— Dar cum să ieși așa, — îi spuse Ketty, — ești gol de tot.

— Adevărat, — răspunse d'Artagnan care abia atunci își dădu seama în ce hal era, — îmbracă-mă cum poți, dar iute de tot; pricepi, e vorba de viață și de moarte.

Ketty pricepea și încă foarte bine; cât ai fi clipit, îi trânti pe el o rochie înflorată o gogeamite bonetă și o pelerinuță; îi dădu pantofi, în care el își vârî picioarele goale, apoi îl însoți pe scări. Era și vremea, Milady sunase, ridicând în picioare tot palatul. Portarul deschisese porțile tocmai în clipa când Milady, și ea pe jumătate goală, îi striga de la fereastră:

— Nu deschide!

Capitolul VIII. Cum și-a găsit Athos echipamentul fără a mișca un deget

Tânărul o luă la fugă în vreme ce ea îl mai amenința zadarnic de la fereastră. În clipa când îi pieri din vedere, Milady se prăbuși fără cunoștință în camera ei.

D'Artagnan era atât de buimăcit încât lăsând-o pe Ketty în voia soartei, străbătu în goană jumătate din Paris și nu se opri decât în fața ușii lui Athos. Zăpăceala, spaima care-l biciuia, strigătele unor patrulare alergând după el și sudălmile câtorva trecători care se duceau cu noaptea în cap pe la treburile lor îl siliseră să-și întetească alergătura.

Trecu de-a curmezișul curții, urcă cele două caturi care duceau la Athos și bocăni în ușă, parc-ar fi vrut s-o sfarme. Grimaud veni să-i deschidă cu ochii umflați de somn. D'Artagnan dădu buzna înăuntru, gata-gata să-l răstoarne la pământ.

Cu toată muțenia lui obișnuită, valetului îi venise de data asta graiul.

— Hei! — răcni el, — ce cauți aici, târâtură? Ce poftești, caraghioaso?

D'Artagnan își ridică boneta de pe ochi și-și scoase mâinile de sub pelerinuță; la vederea mustăților și a spadei scoase din teacă, bietul Grimaud se trezi că are în fața lui un bărbat.

Își zise atunci că era cine știe ce ucigaș.

— Ajutor! Săriți! Ajutor! începu el să strige.

— Gura, nenorocitul! — îi porunci tânărul, — sunt d'Artagnan, nu mă mai recunoști? Unde ți-e stăpânul?

— Dumneavoastră, domnule d'Artagnan? se cruci Grimaud. Nu se poate!

— Grimaud, — zise Athos, ieșind din camera lui în halat de casă, — pare-mi-se îți îngădui să vorbești.

— Vai domnule, vedeți că...

— Tăcere!

Grimaud se mulțumi să i-l arate cu degetul pe d'Artagnan.

Athos își recunoscuse prietenul și, oricât de potolit era din fire, se porni pe un râs cu hohote în fața ciudatului măscărici dinaintea ochilor lui: avea boneta într-o parte, fusta mototol peste pantofi, mânecile sumese și mustățile zbârlite de groază...

— Nu râde, prietene, — îl opri d'Artagnan, — pentru numele cerului, nu râde, căci, pe sufletul meu, îți spun eu că nu-i nimic de râs.

Rostise aceste cuvinte cu un ton atât de răspicat și o spaimă atât de adâncă, încât Athos îi apucă repede mâinile într-ale lui, întrebându-l:

— Ești rănit, prietene? Ai fața ca de var!

— Nu, dar mi s-a întâmplat ceva groaznic. Ești singur, Athos?

— La naiba! Cine vrei să fie aici la ora asta?

— Bine, bine!

D'Artagnan se repezi în cameră la Athos.

— Hai, vorbește! îl îndemnă acesta, închizând ușa și trăgând zăvorul pentru a nu fi tulburați. Murit-a regele? Ucis-ai pe domnul cardinal? Ești ca de pe altă lume! Haide, haide, dă-i drumul, mor de grijă!

— Athos, — începu d'Artagnan lepădându-și hainele de femeie și rămânând în cămașă — pregătește-te să auzi ceva de necrezut, de neînchipuit.

— Ia mai întâi halatul ăsta, i-l întinse mușchetarul.

D'Artagnan îmbracă halatul, luând o mânecă drept alta, atât era de zăpăcit.

— Spune, îl îndemnă iarăși Athos,

— Spun, răspunse d'Artagnan aplecându-se la urechea prietenului și coborând glasul. Milady are pe umărul ei stigmatul florii de crin.

— Ah! făcu mușchetarul, ca și când ar fi primit un glonte în inimă.

— Ascultă, ești sigur că *cealaltă* a murit?

— *Cealaltă*? îngână Athos, atât de înăbușit încât d'Artagnan abia îl auzi.

— Da, aceea despre care mi-ai vorbit într-o zi, la Amiens.

Athos scăpă un geamăt și-și lăsă capul în mâini.

— Asta e o femeie cam între douăzeci și șase și douăzeci și opt de ani, adăugă d'Artagnan.

— Cu părul auriu, — întrebă Athos, nu-i așa?

— Da.

— Ochi albaștri ca cicoarea, răscolitori, cu gene și sprâncene negre, așa-i?

— Da.

— Înaltă, bine făcută? Îi lipsește un dinte lângă caninul de sus din stânga.

— Da.

— Floarea de crin e mică, roșiatică și cam ștearsă sub straturile de unsoare care o acoperă.

— Da.

— Spui totuși că e englezoaică.

— I se spune Milady, dar poate fi și franțuzoaică. Lordul de Winter nu-i decât cumnatul ei.

— Trebuie s-o văd, d'Artagnan.

— Ia seama, Athos, ia seama; ai vrut s-o ucizi; e din cele ce știu să răspundă la fel și fără să dea greș.

— Nu va îndrăzni să crâcnească, ar însemna să se descopere singură.

— E în stare de orice! Ai văzut-o vreodată scoasă din sărite?

— Nu, răspunse Athos.

— O tigroaică, o panteră! Ah, scumpe Athos! Tare mi-e teamă că pe amândoi ne pândește o răzbunare cumplită.

D'Artagnan istorisi, atunci toate prin câte trecuse: mânia ei nebunească și amenințările cu moartea.

— Așa e, — răspunse Athos, — dar zău că viața mea nu face cât o para chioară. Din fericire, poimâine plecăm din Paris; pe cât se pare, ne îndreptăm spre La Rochelle, și odată plecați...

— Te-ar urmări până la capătul pământului, dacă te-ar recunoaște, Athos; las-o să-și verse focul numai pe mine.

— Ei, dragul meu! Ce-mi pasă mie de moarte! — zise Athos, — crezi oare că mai țin la viață?

— Cine știe ce taină groaznică se ascunde sub toate astea! Athos, trebuie să fie spioana cardinalului. Fără doar și poate.

— Atunci, ia bine seama! Dacă, după chestia de la Londra, cardinalul nu te ridică în slavă, apoi să știi că te urăște de moarte; dar cum, la urma urmelor, nu te poate învinui fățiș și cum orice ură trebuie și ea cheltuită, mai cu seamă ura unui cardinal, bagă bine de seamă! Dacă ieși, nu ieși singur; dacă mănânci, fii cu ochii în patru; ferește-te de toate, în sfârșit, ferește-te și de umbra dumitale.

— Din nefericire, — răspunse d'Artagnan, e vorba să scăpăm teferi până poimâine seară, fiindcă odată în oștire, nădăjduiesc să nu ne mai temem decât de bărbați.

— Până atunci, — adăugă Athos, — mă las și eu de gândul de a sta de o parte și o să te însoțesc pretutindeni; trebuie să te întorci în strada Groparilor, așa că merg cu dumneata.

— Dar oricât de aproape ar fi de aici — spuse d'Artagnan, — nu mă pot întoarce în halul ăsta.

— Așa e, zise Athos. Și sună clopoțelul.

Grimaud intră.

Athos îi făcu semn să se ducă acasă la d'Artagnan și să-i aducă haine.

După ce răspunse tot prin semne că a priceput, Grimaud se îndepărtă.

— Și uite că tot în drum am rămas cu echipamentul, dragă prietene, — urmă Athos, — căci dacă nu mă înșel, ți-ai lăsat toate bulendrele la Milady, care, firește că nu va avea bunătatea să ți le dea îndărăt. Noroc că ai safirul.

— Safirul e al dumitale, scumpe Athos! Nu mi-ai destăinuit chiar dumneata că e o bijuterie de familie?

— Da, după cum spunea tata, îl cumpărase pe vremuri cu două mii de taleri; făcea parte din darurile de nuntă ale mamei; și într-adevăr e minunat. Mama mi l-a dăruit mie, iar eu, nebun cum eram, în loc să păstrez inelul ca pe ceva sfânt, l-am dat la rândul meu acestei ticăloase.

— Atunci, scumpul meu, ia-ți îndărăt inelul, la care înțeleg că trebuie să ții mult.

— Să iau îndărăt inelul după ce l-a purtat în deget netrebnica aceea? Niciodată! Inelul ăsta e pătat, d'Artagnan.

— Vinde-l atunci.

— Să vând un diamant pe care mi l-a dăruit mama? Îți mărturisesc, mi s-ar părea că-i o nelegiuire.

— Atunci pune-l amanet. Tot o să-ți dea pentru el o mie de taleri. Cu suma asta poți ieși din toate încurcăturile și pe urmă, cum faci rost de bani, scoți amanetul, adică îți iei îndărăt inelul, spălat de vechile pete, căci va fi trecut și prin mânuțele cămătarilor.

Athos zâmbi.

— Ești un tovarăș încântător, — răspunse el, — scumpe d'Artagnan; îi mai înviorezi pe bieții amărăți cu veselia dumitale nesecată. Bine! Să amanetăm inelul, dar cu o condiție!

— Care?

— Cinci sute de taleri, dumneata, și cinci sute eu.

— Ce-ți trece prin gând, Athos! N-am nevoie nici măcar de un sfert din suma asta, eu care fac parte din gardă și pot să pun mâna pe bani vânzând șaua. Ce-mi trebuie mie? Un cal pentru Planchet, atâta tot. Pe urmă uiți că am și eu un inel.

— La care ții și mai mult decât țin eu la al meu; cel puțin așa mi s-a părut mie.

— Da, fiindcă într-o împrejurare hotărâtoare el ne poate scoate nu numai din cine știe ce mare încurcătură, dar și din cine știe ce mare primejdie; nu e numai un diamant prețios, e, mai ales, un talisman fermecat.

— Nu prea te înțeleg, dar mă mulțumesc să te cred. Hai să ne întoarcem la inelul meu, sau mai bine-zis la al dumitale: vei primi jumătate din suma ce ni se va da pe el sau, de unde nu, îl arunc în Sena, și teamă mi-e că n-o să dea peste vreun pește atât de cumsecade, încât să ni-l aducă înapoi, ca lui Policrat.

— Bine! Atunci fie, primi d'Artagnan.

În clipa aceea, Grimaud tocmai intra, însoțit de Planchet care, îngrijorat de soarta stăpânului și curios să afle ce i se întâmplase prinsese prilejul nimerit pentru a-i aduce chiar el veșmintele.

D'Artagnan se îmbracă, Athos de asemenea. Când amândoi erau gata de plecare, Athos făcu lui Grimaud un semn, ca și cum cineva ar ochi, iar valetul se și

repezi la flinta din cui, gata și el să-și însoțească stăpânul.

Ajunseră teferi în strada Groparilor, Bonacieux stătea în prag. Îi aruncă lui d'Artagnan o privire șăgalnică.

— Ei! dragă chiriașule, — îi spuse, grăbește-te, te așteaptă sus o fată frumoasă și, după cum știi, femeilor nu prea le place să aștepte.

— E Ketty, murmură d'Artagnan.

Și se avântă spre gang.

Într-adevăr, în tinda din fața camerei lui, ghemuită la ușă biata fată tremura vargă. Cum îl zări, dădu drumul necazurilor:

— Mi-ai făgăduit să mă ocrotești, mi-ai făgăduit să mă scapi de mânia ei; nu uita că de la dumneata mi se trag toate.

— Da, da, așa e, — răspunse d'Artagnan, — n-avea grijă, Ketty. Spune-mi, te rog, ce s-a mai întâmplat după plecarea mea?

— Mai știu eu ce? urmă Ketty. A țipat până a strâns toate slugile. Era ca nebună. Nu e blestem cu care să nu te fi blestemat. M-am gândit atunci c-o să-și aducă aminte că ai intrat prin camera mea și c-o să mă creadă în înțelegere cu dumneata; mi-am luat bruma de bani ce aveam, boarfele mai curățele și pe-aci mi-a fost drumul.

— Sărăcuța de tine! Ce-i de făcut acum? Poimâine plec.

— Fă ce vrei, domnule cavalier, dar ajută-mă să plec din Paris, să plec din Franța.

— Totuși, nu pot să te iau cu mine la un asediu, îi spuse d'Artagnan.

— Nu, dar poate că-mi găsești un loc în provincie, la vreo cunoștință de-a dumitale, în ținutul dumitale, de pildă.

— Vai, fetiță dragă! În ținutul meu, doamnele n-au cameriste. Dar stai, am găsit. Planchet, du-te și-l caută pe Aramis. Să vină numaidecât. Avem să-i spunem ceva foarte însemnat.

— Pricep, — încuviință Athos, — dar de ce nu pe Porthos? Pare-mi-se marchiza lui...

— Pe marchiza lui Porthos o îmbracă secretarii lui bărbatu-su, răspunse d'Artagnan, râzând. De altminteri, Ketty nici n-ar vrea să locuiască în strada Urșilor. Nu-i așa, Ketty?

— Aș locui oriunde o fi, numai să mă pot ascunde și să nu-mi dea de urmă.

— Și acum, Ketty, fiindcă o să ne despărțim curând, și fiindcă nu mai ești geloasă pe mine...

— Domnule cavalier, de departe sau de aproape, mărturisi Ketty, — o să te iubesc totdeauna.

— Ia te uită unde se cuibărește statornicia! murmură Athos.

— Și eu de asemenea, — îi spuse d'Artagnan, — și eu de asemenea o să te iubesc totdeauna, fii pe pace. Dar aș vrea să-mi dai un răspuns. Și să știi că de data asta pun mare preț pe întrebarea mea; n-ai auzit niciodată vorbindu-se de o femeie tânără, care a fost răpită într-o noapte?

— Stai puțin... Dumnezeuul meu! Domnul cavalier, tot iubești pe femeia aceea?

— Nu eu, unul din prietenii mei o iubește. Uite, Athos, care e aici.

— Eu? se scutură Athos, cu teama omului gata să calce pe o năpârcă.

— Firește că tu! făcu d'Artagnan, strângând mâna mușchetarului. Știi foarte bine că purtăm cu toții de grijă bieteii doamne Bonacieux. Dealtminteri, Ketty va tăcea chitic. Nu-i așa, Ketty? Mă înțelegi, fetiço, — urmă d'Artagnan, — e soția pocitaniei pe care ai văzut-o în pragul ușii când ai intrat aici.

— Doamne, Dumnezeule! se îngrozi Ketty, iar m-apucă spaima; numai de nu m-ar fi recunoscut!

— Cum să te fi recunoscut? L-ai mai văzut vreodată pe insul ăsta?

— A venit de două ori la Milady.

— Asta-i bună! Și cam când?

— Să tot fie cincisprezece sau optsprezece zile de atunci.

— Tocmai așa?

— Aseară a venit iar.

— Aseară?

— Da, chiar înaintea dumitale,

— Dragă Athos, suntem încercuiți de o rețea de spioni. Și crezi că te-a recunoscut, Ketty?

— Mi-am tras eu boneta pe ochi când l-am zărit, dar poate să fi fost prea târziu.

— Coboară dumneata, Athos, pentru că se sfiește mai puțin de dumneata decât de mine și vezi dacă tot mai stă în ușă.

Athos coborî și se întoarse iute.

— A plecat, — vesti el, — și casa e încuiată.

— S-a dus să le dea raportul și să le spună că toți porumbeii sunt acum în porumbar.

— Foarte bine! Atunci, hai să ne luăm și noi zborul, îi sfătui Athos, — și să nu lăsăm aici decât pe Planchet, ca să ne dea de veste.

— Ia stați! Și cu Aramis, pe care am trimis să-l cheme, ce facem?

— Așa e, Athos, să-l așteptăm pe Aramis.

În clipa aceea intră și Aramis.

I se povesti cele petrecute, stăruindu-se asupra grabei de a găsi loc pentru Ketty printre cunoștințele sale de vază.

După ce stătu să se mai gândească, Aramis spuse, roșind:

— E ceva la care ții cu adevărat, d'Artagnan?

— Ți-aș rămâne recunoscător toată viața.

— Iată, doamna de Bois-Tracy mi-a cerut pentru una din prietenele ei, care mi se pare că locuiește în provincie, o cameristă de încredere și dacă dumneata, scumpe d'Artagnan, poți să răspunzi de domnișoara...

— Oh! domnule, — se rugă Ketty, — credeți-mă că voi fi pe deplin credincioasă cui mă va ajuta să părăsesc Parisul.

— Atunci, — urmă Aramis, — e cât se poate de bine.

Așezându-se la o masă, scrise câteva cuvinte pe care le pecetlui cu un inel și le dădu fetei.

— Și acum, fetițo, — îi spuse d'Artagnan, — știi și tu că aici nu mai e de noi, dar nici de tine. Așadar, să ne despărțim. Ne vom vedea în zile mai bune.

— În orice vreme ne-am întâlni și pe orice meleaguri, — adăugă Ketty, mă vei găsi iubindu-te la fel, domnule cavaler, cum te iubesc și astăzi.

— Jurământ de muierușcă, îngână Athos, în vreme ce d'Artagnan se ducea s-o însoțească pe scări.

Curând după aceea, cei trei tineri se despărțiră, dându-și întâlnire la Athos, către ora patru după amiază, și lăsând în grija lui Planchet paza locuinței.

Aramis se întoarse acasă la el, iar Athos și d'Artagnan plecară să vadă ce puteau face cu safirul.

Precum bănuise gasconul nostru, li se oferi ușor trei sute de pistoli împrumut pentru inel. Mai mult

chiar, cămătarul le spuse că dacă ar fi vrut să-l vândă, era gata să le dea până la cinci sute de pistoli, deoarece inelul se potrivea de minune cu niște cercei pe care-i avea.

Zeloși ca doi ostași și pricepuți ca doi cunoscători, Athos și d'Artagnan izbutiră cu cumpere numai în trei ceasuri întreg echipamentul unui mușchetar. De altminteri, Athos era din plămadă subțire și nobilă până în vârful unghiilor. Când îi plăcea câte ceva, plătea prețul cerut, fără a încerca măcar să se tocmească. D'Artagnan ar fi vrut să se mai amestece la cumpărături, dar Athos îi puneă zâmbind mâna pe umăr și celălalt pricepea că tocmeala i se potrivea lui, mic gentilom gascon, dar nu unui bărbat cu ținută de prinț.

Mușchetarul găsi un minunat cal andaluz, negru ca tăciunele, cu nări de foc aprins, cu picioarele zvelte și armonioase, care împlinea șase ani. Îl cercetă cu multă luare-aminte și nu-i găsi nici un cusur. Prețul vânzării era o mie de livre.

Poate că ar fi izbutit să-l aibă mai ieftin, dar în vreme ce d'Artagnan se târguia cu geambașul, Athos îi și numără pe masă cei o sută de pistoli ceruți.

Grimaud căpătă un cal picard, îndesat și viguros care costa trei sute de livre.

Dar după ce au mai cumpărat șaua acestui din urmă cal și armele lui Grimaud, din cei o sută cincizeci de pistoli ai lui Athos nu mai rămânea nici o lețcaie. D'Artagnan își pofti prietenul să se înfrupte și din partea lui, fiindcă mai târziu i-ar fi dat îndărăt banii împrumutați.

Drept răspuns, Athos se mulțumi să ridice din umeri.

— Cât dădea cămătarul ca să-și ia safirul? întrebă Athos.

— Cinci sute de pistoli.

— Adică două sute de pistoli mai mult: o sută de pistoli pentru dumneata, o sută pentru mine. Dar asta-i adevărată avere, prietene, ia întoarce-te la cămătar.

— Cum vrei...

— Și zău, inelul ăsta mi-ar aminti lucruri prea de tot triste; apoi, n-o să avem niciodată trei sute de pistoli ca să-i dăm îndărăt, așa că din târgul ăsta tot noi am pierde două mii de livre. Du-te de-i spune, d'Artagnan, să-și ia inelul și vino cu cei două sute de pistoli.

— Mai gândește-te, Athos.

— Bani peșin sunt scumpi în vremurile noastre, și trebuie să te deprinzi cu jertfele. Du-te, d'Artagnan, du-te: Grimaud te va însoți cu flinta lui.

Peste o jumătate de ceas, d'Artagnan se întoarse teafăr, cu cele două mii de livre.

Și astfel a găsit Athos, chiar la el în casă, o bogăție la care nici nu se aștepta.

Capitolul IX. Arătare

La patru după-amiază, cei patru prieteni se aflau aşadar cu toţii la Athos. Nu mai aveau nici o grijă de echipament şi chipul lor nu mai oglindea decât neliniştile tainice ale fiecăruia, căci îndărătul oricărei fericiri ce-şi trăieşte clipa, se ascunde totuşi o temere de viitor.

Şi deodată, Planchet intră în cameră aducând două scrisori pentru d'Artagnan.

Una era un răvaş împăturit frumos în lung, cu o pecete fină de ceară verde, înfăţişând un porumbel ce ţinea în cioc o mlădiţă.

Cealaltă era o scrisoare mare, pătrată, grea de strălucirea cruntului blazon al eminenţei sale, cardinalul-duce.

La vederea răvaşului, inima lui d'Artagnan tresări căci i se păru că recunoaşte scrisul. Şi cu toate că nu văzuse acest scris decât o singură dată, îi păstrase amintirea în adâncul inimii.

Luă aşadar răvaşul şi-l deschise înfrigurat.

“Plimbă-te, — stătea scris acolo, — miercurea viitoare între şase şi şapte seara pe drumul spre Chaillot şi uită-te bine în caleştile ce vor trece; dar dacă ții la viața dumitale și la a celor care te iubesc, nu scăpa nici un cuvânt, nici o mișcare care să dea de bănuț că ai recunoscut pe aceea care înfruntă totul numai pentru a te zări o clipă.”

Nici o semnătură.

— E o capcană, — vorbi Athos, — nu te duce, d'Artagnan.

— Totuși, — răspunse d'Artagnan, — mi se pare că recunosc slovele.

— Poate să fie un scris schimbat, stăruii Athos; pe vremea asta, la șase sau șapte seara drumul spre Chaillot e pustiu de tot; ca și când te-ai duce la plimbare în pădurea de la Bondy.

— Dar dacă ne-am duce cu toții? propuse d'Artagnan; ce dracu, n-o să ne înghită pe toți patru; și pe deasupra patru valeți, și toți caii și toate armele.

— Apoi, avem și noi prilejul să ne fălim cu alaiul nostru, adăugă Porthos.

— Dar dacă îți scrie o femeie, — se amestecă Aramis, — și dacă femeia asta nu vrea să fie văzută, gândește-te, d'Artagnan, că o poți compromite, ceea ce nu șade frumos din partea unui gentilom.

— Noi vom rămâne în urmă, — lămuri Porthos, — și el va merge singur înainte.

— Așa e, dar un foc de pistol se trage repede dintr-o trăsură în goană.

— Aș! — făcu d'Artagnan, — n-o să mă nimerească. Ne luăm atunci după caleașcă și-i curățăm pe toți dinăuntru. Unde pui că ne mai descotorosim de câțiva dușmani.

— Are dreptate, — încuviință Porthos, — miroase a bătălie; de altfel, tot trebuie să ne încercăm și armele!

— Bine! Hai s-o facem și p-asta! adăugă Aramis, cu tonul lui molcom și nepăsător.

— Cum vreți, primi Athos.

— Domnilor, — urmă d'Artagnan, — acum e patru și jumătate, adică avem vreme să fim la șase pe drumul spre Chaillot.

— Apoi, dacă plecăm prea târziu, nu ne-ar mai vedea nici lumea și ar fi păcat, desluși Porthos. Haideti să ne pregătim, domnilor.

— Dar uiți de a doua scrisoare, — aminti Athos, — și după cum arată sigiliul, eu cred că face s-o deschizi; în

ceea ce mă privește, îți mărturisesc, dragă d'Artagnan, că scrisoarea asta mă îngrijorează ceva mai mult decât fițuica pe care ți-ai lunecat-o ușurel pe inimă.

D'Artagnan se îmbujoră.

— Așa e, — grăi el, — ia să vedem, domnilor, ce vrea cu mine excelența sa.

Deschise scrisoarea și citi:

“Domnul d'Artagnan din garda regelui, compania des Essarts, este așteptat la palatul cardinalului astă-seară la ora opt.

La Houdinière

Căpitanul gărzi”

— Drace! — făcu Athos, — iată o întâlnire ceva mai îngrijorătoare decât cealaltă.

— O să mă duc la a doua după ce mă întorc de la întâia; una e la șapte, cealaltă la opt; vreme berechet pentru amândouă.

— Hm! eu nu m-aș duce, — își dădu părerea Aramis, — un adevărat cavaler nu poate lipsi de la o întâlnire dată de o doamnă, dar un gentilom cuminte se poate scuti de a se duce la eminența sa, mai ales când îl paște gândul că nu l-a chemat pentru cine știe ce drăgălășenii.

— Sunt de părerea lui Aramis, încuviință Porthos.

— Domnilor, — răspunse d'Artagnan, — am mai primit, prin domnul de Cavois, o invitație asemănătoare din partea eminenței sale fără s-o iau în seamă și a doua zi m-a izbit năpasta: A dispărut Constance! Așa că, orice s-ar întâmpla, eu tot mă duc.

— Dacă asta ți-e hotărârea, — spuse Athos, — atunci du-te.

— Și Bastilia? făcu Aramis.

— Ducă-se naibii! Mă scoateți voi de acolo, răspunse d'Artagnan.

— Firește, — rostiră Aramis și Porthos, cu cea mai minunată încredere, ca și cum ar fi fost lucru cât se poate de ușor, — firește că te-am scoate de acolo; dar, până atunci, cum trebuie să plecăm poimâine, n-ar fi rău s-o lași mai încetșor cu Bastilia.

— Și noi am face mai bine să nu-l părăsim toată seara, vorbi și Athos. Să-l așteptăm fiecare la altă poartă a palatului, cu câte trei mușchetari în spatele nostru și dacă vedem ieșind vreo caleașcă închisă și mai bătătoare la ochi, să tăbărăm pe ea. De multă vreme nu ne-am mai răfuit cu garda eminenței sale, și domnul de Tréville o fi crezând c-am și murit.

— Hotărât lucru, Athos, — se bucură Aramis, — erai făcut să fii general de armată. Ce ziceți, domnilor, de planul ăsta?

— Minunat, încuviințară într-un glas tinerii.

— Atunci, alerg până la palat și dau de veste camarazilor să fie gata la ora opt, se bucură Porthos. Ne întâlnim în Piața Palatului Cardinalului. Voi, în timpul ăsta, dați poruncă valeților să pună șaua pe cai.

— Dar eu n-am cal, mărturisi d'Artagnan. O să iau unul de la domnul de Tréville.

— Nu e nevoie, — îl opri Aramis, — poți lua unul din ai mei.

— Dar câți ai? îl întrebă d'Artagnan.

— Trei, răspunse, zâmbind, Aramis.

— Dragul meu, — se minună Athos, — ești, fără doar și poate, poetul cu cel mai grozav grajd din Franța și din Navarra!

— Ascultă, dragă Aramis, dar nici n-o să ai ce face cu trei cai; așa e? Nu înțeleg, cum de ai cumpărat atâția?

— Nu i-am cumpărat, al treilea mi l-a adus chiar azi dimineată un servitor fără livrea, care n-a vrut să-mi destăinuiască al cui era calul; mi-a spus doar c-a primit poruncă de la stăpânul lui...

— Sau de la stăpâna lui, îi tăie vorba d'Artagnan.

— Totuna, — mormăi Aramis rumen la față — mi-a spus doar c-a primit poruncă de la stăpâna lui să-mi lase calul în grajd, fără să destăinuiască cine-l trimitea.

— Numai poezilor li se pot întâmpla asemenea năzdrăvăni, întări răspicat Athos.

— Atunci să facem cum e mai bine, hotărî d'Artagnan. Ia spune, pe care din cei doi cai o să-l încaleci: pe cel pe care l-ai cumpărat sau pe cel pe care l-ai primit în dar?

— Firește că pe cel primit! Înțelegi, d'Artagnan, cum o să jignesc pe...

— Pe donatorul necunoscut, întregi d'Artagnan.

— Sau pe misterioasa donatoare, adăugă Athos.

— Prin urmare, calul cumpărat nu-ți mai e de nici un folos, nu-i așa?

— Cam așa.

— Și l-ai ales chiar dumneata?

— Nici nu-ți închipui cu câtă grijă! Siguranța călărețului, știi și dumneata, atârnă mai totdeauna de cal.

— Atunci, lasă-mi-l mie cu prețul cu care l-ai cumpărat.

— Voiam chiar să ți-l ofer, dragă d'Artagnan, cu rugămintea să-ți iei tot răgazul până-mi vei înapoia o sumă de nimic...

— Cu cât l-ai plătit?

— Opt sute de livre.

— Poftim patruzeci de pistoli dubli, dragă prietene, răspunse d'Artagnan, scoțând banii din buzunar; știu că ți se plătesc poemele în moneda asta.

— Înseamnă atunci că ești bogat, răspunse Aramis.

— Bogat, chiar foarte bogat, dragul meu!

Și d'Artagnan își zăngăni pistolii rămași în buzunar.

— Trimite-ți șaua la Palatul Mușchetarilor și ți se va aduce de acolo calul, o dată cu ai noștri.

— Foarte bine, dar știți că e aproape cinci, ar trebui să ne grăbim.

Un sfert de ceas mai târziu, Porthos se ivea la unul din capetele străzii Férou, pe un armăsar spaniol de toată frumusețea. Mousqueton îl urmă pe un cal din Auvergne, mic dar foarte frumos. Trufașul Porthos era strălucitor de bucurie.

În același timp, Aramis se ivea și el la celălalt capăt al străzii, pe un neasemuit armăsar englez; Bazin îl urma călare pe un murg, ducând de dârlogi un viguros bidiviu din Mecklemburg: era calul lui d'Artagnan.

Cei doi mușchetari se întâlniră în fața porții; Athos și d'Artagnan îi priveau de la fereastră.

— Drace, — făcu Aramis, — ai un cal de o rară frumusețe, dragă Porthos.

— Da, — răspunse Porthos, — e calul care trebuia să mi-l trimită din capul locului; șolticarul de soț l-a înlocuit cu celălalt; dar omul și-a primit pedeapsa cuvenită, iar eu nu mai am de ce să mă plâng.

Planchet și Grimaud sosiră la rândul lor, purtând de frâu caii stăpânilor; d'Artagnan și Athos coborâră în stradă și încălecând alături de ceilalți, toți patru o porniră la drum: Athos pe calul datorit soției lui, Aramis pe cel datorit iubitei, Porthos pe cel datorit doamnei Coquenard și, în sfârșit, d'Artagnan pe cel

datorit norocului, cea mai neasemuită iubită de pe lume.

Valeții îi urmară.

Așa cum gândise Porthos, alaiul sărea în ochii tuturor; dacă doamna Coquenard i-ar fi ieșit în cale lui Porthos și l-ar fi văzut ce falnic arăta pe frumosul lui armăsar spaniol, fără îndoială că nu i-ar fi părut rău de rana care picurase sânge din casa de fier a soțului ei.

În preajma palatului Luvru, cei patru prieteni întâlniră pe domnul de Tréville, care se întorcea de la Saint-Germain; el îi opri pentru a lăuda minunatul lor alai, fapt ce strânse la iuțeală sute de gură-cască împrejur.

D'Artagnan se folosi de întâmplare pentru a-i vorbi domnului de Tréville de scrisoarea cu marea pecete roșie și cu blazonul ducal; e lesne de înțeles, că de cealaltă scrisoare nu pomeni nimic.

Domnul de Tréville îi încuviință hotărârea luată, încredințându-l că dacă a doua zi nu se va fi arătat nicăieri, el va ști să-l găsească oriunde ar fi fost.

Tocmai atunci, orologiul Samaritencei bătu ora șase: mărturisind că au o întâlnire, cei patru prieteni își cerură iertare și se despărțiră de domnul de Tréville.

Fără a slăbi goana, ajunseră pe drumul care ducea la Chaillot; cobora vâlul înserării; trăsurile treceau în sus și în jos; urmat la câțiva pași de prietenii lui, d'Artagnan își împlânta mereu privirea în fundul caleștilor, dar nu zărea pe nimeni cunoscut.

În cele din urmă, după un sfert de ceas de așteptare, pe când amurgul întuneca zărilor, o trăsură se ivi în goana mare pe drumul de la Sèvres. Un glas lăuntric îi șopti lui d'Artagnan că acolo în trăsură se

afla aceea care-i dăduse întâlnire; era și el uimit cât de tare îi bătea inima. Aproape în aceeași clipă o femeie își scoase capul afară, cu două degete pe buze, ca pentru a-i face semn să tacă sau pentru a-i trimite o sărutare; d'Artagnan scăpă un ușor strigăt de bucurie; femeia sau mai curând arătarea aceea, căci trăsura trecuse fulgerător ca o vedenie, era doamna Bonacieux.

Printr-o mișcare necugetată și în ciuda stăruitoare rugăminți, d'Artagnan dădu pinteni calului și din câteva salturi ajunse din urmă caleașca; dar geamul de la ușiță era acum bine închis: arătarea de o clipă pierise.

D'Artagnan își aminti atunci cuvintele din răvaș: "Dacă ții la viața dumitale și a celor care te iubesc, să nu faci nici o mișcare, ca și când n-ai fi văzut nimic",

Se opri deci, tremurând nu pentru el, ci pentru sărmana femeie care, fără îndoială, înfruntase mare primejdie dându-i fugara întâlnire.

Trăsura își urmă drumul gonind mereu și pieri în adâncurile depărtate ale Parisului.

D'Artagnan rămăsese încremenit locului, neștiind ce să gândească. Dacă era doamna Bonacieux și dacă se întorcea la Paris, atunci ce rost avea acea întâlnire de o clipă, ce rost acel fulgerător schimb de priviri, ce rost acea sărutare în vânt? Dacă, pe de altă parte, nu era ea, ceea ce de asemenea ar fi fost cu puțință, căci în lumina slabă a amurgului oricine se putea înșela, dacă nu era ea, atunci n-o fi fost cumva începutul unei urzeli împotriva lui, nu-l momeau oare cu femeia care știau că-i e dragă?

Cei trei tovarăși se apropiară de el. Tustrei văzuseră bine un cap de femeie la geamul caleștii, dar nici unul din ei, afară de Athos, n-o cunoștea pe doamna

Bonacieux. De altminteri, părerea lui Athos era că femeia din trăsură fusese doamna Bonacieux, dar, mai puțin năucit de chipul ei frumos decât d'Artagnan, zărise parcă în fundul trăsurii și un cap de bărbat.

— Dacă e așa, — spusese d'Artagnan, — atunci se vede că o duc dintr-o închisoare în alta. Dar, la urma urmelor, ce or fi având de gând cu ea, sărmana, și cum o s-o mai întâlnesc vreodată?

— Prietene, — răspunse îngândurat Athos, — ține minte că morții sunt singurii pe care nu-i chip să-i mai întâlnești pe pământ. Știi, ca și mine, ceva în privința asta, nu-i așa? Dacă iubita dumitale n-a murit, dacă e aceea pe care am zărit-o adineauri, atunci într-o bună zi tot vei da de ea. Și, sfinte Dumnezeule, — adăugă el cu tonul lui morocănos de totdeauna — poate chiar mai curând decât te aștepți.

Se auzi bătând ora șapte și jumătate, trăsură fusese în întârziere cu vreo douăzeci de minute față de întâlnirea dată. Prietenii lui d'Artagnan îi aduseră aminte că avea de făcut și o vizită, dar că tot ar mai fi avut vreme să se răzgândească.

D'Artagnan era însă grozav de încăpățânat și totodată curios. Își pusese în minte că se va duce la Palatul Cardinalului și că va afla tot ce voia să-i spună eminența sa. Nimic nu l-ar fi putut abate de la hotărârea lui.

Ajunseră în strada Saint-Honoré; în Piața Palatului Cardinalului găsiră pe cei doisprezece mușchetari, grabnic chemați, care se plimbau de colo-colo, în așteptarea camarazilor. Numai atunci li se lămurii despre ce era vorba.

D'Artagnan era cunoscut în vrednicul corp al mușchetarilor maiestății sale, unde se știa că într-o zi își va avea locul; era deci socotit dinainte ca un tovarăș

de-al lor. Drept urmare, toți primiră cu dragă inimă misiunea pentru care fuseseră chemați acolo; de altminteri, după toate semnele, era vorba să i se joace un renghi pe cinste domnului cardinal și oamenilor lui, iar pentru asemenea ispravă acești vrednici gentilomi erau totdeauna gata.

După ce-i împărți în trei grupe, Athos luă conducerea uneia din ele, încredința a doua lui Aramis, iar a treia lui Porthos; fiecare grupă se puse apoi la pândă în fața unei ieșiri.

Cât privește pe d'Artagnan, el intră cutezător pe poarta cea mare. Deși știa că e sprijinit temeinic, tânărul tot nu se simțea pe deplin liniștit, în vreme ce urca pas cu pas scara mare a palatului. Purtarea lui față de Milady aducea oarecum a trădare și cam bănuia el legăturile politice dintre ea și cardinal; mai mult, de Wardes, pe care-l rănise atât de greu, se număra printre credincioșii eminenței sale și d'Artagnan știa că dacă eminența sa era neînduplecată cu dușmanii, în schimb se arăta nespus de apropiată față de prieteni.

“Dacă de Wardes i-a povestit cardinalului pățania lui, ceea ce e sigur, și dacă m-a recunoscut, ceea ce se prea poate, — își spunea d'Artagnan clătinând din cap, — atunci trebuie să mă socotesc osândit dinainte. Dar de ce o fi așteptat până astăzi? Nu-i greu de ghicit: Milady trebuie să se fi plâns împotriva mea cu fățărnicia lacrimilor ei, atât de mișcătoare, iar nelegiuirea mea din urmă a făcut să dea pe dinafară paharul.

Din fericire, — gândea el, — bunii mei prieteni sunt jos și n-or să lase să mă ridice chiar așa, fără să mă apere. Totuși, compania mușchetarilor domnului de Tréville nu poate duce singură război cu cardinalul,

care ține în mâinile lui toată Franța și în fața căruia regina n-are nici o putere, iar regele nici o voință. D'Artagnan, prietene, ești cutezător, plin de strașnice însușiri, dar femeile o să te dea gata!”

Ajunsese tocmai la această tristă încheiere când trecu pragul anticamerei. Dădu scrisoarea ușierului de serviciu care, după ce-l duse în sala de așteptare, se făcu nevăzut înăuntrul palatului.

În această sală de așteptare se mai aflau cinci sau șase ostași de-ai domnului cardinal, care, recunoscându-l pe d'Artagnan și știind că el îl rănise pe Jussac, îl priviră cu un zâmbet ciudat.

Zâmbetul acesta i se păru lui d'Artagnan a fi un soi de semn rău; dar gasconul nostru nu-și pierdea prea ușor cumpătul sau mai degrabă, datorită trufiei înnăscute în toți cei din ținutul lui, nu lăsă să se întrevadă ceea ce-i răscolea sufletul, mai ales că ceea ce i-l răscolea cam semăna a frică; se înfipse deci în fața ostașilor cardinalului, așteptând cu mâna în șold, într-o atitudine care nu era lipsită de măreție.

Ușierul intră din nou și-i făcu semn lui d'Artagnan să-l urmeze. I se păru tânărului că ostașii din garda cardinalului șușoteau între ei, privindu-l cum o lua din loc.

Trecu printr-un coridor, străbătu un salon mare, intră într-o bibliotecă și se trezi în fața unui bărbat care ședea la birou și scria.

După ce îl însoțise, ușierul pieri fără să scoată nici un cuvânt. D'Artagnan rămase în picioare și privi cu luare-aminte bărbatul din fața lui.

Crezu la început că era vreun judecător care-i cerceta dosarul, dar pe urmă își dădu seama că omul de la birou scria sau, mai curând, meșterea la rânduri de lungimi diferite, scandând cuvinte pe degete; se afla

deci în fața unui poet. După câteva clipe, poetul închise manuscrisul pe coperta căruia stătea scris: “*MIRAME, tragedie în cinci acte*”. Își ridică ochii:

Era cardinalul.

Capitolul X. O vedenie înspăimântătoare

Cardinalul își sprijini cotul pe manuscris, capul pe mâini și se uită o clipă la tânăr. Nimeni n-avea un ochi atât de pătrunzător ca ducele de Richelieu, și d'Artagnan îi simți privirea alergându-i prin vine, parcă l-ar fi cutremurat frigurile.

Nu-și pierdu însă cumpătul. Își ținea pălăria în mână, adulmecând toanele eminenței sale, fără să se arate prea țăntoș, dar nici prea umil.

— Domnule, — începu cardinalul, — dumneata ești un d'Artagnan din Béarn?

— Da, monseniore, răspunse tânărul.

— Sunt mai multe ramuri de d'Artagnan la Tarbes și în împrejurimi, urmă cardinalul. De care din ele ții dumneata?

— Sunt fiul aceluia d'Artagnan care a luat parte la războaiele religioase sub marele rege Henric, tatăl maiestății sale.

— Da, așa e. Dumneata ești cel care a plecat acum vreo șapte-opt luni de acasă ca să-ți cauți norocul în capitală?

— Da, monseniore.

— Ai venit prin Meung, unde ți s-a întâmplat ceva, nu mai știi bine ce, dar în sfârșit, ceva.

— Monseniore, — zise d'Artagnan, — să vă spun ce mi s-a întâmplat...

— De prisos, de prisos, — îi curmă vorba cardinalul, cu un zâmbet care dovedea că știa întâmplarea la fel de bine ca și cel care voia să i-o povestească. Erai dat în grija domnului de Tréville, nu-i așa?

— Da, monseniore, dar tocmai în nenorocita aceea de întâmplare, la Meung...

— S-a pierdut scrisoarea, — adăugă eminența sa, — da, da, știu, dar domnul de Tréville își cunoaște îndată omul numai după obraz, și te-a trimis în compania cumnatului său, domnul des Essarts, lăsându-te să tragi nădejde că într-o zi vei intra în rândurile mușchetarilor.

— Eminenței voastre i s-au adus toate la cunoștință cum nu se poate mai bine, răspunse d'Artagnan.

— De atunci ți s-au întâmplat o sumedenie de lucruri: te-ai plimbat în dosul mănăstirii Chartreux, într-o zi când ar fi fost mai bine să fii aiurea; pe urmă, ai făcut cu prietenii dumitale o călătorie la băi la Forges; ei s-au oprit în drum, dar dumneata ai mers mai departe. Era și firesc: aveai treabă în Anglia.

— Monsenior, — bâigui d'Artagnan, buimăcit, — mă duceam...

— La vânătoare, la Windsor, sau în altă parte, asta nu privește pe nimeni. Eu o știu și p-asta fiindcă rostul meu e să le știu pe toate. La întoarcere ai fost primit de o persoană augustă, și văd cu plăcere că ai păstrat darul ce ți l-a făcut.

D'Artagnan își duse mâna la diamantul dăruit de regină și întoarse repede piatra înăuntru; era însă prea târziu.

— A doua zi a venit la dumneata Cavois, — urmă cardinalul — voia să te roage să treci pe la palat; nu i-ai întors vizita și rău ai făcut.

— Monsenior, mi-era teamă că am nemulțumit pe eminența voastră.

— Ei, asta-i! Dar pentru ce, domnule? Pentru că ai împlinit porunca mai-marilor dumitale cu mai multă istețime și cutezanță ca oricare altul, să mă nemulțumești, când, dimpotrivă, ți s-ar fi convenit numai laude? Eu pedepsesc pe cei ce nu ascultă

poruncile, nu pe cei care, ca dumneata, le împlinesc... prea bine chiar... și ca dovadă, adu-ți aminte de ziua când ți-am trimis vorbă să vii să mă vezi, ia caută să-ți amintești ce s-a întâmplat în aceeași seară?

Chiar în seara aceea avusese loc răpirea doamnei Bonacieux. D'Artagnan se înfioră; îi veni în minte că, mai devreme cu o jumătate de ceas, sărmana trecuse pe lângă el, fără îndoială, în voia aceleiași puteri care o răpise.

— În sfârșit, — urmă cardinalul, — cum de la o vreme n-am mai auzit vorbindu-se de dumneata, am vrut să știu ce mai faci. De altminteri, îmi datorezi și oarecare recunoștință: cred că ți-ai dat singur seama cât de cruțat ai fost în toate împrejurările.

D'Artagnan se înclină respectuos.

— Aceasta — urmă cardinalul. — nu numai dintr-un simțământ de dreptate firească, dar și ca urmare a socotelilor mele în privința dumatăle.

D'Artagnan era din ce în ce mai uimit.

— Voiam tocmai să-ți vorbesc despre toate astea în ziua în care ai primit invitația mea dintâi; dar n-ai venit. Din fericire, întârzierea n-a năruit nimic. O să vorbim astăzi. Te rog ia loc în fața mea, domnule d'Artagnan; ești gentilom de viță veche, nu se cuvine să asculți în picioare.

Și cardinalul arătă cu degetul un scaun tânărului care era atât de uimit de ceea ce se petrecea, încât așteptă al doilea semn, ca să se așeze.

— Ești cutezător, domnule d'Artagnan, — urmă eminența sa, — ești și chibzuit, ceea ce prețuiește și mai mult. Îmi plac oamenii cu judecată și inimoși; nu te speria, — zise el surâzând, — prin oameni inimoși înțeleg oameni curajoși: dar, cu toate că ești atât de

tânăr și abia ai intrat în lume, ai dușmani puternici: dacă nu vei fi cu băgare de seamă, te vor nimici.

— Vai! monseniore, — răspunse tânărul, — dar le va fi foarte ușor, căci ei sunt tari și au sprijin temeinic, pe câtă vreme eu, eu sunt singur.

— Da, e adevărat; dar, așa singur cum ești, ai făcut până acum foarte mult și nu mă îndoiesc că vei face și mai mult. Totuși, eu socot că ai nevoie de o călăuză în drumul spinos pe care ai pornit, căci, dacă nu mă înșel, ai venit la Paris plin de râvna de a ajunge departe.

— Sunt la vârsta nădejilor nesăbuite, monseniore, răspunse d'Artagnan.

— Numai proștii au nădejdi nesăbuite, domnule, și dumneata ești ager la minte. Să vedem ce-ai spune de un grad de stegar în garda mea, și după încetarea războiului, de căpetenia unei companii?

— Ah, monseniore!

— Primești, nu-i așa?

— Monseniore, mormăi d'Artagnan, vădit încurcat.

— Cum! Nu primești? întrebă cardinalul, mirat.

— Fac parte din garda maiestății sale, monseniore, și n-am de ce să fiu nemulțumit.

— Dar, mi se pare, — stăruie eminența sa, — că și ostașii mei fac parte din garda maiestății sale și că de vreme ce slujești într-un corp francez, slujești pe rege.

— Monseniore, eminența voastră a înțeles greșit cuvintele mele.

— Vrei să te agăți de ceva, nu-i așa? Înțeleg. Uite, ai găsit: înaintarea în grad, războiul care începe, prilejul ce-ți ofer: toate astea pentru ochii lumii; iar pentru dumneata nevoia de ocrotire temeinică; fiindcă e bine să știi, domnule d'Artagnan, că am primit plângeri

grele împotriva dumitale; se pare că nu-ți închini zilele și nopțile numai slujbei regale.

D'Artagnan roși.

— De altminteri, — urmă cardinalul punând mâna pe un teanc de hârtii, — am aici un întreg dosar care te privește; înainte însă de a-l citi, am vrut să stau de vorbă cu dumneata. Te știi om hotărât și faptele dumitale bine îndrumate în loc să te ducă spre rele, ți-ar putea aduce mari foloase. Hai, gândește-te bine, și hotărăște-te.

— Bunătatea eminenței voastre mă copleșește, — răspunse d'Artagnan, — și față de asemenea măreție sufletească, mă simt un biet vierme de nimic; dar, fiindcă eminența voastră îmi îngăduie să vorbesc deschis...

D'Artagnan se opri.

— Da, vorbește.

— Atunci îi voi spune că toți prietenii mei fac parte sau din corpul mușchetarilor sau din garda maiestății sale, pe câtă vreme dușmanii mei, printr-o fatalitate de neînțeles, se află în slujba eminenței voastre; dacă aș primi ceea ce eminența voastră îmi oferă, atunci aș fi privit rău acolo, iar aici aș fi primit la fel de rău.

— Nu cumva te stăpânește gândul trufaș că nu-ți ofer ceea ce ți s-ar cuveni? întrebă cardinalul cu un zâmbet disprețuitor.

— Monsenior, eminența voastră e de o sută de ori prea bună cu mine și, dimpotrivă, gândul meu e că n-am făcut încă destul pentru a fi vrednic de această bunăvoință. Monsenior, asediul cetății La Rochelle e în prag; voi sluji sub ochii eminenței voastre, și dacă voi avea norocul să mă port în timpul asediului așa încât eminența voastră să-și poată întoarce privirile asupra mea, atunci voi avea măcar vreo faptă

strălucită îndărătul meu, ceva să îndreptățească ocrotirea cu care mă veți cinsti. Monsenior, orice lucru trebuie făcut la vremea lui; voi avea poate mai târziu dreptul să mă dăruiesc; în clipa aceasta însă, aş avea aerul că mă vând.

— Adică nu vrei să mă slujeşti, domnule, — spuse cardinalul cu o ciudă în care străbătea totuşi un fel de stimă, — fă atunci cum crezi şi păstrează-ţi urile şi simpatiile dumitale.

— Monsenior...

— Bine, bine, — făcu cardinalul, — nu-s supărat pe dumneata; dar, mă înţelegi, anevoie îţi aperi prietenii şi-i răsplăteşti, duşmanilor nu le datorezi însă nimic. Îţi voi da totuşi un sfat: ia seama la ce faci, domnule d'Artagnan, căci în clipa când pavăza mâinii mele te va părăsi, nu voi mai da nici doi bani pe viaţa dumitale.

— Mă voi strădui, monsenior, răspunse gasconul cu o nobilă încredere.

— Dacă vreodată ţi se întâmplă vreo nenorocire, — adăugă plin de tâlc Richelieu, — gândeşte-te că eu am trimis să te cheme şi că am făcut tot ce am putut pentru ca nenorocirea aceea să nu ţi se întâmple.

— Orice s-ar întâmpla, — răspunse d'Artagnan, punându-şi mâna pe inimă şi înclinându-se, — voi păstra veşnică recunoştinţa eminenţei voastre pentru tot ce face spre folosul meu în clipa aceasta.

— Atunci, aşa cum ai spus, domnule d'Artagnan, ne vom vedea după război; voi urmări faptele dumitale, căci voi fi şi eu acolo, — urmă cardinalul, arătând lui d'Artagnan cu degetul o minunată armură pe care urma s-o îmbrace, — şi la întoarcerea noastră, ne vom socoti.

— Ah! monsenior, — stăruie d'Artagnan, — cruţaţi-mă de povara nemulţumirii voastre; rămâneţi

nepărtinitor, monseniore, dacă găsiți, că am purtarea unui om de onoare.

— Tinere, — răspunse Richelieu, — dacă-ți mai pot spune încă o dată ce ți-am spus azi, îți făgăduiesc să ți-o spun.

Ultimele cuvinte ale lui Richelieu oglindeau o groaznică neîncredere; d'Artagnan se înfioră mai mult decât de o amenințare, căci citi în ele: "Ia seama". Prin urmare, cardinalul căuta să-l apere de o nenorocire care-l amenința. Deschise gura să răspundă, dar cu o mișcare semeață, eminența sa îi făcu semn că poate să plece.

D'Artagnan ieși; la ușă simți inima gata să-i stea în loc și era cât pe-acți să se întoarcă. Dar în clipa aceea i se păru că vede chipul încruntat și aspru al lui Athos. Dacă ar încheia cu cardinalul legământul propus, Athos nu i-ar mai întinde niciodată mâna, Athos s-ar lepăda de el.

Teama aceasta îl opri locului, atât de covârșitoare e puterea unui caracter cu adevărat mare asupra celor ce-l înconjoară.

D'Artagnan coborî pe scara pe care suise și găsi în fața porții pe Athos cu cei patru mușchetari care, așteptându-i întoarcerea, începeau a fi îngrijorați. D'Artagnan îi liniști cu un cuvânt și Planchet porni în grabă să vestească pe ceilalți că era de prisos să mai stea de pază, deoarece stăpânul ieșise teafăr din palatul cardinalului.

Întorși acasă la Athos, Aramis și Porthos îl întrebară de pricinile acelei ciudate chemări; d'Artagnan se mulțumi însă a spune că domnul de Richelieu îi propusese să intre în garda sa cu gradul de stegar, dar că el se ferise să primească.

— Bine ai făcut! se bucurară într-un glas Porthos și Aramis.

Athos rămase pe gânduri, fără a răspunde. Dar când se văzu singur cu d'Artagnan, el îi spuse:

— Ai făcut ce trebuia să faci, prietene, dar poate că n-ai făcut bine.

D'Artagnan oftă din greu, căci vorbele acestea răspundeau unui glas tainic al sufletului său, glas care-i spunea că-l așteaptă mari neazuri.

Ziua următoare trecu în pregătiri de plecare; d'Artagnan se duse să-și ia rămas bun de la domnul de Tréville. Se credea pe atunci că despărțirea dintre ostașii gărzilor și mușchetari nu va dăinui multă vreme, căci regele ținea sfat chiar în ziua aceea, urmând să plece a doua zi. Domnul de Tréville se mulțumi, așadar, să-l întrebe pe d'Artagnan dacă avea nevoie de sprijinul lui. D'Artagnan îi răspunse însă cu mândrie că-și luase de toate.

Freamătul nopții strânse laolaltă pe toți ostașii din compania domnului des Essarts și pe mușchetarii din compania domnului de Tréville, care cunoscându-se legaseră prietenie. Se despărțeau pentru a se mai vedea cine știe când, într-o zi când ar fi vrut Dumnezeu și dacă ar fi vrut Dumnezeu. Noaptea se desfășură cumplit de gălăgioasă, căci cum e lesne de înțeles, în atare împrejurări nu se poate lupta împotriva marilor frământări decât printr-o la fel de mare nepăsare.

A doua zi, la cea dintâi chemare a trompetelor, prietenii se despărțiră; mușchetarii alergară la palatul domnului de Tréville, ceilalți la palatul domnului des Essarts. Fiecare dintre căpitani își duse îndată compania lui la Luvru, unde regele trecea trupele în revistă.

Suveranul era abătut și părea bolnav, ceea ce-i răpea din ținuta sa regească. Într-adevăr, în ajun îl prinseseră frigurile în toiul ședinței parlamentului. Era totuși hotărât să plece chiar în seara aceea și, în ciuda povețelor primite, voise să treacă trupele în revistă, nădăjduind ca, printr-o încordare a voinței, să învingă boala care punea stăpânire pe el.

După trecerea în revistă, gărzile porniră singure la drum, mușchetarii urmând să plece mai târziu, împreună cu regele, ceea ce-i îngădui lui Porthos să dea o raită călare prin strada Urșilor, cu mândrețea lui de echipament.

Soția avocatului îl văzu trecând, în uniformă cea nouă, pe calul lui minunat. Și îl iubea prea mult pe Porthos ca să-l lase să plece astfel; îi făcu semn să descălece și să intre în casă. Porthos n-avea seamăn pe lume: pintenii îi zăngăneau, platoșa îi strălucea, spada i se lovea semeț de coapse. De data asta, secretarilor le pieri pofta de răs în fața trufașului Porthos care nu părea a ști nicicând de glumă.

Mușchetarul fu poftit la domnul Coquenard, ai cărui ochișori cenușii scânteiau de mânie văzându-și vărul strălucitor în straie noi. Totuși, ceva îi mângâia sufletul: se zvonise că războiul va fi greu; în fundul inimii trăgea pe tăcute nădejdea că mușchetarul va fi ucis în luptă.

Porthos îl salută plin de cuviință pe maestrul Coquenard și-și luă rămas bun de la el; maestrul Coquenard îi ură tot soiul de noroace. Cât privește doamna Coquenard, nu era chip să-și înfrângă lacrimile; dar nimeni nu-i luă în nume de rău durerea, căci toți știau cât de legată era de rude, din pricina cărora avusese mereu certuri grele cu soțul ei.

Adevăratul rămas bun avu loc în camera doamnei Coquenard; un rămas bun sfâșietor.

Câtă vreme putu să-și urmărească din ochi iubitul, soția avocatului flutură din batistă, aplecându-se pe fereastră, de s-ar fi putut crede că o să se arunce jos, în drum. Porthos primi toate dovezile de dragoste ca un om deprins cu răsfațul. Numai când să cotească strada, își ridică și el pălăria, legănând-o molcom în semn de rămas bun.

În vremea asta Aramis scria o scrisoare lungă. Cui? Nu știa nimeni. În camera vecină, Ketty, care trebuia să plece chiar în seara aceea la Tours, aștepta.

Athos sorbea pe îndelete ultima sticlă din vinul lui de Spania.

Iar d'Artagnan mărșăluia cu compania lui.

Trecând prin mahalaua Saint-Antoine, el își întoarse capul să privească voios Bastilia; dar cum nu privea decât Bastilia, nu băgă de seamă că Milady, călare pe un cal șarg, îl arăta cu degetul unor vlăjgani care se și apropiară de rânduri, ca să-l țină bine minte. La întrebarea lor mută, Milady le răspunse încuviințând printr-un semn. Apoi, incredințată că poruncile aveau să-i fie îndeplinite întocmai, dădu pinteni calului și se făcu nevăzută.

Cei doi vlăjgani urmară compania și la ieșirea din mahalaua Saint-Antoine, se aruncară în spinarea unor cai gata înhămați, pe care un valet fără livrea îi ținea de dârlogi, așteptându-i.

Capitolul XI. Asediul oraşului La Rochelle

Acest asediu a fost unul din marile momente politice ale domniei lui Ludovic al XIII-lea și una din marile fapte de arme ale cardinalului. Este deci o pagină de seamă, căreia trebuie să-i închinăm câteva cuvinte; apoi sumedenie de amănunte ale asediului sunt prea strâns legate de firul povestirii noastre ca să le trecem sub tăcere.

Vederile politice ale cardinalului, atunci când a hotărât asediul, erau mărețe. Să vorbim de ele înainte de toate, apoi vom trece și la celelalte țeluri intime care au avut poate asupra eminenței sale o înrăurire nu mai puțin însemnată ca cele politice.

Dintre orașele de căpetenie, pe care Henric al IV-lea le dăduse hughenotilor ca locuri de întărire, singurul ce le mai rămânea era La Rochelle. Trebuia deci nimicit acest ultim vad al calvinismului, plămădă primejdioasă, în care dospea și drojdia răscoalelor obștești și a războaielor cu străinii.

Spanioli, englezi, italieni nemulțumiți, aventurieri de toate neamurile, soldați la voia întâmplării și de toate credințele alergau la cea dintâi chemare sub flamurile protestanților, alcătuind un soi de mare gloată, ale cărei nenumărate ramuri se răspândeau în voie prin toate ungherele Europei.

La Rochelle, care căpătase o nouă strălucire din cenușa celorlalte orașe calviniste, era așadar focarul dezbinărilor și al râvnelor oarbe. Ceva mai mult, portul ei era cea din urmă poartă deschisă englezilor în regatul Franței, închizând-o Angliei, dușmana noastră de totdeauna, cardinalul desăvârșea opera Ioanei d'Arc și a ducelui de Guise.

De aceea, Bassompierre care era totodată protestant și catolic — protestant din convingere și catolic în calitatea sa de comandor al ordinului Sfântul Duh; Bassompierre care era german prin naștere și francez prin inimă, Bassompierre, în sfârșit, căruia i se încredințase un comandament anume în asediul orașului La Rochelle, spunea, avântându-se în fruntea mai multor nobili, protestanți ca și el:

— Veți vedea, domnilor, că vom fi destul de proști ca să cucerim La Rochelle!

Și Bassompierre avea dreptate. Bombardarea insulei Ré îl făcea să presimtă măcelul din Cévennes²⁹; cucerirea orașului La Rochelle era cuvântul înainte al revocării edictului din Nantes³⁰.

Dar, cum am mai spus, alături de aceste țeluri ale dregătorului nimicitor de opreliști și de piedici, țeluri care țin de domeniul istoriei, cronicarul mai e silit să cerceteze și imboldurile mărunte ale bărbatului îndrăgostit, clocotind de gelozie.

După cum știe fiecare, lui Richelieu îi fusese dragă regina; n-am putea spune dacă dragostea lui avea un tâlc politic sau era doar una din acele patimi adânci, pe care Ana de Austria le trezea în inima celor din jurul ei. În orice caz însă, din desfășurarea de până acum a povestirii, cititorul a putut vedea că Buckingham fusese mai tare decât Richelieu și în două-trei împrejurări, îndeosebi a eghileților în diamante, îi mai și destrămasese urzelile, datorită devotamentului celor trei mușchetari și a cutezanței lui d'Artagnan.

²⁹ Război religios care a luat naștere în urma revocării Edictului din Nantes.

³⁰ Edict dat de Henric al IV-lea în 1598 în favoarea protestanților; a fost revocat în 1685.

Pentru Richelieu era deci vorba nu numai de a scăpa Franța de un dușman, ci și de a se răzbuna împotriva unui rival; de altminteri, răzbunarea trebuia să fie aprigă, răsunătoare și întru totul vrednică de un om care ținea în mâna lui, asemeni unei spade, puterile unui întreg regat.

Richelieu știa că luptând împotriva Angliei, lupta împotriva lui Buckingham, că, biruind Anglia, biruia pe Buckingham; mai știa, în sfârșit, că, umilind Anglia în ochii Europei, îl umilea pe Buckingham în ochii reginei.

La rândul său, deși Buckingham puneă onoarea Angliei înainte de orice, era totuși mânat de țeluri aidoma cu ale cardinalului; Buckingham era de asemenea setos de răzbunare; neputând izbuti să se întoarcă în Franța ca ambasador, ținea cu tot dinadinsul să se întoarcă în chip de cuceritor.

Astfel că adevărata încununare a acestui joc, pe care cele mai puternice regate ale lumii îl jucau după bunul plac a doi îndrăgostiți, era doar o privire a Anei de Austria.

Întâia izbândă o câștigase ducele de Buckingham. Ajuns, fără veste, în fața insulei Ré, cu nouăzeci de corăbii și cu aproape douăzeci de mii de oameni, căzuse asupra trupelor regale de pe insulă, comandate de contele de Toiras. În urma unor sângeroase lupte, Buckingham izbuti să-și debarce ostașii pe insulă.

Să amintim, în trecere, că în aceste lupte a pierit baronul de Chantal; moartea baronului de Chantal lăsa orfană o copilă de optsprezece luni. Copila aceasta a fost mai târziu doamna de Sévigné.

Contele de Toiras se retrase în cetățuia Saint-Martin împreună cu garnizoana și aruncă vreo sută de

oameni într-un mic fort, cunoscut sub numele de fortul La Prée.

Această întâmplare grăbise hotărârile cardinalului care, așteptând să poată lua împreună cu regele comanda hotărâtului asediu, îl trimisese pe fratele regelui pentru călăuzi cele dintâi mișcări și strecurase spre teatrul de luptă toate trupele pe care le putuse înjgheba.

Din acest detașament trimis în frunte făcea parte și prietenul nostru d'Artagnan.

După cum am mai spus, regele trebuia să urmeze trupele îndată după închiderea parlamentului, dar să ne amintim cum, după una din ședințe, la 23 iunie, suveranul se simți pradă frigurilor; voise totuși să plece, dar starea sănătății lui înrăutățindu-se, trebuise să se oprească la Villeroi.

Acolo unde se oprea regele, se opreau și mușchetarii: drept urmare, d'Artagnan, care nu făcea parte decât din garda regelui, se văzu despărțit, cel puțin pentru o bucată de vreme, de bunii lui prieteni, Athos, Porthos și Aramis; această despărțire, care era pentru el un lucru neplăcut, l-ar fi pus însă pe gânduri, dacă ar fi putut bănui primejdiile ce-l amenințau din umbră.

Ajunse totuși teafăr în tabăra din fața orașului, în ziua de 10 septembrie a anului 1627.

Nimic nu se schimbase; ducele de Buckingham și englezii lui, stăpâni pe insulă, asediau zadarnic fortăreața Saint-Martin și fortul La Prée; bătălia pentru cucerirea orașului La Rochelle începuse de două sau de trei zile prin asaltul asupra unui fort, pe care ducele d'Angoulême îl zidise de puțină vreme în preajmă.

Ostașii de sub comanda domnului des Essarts locuiau la Minimes.

Noi știm însă că în râvna lui de a intra în rândurile mușchetarilor, d'Artagnan nu legase prea multe prietenii cu camarazii lui: de aceea se și simțea singur și greu muncit de gânduri.

Nu erau prea vesele gândurile lui: de doi ani de când sosise la Paris fusese amestecat în tot soiul de încurcături de-ale altora, în vreme ce propriile lui năzuințe nu înaintaseră prea mult nici în dragoste, nici ca noroace.

În privința dragostei, singura femeie pe care o iubise fusese doamna Bonacieux, și doamna Bonacieux pierise fără să-i fi putut da de urmă.

În privința noroacelor, își făcuse el, ființă plăpândă, un dușman din cardinal, adică dintr-un om în fața căruia tremurau mai marii regatului în frunte cu regele.

Omul acesta l-ar fi putut strivi și totuși, n-o făcuse; pentru o minte atât de isteță ca a lui d'Artagnan, această mărinimie era un soi de fereastră prin care întrezărea un viitor mai bun.

Apoi își mai făcuse și alt dușman, pe care-l socotea mai puțin de temut decât cardinalul, dar pe care-l simțea totuși vrednic de luat în seamă; acest dușman era Milady.

În schimbul tuturor acestora, cucerise înalta oblăduire și bunăvoință a reginei, dar bunăvoința reginei era în acea vreme mai mult un prilej de prigoană, iar oblăduirea ei, se știe, nu era pavăză bună; dovada: Chalais și doamna Bonacieux.

Singurul câștig de netăgăduit care-i rămăsese din toate acestea era diamantul care prețuia cinci sau șase mii de livre și pe care-l purta în deget; dar și acest diamant, dacă d'Artagnan, în râvna lui de a se ajunge, ar fi vrut să-l păstreze, pentru ca într-o zi regina să i-l

poată recunoaște, tocmai fiindcă nu se despărțea de el, n-avea deocamdată mai mare valoare decât pietrișul ce-l călca în picioare.

Zicem decât pietrișul ce-l călca în picioare, căci d'Artagnan își frământa astfel mintea plimbându-se singuratic pe un frumos drumuleț ce ducea de la tabără la satul d'Angoutin; furat însă de gânduri, ajunsese mai departe decât ar fi dorit. Începuse să se însereze când, la lumina celor din urmă raze ale amurgului, i se păru că vede strălucind, îndărătul unor ostrețe, țeava unei flinte.

D'Artagnan avea ochi vioi și minte ageră. Înțelese numaidecât că flinta nu venise acolo singură și că acela care o ținea în mână nu se ascunsese îndărătul gardului cu gânduri prietenești.

Se pregătea s-o ia la sănătoasa, când, de cealaltă parte a drumului, zări îndărătul unei stânci țeava altei flinte.

De bună seamă era o capcană.

Tânărul își furișă privirea asupra celei dintâi flinte și o văzu, cu oarecare îngrijorare, aplecându-se în partea lui; dar îndată ce-și dădu seama că țeava rămăsese pe loc, se aruncă cu fața la pământ. În aceeași clipă, arma luă foc, slobozindu-i pe deasupra capului un glonte.

Nu era vreme de pierdut. Dintr-o singură mișcare, d'Artagnan sări în picioare; în același timp însă glontecele celeilalte flinte zvârli în aer pietrișul de pe locul unde el se aruncase la pământ.

D'Artagnan nu era unul dintre vitejii de dragul doar al vitejiei și care caută o moarte fără noimă numai pentru faima de a nu fi dat îndărăt cu nici un pas; de altminteri, de data asta nici nu putea fi vorba de vitejie, căci căzuse pe nepusă masă într-o capcană.

“Dacă mai trag al treilea glonte, îşi zise în sinea lui, sunt pierdut!”

Şi luându-şi într-o clipă picioarele în spinare începu să alerge înspre tabără, cu iuţeala celor de pe meleagurile lui, vestiţi printr-o mare sprinteneală; dar oricât de repede ar fi gonit, cel care trăsesese întâi avusese vreme să-şi încarce din nou arma şi să sloboadă al doilea foc, atât de bine ţintit de data asta, încât glonteale îi găuri pălăria şi i-o zvârli cât colo.

Totuşi cum d'Artagnan nu mai avea altă pălărie, şi-o ridică din fugă şi ajunse la el în tabără, găfâind şi galben ca ceara; apoi, fără să spună nimănui nici un cuvânt, rămase adâncit în gânduri.

Întâmplarea putea să aibă trei pricini:

Cea dintâi şi cea mai firească ar fi putut să fie o capcană a băştinaşilor, căroro nu le-ar fi părut rău să omoare pe unul din ostaşii maiestăţii sale, întâi ca să mai scape de un duşman, şi pe urmă duşmanul ar fi putut avea şi un buzunar bine căptuşit.

D'Artagnan luă în mâini pălăria, şi, privind de aproape gaura făcută de glonte, clătină din cap. Nu era un glonte de flintă, ci unul de archebuză; lovitura atât de bine ţintită, îi trezise de la început bănuiala că nu fusese slobozită de o armă ostăşească; aşadar nu putea fi capcană militară, fiindcă glonteale nu era de calibru obişnuit.

Ar fi putut să fie şi vreo amintire din partea cardinalului. Să nu uităm că atunci când, mulţumită binecuvântatei raze de soare, d'Artagnan zărise ţeava puştii, tocmai se minuna şi el de îndelunga răbdare a eminenţei sale.

D'Artagnan clătină însă din cap. Faţă de aceia pe care putea să-i răpună doar întinzând mâna, eminenţa sa folosea arareori asemenea mijloace.

Ar fi putut să fie și o răzbunare a înverșunatei Milady; era de altminteri mai firesc.

Încerca zadarnic să-și amintească de chipul sau măcar veșmântul ucigașilor: o luase atât de grabnic la picior, încât n-avusese vreme să bage nimic de seamă.

— Ah, scumpii mei prieteni! — murmură d'Artagnan, — pe unde sunteți? Și ce mult îmi lipsiți!

D'Artagnan dormi prost peste noapte. De trei sau de patru ori se trezi speriat din somn, crezând că cineva se apropie de patul lui ca să-l înjunghie. Zorile zilei îl găsiră totuși întreg și teafăr.

El mai știa însă că ceva amânat nu e și ceva pierdut pe vecie.

Stătu toată ziua în casă. Căuta să se amăgească singur, zicându-și că vremea era urâtă.

A treia zi, la nouă dimineața, goarnea prezentară onorul. Ducele de Orléans, fratele regelui, vizita posturile. Ostașii din gardă alergară la arme; d'Artagnan își luă locul în mijlocul camarazilor lui.

Ducele trecu în revistă trupele în ordine de bătaie, după aceea, toți ofițerii superiori, printre care și domnul des Essarts, căpitanul gărzii, înconjurară pe fratele maiestății sale, pentru a-i aduce salutul lor.

Deodată, lui d'Artagnan i se păru că domnul des Essarts îi face semn să se apropie; fiindu-i teamă că se înșeală, așteptă al doilea semn; dar văzând că superiorul stăruie să-l cheme, d'Artagnan ieși din rând, în așteptarea poruncii.

— Ducele va cere voluntari pentru o misiune primejdioasă, dar care va face cinste cui o va fi îndeplinit; și ți-am făcut semn să fii gata.

— Mulțumesc, domnule căpitan! răspunse d'Artagnan, care abia aștepta să câștige prețuirea generalului.

Într-adevăr, localnicii atacaseră în timpul nopții și puseseră din nou stăpânire pe un bastion, cucerit de armata regelui cu două zile mai înainte; era vorba de o recunoaștere în primele linii, pentru a se vedea în ce fel apărătorii păzeau meterezul.

După câteva clipe, fratele regelui rosti ridicând glasul:

— Mi-ar trebui pentru această misiune trei sau patru voluntari călăuziți de un om de încredere.

— Omul de încredere îl am la îndemână, — răspunse domnul des Essarts, arătând pe d'Artagnan, — iar în ceea ce privește pe cei patru sau cinci voluntari, măria voastră să-și spună dorința și oamenii nu-i vor lipsi.

— Patru voluntari gata să moară o dată cu mine! strigă d'Artagnan, trăgându-și spada din teacă și vânturând-o în aer.

Doi dintre camarazii lui alergară spre el și o dată cu ei alți doi soldați. Împlinindu-se numărul cerut, d'Artagnan nu mai primi pe ceilalți, nevrând să încarce drepturile celor dintâi.

Nu se știa dacă în urma cuceririi lui, bastionul fusese părăsit sau lăsată acolo o garnizoană; trebuia așadar să se cerceteze locul cu pricina cât mai de aproape, spre a se cunoaște situația.

Întovărășit de ceilalți patru, d'Artagnan plecă îndată de-a lungul întăriturilor; amândoi ostașii din gardă mergeau în rând cu el, iar soldații veneau în urmă.

Pășind astfel tiptil pe după parapet, ajunseră la vreo sută de metri de metereze. Acolo, d'Artagnan se uită înapoi, dar nu-i mai văzu pe cei doi soldați.

Crezu că, fiindu-le teamă, trăgăneau pasul și-și văzu de drum mai departe. După cotitura șanțului, nu mai avea decât vreo șaizeci de pași de făcut. Nu se

zărea țipenie de om, locul părea pustiu. Cei trei tineri se sfătuiau dacă să meargă sau nu mai departe, când, dintr-o dată, un brâu de fum încinse uriașul de piatră și o duzină de gloanțe vâjâiră în jurul lui d'Artagnan și al celor doi tovarăși.

Aflaseră așadar tot ceea ce voiau să știe: bastionul era păzit. O rămânere mai îndelungată în acest loc ar fi însemnat a înfrunța de prisos o primejdie; d'Artagnan și amândoi ostașii din gardă întoarseră spatele, începând a da îndărăt, ca și cum ar fi luat-o la sănătoasa.

Ajungând în colțul șanțului care le putea sluji de adăpost, unul dintre ostași se prăbuși la pământ; un glonte îi străbătuse pieptul. Celălalt, teafăr și iute de picior, gonia spre tabără.

Nevrând să-și părăsească tovarășul în halul acela, d'Artagnan se aplecă ca să-l ridice și să-l ajute să ajungă la tabără; în aceeași clipă două împușcături detunară: un glonte zdrobi țeasta ostașului rănit, celălalt se turti de stâncă, după ce trecu la două degete de d'Artagnan.

Tânărul se întoarse repede, căci împușcăturile nu puteau veni dinspre bastionul ascuns vederii de cotul parapetului. Îi răsări în minte cei doi soldați rămași în urmă și tâlharii care încercaseră să-l omoare cu două seri înainte; hotărât să afle de data asta despre ce era vorba, se aruncă peste trupul camaradului său, făcând pe mortul.

Zări două capete ce se înălțau pe deasupra unei întărituri părăsite, la treizeci de pași de acolo; erau într-adevăr cei doi soldați. D'Artagnan nu se înșelase: oamenii nu-l urmaseră decât cu scopul de a-l ucide, nădăjduind că moartea-i va fi pusă pe seama dușmanului.

Dar cum s-ar fi putut ca tânărul să fie doar rănit, și atunci să-i dea în vileag, ei se apropiară cu gândul de a-l răpune; din fericire, înșelați de viclenia lui d'Artagnan, nu-și mai încărcară armele.

Când erau cam la vreo zece pași, d'Artagnan, care în cădere avusese mare grijă să-și păstreze spada, se ridică deodată și dintr-o săritură fu lângă ei.

Ucigașii își dădură seama că dacă ar fi luat-o la fugă înspre tabără fără a-și fi răpus omul, vor fi învinuiți de el și nemaistând în cumpănă, vrură să treacă la dușman. Unul din ei apucă pușca de țeavă și o prăvăli ca pe o măciucă asupra lui d'Artagnan, care izbuti să scape sărind într-o parte; mișcarea aceasta îl slobozi însă pe tâlharul care se și repezi înspre bastion. Dar cum nu puteau ști cu ce gând venea omul la ei, apărătorii deschiseră focul și-l culcară la pământ cu umărul zdrobit de un glonte.

În vremea asta, d'Artagnan se năpustea cu spada asupra celui de al doilea soldat; lupta nu ținu mult, căci ticălosul nu se putea apăra decât cu archebuza descărcată; spada lunecă pe țeava armei ce nu mai putea folosi și se înfipse în coapsa ucigașului, care se prăbuși la pământ. D'Artagnan îi propti atunci ascuțișul în gât.

— Îndurare! Nu mă omorâți! — striga tâlharul, — iertare, iertare, domnule ofițer, și vă spun tot!

— Face taina ta să-ți cruț viața? întrebă tânărul oprindu-și brațul.

— Da, dacă socotiți că-i bine să trăiești când ai douăzeci și doi de ani, ca dumneavoastră, și când poți ajunge la orice, așa frumos și viteaz cum sunteți.

— Mișelule! — se răsti d'Artagnan, — hai, vorbește iute, cine te-a pus să mă omori?

— O femeie pe care n-o cunosc, dar căreia îi zic Milady.

— Dacă n-o cunoști, cum de-i știi numele?

— Camaradul meu o cunoaște și-i spunea așa; el avea treburi cu ea, nu eu; are chiar în buzunarul lui o scrisoare din partea ei, scrisoare care trebuie să fie de seamă pentru dumneavoastră, după câte l-am auzit spunând.

— Dar cum de te-ai amestecat în astfel de urzeală?

— Mi-a zis că să dăm lovitura noi doi, și eu am primit.

— Și cât v-a dat pentru isprava asta grozavă?

— O sută de ludovici.

— Așa! Minunat, — izbucni tânărul în râs, — știe și ea că fac ceva parale! O sută de ludovici! e o sumă frumoasă pentru doi ticăloși de teapa voastră; înțeleg de ce ai primit, și te iert, dar cu o condiție.

— Care? întrebă soldatul neliniștit, văzând că nu scăpase încă.

— Să te duci să-mi aduci scrisoarea din buzunarul camaradului tău.

— Dar, — strigă tâlharul, — înseamnă că așa sau așa tot mor; cum să mă duc să iau scrisoarea sub focul bastionului?

— O să trebuiască să mi-o aduci, altfel jur că mori de mâna mea.

— Îndurare! Domnule, fie-vă milă! În numele doamnei tinere pe care o iubiți și o credeți poate moartă, dar care trăiește, se văicărea tâlharul, căzând în genunchi și sprijinindu-se în mâini, căci o dată cu sângele, își pierdea și puterile.

— Și de unde știi tu că iubesc pe o tânără, și că am crezut-o moartă? întrebă d'Artagnan.

— Din scrisoarea pe care camaradul meu o are la el în buzunar.

— Pricepi atunci că-mi trebuie cu orice preț scrisoarea, — urmă d'Artagnan, — hai, nici un fel de tărăgăneală, nici o codeală, sau altfel, oricât mi-ar fi de silă să-mi moi iar spada în sângele unui mișel ca tine, îți jur pe legea mea de om cinstit...

Cu aceste cuvinte, d'Artagnan făcu o mișcare atât de amenințătoare, încât rănitul se ridică în picioare.

— Stați! Stați! — îl opri el, împins de groază, — mă duc... mă duc!...

D'Artagnan luă archebuza soldatului și, poruncindu-i să meargă înainte, îl împingea înspre tovarășul lui, înfigându-i vârful spadei în șale.

Era groaznic de văzut cum cel dintâi înainta pământiu, gata să-și dea sufletul, lăsând în urma lui o dâră de sânge și încercând să se strecoare până la trupul ce zăcea la douăzeci de pași depărtare.

Fața-i cu broboane de sudoare rece oglindea atâta groază, încât lui d'Artagnan i se făcu milă de el și, privindu-l plin de dispreț, îi spuse:

— Uite! O să-ți arăt deosebirea dintre un om de inimă și un mișel ca tine; rămâi aici, mă duc singur.

Și cu pasul sprinten, cu ochiul la pândă, urmărind mișcările dușmanului, folosind toate hârtoapele terenului, d'Artagnan ajunse până la al doilea soldat.

Putea să-și ajungă scopul în două chipuri: să-l scotocească acolo pe loc, sau să-l ia cu el și, făcându-și din trupul aceluia scut, să-l scotocească pe urmă în șanț.

D'Artagnan alese al doilea mijloc; îl ridică pe tâlhar în spinare chiar în clipa când dușmanul deschidea focul.

O ușoară cutremurare, zgomotul înăbușit a trei gloanțe pătrunzând în carne, un ultim geamăt și fiorii dinaintea morții îi dovediră lui d'Artagnan că cel care voise să-l omoare îi scăpase de data asta viața.

D'Artagnan ajunse teafăr în șanț și aruncă leșul lângă soldatul rănit, care zăcea galben ca ceara.

Fără a pierde vreme, începu cercetarea: un portofel de piele, o pungă în care de bună seamă se găsea o parte din banii primiți de tâlhar, un cornet și câteva zaruri alcătuiau întreaga moștenire a mortului.

Lăsă cornetul cu zarurile acolo unde căzuseră, aruncă punga rănitului și deschise cu înfrigurare portofelul.

Printre mai multe hârtii fără însemnătate găsi și următoarea scrisoare, pentru a cărei căutare înfruntase moartea:

“Fiindcă ai pierdut urma femeii ce se află acum la loc sigur în mânăstirea unde n-ar fi trebuit s-o lași niciodată să ajungă, caută măcar să nu-ți scape bărbatul; altfel, să știi că nu rămân în pagubă și vei plăti scump cei o sută de ludovici pe care-i ai de la mine”.

Nici o semnătură. Totuși, nu încăpea îndoială că scrisoarea era din partea răzbunătoarei Milady. O păstră așadar ca hârtie doveditoare și cum se aflau la adăpost. Îndărătul colțului de șanț, începu să-l descoasă pe rănit. Acesta mărturisi că el și camaradul lui care fusese omorât, trebuiau să răpească pe o tânără femeie care pleca din Paris prin bariera la Villette, dar că, oprindu-se la un pahar într-o cârciumă, întârziaseră cu zece minute după trecerea caleștii.

— Dar ce-ar fi trebuit să faceți cu femeia aceea? întrebă, înspăimântat, d'Artagnan.

— Trebuia s-o ducem într-un palat din Piața Regală, răspunse rănitul.

— Da! Da! — murmură d'Artagnan, — așa e, chiar la Milady acasă.

Tânărul pricepu atunci, cutremurându-se, ce aprigă sete de răzbunare împingea pe Milady să-l piardă pe el și pe cei care-l iubeau și cât de multe știa ea în legătură cu întâmplările de la curte, de vreme ce aflase toate. Fără îndoială că știrile i le dădea chiar cardinalul.

În mijlocul acestor frământări înțelese, totuși, cu un simțământ de adevărată bucurie că până la urmă regina descoperise închisoarea în care doamna Bonacieux își ispășea devotamentul ei și că izbutise s-o scoată de acolo. Numai atunci găsi el tâlcul scrisorii ce o primise de la tânăra femeie și al trecerii ei pe drumul de la Chaillot, trecere aidoma unei arătări.

Așa cum prevăzuse Athos, era acum cu puțință s-o găsească pe doamna Bonacieux; o mânăstire se putea lua oricând pe sus.

Gândul acesta sfârși prin a-i înmuia inima. Se întoarse spre rănitul care-l urmarea îngrijorat văzându-l că schimbă fețe-fețe și, întinzându-i mâna îi spuse:

— Să mergem, nu vreau să te las aici în halul ăsta... Sprijină-te de mine și hai îndărăt, în tabără.

— Da, — șopti rănitul, căruia nu-i venea să creadă în atâta mărinimie, — dar nu mă trimiteți pe urmă la spânzurătoare?

— Ai cuvântul meu, — îi spuse el, — pentru a doua oară, îți cruț viața.

Rănitul căzu în genunchi, sărutând iarăși picioarele salvatorului său; dar nemaiavând pentru ce să rămână

în coasta dușmanului, d'Artagnan puse capăt acestor mărturii de recunoștință.

Ostașul din gardă, întors în tabără după cel dintâi foc al băștinașilor, vestise moartea celor patru tovarăși ai lui, așa că întoarcerea tânărului nevătămat din recunoaștere stârni mare uimire în regiment și, totodată, mare bucurie.

D'Artagnan născoci o poveste în legătură cu lovitura de spadă primită de tovarășul lui. Vorbi și despre moartea celuiilalt soldat și despre primejdiile înfruntate. Povestirea îi sluji drept prilej pentru un adevărat triumf. O zi întreagă oștirea nu conteni vorba despre marea ispravă, iar fratele regelui îi trimise salutul său.

De altfel, cum orice faptă frumoasă își poartă în ea răsplata, frumoasa faptă a lui d'Artagnan îi adusese în suflet liniștea pierdută. Într-adevăr, d'Artagnan nădăjduia să poată fi liniștit, deoarece unul din cei doi vrăjmași ai lui fusese ucis, iar cel de-al doilea era acum credincios țelurilor lui.

Această liniște dovedea însă un lucru: că d'Artagnan n-o cunoștea încă pe Milady.

Capitolul XII. Vinul de Anjou

În urma zvonurilor deznădăjduite despre rege, știrea însănătoșirii sale începea să se răspândească în tabără; cum însă chiar maiestatea sa era grăbită să ia parte la asediu, se spunea că, de îndată ce va fi în putere să călărească, va porni la drum.

În vremea asta, ducele de Orléans, fratele regelui, tot așteptând de la o zi la alta să fie îndepărtat de la comanda trupelor și înlocuit sau prin ducele d'Angoulême, sau prin Bassompierre, sau prin Schomberg, care alergau după comandă, nu făcea mai nimic: prăpădea zile întregi cu cercetările și nu se încumeta să pornească o încercare mai îndrăzneată pentru a-i alunga pe englezi din insula Ré, unde asediau nestingheriți fortăreața Saint-Martin și fortul La Prée, în vreme ce la rândul lor, francezii asediau La Rochelle.

După cum am spus, d'Artagnan se mai liniștise, așa cum se întâmplă totdeauna în urma unei primejdii și când primejdia pare înlăturată; nu-i rămânea decât o grijă și anume: n-avea nici o veste de la prietenii lui.

Dar, într-o dimineață, la începutul lunii noiembrie, totul i se lămuri datorită următoarei scrisori trimise din Villeroy:

“Domnule d'Artagnan,

Domnii Athos, Porthos și Aramis, după ce au chefuit la mine și s-au veselit voinicește, au făcut atâta tărăboi, încât starostele castelului, om aspru, i-a închis pe câteva zile; eu îndeplinesc porunca ce mi-au dat, și vă trimit douăsprezece sticle din vinul meu de Anjou, care le-a plăcut îndeosebi; ei doresc să închinați în sănătatea lor, din această băutură aleasă între toate.

Ascultându-le dorința, cu adâncă plecăciune, rămân, domnule, prea credincioasa și smerita dumneavoastră; slugă.

Godeau

Hangiul domnilor mușchetari”.

— Așa mai înțeleg! strigă d’Artagnan, — ei sunt cu gândul la mine în zile de veselie, cum și eu eram cu gândul la ei în zile de restriște; firește că voi bea în sănătatea lor și din toată inima, dar nu voi bea de unul singur.

D’Artagnan dădu fuga la doi ostași din gardă, cu care se legase mai îndeaproape, ca să-i poftască la un pahar din strașnicul vinișor de Anjou, proaspăt sosit. Unul din cei doi ostași era însă poftit în altă parte chiar în seara aceea, iar celălalt în seara următoare. Întâlnirea lor trebui deci amânată cu încă o zi.

Întorcându-se acasă, d’Artagnan trimise cele douăsprezece sticle de vin la ospătăria companiei, cu rugămintea să fie bine păstrate; apoi în ziua cea mare, petrecerea fiind hotărâtă pentru ora douăsprezece, încă de la nouă dimineața, d’Artagnan îl trimise pe Planchet să pregătească cele de trebuință.

Mândru din cale afară de deosebita sa îndatorire, Planchet se gândi să rânduiască toate cu chibzuială, de aceea își luă ca ajutor pe valetul unuia din oaspeții stăpânului, un anume Fourreau, precum și pe acel așa-zis soldat care voise să-l omoare pe d’Artagnan și care nefăcând parte din nici o unitate intrase în slujba acestuia sau mai curând a lui Planchet, chiar în ziua în care d’Artagnan îi scăpase viața.

La ora convenită, cei doi musafiri sosiră și se așezară la masă, în fața bucatelor ce se perindau în șir. Planchet servea cu șervetul pe braț; Fourreau destupa sticlele și Brisemont, așa se numea soldatul, turna în

clondirașe de sticlă vinul care părea a se fi tulburat de zguduirile de pe drum. Vinul din prima sticlă fiind cu deosebire tulbure la fund, Brisemont deșertă drojdia într-un pahar și d'Artagnan îi îngădui s-o bea, căci sârmanul nu-și recăpătase încă puterile.

După ce mâncară supa, oaspeții tocmai se pregăteau să ducă la gură cel dintâi pahar cu vin când, deodată, tunurile porniră să bubuie la fortul Louis și la Fortul cel Nou; crezând că era vorba de vreun atac al asediatorilor sau poate al englezilor, cei doi ostași alergară să-și ia spadele; la fel de sprinten ca ei, d'Artagnan le urmă pilda și tustrei năvăliră afară, spre posturile lor.

Dar abia trecuți de pragul ospătăriei își dădură seama de pricina asurzitoare a larme: strigătele de "Trăiască regele!" și "Trăiască domnul cardinal!" răsunau de pretutindeni o dată cu bătaia dezlănțuită a tobelor.

Într-adevăr, nerăbdător cum am mai spus, regele lăsase baltă popasurile și sosea chiar atunci împreună cu toți curtenii și cu zece mii de oameni, drept trupe ajutătoare. Mușchetarii maiestății sale deschideau și încheiau alaiul. Cot la cot cu compania lui, înșirată de-a lungul drumului, d'Artagnan salută cu anume înțeles pe prietenii care nu-l slăbeau din ochi și pe domnul de Tréville care-l recunoscuse din capul locului.

După această sărbătorească urare de bun sosit, cei patru prieteni se îmbrățișară frățește.

— E grozav! strigă d'Artagnan, — nici nu s-ar fi putut s-o nimeriți mai la țanc și cred că bucatele nici n-or fi avut vreme să se răcească, așa e, domnilor? adăugă tânărul întorcându-se spre cei doi ostași din gardă pe care-i prezentă prietenilor lui.

— Măi, măi! pare-mi-se că tocmai benchetuiam! făcu Porthos.

— Nădăjduiesc că n-ați poftit femei la masă, adăugă Aramis.

— Aveți ceva vin mai de doamne-ajută aici, în magherniță? întrebă Athos.

— Cum să nu! Îl avem pe al vostru, dragă prietene, răspunse d'Artagnan.

— Vinul nostru! se miră Athos.

— Vezi bine; cel care mi l-ați trimis.

— Ți-am trimis noi vin?

— Știți foarte bine, vinișorul de pe colinele din Anjou.

— Da, da, știu de care vin vrei să vorbești.

— Vinul vostru preferat.

— Firește, când n-am nici șampanie și nici Chambertin.

— Mă rog! În lipsă de șampanie sau de Chambertin o să vă mulțumiți cu ăsta.

— Așadar, am trimis după vin de Anjou! Dar strașnic ne mai pricepem! se bucură Porthos.

— Ba nu, e vinul care mi-a fost trimis din partea voastră.

— Din partea noastră? se minunară, într-un glas, tustrei mușchetari.

— Dumneata, Aramis, ai trimis oare vinul? întrebă Athos.

— Nu, dar dumneata, Porthos?

— Nu, dar dumneata, Athos?

— Nici eu.

— Dacă nu mi l-ați trimis voi, atunci mi l-a trimis hangiul vostru.

— Hangiul nostru?

— Vezi bine! Hangiul vostru, Godeau, hangiul mușchetarilor.

— Ce mai atâta vorbă, — le-o tăie Porthos, — să vină de unde o vrea; hai să-l gustăm și dacă-i bun să-l bem.

— Ba deloc, — se împotrivi Athos, să nu-l bem tocmai fiindcă nu știm de unde vine.

— Ai dreptate, Athos, încuviință d'Artagnan. Nu i-ați cerut nici unul hangiului Godeau să-mi trimită vin?

— Nici unul! Și totuși ți l-a trimis ca din partea noastră.

— Iată scrisoarea, spuse d'Artagnan.

Și arată prietenilor rândurile primite.

— Nu-i scrisul lui! — întări Athos — i-l cunosc fiindcă înaintea plecării am încheiat cu el socotelile pentru toată lumea.

— Scrisoarea nu vine de la el — adăugă Porthos, — noi n-am fost pedepsiți, nici unul.

— D'Artagnan — rosti și Aramis cu glas dojenitor, — puteai oare să crezi că ne-am purtat ca niște zurbagii?...

D'Artagnan păli; îi tremurau vargă mâinile și picioarele.

— Ce-i cu tine? Mă înspăimânți! se repezi Athos, care nu-l tutuia decât arareori.

— Fuga, fuga, prieteni! îi îndemnă d'Artagnan. Îmi trece prin minte o bănuială cumplită! Să fie tot o răzbunare a acelei femei?

Athos păli și el.

D'Artagnan alergă într-un suflet spre ospătărie, urmat de cei trei mușchetari și de amândoi ostașii din gardă.

În sala de mâncare privirea lui căzu din capul locului pe Brisemont care, întins la pământ, se zvârcolea în chinuri groaznice.

Planchet și Fourreau, galbeni ca ceara, încercau să-i vină în ajutor, dar se vedea că orice ajutor era de prisos: moartea își înfipsese ghearele în toată ființa nenorocitului.

— Vai, vai, — gemu el, zărindu-l pe d'Artagnan, — blestem! Ați spus că mă iertați și m-ați otrăvit!

— Eu? — strigă d'Artagnan, — eu? Sărman de tine, ce tot spui?

— Spun că mi-ați dat să beau din vinul acela, spun că m-ați îndemnat să-l beau, spun că ați vrut să vă răzbunați pe mine, spun că e amarnic!

— Nu-i adevărat, Brisemont, — se apără d'Artagnan, — să nu crezi una ca asta: jur că nu-i așa...

— Dumnezeu e colo, sus! Dumnezeu vă va pedepsi! Doamne Dumnezeule! Să îndure și el într-o zi ce îndur eu acum!

— Pe Sfânta Evanghelie! — jură d'Artagnan, apropiindu-se de muribund, — n-aveam habar că vinu-i otrăvit: era să beau și eu cum ai băut și tu.

— Nu vă cred, murmură soldatul.

Și-și dădu sufletul în chinuri sfâșietoare.

— Îngrozitor! Îngrozitor! șoptea Athos, în vreme ce Porthos sfărâma sticlele, iar Aramis dădea poruncă — ceva cam târziu — să alerge cineva după un duhovnic.

— Dragii mei prieteni! Mi-ați scăpat și de data asta viața și nu numai mie, dar și acestor camarazi. Domnilor, — urma d'Artagnan, vorbind celor doi ostași, — vă rog să nu scoateți o vorbă despre pățania noastră. Cine știe ce fețe simandicoase s-or fi amestecat în treaba asta și să nu ne pomenim cu vreo năpastă pe cap.

— Vai de mine, domnule! — îngăimă Planchet, mai mult mort decât viu, — am scăpat ca prin urechile acului.

— Cum asta, caraghiosule? se răsti d'Artagnan, adică aveai de gând să bei din vinul meu?

— În sănătatea regelui, domnule, cât pe-aci să gust și eu un păhărel, dacă nu mi-ar fi spus Fourreau că mă cheamă cineva.

— Vai de sufletelul meu! — mărturisi și Fourreau, clănțănind din dinți de spaimă, — voiam să-l alung pe Planchet ca să beau numai eu!

— Domnilor, — mai spuse d'Artagnan celor doi ostași din gardă, — înțelegeți că asemenea ospăț ar fi prea jalnic după tot ce s-a întâmplat, vă cer iertare și totodată vă rog să amânați petrecerea pe altădată.

Ostașii ascultară curtenitor această dezvinovățire și, pricepând că cei patru prieteni doreau să rămână singuri, se îndepărtară.

Rămași între ei, d'Artagnan și cei trei mușchetari se uitară unul la altul cu o privire care voia să spună că bănuiau cu toții pericolul din umbră.

— Înainte de toate, — începu Athos, — să ieșim de aici, nu e plăcută tovărășia unui mort care nici n-a murit de moarte bună.

— Planchet, — grăi d'Artagnan, — îți las în grijă leșul nenorocitului ăsta, să fie îngropat în cimitir creștinesc. Adevărat că săvârșise cândva o crimă, dar s-a pocăit.

Cei patru prieteni părăsiră încăperea, lăsând în seama lui Planchet și a lui Fourreau cinstirea cea din urmă a nefericitului Brisemont.

Gazda îi duse în altă cameră, unde le dădu de mâncare ouă moi și apă proaspătă, pe care Athos o scoase cu mâinile lui din fântână. Porthos și Aramis aflară din câteva cuvinte ale prietenului întâmplările din ultima vreme.

— După cum vezi, dragul meu, — îi spuse d'Artagnan lui Athos, — e o luptă pe viață și pe moarte.

Athos clătină din cap.

— Da, da, — îi răspunse, — văd și eu; dar crezi că ea este?

— Fără doar și poate!

— Îți mărturisesc că eu tot mai am îndoieli.

— Și floarea de crin de pe umărul ei?

— O fi vreo englezoaică pe care au însemnat-o cu fierul roșu în Franța, pentru cine știe ce fărdelege.

— Athos, îți spun că e soția dumitale, — stăruie d'Artagnan — nu-ți aduci aminte cum se potriveau toate semnalmentele?

— Nu pot să cred că cealaltă n-a murit; am spânzurat-o cu mâna mea!

Era rândul lui d'Artagnan să clatine din cap.

— În sfârșit, ce-i de făcut acum? întrebă tânărul.

— Firește că nu poți rămâne așa, cu spada atârând mereu deasupra capului, — răspunse Athos, — și că trebuie să găsim o ieșire.

— Dar cum?

— Ascultă, caută s-o vezi și să stai de vorbă cu ea; spune-i așa: Vrei pace sau vrei război?! Pe cuvântul meu de gentilom că niciodată n-o să scot o vorbă despre dumneata, niciodată n-o să-ți fac nimic, dar la rândul dumitale, jură pe ce ai mai sfânt c-o să mă lași în plata Domnului; altfel mă duc la ministrul justiției, mă duc la rege, mă duc după călău, asmut curtea împotriva dumitale, te dau în vileag ca nelegiuită, pun să te cheme la judecată și dacă te iartă, să știi că te omor eu singur, — pe cinstea mea de gentilom! — la un colț de stradă, așa cum aș omorî un câine turbat.

— Nu zic ba, — răspunse d'Artagnan, — dar cum să dau de ea?

— Timpul, dragă prietene, cu timpul vine și prilejul, iar prileju-i joc de noroc: când riști mai mult, atunci și câștigi mai mult, dacă știi să aștepți.

— Adică s-aștept în bătaia gloanțelor și a otrăvurilor!

— Nici o grijă! — îl îmbărbăta Athos, — ne-a ferit Dumnezeu până acum, ne va feri și de azi înainte.

— Da, pe noi! de altfel noi suntem bărbați în toată firea și, la urma urmelor, rostul nostru-i să ne primejduim viața; dar ea! adăugă el, în șoaptă.

— Care ea? întrebă Athos.

— Constance.

— Ah, doamna Bonacieux! Așa e! — încuviință Athos, — bietul meu prieten! Uitasem că ești îndrăgostit.

— Dar n-ai văzut chiar din scrisoarea pe care ai găsit-o la netrebnicul acela mort, că acum e într-o mănăstire? se amestecă și Aramis. E foarte bine la mănăstire și, în ceea ce mă privește, cum s-o sfârși asediul, eu vă dau cuvântul că...

— Bine, bine, — răspunse Athos, — așa e, scumpe Aramis! Știm cu toții că religia e marea dumitale chemare.

— Nu sunt mușchetar decât în trecere, adăugă, smerit, Aramis.

— Pare-se, de multă vreme n-a mai primit vești de la iubita lui, — lămuri în șoaptă Athos — dați-i pace; știm noi toate astea...

— Ia stați! se amestecă Porthos, eu cred că tot ar fi ceva de făcut...

— Ce anume? întrebă d'Artagnan.

— Spui că e într-o mănăstire? întrebă Porthos.

— Da.

— Foarte bine! Atunci cum încetează asediul, o răpim de la mânăstire.

— Da, dar ar trebui să mai știm și în ce mânăstire e.

— Cam așa ceva, recunosc Porthos.

— O clipă, — le curmă vorba Athos, — nu spuneai dumneata, dragă d'Artagnan, că mânăstirea a ales-o regina?

— Da, cel puțin așa bănuiesc.

— Foarte bine! Atunci Porthos o să ne poată fi de folos.

— În ce fel, mă rog?

— Dar prin marchiza, sau ducesa, sau prințesa aceea a dumatiale; trebuie să se bucure de trecere, nu glumă.

— Sst! — făcu Porthos, ducându-și degetul la buze, — cred că e din șleahta cardinalului; mai bine să n-afle nimic.

— Atunci, — propuse Aramis, — lăsați că vă fac eu rost de știri.

— Dumneata, Aramis, — se minunară cei trei prieteni, — dumneata? Dar cum?

— Prin preotul reginei cu care mă am eu bine... lămuri Aramis, îmbujorându-se.

Și cu această încredere în suflet, cei patru prieteni, care sfârșiseră de mâncat modestul lor prânz, se despărțiră, făgăduindu-și să se vadă chiar în seara aceea; d'Artagnan se întoarse la Minimes, iar cei trei mușchetari se îndreptară spre tabăra regală, unde trebuiau să-și mai vadă și ei de culcușul lor.

Capitolul XIII. Hanul “Porumbarul Roșu”

Proaspăt sosit, regele care ardea de nerăbdare să dea piept cu dușmanul și care, mai îndreptățit decât cardinalul, împărtășea ura acestuia împotriva lui Buckingham, hotărî să ia toate măsurile, întâi pentru a-i izgoni pe englezi din insula Ré, apoi pentru a grăbi asediul orașului La Rochelle; dar, vrând-nevrând, trebuia să întârzie din pricina dezbinărilor ivite între domnii Bassompierre și Schomberg, de o parte, iar de alta, ducele d'Angoulême.

Domnii de Bassompierre și Schomberg erau mareșali ai Franței și fiecare își cerea dreptul de a comanda oștirea de sub ordinele regelui. De teamă însă ca Bassompierre, rămas hughenot în adâncul inimii, să nu-i ia prea cu încetișorul pe englezi și pe apărătorii orașului, frați de-ai lui întru credință, cardinalul îl oblăduia pe ducele d'Angoulême, pe care regele îl și numise locotenent-general, din îndemnul eminenței sale.

Astfel fiind, pentru ca nu cumva domnii de Bassompierre și Schomberg să părăsească oștirea, li se încredință fiecăruia în parte câte un comandament deosebit: Bassompierre își avea cartierul său în nordul orașului, de la La Leu până la Dompierre; ducele d'Angoulême, la răsărit, de la Dompierre până la Périgny și domnul de Schomberg, la sud, de la Périgny până la Angoutin.

Reședința fratelui regelui era la Dompierre.

Reședința regelui era când la Etré, când la La Jarrie.

În sfârșit, reședința cardinalului se afla pe dâmburile nisipoase de lângă podul La Pierre, într-o căsuță lipsită de orice fel de întărituri.

În felul acesta fratele regelui îl supraveghea pe Bassompierre, regele pe ducele d'Angoulême, iar cardinalul pe domnul de Schomberg.

Odată aceste măsuri întocmite, cel dintâi țel fusese izgonirea englezilor de pe insulă. Împrejurările erau prielnice: englezii, pentru a fi ostași de ispravă, trebuiesc înainte de toate bine hrăniți și cum nu mâncau decât cărnuri sărate și pesmeți vechi, aveau sumedenie de bolnavi în tabără; mai mult încă, marea furtunoasă în tot lungul țărmului, la acea vreme a anului, înghițea zi de zi câte o corabie, iar plaja, începând de la capul Aiguillon și până la întărituri, se umplea la fiecare flux cu sfărâmăturile a tot soiul de luntre, luntrișoare și corăbii; ca urmare, chiar dacă oamenii regelui nu s-ar fi clintit din tabără, era vădit că Buckingham, care nu se urnea din insula Ré numai din încăpățănare, tot trebuia să se îndepărteze într-o zi sau alta.

Cum însă domnul de Toiras trimisese veste că în tabăra vrăjmașă se făceau pregătiri în vederea unui nou atac, regele socoti că trebuia pus odată capăt acestei stări de lucruri și dădu poruncă pentru începerea luptei hotărâtoare.

Intenția noastră nefiind însă înfățișarea cronicii zilnice a asediului, ci, dimpotrivă, înșiruirea doar a întâmplărilor în legătură cu povestirea începută, ne vom mulțumi să amintim în două cuvinte că izbânda a fost desăvârșită spre cea mai grozavă uimire a regelui și cea mai grozavă faimă a domnului cardinal. Împinși pas cu pas, zdrobiți în toate încăierările, sfârtecați în pragul insulei Loix, englezii au fost siliți să se imbarce, lăsând pe câmpul de luptă două mii de oameni, printre care cinci colonei, trei locotenenți-colonei, două sute cincizeci de căpitani și douăzeci de înalți gentilomi,

patru tunuri și șaiszeci de steaguri ce au fost aduse la Paris de către Claude de Saint-Simon și atârinate cu mare alai de bolțile catedralei Notre-Dame.

Imnuri de slavă răsunară pe câmpul de bătaie, apoi în toată Franța.

Cardinalul putea să-și vadă în voie de asediu fără a se mai teme de englezi, măcar pentru o vreme. Așa cum am spus însă, răgazul era trecător.

Un trimis al ducelui de Buckingham, pe nume Montaigu, fiind prins, ieșiseră deodată la iveală itele unei coaliții între Imperiu³¹, Spania, Anglia și Lorena. Această coaliție era îndreptată împotriva Franței.

Mai mult încă, la reședința lui Buckingham, pe care acesta trebuise s-o părăsească mai în pripă decât ar fi crezut, fuseseră găsite hârtii care dovedeau alcătuirea acestei coaliții, hârtii care, după cum ne mărturisește cardinalul în *Memoriile* sale, aruncau o lumină primejdioasă asupra doamnei de Chevreuse și, ca urmare, asupra reginei.

Răspunderea apăsa întreagă asupra cardinalului, căci orice mare dregător nu poate tăia și spânzura, fără a da nici o socoteală; astfel fiind, tot belșugul de mijloace al marelui său geniu veghea zi și noapte, pândind orice șoaptă, orice mișcare, în cuprinsul marilor regate ale Europei.

Cardinalul știa de uneltirile și îndeosebi, de ura lui Buckingham; dacă coaliția care amenința Franța ar fi izbutit, nu s-ar mai fi ales nimic din toată puterea lui: politica austriacă și politica spaniolă, care până atunci n-aveau decât partizani în sânul guvernului de la Luvru, ar fi început să aibă astfel adevărați reprezentanți; iar el, Richelieu, dregătorul francez,

³¹ Imperiul German (fondat în 962, abolit în 1806, restabilit în 1871).

dregătorul național în carne și oase ar fi fost atunci la pământ. Regele, care-i asculta sfatul ca un copil, îl ura însă tot așa cum un copil își urăște dascălul și l-ar fi lăsat pradă răzbunării părtinitoare a fratelui său și a reginei. Ar fi fost deci pierdut și poate că și Franța o dată cu el. Trebuiau luate măsuri din vreme.

Așa că, zi și noapte, se perindau tot mai numeroase ștafete în căsuța de lângă podul La Pierre, unde cardinalul își avea reședința.

Erau călugări care-și purtau atât de stângaci rasa, încât lesne puteai să-ți dai seama că țineau de biserica luptătoare; erau femei cam stânjenite în veșmântul lor de paj, a cărui croială învoaltă nu putea ascunde rotunjimile trupești; în sfârșit, țărani cu mâinile negricioase, dar cu coapsele zvelte, care miroseau cale de-o poștă a oameni subțiri.

Se perindară apoi și musafiri mai puțin plăcuți, căci, de două sau de trei ori, mersese zvonul că eminența sa era să fie ucisă mișelește.

Este drept, dușmanii domnului cardinal spuneau că eminența sa punea singură la cale pe anumiți asasini neîndemânatici, pentru a avea dreptul să plătească tot astfel, la nevoie; dar nu trebuie să dai crezare nici vorbelor rostite de mari dregători, nici vorbelor rostite de vrăjmașii acestora.

Ceea ce nu-l împiedica de altminteri pe cardinal, căruia nici defăimătorii cei mai înverșunați nu i-au tăgăduit vreodată cutezanța, să cutreiere drumurile noaptea, fie pentru a-i transmite ducelui d'Angoulême porunci de seamă, fie pentru a se sfătui cu regele, fie, în sfârșit, pentru a sta de vorbă cu vreun trimis pe care nu voia să-l primească în locuința lui.

În vremea asta, mușchetarii, cărora asediul nu le prea dădea de lucru, cum nu erau ținuți nici prea

strâns, se puseseră pe chefuri. Și le venea cu atât mai ușor celor trei fărtați ai noștri, cu cât erau prietenii domnului de Tréville și căpătau lesne învoire la mână că pot întârzia și rămâne în afara taberei chiar după ce se suna stingerea. Și așa, într-o seară, pe când d'Artagnan era de gardă și nu putea să-i însoțească, Athos, Porthos și Aramis, călări pe caii lor de bătaie și înfășurați în mantilele de război, se întorceau, pipăindu-și pistoalele, de la o cârciumă dibuită de Athos cu două zile mai devreme, pe drumul spre La Jarrie, cârciumă căreia i se zicea "Porumbarul Roșu"; cum se îndreptau spre tabără, cu ochii-n patru de teama vreunei capcane, deodată, la vreun sfert de leghe de satul Boinar, li se păru că aud tropotul unor cai gonind către ei; într-o clipă, toți trei se opriră și, strânși unul lângă altul, așteptară în mijlocul drumului; curând de tot, în lumina lunii ce ieșea de după un nor, zăriră la o cotitură a drumului doi călăreți care, văzându-i, se opriră și ei la rândul lor, părând a cumpăni dacă să meargă mai departe sau să facă drum întors. Fereala aceasta dădu de bănuț celor trei prieteni; înaintând cu câțiva pași, Athos strigă cu glasul lui puternic:

— Cine-i acolo?

— Dar acolo cine-i? răspunse unul din cei doi călăreți.

— Țsta nu-i răspuns! se răsti Athos. Cine-i acolo! Răspundeți, sau tragem!

— Luați seama la ceea ce faceți, domnilor! grăi atunci un glas răsunător, deprins parcă a porunci.

— O fi vreun ofițer superior, care face rondul de noapte! gândi Athos. Ce vreți să faceți, domnilor?

— Cine sunteți? întrebă același glas la fel de poruncitor; răspundeți sau veți suferi de pe urma acestei nesupuneri!

— Mușchetarii regelui, răspunse Athos, din ce în ce mai încredințat că cel care întreba avea dreptul s-o facă.

— Din care companie?

— Compania de Tréville.

— Înaintați la ordin și spuneți ce căutați aici la ora asta?

Tustrei tovarășii înaintară ceva mai sfioși, căci tustrei erau acum încredințați că cel cu pricina era mai tare decât ei; îi lăsară de altminteri lui Athos grija de a răspunde.

Unul din cei doi călăreți, și anume cel care vorbise în urmă, se afla la zece pași înaintea celuilalt; făcând semn lui Porthos și lui Aramis să rămână și ei la câțiva pași depărtare, Athos înaintă singur.

— Să fie cu iertare, domnule ofițer, — spuse Athos, — dar nu știam cu cine aveam de-a face și după cum vedeți stăteam de veghe.

— Numele dumitale? întrebă ofițerul, acoperindu-și obrazul cu pelerina.

— Dar al dumneavoastră, domnule? întrebă și Athos, care începea să-și iasă din sărite de atâta pisălogeală. Faceți-mi, vă rog, dovada că aveți dreptul să mă cercetați.

— Numele dumitale? se răsti a doua oară călărețul, lăsând să-i cadă pelerina, și să i se vadă fața.

— Domnul cardinal! făcu mușchetarul înmărmurit.

— Numele dumitale? întrebă a treia oară eminența sa.

— Athos, răspunse mușchetarul.

Cardinalul făcu semn aghiotantului să se apropie.

— Acești trei mușchetari ne vor urma, — îi șopti el, — nu vreau să se știe că am plecat din tabără și, dacă ne însoțesc, putem fi siguri că n-or să spună nimănui.

— Suntem gentilomi, monseniore, — zise Athos, — cereți-ne cuvântul și fiți fără grijă. Slavă Domnului, știm să păstrăm o taină!

Cardinalul își aținti privirea-i pătrunzătoare asupra îndrăznețului care-l înfrunta astfel.

— Ai auz bun, domnule Athos, — răspuse cardinalul, — dar acum, ascultă-mă: nu din lipsă de încredere vă rog să mă urmați, ci pentru a fi apărat; cei doi tovarăși ai dumitale sunt firește domnii Porthos și Aramis?

— Da, eminența voastră, răspuse Athos, în vreme ce mușchetarii rămași în urmă se apropiau cu pălăriile în mână.

— Vă cunosc, domnilor, — le spuse cardinalul, — vă cunosc; știu că nu-mi sunteți tocmai prieteni și-mi pare rău, dar mai știu că sunteți gentilomi viteji, cinstiți și oameni de temei. Așadar, fii bun, domnule Athos și însoțește-mă, împreună cu prietenii dumitale; voi avea astfel un alai la care ar râvni și maiestatea sa, dacă ne-ar întâlni.

Cei trei mușchetari se înclinară până peste grumazul cailor.

— Pe cinstea mea, deschise vorba Athos, eminența voastră are dreptate când dorește s-o însoțim: am întâlnit pe drum niște bezmetici; cu patru din ei am și avut o ciocnire la “Porumbarul Roșu”.

— O ciocnire? Și pentru ce, domnilor? întrebă cardinalul. Știți că nu-mi plac ciocnirile; nu-i așa c-o știți?

— Tocmai de aceea am cinstea să înștiințez pe eminența voastră de cele întâmplare, căci ar putea să

afle ceva de la alții și, întemeindu-se pe mărturii mincinoase, să creadă că suntem vinovați.

— Și cum s-a sfârșit gâlceava? întrebă cardinalul încruntând din sprâncene.

— Prietenul meu Aramis, care e aici, s-a ales cu o mică lovitură de spadă la braț, ceea ce nu-l va împiedica, după cum își poate da seama și eminența voastră, să pornească chiar mâine la luptă dacă eminența voastră poruncește atacul.

— Dar dumneavoastră nu sunteți dintre aceia care să se lase loviți cu una cu două. Vorbiți deschis, domnilor, firește că ați doborât vreo câțiva. Haide, spovediți-vă, știți că am dreptul să izbăvesc păcatele.

— Eu, monseniore, — începu Athos, — nici nu mi-am scos spada din teacă, dar l-am înșfăcat de brâu pe cel cu care aveam de-a face și l-am zvârlit pe fereastră. Se pare că în cădere și-a frânt coapsa, urmă Athos mai șovăielnic.

— Așa! Așa! — făcu cardinalul, — dar dumneata, domnule Porthos?

— Eu, monseniore, cum știu că duelul e oprit, am pus mâna pe o bancă și am dat în unul din tâlhari; pare-mi-se, i-am cam sfărâmat umărul.

— Bine, — zise cardinalul, — și dumneata, domnule Aramis?

— Eu, monseniore, sunt foarte blajin din fire, și eminența voastră nu știe poate că gândul meu e să mă întorc la cele sfinte, dar tocmai voiam să-i despart pe tovarășii mei, când unul din netrebnici mi-a străpuns mișelește brațul stâng; atunci mi-am ieșit din sărite, am tras la rândul meu spada, dar celălalt nu voia să se lase; am simțit cum, tăbărând asupra mea, s-a înfipt singur în spadă; știu numai că s-a prăbușit și cred că

l-au ridicat de acolo pe el și pe ceilalți doi tovarăși ai lui.

— Drace! mormăi cardinalul, — trei oameni scoși din luptă pentru o gălceavă într-o cârciumă! O luați cam repede! Dar, de la ce s-a pornit cearta?

— Ticăloșii erau beți, — desluși Athos, — și cum știau că sosise cu o seară înainte o femeie la han, voiau să dea buzna în odaia ei.

— Să dea buzna la ea? — întrebă cardinalul, — și în ce scop?

— De bună seamă ca s-o siluiască, — răspunse Athos, — după cum am avut cinstea să spun eminenței voastre, ticăloșii erau beți.

— Femeia era tânără și frumoasă? întrebă cardinalul cu oarecare grijă.

— N-am văzut-o, monseniore, răspunse Athos.

— N-ați văzut-o? Foarte bine, încuviință bucuros cardinalul. Ați făcut bine că ați luat apărarea unei femei și cum tot la hanul “Porumbarul Roșu” mă duc și eu, voi ști dacă mi-ați spus sau nu adevărul.

— Monseniore, — răspunse mândru Athos, — suntem gentilomi și n-am spune o minciună doar ca să ne scăpăm capul.

— De aceea, nici nu mă îndoiesc de spusele dumitale, domnule Athos, nu mă îndoiesc o singură clipă; dar, — adăugă el, ca să schimbe vorba, — doamna aceea era singură?

— Era și un bărbat încuiat cu doamna în odaie, — lămuri Athos, — dar cu tot tărăboiul cavalerul nu s-a arătat la față, așa că l-am putea bănui de mișelie.

— “Nu osândi cu ușurință”, grăiește Evanghelia, răspunse cardinalul.

Athos se înclină adânc.

— Bine, domnilor, urmă eminența sa, bine: știu tot ce doream să știu; urmați-mă!

Cei trei mușchetari trecură îndărătul cardinalului care-și acoperi iarăși fața cu pelerina și porni încet-încet cu calul la opt-zece pași înaintea însoțitorilor.

Sosiră în curând la hanul tăcut și singuratic; fără îndoială că hangiul știa ce vestit oaspete aștepta, căci luase la goană pe cheflii zurbagii.

Cu vreo zece pași înainte să ajungă la poartă, cardinalul făcu semn aghiotantului și celor trei mușchetari să se oprească; un cal gata înșeuat era legat de oblonul unei ferestre. Cardinalul ciocăni de trei ori și într-un anume fel.

Un bărbat înfășurat într-o pelerină ieși îndată și schimbă la repezeală câteva cuvinte cu cardinalul; încălecă apoi și o porni înspre Surgères, pe drumul Parisului.

— Apropiati-vă, domnilor, îi pofti cardinalul. Mi-ați spus adevărul, — grai el către cei trei mușchetari, — în ceea ce mă privește, întâlnirea noastră de astă-seară vă va folosi; până atunci, veniți după mine.

Cardinalul descălecă; cei trei mușchetari făcură la fel; cardinalul aruncă aghiotantului dârlogii calului; cei trei mușchetari își legară și ei caii de obloanele ferestrelor.

Hangiul rămăsese în pragul ușii; în ochii lui, cardinalul era doar un ofițer care venea să vadă o doamnă.

— Ai vreo încăpere la parter, unde domnii să mă poată aștepta la gura unui foc bun? întrebă cardinalul.

Hangiul deschise atunci ușa unei săli mari, în care tocmai înlocuise o sobă veche printr-un minunat cămin.

— Am camera aceasta, zise el.

— Bine, încuviință cardinalul, — intrați aici, domnilor, și așteptați-mă, vă rog; nu voi întârzia mai mult de o jumătate de ceas.

Și pe când cei trei mușchetari pătrundeau în camera de la parter, cardinalul, fără să mai ceară alte lămuriri, urcă scara ca unul care mai fusese pe acolo.

Capitolul XIV. Despre folosul burlanelor de la sobe

Era vădit că, fără să-și fi dat seama, ci îndemnați doar de firea lor cavaleriească și năzdrăvană, cei trei fărtați ai noștri fuseseră de folos cuiva care se bucura de înalta ocrotire a cardinalului.

Dar cine era acel cineva? E întrebarea ce și-o puseră înaintea de toate mușchetarii; văzând însă că nici unul din răspunsurile ticluite de mintea lor isteță nu era mulțumitor, Porthos chemă pe hangiu și ceru niște zaruri.

Porthos și Aramis se așezară la o masă și începură jocul. Athos se plimba adâncit în gânduri.

Tot gândind și umblând de colo-colo, trecea și se-ntorcea mereu prin fața burlanului sobei care era frânt de la jumătate; celălalt capăt al burlanului pătrundea în camera de deasupra lor. Și de câte ori trecea și se-ntorcea, Athos auzea parcă un zumzet de cuvinte care-l făcu în cele din urmă să-și ciulească urechea. Se apropie și desluși câteva cuvinte, cărora i se păru că li se cuvenea deosebită luare-aminte; făcu semn prietenilor să tacă, iar el rămase aplecat cu urechea ațintită în dreptul deschizăturii de jos a burlanului.

— Ascultați Milady, — spunea cardinalul, — e o chestiune de seamă: luați loc și să stăm de vorbă.

— Milady! murmură Athos.

— Vă ascult, monseniore, cu cea mai mare atenție, răspunse un glas de femeie care-l făcu pe mușchetar să tresară.

— Un mic bastiment cu echipaj englez și al cărui căpitan e omul meu, vă așteaptă la gura Charentei, lângă fortul La Pointe; întinde pânzele mâine dimineață.

— Atunci trebuie să plec la noapte?

— Ba chiar acum, adică după ce veți fi primit instrucțiunile mele. O să vă însoțească doi oameni pe care-i veți găsi la poartă când veți ieși de aici; mai întâi, voi ieși eu și după o jumătate de ceas, dumneata.

— Bine, monseniore. Și acum lămuriți-mi misiunea pe care aveți bunăvoința să mi-o încredințați; cum țin să mă bucur și de azi înainte de încrederea eminenței voastre, vă rog vorbiți-mi în cuvinte limpezi și răspiccate, ca să nu fac nici o greșală.

Urmă o clipă de tăcere; fără îndoială că Richelieu își cumpănea cuvintele pe care avea să le rostească și că Milady își ținea treze luminile duhului ei pentru a pricepe dorințele cardinalului și pentru a și le întipări în minte, după ce vor fi fost spuse.

Folosind clipa aceea, Athos șopti prietenilor să zăvorască ușa pe dinăuntru și le făcu semn să se apropie, ca să asculte.

Cei doi mușchetari, cărora le plăcea să se simtă bine, își aduseră fiecare câte un scaun și încă unul pentru Athos. Toți trei se așezară așadar cu temei, cu capetele mănunchi lângă burlan și cu urechea la pândă.

— Veți pleca la Londra, urmă cardinalul. Ajunsă acolo, vă veți duce la Buckingham.

— Îngăduiți-mi să spun eminenței voastre, — urmă Milady, — că de când cu eghileții în diamante, ducele a intrat la bănuială și acum se ferește de mine.

— Tocmai de aceea acum nu mai e vorba de a-i câștiga încrederea, ci de a vă înfățișa înaintea lui, în chip sincer și deschis, ca mijlocitoare.

— Sincer și deschis, repetă Milady, cu un tremur nespus de viclean în glas.

— Da, sincer și deschis, — mai spuse iarăși cardinalul la fel de hotărât, — târgul acesta trebuie făcut pe față.

— Voi urma întocmai instrucțiunile eminenței voastre și aștept să mi le spuneți.

— Îl veți vedea pe Buckingham, îi veți spune că veniți din partea mea și că știu toate pregătirile pe care le face, dar ele mă lasă rece, deoarece la cea dintâi mișcare ce-o va încerca, regina va fi pierdută datorită mie.

— Va crede el oare că eminența voastră e în măsură să-și îndeplinească amenințarea?

— Da, fiindcă am dovezi.

— Ar trebui să-i pot aduce dovezile la cunoștință ca să le simtă greutatea.

— Fără îndoială; îi veți spune că voi publica raportul lui Bois-Robert și al marchizului de Beautru asupra întrevederii pe care ducele a avut-o cu regina la soția conetabilului³² în seara când soția conetabilului a dat un bal mascat; și, ca nu cumva să se îndoiască, îi veți spune că purta costumul Marelui Mogol pe care trebuia să-l poarte cavalerul de Guise și pe care-l cumpărase de la acesta din urmă cu suma de trei mii de pistoli.

— Bine, monseniore.

— Mai cunosc toate amănuntele intrării și ieșirii lui din palat, unde s-a strecurat într-o noapte în straie de ghicitor italian; îi veți mai spune, tot pentru ca să nu se îndoiască de adevărul informațiilor mele, că sub pelerină avea o rochie largă, albă, smălțată cu lacrimi negre, cu capete de mort și oase cruciș, pentru a putea

³² Comandantul șef al armatei, titlu abolit de Richelieu în 1627.

trece le nevoie drept stafia doamnei Albe³³, care, după cum se știe, se arată la Luvru în ajunul fiecărei mari întâmplări.

— Asta-i tot, monseniore?

— Spuneți-i de asemenea că știu toate amănuntele aventurii de la Amiens, și o să pun să se scrie un mic roman hazliu, cu un plan al grădinii și portretele actorilor mai de seamă ai acelei scene nocturne.

— Îi voi spune.

— Mai spuneți-i că Montaigu e în mâna mea, și că acum e la Bastilia; e drept că nu s-a găsit asupra lui nici o scrisoare, dar schingiuirile pot să scoată de la el tot ce știe și chiar... ce nu știe.

— Minunat.

— În sfârșit, adăugați-i că înălțimea sa, în graba de a părăsi insula Ré, a uitat la locuința lui o oarecare scrisoare din partea doamnei de Chevreuse, care compromite grozav pe regină, căci dă dovadă nu numai că maiestatea sa e în stare să iubească pe vrăjmașii regelui, dar că e în stare a unelti cu vrăjmașii Franței. Țineți minte tot ce v-am spus, nu-i așa?

— Eminența voastră vă veți da singur seama: balul de la soția conetabilului, noaptea de la Luvru, serbarea de la Amiens, arestarea lui Montaigu, scrisoarea doamnei de Chevreuse.

— Da, bine, bine: aveți bună ținere de minte, Milady, răspunse cardinalul.

— Totuși, — stăruie aceea căreia eminența sa îi spusese măgulitoarele cuvinte, — dacă în ciuda oricărei rațiuni ducele nu se dă bătut și amenință mai departe Franța.

³³ Ființă supranaturală, din legendele populare franceze, a cărei apariție anunță moartea cuiva.

— Ducele e îndrăgostit ca un nebun, sau mai degrabă ca un neghiob, — răspuse Richelieu cu adâncă amărăciune, — ai domnia vechilor cavaleri, s-a avântat în război numai de dragul unei priviri a frumoasei. Când va ști că războiul acesta poate să coste cinstea și poate chiar libertatea doamnei gândurilor lui, cum spune el, cred că va sta mai mult în cumpănă.

— Și totuși — zise Milady, cu o încăpățănare care dovedea că voia să vadă limpede până în adâncurile misiunii ce i se va încredința, — dacă totuși rămâne neclintit?

— Dacă rămâne neclintit, — îngână cardinalul... nu! Nu cred că e cu putință!

— E totuși cu putință, stăruie Milady.

— Dacă rămâne neclintit... eminența sa tăcu o clipă apoi adăugă — dacă rămâne neclintit, atunci îmi voi pune nădejdea într-una din acele întâmplări care schimbă fața statelor.

— N-ați dori, monseniore, să-mi citați câteva întâmplări din acestea în istorie, — urmă Milady, — poate că aș împărtăși încrederea dumneavoastră în viitor.

— De pildă, iată! — răspuse Richelieu, — atunci când în 1610, dintr-o pricină aproape la fel cu aceea care-l îndeamnă azi pe duce, regele Henric al IV-lea, fie-i neștersă amintirea, se pregătea să cotopească Flandra și Italia pentru a lovi Austria din două părți, ei bine! nu-i așa că s-a întâmplat ceva care a scăpat Austria? De ce n-ar avea parte și regele Franței de norocul împăratului Austriei?

— Eminența voastră vrea să vorbească desigur de lovitură de cuțit din strada Fierăriei?

— Chiar așa, încuviință cardinalul.

— Eminența voastră nu se teme că osânda lui Ravailac³⁴ ar înspăimânta pe cei care ar avea o clipă gândul să facă la fel?

— În toate vremile și-n toate țările, mai ales dacă aceste țări sunt hărțuite prin deosebiri de credință, o să se găsească totdeauna fanatici care nu vor dori altceva decât să ajungă a fi martiri. Și uite, chiar acum îmi vine în minte că puritanii sunt mânioși împotriva ducelui de Buckingham și că predicatorii lor îl socotesc drept anticrist.

— Și atunci? întrebă Milady.

— Și atunci, urmă cardinalul, cu glas nepăsător, — deocamdată ar trebui să se găsească de pildă o femeie frumoasă, tânără, dibace, care să vrea să se răzbune chiar ea pe duce. Nu poate fi atât de greu s-o găsești: ducele e destul de flușturatic și dacă prin făgăduielile de statornicie veșnică a semănat multă dragoste, fără îndoială că, prin veșnicele sale necredințe, a semănat și multă ură.

— Fără doar și poate, — îngână cu răceală Milady, — asemenea femeie ar putea fi găsită.

— Ei bine! Asemenea femeie care ar pune cuțitul lui Jacques Clement³⁵ — sau a lui Ravailac în mâinile unui fanatic, ar salva Franța.

— Așa e, dar ar fi părtașa unui ucigaș.

— Cine i-a știut vreodată pe părtașii lui Ravailac sau ai lui Jacques Clement?

— Nimeni, căci erau poate prea de vază ca să îndrăznească cineva să-i caute acolo unde erau: nu s-ar da foc Palatului de Justiție pentru oricine, monseniore.

³⁴ Asasinul lui Henric al IV-lea, care apoi a fost legat de patru cai și sfâșiat în patru bucăți.

³⁵ Călugăr dominican, asasinul lui Henric al III-lea.

— Credeți oare că focul de la Palatul de Justiție se datorește altei pricini decât întâmplării? întrebă Richelieu cu tonul cu care ar fi pus o întrebare obișnuită.

— Eu, monseniore, — răspunse Milady, eu nu cred nimic; amintesc doar un fapt, atâta tot; spun numai că dacă m-aș numi domnișoara de Montpensier sau regina Maria de Medicis, aș fi mai puțin prevăzătoare decât sunt silită să fiu eu, care mă numesc doar lady Clarick.

— E drept, — încuviință Richelieu, și ce ai vrea atunci?

— Aș vrea un ordin care să întărească dinainte tot ce voi crede că trebuie să fac pentru binele de netăgăduit al Franței.

— Dar, în primul rând ar trebui găsită femeia de care spuneam și care ar vrea să se răzbune pe duce.

— E gata găsită, spuse Milady.

— Ar trebui apoi găsit și acel fanatic păcătos care ar sluji drept unealtă justiției lui Dumnezeu.

— Va fi găsit și el.

— Atunci, — urmă ducele, — atunci ar fi vreme să-mi ceri ordinul de care-mi vorbeai adineauri.

— Eminența voastră are dreptate, — răspunse Milady, — și, firește că am greșit când am văzut în misiunea eu care mă cinstește altceva decât ceea ce trebuie, adică: să-i vestesc înălțimii sale din partea eminenței voastre că cunoașteți diferitele înfățișări sub care a izbutit să se apropie de regină la serbarea dată de soția conetabilului; că aveți dovezile întrevederii pe care regina a îngăduit-o la Luvru unui cititor în stele italian, care nu era altcineva decât ducele de Buckingham; că ați pus să se scrie un mic roman plin de duh despre aventura de la Amiens, cu planul

grădinii unde s-a petrecut aventura și cu portretele actorilor care au luat parte; că Montaignu e la Bastilia și că schingiuirile pot scoate la iveală lucruri de care-și aduce aminte și chiar altele pe care le-ar fi uitat. În sfârșit, că aveți la mână o anume scrisoare din partea doamnei de Chevreuse, găsită la locuința înălțimii sale, scrisoare care primejduiește grozav nu numai pe aceea care a scris-o, ci și pe aceea în numele căreia a fost scrisă. Apoi, dacă în pofida acestor dovezi ducele rămâne totuși neclintit și fiindcă numai la cele ce-am spus se mărginește misiunea mea, nu-mi va mai rămâne decât să rog pe Dumnezeu să facă o minune și să scape Franța. Nu-i așa că am înțeles despre ce e vorba, monseniore, și că aceasta o tot ce am de făcut?

— Da, așa e, încuviință scurt cardinalul.

— Și acum, — urmă Milady, părând că nu bagă de seama tonul schimbat al ducelui, — acum când am primit instrucțiunile eminenței voastre cu privire la dușmanii săi, îmi veți da voie, monseniore, să vă spun două cuvinte cu privire la dușmanii mei?

— Cum! Ai și dumneata dușmani? întreba Richelieu.

— Da, monseniore, dușmani împotriva cărora îmi datorăți tot sprijinul, căci mi i-am făcut slujind pe eminența voastră.

— Într-o mânăstire? zise ducele.

— Mai întâi, o mică iscoadă, una, Bonacieux.

— E în închisoarea din Mantes.

— Adică era acolo, desluși Milady; regina a căpătat însă un ordin al regelui, pe temeiul căruia au dus-o într-o mânăstire.

— Într-o mânăstire? zise ducele.

— Da, într-o mânăstire.

— Și în care?

— Nu știu, își țin bine taina.

— Lasă că aflu eu!

— Și eminența voastră îmi va spune în ce mânăstire e femeia asta?

— Nu văd ce m-ar împiedica, răspunse cardinalul.

— Bine, acum mai am alt dușman, care e mult mai de temut pentru mine decât acea prăpădită de Bonacieux.

— Adică cine?

— Iubitul ei.

— Cum îl cheamă?

— Oh! Eminența voastră îl cunoaște foarte, bine, — urmă Milady, — e piaza noastră rea, a amândorura; e cel care într-o încăierare cu ostașii eminenței voastre a aplecat cumpăna izbânzii de partea mușchetarilor regali; el e cel care a dat trei lovituri de spadă lui de Wardes, trimisul domniei voastre, și care a zădărnicit chestiunea cu diamantele; în sfârșit, e cel care, știind că eu am răpit-o pe doamna Bonacieux, mi-a jurat pieirea.

— Da, da, — făcu cardinalul, — știu de cine vreți să-mi vorbiți.

— Vreau să vorbesc de nemernicul acela de d'Artagnan.

— E plin de îndrăzneală! recunoscu cardinalul.

— Tocmai fiindcă-i plin de îndrăzneală e și mai de temut.

— Ar trebui, — sfătui ducele, — să avem o dovadă de cărdășia lui cu Buckingham.

— O dovadă! — izbucni Milady — pot avea zece, nu una!

— Atunci e lucrul cel mai ușor din lume: aduceți-mi dovada și-l trimit la Bastilia.

— Bine, monseniore, și pe urmă?

— Când ești la Bastilia nu mai e nici un pe urmă, adăugă cardinalul cu glas scăzut. La naiba, — urmă el — dacă mi-ar fi atât de ușor să scap de dușmanul meu, pe cât mi-e de ușor să scap de ai dumitale și dacă pe astfel de oameni mi-ați cere să-i cruț...

— Monseniore, — stăruie Milady, — schimb pentru schimb, viață pentru viață, om pentru om. Dați-mi-l pe acesta, și vi-l dau pe celălalt.

— Nu știu ce vreți să spuneți, — răspunse cardinalul, — și nici nu vreau să știu; dar doresc să vă fiu pe plac și nu văd ce m-ar împiedica să vă dau ce-mi cereți în privința unui ins atât de mărunț și cu atât mai mult cu cât îmi spuneți că flecuștețul ăsta de d'Artagnan e un desfrânat, un duelist și un trădător.

— E un mișel, monseniore, un mișel!

— Dați-mi atunci hârtie, o pană și cerneală, ceru cardinalul.

— Poftim, monseniore.

Urmară câteva clipe de tăcere, care dovedeau că Richelieu sau își căuta cuvintele nimerite pentru a scrie încuviințarea cerută sau că o scria. Athos, care nu pierduse nici o iotă din convorbirea dintre Milady și Richelieu, luă pe cei doi tovarăși de câte o mână și-i duse în celălalt ungher al odăii.

— Ce vrei? — mormăie Porthos, — de ce nu ne lași să ascultăm până la urmă?

— Sst! — făcu Athos vorbind în șoaptă, — am auzit tot ce trebuia să auzim; de altfel, nu vă împiedic să mai ascultați, dar eu trebuie să plec.

— Trebuie să pleci? se miră Porthos. Dar dacă întreabă cardinalul de tine, ce să-i răspundem?

— Nu așteptați să întrebe de mine; luați-i-o înainte și spuneți-i că am plecat în recunoaștere, fiindcă am prins din câteva cuvinte ale hangiului că drumul

dădea de bănuț; înainte de plecare o să-i strecur două vorbe aghiotantului cardinalului și restul mă privește; fiți fără grijă.

— Ia seama, Athos! îl sfătui Aramis.

— Fii pe pace, — răspunse Athos, — știți și voi că pot să-mi țin firea.

Porthos și Aramis se întoarseră lângă burlanul sobei. Iar Athos ieși în chipul cel mai firesc și se duse să-și ia calul legat de oblon, laolaltă cu ai celor doi prieteni; îl convinse pe aghiotantul cardinalului de nevoia unei recunoașteri în vederea întoarcerii, cercetă în văzul celorlalți încărcătura pistolului, își înșfăcă spada și o porni singur-singurel pe drumul ce ducea spre tabără.

Capitolul XV. Între soți

Așa cum bănuise Athos, cardinalul coborî îndată; deschise ușa camerei unde intraseră mușchetarii și găsi pe Porthos jucând o înverșunată partidă de zaruri cu Aramis. Scotoci dintr-o aruncătură de ochi toate ungherele încăperii și văzu că unul din oamenii lui lipsea.

— Ce s-a întâmplat cu domnul Athos? întrebă el.

— Monsenior, răspunse Porthos, — s-a dus în recunoaștere, fiindcă după unele cuvinte ale hangiuului i s-a părut că drumul n-ar fi sigur.

— Și dumneata, domnule Porthos, cum ți-ai trecut vremea?

— Am câștigat cinci pistoli de la Aramis.

— Bun! Acum puteți să vă întoarceți o dată cu mine.

— Suntem la porunca eminenței voastre.

— Atunci pe cai, domnilor, că se face târziu.

Aghiotantul cardinalului stătea la poartă și-i ținea calul de frâu. Ceva mai departe se zăreau în întuneric doi oameni și trei cai: erau cei doi oameni care trebuiau s-o însoțească pe Milady până la fortul La Pointe și să vegheze la îmbarcarea ei.

Aghiotantul dădu mărturie cardinalului că spusele celor doi mușchetari cu privire la Athos erau adevărate. Cardinalul schiță un semn de încuviințare și-o porni iarăși ia drum, având grijă să ia aceleași măsuri de prevedere la întoarcere ca la venire.

Să-l lăsăm să-și urmeze drumul spre tabără sub veghea aghiotantului și a mușchetarilor și să ne întoarcem la Athos.

Cale de vreo sută de pași o ținuse la fel de repede, dar odată ieșit din raza de vedere, își avântase calul la

dreapta, făcuse un ocol, apoi se întorsese ca la douăzeci de pași de han, se pitise într-un tufiș și pândise trecerea celorlalți; recunoscând pălăriile mari ale prietenilor și ciucurii auriți ai pelerinei domnului cardinal, așteptă mai întâi ca cei patru călăreți să cotească după colțul șoselei și când îi pierdu din vedere se întoarse în goană la han, unde i se deschise fără nici o greutate.

Hangiul îl recunoscuse.

— Domnul ofițer, — începu Athos, — a uitat să-i spună doamnei de la primul cat ceva foarte însemnat și m-a trimis pe mine în locul lui.

— Urcați, — îl pofti hangiul, doamna e tot în cameră.

Bucuros de învoire, Athos urcă scările cât mai tiptil, ajunsese sus și prin ușa crăpată o zări pe Milady punându-și pălăria.

Intră în cameră și închise ușa în urma lui.

La zgomotul ce-l făcuse zăvorul, Milady se întoarse.

Athos era în picioare în fața ușii, înfășurat în pelerină, cu pălăria trasă peste ochi.

Văzând făptura aceea mută și neclintită ca o statuie, Milady se înspăimântă.

— Cine ești? Și ce cauți aici, se răsti ea.

“Da, ea e!” își zise Athos.

Lăsă să-i cadă pelerina. Își ridică pălăria și se îndreptă spre Milady.

— Mă mai cunoașteți, doamnă? o întrebă el.

Milady făcu un pas înainte, apoi dădu îndărăt, parcă ar fi văzut un șarpe.

— E bine, — adăugă Athos. — văd că mă recunoașteți!

— Contele de La Fère! murmura Milady pälind și dând mereu îndărăt, până ce se lovi de perete.

— Da, Milady, — urmă Athos, — contele de La Fère în carne și oase, contele de La Fère care sosește dinadins de pe lumea cealaltă pentru plăcerea de a vă vedea. Să ne așezăm deci și să stăm de vorbă, cum spune excelența sa cardinalul.

Încolțită de o cumplită spaimă, Milady se așeză fără să scoată un singur cuvânt.

— Așadar ești un demon trimis pe pământ! grăi Athos. Ai mare putere, o știi; dar poate că și dumneata știi că oamenii, cu ajutorul lui Dumnezeu, au învins adesea pe demonii cei mai groaznici. Mi-ai mai ieșit o dată în cale; credeam, doamnă că te nimicisem, dar sau m-am înșelat, sau te-a înviat iadul.

La auzul acestor cuvinte care-i trezeau înfricoșătoare amintiri, Milady își plecă fruntea, cu un geamăt înăbușit.

— Da, iadul te-a înviat, — urmă Athos, — iadul ți-a dăruit bogăție, iadul ți-a dat alt nume, iadul ți-a zămislit aproape și alt chip; dar n-a șters nici murdăria de pe sufletul dumitale, nici rușinea de pe carnea dumitale.

Milady se ridică, ca împinsă de un arc; din ochi îi scăpărau fulgere. Athos rămase pe scaun.

— Mă credeai mort, nu-i așa? După cum și eu te credeam moartă; numele de Athos ascunsese pe contele de La Fère, după cum numele de Milady Clarick ascunsese pe Ana de Bueil! Nu te numeai oare astfel când prea cinstitul dumitale frate ne-a cununat? Situația noastră e într-adevăr ciudată, — urmă Athos, râzând, — n-am trăit până azi și unul și altul decât pentru că ne socoteam morți și pentru că o amintire stingherește mai puțin decât o ființă vie, deși amintirea poate fi uneori sfâșietoare.

— Dar la urma urmelor, — vorbi Milady cu glas înăbușit, — ce te aduce la mine, și ce vrei de la mine?

—Vreau să-ți spun că, deși nu m-ai văzut până acum, eu pe dumneata nu te-am scăpat din vedere.

— Știi ce am făcut?

— Pot să-ți spun tot ce-ai făcut zi cu zi de când ai intrat în slujba cardinalului și până-n seara asta.

Un zâmbet de neîncredere flutură pe buzele ei palide.

— Ascultă-mă: dumneata ești aceea care ai tăiat doi eghileți în diamante ducelui de Buckingham; dumneata ești aceea care ai răpit-o pe doamna Bonacieux; dumneata ești aceea care, îndrăgostită de de Wardes și crezând ca vei petrece o noapte cu el, i-ai deschis ușa domnului d'Artagnan; dumneata ești aceea care, crezând că de Wardes te înșelase, ai vrut să-l omori cu mâna potrivnicului său; dumneata ești aceea care, atunci când acest potrivnic a descoperit rușinoasa dumitale taină, ai vrut să-l omori la rândul lui, trimițând doi ucigași ca să-i ia urma; dumneata ești aceea care, văzând că gloanțele nu și-au atins ținta, ai trimis domnului d'Artagnan vin otrăvit cu o scrisoare mincinoasă pentru a-ți încredința victima că vinul i-l trimiseseră prietenii; dumneata ești, în sfârșit, aceea care, în odaia asta, pe scaunul pe care șed eu acum, ți-ai luat asupra-ți față de cardinalul Richelieu, asasinarea ducelui de Buckingham în schimbul făgăduielii lui de a te lăsa să-l ucizi pe d'Artagnan.

Milady avea fața de ceară.

— Nu cumva ești Satana? îngână ea.

— Poate, — răspunse Athos, — în orice caz, însă, ascultă bine la ce-ți spun: omoară-l sau pune să-l omoare pe ducele de Buckingham, puțin îmi pasă! nu-l cunosc; de altminteri e un englez. Dar să nu atingi

măcar cu un deget un singur fir de păr de-al lui d'Artagnan, care mi-e prieten credincios, pe care-l iubesc și-l apăr, căci altfel îți jur pe capul tatălui meu, că crima pe care vei fi săvârșit-o va fi și cea din urmă.

— Domnul d'Artagnan m-a jignit crunt, bâigui Milady cu glas surd. Domnul d'Artagnan va muri.

— Nu mai spune, mai e oare cu puțință să vă jignească cineva, doamnă? întrebă râzând Athos. V-a jignit și atunci va muri...

— Va muri, — se încăpățână Milady, — întâi ea, pe urmă el.

Athos simți un soi de amețeală; vederea acestei ființe, care n-avea nimic femeiesc, îi trezea amintiri sfâșietoare; se gândi că odată, în clipe mai puțin primejdioase decât cele pe care le trăia, voise s-o jertfească pe altarul cinstei; dorința lui de omor îl prindea iarăși, arzătoare ca gheara unor friguri fără leac; se ridică la rândul lui, își duse mâna la cingătoare, trase pistolul și ridică trăgaciul.

Galbenă ca o moartă, Milady dădu să strige, dar limba-i înțepenită nu putu scoate decât un sunet răgușit, care n-avea nimic omenesc, ci semăna cu horcăitul unei sălbăticuni; lipită de tapiseria întunecată de pe perele, părea, cu părul ei despletit, o înspăimântătoare întruchipare a groazei.

Athos ridică încet pistolul, întinse brațul astfel încât arma aproape atinse fruntea femeii, apoi cu un glas cu atât mai zguduitor cu cât era mai neînduplecat, rosti:

— Doamnă, îmi vei da hârtia semnată de cardinal sau de nu, pe sufletul meu, îți zbor creierii.

Dacă i-ar fi vorbit altcineva. Milady ar mai fi putut păstra o îndoială, dar îl cunoștea pe Athos; rămase totuși neclintită.

— Îți dau răgaz o clipă, ca să te hotărăști.

După încleștarea feței, Milady își dădu seama că era gata să tragă; își duse iute mâna la sân, scoase o hârtie și o întinse lui Athos.

— Iat-o, — îi spuse, și fii blestemat!

Athos luă hârtia, își puse la loc pistolul în cingătoare, se apropie de lampă pentru a se încredința că era într-adevăr ceea ce voia și, desfăcând-o, citi:

“Din porunca mea și pentru binele Statului, purtătorul acesteia a făcut ceea ce a făcut.

3 decembrie 1627

Richelieu”

— Și acum, — încheie Athos, luându-și pelerina și potrivindu-și pe cap pălăria, — acum, după ce ți-am smuls colții, mai mușcă, năpârcă, dacă poți.

Ieși din cameră fără măcar să se uite îndărăt.

La ușă dădu peste cei doi oameni și calul pe care-l țineau de dârlogi.

— Domnilor, — le spuse, — știți porunca monseniorului: însoțiți această femeie fără a mai pierde vremea la fortul La Pointe și n-o părăsiți până n-o vedeți imbarcată.

Cum într-adevăr vorbele acestea se potriveau cu porunca primită, amândoi dădură din cap în semn de încuviințare.

Iar Athos se aruncă sprinten în șa și porni în goană; dar în loc s-o țină pe drum o luă peste câmp, dând pinteni calului și oprindu-se când și când ca să asculte.

La una din opriri, auzi pe șosea trototul mai multor cai. Nu se putea îndoii că era cardinalul cu însoțitorii săi. Își avântă calul drept înainte și ștergându-l de sudoare cu smocuri de buruieni și de frunze, se așeză

de-a curmezișul drumului, la vreo două sute de pași de tabără.

— Cine-i acolo? strigă el de departe când zări călăreții.

— Cred că-i viteazul nostru mușchetar, spuse cardinalul.

— Da, monseniore, — răspunse Athos, — chiar el.

— Domnule Athos, — urmă Richelieu, — primește, te rog, mulțumirile mele pentru buna pază ce ne-ai asigurat; domnilor, am ajuns; intrați pe poarta din stânga. Consemnul este: Rege și Ré.

Spunând aceste cuvinte, cardinalul salută pe cei prieteni cu o ușoară mișcare a capului, apoi o luă dreapta, urmat de aghiotant, căci în noaptea aceea dormea și el în tabără.

— Ascultă! izbucni într-un glas Porthos și Aramis când cardinalul nu-i mai putea auzi. Ascultă! A semnat hârtia pe care i-o cerea!

— Știu, — le răspunse liniștit Athos, — uite-o aici!

Și cei trei prieteni nu mai schimbă nici un cuvânt până în tabără, afară doar de consemnul dat ostașilor de strajă.

Îl trimiseră însă pe Mousqueton să-i ducă știrea lui Planchet că stăpânul lui era rugat să vină neîntârziat la locuința celor trei mușchetari, îndată ce se va fi întors acasă.

Pe de altă parte, așa cum prevăzuse Athos, Milady găsisese la poartă oamenii care-o așteptau și-i urmă fără împotrivire; se gândise o clipă să le ceară s-o însoțească până la cardinal, ca să-i povestească tot ce se întâmplase, dar o destăinuire din partea ei ar fi adus o destăinuire din partea lui Athos; ar fi putut spune că Athos o spânzurase, dar și el ar fi spus că ea era înfierată; chibzui așadar să tacă deocamdată, să

plece fără zgomot, să aducă la îndeplinire cu dibăcia-i obișnuită, greaua misiune ce o aștepta, și după ce toate se vor fi sfârșit spre marea mulțumire a cardinalului, să vină și să-i ceară răzbunare.

Astfel fiind, după ce călători toată noaptea, la ora șapte dimineața ajunse la fortul La Pointe; la ora opt Milady era îmbarcată, iar la nouă corabia, cu hârțile întărite de cardinal pentru o așa-zisă plecare spre Bayonne, ridică ancora, îndreptându-se spre Anglia.

Capitolul XVI. Bastionul Saint-Gervais

Ajungând la locuința celor trei prieteni, d'Artagnan îi găsi strânși în aceeași încăpere; Athos era dus pe gânduri, Porthos își răsucea mustața, iar Aramis își citea rugăciunile într-un mic și încântător ceaslov, legat în catifea albastră.

— Ducă-se naibii, domnilor! — începu el, sper că ce-o să-mi spuneți îmi răsplătește osteneala; altfel nu v-aș ierta niciodată că m-ați chemat în loc să-mi dați pace să mă odihnesc după o noapte petrecută cu luatul și cu dărâmatul unui bastion. Ce păcat că nu erați acolo! A fost luptă, nu glumă!

— Eram în altă parte, unde tot așa, n-a fost deloc ușor! răspunse Porthos, adâncindu-și cuta obișnuită a mustății.

— Sst! făcu Athos.

— Măi, măi! făcu și d'Artagnan, pricepând tâlcul ușoarei încruntări a mușchetarului. Pare-se că e rost de ceva noutăți pe aici!

— Aramis, — vorbi Athos, — alaltăieri ai prânzit la hanul lui Parpailot. Așa e?

— Da.

— Cum e acolo?

— Eu am mâncat prost. Alaltăieri era zi de post și ei n-aveau decât de dulce.

— Cum! — se miră Athos, — într-un port la mare nu se găsește pește?

— Ei zic, lămuri Aramis aplecându-și din nou ochii asupra cucernicelor file, — că digul pe care cardinalul a pus să-l zidească gonește peștele în larg.

— Dar nu asta întrebam eu, Aramis, — stărui Athos — voiam să știu dacă te-ai putut mișca în voie și dacă nu te-a plictisit nimeni?

— Pe cât mi-amintesc, n-au picat prea mulți nepoftiți da, e drept, cu privire la ceea ce gândești, Athos, o să ne simțim destul de bine la “Parpaillot”.

— Haidem așadar la “Parpaillot”, — hotărî Athos, aici zidurile sunt ca foaia de hârtie.

Deprins cu apucăturile prietenului, d’Artagnan, care ghicea numai după o vorbă, după o mișcare sau după un semn de-al lui, că nu era vreme de glumit, îl luă de braț pe Athos și ieși cu el, fără să spună nici un cuvânt; Porthos îi urmă, sporovăind cu Aramis.

Pe drum îl întâlniră pe Grimaud; Athos îi făcu semn să se apropie și, ca de obicei, Grimaud ascultă în tăcere; sărmanul de el, se dezvățase aproape să vorbească.

Ajunseră la birtul lui Parpaillot; era șapte dimineața și tocmai începuse să se lumineze de ziuă; prietenii porunciră să li se aducă de mâncare și intrară într-o sală unde, după spusese hangiului, puteau sta în tihnă.

Din nefericire însă, ora nu era bine aleasă pentru o consfătuire tainică; sunase tocmai deșteptarea; fiecare căuta să se dezmeticească, și, pentru a se feri de umezeala dimineții, venea să tragă o dușcă la birt: dragoni, mercenari elvețieni, soldați din gardă, mușchetari, călăreți din oastea regală se perindau cu o grabă care trebuie să-i fi priit hangiului, dar care strica socotelile celor patru prieteni. Plictisiți, răspundeau în silă la salutul, la binețele și la flecărelile tovarășilor de arme.

— Parcă văd că ne alegem cu o încăierare, — mormăi Athos, — și acum nu prea avem nevoie de așa ceva. D’Artagnan, spune-ne cum ți-ai petrecut noaptea și pe urmă ți-o povestim și noi pe a noastră.

— Într-adevăr, — se amestecă în vorbă un călăreț din gardă, abia ținându-se pe picioare și în mână cu un pahar de rachiu, din care sorbea pe îndelete, — într-adevăr, domnilor, azi noapte dumneavoastră erați prin tranșee și pare-mi-se că v-au cam dat de furcă cei din La Rochelle.

D'Artagnan privi pe Athos, ca să prindă dacă să răspundă sau nu guralivului nepoftit.

— Nu-l auzi pe domnul de Busigny care-ți face cinstea să-ți vorbească? grăi Athos. Istorisește ce s-a întâmplat astă-noapte, căci domnii aceștia doresc să afle amănunte.

— Voi n-ați luat un pastion? se bâlbâi un mercenar elvețian care bea rom cu paharul de bere.

— Da, domnule — răspunse d'Artagnan înclinându-se, — am avut această cinste: ba chiar am strecurat sub unul din metereze, poate că ați și auzit, un butoi cu pulbere; explozia a făcut o spărtură destul de frumușică; nu mai spun că bastionul nefiind nici de azi, nici de ieri, toată zidăria s-a cam zdruncinat din temelii.

— Despre ce bastion e vorba? întrebă un dragon care ținea înfiptă în sabie o găscă gata s-o frigă.

— Bastionul Saint-Gervais, dindărătul căruia ceilalți îi hărțuiau mereu pe ai noștri, răspunse d'Artagnan.

— Și a fost luptă mare?

— Da, mare: noi am pierdut cinci oameni, iar ei opt sau zece.

— Ei, trăția tracului! exclamă elvețianul care, cu toată bogata colecție de înjurături a graiului german, luase obiceiul să injure pe franțuzește.

— S-ar putea să trimită pionieri, chiar acum de dimineață, ca să dreagă bastionul, zise călărețul din garda regală.

— Da, s-ar putea, încuviință d'Artagnan.

— Domnilor, — propuse Athos, — hai să facem o prinsoare.

— Ta! ta! Un prinsor! se bucură elvețianul.

— Ce fel de prinsoare? întrebă și călărețul.

— Așteptați o clipă, — îi rugă dragonul, punându-și sabia în chip de frigare deasupra celor două grătare mari de fier, ce sprijineau jarul căminului, — vin și eu. Păcătoșenia ta de hangiu! Repede o străchioară ca să nu pierd nici o picătură din osânda acestei neprețuite zburătoare.

— Așa, așa, — bâigui elvețianul, — grasim de la gîsc foarte pun cu tulceaț.

— Haideți, zâmbi dragonul. Acum, prinsoarea! Te ascultăm, domnule Athos.

— Da, s-auzim prinsoarea! rosti și călărețul din garda regală.

— Ei bine, domnule de Busigny, mă prind cu dumneata, că cei trei tovarăși ai mei, domnii Porthos, Aramis și d'Artagnan vor prânzi împreună cu mine în bastionul Saint-Gervais și că vom rămâne acolo vreme de o oră, cu ceasul în mână, orice-ar face dușmanul ca să ne gonească.

Porthos și Aramis se priviră unul pe altul. Începeau să priceapă.

— Ascultă, — șopti d'Artagnan la urechea lui Athos, — ne duci la moarte pe nerăsuflăte.

— Dacă nu ne ducem, ne omoară și mai pe nerăsuflăte, răspunse Athos.

— Pe legea mea, domnilor, se învoi Porthos răsturnându-se pe scaun și răsucindu-și mustața, — minunată prinsoare!

— De aceea o și primesc, — rosti domnul de Busigny, — dar acum să vedem pe ce-o facem.

— Dumneavoastră sunteți patru, domnilor, — urmă Athos, — iar noi suntem tot patru; ce ziceți de un prânz pe cinste pentru opt tacâmuri, l-ați primi oare?

— De minune, încuviință domnul de Busigny.

— Foarte bine, se învoi dragonul.

— Asta pun la mine, zise și elvețianul.

Cel de-al patrulea ascultător, care până atunci tăcuse chitic, făcu semn cu capul că încuviințează propunerea.

— Prânzul domnilor e gata, vesti hangiul.

— Atunci, adu-l aici, porunci Athos.

Hangiul dădu ascultare poruncii. Athos chemă pe Grimaud și, arătându-i un paner mare ce adăsta într-un ungher, îi făcu semn să învelească în ștergare fripturile aduse.

Grimaud înțelese îndată că era vorba de un prânz în aer liber, aduse panerul, înfășură mâncarea, adăugă sticlele și luă coșul sub braț.

— Dar unde o să mâncați mâncarea mea? se miră hangiul.

— Ce-ți pasă, — răspunse Athos, — de vreme ce-ți plătim?

Și-i aruncă regește, doi pistoli pe masă.

— Să vă dau rest, domnule ofițer? întrebă hangiul.

— Nu, mai pune două sticle de șampanie și ce-ți rămâne va fi pentru ștergare.

Hangiul nu făcea treabă atât de bună cum crezuse la început, dar se despăgubi strecurând celor patru oaspeți două sticle de vin de Anjou în loc de două sticle de șampanie.

— Domnule de Busigny, vreți să vă puneți ceasul după al meu, sau îmi dați voie să-mi pun eu ceasul după al dumneavoastră?

— Firește, domnule! — răspunse călărețul scoțând din buzunar un foarte frumos ceasornic împresurat cu diamante, — este șapte și jumătate.

— Șapte și treizeci și cinci de minute, — spuse Athos, — vom ști deci că al nostru merge cu cinci minute înaintea ceasului dumneavoastră, domnule.

Și salutând oaspeții încremeniți de uimire, cei patru tineri se îndreptară spre bastionul Saint-Gervais, urmați de Grimaud, care ducea coșul, fără să știe încotro merge, căci deprins să asculte orbește, nici nu i-ar fi trecut măcar prin gând să întrebe.

Câtă vreme n-au ieșit din cuprinsul taberei, cei patru prieteni nu schimbă între ei nici un cuvânt; de altfel, se țineau scai de ei curioșii, care, aflând de prinsoarea făcută, voiau să vadă ce o să se întâmple. Odată trecuți însă de brâul întăririlor, când dădură de câmp deschis, d'Artagnan, care n-avea habar despre ce era vorba, socoti că venise vremea să ceară o lămurire.

— Și acum, dragă Athos. — începu el, — spune-mi te rog și mie unde mergem.

— Știi bine, — răspunse Athos, — că ne ducem la fort.

— Și ce facem acolo?

— Știi bine că ne ducem să luăm prânzul.

— Dar de ce n-am luat prânzul la "Parpailot"?

— Fiindcă avem de vorbit lucruri de seamă și acolo nu putem vorbi în tihnă nici cinci minute, cu toți nepoftiții care foiesc, salută, intră în vorbă... Dincolo, măcar, — urmă Athos, arătând spre metereze, — dincolo n-o să ne mai pice nimeni pe cap.

— Mi se pare, — grăi d'Artagnan, cu acea cumișenie care la el se îmbina atât de firesc și de armonios cu o neasemuită vitejie, — mi se pare că

pentru asta am fi putut găsi un loc mai ferit pe dâmburile nisipoase de pe țarm.

— Unde am fi fost văzuți toți patru împreună, așa că după un sfert de ceas cardinalul ar fi aflat prin iscoadele lui că ținem sfat.

— Da, — grăi Aramis, Athos are dreptate! *Animadvertuntuntur in desertis.*

— Un deșert n-ar fi fost rău deloc, — adăugă Porthos, — dar vorba e: unde să-l găsești?

— Nu e deșert unde o pasăre să nu-ți poată trece pe deasupra capului, unde un pește să nu poată sări din apă, unde un iepure să n-o poată zbughi din vizuină și cred că nu-i pasăre, pește, iepure, care să nu fi ajuns iscoada cardinalului. Atunci, mai bine să ne ținem de hotărârea noastră de la care de altfel nu ne mai putem abate, fără să ne crape obrazul de rușine. Am făcut o prinsoare, adică o prinsoare la care nu ne gândisem și desfid pe oricine să ghicească adevăratul tâlc; ca să câștigăm prinsoarea trebuie să rămânem un ceas în bastion. Sau o să fim atacați, sau n-o să fim. Dacă nu suntem, atunci o să avem vreme să stăm de vorbă și n-o să ne audă nimeni, căci vă spun eu, meterezele astea n-au urechi. Dacă suntem atacați, tot o să vorbim de treburile noastre, și mai mult, prin faptul că ne apărăm, câștigăm și faimă. Vedeți că oricum ar fi noi tot suntem în folos.

— Așa e, — răspunse d'Artagnan, — dar fără doar și poate n-o să scăpăm nici de gloanțe.

— Ei! dragul meu, — urmă Athos — știi bine că gloanțele cele mai afurisite nu sunt ale dușmanului.

— Dar eu cred că pentru asemenea ispravă ar fi trebuit să ne luăm măcar flintele.

— Ești un nerod, prietene Porthos; de ce să ne încercăm cu o povară zadarnică?

— Eu nu găsesc zadarnic să ai în fața vrăjmașului o flintă de calibru ca lumea, cu douăsprezece cartușe și pulberea de cuviință.

— Așa e, — recunosc Athos, — dar n-ai auzit ce-a spus d'Artagnan?

— Ce-a spus d'Artagnan? întrebă Porthos.

— D'Artagnan a spus că în timpul atacului de astă-noapte, au fost opt sau zece morți dintr-ai noștri și tot atâția din ceilalți.

— Și-apoi?

— Dar n-au avut încă vreme să-i despoaie, așa e? Deocamdată trebuiau să facă altele mai grabnice.

— Atunci?

— Atunci vom găsi flintele lor, cornurile cu pulbere și cartușele: în loc de patru flinte și de douăsprezece gloanțe, vom avea ca la cincisprezece puști și ca la o sută de gloanțe.

— O, Athos! — făcu Aramis, — ai într-adevăr un cap de seamă!

Porthos își înclină fruntea în semn de încuviințare.

Numai d'Artagnan părea a cugeta altfel.

Fără îndoială, Grimaud împărtășea îndoielile acestuia, căci văzând că cei patru prieteni înaintau mereu înspre metereze, lucru de care până atunci se îndoise, își trase stăpânul de pulpană.

— Unde mergem? întrebă el prin semne.

Athos îi arată bastionul.

— Dar, — urmă în același fel de grai tăcutul Grimaud, — o să ne lăsăm pielea acolo.

Athos își înălță privirea și brațul spre cer.

Grimaud lăsă panerul la pământ și se așeză alături, clătinând din cap.

Athos scoase din cingătoare un pistol, îl cercetă de aproape și, după ce-i pregăti încărcătura, apropie țeava de urechea lui Grimaud.

Într-o clipă, Grimaud se și trezi în picioare ca împins de un arc.

Celalalt îi făcu semn să-și ia panerul și s-o pornească mai departe.

Grimaud ascultă orbește.

Singurul folos pe care-l trăsesese de pe urma acestei pantomime de o clipă era că din ariergardă trecuse în avangardă.

Ajunși la poalele bastionului, cei patru prieteni își întoarseră privirea:

Peste trei sute de soldați din toate armele se învâlmășeau la poarta taberei, iar printre cei înghesuți unul lângă altul, se aflau domnul de Busigny, dragonul, elvețianul și cel de al patrulea care luase parte la prinsoare.

Athos își scoase pălăria, o puse în vârful spadei și o flutură în aer.

Toți ceilalți îi răspunseră, însoțindu-și salutul cu un asurzitor “ura”, ce străbătea până la ei.

După aceea, câteșipatru se făcură nevăzuți în cuprinsul bastionului, unde Grimaud le-o și luase înainte.

Capitolul XVII. Sfatul mușchetarilor

După cum bănuise Athos, în bastion nu se aflau decât vreo doisprezece morți, atât francezi, cât și băștinași de-ai orașului.

— Domnilor, — vorbi Athos care se socotea căpetenia acestei isprăvi, — în vreme ce Grimaud pune masa, noi să strângem puștile și cartușele; de altfel, putem totodată sta și de vorbă. Domnii aceștia, — adăugă el arătând spre morți, — nu trag cu urechea.

— Am putea să-i aruncăm în șanț, — spuse Porthos, — bineînțeles după ce ne vom fi încredințat că n-au nimic în buzunare.

— Da, — răspunse Athos, — asta-i treaba lui Grimaud.

— Bine! Să-i scotocească atunci Grimaud și să-i arunce peste ziduri.

— Ferească sfântul, — se împotrivi Athos. — ar putea să ne fie de folos.

— Morții ăștia? Să ne folosească? se mira Porthos. Ia mai las-o! Îți pierzi mințile, prietene!

— “Nu judeca pripit”, — glăsuiesc Evanghelia și domnul cardinal, — răspunse Athos; ia spuneți, câte puști, domnilor?

— Douăsprezece, răspunse Aramis.

— Câte focuri de tras?

— Vreo sută.

— Adică tocmai câte ne trebuie; ia să încercăm armele.

Cei patru mușchetari se puseră pe treabă. Pe când sfârșeau de încărcat cea din urmă pușcă, Grimaud le făcu semn că masa era gata.

Athos răspunse tot printr-un semn că e mulțumit și-i arătă lui Grimaud un fel de gheretă, iar Grimaud

înțelese îndată că trebuia să facă de strajă. Pentru a-i îndulci însă plictiseala veghei, Athos îi îngădui să ia cu el o pâine, două costițe și o sticlă cu vin.

— Vă rog, la masă, îi pofti Athos.

Cei patru prieteni se așezară pe jos, cu picioarele cruciș sub ei, asemenea unor turci sau unor croitori.

— Și acum, când nu-ți mai e teamă că te poate auzi cineva, sper că ne vei împărtăși taina, începu d'Artagnan.

— Iar eu sper, domnilor, să ne putem bucura de o petrecere plăcută și totodată de faimă, răspunse Athos. V-am poftit la o plimbare încântătoare; iată un prânz cât se poate de gustos și, pe deasupra, colo, cinci sute de oameni, după cum puteți vedea și dumneavoastră prin ochitoarele din ziduri, oameni care ne iau drept nebuni sau drept eroi, două specii de nerozi destul de asemănătoare între ele.

— Dar cu taina cum rămâne? întrebă d'Artagnan.

— Taina — lămuri Athos, — e că aseară am văzut-o pe Milady.

D'Artagnan ducea tocmai paharul la gură, dar la numele de Milady, mâna îi tremură atât de tare, încât îl puse pe pământ, de teamă să nu-l verse.

— Ți-ai văzut soț...

— Ssst! — îl opri Athos, — uiți, dragul meu că acești domni nu cunosc ca dumneata taina chestiunilor mele familiale. Da, am văzut-o pe Milady.

— Unde? întrebă d'Artagnan.

— Cam la vreo două leghe de aici, la hanul "Porumbarul Roșu".

— Atunci sunt pierdut, murmură d'Artagnan.

— Nu, nu încă de tot, — urmă Athos, — căci la ora asta Milady trebuie să fi părăsit coastele Franței.

D'Artagnan răsufă ușurat.

— Dar, la urma urmelor — întrebă Porthos, — cine e această doamnă?

— O femeie încântătoare, — răspunse Athos — sorbind pe îndelete un pahar de vin spumos. Ticăloșenia lui de hangiu! În loc de șampanie ne dă vin de Anjou și crede că o să ne păcălească pe noi! Da, o femeie încântătoare,— urmă el, — care a fost drăguță cu prietenul nostru d'Artagnan și căreia el i-a făcut nu știu ce poznă, iar ea și-a pus în cap să se răzbune, punând acum o lună să-l omoare cu focuri de flintă, încercând acum opt zile să-l otrăvească și cerându-i ieri cardinalului, capul.

— Ce spui! Cerând capul meu cardinalului? strigă d'Artagnan, galben la față de groază.

— E adevărul adevărat, ca-n sfânta Evanghelie! întări Porthos. L-am auzit cu amândouă urechile.

— Și eu la fel, adăugă Aramis.

— Atunci, — urmă d'Artagnan, lăsând să-i cadă deznădăjduit brațul, — degeaba mai lupt; nu-mi rămâne decât să-mi zbor creierii și să isprăvesc cu toate.

— E ultima prostie pe care trebuie s-o faci, — sfătui Athos, — căci e singura fără de leac.

— Dar cum să scap teafăr, cu asemenea dușmani? Întâi necunoscutul din Meung; pe urmă de Wardes, căruia i-am dat trei lovituri de spadă, pe urmă Milady, căreia i-am descoperit taina și, în sfârșit, cardinalul, căruia i-am zădărnicit răzbunarea.

— Foarte bine, — socoti Athos, — toți la un loc nu fac decât patru și noi suntem tot patru, adică unul contra unul. Drace! Dacă ne-am lua după semnele pe care ni le face Grimaud, o să dăm chiar acum de ceva mai mulți. Ce e, Grimaud? întrebă Athos. Dat fiind

împrejurările neprielnice, îți dau voie să vorbești, prietene, dar te rog scurt, scurt de tot. Ce vezi acolo?

— O gloată.

— Cam câți oameni?

— Douăzeci.

— Ce fel de oameni?

— Șaisprezece pionieri și patru soldați.

— La câți pași de noi?

— La cinci sute de pași.

— Bun, mai avem vreme să sfârșim găina și să bem un pahar de vin în sănătatea ta, d'Artagnan.

— În sănătatea ta! glăsură Porthos și Aramis.

— Atunci în sănătatea mea! Deși nu prea cred că urările voastre mi-ar putea folosi la cine știe ce.

— Ei aș! făcu Athos. Alah e mare, cum zic credincioșii lui Mahomed, și viitorul e în mâinile lui.

Sorbind apoi până în fund paharul pe care-l puse jos, lângă el, Athos se ridică agale, luă cea dintâi pușcă ce-i căzu la îndemână și se apropie de o ochitoare în zid.

Porthos, Aramis și d'Artagnan îi urmară pilda. Cât privește pe Grimaud, i se dădu poruncă să stea îndărătul celor patru prieteni și să le încarce mereu armele.

După câteva minute văzură ivindu-se gloata; mergea de-a lungul unui soi de șanț, care făcea legătura între bastion și oraș,

— La dracu! — bombăni Athos, — de ce ne-om fi lăsat baltă masa pentru douăzeci de caraghioși cu cazmale, târnăcoape și sape? Dacă le-ar fi făcut semn Grimaud să plece, sunt încredințat că ne-ar fi dat pace.

— Mă îndoiesc, — adăugă d'Artagnan, — văd că vin foarte hotărâți înapoi. De astfel, împreună cu

lucrătorii mai sunt și patru soldați și un brigadier înarmați cu flinte.

— Fiindcă nu ne-au văzut încă, răspunse Athos, și mi-e silă să trag în niște prăpădiți de târgoveți.

— Prost popă, — mormăi Porthos, — cel de-i e milă de eretici.

— Într-adevăr, — spuse Athos, — Aramis are dreptate, mă duc să le vorbesc.

— Ce dracu vrei să faci? se mira d'Artagnan. Au să te împuște, dragul meu!

Fără să ia în seamă povața, Athos se urcă pe colțul de zid desprins, ținând pușca într-o mână și pălăria în cealaltă.

— Domnilor, — le spuse, salutând curtenitor pe soldații și lucrătorii care, uimiți că-l vedeau acolo, se opriseră la vreo cincizeci de pași de metereze, — domnilor, câțiva prieteni și cu mine ne luăm tocmai prânzul între aceste ziduri. Știți că nu-i nimic mai neplăcut decât să te scoale de la masă, așa că vă rugăm, dacă aveți aici treabă neapărat, așteptați întâi să sfârșim de mâncat și întoarceți-vă mai târziu; afară doar dacă nu vă prinde mântuitoarea poftă de a părăsi lagărul răzvrătiților și de a veni să beți cu noi în sănătatea regelui Franței.

— Ia seama, Athos! — strigă d'Artagnan, — nu vezi că te ochesc?

— Ba da, ba da, — răspunse Athos, — dar sunt târgoveți care trag alandala și n-or să mă nimerească.

Într-adevăr, în aceeași clipă, patru împușcături detunară, iar gloanțele zburară în jurul lui Athos, fără ca vreunul să-l atingă.

Patru focuri de armă le răspunseră aproape în același timp. Erau însă mai bine țintite decât cele

dintâi. Trei soldați căzură morți pe loc, iar unul dintre muncitori, rănit.

— Grimaud, altă flinta, ceru Athos, tot de pe frântura de zid.

Grimaud împlini pe dată porunca. La rândul lor, cei prieteni își încârcaseră armele; a doua detunătură urmă celei dintâi; brigadierul și doi pionieri căzură morți, ceilalți o luară la sănătoasa.

— Și acum, domnilor, să ieșim de aici.

Avântându-se dincolo de ziduri, cei patru prieteni ajunseră până la câmpul de bătaie, ridicară cele patru flinte ale soldaților, sulița brigadierului și, încredințați că fugarii nu se vor mai opri decât în oraș, se întoarseră îndărăt cu trofeele izbânzii lor.

— Încarcă iar armele, — porunci Athos, — și noi, domnilor, să mâncăm mai departe și să innodăm firul vorbei. Unde am rămas?

— Eu țin minte unde, răspunse d'Artagnan, cu gândul la călătoria pe care Milady trebuia s-o facă.

— Așa, va să zică pleacă în Anglia, spuse Athos.

— Și cu ce scop?

— Cu scopul de a ucide sau de a pune să-l ucidă ducele de Buckingham.

D'Artagnan scăpă un strigăt de uimire și de indignare.

— Ce mișelie! izbucni el.

— Oh! cât despre asta, — urmă Athos, — vă rog să mă credeți că nu prea mă sinchisesc. Și acum, fiindcă ai sfârșit, Grimaud, ia sulița brigadierului nostru, leagă-i un ștergar și înfige-o în vârful bastionului, ca să vadă răzvrătiții ăștia din La Rochelle că au de furcă cu ostași de-ai regelui, cutezători și credincioși!

Fără a rosti un singur cuvânt, Grimaud dădu ascultare poruncii. După câteva clipe, stindardul alb

flutura deasupra capetelor celor patru prieteni, un ropot de aplauze salută ivirea lui: jumătate din tabără înaintase până la linia îngăduită.

— Cum! — făcu d'Artagnan, — spui că nu te sinchisești dacă-l omoară sau pune să-l omoare pe Buckingham? Dar bine, ducele e prietenul nostru.

— Ducele este englez, ducele luptă împotriva noastră; să facă ce-o vrea cu ducele, eu mă sinchiesc de Buckingham la fel ca de o sticlă goală.

Și Athos zvârli ca la cincisprezece pași de el sticla ce o ținea în mână și din care-și turnase ultima picătură în pahar.

— Stai puțin, — zise d'Artagnan, — eu nu pot părăsi așa pe Buckingham; ne dăduse în dar o minune de cai!

— Și mai cu seamă o minune de șei, adăugă Porthos, care și atunci purta la pelerină galonul de la șeaua lui.

— Apoi, — rosti și Aramis, — Dumnezeu vrea îndreptarea și nu moartea păcătosului!

— Amin — încheie Athos, — dar despre asta o să vorbim noi mai târziu, dacă vă face plăcere; în clipele acelea grija cea mare a mea era, și cred că mă vei înțelege, d'Artagnan, era să iau îndărăt de la această femeie un fel de împuternicire în alb pe care o smulsese cardinalului și cu ajutorul căreia trebuie să se descotorosească de tine și poate chiar de noi toți, fără a da nimănui nici o socoteală.

— E dracul pe pământ, muierea asta, se mânie Porthos, întinzându-și farfuria lui Aramis, care tocmai ciopârțea o găină.

— Și hârtia în alb, — întrebă d'Artagnan, — hârtia a rămas în mâinile ei?

— Nu, a trecut în mâinile mele; n-aș putea spune că a fost treabă ușoară, nu, căci aș minți.

— Dragă Athos, — murmură d'Artagnan, — nici nu mai pot număra de câte ori mi-ai salvat viața.

— Așadar, pentru ca să te duci la ea, ne-ai părăsit pe noi, își aminti Aramis.

— Întocmai.

— Și ai la tine scrisoarea cardinalului? întrebă d'Artagnan.

— Iat-o, spuse Athos.

Și scoase din buzunarul tunicii prețioasa hârtie.

D'Artagnan o despătură cu o mână, al cărei tremur nici nu încercă să-l ascundă, și citi:

“Din porunca mea și pentru binele Statului, purtătorul acesteia a făcut ceea ce a făcut.

3 decembrie, 1627.

Richelieu”.

— Într-adevăr, — murmură Aramis, — e o dezlegare în toată legea.

— Trebuie să rupem hârtia, — zise d'Artagnan, căruia i se părea că-și citește singur osânda.

— Dimpotrivă, — sfătui Athos, — trebuie păstrată cu sfințenie și n-aș da hârtia asta nici dacă mi-ar acoperi-o cineva cu aur.

— Și ea ce-o să facă acum? întrebă tânărul.

— Păi, — spuse nepăsător Athos, — va scrie cardinalului că un afurisit de mușchetar, pe nume Athos, i-a smuls cu sila împuternicirea în alb; îl va sfătui în aceeași scrisoare să se descotorosească de el și de cei doi prieteni ai lui, Porthos și Aramis; cardinalul o să-și aducă aminte că i-a tot întâlnit în calea lui și o să pună într-o bună zi să-l aresteze pe d'Artagnan, iar pe urmă, ca să nu-l lase să se plictisească singur, ne va trimite și pe noi să-i ținem de urât la Bastilia.

— Haida de! — sări Porthos, — mi se pare că faci glume cam nesărate, drăguțele.

— Nu glumesc deloc, zise Athos.

— Știi, tu, — își dădu părerea Porthos, — că a suci gâtul acestei afurisite de Milady ar fi un păcat mult mai mic decât a suci gâtul acestor sărmani hughenoți, a căror nelegiuire este că își cântă în franțuzește psalmii pe care noi îi cântăm în latinește?

— Ce zice și preotul? întrebă liniștit Athos.

— Zic că sunt de părerea lui Porthos! răspunse Aramis.

— Darămite eu! adăugă d'Artagnan.

— Noroc că e departe, — urmă Porthos, — căci mărturisesc, m-ar stingheri grozav, dac-ar fi aici.

— Pe mine mă stingherește și când e în Franța și când e în Anglia, întări Athos.

— Pe mine mă stingherește oriunde ar fi, adăugă și d'Artagnan.

— Dar, dacă o aveai în mână, — se încăpățână Porthos, — de ce n-ai înecat-o, de ce n-ai gătit-o, spânzurat-o? Numai morții nu se mai întorc niciodată.

— Așa crezi, Porthos? răspunse mușchetarul, cu un surâs întunecat, pe care numai d'Artagnan îl înțelese.

— Mă bate un gând, zise d'Artagnan.

— Să-l auzim, răspunseră mușchetarii.

— La arme! începu să strige tocmai atunci Grimaud. Tinerii se ridicară în pripă și alergară la puști.

De data asta o mică trupă, alcătuită din douăzeci până la douăzeci și cinci de oameni, înainta spre metereze; dar nu mai erau lucrători, ci soldați din garnizoană.

— Ce-ar fi dacă ne-am întoarce în tabără, sfătui Porthos; pare-mi-se cumpăna prea trage într-o parte.

— Cu neputință, — răspunse Athos, — și din trei pricini: întâia, n-am sfârșit încă masa; a doua, mai avem încă de spus lucruri de seamă; a treia, mai lipsesc zece minute până să se împlinescă ceasul.

— Oricum, — adăugă Aramis, — trebuie să hotărâm un plan de luptă.

— Foarte ușor, — răspunse Athos, — îndată ce dușmanul e în bătaia puștii, deschidem focul; dacă tot înaintează, mai tragem în ei, și tragem mereu câtă vreme avem puști încărcate; dacă pe urmă cei rămași încearcă să ne ia cu asalt, îi lăsăm să coboare până-n șanț și prăvălim peste ei frântura de zid, care nu mai ține decât printr-o minune.

— Bravo! — se bucură Porthos — hotărât lucru, Athos: erai născut să fii general și cardinalul, care se crede grozav de priceput la război, e un moft pe lângă tine.

— Vă rog, domnilor, — povățui Athos, — nici o lovitură în vânt: glonțul și omul: fiecare să-și țintească bine alesul.

— Al meu nu-mi scapă, spuse d'Artagnan.

— Nici al meu, adăugă Porthos.

— Și al meu, idem, întregi Aramis.

— Atunci: foc! porunci Athos.

Patru împușcături; detunară o singură dată, și de căzut, căzură patru oameni.

În vremea asta, toba porni să bată, pe când mica trupă înainta în pas de atac.

Focurile de pușcă se auzeau când și când, dar mereu la fel de bine țintite. Totuși, apărătorii orașului nu-și domoleau pasul alergător, parcă ar fi aflat de slăbiciunea numerică a celorlalți. Încă trei împușcături. Încă doi oameni la pământ. Totuși marșul celor rămași teferi nu încetinea.

Nu ajunseseră la poalele bastionului mai mulți de doisprezece până la cincisprezece oameni; îi întâmpină o ultimă descărcătură de arme, dar fără să-i oprească; săriră în șanț, pregătiți să se cațere pe ziduri.

— Haideți, prieteni, — îi îndemnă Athos, — să sfârșim dintr-o dată cu ei. La zid! La zid!

Ajutați de Grimaud, cei patru prieteni începură să împingă cu patul puștilor colțul mare de zid care se înclină ca luat de vânt și, desprinzându-se din temelie, se prăvăli cu vuiet asurzitor în șanț; se mai auzi și un geamăt prelung, un vălătuc de colb se ridică în văzduh și... atâta tot.

— I-om fi strivit pe toți, chiar pe toți? întrebă Athos.

— S-ar zice, cam așa ceva, răspunse d'Artagnan.

— Nu, — adăugă Porthos, — uite doi sau trei, cum fug șontâc-șontâc...

Într-adevăr, trei-patru din acei nenorociți goneau, plini de noroi și de sânge, pe drumul desfundat, îndreptându-se spre oraș; era tot ce mai rămăsese din mica trupă.

Athos se uită la ceasornic.

— Domnilor, — spuse el, — suntem aici de o oră, așa că am câștigat prinsoarea; dar să ducem jocul până capăt; apoi d'Artagnan nici nu ne-a spus gândul lui.

Cu liniștea-i obișnuită, mușchetarul se așeză pe jos, în fața rămășițelor prânzului.

— Gândul meu? întrebă d'Artagnan.

— Da, spuneai că te bate un gând, răspunse Athos.

— Da, așa e, — își aminti d'Artagnan, — plec în Anglia a doua oară și mă duc de-a dreptul la domnul de Buckingham.

— N-o să faci asta, d'Artagnan, grăi liniștit Athos.

— Și de ce mă rog? N-am mai făcut-o o dată?

— Da, dar în vremea aceea nu eram în război; pe atunci domnul de Buckingham era un aliat, nu un dușman. Ceea ce vrei să faci acum ar fi socotit drept trădare.

D'Artagnan înțelese puterea acestei judecăți și tăcu.

— Dar, — vorbi Porthos, — uite că mă bate și pe mine un gând.

— Tăcere, s-auzim gândul domnului Porthos, spuse Aramis.

— Cer un concediu domnului de Tréville dintr-o pricină oarecare, pe care o s-o găsiți voi. Eu nu sunt tare în pricini de-astea. Milady nu mă cunoaște, mă apropii de ea, fără ca ei să-i fie teamă de mine și, cum dau de frumoasă, o și sugrum.

— Uite, — mărturisi Athos, — nu-s nici eu prea departe de gândul lui Porthos.

— Ei, asta-i! — se încruntă Aramis, — să ucizi o femeie! Eu cred că mie-mi trece prin minte gândul cel mai bun.

— Să-l auzim, Aramis! îl îndemnă Athos, care-l prețuia pe tânărul mușchetar.

— Trebuie s-o înștiințăm pe regină.

— Da, da, așa e, — spuseră într-un glas Porthos și d'Artagnan, — cred că suntem pe calea bună.

— S-o înștiințăm pe regină! vorbi Athos. Dar cum? Avem noi cunoștințe la curte? Putem noi trimite pe cineva la Paris, fără să se afle în tabără? De aici până la Paris sunt o sută patruzeci de leghe; nici n-o să fie scrisoarea noastră la Angers și noi o să zăcem la închisoare, câteșipatru.

— Cât privește ce trebuie făcut ca scrisoarea să ajungă în mâinile maiestății sale, — stăruia Aramis îmbujorându-se, — o iau asupra mea; cunosc la Tours pe cineva îndemânatic...

Aramis se opri, văzând că Athos zâmbește.

— Ce zici, Athos, ești împotriva? întrebă d'Artagnan

— Nu chiar împotriva, — răspunse Athos, — voiam numai să-i spun lui Aramis că el nu poate părăsi tabăra; că nu ne putem bizui pe nimeni în afară de noi; că două ceasuri după ce trimisul nostru va fi plecat, toți călugării capușini, toți zbirii poliției, toate slugile cardinalului vor ști pe dinafară scrisoarea dumitale și că vei fi arestat și dumneata, și îndemânatica dumitale cunoștință.

— Fără să mai pomenim, — adăugă Porthos, — că regina va scăpa pe domnul de Buckingham, fără să ne scape și pe noi ceilalți.

— Ceea ce spune Porthos e lucru cu judecată, domnilor, încuviință d'Artagnan.

— Ia te uită! Ce s-o fi petrecând în oraș? întrebă Athos.

— Se dă alarma.

Cei patru prieteni ascultară și, într-adevăr, bătaia tobelor ajunse până la ei.

— Veți vedea că vor trimite împotriva noastră un regiment întreg, urmă Athos.

— Cred că n-o să vă puneți mintea cu un regiment întreg! spuse Porthos.

— De ce nu? — făcu mușchetarul, — eu sunt gata la orice și aș ține piept și unei oștiri, dacă ne-am fi gândit să mai luăm încă o duzină de sticle.

— Știți că toba se aude din ce în ce mai aproape, adăugă d'Artagnan.

— Las-o să se apropie, — răspunse Athos, — de aici până în oraș se face cam un sfert de ceas, va să zică la fel din oraș până aici. Avem mai multă vreme decât ne trebuie ca să le punem toate la cale; dacă plecăm de aici n-o să găsim niciodată un loc atât de potrivit. Și

iată, domnilor, tocmai acum îmi vine în minte ce trebuie să facem.

— Vorbește!

— Lăsați-mă să-i spun întâi lui Grimaud ce trebuie să facă numaidecât.

Athos își chemă cu un semn valetul.

— Grimaud, — începu el, arătându-i morții ce zăceau împrejur, — îi vei lua pe toți domnii aceștia, îi vei sprijini de zid, le vei pune pălăria în cap și pușca în mână.

— Înțeleptule! — se minună d'Artagnan, — te înțeleg.

— Înțelegi? întrebă Porthos.

— Dar tu, Grimaud, ai înțeles? întrebă Aramis.

Grimaud încuviință din cap.

— Asta-i tot ce trebuie, — adăugă Athos, — și acum să ne întoarcem la propunerea mea.

— Dar aș vrea să înțeleg și eu, zise Porthos.

— De prisos.

— Da, da, propunerea lui Athos! centră într-un glas d'Artagnan și Aramis.

— Această Milady, această muiere, această ticăloasă, această împielită are un cumnat, dacă mi-aduc bine aminte ce mi-a spus odată d'Artagnan.

— Da, îl cunosc de multă vreme și, după cât îmi pare, nu prea moare după cumnată-sa.

— Asta nu-i deloc rău, și dac-ar urî-o ar fi mai bine încă.

— Atunci, ne-ar merge și nouă în plin.

— Totuși, — stărui Porthos, — aș vrea să înțeleg și eu ce face Grimaud.

— Tăcere, Porthos, îi spuse Aramis.

— Cum îl cheamă pe acest cumnat?

— Lordul de Winter.

— Și acum unde e el?

— Când s-a zvonit că va fi război, a și plecat la Londra.

— Iată! El e omul care ne trebuie, — urmă Athos, — cel mai nimerit pentru noi; îi vom aduce la cunoștință că cumnata lui se pregătește să omoare pe cineva, și-l vom ruga să n-o piardă din ochi. Trebuie să fie și la Londra un așezământ de soiul *Micilor Magdalene*, sau al *Fetelor pocăite*³⁶; o vâra acolo pe cumnată-sa și noi trăim aici liniștiți.

— Da, — răspuse d'Artagnan, — până ce iese de acolo.

— Zău, ceri prea mult, d'Artagnan — îl muștră Athos, — ți-am dat și eu tot ce-am avut și să știi că am ajuns la fundul sacului.

— Eu cred că cel mai bun lucru ar fi să înștiințăm în același timp pe regină și pe lordul de Winter, vorbi Aramis.

— Bine, dar prin cine să trimitem scrisorile la Tours și la Londra?

— Pentru Bazin mă pun chezaș, zise Aramis.

— Și eu pentru Planchet, încredință d'Artagnan.

— Într-adevăr, — adăugă Porthos,— dacă noi nu putem părăsi tabăra, în schimb valeții noștri pot s-o facă.

— Firește, — încuviință Aramis, — scriem chiar azi scrisorile, le dăm valeților bani și ei pleacă.

— Le dăm bani? întrebă Athos. De unde? Dumneata ai bani?

Cei patru prieteni se uitară unul la altul și un nor trecu pe frunțile înseninate o clipă.

³⁶ Închisori corecționale pentru femeile de moravuri ușoare; la început, așezăminte de reeducare, conduse de călugărițe.

— Luați seama! — strigă d'Artagnan, — văd puncte negre și puncte roșii care foiesc în zare: vorbeai de un regiment, Athos: e o oștire întreagă!

— Pe legea mea, așa e! încuviință Athos. Ia te uită la șireții care înaintau, fără surle nici trompete. Măi, măi! Gata, Grimaud?

Grimaud făcu semn că era gata și arătă o duzină de morți așezați în felurite chipuri mișcător de firești: unii stând smirnă, alții pregătindu-se să ochească și, în sfârșit, alții cu spada.

— Bravo, — se bucură Athos, — strașnică revărsare de imaginație!

— Oricum ar fi, — zise Porthos, — dar aș vrea să înțeleg și eu...

— Întâi să ne cărăbănim de aici, — răspunse d'Artagnan, — pe urmă o să înțelegi și tu.

— O clipă, domnilor, o clipă! Să-i dăm răgaz lui Grimaud să strângă masa.

— Ia priviți, — adăugă Aramis, — punctele negre și punctele roșii cresc văzând cu ochii; eu sunt de părerea lui d'Artagnan: cred că n-avem vreme de pierdut și că trebuie să ne întoarcem în tabără.

— Pe legea mea, — zise Athos, — nu mai am nimic împotriva retragerii: prinsoarea noastră e pentru un ceas și noi am stat un ceas și jumătate. Nimic de spus; să plecăm, domnilor, să plecăm!

Grimaud o și luase înainte cu panerul și rămășițele merindelor.

Cei patru prieteni ieșiră în urma lui și făcură vreo zece pași.

— Ei! — strigă deodată Athos, dar ce dracu facem domnilor?

— Ai uitat ceva? întrebă Aramis.

— La naiba, stindardul! Nu trebuie să lași un stindard în mâinile dușmanului, nici dacă stindardul ăsta e doar un ștergar.

Și repezindu-se îndărăt în bastion, Athos se cățăără și luă flamura; dar cum soldații localnici erau doar la o bătaie de pușcă depărtare, se porniră să deschidă foc aprig asupra voinicului care simțea parcă o bucurie să înfrunte moartea.

S-ar fi zis că Athos era vrăjit: gloanțele treceau șuierând împrejur și nici unul nu-l nimerea.

Athos flutură drapelul, întorcând spatele ostașilor din garnizoana orașului și salutând pe cei din tabără. Din amândouă părțile porniră strigăte puternice: dintr-o parte, strigăte mânioase, din cealaltă, strigăte înflăcărate.

A doua detunătură urmă celei dintâi și trei gloanțe găurind ștergarul, îl schimbă într-un adevărat stindard. Se auzea întreaga tabără urlând:

— Coboară, coboară!

Athos coborî; prietenii, care-l așteptau îngrijorați, se bucurară văzându-l că sosește teafăr.

— Haide, Athos, haide, — sfătuia d'Artagnan, — s-o luăm la picior, mai repede, mai repede; acum când am găsit tot, afară de bani, ar fi o nerozie dacă ne-ar omorî.

Dar Athos umbla mereu la fel de netulburat, cu toate povețele prietenilor care, văzând că orice sfat era zadarnic, își potriviră pasul după al lui.

Grimaud și panerul o luaseră frumușel înainte, încât și unul și altul erau în afară de bătaia focului.

După câteva clipe se auzi pârâitul unor împușcături îndrăcite.

— Ce-i asta? — întrebă Porthos, — și în cine trag? Nu aud șuierând gloanțe și nici nu văd pe nimeni.

— Trag în morții noștri, răspunse Athos.

— Dar morții noștri n-or să răspundă.

— Întocmai; atunci o să creadă că-i o capcană, o să țină sfat, o să trimită un sol și când și-or da seama de glumă, noi o să fim în afară de pericol. Iată de ce n-are nici o noimă să căpătăm o aprindere de plămâni din alergătură.

— Ei, acum înțeleg și eu, spuse Porthos, încântat.

— În sfârșit! răspunse Athos, ridicând din umeri.

În vremea asta cu ochii la cei patru prieteni care nu-și ieșeau din pas, francezii din tabără strigau cât puteau de bucurie.

În sfârșit, alt rând de împușcături detunară și de astă dată gloanțele se turtiră de pietrișul din calea celor patru prieteni, şuierându-le a moarte pe la urechi. Băștinașii pătrunseseră în sfârșit înăuntrul meterezelor.

— Ce oameni nepricepuți! grăi Athos. Câți am ucis? Doisprezece?

— Poate chiar cincisprezece.

— Câți am strivit?

— Opt sau zece.

— Și în schimb la noi nici o zgârietură! Ba nu! Ce-ai la mână, d'Artagnan? Îți curge sânge?

— Nu-i nimic, răspunse d'Artagnan.

— Un glonte rătăcit?

— Nici măcar atât.

— Atunci ce e?

După cum am mai spus, Athos îl iubea pe d'Artagnan ca pe un fiu și cu toată firea lui închisă și neînduplecată, avea pentru tânărul nostru o grijă părintească.

— O zgârietură — lămuri d'Artagnan, — mi-am prins degetele între două pietre: a zidului și a inelului, așa că mi s-a jupuit pielea.

— Vezi ce înseamnă să ai diamante, jupâne, spuse disprețuitor Athos.

— Ia te uită! se minună Porthos. Va să zică se găsește undeva un diamant și pentru ce, drace, dacă se găsește un diamant, noi ne plângem că n-avem bani?

— De, cam așa ceva! murmură Aramis.

— Bravo, Porthos, de data asta iată un gând bun.

— Fără îndoială, — răspunse Porthos umflându-se în pene la auzul laudei lui Athos, — și fiindcă se găsește un diamant, hai să-l vindem.

— Dar, — spuse d'Artagnan, — acest diamant este diamantul reginei.

— Cu atât mai de înțeles, — stărui Athos — nu-i nimic mai firesc decât ca regina să-l scape pe domnul Buckingham, iubitul ei, și apoi nimic nu e mai drept decât ca regina să ne scape și pe noi, prietenii ei: așadar vindem diamantul. Ce crede în privința asta cuvioșia sa? Nu cer părerea lui Porthos, căci o știm dinainte.

— Socot — spuse Aramis, îmbujorându-se, — că neavând inelul de la vreo iubită, adică nefiindu-i o amintire de dragoste, d'Artagnan poate să-l vândă.

— Dragul meu, vorbești parcă ai fi întruchiparea teologiei. Așadar, părerea dumitale...

— Să vândă diamantul, răspunse Aramis.

— Foarte bine! — primi vesel d'Artagnan. — să vindem deci diamantul și să nu-l mai pomenim.

Împuşcăturile nu conteneau, dar prietenii erau în afară de bătaia flintelor, iar cei din bastion nu mai trăgeau decât pentru o împăcare sufletească.

— Zău, era și vremea să-i vină gândul lui Porthos: iată-ne ajunși în tabără. Așadar, domnilor, nici nu cuvânt mai mult în chestiunea asta. Sunt toți cu ochii pe noi, ne ies înainte, o să ne ridice pe sus.

Într-adevăr, după cum am mai spus, întreaga tabără fremăta. Peste două mii de oameni luaseră parte ca la un spectacol la izbutita năzdrăvănie a celor patru prieteni, năzdrăvănie a cărei adevărată noimă n-o bănuia nici pe departe nimeni. Nu se auzeau decât strigăte de: Trăiască ostașii gărzii! Trăiască mușchetarii! Domnul de Busigny venise cel dintâi, ca să strângă mâna lui Athos și să recunoască singur că pierduse prinsoarea. Dragonul și elvețianul mergeau în urma lui, iar toți ceilalți în urma dragonului și a elvețianului. Pretutindeni felicitări, strângeri de mână, îmbrățișări fără sfârșit și râsete necurmăte pe seama localnicilor; vălmășagul era în cele din urmă atât de mare, încât domnul cardinal, bănuind cine știe ce răzvrătire, trimise pe căpitanul gărzii sale, La Houdinière, să vadă ce se petrecea.

Isprava a fost povestită solului cu toate înfloriturile avântului dezlănțuit.

— Ei, ce e? întrebă cardinalul pe La Houdinière.

— Iată, monseniore, — desluși acesta, — trei mușchetari și un soldat din gardă au făcut prinsoare cu domnul de Busigny că se vor duce să ia masa înăuntrul bastionului Saint-Gervais și pe când mâncau, au ținut piept vreme de două ceasuri dușmanului, omorând nu mai știu câți localnici.

— Ai întrebat numele celor trei mușchetari?

— Da, monseniore.

— Cum îi cheamă?

— Domnii Athos, Porthos și Aramis.

— Mereu cei trei viteji ai mei! murmură cardinalul.
Și soldatul din gardă?

— Domnul d'Artagnan.

— Mereu poznașul meu! Hotărât lucru, trebuie să-i iau pe câteșipatru la mine.

În aceeași seară, cardinalul vorbi cu domnul de Tréville despre isprava de dimineață, care trecea din gură-n gură în toată tabăra. Domnul de Tréville aflate despre cele întâmplute chiar de la voinicii făptuitori și o povesti eminenței sale cu toate amănuntele cuvenite, fără să uite bineînțeles episodul ștergarului.

— Domnule de Tréville, — zise cardinalul, — te rog poruncește să mi se trimită ștergarul. Voi pune să se brodeze pe el trei flori de crin în fir de aur și-l voi dărui drept flamură companiei dumitale.

— Monsenior, — răspunse domnul de Tréville, — ar fi o nedreptate pentru ostașii gărzii; domnul d'Artagnan nu face parte din compania mea, ci din a domnului des Essarts.

— Atunci, ia-l la dumneata, — hotărî cardinalul, — nu e drept ca acești patru viteji care se iubesc atât să nu slujească în aceeași companie.

Chiar în seara aceea domnul de Tréville dădu vestea cea bună lui d'Artagnan și celor trei mușchetari, poftindu-i pe toți patru să ia a doua zi prânzul cu el.

D'Artagnan nu mai putea de bucurie. Se știe că visul vieții lui era să fie mușchetar.

Tustrei prietenii săi erau de asemenea nespuse de bucuroși.

— Pe legea mea, — spuse d'Artagnan lui Athos, — binecuvântat ți-a fost gândul; așa cum ai spus, am câștigat și faimă mare și am și putut lămuri lucruri de căpetenie.

— Despre care vom mai putea vorbi fără să mai fim atât de bănuți, căci, cu ajutorul Domnului, o să trecem de azi înainte drept oamenii cardinalului.

În aceeași seară, d'Artagnan se duse să-l salute pe domnul des Essarts și să-i vestească totodată că fusese înaintat.

Domnul des Essarts, care ținea mult la d'Artagnan, îi propuse atunci să-i vină în ajutor: schimbarea dintr-un corp în altul cerea cheltuieli de echipament.

D'Artagnan nu vru să primească, dar gășind prilejul binevenit, îl rugă să cerceteze valoarea diamantului pe care i-l încredința, spunându-i că ar dori să-l schimbe în bani peșin.

A doua zi, la opt dimineața, valetul domnului des Essarts intră la d'Artagnan și-i înmână un săculeț cu șapte mii de livre în aur.

Era prețul diamantului reginei.

Capitolul XVIII. Chestiuni familiale

Athos găsisse cuvintele: chestiuni familiale. O chestiune familială scăpa de sub cercetarea cardinalului; o chestiune familială nu privea pe nimeni; puteai să-ți vezi în fața lumii de chestiunile tale familiale.

Așadar, Athos găsisse cuvintele: chestiuni familiale.

Aramis găsisse ideea: valeții.

Porthos găsisse mijloacele: diamantul.

Numai d'Artagnan nu găsisse nimic, el care până atunci fusese cel mai născocitor dintre toți; dar trebuie să și spunem că era de ajuns să audă numele: "Milady" și încremenea pe loc.

Ba nu! Ne înșelăm: el găsisse pe cumpărătorul diamantului.

Prânzul de la domnul de Tréville se desfășură într-o încântătoare voieșie. D'Artagnan purta noua sa uniformă; cum avea aproape aceeași statură cu Aramis și cum Aramis — cititorul își amintește — bine plătit de librarul care-i cumpăraseră poemul, dăduse să i se facă două rânduri de veșminte, îi trecuse prietenului său un echipament întreg.

D'Artagnan ar fi plutit pe aripile fericirii, dacă făptura acelei Milady nu s-ar fi ivit ca un nor întunecat în zarea depărtată.

După prânz, prietenii își dădură întâlnire seara la locuința lui Athos, pentru a lua cele din urmă hotărâri.

D'Artagnan își petrecu toată ziua plimbându-și straiile de mușchetar pe toate ulițele taberei.

Seara, la ceasul hotărât, câteșipatru erau iarăși laolaltă; nu mai rămâneau decât trei lucruri de chibzuit:

Ce vor scrie fratelui viclenei Milady;

Ce vor scrie îndemânaticii ființe din Tours;
Și care din valeți va duce scrisorile.

Fiecare și-l lăuda pe al lui: Athos îl pomenea pe tăcutul Grimaud, care nu vorbea decât când stăpânul său îi descleșta gura; Porthos amintea purtarea lui Mousqueton, în stare să cotonogască patru oameni de talie obișnuită; Aramis, încrezător în dibăcia lui Bazin, își ridică în slăvi candidatul; în sfârșit, d'Artagnan avea încredere oarbă în cutezanța lui Planchet și istorisea purtarea lui minunată cu prilejul pățaniei din Boulogne.

Cele patru vrednice fețe se hărțuiră multă vreme pentru întâietate, dând loc unor întreceri mărețe, pe care nu le vom pomeni aici, de teamă să nu lungim prea mult firul povestirii noastre.

— Din nefericire, — vorbi Athos, — ar trebui ca trimisul nostru să îmbine în el toate cele patru însușiri pomenite.

— Dar unde să dai de un asemenea valet?

— De negăsit, — rosti Athos, — de aceea luați-l pe Grimaud.

— Luați-l pe Mousqueton.

— Luați-l pe Bazin.

— Luați-l pe Planchet; Planchet e cutezător și îndemânic. Așa că întrunește două din cele patru însușiri cerute.

— Domnilor, — grăi Aramis — lucrul de căpetenie nu este de a ști care din cei patru valeți ai noștri e cel mai tăcut, cel mai puternic, cel mai dibaci și cel mai cutezător, lucrul de căpetenie este de a ști căruia dintre ei îi plac cel mai mult banii.

— Ceea ce spune Aramis e bine chibzuit, încuviință Athos. Trebuie să folosești mai mult lipsurile

oamenilor decât însușirile lor; sfințite părinte, sunteți un mare înțelept!

— Negreșit, — urmă Aramis, — căci avem nevoie să fim slujiți nu numai pentru a izbuti în ceea ce punem la cale, dar și pentru a nu da greș; dacă n-am izbutit, vai de capete, dar nu de ale valeților!

— Mai încet, Aramis! sfătui Athos.

— Nu de ale valeților, ci de ale stăpânilor. Oare valeții noștri ne sunt atât de credincioși, încât să-și dea viața pentru noi? Firește că nu.

— Pe legea mea, eu aproape că aș răspunde pentru Planchet.

— Atunci, dragă prietene, adaugă la credința lui din fire o sumă de bani cu care s-o ducă bine și-n loc de o dată, poți să răspunzi pentru el de două ori.

— Dumnezeu mare! Și totuși vă vor trage pe sfoară, se încăpățână Athos care vedea totul în trandafiriu când era vorba de lucruri și totul în negru când era vorba de oameni. Vor făgădui marea cu sarea, ca să capete bani și în drum, de teamă, nu vor face nimic. Odată prinși vor fi strânși cu ușa; strânși cu ușa, vor mărturisi. Ce dracu! Nu suntem copii! Ca să ajungi în Anglia (Athos coborî glasul) trebuie să străbați toată Franța, împânzită cu spionii și slugile cardinalului; ca să te urci pe vapor îți trebuie hârtie de voie; ca să te descurci la Londra, trebuie să știi englezește. Iată, eu cred că-i chiar foarte greu.

— Ba deloc, îi răspunse d'Artagnan, care ținea să-și vadă socotelile împlinite. Dimpotrivă, mie mi se pare că-i ușor. La naiba, se înțelege de la sine că dacă te apuci să înșiri lordului de Winter lucruri anapoda, nelegiuirile cardinalului...

— Mai încet! stărui Athos.

— Urzeli și taine de stat, — urmă d'Artagnan, ascultând de sfatul lui Athos, — se înțelege că ne-ar trage pe roată de vii; dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu uitați, cum ai spus chiar dumneata Athos, că noi îi scriem doar pentru chestiuni familiale; că-i scriem numai cu scopul de a o împiedica pe Milady, chiar din clipa când va fi sosit la Londra, să ne facă vreun rău. Îi voi scrie deci o scrisoare cam în felul următor:

— S-auzim, făcu Aramis, luându-și de la început o mutră acră.

— “Domnule și scump prieten...”

— Poftim, scump prieten când scrii unui englez, curmă vorba Athos. Frumos început, n-am ce zice, d'Artagnan! Numai pentru cuvântul ăsta și o să te sfâșie în bucăți, în loc să te tragă pe roată de viu.

— Atunci, fie; voi spune deci, pe scurt: Domnule!

— Poți să-i spui chiar Milord, sfătui Athos, care prețuia buna-cuviință.

— “Milord, vă amintiți de micul țarc cu căprițe de lângă Luxemburg?”

— Bun, iată acum și Luxemburgul! O să se creadă că te legi și de regina-mamă! Asta ne mai lipsea, bombăni Athos.

— Atunci, să spunem așa: “Milord, mai țineți minte țarcul unde ați scăpat cu viață?”

— Dragă d'Artagnan, — stărui Athos, — n-o să fii niciodată în stare să ticluiești un răvaș ca lumea: “Unde ați scăpat cu viață!” Las-o naibii, e ceva nevrednic. Unui om de lume nu-i aduce niciodată aminte asemenea binefaceri cu care l-ai cinstit. O binefacere amintită e totuna cu o jignire.

— Ah! dragul meu, — răspunse d'Artagnan, — este de nesuferit și dacă-i vorba să scriu sub cenzura dumitale, mai bine mă las păgubaș.

— Și bine faci. Mânuieste flinta și spada, dragul meu, te descurci frumos în astfel de îndeletniciri; dar lasă condeiul pe seama prea cuviosului, asta-i treaba lui.

— Da, într-adevăr, — întări Porthos, — lasă condeiul pe seama lui Aramis, el își scrie teza în latinește.

— Bine, fie! — se învoi d'Artagnan, — atunci scrie-ne scrisoarea, Aramis; dar, pe înalt preasfințitul nostru papă, ține-te bine căci, să știi că la rândul meu o să-ți caut pete-n soare!

— Asta vreau și eu, — răspunse Aramis cu acea încredere copilărească pe care orice poet o are în el, — dar să mi se spună întâi adevărul. Am prins de ici de colo că această cumnată e o ticăloasă; m-am încredințat chiar eu când am ascultat-o vorbind cu cardinalul.

— Mai încet, mai încet, fraților! spuse iarăși Athos.

— Dar, — urmă Aramis, — îmi scapă amănuntele.

— Și mie la fel, mărturisi Porthos.

D'Artagnan și Athos se priviră câțva timp în tăcere. În cele din urmă, după o clipă de reculegere, Athos, mai galben la față ca de obicei, făcu semn că se învoiește și d'Artagnan înțelese că-i era îngăduit să vorbească.

— Atunci iată ce trebuie spus, desluși d'Artagnan: “Milord, cumnata dumneavoastră e o nelegiuită, care a vrut să pună pe cineva să vă omoare, ca să vă moștenească. Dar ea nu se putea căsători cu fratele dumneavoastră căci era în același timp măritată în Franța și...”

D'Artagnan se opri, parcă ar fi căutat cuvântul potrivit, cu ochii lui Athos.

— Și izgonită de soțul ei, urmă Athos.

— Fiindcă fusese înfierată cu fierul roșu, încheie d'Artagnan.

— Ia mai taci! strigă Porthos! Cu neputință! Cum? Avrur să pună să-l omoare pe cumnatu-su?

— Da.

— Adică era căsătorită? întrebă Aramis.

— Da.

— Și soțul ei a băgat de seamă că avea o floare de crin pe umăr? strigă Porthos.

— Da.

Toți acești da fuseseră roștiți de Athos, fiecare cu un glas din ce în ce mai posomorât.

— Și cine a văzut floarea asta de crin? întrebă Aramis.

— D'Artagnan și cu mine, sau mai bine-zis, pentru a păstra adevărul față de scurgerea vremii, eu și cu d'Artagnan, răspunse Athos.

— Și soiul acestei groaznice făpturi mai trăiește încă? întrebă Aramis.

— Da, mai trăiește.

— Ești sigur?

— Sunt sigur.

Urmă o scurtă tăcere de gheață în timpul căreia fiecare își simți sufletul mișcat potrivit firii lui.

— Iată, de data asta, — vorbi Athos, curmând cel dinții tăcerea, — d'Artagnan ne-a dat o minunată schiță de scrisoare; asta trebuie scris înainte de toate.

— Ei drăcie, ai dreptate, Athos — recunosc Aramis, — e cam greu să ticluiești așa ceva. Chiar ministrul de justiție s-ar simți încurcat să întocmească o scrisoare atât de tare și totuși, domnul ministru al justiției

aduce frumos din condei un proces-verbal. Oricum!
Tăcere, că scriu!

Într-adevăr, Aramis luă pana, se gândi câteva clipe, scrise opt sau zece rânduri cu drăgălașe slove mărunte de femeie, apoi, cu, glas dulce și molcom, ca și când fiecare cuvânt ar fi fost grijuliu cântărit, citi cele ce urmează:

“Milord,

Persoana care vă scrie aceste câteva rânduri a avut cinstea să încrucișeze spada cu dumneavoastră într-o ogradă părăsită din strada Infernului. Întrucât de atunci ați binevoit în mai multe rânduri să vă numiți prietenul acestei persoane, ține și ea să îndreptățească această prietenie, printr-o povață folositoare. De două ori era să vă răpună o rudă apropiată, pe care o socotiți moștenitoarea dumneavoastră, fiindcă nu știți că înainte de a se fi căsătorit în Anglia, ea se măritase în Franța. Dar, a treia oară, adică de data aceasta, puteți să-i cădeți pradă. Ruda dumneavoastră a plecat astănoapte din La Rochelle spre Anglia. Supravegheați-i sosirea, căci are planuri mari și groaznice. Dacă vreți cu tot dinadinsul să știți de ce este în stare, citiți-i trecutul pe umărul stâng.”

— Foarte bine, e minunat! recunosc Athos. Aramis dragă ai un stil de secretar de stat. De azi înainte lordul de Winter va fi cu ochii în patru, bineînțeles dacă scrisoarea ajunge în mâinile lui: și chiar dacă ar cădea în mâinile eminenței sale, tot n-am putea fi în primejdie. Dar fiindcă valetul care va pleca ar putea să ne facă să credem că a fost la Londra și el să se oprească la Châtellerault, să nu-i dăm o dată cu scrisoarea decât jumătate din sumă, cu făgăduiala că-i vom da cealaltă jumătate în schimbul răspunsului. Ai diamantul? urmă Athos.

— Am ceva mai mult, am banii.

Și d'Artagnan aruncă pe masă punga: la sunetul aurului, Aramis ridică ochii, Porthos tresări; numai Athos rămase nepăsător.

— Câți bani ai în săculețul ăsta? întrebă el.

— Șapte mii de livre, în ludovici de câte doisprezece franci.

— Șapte mii de livre! se minună Porthos. Cum, fleacul acela de diamant făcea șapte mii de livre?

— Pare-se — răspunse Athos, — dacă-i vezi cu ochii! Nu cred că prietenul nostru d'Artagnan să fi pus de la el.

— Dar, domnilor, noi în toate astea nu ne gândim la regină, aminti d'Artagnan. Să ne îngrijim puțin și de sănătatea scumpului ei Buckingham. Măcar atâta îi datorăm și noi...

— E drept — recunoscă Athos, — asta-l privește pe Aramis.

— Și atunci, ce trebuie să mai fac? întrebă acesta, roșind.

— Dar e foarte simplu, — răspunse Athos, — scrie o a doua scrisoare pentru cunoștința aceea îndemânică de la Tours.

Aramis luă din nou pana, începu iarăși să se gândească și scrise următoarele rânduri, pe care le și supuse țării sfatului lor:

“Scumpa mea verișoară...”

— Ah! — făcu Athos, — ființa aceea îndemânică e ruda dumitale?

— Da, o verișoară primară, lămuri Aramis.

— Hei, fie și verișoară!

Aramis urmă:

— *“Scumpa mea verișoară, eminența sa cardinalul, țină-l domnul în viață pentru fericirea Franței și spaima*

dușmanilor regatului, e în ajunul victoriei asupra răzvrătiților eretici din La Rochelle; s-ar putea ca flota engleză, trimisă în ajutorul lor, să nu mai ajungă în fața orașului; îndrăznesc chiar să spun: credința mea e că domnul de Buckingham va fi împiedicat să plece prin cine știe ce împrejurări. Eminența sa este cel mai vestit om politic al vremurilor trecute, prezente și poate al vremurilor viitoare. Ar stinge și soarele dacă soarele l-ar stingheri. Dă aceste frumoase știri surorii dumitale, scumpă verișoară. Am visat că englezul acela blestemat a murit. Nu-mi aduc aminte dacă de tăișul fierului sau de otravă; dar ce pot să-ți spun e că am visat c-a murit și, după cum știi, visele nu mă înșeală niciodată. Poți fi, așadar, incredințată că mă vei vedea în curând”.

— Minunat! — se bucură Athos, — ești regele poezilor; Aramis dragă, glăsuiești ca în Apocalips și dezvălui adevărul ca sfânta Evanghelie. Nu-ți mai rămâne acum decât să pui adresa pe scrisoare.

— E foarte ușor, se învoi Aramis.

Împături frumos hârtia, apoi scrise:

“Domnișoarei Michon, lenjereasă la Tours”.

Cei trei prieteni se uitară unul la altul râzând: ce păcăleală!

— Acum — urmă Aramis, — înțelegeți, domnilor, că numai Bazin poate duce scrisoarea asta la Tours: vara mea nu-l cunoaște decât pe Bazin și n-are încredere decât în el; oricare altul ne-ar face să dăm greș. De altminteri, Bazin vrea să ajungă sus de tot și e om cu carte. Bazin a citit istoria și știe că Sixt al V-lea a ajuns papă după ce păzise porcii; și cum socoate să îmbrace haina bisericească o dată cu mine, nu deznădăjduiește, la rândul lui, să ajungă și el într-o zi papă sau cel puțin cardinal; înțelegeți că un om cu asemenea țeluri în viață nu se va lăsa prins sau dacă e

prins, va îndura orice chin, dar nu va scoate nici o vorbă.

— Bine, bine, — răspuse d'Artagnan, — vi-l primesc din toată inima pe Bazin, dar primiți-mi-l și mie pe Planchet: într-o zi Milady l-a gonit pe poartă cu ciomagul; Planchet are ținere de minte și vă spun eu, când va întrezări c-ar putea să se răzbune, mai curând s-ar lăsa cotonogit decât să se lase păgubaș. Dacă treburile de la Tours sunt treburile dumitale, Aramis, ei bine, cele de la Londra sunt ale mele. Rog deci să fie ales Planchet care, de altminteri, a mai fost cu mine la Londra, și știe să spună foarte curățel: *London, sir, if you please și my master lord d'Artagnan*, încolo, fiți liniștiți; își găsește el drumul și la dus, și la întors.

— Atunci, — adăugă Athos, — Planchet va primi șapte sute de livre la plecare și șapte sute de livre la întoarcere, iar Bazin trei sute de livre la plecare și trei sute de livre la întoarcere; în felul ăsta ne mai rămân din bani cinci mii de livre; să luăm fiecare dintre noi câte o mie de livre, pe care să-i cheltuim cum ne-o tăia capul și să punem deoparte o mie de livre, pe care să-i păstreze prea cuviosul, pentru întâmplări neprevăzute, sau pentru nevoile noastre comune. Ce ziceți, da sau ba?

— Dragă Athos, — răspuse Aramis, — vorbești ca Nestor care, știm cu toții, era înțeleptul înțelepților greci.

— Atunci așa să fie, — se învoi Athos, — vor pleca Planchet și Bazin; la urma urmelor, nu-mi pare rău să-l păstrez pe Grimaud; s-a deprins cu metehnele mele la care țin; ziua de ieri trebuie să-l fi zdruncinat rău, călătoria asta l-ar da gata.

Îl chemară pe Planchet și i se dădură lămuriri; de altfel, știa despre ce era vorba de la d'Artagnan, care-i

și vestise în primul rând gloria ce-l aștepta, pe urmă suma de bani și pe urmă primejdia.

— Voi dosi scrisoarea în mâneca hainei, — spuse Planchet, — și dacă mă prinde, o înghit.

— Dar atunci nu-ți vei mai putea îndeplini sarcina, răspunse d'Artagnan.

— Dați-mi deseară o copie de pe scrisoare, și mâine dimineată o știu pe de rost.

D'Artagnan își privi prietenii, parcă ar fi vrut să le spună:

“Vedeți! Așa-i c-aveam dreptate?”

— Și acum, — urmă el, întorcându-se spre Planchet — ai opt zile ca să ajungi până la lordul de Winter, și alte opt zile ca să vii îndărăt. Cu totul, șaisprezece zile; dacă în a șaisprezecea zi de la plecarea ta la ora opt seara nu te-ai întors, atunci ioc bani, chiar dacă vei veni la opt și cinci.

— Dacă-i așa, — zise Planchet, — cumpărați-mi un ceasornic.

— Ia-l pe ăsta, — i-l dădu Athos pe al lui, cu mărinișia-i nepăsătoare, — și fii băiat de treabă. Gândește-te că dacă vorbești, dacă pălăvrăgești, sau rătăcești haimana, stăpânul tău plătește cu capul, el care te socotește atât de credincios, încât s-a pus chezaș pentru tine. Mai gândește-te însă, că dacă din pricina ta i se întâmplă vreo nenorocire lui d'Artagnan, eu te dibui chiar în gaură de șarpe și tot îți spintec burta.

— Vai, domnule, mormăi Planchet umilit de bănuială și mai cu seamă îngrozit de mutra liniștită a mușchetarului.

— Cât despre mine, — urmă Porthos, holbându-și ochii amenințători, — ține minte: eu te jupoi de viu.

— Vai de mine, domnule!

— Iar eu, — spuse și Aramis cu glasul lui dulce și catifelat,— eu te pârjolesc la foc mititel, ca un sălbatic.

— Aoleu, domnule!

Și Planchet se porni pe plâns; n-am putea spune dacă plângea de groază în urma amenințărilor căzute pe cap sau de duioșie văzând patru prieteni atât de strâns legați sufletește.

D'Artagnan îi strânse mâna și-l sărută.

— Vezi tu, Planchet, — îl dumiri el, — domnii aceștia îți vorbesc din dragoste pentru mine, dar să știi că ei țin la tine.

— Ah, domnule! — mărturisi Planchet, — sau izbutesc sau mă taie în patru; și chiar de m-o tăia în patru bucăți, fiți sigur că nici o bucată nu va vorbi.

Hotărâră ca Planchet să plece a doua zi-dimineață, la ora opt, pentru a putea, așa cum spusese, să învețe peste noapte scrisoarea pe dinafară. Câștigă astfel douăsprezece ore, încât întoarcerea trebuia să aibă loc în a șaisprezecea zi, la opt seara.

A doua zi dimineața, în clipa când trebuia să încalece, d'Artagnan care în adâncul sufletului avea o slăbiciune pentru duce, îl luă pe Planchet deoparte și-i șopti ironic:

— Ascultă, după ce vei înmâna scrisoarea lordului de Winter și după ce acesta o va fi citit, îi vei mai spune așa: “Vegheați asupra înălțimii sale, lordul de Buckingham, căci se pune la cale asasinarea lui”. Dar, ascultă, Planchet, asta-i ceva atât de grozav și atât de însemnat, încât nici prietenilor mei n-am vrut să le spun că-ți voi încredința taina asta; de mi s-ar da un post de căpitan, și tot n-aș pune-o pe hârtie.

— Fiți liniștit, domnule, — răspunse Planchet, — veți vedea că se poate bizui cineva pe mine.

Și călare pe un cal minunat, pe care după douăzeci de leghe trebui să-l părăsească pentru a lua diligența, Planchet plecă în goană, cu inima puțin cam strânsă din pricina întreitei făgăduieli a mușchetarilor, dar totodată și cu sufletul nespus de ușor.

Bazin plecă în aceeași dimineață la Tours: i se dăduseră opt zile pentru a-și îndeplini însărcinarea.

Câtă vreme cei doi valeți au lipsit, e lesne de înțeles că cei patru prieteni stăteau mai mult ca oricând cu ochiul la pândă, cu nasul adulmecând văzduhul, cu urechea ciulită. Își petreceau zilele încercând să prindă orice vorba, pândind orice mișcare a cardinalului și dând târcoale ștafetelor care soseau. Nu o dată se treziseră tremurând fără voia lor, văzându-se chemați pe neașteptate pentru a li se încredința vreo sarcină. De altminteri, trebuiau să fie mereu cu ochii în patru pentru propria lor siguranță; Milady era o stihie care, răsărită o dată în fața cuiva, nu-i mai lăsa să doarmă în tihnă.

În dimineața celei de a opta zi, Bazin, proaspăt ca totdeauna și surâzător ca de obicei, intră în birtul lui Parpailot tocmai pe când cei patru prieteni se aflau la masă, grăind, după cum le fusese înțelegerea:

— Domnule Aramis, iată răspunsul verișoarei dumneavoastră.

Cei patru prieteni schimbară între ei o privire bucuroasă; jumătate din treabă era făcută; e drept, jumătatea cea mai ușoară. Aramis luă, roșind fără să vrea, hârtia cu scrisul necioplit și lipsit de ortografie.

— Doamne, Dumnezeule! — exclamă el râzând, — nu-i nimic de făcut cu biata Michon; n-o să scrie niciodată ca domnul de Voiture³⁷.

³⁷ Academician, scriitor și reformator al prozei franceze din sec. XVII.

— Ce est ast piata Migeon? întrebă elvețianul, care stătea de vorbă cu cei patru prieteni, tocmai când sosise scrisoarea.

— Doamne! mai nimic — răspunse Aramis, — o tânără și nostimă lenjereasă la care țineam mult și căreia i-am cerut câteva rânduri scrise cu mâna ei, drept amintire.

— Trațe! — bâigui elvețianul, — tacă este la ea nopil cum est scris al ei, atunci norog mare, gamarad meu.

Aramis citi scrisoarea și o trecu lui Athos.

— Athos, vezi te rog ce scrie.

Athos își aruncă privirea pe scrisoare și ca să risipească orice bănuială, citi cu glas tare:

“Dragă vere, sora mea și cu mine ghicim foarte bine visele și chiar ne temem groaznic de ele; dar visul dumitale sper să se poată spune că minte. Te lăsăm cu bine! Fii sănătos și fă așa ca din când în când să mai auzim de dumneata.

Marie Michon”.

— Și despre ce vis e vorba? întrebă dragonul, care se apropiase de ei, în vreme ce Athos citea scrisoarea.

— Ta, ta, ta, gare fis? întrebă și elvețianul.

— La naiba! — făcu Aramis, — o nimica toată: un vis pe care l-am avut și pe care i l-am povestit.

— Oh, ta trațe! est nimig tacă sbus fis la tine, tar la mine nu est fis nițiodat.

— Ești foarte fericit, — răspunse Athos, ridicându-se de pe scaun, — aș vrea să pot spune și eu tot așa.

— Nițiodat! repetă elvețianul, încântat că un om ca Athos îl invidia pentru ceva. Nițiodat! Nițiodat!

Văzând că Athos se ridică de pe scaun, d’Artagnan făcu și el la fel; îl luă de braț și ieșiră împreună.

Porthos și Aramis rămaseră locului, ca să răspundă glumelor nesărate ale celorlalți doi.

Iar Bazin se duse să se culce pe un maldăr de paie; și fiindcă avea o închipuire mai avântată decât elvețianul, visă că Aramis ajuns papă, el, Bazin, pune pe creștet pălăria de cardinal.

Dar, cum am mai spus, norocoasa întoarcere a lui Bazin nu îndepărtase decât în parte îngrijorarea ce-i frământa pe cei patru prieteni. Zilele de așteptare sunt lungi și, mai ales d'Artagnan, ar fi putut jura că ziua avea acum patruzeci și opt de ore. Uitase de încetineala silită a corăbiilor și prea o credea pe Milady puternică. Își închipuia că femeia, care i se înfățișase asemenea unui diavol, se bucura de ajutoare neomeneste, ca și dânsa; la cel mai mic zgomot i se părea că veneau să-l aresteze și că-l aduceau pe Planchet pentru a-l pune față în față cu el și cu prietenii lui. Mai mult: încrederea odinioară atât de mare în vrednicul picard se topea cu fiecare zi. Neliniștea lui d'Artagnan era atât de cumplită, încât câștiga pe Porthos și pe Aramis. Numai Athos rămânea nepăsător, ca și când nu l-ar fi amenințat nici o primejdie și ar fi trăit aceleași zile tihnite.

Mai cu seamă în cea de a șaisprezecea zi, nemaiputându-și stăpâni tulburarea și nemaigăsindu-și loc, d'Artagnan și cei doi prieteni rătăceau ca niște arătări pe drumul pe care trebuia să se întoarcă Planchet.

— Într-adevăr — le spunea Athos, — nu sunteți bărbați, sunteți niște copii, dacă o femeie poate să vă îngrozească în halul ăsta! Și la urma urmelor, ce se poate întâmpla? Să ne închidă? Foarte bine, vom fi scoși din închisoare: au scos-o ei și pe doamna Bonacieux! Să ne taie capul? Dar în fiecare zi înfruntăm în tranșee mai rău decât atâta, căci o ghiulea poate să ne sfărâme piciorul și sunt convins că

atunci când chirurgul îți taie un picior suferi mai mult decât când călăul îți taie capul. Așteptați, oameni buni, în liniște; peste două, peste patru sau cel mai târziu șase ore, Planchet va fi aici; ne-a făgăduit-o și eu pun mare preț pe făgăduielile lui Planchet care-mi pare și mie un băiat foarte cumsecade.

— Dar dacă nu vine? se îndoie d'Artagnan.

— Ei, dacă nu vine înseamnă c-o fi întârziat pe drum, atâta tot. O fi căzut de pe cal, s-o fi rostogolit peste vreun pod sau o fi alergat atât de iute, încât o fi căpătat vreo aprindere de plămâni. Ei, domnilor, țineți seama și de împrejurări. Viața e aidoma unor mătării cu boabele din mici neajunsuri pe care înțeleptul le ia la șir, răsând. Fiți înțelepți ca mine, domnilor, să stăm la masă și să bem; niciodată viitorul nu ți se înfățișează mai trandafiriu decât când îl privești printr-un pahar de Chambertin.

— Foarte bine, — răspunse d'Artagnan, — dar m-am săturat să tot tremur când duc vinul la gură, ca nu cumva să vină din pivnițele acestei Milady.

— Ești tare cusurgiu, — îl muștră Athos, — o femeie atât de frumoasă!

— O femeie atât de... însemnată! adăugă Porthos, cu râsul lui gălăgios.

Athos tresări și, trecându-și mâna pe frunte pentru a-și șterge sudoarea, se ridică la rândul lui cu o mișcare nervoasă pe care n-o putu înfrânge.

Ziua trecu totuși și seara veni mai încet, dar, în cele din urmă trebui să vină; cărciumile se umplură de mușterii; Athos, care pusese mâna pe partea cuvenită din vânzarea diamantului, nu-l mai părăsea pe Parpailot. Găsise în domnul de Busigny, care de altfel îi poftise la un prânz minunat, un tovarăș vrednic de el. Jucau deci ca de obicei, când auziră bătând ora

șapte; tocmai treceau patrurile de ostași cu scop să întărească posturile; la șapte și jumătate se auzi sunând și stingerea.

— Suntem pierduți, șopti d'Artagnan la urechea lui Athos.

— Vrei să spui că am pierdut, — răspuse liniștit Athos, scoțând patru pistoli din buzunar și aruncându-i pe masă. Haideți, domnilor, — urmă el, — auziți că sună stingerea, haidem cu toții la culcare.

Athos părăsi birtul, urmat de d'Artagnan. Aramis plecă și el, la braț cu Porthos. Aramis mormăia printre dinți versuri, în vreme ce Porthos își smulgea, când și când, câte un fir de mustață în semn de cruntă deznădejde.

Dar iată că deodată din întuneric se desprinse o umbră cu mlădieri ce nu-i erau străine lui d'Artagnan și un glas binecunoscut îi spuse:

— Domnule, v-am adus pelerina, că e răcoare în seara asta.

— Planchet! strigă d'Artagnan, nebun de bucurie.

— Planchet! izbucniră Porthos și Aramis.

— Ei da, Planchet, — spuse și Athos — ce vă cruciți așa? A făgăduit omul că se întoarce la ora opt și iată, chiar acum bate opt. Bravo, Planchet, știi să te ții de cuvânt și dacă vreodată îți părăsești stăpânul, eu îți păstrez un loc la mine.

— Nu, niciodată, — răspuse Planchet, — niciodată nu-l voi părăsi pe domnul d'Artagnan!

În același timp, d'Artagnan simți că Planchet îi strecoară un răvaș în mână.

D'Artagnan ardea de dorința să-l îmbrățișeze pe Planchet la sosire, cum îl îmbrățișase și la plecare, dar se opri, de teamă ca nu cumva pornirea lui înflăcărată față de valet, în plină stradă, să nu bată cuiva la ochi.

— Am scrisoarea, șopti ei lui Athos și prietenilor.

— Bine, — răspuse Athos, — să intrăm înăuntru și s-o citim.

Scrisoarea ardea mâna lui d'Artagnan: voia să grăbească pasul, dar Athos îl luă de braț și tânărul se văzu silit să-și potrivească mersul după al prietenului.

Intrară, în sfârșit, în cort, aprinseră o lampă și în vreme ce Planchet stătea la intrare, ca să nu dea cineva peste cei patru prietenii, d'Artagnan, cu mâna tremurândă, rupse sigiliul și deschise mult așteptatul răspuns.

Cuprindea doar o jumătate de rând: era un scris cu totul englezesc și de o scurtime cu totul spartană.

“Thank you, be easy.”

Ceea ce însemna:

“Mulțumesc, fii liniștit”.

Athos luă scrisoarea din mâinile lui d'Artagnan, o apropie de lampă, o aprinse și nu-i dădu drumul până ce nu se făcu toată cenușa.

Apoi îl chemă pe Planchet și-i spuse:

— Acum, băiatule, poți să-ți ceri cele șapte sute de livre, dar la drept vorbind nu înfruntau mare primejdie cu un răvaș ca ăsta.

— Apoi eu tot am născocit fel și chip de mijloace ca să-l dosesc.

— Hai, istorisește-ne, îl îmbie d'Artagnan.

— Vedeți, domnule, e cam lungă povestea.

— Ai dreptate, Planchet, — grăi Athos — de altminteri a sunat stingerea și s-ar băga de seamă dacă am ține lumina aprinsă mai multă vreme decât ceilalți.

— Fie, — primi d'Artagnan — să ne culcăm. Somn ușor, Planchet.

— Pe legea mea, domnule, întâia oară, după șaisprezece zile, o să dorm buștean.

— Și eu la fel! zise d'Artagnan.

— Și eu la fel! zise Porthos.

— Și eu la fel! zise Aramis.

— Ei bine, vreți să vă spun drept? Și eu la fel, domnilor, zise Athos.

Capitolul XIX. Fatalitate

În vremea asta Milady, ieșită din minți, răcnind pe puntea corăbiei ca o leoaică pe care o imbarcau, fusese ispășită să se zvârle în mare ca să se întoarcă la țarm, neputându-se împăca cu gândul că, deși batjocorită de d'Artagnan și amenințată de Athos, părăsea Franța fără să se fi putut răzbuna. În curând, gândul acesta i se păru atât de nesuferit, încât, oricare ar fi fost urmările, îl rugă pe căpitan cu cerul și cu pământul s-o coboare pe coastă; dar căpitanul, dornic să iasă din strânsoare prins între crucișătoarele engleze și cele franceze ca degetul între scoarță și copac, era grozav de grăbit să ajungă în Anglia, așa că se împotrivi din răspuțeri la ceea ce el socotea drept toane de femeie; făgădui însă călătorei sale, care de altfel îi fusese dată în mare grijă chiar de către cardinal, s-o coboare, dacă marea și francezii îi vor îngădui, într-unul din porturile Breitaniei, fie la Lorient, fie la Brest: deocamdată însă, vântul era neprielnic, marea frământată, așa că pluteau de colo-colo pe lângă coaste. Nouă zile după ieșirea din Charente, Milady, galbenă la față de atâta ocară și sânge rău zări în sfârșit profilându-se coastele albastrii ale Finisierului.

Chibzui că pentru a străbate acest colț al Franței și a se întoarce la cardinal, îi trebuiau cel puțin trei zile; încă o zi pentru debarcare, adică cu totul patru zile; prin urmare cele nouă zile trecute și cu alte patru zile făceau la un loc treisprezece zile pierdute; treisprezece zile în timpul cărora multe întâmplări de seamă se puteau petrece la Londra. Își mai zise că, fără îndoială, pe cardinal l-ar fi mâniat întoarcerea ei și ar fi ascultat mai binevoitor plângeri făcute împotriva ei decât învinuiri pe care ea le-ar fi adus împotriva altora. Lasă

deci să treacă și Lorient și Brest fără a mai stăruie pe lângă căpitan care, la rândul lui, se ferise și el s-o mai stârnească. Milady își urmă deci călătoria și chiar în ziua când Planchet se îmbarca la Portsmouth pentru Franța, trimisa eminenței sale intra triumfătoare în port.

Tot orașul fremăta de un du-te vino nemaipomenit: patru mari corăbii, de curând construite, fuseseră tocmai lansate pe mare; pe dig, în picioare, Buckingham, de sus până jos în aur, scânteind ca totdeauna de diamante și nestemate, la pălărie cu o pană albă care-i cădea pe umăr, stătea înconjurat de un stat major, aproape la fel de strălucitor ca și el.

Era una din acele frumoase și rare zile de iarnă, când Anglia își aduce aminte că pe cer e un soare. Deși palid sub vălul amurgului, astrul era neasemuit de frumos; cobora în zare, împurpurând bolta și marea cu dâre de foc și aruncând peste turlele și bătrânele case ale orașului o ultimă rază aurită, ce se oglindea în geamuri ca văpăile unui pârjol. Trăgând în piept aerul mării, mult mai tare și mai îmbălsămat în preajma țărnelor și măsurând din ochi toată puterea pregătirilor pe care avea sarcina să le nimicească și toată puterea acelei oști împotriva căreia trebuia să lupte ea singură — ea, femeie — numai cu câteva pungi de aur, Milady se compara în mintea ei cu Judith, cumplita evreică, în clipa când pătrunsese în tabăra asirienilor și când văzuse vălmășagul uriaș de care, de cai, de oameni și de arme pe care trebuia să-l spulbere, aidoma unui nor de fum, doar cu o mișcare a mâinii ei.

Corabia intră în rada portului; dar când să arunce ancora, un mic cutter armat ca pentru război se apropie de vasul negustoresc, în chip de pază a

coastelor și lăsându-și barca pe ape, o îndreptă spre scara corăbiei. În barcă se aflau un ofițer, un contra-maistru și opt vâslași; numai ofițerul se sui pe punte, unde fu primit cu tot respectul cuvenit unei uniforme.

Ofițerul schimbă câteva vorbe cu stăpânul vasului, îi dădu să citească niște hârtii pe care le avea la el și la porunca acestuia din urmă, întreg echipajul, marinari și călători, fură chemați pe punte.

În urma acestui soi de apel, ofițerul întrebă cu glas tare numele locului de plecare, drumul și popasurile corăbiei; la toate aceste întrebări, căpitanul răspunse fără șovăire și fără greutate. După aceea, ofițerul trecu în revistă unul după altul pe toți câți erau pe vas și, oprindu-se lângă Milady, o privi cu luare-aminte, dar fără să-i spună nimic.

Se întoarse pe urmă către căpitan, îi mai șopti câteva cuvinte, apoi, ca și când corabia trebuia să asculte de atunci înainte numai de el porunci o manevră pe care echipajul o îndeplini îndată. Vasul porni din nou, însoțit de micul cutter care plutea pe de lături, amenințându-i flancul cu gurile celor șase tunuri; în același timp, barca urma dâra ce-o lăsa corabia, ca o biată coajă de nucă îndărătul unei namile plutitoare.

În vreme ce ofițerul o cercetase cu privirea, Milady, cum e lesne de închipuit, îl măsurase la rândul ei, din cap până în picioare. Dar oricât era de obișnuită femeia aceasta să-și înfigă ochii ei de jărat în inimile celor cărora voia să le smulgă tainele, de data asta dădu de o mutră atât de înghețată, încât nu izbuti să descopere nimic. Ofițerul care se oprise în fața ei și o cercetase în tăcere cu atâta luare-aminte, putea să aibă între douăzeci și cinci și douăzeci și șase de ani; era alb la față, avea ochii ca peruzeaua și cam

înfundați în orbite; gura fină și frumos arcuită rămânea nemișcată în conturul ei fără greș; bărbia foarte pronunțată mărturisea o putere de voință care la omul britanic de rând e mai întotdeauna doar încăpățănare; fruntea puțin teșită, frunte ce se potrivește poezilor, înflăcăraților și ostașilor, era ușor adumbrită de un păr scurt și rar care, ca și barba ce-i acoperea parte de jos a obrazului, era de un frumos castaniu închis.

Când corabia intră în port, coborâse noaptea. Pâcla îngroșa bezna, doar în jurul farurilor și al felinarelor de pe dig plutea un nimb asemeni celui din jurul lunii, atunci când vremea amenință a ploaie. Aerul era apăsător, jilav și rece.

Milady, femeia aceasta atât de tare, simțea că tremură fără să vrea.

Ofițerul ceru să i se arate cuferele călătoarei și porunci să fie coborâte în barcă. După aceea, dându-i mâna, o pofti să coboare și ea.

Milady îl privi lung, codindu-se.

— Cine sunteți dumneavoastră, domnule, care aveți bunătatea să vă îngrijiți de mine?

— Puteți să vă dați seama, doamnă, după uniformă. Sunt ofițer în marina engleză, răspunse tânărul.

— Și se obișnuiește oare ca ofițerii din marina engleză să ia în grija lor pe compatrioți atunci când sosesc într-un port al Marii Britanii și să împingă bunăvoința până acolo încât să-i însoțească pe uscat?

— Da, Milady, se obișnuiește, nu din bunăvoință, ci din prevedere; în vreme de război străinii sunt găzduiți într-un loc anumit, pentru a putea rămâne sub supravegherea guvernului până ce se vor fi cules toate lămuririle asupra lor.

Aceste cuvinte fură rostite cu cea mai rece bună-cuviință și cea mai desăvârșită liniște. Totuși ele nu avură darul s-o potolească pe Milady.

— Dar eu nu sunt străină, domnule, răspunse ea cu accentul cel mai curat care a răsunat vreodată de la Portsmouth până la Manchester, mă numesc lady Clarick și această măsură...

— Această măsură este generală, Milady, și orice încercare de nesupunere ar fi de prisos.

— Atunci, domnule, vă voi urma.

Și dând mâna ofițerului, Milady începu să coboare scara la capătul căreia aștepta barca. Ofițerul o urmă. Pe jos, la pupa era întinsă o pelerină mare; după ce o pofti să se așeze peste pelerină, ofițerul luă loc lângă ea.

— Dați-i drumul, porunci el marinarilor.

Cele opt lopeți se lăsară toate deodată, cu un singur clipocit și o singură mișcare: barca părea că zboară pe fața apelor. După cinci minute erau la țărm. Ofițerul sări pe chei și întinse mâna femeii.

Tot acolo aștepta o trăsură.

— Trăsura e pentru noi? întrebă Milady.

— Da, doamnă, răspunse ofițerul.

— E așa departe hanul?

— La celălalt capăt al orașului.

— Să mergem, zise Milady.

Și se urca hotărâtă în trăsură.

Ofițerul avu grijă ca sipelele să fie bine legate îndărătul trăsurii, apoi, așezându-se lângă Milady, închise portiera.

Numaidecât, fără să i se dea vreo poruncă sau să-i spună încotro să meargă, vizitiul porni în goană și se înfundă pe străzile orașului.

O primire atât de stranie trebuia să fie pentru Milady un bogat izvor de cugetare: când își dădu seama că tânărului ofițer nu-i ardea de vorbă, se ghemui într-un colț și începu să ia la șir toate bănuielile care-i încolțeau în minte.

Totuși, după un sfert de ceas, mirată de lungimea drumului, se plecă spre portieră ca să vadă încotro o duceau. Nu se mai zărea nici o casă; doar copacii păreau că aleargă unii după alții în noapte, ca niște mari stafii cernite.

Milady se cutremură.

— Dar nu mai suntem în oraș, domnule, zise ea.

Tânărul ofițer tăcu chitic.

— Domnule, eu nu merg mai departe dacă nu-mi spui unde mă duceți!

Amenințarea rămase fără răspuns.

— Asta-i prea din cale afară! strigă Milady. Ajutor! Ajutor!

Nici un glas nu răspunse. Trăsura gonia la fel de iute; ofițerul părea o stană de piatră.

Milady îi aruncă atunci una din acele groaznice căutători, atât de proprii chipului ei și care rareori se întâmpla să dea greș. De mânie, ochii îi scânteiau în beznă. Tânărul rămase nepăsător.

Milady deschise portiera trăsorii și vru să sară afară.

— Luați seama, doamnă, — rosti liniștit tânărul, — dacă săriți, vă puteți pierde viața.

Milady căzu la loc, scrâșnind; ofițerul se aplecă și o privi la rândul lui, mirat să vadă chipul acela odinioară atât de frumos, schimonosit de turbare, aproape hâd. Vicleana înțelese că era pierdută dacă ar fi lăsat să i se vadă în suflet. Își însenină trăsăturile feței, grăind cu glas plângător:

— În numele cerului, domnule, spuneți-mi cui se datorează silnicia aceasta: dumneavoastră, guvernului dumneavoastră sau vreunui dușman al meu?

— Nu sunteți supusă la nici o silnicie, doamnă, și ceea ce vi se întâmplă este urmarea unei măsuri firești pe care suntem nevoiți s-o luăm față de toți cei care debarcă în Anglia.

— Așadar dumneavoastră nu mă cunoașteți, domnule?

— Este întâia oară când am cinstea să vă văd.

— Și pe cuvântul dumneavoastră că n-aveți nici un fel de pică împotriva mea?

— Nici un fel, vă jur!

Era atâta seninătate, atâta sânge rece, chiar atâta blândețe în glasul tânărului, încât Milady se mai potoli.

În cele din urmă, după aproape un ceas de mers, trăsură se opri în fața unor zăbrele de fier ce închideau un drum neted ducând la un castel cu linii aspre, dintr-o bucată parcă, și singuratic. Așa cum înaintau, pe un nisip ca pulberea, Milady desluși un vuiet haotic pe care-l recunoscuse a fi zgomotul valurilor mării, când se izbesc de o coastă stâncoasă.

Trăsură trecu sub două bolți și se opri în sfârșit într-o curte întunecoasă și pătrată; portiera se deschise aproape îndată, ofițerul sări sprinten, și, întinzând mâna tinerei femei, o ajută să se sprijine și să coboare destul de liniștită.

— Totuși, — grăi Milady, privind întâi împrejur, apoi spre tânărul ofițer, cu zâmbetul ei cel mai fermecător, — totuși, orice s-ar spune, sunt ostatică; firește însă că nu pentru multă vreme, adăugă ea. Conștiința mea și cuviința dumatăle, domnule, mă liniștesc.

Oricât de măgulitoare erau aceste cuvinte, ofițerul nu răspunse nimic; scoțând din cingătoare un fluieraș de argint, ca cel de care se foloseau contramaiștrii pe vasele de război, fluieră de trei ori, pe trei tonuri felurite; deodată, mai mulți oameni se iviră, deshămară caii din care ieșeau aburi, și traseră trăsura sub un șopron.

Atunci, cu aceeași cuviință molcomă, ofițerul o pofti pe Milady în casă. Iar ea, cu aceeași față zâmbitoare, îl luă de braț și intră cu el printr-o ușă joasă și strâmtă, de-a lungul unei săli boltite care, luminată doar la capătul ei, ducea către o scară de piatră, ce se răsucea în jurul unei muchii de piatră; se opriră apoi amândoi în fața altei uși ferecate; după ce tânărul puse în broască cheia ce o avea la el, ușa se învârti greoaie pe țâțâni, dezvăluind vederii camera sortită ostaticiei.

Dintr-o singură aruncătură, de ochi, Milady cuprinse întreaga încăpere, până în cele mai mici amănunte.

Era o cameră, al cărei mobilier putea sluji tot atât de bine unei închisori, cât și locuinței unui om slobod; totuși, gratiile ferestrelor și zăvoarelor ușii mărturiseau deschis că era vorba de o închisoare.

O clipă, întreaga putere sufletească a acestei ființe, călite totuși în grele încercări, o părăsi; căzu într-un jilt, cu brațele încrucișate, cu fruntea plecată, așteptând să vadă intrând în orice clipă un judecător care să-i pună tot soiul de întrebări.

Dar nimeni nu intră afară doar de doi sau trei soldați de marină care-i aduseră sipetele și lăzile, le lăsară într-un ungher și se îndepărtară fără nici un cuvânt.

Ofițerul supraveghea toate aceste amănunte cu liniștea-i nedezmințită pe care Milady o băgase de

seamă, nerostind la rândul lui nici un cuvânt și făcându-se ascultat doar prin mișcări ale mâinii sau prin semnele cu fluierașul lui. S-ar fi zis că între omul acela și subalterni nu era limbă vorbită, sau că graiul ajunsese de prisos. În sfârșit, nemaiputându-se stăpâni, Milady rupse tăcerea.

— În numele cerului, domnule! — izbucni ea, — ce înseamnă toate astea? Scoateți-mă din nedumerire. Pot să înfrunt o primejdie pe care s-o prevăd, o nenorocire care s-o pricep. Unde sunt și ce sunt aici? Dacă sunt liberă, ce rost au gratiile astea și zăvoarele de la uși? Dacă sunt ostatică, ce crimă am săvârșit?

— Sunteți aici în camera care vă este sorocită, doamnă. Am primit poruncă să vă iau de pe corabie și să vă însoțesc în acest castel; am îndeplinit porunca, cred eu, cu toată strășnicia unui soldat, dar și cu toată curtenia unui gentilom. Aici se sfârșește, cel puțin până acum, îndatorirea ce mi s-a încredințat; celelalte toate privesc pe altcineva.

— Cine e acel cineva? întrebă Milady. Nu puteți să-mi spuneți numele?

Tocmai atunci se auzi mare zăngănit de pinteni pe scări: câteva voci trecură și se stinseră în vreme ce zgomotul unui pas singuratic se apropie de ușă.

— Iată-l că vine, doamnă, spuse ofițerul dându-se la o parte și așteptând într-o ținută plină de respect și de supunere.

În același timp, ușa se deschise și un bărbat se ivi în prag. Era fără pălărie, purta spadă la șold și în mână mototolea o batistă. Milady crezu că recunoaște umbra ce se desprindea din întuneric; se sprijini cu o mână de brațul jilțului și-și întinse gâtul, grăbită să se încredințeze că nu se înșela.

Străinul înaintă încet spre ea. Și pe măsură ce înainta, intrând în cercul de lumină aruncat de lampă, Milady se dădea fără voia ei îndărăt. Apoi, când nu mai avu nici o îndoială:

— Cum asta! dumneata ești, scumpe frate? strigă ea în culmea uimirii.

— Da, frumoasă doamnă! — răspunse lordul de Winter, salutând-o pe jumătate curtenitor, pe jumătate în zeflemea, — eu, în carne și oase.

— Dar atunci, castelul acesta?

— E al meu.

— Și camera aceasta?

— E a dumitale.

— Prin urmare sunt ostatică dumitale?!

— Cam așa ceva.

— Dar este e o înspăimântătoare siluire!

— Să lăsăm vorbele mari; mai bine să ne așezăm și să vorbim liniștit, așa cum se cuvine între un frate și o soră.

Apoi, întorcându-se spre ușă, și văzând că tânărul ofițer îi așteaptă porunca:

— E bine, — îi spuse, — îți mulțumesc; și acum, lasă-ne, te rog, singuri, domnule Felton.

Capitolul XX. Fratele și sora stau de vorbă

În timpul cât îi trebui lordului de Winter ca să închidă ușa, să tragă oblonul și să-și apropie un scaun de jilțul cumnatei sale, Milady își cufundă visătoare privirea în adâncurile tuturor întâmplărilor cu puțință și descoperi întreaga urzeală pe care nu putuse nici măcar s-o întrevadă atâta vreme cât nu avusese habar în ce mâini căzuse. Știa că lordul de Winter era un gentilom vrednic, un vânător aprig, un jucător isteț, cutezător cu femeile, dar mai știa că era cu totul nepriceput în ticluirii de uneltiri. Cum de aflase despre sosirea ei? Cum de pusese mâna pe ea? Și de ce o ținea acolo?

Este drept, unele cuvinte ale lui Athos îi dovediseră că întrevederea ei cu cardinalul ajunsese și la urechi străine: dar nici nu putea crede că Athos izbutise să-i pună bețe în roate atât de repede și de strașnic.

Îi era mai curând teamă să nu se fi descoperit tot ce învârtise odinioară în Anglia. Poate că Buckingham ghicise că ea fusese aceea care-i tăiasse cele două giuvaiere și voia să se răzbune de această mică trădare; dar Buckingham nu era în stare să lovească într-o femeie, mai ales dacă femeia ar fi fost împinsă la vreo faptă dintr-un simțământ de gelozie.

Această presupunere i se păru cea mai apropiată de adevăr; crezu că era vorba de o răzbunare pe trecut și nu de o întâmpinare în viitor. Deocamdată și în orice caz mai bine că se vedea căzută în mâinile cumnatului ei, pe care nădăjduia să-l îmbrobodească, decât în mâinile vreunui dușman fățiș și șmecher.

— Da, să vorbim, scumpe frate, spuse ea cu un fel de voioșie, hotărâtă fiind să tragă din convorbire, în pofida gândurilor ascunse ale lordului de Winter,

lămuririle de care avea nevoie, pentru a ști cum să se poarte în viitor.

— Te-ai hotărât totuși să te întorci în Anglia, — grăi lordul de Winter, — deși mi-ai mărturisit pe față în atâtea rânduri la Paris, că nu vei mai pune niciodată piciorul pe pământul Marii Britanii?

Milady răspunse la întrebare printr-o altă întrebare:

— Înainte de toate, — începu ea, — dumirește-mă cum de m-ați pândit atât de strașnic, încât să aflu din vreme nu numai că sosesc, dar chiar și ziua, ora și portul în care soseam.

Lordul de Winter folosi și el aceleași mijloace ca Milady, socotind că de vreme ce cumnata lui le folosea, erau cele mai bune.

— Spune-mi și dumneata, scumpă soră, — întrebă el, — ce-ai venit să faci aici, în Anglia?

— Dar am venit să te văd, răspunse Milady, fără să-și dea seama ce mult întărea prin răspunsul ei bănuielile pe care scrisoarea lui d'Artagnan le stârnise în mintea cumnatului, și vrând doar să-i cucerească bunăvoința printr-o minciună.

— Ah, ca să mă vezi! mormăi cu tâlc lordul de Winter.

— Firește, ca să te văd. Ce-i de mirare în asta?

— Și n-ai venit în Anglia cu nici un alt scop decât să mă vezi?

— Nu.

— Așadar, numai pentru mine ți-ai dat osteneala să treci Canalul Mânecii?

— Da, numai pentru dumneata.

— Drace! Dar grozavă dragoste, surioară!

— Nu sunt eu oare cea mai apropiată rudă a dumatăle? îl întrebă Milady, cu glasul celei mai înduioșătoare nevinovății.

— Și chiar singura mea moștenitoare, nu-i așa? vorbi la rândul lui, lordul de Winter, uitându-se drept în ochii ei.

Oricât de mare îi era puterea de stăpânire, Milady tresări totuși, iar lordul de Winter simți tresărirea, căci pusese mâna pe brațul cumnatei lui, când rostise ultimele cuvinte.

Într-adevăr, lovitura era fățișă și adâncă. Cel dintâi gând la care Milady se oprise fusese Ketty; o trădase și destăinuise lordului ura aceea hapsână pe care chiar ea și-o dăduse copilărește în vileag față de camerista ei; își mai aminti de asemenea cum își ieșise din fire împotriva lui d'Artagnan, fiindcă acesta crușase viața cumnatului ei.

— Nu înțeleg, milord, adăugă ea pentru a câștiga timp și a-l face pe potrivit să vorbească. Ce vrei să spui și ce se ascunde sub cuvintele tale?

— Oh! Doamne, Dumnezeule! nimic, răspunse lordul de Winter cu o voioșie prefăcută; dorești să mă vezi și vii în Anglia. Eu aflu de această dorință sau mai bine-zis bănuiesc că o ai și, ca să te scutesc de plictiselile unei sosiri noaptea într-un port, de oboseala unei debarcări, trimit pe unul din ofițerii mei în întâmpinarea dumitale; îi dau o trăsură pe seama lui și el te aduce în acest castel, a cărui pază mi-a fost încredințată, unde vin în fiecare zi și unde, pentru ca îndoita noastră dorință de a ne vedea să se îplinească, pun să ți se pregătească o cameră. Ce vezi dumneata mai de mirare în tot ce-ți spun, decât în ceea ce mi-ai spus dumneata?

— Nu, ceea ce găsesc eu de mirare este că ți s-a dat de veste sosirea mea.

— Cu toate astea e lucrul cel mai firesc, scumpa mea soră, n-ai văzut că înainte să intre în radă

căpitanul micii dumitale corăbii a trimis o luntrișoară cu registrul de bord și lista echipajului tocmai pentru a căpăta voie să pătrundă în port? Eu sunt comandantul portului, mi s-a adus registrul și-am văzut acolo numele dumitale. Inima mi-a spus ceea ce mi întărește acum graiul dumitale, adică în ce scop ai înfruntat pericolul unei mări atât de vitrege sau, cel puțin, atât de obositoare pe vremea asta, și am trimis curierul meu ca să te întâmpine. Restul îl știi.

Milady înțelese că lordul de Winter mințea și se înfricoșă mai tare.

— Frate, — urmă ea, — nu era milord Buckingham cel pe care l-am zărit pe dig, seara, când am sosit?

— Chiar el. Ah! pricep de ce vederea lui te-a izbit, — adăugă lordul de Winter, — vii dintr-o țară unde trebuie să se vorbească mult de el și știu că pregătirile lui împotriva Franței dau de gândit prietenului dumitale, cardinalul.

— Prietenul meu, cardinalul! exclamă Milady văzând că și în privința asta, ca și în cealaltă, lordul de Winter părea să știe multe.

— Cum, nu-i prietenul dumitale? — spuse în treacăt lordul, — iartă-mă, așa credeam, dar o să mai vorbim noi de milordul duce, deocamdată să nu ne îndepărtăm de la întorsătura sentimentală pe care o luase convorbirea noastră: spuneai că ai venit să mă vezi.

— Da.

— Bine! Ți-am răspuns că le vei avea toate după pofta inimii și ne vom vedea în fiecare zi.

— Va trebui deci să rămân o veșnicie aici? întrebă Milady cu oarecare teamă.

— Găsești că nu ești destul de bine găzduită, surioară? Spune-mi tot ce-ți lipsește și voi da îndată poruncă să ți se aducă.

— Dar n-am nici femeile, nici oamenii mei...

— Îi vei avea, doamnă. Spune-mi numai cum îți ținea casa întâiul dumitale soț și, deși nu sunt decât cumnatul dumitale, îți voi rândui casa în același fel.

— Întâiul meu soț? strigă Milady, ațintindu-și ochii înspăimântați asupra lordului de Winter.

— Da, soțul dumitale, francezul; nu vorbesc de fratele meu. De altminteri, dacă l-ai uitat, cum mai e încă în viață, aș putea să-i scriu și mi-ar trimite toate lămuririle.

Milady simți pe frunte broboane de sudoare rece.

— Glumești, zise ea cu glas înăbușit.

— Glumesc eu? întrebă lordul, sculându-se de pe scaun și dând un pas îndărăt.

— Sau mai curând mă jignești, urmă ea apăsând cu mâinile ca niște gheare brațele jilțului și proptindu-se cu gând să se ridice.

— Să te jignesc pe dumneata, eu? — urmă lordul de Winter, disprețuitor, — crezi oare, doamnă, că mai e cu putință?

— Într-adevăr, domnule, — grăi Milady, — sau ești beat, sau ești nebun; pleacă de aici și trimite-mi o femeie.

— Femeile nu-și țin gura, surioară! Nu s-ar putea oare să-ți slujesc eu drept cameristă? În felul acesta, tainele ar rămâne între noi.

— Obraznicule! răcni Milady și, ca și când ar fi fost împinsă de un arc, sări asupra lordului, care o aștepta cu brațele încrucișate, dar și cu o mână pe mânerul spadei.

— Ei! ei! — făcu el, — știu că ai obiceiul să ucizi oamenii, dar ia seama, eu mă voi apăra chiar împotriva dumitale.

— Da, ai dreptate, — urmă Milady, — te cred destul de mișel ca să ridici mâna asupra unei femei.

— Poate că da; de altminteri așa avea o dezvinovățire îmi închipui că mâna mea nu va fi întâia mână de bărbat care te va fi atins.

Și, cu o mișcare molcomă și acuzatoare, lordul arătă umărul ei stâng, pe care-l atinse aproape cu degetul.

Milady scoase un răcnet înăbușit și dădu îndărăt până în ungherul încăperii, asemenea unei pantere care încearcă să se încordeze pe brânci pentru a se repezi.

— Urlă cât îți place, — strigă și lordul de Winter, — dar nu încerca să muști, căci bagă de seamă, asta s-ar întoarce împotriva dumitale: aici nu sunt avocați care să rânduiască din vreme moștenirile și nici cavaleri rătăcitori care să-mi caute pricină pentru frumoasa doamnă pe care o țin ferecată; în schimb, am la îndemână judecători care vor hotărî de soarta unei femei îndeajuns de nerușinate ca să se strecoare bigamă în patul lordului de Winter, fratele meu mai mare, și ia bine seama: judecătorii te vor trimite în fața unui călău care-ți va dichisi amândoi umerii la fel.

Ochii ei scăpărau asemenea străfulgerări, încât, deși era bărbat și înarmat cu spada în fața unei femei fără armă, lordul simți bruma spaimei strecurându-i-se până în adâncul sufletului; urmă totuși din ce în ce mai mânios:

— Da, înțeleg, după ce l-ai moștenit pe fratele meu ți-ar fi plăcut grozav să mă moștenești și pe mine; dar îți spun dinainte: poți să mă ucizi sau să pui să mă

ucidă, eu mi-am luat toate măsurile; nici o lețcaie din averea mea nu va trece în mâinile dumitale. Nu ești destul de bogată, dumneata care ai aproape un milion, și nu puteai oare să te oprești din drumul dumitale păcătos, dacă nu făceai răul decât din plăcerea nemărginită și nebunească de a-l face? Uite, îți mărturisesc, dacă memoria fratelui meu nu mi-ar fi sfântă, te-aș trimite într-o temniță de-a statului, unde să-ți putrezească oasele, sau la Tyburn, ca să saturei poftele marinarilor; eu am de gând să tac, dar și dumneata îndură-ți liniștită surghiunul; peste zece sau cincisprezece zile voi pleca spre La Rochelle, cu armata. În ajunul plecării mele însă, un vapor va veni să te ia și te va duce în coloniile noastre din sud. Voi fi de față la plecarea dumitale și, fii pe pace: îți voi da un însoțitor care-ți va zbura creierii la prima încercare ce ai face-o de a te întoarce în Anglia sau pe continent.

Milady asculta cu atâta luare-aminte, încât ochii din care țâșneau flăcări i se holbaseră.

— Da, și până atunci, vei locui în acest castel, urmă lordul de Winter; zidurile sunt groase, ușile sunt zdravene, zăbrelele sunt tari, de altminteri fereastra dumitale e chiar deasupra mării; oamenii mei, care-mi sunt credincioși cu trup și suflet veghează în jurul camerei dumitale și păzesc toate trecerile care duc spre curte; apoi, chiar ajunsă în curte, tot ai mai avea de trecut prin trei rânduri de zăbrele. Porunca mea este limpede: un singur pas, o singură mișcare sau vorbă care ar aduce a evadare și se va trage asupra dumitale: dacă vei fi împușcată, justiția engleză îmi va fi, nădăjduiesc, recunoscătoare că am scutit-o de o belea. Iată, trăsăturile dumitale își capătă iar liniștea, chipul dumitale își găsește iar siguranța de sine: cincisprezece zile, douăzeci de zile. Îți spui dumneata,

haida de! până atunci, cu mintea mea isteată născocesc eu ceva; cu mintea mea drăcească, îmi dibui eu prada! Până în cincisprezece zile, îți spui dumneata, nici nu mai sunt aici. Ei bine, încearcă numai!

Văzându-se dată în vileag, Milady își înfipse unghiile în carne pentru a-și stăpâni orice mișcare ce ar fi trădat pe fața ei alt simțământ decât al spaimei. Lordul de Winter urmă:

— L-ai văzut pe ofițerul care comandă singur aici, în lipsa mea, așa că îl cunoști; după cum ți-ai dat singură seama, este în stare să asculte o poruncă, fiindcă așa cum te știu, n-ai călătorit de la Portsmouth până aici fără să fi încercat să-i scoți vorbele din gură. Ce zici? O statuie de marmură ar fi fost mai rece și mai mută? Ți-ai încercat până acum puterea ademenirilor dumitale asupra multor bărbați, și din nefericite ai izbutit totdeauna; încearcă însă și asupra acestuia. La naiba! dacă-i vii de hac, atunci mărturisesc, ești dracul pe pământ.

Se duse la ușă și o deschise dintr-o dată.

— Chemați pe domnul Felton, porunci el. Așteaptă o clipă și o să i te dau în seamă.

Între cele două ființe coborî o tăcere ciudată, în timpul căreia se auzi zgomotul unui pas molcom și regulat care se apropia. Apoi, în umbra coridorului se ivi conturul unei făpturi omenești și tânărul locotenent, despre care am mai vorbit, se opri în prag așteptând porunca lordului.

— Intră, dragul meu John, — îl pofti lordul de Winter, — intră și închide ușa.

Tânărul ofițer intră.

— Și acum, — grăi lordul, — privește această femeie: e tânără, frumoasă și cum nu se poate mai fermecătoare. Ei bine, e o dihanie care la douăzeci și

cinci de ani s-a făcut vinovată de tot atâtea nelegiuiri câte poți citi într-un an în catastifele tribunalelor noastre; glasul ei ți se strecoară în vine, frumusețea îi slujește drept momeală pentru prada care-i cade în gheare, trupul ei plătește tot ce a făgăduit, se cuvine să-i dăm și ce-i al ei. Va încerca să te ademenească, va încerca poate să te și ucidă; te-am scos din nevoi, Felton, te-am făcut locotenent; ba odată ți-am scăpat și viața, știi cu ce prilej; sunt pentru dumneata nu numai un ocrotitor, ci și un prieten, nu numai un binefăcător, ci și un tată; această femeie s-a întors în Anglia ca să uneltească împotriva zilelor mele; țin acum șarpele în mâini; ei bine, te chem și-ți grăiesc așa: prietene Felton, John, copilul meu, păzește-mă și, mai ales, păzește-te de această femeie; jură-mi pe mântuirea sufletului dumitale că o vei păzi cu toată strășnicia, ca să-și primească ispășirea cuvenită. John Felton, mă bizui pe cuvântul tău; John Felton, am încredere în buna ta credință.

— Milord, — răspunse tânărul ofițer, încercându-și privirea-i senină cu toată ura pe care o putu găsi în străfundul inimii lui, — milord, vă jur că totul se va face așa precum doriți!

Milady primi această privire ca un osândit stors de vlagă: nu, era eu neputință să-ți închipui o căutătură mai supusă și mai blândă decât aceea care plutea în acea clipă pe frumosul chip. Chiar lordul de Winter abia putu recunoaște tigroaica împotriva căreia, ceva mai devreme, se simțea gata să lupte.

— Nu va ieși niciodată din această încăpere, auzi, John, — urmă lordul, — nu va schimba nici o vorbă cu nimeni; nu va vorbi decât cu dumneata, dacă bineînțeles vei binevoi să-i faci această cinste.

— E de-ajuns, milord, am jurat!

— Și acum, doamnă, încearcă să te împaci cu Dumnezeu, căci oamenii și-au rostit cuvântul lor.

Milady lăsă să-i cadă capul, ca și când s-ar fi simțit strivită sub această judecată. Lordul de Winter părăsi încăperea, făcându-i semn lui Felton, care ieși în urma lui și închise ușa.

După o clipă se auzi pe sală pasul greoi al unui soldat din marină, care făcea de strajă cu baltagul la brâu și cu flinta în mână.

Milady rămase câteva clipe nemișcată, socotind că cineva o urmărea poate prin gaura cheii; apoi ridicându-și încet ochii, în care se oglindea aceeași năprasnică pornire de ură și de sfidare, dădu fuga să asculte la ușă și să privească pe fereastră, și se întoarse ca să se afunde într-un jilț adânc, dusă pe gânduri.

Capitolul XXI. Ofițer

În vremea asta, cardinalul aștepta vești din Anglia, dar vești bune nu soseau; doar rele și amenințătoare.

Oricât de împresurată ar fi fost La Rochelle, oricât de sigură părea izbânda datorită măsurilor luate și mai ales a digului care nu lăsa să pătrundă nici o luntre în orașul asediat, blocada putea totuși să mai țină vreme îndelungată; și era mare ocară pentru oștirile regelui și mare plictiseală pentru domnul cardinal care, e drept, nu se mai îndeletnicea cu vrajba dintre Ludovic al XIII-lea și Ana de Austria, acesta fiind fapt împlinit, ci se gândea cum să împace pe domnul Bassompierre care se afla în ceartă cu ducele d'Angoulême.

Cât privește pe fratele regelui, deși pornise asediul, lăsa pe seama cardinalului grija de a-l duce la capăt.

Orașul, în ciuda nemaipomenitei încăpățănări a primarului, încercase un fel de răzvrătire cu scop să se predea oștirii regești; primarul trimisese la spânzurătoare pe răzvrățiți. Această ispășire potoli capetele cele mai înfierbântate, care chibzuiră atunci să moară mai bine de foame. Moartea aceasta li se părea ceva mai nepripită și mai puțin neînduplecată decât spânzurătoarea.

La rândul lor, asediatorii prindeau când și când soli, pe care cei din La Rochelle îi trimiteau la Buckingham sau ștafete pe care Buckingham îi trimitea celor din La Rochelle. Și într-un fel și în altul judecata se sfârșea iute-iute. Domnul cardinal rostea doar un cuvânt: Spânzurat! Regele era poftit să vină să ia parte la spânzurare. Plictisit, suveranul își alegea un loc bun, ca să nu-i scape nici unul din amănuntele ispășirii; oricum, asta îl mai distra puțin și-i dădea ghes să îndure asediul, dar tot nu-l împiedica să se

plictisească de moarte și să vorbească mereu de întoarcerea lui la Paris; astfel încât, dacă ar fi lipsit solii și spionii, eminența sa, cu toată închipuirea-i bogată, ar fi fost pusă la grea încercare.

Totuși vremea trecea și orășenii nu mai capitulau; cel din urmă spion care fusese prins ducea o scrisoare. Această scrisoare vestea pe Buckingham că orașul ajunsese la capătul puterilor, dar în loc de a adăuga: “Dacă ajutorul dumneavoastră nu sosește înainte de cincisprezece zile, ne vom preda”, scrisoarea lămurea: “Dacă ajutorul dumneavoastră nu sosește înainte de cincisprezece zile, când va sosi ne va găsi pe toți morți de foame”.

Localnicii nu mai nădăjduiau deci decât în Buckingham. Buckingham era mântuitorul lor. Dacă într-o zi ar fi fost încredințați că nu trebuiau să se mai bizuie pe Buckingham, fără îndoială că o dată cu speranța li s-ar fi năruit și dârzenia.

Cardinalul aștepta deci cu mare nerăbdare vești din Anglia, care să-l înștiințeze că Buckingham nu va veni.

Problema cuceririi orașului pe calea armelor, dezbătută adesea în consiliul regelui, fusese totdeauna înlăturată; în primul rând la Rochelle părea cu neputință de cucerit, apoi cardinalul, orice ar fi spus, știa că grozăvia sângelui vărsat într-o ciocnire în care francezii trebuiau să lupte împotriva francezilor, ar fi întors politica cu șaizeci de ani în urmă; și cardinalul era pe atunci ceea ce numim azi un om al progresului. În adevăr, jefuirea orașului La Rochelle și uciderea a trei sau patru mii de hughenoti, care ar fi căzut în lupte, semăna prea mult în 1628 cu măcelul din noaptea sfântului Bartolomeu, din anul 1572; apoi, mai presus de toate, această ultimă măsură pe care regele, ca bun catolic, n-ar fi înlăturat-o deloc, se lovea

neîndurător de argumentul generalilor asediatori: La Rochelle nu putea fi doborâtă decât prin înfometare.

Cardinalul nu-și putea alunga din minte și unele temeri din pricina cumplitei sale trimise, căci și el înțelesese ciudatele proporții ale acestei femei, aci năpârcă, aci leoaică. Îl trădase oare? Murise? În tot cazul o cunoștea îndeajuns pentru a-și da seama că, lucrând pentru el sau împotriva lui, prietenă sau vrăjmașă, tot n-ar fi rămas locului fără mari piedici în cale; dar de unde veneau piedicile? Iată ceea ce nu putea ști.

De altminteri, el avea încredere — și pe bună dreptate — în Milady: ghicise în trecutul ei lucruri groaznice pe care numai mantia sa roșie le putea acoperi; și simțea că, pentru o pricină sau alta, această femeie îi va rămâne credincioasă, putând să găsească numai în el un sprijin mai mare decât primejdia ce o amenința.

Se hotărî deci să ducă singur războiul și să nu mai aștepte nici un ajutor străin, afară doar de cine știe ce noroc picat din cer. Puse deci să se înalțe mai departe faimosul dig care trebuia să înfometeze La Rochelle; și în vreme ce-și arunca privirea asupra nefericitului oraș, care închidea între zidurile lui atâta mizerie oarbă și atâta virtute, cardinalului îi răsări în minte lozinca lui Ludovic al XI-lea — înaintașul său politic, după cum el însuși era înaintașul lui Robespierre — acea vrednică lozincă a tovarășului lui Tristan³⁸: “Dezbină și domnește”.

Pe când asedia Parisul, Henric al IV-lea puna să se arunce peste zidurile orașului pâine și merinde;

³⁸ Tristan — căpetenia mareșalilor Franței sub Carol al VII-lea și Ludovic al XI-lea, bărbat viclean și crud.

cardinalul porunci să arunce fițuici prin care arăta localnicilor cât era de nedreaptă, de îngustă și de sălbatică purtarea căpeteniilor lor; aceste căpetenii aveau grâu din belșug, dar nu-l împărțeau; erau credincioși altei lozinci: — căci aveau și ei lozinci — să piară femeile, copiii, bătrânii, dar să rămână teferi și zdraveni bărbații care trebuiau să le apere zidurile. Până atunci, fie din devotament, fie din neputință de a lupta împotriva, această lozincă — fără a se bucura de încuviințarea tuturor — începuse a trece de la teorie la practică; dar răvașele se încumetară s-o lovească. Ele aminteau bărbaților că femeile, copiii și bătrânii, lăsați să piară de foame, erau soțiile, fiii, părinții lor; că ar fi fost mai drept să îndure cu toții aceeași năpastă, pentru ca starea tuturor laolaltă să fie izvorul unor hotărâri obștești.

Aceste fițuici avură urmarea pe care cel ce le pusese la cale o putea nădăjdui, deoarece ele îndemnară un mare număr de localnici să pornească negocieri pe seama lor cu oștirea regească.

Dar tocmai pe când cardinalul vedea rodind ticluirile sale, bucuros fiind de a le fi folosit, un locuitor din La Rochelle, care izbutise, Dumnezeu știe cum, să străbată liniile ostășești în pofida strașniciei supravegheri a lui Bassompierre, a lui Schomberg și a ducelui d'Angoulême, supravegheați la rândul lor de cardinal, un locuitor din La Rochelle, spuneam, pătrunse în oraș venind din Portsmouth și povesti că văzuse acolo o flotă nemaipomenită, gata să ridice ancora înainte de opt zile. Mai mult, Buckingham vestea primarului că marea ligă împotriva Franței va fi în sfârșit fapt împlinit și că regatul se va vedea călcat în același timp de armatele engleze, de cele imperiale și spaniole. Această scrisoare fu citită localnicilor în toate

piețele orașului. Se lipiră copii în toate colțurile străzilor și chiar acei care începuseră negocieri cu oastea maiestății sale, le curmară, hotărâți fiind să aștepte marele ajutor, vestit cu surle și trompete.

Împrejurarea aceasta neașteptată trezi în cardinal neliniștea de la început, silindu-l, fără voia lui, să-și îndrepte iarăși privirea de partea cealaltă a mării.

În vremea asta, scutită de grijile ce frământau pe singura și adevărata ei căpetenie, oștirea regelui se pusese pe trai vesel; în tabără nu lipseau nici merindele, nici banii; toate unitățile se întreceau în îndrăzneală și-n veselie. Să prindă spioni și să-i spânzure, să se încumete la fapte năzdrăvane pe dig sau pe mare, să născocească trăsnăi, să le înfăptuiască fără teamă, iată în ce chip își petreceau ostașii zilele care li se păreau prea scurte, dar care, dimpotrivă, păreau nesfârșit de lungi nu numai orășenilor măcinați de foame și teamă, ci și cardinalului care-i împresura atât de strașnic.

Uneori, când cardinalul, mereu călare ca cel din urmă jandarm al oștirii, își plimba privirea gânditoare asupra lucrărilor atât de încete față de ceea ce ar fi dorit, lucrări ridicate din porunca lui de ingineri aduși din toate colțurile Franței, dacă întâlnea întâmplător vreun mușchetar din compania domnului de Tréville, atunci se apropia de el, îl cerceta într-un anume fel și nerecunoscând pe nici unul din cei patru tovarăși ai noștri, își îndrepta aiurea privirea lui atât de adâncă și gândirea lui atât de cuprinzătoare.

Într-o zi, pe când ros de o plictiseală de moarte, fără nădejde în negocierile cu orașul, fără știri din Anglia, cardinalul ieșise, întovărășit numai de Cahusac și de La Houdinière, cu scopul doar de a ieși la aer și mergea de-a lungul țărmului, îmbinându-și

nemărginirea visurilor cu nemărginirea oceanului, el ajunsese cu calul la pas pe o colină: din vârful colinei zări îndărătul unui gard de măracini șapte oameni tolăniți pe nisip, și înconjurați de sticle goale, în bătaia unui soare atât de fugarnic în acele zile ale anului. Patru dintre acești oameni erau mușchetarii noștri, care tocmai se pregăteau să asculte citirea unei scrisori primită de unul din ei. Scrisoarea era atât de atrăgătoare, încât lăsaseră baltă cărțile de joc și zarurile pe o tobă.

Ceilalți trei se îndeletniceau cu destupatul unei uriașe damigene cu vin de Collioure; erau valeții acestor domni.

După cum am mai spus, cardinalul era în toane rele și când se afla în astfel de toane, nimic nu-i sporea ursuzenia ca veselia altora. De altfel, își vârâse de-a surda în cap că amărăciunile lui stârneau veselia celorlalți. Făcând semn lui La Houdinière și lui Cahusac să se oprească, descălecă și se apropie de cheflii ce-i dădeau de bănuț, cu nădejdea că nisipul care-i înăbușea pașii, și măracinii care-l ascundeau vederii, îl vor ajuta să prindă crâmpoșii din convorbirea ce i se părea atât de ademenitoare. La numai zece pași de gard, recunoscuse ciripeala gasconă și cum știa că cei cu pricina erau mușchetari, cardinalul nu se îndoia că ceilalți trebuiau să fie așa-zii “nedespărțiți”, adică Athos, Porthos și Aramis.

E de prisos să mai spunem că descoperirea îi sporise dorința de a le asculta vorba; în ochi îi jucă o sclipire stranie și se apropie de măracini, tiptil ca o pisică; dar abia putuse prinde câteva silabe vagi și încâlcite, când un strigăt răsunător și scurt îl făcu să tresară, trezind totodată luarea-aminte a mușchetarilor.

— Ofițer! strigă Grimaud.

— Nu cumva vorbești, caraghiosule? mormăi Athos, ridicându-se într-un cot și pironindu-și valetul cu priviri fulgerătoare.

Grimaud tăcu chitic, mulțumindu-se să întindă arătătorul spre gard, dând astfel în vileag pe cardinal cu escorta lui cu tot.

Dintr-o săritură., cei patru mușchetari fură în picioare salutând respectuos.

Cardinalului îi sări țandăra.

— Pare-se, domnii mușchetari nu stau decât cu strajă împrejur! Vine oare englezul pe uscat sau poate că mușchetarii se socotesc a fi ofițeri superiori?

— Monsenior, — răspunse Athos, căci în mijlocul spaimei celorlalți, numai el își păstrase liniștea și acel sânge rece de mare senior ce nu-l părăseau niciodată, — monsenior, mușchetarii când nu sunt de serviciu sau după ce și-au sfârșit slujba, beau și joacă zaruri, iar pentru valeții lor, ei sunt ofițeri superiori.

— Valeți! — mormăi cardinalul, — valeți care au poruncă să-și înștiințeze stăpânii atunci când trece cineva, ăștia nu sunt valeți, sunt străji.

— Eminența sa își dă totuși seama că dacă n-am fi luat această măsură, s-ar fi putut s-o lăsăm să treacă pe lângă noi fără să-i aducem salutul nostru și să-i mulțumim pentru înalta sa bunăvoință de a ne strânge pe toți patru laolaltă. D'Artagnan, — urmă Athos, — dumneata care adineauri doreai să găsești prilejul de a-i mărturisi monseniorului recunoștința dumitale, iată sosit acest prilej; folosește-l.

Aceste cuvinte fură rostite cu acea nedezmințită stăpânire de sine, care-l încunună pe Athos în ceasurile de primejdie și cu acea minunată cuviință

care făcea din el în anumite clipe un rege, mai maiestuos decât regii din naștere.

D'Artagnan se apropie și îngăimă câteva cuvinte de mulțumire ce se pierdură iute sub privirile întunecate ale cardinalului.

— Oricum, domnilor, — urmă cardinalul fără a părea îndepărtat de la gândul lui de cuvintele lui Athos, — oricum, domnilor, nu-mi place ca niște simpli soldați să facă pe marii seniori numai pentru că au norocul să slujească într-un corp privilegiat, când știut este că disciplina-i una și aceeași pentru toată lumea.

Athos îl lăsă pe cardinal să-și sfârșească în voie fraza și, înclinându-se în semn de încuviințare, răspunse la rândul lui:

— Nădăjduiesc, monseniore, că disciplina n-a fost încălcată în nici un chip de noi. Nu suntem de serviciu și am socotit că, nefiind de serviciu, putem să ne petrecem vremea după cum vom găsi de cuviință. Dacă am avea fericirea să primim vreo poruncă din partea eminenței voastre, vă încredințăm că i-am da îndată ascultare. După cum își poate da seama eminența voastră, — urmă Athos, încruntând din sprâncene, căci acest soi de convorbire începea să-l scoată din sărite, — ne-am luat și armele ca să fim gata la cel dintâi semnal.

Și arătă cardinalului cu mâna cele patru flinte în piramidă, lângă toba pe care se aflau cărțile de joc și zarurile.

— Eminența voastră poate fi încredințată, — adăugă d'Artagnan, — că i-am fi ieșit în întâmpinare, dacă-m fi putut bănuși că se îndreaptă spre noi cu o escortă atât de restrânsă.

Cardinalul își mușca mustățile și vârful buzelor.

— Știți a ce semănați, tot timpul, așa împreună, ca și acum, mereu înarmați și păziți de valeții dumneavoastră? întrebă cardinalul. Parc-ați fi patru conspiratori.

— Oh! cât despre asta, monseniore, — răspunse Athos, — e adevărat că uneltim; după cum și-a putut da seama eminența voastră și acum câteva zile, noi uneltim, dar numai împotriva celor din La Rochelle.

— Ei, domnilor politicieni! — urmă cardinalul încruntând la rândul lui din sprâncene, — dacă s-ar putea citi în creierul dumneavoastră așa cum citeați în scrisoarea aceea pe care ați ascuns-o când m-ați văzut venind, s-ar găsi poate taina multor lucruri pe care nu le știm!

Athos se făcu purpuriu și înaintă cu un pas spre eminența sa.

— S-ar zice, monseniore, că ne bănușiți cu adevărat și că suntem supuși unui interogatoriu; dacă lucrurile stau așa, atunci să binevoiască eminența voastră să ne vorbească lămurit și vom ști ce ne rămâne de făcut.

— Chiar dacă ar fi un interogatoriu, — stăruie cardinalul, — au mai fost și alții supuși la interogatorii, domnule Athos, și au răspuns.

— De aceea, monseniore, am spus eminenței voastre că n-are decât să pună întrebări; noi suntem gata să răspundem.

— Ce era cu scrisoarea aceea pe care te pregăteai s-o citești, domnule Aramis, și pe care ai ascuns-o?

— O scrisoare din partea unei femei, monseniore.

— Da pricep, — urmă cardinalul, — asemenea scrisori se țin în taină; totuși, ele pot fi arătate unui duhovnic, și dumneavoastră știți că eu sunt și duhovnic.

— Monsenior, — răspunse Athos, cu o liniște cu atât mai grozavă cu cât răspunzând astfel își punea capul în joc, — scrisoarea e din partea unei femei, dar nu e iscălită nici de Marion de Lorme, nici de doamna d’Aiguillon³⁹.

Cardinalul se făcu galben ca ceara, un fulger năprasnic îi scăpără în priviri; se întoarse spre Cahusac și La Houdinière, ca și când ar fi vrut să le dea o poruncă. Athos văzu mișcarea; făcu un pas spre flintele asupra cărora câteșipatru își ațintiră ochii, fiindcă nici unul n-avea de gând să se lase arestat. Cardinalul și cu ai lui erau numai trei; mușchetarii și cu valeții lor erau în număr de șapte; se gândi că jocul ar fi fost cu atât mai primejdios, cu cât Athos și prietenii ar fi uneltit cu adevărat; și, printr-una din acele întorsături neașteptate pe care le avea întotdeauna la îndemână întreaga sa mânie se topi într-un zâmbet.

— Haide! Haide! — făcu el, — sunteți toți tineri inimoși, mândri la lumina soarelui, credincioși la întuneric; nu-i nici un rău să veghezi asupra ta când veghezi atât de bine asupra altora; domnilor, n-am uitat când ducându-mă într-o noapte spre “Porumbarul Roșu”, mi-ați slujit de escortă; dacă ar fi vreo primejdie pe drumul pe care-l iau acum, v-aș ruga să mă însoțiți; dar cum nu este, rămâneți unde sunteți, sfârșiți-vă în tihnă vinul, jocul și scrisoarea. Cu bine, domnilor!

Încălecând din nou pe calul pe care Cahusac i-l adusese, îi salută cu mâna și se îndepărtă.

³⁹ Marion de Lorme — femeie renumită pentru frumusețea și aventurile ei, sub Ludovic al XIII-lea. Doamna d’Aiguillon — nepoata lui Richelieu.

În picioare și nemișcați, cei patru tineri îl urmăriră cu privirea fără să rostească un singur cuvânt, până ce cardinalul le pieri din vedere.

Apoi se uitară unul la altul.

Erau cu toții încremeniți, căci în ciuda aceluia prietenesc rămas bun, eminența sa plecase clocotind de mânie.

Numai Athos zâmbea cu zâmbetul său tăios și disprețuitor. Când cardinalul ajunsese departe, încât nu i-ar mai fi putut nici auzi, nici vedea, Porthos, care avea mare chef să-și verse focul pe cineva, izbucni.

— Și Grimaud ăsta, s-a trezit prea târziu!

Grimaud se pregătea tocmai să răspundă ca să se dezvinovățească, dar Athos ridică un deget și valetul tăcu.

— I-ai fi dat scrisoarea, Aramis? întrebă d'Artagnan.

— Eu, — răspunse Aramis cu vocea lui cea mai mieroasă, — eram hotărât: dacă mi-ar fi cerut scrisoarea, cu o mână i-aș fi dat-o, iar cu cealaltă i-aș fi înfipt spada.

— M-așteptam la asta, — grăi Athos, — și de aceea m-am și aruncat între el și dumneata. Într-adevăr, omul ăsta e grozav de nesocotit când vorbește așa cu alți bărbați; s-ar zice că n-a avut niciodată a face decât cu femei și cu copii.

— Dragă Athos, eu te admir, — mărturisi d'Artagnan — dar la urma urmei, pare-mi-se, tot n-am avut dreptate.

— Cum, n-am avut dreptate? făcu Athos. Dar al cui e aerul pe care-l respirăm? Al cui oceanul pe care ne rătăcesc privirile? Al cui nisipul pe care stăteam lungiți? A cui scrisoarea trimisă de iubita dumitale? Sunt ale cardinalului? Pe cinstea mea, omul ăsta își închipuie că toată lumea e a lui; stăteai aici gângăvind,

uimit, nimicit; s-ar fi zis că vedeai Bastilia în fața dumitale și că namila de Meduză te schimbase într-o stană de piatră. A fi îndrăgostit înseamnă oare a unelti? Ești îndrăgostit de o femeie pe care cardinalul a pus s-o închidă; vrei s-o scapi din mâinile cardinalului; este o partidă pe care o joci cu eminența sa; scrisoarea asta e jocul dumitale; pentru ce ți-ai descoperi potrivnicului jocul? Asta nu se face. N-are decât să-l ghicească el, foarte frumos! Că și noi i-l ghicim pe al lui!

— La urma urmelor, — recunosc d'Artagnan, — e plin de-nțelepciune ce spui dumneata, Athos.

— Atunci să nu mai pomenim ce s-a petrecut, iar Aramis să citească mai departe scrisoarea verișoarei lui, de acolo de unde a întrerupt-o domnul cardinal.

Aramis scoase scrisoarea din buzunar, cei trei prieteni se apropiară de el, iar cei trei lachei se strânseră din nou în jurul damigenei.

— N-ai citit decât doar un rând sau două, — aminti d'Artagnan, — așa că ia-o de la început.

— Bucuros, răspunse Aramis.

“Scumpul meu văr, cred că mă voi hotărî să plec la Stenay, unde sora mea a trimis pe tânăra noastră servitoare în Mănăstirea Carmelitelor; sărmana fată, s-a supus; știe că nu mai poate trăi în altă parte fără ca mântuirea sufletului să nu-i fie primejduită. Totuși, dacă treburile familiei noastre se rânduiesc așa cum dorim noi, cred că ea ar înfrunța și blestemul iadului, numai să se poată întoarce lângă cei de care-i e dor, cu atât mai mult cu cât știe că cineva e mereu cu gândul la ea. Până atunci nu e prea nefericită; tot ce dorește e o scrisoare din partea mirelui ei. Știu bine că merindele de soiul acesta trec anevoie printre zăbrele dar, la urma urmelor, dragă verișorule, după cum ți-am și dovedit-o,

nu sunt prea neîndemânică și voi lua asupra mea această sarcină. Sora mea îți mulțumește pentru buna și trainică duminică aducere aminte. O clipă a fost foarte îngrijorată, dar, în sfârșit, acum e puțin mai liniștită căci a izbutit să-și trimită acolo solul ca să nu se întâmple nimic neprevăzut.

La revedere, scumpul meu văr, trimite-ne vești cât mai des cu putință, adică de câte ori vei crede că o poți face fără teamă. Te îmbrățișez.

Marie Michon.”

— Vai, Aramis, cât îți sunt de îndatorat! strigă d'Artagnan. Draga de Constance! Am în sfârșit vești despre ea; trăiește, e la loc sigur într-o mănăstire, e la Stenay! Dar unde vine Stenay, Athos?

— La câteva leghe de frontiera Alsaciei, în Lorena; odată asediul ridicat, o să putem da o raită până acolo.

— Și sper să nu mai fie mult până atunci, — adăugă Porthos, — azi dimineață a fost spânzurat un spion care a mărturisit că în La Rochelle au ajuns să-și mănânce pielea pantofilor. Socotind că după ce or mânca pielea or să mănânce și talpa, nu prea văd ce-o să le mai rămână decât poate să se mănânce unii pe alții.

— Sărmani nerozi! îi căină Athos, golind un pahar de minunat vin de Bordeaux, licoare care, fără să se fi bucurat pe vremea aceea de faima de care se bucură astăzi, o merita și pe atunci. Sărmani nerozi! ca și când religia catolică n-ar fi cea mai îmbietoare și mai plăcută dintre religii! Totuna, — adăugă el plescăind ca să simtă aroma, — sunt oameni de treabă. Dar ce dracu faci acolo, Aramis? Pui în buzunar scrisoarea?

— Da, — spuse d'Artagnan, — Athos are dreptate, ar trebui s-o ardem; dar chiar arsă, cine știe dacă domnul cardinal n-are meșteșugul lui în a iscodi cenușa?

— Vezi bine că-l are, încuviință Athos.

— Și atunci ce vreți să faceți cu scrisoarea? întrebă Porthos.

— Vino aici, Grimaud, îl chemă Athos.

Grimaud se ridică ascultând porunca.

— Uite, prietene, ca să te pedepsesc că ai vorbit fără voie, vei mânca bucata asta de hârtie, pe urmă, ca să te răsplătesc pentru binele pe care ni-l vei fi făcut, vei bea paharul ăsta de vin; iată mai întâi scrisoarea, mestec-o bine de tot!

Grimaud zâmbi și cu ochii pironiți asupra paharului pe care Athos îl umpluse cu vârf, măcină hârtia și o înghiți.

— Bravo, cumetre Grimaud! — se bucură Athos, — și acum uite paharul; lasă, te scutesc să-mi mai mulțumești.

Grimaud sorbi în tăcere vinul de Bordeaux; ochii lui ridicați spre cer vorbeau însă tot timpul cât ținu această plăcută îndeletnicire, un grai care deși mut, nu era totuși lipsit de tâlc.

— Și acum, — adăugă Athos, — afară doar dacă domnul cardinal n-ar avea năstrușnica idee de a spinteca pântecul lui Grimaud, cred că putem fi aproape liniștiți.

În vremea asta, eminența sa își urma abătut plimbarea, mormăind printre dinți:

— Hotărât lucru! Trebuie numaidecât ca acești patru oameni să fie ai mei!

Capitolul XXII. Întâia zi de închisoare

Să ne întoarcem la Milady, pe care am pierdut-o câtva timp din vedere, din pricina privirii aruncate asupra coastelor Franței.

O vom găsi tot deznădăjduită, așa cum am lăsat-o, cufundată într-un noian de gânduri negre, iad întunecat la poarta căruia a pierdut aproape orice nădejde; căci întâia oară în viața ei se îndoiește, întâia oară se teme.

În două împrejurări norocul a părăsit-o, în două împrejurări s-a văzut descoperită și trădată și în amândouă împrejurările a căzut înfrântă de o spadă de foc, trimisă fără îndoială de Cel de Sus, ca să lupte împotriva ei: d'Artagnan a biruit-o pe ea, această nebiruită putere a răului.

A amăgit-o în dragostea ei, a umilit-o în mândria ei, a înșelat-o în râvna ei de mărire, și acum iată-l că lovește în norocul ei, că uneltește împotriva libertății ei, că amenință însăși viața ei. Mai mult, i-a ridicat un colț al măștii, această pavază care o acoperă și o face atât de puternică.

D'Artagnan a îndepărtat-o de Buckingham, pe care ea îl urăște așa cum urăște tot ceea ce a iubit odinioară, furtuna pe care Richelieu i-o stârnise acestuia în cale prin chiar ființa reginei. D'Artagnan s-a dat drept de Wardes pentru care ei i se năzărise un fel de chef sălbatic, de nestăpânit, ca la toate femeile cu aceeași fire. D'Artagnan cunoaște acea taină îngrozitoare, iar ea a jurat că cine o va cunoaște, va pieri. În sfârșit, în clipa când a căpătat o împuternicire în alb cu ajutorul căreia putea să se răzbune împotriva dușmanului ei, împuternicirea îi este smulsă din mâini și d'Artagnan e acela care o ține ostatică și care o va

trimite în cine știe ce murdar Botany-Bay⁴⁰ sau în cine știe ce dezgustător Tyburn⁴¹ al Oceanului Indian.

Căci, fără îndoială, toate astea i se trag de la d'Artagnan; de la cine altul i s-ar putea trage atâta ocară îngrămădită asupra capului ei, dacă nu de la el? Numai el i-a putut dezvălui lordului de Winter toate înspăimântătoarele taine pe care le-a descoperit una după alta, datorită unei fatalități. Îl cunoaște pe cumnatul ei și, fără îndoială, i-o fi scris.

Câtă ură dospește în ea! A rămas împietrită, cu ochii sticloși pironiți în golul încăperii pustii, iar gemetele înăbușite, ce-i scapă uneori din străfundul pieptului o dată cu răsuflarea, însoțesc mugetul talazurilor care se înalță, amenință, vuiesc și dau năvală să se sfarme aidoma unei veșnice și neputincioase deznădejdi, de stâncile pe care sta clădit castelul întunecat și trufaș. La lumina fulgerelor, ce-i scapără în minte sub vijelioasa-i mânie, ce minunate planuri de răzbunare întreveđe ea în viitorul îndepărtat împotriva doamnei Bonacieux, împotriva lui Buckingham și mai ales împotriva lui d'Artagnan!

Da, dar pentru ca să te răzbuni trebuie să fii slobod și ca să fii slobod când ești ostatic, trebuie să spargi zidurile, să sfărâmi zăbrelile, să sfredelești podelele; toate, fapte pe care le poate duce la bun sfârșit numai un bărbat răbdător și tare, dar în fața căroră se spulberă mânia înfrigurată a unei femei. De altminteri, ca să faci toate astea trebuie să ai vreme: luni, ani și ea... ea are doar zece, douăsprezece zile după spusele lordului de Winter, frățescul și groaznicul ei temnicer.

⁴⁰ Loc de deportare, ales de guvernul englez, pe coasta orientală a Australiei.

⁴¹ Cartier din Londra unde aveau loc execuțiile capitale; aici prin extensiune.

Și totuși, dac-ar fi bărbat, le-ar încerca pe toate și poate c-ar izbuti: cum de s-o fi înșelat astfel cerul punând un suflet bărbătesc într-un trup plăpând și firav?

Întâile clipe de închisoare au fost groaznice: câteva turbate zvârcoliri pe care nu și le-a putut înfrânge au plătit datoria ei de femeie slabă, firii omenești. Dar încetul cu încetul, a izbutit să-și învingă izbucnirile mâniei nesăbuite, tremurul nervos care i-a frământat carnea s-a stins și acum stă ghemuită în ea însăși ca un șarpe obosit care se odihnește.

— Haide, haide, ce nebună, eram să-mi ies din fire, murmură Milady pironindu-și ochii în oglindă; și oglinda îi întoarce privirea arzătoare prin care parcă ar vrea să-și pună ea singură întrebări. Fără violență, violența este o dovadă de slăbiciune. În primul rând n-am izbutit niciodată prin asemenea mijloc: dacă mi-aș încerca puterea împotriva altor femei, poate că aș avea norocul să dau peste unele mai slabe decât mine și atunci le-aș învinge; dar eu lupt împotriva unor bărbați și alături de ei nu sunt decât femeie. Să luptăm deci ca femeie, puterea mea stă tocmai în această slăbiciune.

Și, vrând parcă să-și dea singură seama de schimbările pe care le putea porunci obrazului ei atât de expresiv și de ascultător, îi împrumută pe rând toate stările sufletești, de la mânia care-i schimonosea trăsăturile până la cel mai dulce, mai drăgăstos și mai ademenitor surâs. Apoi, sub mâinile ei pricepute, şuvițele părului i se mlădiară rând pe rând în unduiri pe care le socoti a-i spori farmecul chipului. În sfârșit, mulțumită de ea însăși, murmură:

— Haide, nimic nu e pierdut. Tot mai sunt frumoasă.

Era aproape opt seara. Milady zări un pat; se gândi că o odihnă de câteva ore îi va împ prospăta nu numai mintea și cugetul, dar chiar pielea obrazului. Totuși, înainte de a se culca, îi fulgeră prin minte un gând și mai prielnic. Auzise vorbindu-se despre cină. Se afla de un ceas în camera aceea, așa că aducerea cinei nu putea să mai întârzie. Fără a pierde vreme, se hotărî să facă în aceeași seară o încercare pentru a-și da seama de împrejurări, cercetând totodată mai de aproape firea oamenilor cărora li se încredințase paza ei.

Pe sub ușă licări o lumină; lumina aceea vestea întoarcerea temnicerilor. Milady, care se ridicase în picioare, își dădu drumul iute în jilț, cu capul pe spate, cu frumosul ei păr despletit, cu pieptul pe jumătate gol sub horbotele mototolite, cu o mână pe inimă și cu cealaltă atârnându-i.

Zăvoarele fură trase; ușa scârțâi din țâțâni; în cameră răsunară pași din ce în ce mai aproape.

— Puneți masa aici, rosti un glas pe care ostatica îl recunoscuse a fi al lui Felton.

Porunca fu împlinită.

— Aduceți făclii și schimbați straja, urmă Felton.

Această îndoită poruncă dată de tânărul locotenent aceluiași inși o încredință pe Milady că slujitorii erau în același timp și păzitorii ei, adică soldați.

Poruncile lui Felton erau de altminteri aduse la îndeplinire cu o grabă tăcută, care lăsa să se întrevadă felul fericit în care știa să se facă ascultat.

În sfârșit, Felton care nu o privise încă pe Milady, se întoarse spre ea.

— Ah! ah! — rosti el, — doarme, e bine; când se va trezi, va cina.

Și făcu câțiva pași cu gândul să iasă din cameră.

— Dar, domnule locotenent, — spuse un soldat, mai puțin nepăsător decât comandantul lui și care se apropiase de Milady, — femeia asta nu doarme.

— Cum nu doarme, — întrebă Felton, — dar atunci, ce face?

— E leșinată; fața-i cum e ceara și degeaba ascult, că nu i s-aude răsuflarea.

— Ai dreptate, — răspunse Felton, după ce se uită la Milady din locul unde era și fără a face măcar un pas spre ea, — du-te de-i spune lordului de Winter că ostatica a leșinat și nu știu ce trebuie să fac; împrejurarea asta n-a prevăzut-o.

Soldatul ieși ca să îndeplinească porunca ofițerului, Felton se așeză într-un jilț care se afla din întâmplare lângă ușă și așteptă fără să spună nici un cuvânt, fără să facă nici o mișcare. Milady stăpânea acel mare meșteșug, atât de studiat de toate femeile, de a privi printre lungile-i gene fără a părea că deschide pleoapele: îl zări pe Felton, care ședea cu spatele la ea; îl privi astfel aproape zece minute și în timpul acestor zece minute nepăsătorul ei păzitor nu se întoarse măcar o singură dată.

Se gândi atunci că lordul de Winter va veni și va da, prin însăși venirea lui, îndemnuri noi temnicerului ei: așadar întâia încercare dăduse greș; nu-și făcu însă sânge rău, căci era dintre femeile care se bizuie pe puterile lor; ridică doar fruntea, deschise ochii și oftă ușurel.

Auzindu-i oftatul, Felton în sfârșit se întoarse.

— Iată că v-ați trezit, doamnă! spuse el. Atunci nu mai am ce căuta aici! Dacă aveți nevoie de ceva, sunați.

— Oh! Doamne, Dumnezeu! Ce rău mi-a fost! murmură Milady cu glasul ei cântător care, la fel cu

glasul vrăjitoarelor din vremuri, avea darul să-i farmece pe toți pe care voia să-i piardă.

Și îndreptându-se în jilț, Milady avu grijă să-și mlădie trupul mai grațios și mai molatic încă decât când fusese culcată.

Felton se ridică.

— Vi se va aduce masa de trei ori pe zi, doamnă, — spuse el, — dimineața la nouă, apoi la ora unu și seara, la opt. Dacă aceste ore nu vă sunt pe plac, puteți să-mi arătați alte ore în locul celor pe care vi le-am spus și, în privința aceasta, se va face după dorința dumneavoastră.

— Adică voi rămâne veșnic singură în camera asta tristă și mare? întrebă Milady.

— S-a trimis vorbă unei femei de prin partea locului și mâine va fi la castel; va veni aici de câte ori veți dori.

— Vă mulțumesc mult, domnule, răspunse, umil, Milady.

Felton înclină ușor din cap și se îndreptă spre ușă. Tocmai când să treacă pragul se ivi pe sală lordul de Winter, urmat de soldatul care se dusesse să-l înștiințeze că Milady leșinase. Ținea în mână o sticlă cu leacuri potrivite.

— Ei, ce e? Ce se petrece aici? întrebă el în zeflemea, văzându-și ostatica în picioare și pe Felton gata de plecare. Cum, moarta a și înviat? La naiba, nu ți-ai dat seama, băiatule, că te-a luat drept un ageamiu și că s-a jucat în fața ta actul întâi dintr-o comedie pe care vom avea, fără îndoială, plăcerea s-o urmărim în toată desfășurarea ei?

— M-am gândit și eu la asta, milord, — răspunse Felton, — dar, în sfârșit, cum ostatica e femeie, am vrut la urma urmelor, să nu trec peste bunăvoința pe

care orice bărbat bine crescut o datorează unei femei, dacă nu pentru ea, măcar pentru el.

Milady se cutremură din toate mădularele. Vorbele lui Felton i se strecurau ca mici sloiuri de gheață prin vine:

— Așadar, — adăugă de Winter râzând, — părul ăsta frumos, despletit cu atâta dibăcie, pielea asta frumoasă și privirea în gol, nu te-au vrăjit încă, inimă de piatră ce ești!

— Nu, milord, — răspunse nepăsătorul tânăr, — și credeți-mă, că-mi trebuiesc mai mult decât tertipuri și fandoseli femeiești ca să mă lege cineva la ochi.

— Atunci, viteazule locotenent, s-o lăsăm pe Milady să născocească altceva mai de soi și să mergem la masă; fii pe pace, are închipuire bogată și al doilea act al comediei nu va întârzia să urmeze celui dintâi.

Spunând aceste cuvinte, lordul de Winter își trecu brațul pe sub brațul lui Felton și ieși cu el, râzând.

— Găsesc eu ac și de cojocul tău, — murmură Milady printre dinți, — nu te teme, biet călugăr fără căpătâi, biet convertit la militarie cu uniformă-ți croită dintr-un anterior.

— Fiindcă veni vorba, — mai spuse de Winter oprindu-se în pragul ușii, — înfrângerea asta nu trebuie să-ți taie pofta de mâncare, Milady. Gustă din puiul și din peștii pe care, pe cinstea mea, nu i-am otrăvit. Mă împac binișor cu bucătarul meu și cum nu trebuie să mă moștenească, am în el toată încrederea. Fă și dumneata ca mine. La revedere, surioară, la revedere, până la al doilea duminică leșin.

Era tot ce putea îndura Milady: mâinile i se înfipseră adânc în jilț, dinții-i scrâșniră surd, urmări cu ochii mișcarea ușii care se închise în urma lordului de Winter și a lui Felton; când se văzu singură, simți

că o cuprinde iarăși deznădejdea, își aruncă privirea pe masă, zări strălucind un cuțit, se repezi la el și-l înșfăcă; dar dezamăgirea îi fu cruntă: lama cuțitului era rotundă și din argint flexibil.

Un hohot de râs izbucni de partea cealaltă a ușii care nu era bine trasă; canatul se deschise.

— Ah ah! — făcu lordul de Winter, ah! ah! ah! vezi și tu acum, dragă Felton, vezi că e adevărat ce-ți spuneam: cuțitul era pentru tine; te-ar fi omorât, băiatule; uite, e unul din cusururile ei: se descotorosește într-un fel sau altul de cine o stingherește. Dacă te-aș fi ascultat, cuțitul ar fi fost de oțel ascuțit: și-atunci, s-ar fi isprăvit cu Felton, te-ar fi omorât, băiatule, și după tine pe toți ceilalți. Ia te uită, John, ce bine știe să țină un cuțit în mână.

Într-adevăr, Milady mai păstra încă arma amenințătoare în mâna ei înțepenită, dar aceste din urmă cuvinte, această jignire doborâtoare îi slăbi încleștarea mâinilor, a puterii și chiar a voinței.

Cuțitul căzu jos.

— Aveți dreptate, milord, — grăi Felton cu un glas de adânc dezgust, care răsună până în adâncul inimii ei, — așa e, m-am înșelat.

Și amândoi ieșiră iarăși din cameră.

De data asta Milady ascultă cu mai multă luare-aminte decât întâia oară; auzi pașii lor tot mai departe stingându-se în fundul sălii.

— Sunt pierdută, — murmură ea, — iată-mă în puterea unor oameni pe lângă care o să am tot atâta trecere ca pe lângă niște statui de bronz sau de granit. Mă cunosc amândoi pe de rost și au și ei arme împotriva armelor mele. Dar totuși, nu se poate sfârși așa cum au hotărât ei.

Într-adevăr, după cum arăta gândul acesta din urmă și fulgerătoarea întoarcere la speranță, teama și simțirile firave nu dăinuiau multă vreme în sufletul ei adânc. Milady se așeză la masă, mănă din felurite bucate, bău puțin vin de Spania și simți cum i se trezește în suflet imboldul hotărâtor.

Înainte de a se culca scormonise, tălmăcise, întorsese pe față și pe dos, cercetase sub toate luminile, cuvintele, pașii, mișcărilor, semnele, până chiar și tăcerile celorlalți doi, și din această cercetare adâncă, dibace și amănunțită, se încredințase că la urma urmei, dintre cei doi prigonitori, cel mai ușor de înfrânt era Felton.

Un cuvânt, mai ales, îi stăruia în minte.

— Dacă te-aș fi ascultat, spusese lordul de Winter lui Felton.

Așadar, Felton pusese o vorbă bună pentru ea, de vreme ce lordul de Winter nu voise să-l asculte pe Felton.

“Slab sau puternic, — își spunea mereu Milady — omul ăsta păstrează o licărire de milă în sufletul lui; voi schimba această licărire într-un pârjol care-l va mistui.”

Cât despre celălalt, el mă cunoaște, se teme de mine și știe la ce se poate aștepta dacă vreodată i-aș scăpa din mâini; e de prisos atunci să fac vreo încercare asupra lui. Dar Felton e altceva; e un tânăr prostuț, curat la suflet, pare a fi și virtuos; pe el îl poți nimici.

Și culcându-se, Milady adormi cu zâmbetul pe buze: cine ar fi privit-o dormind, ar fi zis că o fată tânără își vedea în vis coronița de flori care-i va încununa fruntea la viitoarea serbare.

Capitolul XXIII. A doua zi de închisoare

Milady visa că-l avea în sfârșit în mână pe d'Artagnan, că era de față la schingiuirea lui și privind nesățioasă sângele blestemat ce șiroia de sub securea călăului, încântătorul ei zâmbet îi înflorește pe buze.

Dormea așa cum doarme un întemnițat legănat de întâia lui nădejde.

A doua zi, când intrară în cameră, ea era încă în pat. Felton se afla pe sală; însoțea pe femeia de care-i vorbise în ajun și care sosise chiar atunci; femeia intră și, apropiindu-se de pat, spuse doamnei că e gata s-o slujească.

Milady era de obicei palidă, fața ei putea ușor păcăli pe cine o vedea întâia oară.

— Am friguri, — spuse ea, — n-am închis ochii nici o clipă toată noaptea asta lungă; sufăr îngrozitor; dumneata o să fii mai omenoasă decât au fost cei de ieri cu mine? De altminteri, tot ce cer e să-mi dai voie să stau culcată.

— Vreți să trimit după un doctor? întrebă femeia.

Felton asculta fără să spună nici un cuvânt.

Milady se gândea că, cu cât vor aduce mai mulți în jurul ei, cu atât mai mulți vor trebui înduioșați și cu atât mai tare va spori supravegherea lordului de Winter. De altminteri, doctorul ar fi putut descoperi că boala ei era curată prefăcătorie, astfel încât, după ce pierduse întâia partidă, nu voia s-o piardă și pe a doua.

— Să te duci să chemi un doctor? spuse ea. La ce bun? Domnii aceștia au spus ieri că boala mea e o comedie, și azi ar spune la fel, căci de aseară și până acum au avut destulă vreme să dea de știre doctorului.

— Atunci, — zise Felton, scos din răbdare, — spuneți dumneavoastră singură, doamnă, ce doriți să vi se dea?

— Dar mai știu eu ce! Un singur lucru știu: că sufăr; dați-mi orice vreți, puțin îmi pasă.

— Duceți-vă și chemați-l pe lordul de Winter, porunci Felton, obosit de văicărelile fără sfârșit.

— O! nu! nu! — strigă Milady, — nu domnule, nu-l chemați, vă rog din suflet, sunt sănătoasă și n-am nevoie de nimic, nu-l chemați!

Rostise cuvintele cu atâta foc dogoritor, cu atâta caldă convingere, încât Felton, mișcat, făcu câțiva pași prin cameră.

“O lasă mai domol”, gândi Milady.

— Totuși, doamnă, — urmă Felton, — dacă suferiți cu adevărat, vom trimite să vi se aducă un doctor și dacă vreți să ne păcăliți, ei bine! cu atât mai rău pentru dumneavoastră, dar cel puțin în ceea ce ne privește, noi ne spălăm pe mâini.

Milady nu răspunse; dar, răsturnându-și frumosul cap pe pernă, izbucni în hohote de plâns.

Felton o privi o clipă cu nepăsarea-i obișnuită; apoi, văzând că lacrimile amenințau să țină multă vreme, ieși; femeia îl urmă. Lordul de Winter nu veni însă.

— Cred că încep să văd limpede, murmură Milady cu o bucurie sălbatică, vârându-se sub plapumă, ca să ascundă ochilor ce ar fi putut-o pândi din umbră această izbucnire de mulțumire lăuntrică.

Trecură două ceasuri.

“Acum e vreme ca boala să înceteze, — își spuse ea, — să ne sculăm și să ne îngrijim chiar azi de o mică izbândă; nu am decât zece zile înaintea mea și până diseară două vor fi și zburat.”

De dimineață i se adusesese în cameră gustarea; Milady socotise că în curând va trebui să vină să strângă masa și că atunci îl va vedea iarăși pe Felton.

Și nu se înșelase; Felton veni din nou și, fără să se uite măcar dacă Milady se atinsese sau nu de mâncare, făcu semn să se scoată din odaie masa pe care o aducea pregătită cu toate mâncărurile. Felton rămase cel din urmă; ținea în mână o carte.

Culcată într-un jilț în fața căminului, Milady, frumoasă, palidă și resemnată, părea o fecioară neprihănită așteptându-și martiriul.

Felton se apropie de ea și spuse:

— Lordul de Winter, care este catolic la fel ca dumneavoastră, doamnă, s-a gândit că poate suferiți fiindcă sunteți lipsită de riturile și slujbele religiei dumneavoastră; așa că n-are nimic împotriva să citiți în fiecare zi rugăciunile liturghiei dumneavoastră; iată și o carte pentru aceasta.

Mirată de felul în care Felton pusese cartea pe măsuta de lângă Milady, de tonul cu care rostise cele două cuvinte: “liturghia dumneavoastră”, de surâsul disprețuitor care le însoți, Milady își ridică privirea și se uită cu mai multă luare-aminte la ofițer.

Atunci, după pieptănătura-i simplă, după îmbrăcămintea prea lipsită de orice podoabă, după fruntea lui netedă și lucioasă ca marmura, dar tot ca marmura de tare și de nepătruns, recunoscu pe unul din acei posomorâți puritani pe care-i întâlnise atât de des la curtea regelui Iacob și la a regelui Franței unde, cu toată amintirea nopții Sfântului Bartolomeu, veneau uneori să caute sprijin.

Avu deci una din acele străfulgerări ale cugetului, cum numai oamenii de geniu le au la răscruce de

nevoi, în clipe hotărâtoare de care atârnă soarta sau viața lor.

Cele două cuvinte: “liturghia dumneavoastră” și o fugară privire aruncată asupra lui Felton îi dezvăluiseră însemnătatea răspunsului ce-l va fi dat.

Dar, cu istețimea de totdeauna a minții ei, acest răspuns îi și lunecă pe buze:

— Eu! — spuse ea cu un ton de dispreț pe care-l potrivea după cel pe care-l băgase de seamă la tânărul ofițer, — eu, domnule, liturghia mea? Lordul de Winter, catolicul dezmățat, știe bine că nu sunt de aceeași religie cu el și se vede că vrea să mă prindă în laț.

— Atunci, care e religia dumneavoastră, doamnă? întrebă Felton cu o uimire pe care, deși știa să se stăpânească, nu izbuti să și-o ascundă în întregime.

— Voi spune-o, — răspunse Milady, cu prefăcută înflăcărare, — în ziua în care voi fi suferit îndeajuns pentru credința mea.

Privirea lui Felton descoperi frumoasei Milady toată întinderea nemărginită ce-o deschisese vraja acestui singur cuvânt. Cu toate astea, tânărul rămase mut și nemișcat; numai privirea lui vorbise.

— Sunt în mâinile dușmanilor mei, — urmă ea cu acel glas de călduros avânt, pe care știa că-l au îndeobște puritanii. Ei bine, sau mă scapă Dumnezeuul meu sau pier în numele Lui! Acesta e răspunsul pe care te rog să i-l duci lordului de Winter. Cât privește cartea asta, — adăugă ea, arătând micul ceaslov cu vârful degetului, dar fără să-l atingă, ca și când ar fi spurcat-o acea atingere, — puteți s-o luați înapoi și folosiți-o dumneavoastră, căci, fără îndoială, sunteți de două ori părtașul lordului de Winter: părtaș la prigoana mea, părtaș la erezia lui.

Felton nu răspunse nimic; luă cartea cu același simțământ de dezgust pe care-l arătase la început și plecă gânditor.

Lordul de Winter veni cam pe la cinci seara; Milady avusese vreme peste zi să-și întocmească un plan de felul cum să se poarte; îl primi ca o femeie care avea iarăși încredere în puterile ei.

— Pare-se, — începu lordul, așezându-se într-un jilț în fața celui în care stătea Milady și întinzându-și alene picioarele spre cămin, — pare-se ne-am cam lepădat de credința noastră!

— Ce vrei să spui, domnule?

— Vreau să spun că de când ne-am văzut ultima oară, ne-am cam schimbat religia; nu cumva te-ai măritat din întâmplare, a treia oară, cu un protestant?

— Vorbește lămurit, milord, — îl pofti ea privindu-l de la înălțime — căci îți mărturisesc, aud cuvintele dumitale, dar nu le înțeleg.

— Înseamnă atunci că n-ai nici un fel de religie; lasă, e mai bine așa, adăugă răspicat lordul de Winter.

— Fără îndoială, se potrivește mai mult cu vederile dumitale, întări cu răceală Milady.

— Da, mărturisesc, mie mi-e totuna.

— Chiar dacă n-ai mărturisi această nepăsare față de religie, milord, desfrâul și nelegiuirile dumitale te-ar da de gol.

— Cum? Dumneata vorbești de desfrâu, doamnă Mesalina, lady Macbeth! Sau n-am auzit eu bine, sau, la dracu', mare nerușinată mai ești!

— Vorbești astfel fiindcă știi că se aude ce spui, — răspunse nepăsătoare Milady, — și fiindcă vrei să asmuți temnicerii și călăii dumitale împotriva mea.

— Temnicerii mei! Călăii mei! Mai las-o, doamnă, o iei pe ton poetic și comedia de ieri devine astă-seară

tragedie. De altfel, peste opt zile vei fi acolo unde trebuie să fii și sarcina mea va ajunge la capăt.

— Ticăloasă sarcină! Nelegiuită sarcină! izbucni Milady cu înflăcărarea victimei care-și întărită judecătorul.

— Pe cinstea mea, — se mânia de Winter, ridicându-se, — pare-mi-se, caraghioasa își pierde mințile! Ia potolește-te, doamnă puritană, sau de nu, te bag la carceră. La naiba! Ți s-o fi urcat la cap vinul meu de Spania! Dar, n-avea nici o grijă, beția asta nu-i periculoasă și nu va avea urmări.

Și lordul de Winter se depărtă înjurând, ceea ce pe vremea aceea era un obicei cu deosebire cavaleresc.

Cum se afla într-adevăr îndărătul ușii, Felton nu pierdu nici un cuvânt din toată scena.

Milady ghicise.

— Da, du-te! du-te! — mormăi în urma cumnatului ei, — dimpotrivă urmările se apropie, dar tu n-o să le vezi, dobitocule, decât când n-o să le mai poți opri.

Se făcu iarăși tăcere; trecură două ceasuri; când i se aduse masa de seară, o găsiră pe Milady făcându-și cu glas tare rugăciunile pe care le învățase de la o slugă bătrână a celui de al doilea soț al ei, aspru puritan între cei mai aspri. Părea dusă de pe lume, fără să ia parte la nimic din ce se petrecea în jurul ei, Felton făcu semn să fie lăsată în pace și când totul fu rânduit, ieși tăcut, o dată cu soldații.

Știind că putea fi spionată, Milady își făcu rugăciunea până la sfârșit și i se păru că soldatul care păzea la ușă se oprise ca să asculte.

Deocamdată nu dorea nimic altceva; se ridică se așeză la masă, mănăcă puțin și bău numai apă.

Peste un ceas, veniră să strângă masa, dar de data asta Milady băgă de seamă că Felton nu-i mai însoțea pe soldați. Îi era deci teamă s-o vadă prea des.

Se întoarse spre perete ca să zâmbească, fiindcă zâmbetul ei vădea asemenea biruință, încât acel singur zâmbet ar fi putut s-o dea de gol.

Lăsă să mai treacă o jumătate de ceas, apoi când peste bătrânul castel coborî adâncă tăcere, când nu se auzi decât veșnicul vuiet al mișcătoarelor ape, ca o uriașă suflare a oceanului, Milady, cu vocea ei cristalină, armonioasă și răsunătoare începu să cânte întâiul verset din psalmul care-n acea vreme era atât de drag puritanilor:

*Doamne, tu ne părăsești,
E piatra de-ncercare a credinței,
Dar pe urmă tu ne dăruiești
Cu cereasca-ți mână, cununa suferinței.*

Versurile acestea nu erau dintre cele mai alese, ba chiar departe de a fi alese dar, după cum se știe, puritanii nu se prea făleau cu poezia.

În vreme ce cânta, Milady trăgea cu urechea: soldatul care făcea de pază la ușa ei se oprise, încremenit parcă dintr-o dată, ca o stană de piatră. Își putu da și ea seama de urmările rugii ei.

Cântă atunci mai departe, cu un foc și o simțire de negrăit; i se păru că sunetele pluteau departe, sub bolțile castelului, înmuind ca un balsam vrăjit inima temnicerilor. Totuși, ostașul care stătea de strajă, fără îndoială catolic zelos, risipi vraja, căci se răsti prin ușă.

— Mai tăceți, odată, doamnă, cântecul dumneavoastră-i jalnic ca un prohod, și dacă în afară de plăcerea de a fi aici în garnizoană, mai trebuie s-ascult și asemenea lucruri, apoi îmi iau lumea-n cap.

— Tăcere! — porunci atunci un glas aspru, pe care Milady îl recunoscuse a fi al lui Felton, — ce te-amesteci, caraghiosule! Primit-ai poruncă să împiedici pe femeia asta să cânte? Nu. Ți s-a spus s-o păzești și să tragi dac-o vezi că încearcă să fugă. Păzește-o; și dacă fuge, împușc-o; dar nu schimba nimic din porunca primită.

O bucurie fără seamăn lumină chipul frumoasei ostatice, dar această bucurie pieri cu iuțeala fulgerului și, ca și cum n-ar fi ascultat dialogul din care nu pierduse nici un cuvânt, Milady își urmă cântecul, însuflețindu-și de data asta vocea cu tot farmecul, toată vloga și puterea ademenitoare cu care diavolul o înzestrase.

*Pentru atâtea lacrimi și amărăciune
Pentru surghiunul și cătușele mele,
Am o tinerețe, am o rugăciune,
Și pe Dumnezeu, socotitor al chinurilor grele.*

Vocea ei de o sonoritate nemaiauzită și pătrunsă de o patimă cerească împrumuta poeziei aspre și necioplite a acestor psalmi o vrajă și un răsunset, pe care cei mai exaltați dintre puritani le găseau arareori în cântecele fraților întru credință, cântece pe care se vedeau siliți a le împodobi cu belșugul plăsmuirii lor. Lui Felton i se păru că aude cântând îngerul care alina durerea celor trei evrei cuprinși de vâlvătaia cuptorului.

Milady urmă:
*Dar ziua mântuirii va sosi
Pentru noi, Dumnezeule mare și sfânt,
Și dacă-n zadar am nădăjduit,
Tot ne rămâne martiriul și al morții avânt!*

Acest verset, în care cumplita vrăjitoare se strădui să-și pună tot sufletul, izbuti să semene tulburarea în inima tânărului ofițer. Deschise dintr-o dată ușa și

Milady îi văzu în prag, alb la față ca totdeauna, dar cu ochii aprinși, aproape rătăciți.

— De ce cântați astfel, — spuse el, — și mai ales, de ce cântați cu astfel de voce?

— Iertați-mă, domnule, — răspunse spășită Milady, — uitasem că în casa asta cântecele mele n-au ce căuta. V-am jignit poate în credința dumneavoastră, dar am făcut-o fără să vreau, vă jur; iertați-mi deci o greșeală care, poate, e mare, dar pe care am săvârșit-o fără să vreau.

Milady era atât de frumoasă în clipa aceea, avântul religios de care părea cuprinsă îi lumina într-astfel chipul, încât Felton, înmărmurit crezu că vede cu ochii lui îngerul pe care adineaori i se păruse doar a-l auzi.

— Da, da, — răspunse el, — da, tulburați, treziți oamenii care locuiesc în acest castel.

Sărmanul nebun nu-și dădea nici el seama că vorbea fără șir, în vreme ce Milady își împlânta privirea-i vie și pătrunzătoare în adâncul inimii lui.

— Voi tăcea, răspunse Milady, plecându-și pleoapele; vorbea cu toată blândețea pe care putea s-o dea vocii și cu toată supunerea pe care putea s-o întipărească ținutei sale.

— Nu, nu, doamnă, — adăugă Felton, — puteți cânta dar cântați vă rog mai încet, mai ales în timpul nopții.

Și cu aceste cuvinte, simțind că nu-și va mai putea păstra multă vreme asprimea față de ostatică, ieși pripit din camera ei.

— Bine ați făcut, domnule locotenent, — spuse soldatul, — cântecele astea îți răscolesc sufletul; dar, până la sfârșit, te obișnuiești cu ele: are un glas strașnic de frumos!

Capitolul XXIV. A treia zi de închisoare

Felton venise; dar mai era încă un pas de făcut; trebuia să-l țină la ea sau mai curând trebuia să rămână el singur, și Milady nu vedea încă limpede prin ce mijloc și-ar fi putut ajunge scopul.

Trebuia și mai mult: trebuia să-l facă să vorbească pentru a putea vorbi și ea; căci Milady știa bine: marea ei putere de ademenire era glasul-i care trecea atât de dibaci prin toată gama tonurilor, de la vorba omenească până la graiul ceresc.

Totuși, cu toată această putere, Milady ar fi putut da greș din te miri ce, căci Felton fusese înștiințat împotriva ei. Din clipa aceea, începu să-și supravegheze orice faptă, orice vorbă, chiar și cea mai neînsemnată privire, cea mai mică mișcare, până și răsufierea ce putea fi tălmăcită drept suspin. În sfârșit, studia totul ca un actor priceput, căruia i se încredințează un rol nou într-o ramură cu care până atunci nu fusese deprins.

Cu lordul de Winter mergea mai ușor; se hotărâse încă din ajun cum să se poarte: să rămână mută și demnă în fața lui, să-l întărească când și când printr-un dispreț fără margini, printr-un cuvânt sfidător, să-l mai asmuță la amenințări și la siluri care să se bată cap în cap cu supunerea ei, acesta îi era planul. Felton va vedea toate; poate că nu va spune nimic, dar va vedea.

Dimineața, Felton veni ca de obicei; Milady îl lăsă să vegheze la toate pregătirile prânzului fără să-i spună nimic. Și când îl văzu gata de plecare, o scânteie de nădejde i se aprinse în suflet, crezând că va deschide el vorba; dar buzele lui se mișcă fără ca gura-i să sloboadă vreun sunet și, stăpânindu-se din

răspuțeri, își zăvorî în inimă cuvintele gata să-i lunece de pe limbă; apoi se îndepărtă.

Către amiază, lordul de Winter intră în cameră.

Era o zi de iarnă destul de frumoasă; câteva raze de soare, acel străveziu soare al Angliei, care luminează, dar nu încălzește, străbăteau printre zăbrelele închisorii. Milady privea pe fereastră și păru a n-auzi că se deschisese ușa.

— Ah! ah! — începu lordul de Winter, — după ce am jucat comedie, după ce am jucat tragedie, ne-am apucat să jucăm și melancolie.

Ostatica nu răspunse.

— Da, da, — urmă lordul de Winter, — înțeleg, tare ai mai vrea să fii liberă pe țărmurile astea; tare ai mai vrea să fii pe un vapor ca lumea și să spinteci valurile acestei mări de smarald; grozav ai vrea să-mi întinzi, fie pe uscat, fie pe ocean, una din acele drăgălașe capcane cum te pricepi atât de bine să pui la cale! Răbdare! Răbdare! peste patru zile țărmul îți va fi îngăduit, marea îți va sta înaintea deschisă, mai deschisă chiar decât ai dori, căci peste patru zile Anglia se va descotorosi de dumneata.

Milady își împreună mâinile și ridicând spre cer frumoșii ei ochi, grăi cu o blândețe îngerească în mișcări și în vorbă:

— Doamne! Doamne! iartă-l pe acest om, așa cum îl iert și eu!

— Da, roagă-te, blestemato, — izbucni lordul, — rugăciunea ta e cu atât mai înfocată, cu cât ești, și-o jur, în puterea unui om care nu te va ierta niciodată.

Și ieși.

În clipa când lordul părăsea încăperea, o privire cercetătoare se strecură prin ușa întredeschisă și

Milady îl zări pe Felton dându-se repede la o parte, pentru ca ea să nu-l vadă.

Se aruncă atunci în genunchi și începu să se roage.

— Doamne, Dumnezeule! — rosti ea, — tu știi cauza sfântă pentru care sufăr; dă-mi puterea să sufăr!

Ușa se deschise încetișor; frumoasa îngenuncheată se făcu că n-aude zgomotul ușii și cu vocea înecată în lacrimi urmă:

— Dumnezeule răzbunător! Bunule Dumnezeu! vei lăsa tu oare să se împlinească planurile cumplite ale acestui om?

Numai atunci păru a auzi pașii lui Felton și, ridicându-se repede ca gândul, roși, parcă i-ar fi fost rușine că fusese găsită în genunchi.

— Nu-mi place să tulbur pe cei care se roagă, doamnă, — vorbi răspicat Felton, — vă rog din suflet nu vă tulburați din pricina mea.

— De unde știți că mă rugam, domnule? întrebă Milady, cu glasul înecat în suspine; vă înșelați, domnule, nu mă rugam.

— Vă închipuiți oare, doamnă, — răspunse Felton cu glas răspicat, dar ceva mai blând, — că mă cred îndreptățit să împiedic o ființă omenească să îngenuncheze în fața creatorului? Ferească Dumnezeu! De altminteri, pocăința le șade bine vinovaților; orice nelegiuire ar fi săvârșit un vinovat, el e sfânt pentru mine, în genunchi înaintea domnului.

— Vinovată, eu?! se scutură Milady, cu un zâmbet care ar fi uluit până și pe îngerul Judecății de Apoi. Vinovată! Doamne, Dumnezeule, numai tu știi dacă sunt sau nu vinovată! Spuneți mai bine că sunt osândită, domnule, așa mai înțeleg. După cum știți, Dumnezeu care-i iubește pe martiri, îngăduie uneori ca nevinovații să fie osândiți.

— Orice ați fi, osândită sau martiră, — răspunse Felton, — cu atât mai mult rugați-vă, doamnă; vă voi ajuta și eu cu rugăciunile mele.

— Oh, dumneavoastră sunteți un suflet drept! — strigă Milady, aruncându-se la picioarele lui, — iată, nu cred să pot răbda mai multă vreme, mi-e teamă că or să mă lase puterile, tocmai când va trebui să dau lupta și să-mi mărturisesc credința; îndurați-vă și ascultați ruga unei femei deznădăjduite. Vi se ascunde adevărul, domnule, dar nu despre asta e vorba acum; vă cer un singur lucru și dacă mi-l împliniți, vă voi binecuvânta pe lumea asta și pe cealaltă.

— Vorbiți stăpânului, doamnă, — o sfătui Felton, — din fericire, eu nu sunt îndreptăți nici să iert, nici să pedepsesc: Dumnezeu a încredințat această răspundere altora mai mari decât mine.

— Nu, dumneavoastră, numai dumneavoastră vă este încredințată această răspundere. Decât să ajutați la pierderea mea, decât să ajutați la rușinea mea, mai bine m-ați asculta.

— Dacă vi se cuvinte această rușine, dacă ați înfruntat-o, atunci îndurați-o, aducând-o jertfă lui Dumnezeu.

— Ce spuneți? Oh! nu mă înțelegeți! Când vorbesc de rușine, dumneavoastră credeți că vorbesc de vreo pedeapsă oarecare, de pedeapsa cu moartea sau cu închisoarea? Ferească Dumnezeu! Ce-mi pasă mie de moarte sau de închisoare!

— De data asta eu sunt acela care nu vă mai înțeleg, doamnă.

— Sau care vă faceți că nu mă înțelegeți, domnule, răspunse Milady cu un zâmbet de îndoială.

— Nu, doamnă, pe cinstea mea de soldat, pe legea mea de creștin.

— Cum, nu știți ce gânduri are lordul de Winter cu mine?

— Nu știu.

— Nu se poate! Dumneavoastră, omul lui de încredere!

— Nu mint niciodată, doamnă.

— Cu toate astea, prea se ascunde puțin ca să nu-i ghicești aceste gânduri.

— Nu caut să ghicesc nimic, doamnă; aștept să mi se facă destăinuiri și, în afară de ce mi-a spus față de dumneavoastră, lordul de Winter nu mi-a destăinuit nimic.

— Atunci, — izbucni Milady cu o neasemuită pornire de adevăr în glas, — atunci nu sunteți părtașul lui, nu știți că m-a ursit unei rușini pe care toate pedepsele de pe pământ n-ar putea să o întreacă în grozăvie!

— Vă înșelați, doamnă, — zise Felton roșind, — lordul de Winter nu este în stare de atare crimă.

“Bun, își zise în sinea ei Milady, nu știe despre ce e vorba, și-i spune crimă!”

Apoi, cu glas tare:

— Prietenul mișelului e în stare de orice.

— Pe cine numiți dumneavoastră mișelul? întrebă Felton.

— Sunt oare doi oameni în Anglia pe care să-i poți numi astfel?

— Vreți să vorbiți de Georges Villiers? urmă Felton, ale cărui priviri se înflăcărară.

— Pe care păgânii, liftele necredincioase, îl numesc duce de Buckingham, — întări Milady, — n-aș fi crezut că poate fi un englez în toată Anglia care să aibă nevoie de atâtea lămuriri ca să-l recunoască pe cel de care voiam să vă vorbesc!

— Mâna domnului stă întinsă asupra lui, — răspunse Felton, — nu va scăpa de pedeapsa ce i se cuvine.

Felton nu făcea decât să tălmăcească în vorbe ura groaznică a tuturor englezilor împotriva aceluia pe care înșiși catolicii îl numeau hrăpărețul nesățios, mituitul, desfrânatul și căruia puritanii îi ziceau doar: satana.

— Oh, Dumnezeule! strigă Milady, — când mă rog fierbinte să trimiți acestui om pedeapsa cuvenită, tu știi că nu urmăresc răzbunarea mea, ci implor mântuirea unui popor întreg.

— Dumneavoastră îl cunoașteți? întrebă Felton.

— În sfârșit, îmi pune întrebări, își spuse în sine ea Milady, încântată că ajunsese atât de grabnic la o biruință atât de mare. Dacă-l cunosc! Vai, da! Pentru nefericirea mea, pentru veșnica mea nefericire!

Ostatica își frânse mâinile, copleșită parcă de durere; Felton simți, fără îndoială, că puterile îl părăseau și se îndreptă spre ușă; Milady, care nu-l slăbea din ochi, sări să-l oprească.

— Domnule! se văietă ea, fiți bun, fiți îngăduitor, ascultați-mi rugămintea: cuțitul acela pe care nenorocita prevedere a lordului mi l-a smuls din mâini, fiindcă el știe ce vreau să fac cu el! Vai! ascultați-mă până la sfârșit! Dați-mi îndărăt cuțitul, dați-mi-l îndărăt pentru o clipă, vă rog! Din tot sufletul! Cad la picioarele dumneavoastră; vedeți, chiar dacă v-ați împotrivi și tot n-aș putea să vă port pică. Doamne! Cum aș putea să vă port pică dumneavoastră, singura ființă dreaptă, bună, îndurătoare pe care am întâlnit-o! Dumneavoastră, salvatorul meu poate! Numai o clipă cuțitul, o clipă, una singură și vi-l dau pe urmă prin ferestruica ușii; numai o clipă, domnule Felton, și îmi salvați onoarea!

— Pentru ca să vă omorâți! — strigă Felton îngrozit, uitând să-și mai tragă mâinile din ale ostaticiei, — ca să vă omorâți!

— Așa e, domnule, murmură în șoaptă Milady, lăsându-se să cadă istovită pe podea. Așa e, m-am dat de gol! Știe tot! Doamne, Dumnezeule, sunt pierdută!

Felton stătea în picioare, încremenit și nehotărât.

“Tot se îndoiește, — gândi Milady, — nu i-am părut destul de sinceră.”

Se auzeau pași pe sală; Milady recunoscuse mersul lordului de Winter. Felton îl recunoscuse de asemenea și se îndreptă spre ușă.

Milady se repezi după el.

— Nici un cuvânt, — îi șopti ea înfricoșată, — nici un cuvânt acestui om despre tot ce v-am spus, altfel sunt pierdută și atunci dumneavoastră, dumneavoastră...

Apoi, cum pașii se apropiau, tăcu de teamă să nu i se audă vocea, apăsându-și însă cu groază, frumoasa-i mână pe buzele lui Felton. El o împinse ușor și ea căzu zdrobită pe un scaun.

Lordul de Winter trecu prin fața ușii fără să se oprească; i se auzeau pașii îndepărtându-se.

Galben ca un mort, Felton rămase câteva clipe ciulind urechea, apoi, când zgomotul se stinse cu desăvârșire, răsuflă ca un om care se trezește dintr-un vis; ieși pripit din cameră.

— Așa, așa! — murmură Milady, ascultând la rândul ei zgomotul pașilor lui Felton, care se îndreptau în cealaltă parte decât ai lordului de Winter, — în sfârșit, în sfârșit acum ești al meu!

Apoi fruntea i se întunecă.

“Dacă vorbește cu lordul, — gândi ea, sunt pierdută, căci de Winter, care știe că nu m-aș omorî, o să-mi

pună în fața lui cuțitul în mână și atunci o să-și dea și el seama că toată deznădejdea mea era doar un joc.”

Se duse și se privi în oglindă; niciodată nu fusese atât de frumoasă.

— Da, da! — murmură ea surâzând, — dar n-o să-i spună nimic.

Seara, lordul de Winter veni în timpul cinei.

— Domnule, — îl întrebă Milady, — e numaidecât nevoie să adaugi la întemnițarea mea prezența dumitale? N-ai putea să mă scutești de povara și mai mare a chinurilor de câte ori te văd?

— Cum se poate, scumpă surioară! — răspunse de Winter, — nu mi-ai mărturisit din toată inima dumitale, cu gura asta frumoasă, atât de crudă azi pentru mine, că ai venit în Anglia cu singurul scop de a mă vedea cât mai des? Mi-ai spus singură că atât de grozav simțai lipsa bucuriei de a mă vedea, încât ai înfruntat orice: răul de mare, furtuna, închisoarea! Ei bine, fii mulțumită, iată-mă în carne și oase! De altminteri, de data asta vizita mea are și un scop.

Milady se cutremură; crezu că Felton vorbise; niciodată în viața ei, poate, femeia aceasta, care trecuse prin atâtea încercări grele și felurite, nu simțise inima bătându-i atât de tare.

Stătea jos; lordul de Winter luă un jilț, îl trase și se așeză lângă ea; apoi scoase din buzunar o hârtie pe care o despături încetișor.

— Iată, — începu el, — voiam să-ți arăt acest soi de pașaport pe care l-am întocmit chiar eu și care-ți va sluji de azi înainte drept act doveditor în viața pe care mă învoiesc să ți-o las.

Apoi, luându-și privirea de la Milady și plecând-o asupra hârtiei, citi:

— *“Poruncă de a duce la...”* Numele este în alb, — urmă de Winter, — dacă-ți place mai mult vreo localitate, poți să mi-o spui și numai dacă e la cel puțin o mie de leghe depărtare de Londra, dorința dumitale va fi împlinită. O iau deci de la capăt: *“Poruncă de a duce la... pe numita Charlotte Backson, înfierată de justiția regalului Franței și eliberată după ispășire; ea va sta în această localitate fără a se putea îndepărta vreodată mai mult de trei leghe. În caz de încercare de evadare, va suferi pedeapsa cu moartea. Pentru locuință și hrană va primi câte cinci șilingi pe zi”*.

— Porunca asta nu mă privește — răspunse nepăsătoare Milady — fiindcă numele trecut acolo nu-i numele meu.

— Numele dumitale? Ai vreunul?

— Îl am pe al fratelui dumitale.

— Te înșeli, fratele meu nu e decât al doilea soț al dumitale, iar cel dintâi mai trăiește încă. Spune-mi numele lui și-l voi trece în locul numelui de Charlotte Backson. Nu?... Nu vrei?... Păstrezi tăcerea? Atunci vei fi înscrisă printre surghiuniți sub numele de Charlotte Backson.

Milady rămase tăcută; de data aceasta nu tăcea din șiretenie, ci de groază: crezu că porunca e gata să fie împlinită; poate că lordul de Winter grăbise plecarea; poate că era osândită să plece chiar în seara aceea. O clipă, toate planurile făurite i se spulberară, când deodată băgă de seamă că hârtia nu purta nici o semnătură. Bucuria stârnită de această descoperire fu atât de năvalnică, încât nu și-o putu ascunde.

— Da, da, — urmă lordul de Winter, dându-și seama de ceea ce se petrecea în sufletul ei, — cauți iscălitura și-ți spui: totul nu e încă pierdut, fiindcă actul nu e semnat; mi-l arată ca să bage groaza-n mine, atâta tot.

Te înșeli, hârtia va fi trimisă mâine lordului de Buckingham; poimâine se va întoarce iscălită de el și întărită cu sigiliul lui, iar după douăzeci și patru de ore mă pun chezaș că va începe și aducerea la îndeplinire. La revedere, doamnă, asta e tot ce voiam să-ți spun.

— Iar eu îți voi răspunde, domnule, că această încălcare de putere și acest surghiun sub un nume scornit sunt o mârșăvie.

— Ți-ar place mai mult, Milady, să fii spânzurată pe adevăratul dumitale nume? Știi și dumneata, legile engleze sunt neînduplecate cu cei ce pângăresc căsnicia; vorbește deschis: deși numele meu sau, mai curând, numele fratelui meu e amestecat în toate astea, voi înfrunța scandalul unui proces public, numai pentru a fi sigur că mă voi descotorosi odată de dumneata.

Milady nu răspunse, dar se făcu galbenă ca ceara.

— Văd că tot îți place mai mult să hoinărești. Bine, doamnă, e o veche zicală după care călătoriile îl țin om veșnic tânăr. Pe legea mea! Nu greșești: la urma urmei, viața e frumoasă, de aceea nici nu vreau să mi-o răpești pe a mea. Rămâne acum să vedem ce e și cu cei cinci șilingi. Nu-i așa că-ți par cam zgârcit? Asta, din pricină că nu țin deloc să-ți mituiești paznicii. De altfel, mai ai și farmecele făpturii dumitale, cu care să-i dai gata. Folosește-le, dacă neizbânda pe lângă Felton nu te-a lecuit de asemenea încercări.

“Felton n-a vorbit, — își zise în sinea ei Milady, — atunci nimic nu-i încă pierdut.”

— Și-acum, doamnă, la revedere, mâine voi veni să-ți vestesc plecarea trimisului meu.

Lordul de Winter se ridică, o salută în zeflema și ieși.

Milady răsuflă ușurată; mai avea înaintea ei încă patru zile; patru zile îi vor fi de ajuns pentru a-l ademini de-a binelea pe Felton.

Totuși, un gând înspăimântător îi trecu prin minte: nu cumva lordul de Winter îl va trimite chiar pe Felton la Buckingham, ca să iscălească porunca? În felul acesta Felton i-ar fi scăpat din mână, căci pentru a birui, ostatică avea nevoie de jocul unei vrăji de neîntreruptă ademenire.

Totuși, cum am mai spus, un lucru o liniștea: Felton nu vorbise.

Nevrând să pară tulburată de amenințările lordului de Winter, Milady se așeză la masă și mănca.

Apoi, la fel ca și în ajun, începu să se închine cu glas tare. Și tot ca în ajun, soldatul se opri ca s-o asculte.

Curând auzi pași mai ușori decât ai soldatului de strajă, pași care veneau din fundul sălii și se opreau în fața ușii,

— El e, își zise Milady.

Și începu să dea glas aceluiași cântec religios care în ajun îl zguduise atât de adânc pe Felton.

Dar, deși vocea ei dulce, puternică și răsunătoare, vibra mai armonios și mai sfâșietor ca oricând, ușa rămase închisă. Furișându-și privirea spre ferestruica ușii, Milady crezu că zărește printre zăbrelele dese ochii arzători ai tânărului: dar fie că-i văzuse cu adevărat sau numai în închipuire, de data asta el se stăpâni din răspuțeri fără să intre.

Câteva clipe numai după ce-și sfârși cântecul, Milady auzi parcă un oftat adânc; apoi, aceiași pași pe care-i auzise apropiindu-se, se îndepărtară încet-încet, ca și cum le-ar fi părut rău că pleacă.

Capitolul XXV. A patra zi de închisoare

A doua zi, când Felton intră la Milady, o găsi urcată în picioare pe un jilț și ținând în mână un soi de funie făcută cu ajutorul mai multor batiste rupte fâșii, împletite și legate la capete; la zgomotul ușii care se deschidea, Milady sări repede jos de pe jilț, încercând să ascundă la spate acel soi de funie pe care o ținea în mână.

Tânărul era și mai alb la față ca de obicei, iar ochii roșii de nesomn îl dădeau de gol că petrecuse o noapte înfrigurată. Totuși, fruntea-i era de o asprime mai neînduplecată ca oricând.

Înaintă încet spre Milady care în vremea asta se așezase și luând un capăt al împletiturii ucigașe pe care, din nebăgare de seamă sau poate dinadins, ea îl lăsase să atârne, o întrebă tăios:

— Ce e asta, doamnă?

— Asta? Nimic, — răspunse Milady, zâmbind cu acea fluturare dureroasă cu care știa atât de bine să-și strunească zâmbetul, — nimic; plictiseala e dușmanul de moarte al întemnițaților, mă plictiseam și mi-am făcut de lucru împletind funia asta.

Felton își aruncă privirea asupra părții din perete în fața căruia o găsisese pe Milady în picioare pe jilțul în care ședea acum și zări, deasupra capului ei, un cârlig aurit, înțepenit în zid, și care putea sluji pentru atârnat haine sau arme.

Tresări, și ostatica văzu această tresărire căci, deși avea ochii plecați, nimic din cele ce se petreceau în jurul ei nu-i scăpa.

— Și ce făceați în picioare pe jilț? întrebă el.

— Pentru ce mă întrebați? răspunse Milady.

— Pentru că doresc s-o știu și eu, stăruie Felton.

— Nu mă mai întrebați, — se împotrivi ea, — știți și dumneavoastră că noi adevărații creștini, nu trebuie să mințim.

— Ei bine, — urmă Felton, — o să vă spun eu ce făceați sau mai degrabă, ce aveți de gând să faceți: voi ați să duceți până la capăt fapta necugetată care v-a încolțit în minte; gândiți-vă, doamnă, dacă Dumnezeu nostru nu îngăduie minciuna, cu atât mai strașnic oprește sinuciderea.

— Când Dumnezeu vede o faptură de-a lui prigonită pe nedrept, având a alege între sinucidere și necinste, vă asigur, domnule, — răspunse Milady părând adânc încredințată, — Dumnezeu o izbăvește; căci atunci sinuciderea înseamnă martiriul.

— Ați spus prea multe, sau prea puține: vorbiți, doamnă, în numele cerului, vorbiți lămurit!

— Să vă înșir nenorocirile mele, pentru ca să le socotiți drept palavre, să vă vorbesc despre năzuințele mele, ca să mă pârâți prigonitorului meu? Nu, domnule; de altfel ce vă pasă dacă o biată osândită moare sau trăiește? Nu răspundeți decât de trupul meu, nu-i așa? Și când le veți înfățișa un cadavru și vor recunoaște că-i al meu, nimeni nu vă va mai întreba nimic, ba poate veți primi o răsplată îndoită.

— Eu, doamnă, eu?! — izbucni Felton, mă puteți oare bănuși c-aș primi vreodată prețul vieții dumneavoastră? Firește că nu credeți ceea ce spuneți.

— Lasă-mă, Felton, nu mă opri, — se rugă Milady înflăcărându-se, — orice soldat trebuie să tindă la mai mare, nu-i așa? Dumneata ești locotenent. Ei bine, vei urma convoiul meu cu gradul de căpitan.

— Dar ce v-am făcut oare, — răspunse Felton tulburat, — ca să-mi aruncați pe umeri asemenea răspundere în fața oamenilor și a lui Dumnezeu? Peste

câteva zile veți fi plecată, doamnă, eu nu voi mai avea sub pază viața dumneavoastră și atunci, — adăugă el oftând, — veți face tot ce veți crede de cuviință.

— Prin urmare, — strigă Milady, ca și când nu s-ar fi putut împotrivi unei sfinte mâinii, — dumneata, un om cucernic, pe bună dreptate numit om drept, dumneata nu ceri decât un singur lucru: să nu poți fi învinuit, tulburat de moartea mea.

— Trebuie să veghez asupra vieții dumneavoastră, doamnă, și voi veghea.

— Oare pricepeți ce îndatorire îndepliniți? Vinovată de-aș fi și tot e crudă, dar cum ați putea-o socoti, cum o va socoti Dumnezeu dacă mai sunt și nevinovată?!

— Sunt soldat, doamnă, și aduc la îndeplinire porunca primită.

— Crezi oare că în ziua Judecării de Apoi Dumnezeu îi va despărți pe călăii orbi de judecătorii strâmbi? Nu voiți să-mi ucid trupul, dar sunteți unealta celui care vrea să-mi ucidă sufletul!

— Dar, vă spun încă o dată, — stăruie Felton, adânc mișcat, — nici o primejdie nu vă amenință și răspund de lordul Winter, ca de mine însumi.

— Smintitul! — strigă Milady, — sărman smintit care îndrăznești să răspunzi de un seamăn când oamenii cei mai înțelepți și cei mai dreptcredincioși șovăie să răspundă pentru ei înșiși, sărman cinstit care treci de partea celui mai tare și mai fericit pentru a năpăstui pe cei slabi și nefericiți!

— Cu neputință, doamnă, cu neputință, — murmură Felton, care simțea în adâncul inimii adevărul acestui răspuns, — ostatică, nu veți recăpăta prin mine libertatea, în viață fiind, nu veți pierde prin mine viața.

— Da, — urmă Milady, — dar voi pierde ceea ce mi-e mai scump decât viața, îmi voi pierde cinstea Felton, și pe dumneata te voi face răspunzător în fața lui Dumnezeu și a oamenilor de rușinea și de pângărirea mea!

De data asta, oricât de nepăsător era sau voia să pară, Felton nu putu să mai lupte împotriva tainicei înrâuriri care punea stăpânire pe el: să vadă pe o femeie atât de frumoasă, albă ca cea mai neprihănită arătare, s-o vadă când înlăcrimată, când amenințătoare, să simtă totodată vraja durerii și a frumuseții ei, era prea mult pentru un visător, era prea mult pentru un creier măcinat de visele arzătoare ale credinței dezlănțuite, era prea mult pentru o inimă pârjolită la dogoarea iubirii cerești care arde, și a urii pământești, care mistuie.

Milady își dădu seama de tulburarea lui; simțea flacăra patimilor potrivnice strecurându-se o dată cu sângele prin vinele tânărului fanatic, și asemenea unei pricepute căpetenii de oștiri care văzându-și dușmanul gata să dea îndărăt, năvălește asupra lui cu strigăte de izbândă, Milady se ridică, frumoasă ca o preoteasă antică, inspirată ca o fecioară creștină și, cu gulerul desfăcut, cu părul despletit, cu un braț întins, iar cu celălalt trăgându-și rușinoasă rochia peste piept, cu privirea luminată de focul ce răscolea simțurile tânărului puritan, înaintă spre el, strigând răspicat, cu glasul ei melodios, căruia la nevoie știa să-i împrumute o înfricoșătoare putere:

*Aruncă-i lui Baal prada în gheare,
Aruncă leilor a martirului ființă,
Domnu-ți va arăta drumul spre căință!
Din genuni îl chem în gura mare!*

Felton se opri sub această ciudată amenințare îi îngăimă ca împietrit, cu mâinile împreunate:

— Cine sunteți, cine? Sunteți o trimisă a lui Dumnezeu, sunteți o unealtă a iadului, sunteți un înger sau un demon, vă numiți Eloa sau Astarte!⁴²

— Nu m-ai recunoscut, Felton? Nu sunt nici înger, nici demon, sunt o fiică a pământului, sunt o soră întru credința ta, atâta sunt, nimic mai mult.

— Da! da! — murmură Felton, — mă mai îndoiam încă dar acuma cred, cred...

— Crezi și totuși ești părtașul odraslei lui Belial⁴³, pe nume lordul de Winter! Crezi și totuși mă lași în mâinile dușmanilor mei, a dușmanului Angliei, a dușmanului lui Dumnezeu, crezi și mă dai pe mâna celui care umple și murdărește lumea cu necredință și fapte desfrânate, pe mâna acelui dezmațat Sardanapal,⁴⁴ pe care orbii îl numesc ducele de Buckingham, iar credincioșii, antichristul.

— Eu să vă dau pe mâna lui Buckingham! Eu! Ce spuneți? Nu vă mai înțeleg!

— Au ochi și nu vor vedea, — grăi Milady, — au urechi și nu vor auzi.

— Da, da, — șopti Felton, trecându-și mâna pe fruntea-i îmbrobonată de sudoare, parc-ar fi vrut să-și smulgă din minte și cea din urmă îndoială, — da, recunosc chipul îngerului care-mi apare în fiecare noapte strigând sufletului meu care nu-și găsește odihnă: “Lovește, izbăvește Anglia, izbăvește-te pe tine, căci vei muri fără să fi îmbunat pe Dumnezeu!” Vorbiți, vorbiți! — urmă Felton, — de data asta vă pot înțelege.

⁴² Astarte — zeița cerului la popoarele semitice, căreia i se aduceau jertfe omenești.

⁴³ Belial — în Vechiul Testament căpetenia diavolilor, regele infernului.

⁴⁴ Sardanapal — tipul prințului desfrânat, laș, afemeiat.

Un fulger de cumplită bucurie scăpără cu iuțeala gândului în ochii ei.

Oricât de fugară fusese acea licărire ucigașă, Felton o văzu și tresări ca și când ar fi luminat adâncurile inimii ei.

Îi răsăriră deodată în minte cuvintele lordului de Winter, ademenirile frumoasei, primele ei încercări de a-l cuceri chiar în ziua sosirii și făcu un pas îndărăt, cu fruntea plecată, fără a-și lua însă ochii de la ea ca și când, fermecat de făptura-i stranie, privirea lui nu se mai putea desprinde de a ei.

Milady nu era femeia care să se înșele asupra tâlcului acelei șovăieli. Sub înfățișarea-i tulburată, sângele rece n-o părăsea niciodată. Înainte ca Felton să-i răspundă, iar ea să fie nevoită a înnoda o convorbire al cărei ton inflăcărat cu greu l-ar fi putut păstra, își lăsă mâinile în jos și, ca și când slăbiciunea femeii ar fi învins avântul iluminatei, zise:

— Totuși, nu, nu mi-e dat să fiu eu Judith care va scăpa Bethulia de acest Holofern. Sabia atotputernicului e prea grea pentru brațul meu. Mai bine lasă-mă să-mi spăl necinstea prin moarte, lasă-mă să-mi caut scăparea în mucenicie. Nu cer libertate, cum ar cere o vinovată și nici răzbunare cum ar cere o păgână. Lasă-mă să mor, asta-i tot ce-ți cer. Te rog din toată inima, te rog în genunchi: lasă-mă să mor și o dată cu ultima mea suflare îmi voi blagoslovi salvatorul.

La auzul acelei voci blânde și rugătoare, la vederea privirii sfioase și abătute, Felton se apropie. Încet-încet, vrăjitoarea își înveșmântase acele găтели vrăjite pe care le punea sau le părăsea după voie, și anume: frumusețea, duioșia, lacrimile și mai ales puterea de

neînfrânt a voluptății mistice, cea mai ucigătoare dintre voluptăți.

— Vai! — se tângui Felton, — nu pot face decât un singur lucru: să vă plâng dacă-mi veți dovedi că sunteți o victimă. Dar lordul de Winter vă aduce grele învinuiri. Sunteți creștină, sunteți sora mea întru credință; mă simt târât parcă spre dumneavoastră, eu, care n-am iubit niciodată decât pe binefăcătorul meu, eu, care n-am dat în viață decât peste trădători și peste nemernici. Dar dumneavoastră, doamnă, dumneavoastră care sunteți cu adevărat frumoasă, dumneavoastră care păreți atât de curată, trebuie totuși să fi făptuit groaznice nelegiuiri pentru ca lordul de Winter să vă urmărească astfel!

— Au ochi și nu vor vedea, — rosti iarăși Milady, cu glas de neasemuită durere, — au urechi și nu vor auzi.

— Dar atunci, — se înflăcăără tânărul ofițer, — vorbiți doamnă, vorbiți odată!

— Să-ți destăinuiesc rușinea mea? urmă Milady cu obrazii împurpurați, — căci deseori crima unuia e rușinea celuilalt; să-ți destăinuiesc rușinea mea? dumitale, bărbat, eu, femeie? Oh! — urmă ea, acoperindu-și sfioasă cu mâna frumoșii ei ochi, — nu! niciodată, niciodată n-o să pot face asta!

— Mie, fratelui dumitale? strigă Felton.

Milady îl privi îndelung cu o căutătură pe care tânărul ofițer o luă drept îndoială, dar care era doar iscodire și mai ales nestrămutată voință de a subjuga.

La rândul lui, Felton își împreună mâinile rugător.

— Atunci, — se hotărî Milady, mă încred în fratele meu și voi cuteza!

În clipa aceea se auzi pasul lordului de Winter; dar de data asta groaznicul cumnat al frumoasei Milady nu se mai mulțumi, ca în ajun, să treacă doar prin fața

ușii și să se depărteze, ci se opri, schimbă două cuvinte cu soldatul de strajă, apoi ușa se deschise și lordul se ivi în prag.

În timpul celor două cuvinte schimbate, Felton se dăduse iute îndărăt, încât, când lordul de Winter intră în cameră, celălalt era la câțiva pași de ostatică.

Lordul înainta agale, ducându-și privirea-i cercetătoare de la Milady la tânărul ofițer.

— E cam mult de când ești aici, John! — îi spuse el, — nu cumva și-o fi mărturisit nelegiuirile? Înțeleg atunci de ce a ținut atâta vreme convorbirea.

Felton tresări, iar Milady simți că era pierdută, dacă n-ar fi sărit în ajutorul puritanului zăpăcit.

— Ah! ți-e teamă să nu-ți scape ostatica! se amestecă ea. Ei bine, întreabă pe vrednicul dumitale temnicer ce rugăminte îi făceam chiar acum.

— Îți făceai o rugăminte? întrebă lordul bănuitor.

— Da, milord, răspunse tânărul descumpănit.

— Și anume ce rugăminte? stăruie lordul de Winter.

— Un cuțit, pe care să mi-l înapoieze prin ferestruica ușii o clipă după ce i-l voi fi dat, răspunse Felton.

— S-a ascuns aici cineva pe care această mlădioasă făptură vrea să-l înjunghie? vorbi lordul de Winter, cu glasul lui batjocoritor și plin de dispreț.

— Da, eu, răspunse Milady.

— Te-am lăsat să alegi între Botany-Bay și Tyburn, — urmă lordul de Winter, — alege Tyburn, Milady; funia e, crede-mă, mai sigură decât cuțitul.

Felton păli și înaintă cu un pas, amintindu-și că atunci când intrase, Milady ținea în mână o funie.

— Ai dreptate; — spuse ea, — m-am gândit la asta, și o să mă mai gândesc, adăugă cu glas înăbușit.

Felton simți trecându-i un fior prin toate mădularele; de bună seamă lordul de Winter îi zări cutremurarea.

— Ochii-n patru, John, — grăi el, — John, prietene, m-am bizuit pe tine. Ia seama! Ți-am mai spus! De altfel, fii destoinic, băiatule, în trei zile ne descotorosim noi de dumneaei și acolo unde o trimit n-o să mai facă nici un rău nimănui.

— Îl auzi? Îl auzi? izbucni Milady cu tot focul, astfel încât lordul să creadă că se tânguie cerului, iar Felton să înțeleagă că vorbea pentru el.

Felton își plecă fruntea și rămase visător.

De Winter îl luă pe ofițer de braț, cu capul întors spre Milady, astfel încât să n-o piardă din ochi, până ce va fi părăsit camera.

— Ia te uită, — murmură ea când ușa se închise, — nu stau chiar atât de bine cum credeam. Prostul de Winter și-a schimbat nerozia într-o prevedere de necrezut! Grozav lucru e dorința de răzbunare și cum îl strunește pe om dorința asta! Cât privește pe Felton, se cam codește! Degeaba, nu-i de teapa blestematului de d'Artagnan! Un puritan adoră numai fecioare și le adoră cu mâinile împreunate. Un mușchetar iubește femeile și le iubește strângându-le în brațe.

Totuși, Milady aștepta cu nerăbdare, căci bănuia că ziua nu va trece fără să-l mai vadă pe Felton. În sfârșit, un ceas după cele povestite, ea auzi vorbindu-se pe sală în șoaptă; apoi, curând, ușa se deschise și în fața ei văzu pe Felton.

Tânărul înaintă grăbit, lăsând în urma lui ușa deschisă și făcând femeii semn să tacă; fața-i era răvășită.

— Ce vrei cu mine? întrebă ea.

— Ascultați, — răspunse Felton în șoaptă, — am îndepărtat straja ca să pot rămâne aici, fără să se știe că am venit ca să vorbesc cu dumneavoastră, fără să se poată auzi ce vă spun. Lordul mi-a istorisit ceva îngrozitor.

Surâzând iarăși, în chip de victimă resemnată, Milady clătină din cap.

— ... Sau dumneavoastră sunteți un demon, — urmă Felton, — sau lordul, binefăcătorul, părintele meu, e un monstru. Vă cunosc de patru zile, pe el îl iubesc de doi ani, pot, așadar, să șovăi între dumneavoastră doi, să nu vă înspăimânte ce vă spun: simt nevoia să vă pot crede. Voi veni să vă văd după miezul nopții și-mi veți spulbera îndoielile.

— Nu, Felton, nu frate, răspunse ea, — jertfa e prea mare și văd că ți-e greu s-o faci. Nu, eu tot sunt pierdută, nu te pierde și dumneata o dată cu mine. Moartea mea va vorbi mult mai deschis decât vorbește viața mea, iar tăcerea leșului meu te va convinge mai temeinic decât cuvintele mele.

— Tăceți, doamnă, — o rugă Felton, — nu-mi mai vorbiți astfel! Am venit ca să-mi dați cuvântul să-mi jurați pe tot ce aveți mai sfânt că nu veți mai încerca să vă răpiți zilele.

— Nu vreau să-ți făgăduiesc nimic, — răspunse Milady, — căci nimeni nu știe să respecte un jurământ ca mine și dac-aș făgădui, ar trebui să-mi țin cuvântul.

— Atunci, — urmă Felton, — jurați-mi doar, până când mă voi întoarce; dacă, după aceea, veți mai stărui încă, ei bine, veți fi liberă să faceți ce vreți și vă voi da chiar eu arma pe care mi-ați cerut-o.

— Bine! — murmură Milady, — pentru dumneata primesc.

— Jurați-mi!

— Jur pe Dumnezeuul nostru. Ești mulțumit acum?

— Da, — răspunse Felton, ne vom vedea la noapte.

Și repezindu-se afară, închise ușa după el, apoi rămase cu sulița soldatului în mână, ca și când ar fi stat de strajă în locul lui.

Când soldatul se întoarse, ofițerul îi dădu arma îndărăt.

Prin ferestruica ușii de care se apropiase, Milady îl zări pe Felton făcându-și pripit semnul crucii cu nebunească încredere și depărtându-se într-un vârtej de bucurie.

Iar ea se întoarse la locul ei cu un surâs de sălbatic dispreț pe buze; rosti apoi, pângărind slava Celui-de-Sus, pe care jurase fără să fi învățat vreodată a-l cunoaște:

— Dumnezeuul meu, — șopti ea, — fanatic smintit! Dumnezeuul meu sunt eu, eu și cel care-mi va ajuta să mă răzbun.

Capitolul XXVI. A cincea zi de închisoare

Milady ajunsese totuși să cucerească o jumătate de biruință și câștigul acesta îi sporea puterile.

Nu-i era greu să învingă, așa cum făcuse până atunci, bărbați gata să se lase ademeniți și pe care viața galantă de la curte îi împingea val-vârtej în laț; Milady era destul de frumoasă, ca să nu întâmpine împotrivirea simțurilor bărbătești și era destul de isteată, ca să înfrângă orice opreliște sufletească.

Dar de data asta avea de luptat împotriva unei firi sălbatice, închise, ajunsă nesimțitoare de atâta austeritate. Religia și pocăința făcuseră din Felton un suflet oțelit în fața ademenirilor obișnuite. În creierul lui înfierbântat încolțeau țeluri atât de mari, năzuințe atât de năvalnice, încât nu mai rămânea loc pentru vreo dragoste de poftă trupești sau sufletești, simțământ ce se hrănește din huzur și înflorește o dată cu desfrâul. Cu înfățișarea-i de mironosiță, Milady lovise în felul de a gândi al unui om căruia i se împănase mintea împotriva ei, iar prin frumusețea-i vrăjită, în inima și simțurile unui om cast și neîntinat. În sfârșit, își dovedise chiar sieși puterea mijloacelor pe care nici ea nu și le bănuise încă, prin acea încercare făcută asupra ființei celui mai de neînfrânt din câte firea omenească și religia i le-ar fi putut înfățișa vreodată.

Totuși, în timpul serii, de multe ori îi pierise nădejdea și în soartă și în ea însăși; după cum știm, nu chema în ajutor pe Dumnezeu, dar avea încredere în duhul răului, această atotstăpânitoare putere care domnește în toate amănuntele vieții omenești și căreia, ca și în fabula arabă, un bob de rodie îi e de ajuns ca să învie o întreagă lume spulberată.

Pregătită din vreme să-l primească pe Felton, Milady avu grijă să-și rânduiască treburile și pe a doua zi. Știa că nu-i mai rămâneau decât două zile și că de îndată ce ordinul va fi iscălit de Buckingham (iar Buckingham va iscăli cu atât mai ușor cu cât nu-și va da seama despre ce femeie era vorba, hârtia purtând nume necunoscut), îndată ce ordinul va fi iscălit, lordul de Winter o va și trimite pe vapor; mai știa de asemenea că femeile osândite la surghiun au la îndemână pentru cuceririle lor arme cu mult mai puțin puternice decât așa-zisele femei virtuose, a căror frumusețe e luminată de soarele unei lumi alese, femei proslăvite de goarnea modei și asupra cărora razele nobleței își răsfrâng licăriri fermecate. A fi femeie osândită la o pedeapsă păcătoasă și înjositoare nu e o piedică pentru a fi frumoasă, dar e o opreliște pentru a mai ajunge vreodată puternică. Aidoma celor cu adevărate însușiri, Milady cunoștea mediul cel mai prielnic firii și mijloacelor ei. Îi era silă de sărăcie; traiul mârșav îi umbrea simțitor strălucirea măreției. Milady nu era regină decât printre regine. Ca să poată stăpâni trebuia să simtă bucuria unei trufii împlinite. Să poruncească unor ființe inferioare era pentru ea mai curând o umilință decât o plăcere.

Firește era încredințată că s-ar fi întors din surghiun, dar se putea ști oare cât ar fi ținut surghiunul? Pentru o oră neastâmpărată și plină de râvnă ca a ei, zilele pe care nu le folosești ca să urci sunt zile nefericite; găsiți acum cuvântul nimerit pentru zilele în care trebuie să cobori! Să piardă un an, doi, trei adică o veșnicie! Să se întoarcă după ce d'Artagnan, fericit și iubitor, va fi primit din partea reginei, el și prietenii lui, răsplata pe deplin cuvenită pentru atâtea fapte de credință: iată gândurile

mistuitoare pe care o femeie ca Milady nu le mai putea îndura multă vreme. De altminteri, furtuna care-i bântuia sufletul îi oțelea puterile, și dacă trupul i s-ar fi încordat o singură clipă pe potriva minții, Milady ar fi făcut țândări zidurile închisorii.

Apoi, ceea ce o mai frământa în mijlocul atâtor neliniști era și amintirea cardinalului. Ce putea gândi, ce putea spune despre tăcerea ei cardinalul, cu firea lui neîncrezătoare, mereu îngrijorată și atât de bănuitoare? Cardinalul – nu numai singurul ei sprijin, singura ei propte, singurul ei ocrotitor pe vremea aceea, dar și unealta de căpetenie a norocului ei și a unei răzbunări viitoare îl cunoștea bine, știa că la întoarcerea ei, după o călătorie zadarnică, degeaba ar fi dat ea zor cu închisoarea, degeaba ar fi înșirat suferințele îndurate, cardinalul ar fi răspuns cu liniștea batjocoritoare a omului sceptic, mare prin puterea și prin geniul lui: “Nu trebuia să te lași prinsă!”

Milady își aduna atunci toată vloga, murmurând în adâncul gândului numele lui Felton, singura licărire de lumină ce pătrundea până la ea, în fundul iadului în care se prăvălise; și, ca un șarpe ce-și încolăcește și-și desface inelele pentru a se încredința de puterea lui, ea îl învăluia dinainte pe Felton în miile de cute ale plăsmuirilor ei năstrușnice.

Dar vremea nu stătea pe loc, orele ce se perindau unele după altele păreau că trezesc în trecerea lor clopotul și fiecare lovitură a limbii de aramă răsuna în inima ostaticiei. La ora nouă, lordul de Winter veni ca de obicei, privi fereastra și zăbrelile, ciocăni podeaua și pereții, se uită la cămin și la uși fără ca în timpul acestei lungi și migăloase cercetări atât el cât și Milady să rostească un singur cuvânt.

Fără îndoială, amândoi înțelegeau că împrejurările erau prea grele pentru a mai pierde vremea cu vorbe de prisos și cu mâini deșarte.

— Haide! Haide! — spuse lordul, părăsind-o, — nici la noapte n-o să fie chip să fugi.

La ora zece, Felton veni ca să pună un soldat de strajă în fața ușii. Milady îi recunoscuse pasul. Îl ghicea acum, așa cum o iubită ghicește pasul iubitului ei; și totuși, Milady nu-l putea suferi și-l disprețuia pe acest fanatic, slab de înger.

Nu era încă ceasul hotărât; Felton nu intră. După două ore, pe când orologiul bătea miezul nopții, soldatul de strajă fu schimbat. Era chiar ora hotărâtă; din clipa aceea Milady așteptă nerăbdătoare. Noua strajă începu să se plimbe pe sală. După zece minute sosi și Felton. Milady ciuli urechea.

— Ascultă, — grăi tânărul către strajă, — nu cumva să te miști de la ușă, căci știi, noaptea trecută milord a pedepsit pe un soldat pentru că și-a părăsit postul doar câteva clipe, deși, chiar eu îi ținusem locul în timpul ăsta.

— Da, știu, răspunse soldatul.

— Bagă bine de seamă, fii cu ochii în patru. Eu, — adăugă el, — o să intru ca să mă mai uit o dată prin camera femeii care, teamă mi-e că și-a pus gând rău, așa că am primit poruncă să n-o slăbesc din ochi.

— Ia te uită, — murmură Milady — se pricepe puritanul nostru la minciuni!

Soldatul se mulțumi să zâmbească.

— Drace! mormăi el, — fericite de dumneavoastră, domnule locotenent, că aveți astfel de sarcini, mai ales dacă milord v-a poruncit să vă uitați și prin patul ei.

Felton roși; în orice altă împrejurare l-ar fi luat la rost pe soldatul care-și îngăduia asemenea glumă, dar

conștiința lui murmura prea tare, pentru ca buzele să-i mai scape vreun cuvânt.

— Dacă te strig, vino; și tot așa, dacă vine cineva, strigă-mă!

— Am înțeles, domnule locotenent, spuse soldatul. Felton intră la Milady, Ea se ridică.

— Ai venit? îi spuse.

— V-am făgăduit să vin și am venit.

— Mi-ai făgăduit și altceva.

— Ce anume? Doamne! îngăimă tânărul care, în ciuda stăpânirii de sine, simțea că-i tremură genunchii și i se îmbrobonește fruntea de sudoare.

— Mi-ai făgăduit că-mi aduci un cuțit, și că mi-l lași după ce vom fi stat de vorbă.

— Nu mai vorbiți astfel, doamnă, — o rugă Felton, — nu e pe lume împrejurare oricât de cumplită, care să îndreptățească o faptură a lui Dumnezeu să-și curme singură zilele. Am stat și m-am gândit că nu trebuie să mă încarc niciodată cu asemenea păcat.

— Așa te-ai gândit? — grăi ostatica, așezându-se în jilț, cu un surâs de dispreț, — atunci m-am gândit și eu...

— La ce?

— Că nu mai am nimic de spus unui om care nu-și ține cuvântul.

— O Dumnezeule! se înspăimântă Felton.

— Puteți pleca, adăugă Milady, — nu voi scoate nici o vorbă.

— Iată cuțitul! îi spuse Felton, scoțând din buzunar arma care, potrivit făgăduielii, o adusese cu el, dar pe care se codise s-o dea.

— Să-l văd, ceru Milady.

— Pentru ce?

— Pe cuvântul meu că vi-l dau îndărăt; îl veți pune pe masa asta și vă veți așeza între el și mine.

Felton îi întinse cuțitul, iar Milady cercetă cu luare-aminte ascuțișul, încercându-i vârful cu degetul.

— Bine, — spuse ea, dându-l îndărăt tânărului ofițer, — e din oțel curat; ești un prieten credincios, Felton.

Felton luă arma îndărăt și o puse pe masă așa cum hotărâse Milady.

Ea îl urmări din ochi și făcu semn că e mulțumită.

— Și acum, — zise ea, — ascultă-mă.

Acest început era de prisos. Tânărul ofițer stătea în picioare în fața ei, așteptând să-i soarbă cuvintele.

— Felton, — vorbi Milady, cu glas solemn, plin de o visătoare tristețe, — Felton, dacă sora dumitale, dacă fiica tatălui dumitale ți-ar spune: “Tânără încă și, din păcate, destul de frumoasă, m-au prins într-o capcană; dar am ținut piept. În jurul meu s-au înmulțit capcanele, siluirile; am ținut piept. Au hulit religia pe care o slujesc, Dumnezeu pe care-l iubesc, tocmai pentru că am chemat în ajutorul meu pe acest Dumnezeu și această religie; am ținut piept. Atunci m-au improșcat cu ocări și cum nu puteau să-mi pângărească sufletul, au vrut să-mi pângărească pentru vecie trupul...”

Milady se opri și un surâs amar îl înflori pe buze.

— În sfârșit, — spuse Felton, — în sfârșit, ce-au făcut?

— În sfârșit, într-o seară au hotărât să zădărnicească această împotrivire pe care nu puteau s-o doboare; într-o seară mi-au vărsat în apă un narcotic tare; abia sfârșisem masa și am simțit că mă cuprinde o toropeală ciudată. Deși nu bănuiam nimic, m-a cuprins un soi de teamă; am încercat să lupt împotriva

somnului, m-am ridicat, am vrut să alerg la fereastră, să chem în ajutor, dar picioarele nu mă mai țineau; mi se părea că tavanul îmi cade pe cap și mă strivește; am întins brațele, am încercat să vorbesc, dar n-am putut scoate decât sunete răzlețe; o amorțeală de neînvinș puneă stăpânire pe mine; m-am sprijinit de un jeț gata să cad, dar mi se muiaseră și brațele; am căzut într-un genunchi, pe urmă în amândoi; am vrut să mă rog, dar limba mi-era țeapănă; fără îndoială că Dumnezeu nu m-a văzut, nici nu m-a auzit, căci am alunecat pe podea, aproape moartă.

Nu-mi amintesc nimic din ce s-a petrecut în vremea asta și nici cât a ținut somnul; singurul lucru de care mi-aduc aminte e că m-am trezit culcată într-o încăpere rotundă, cu mobile scumpe, în care lumina nu pătrundea decât printr-o deschizătură în tavan. De altfel nu se vedea nicăieri nici o ușă: s-ar fi zis o minunată închisoare.

Am stat așa, multă vreme, fără să-mi pot da seama nici de locul unde mă aflam, nici de toate amănuntele pe care ți le spun acum; mintea mea lupta zadarnic să alunge bezna din care nu puteam să mă smulg; parcă mi-aș fi adus aminte de un drum străbătut, de huruitul unei trăsuri, de un vis îngrozitor care mi-ar fi sleit puterile; dar totul, atât de întunecat și de încâlcit, încât aceste întâmplări păreau că sunt ale unei alte vieți decât a mea, îmbinată totuși cu a mea printr-o fantastică dedublare.

Câtva timp, starea în care mă aflam mi s-a părut atât de stranie, încât am crezut că visez. M-am ridicat clătînându-mă; veșmintele mele erau lângă mine, pe un scaun; nu țineam minte nici să mă fi dezbrăcat, nici să mă fi culcat. Atunci, încet-încet, am început să-mi vin în fire, îngrozită parcă de rușine; nu mai eram

în casa unde locuiam; atât cât puteam să-mi dau seama după lumina de afară, se apropia amurgul; eu adormisem în ajun către seară; somnul meu ținuse aproape douăzeci și patru de ceasuri.

Ce se petrecuse în timpul acestui somn îndelungat?

M-am îmbrăcat cât am putut de repede. După toate mișcărilor mele, greoaie și amorțite, însemna că narcoticul nu se risipise încă de tot. De altminteri, încăperea era mobilată tocmai pentru a primi o femeie cochetă, cea mai desăvârșită n-ar fi putut avea o dorință pe care, rotindu-și ochii prin cameră, să nu și-o poată vedea împlinită.

Firește, nu eram întâia prizonieră care se văzuse închisă în această minunată colivie, dar, îți dai seama, Felton, cu cât închisoarea era mai frumoasă, cu atât creștea și spaima mea.

Da, da, era închisoare; am încercat zadarnic să ies de-acolo; am ciocănit toți pereții ca să descopăr o ușă, pretutindeni însă, peretele îmi răspundea cu zgomot plin și înăbușit.

Am făcut poate de douăzeci de ori înconjurul încăperii în căutarea unei ieșiri; nu era nici una și am căzut, sfârșită de oboseală și de groază, într-un jilț.

În vremea asta, se făcuse repede întuneric și o dată cu întunericul creștea și spaima mea: nu știam dacă trebuie să rămân acolo unde mă așezasem; mi se părea că mă împresurau tot soiul de primejdii, gata să mă înghită la fiece pas. Nu mâncasem nimic din ajun, dar de frică, nu-mi era foame.

Nici un zgomot dinafară, cu care aș fi putut măsura timpul, nu ajungea până la mine; bănuiam că putea fi ora șapte sau opt seara, căci eram în octombrie și se lăsase noaptea.

Deodată, scârțâitul unei uși m-a făcut să tresar; un glob de foc se ivi sus, deasupra deschizăturii din tavan, scaldând în lumină camera, și atunci am văzut, înspăimântată, că un bărbat stătea în picioare la câțiva pași de mine.

În mijlocul camerei mai apăruse, ca prin farmec, o masă cu două tacâmuri și cu o cină gata așezată.

Era bărbatul care mă urmărea de un an, care jurase să mă necinstească și care, din primele cuvinte rostite, mi-a dat să înțeleg că peste noapte se ținuse de cuvânt.

— Ticălosul! murmură Felton.

— Da, da, ticălosul! îngână Milady, văzând cu ce nesaț asculta ciudata povestire tânărul ofițer, al cărui suflet părea atârnat de buzele ei. Da, ticălosul! Crezuse că o dată ce mă biruise în timpul somnului, totul se sfârșise; venea nădăjduind că voi primi de bună voie rușinea, fiindcă rușinea era ceva împlinit; venea să-mi dăruiască averea lui în schimbul dragostei mele.

Tot ce inima unei femei poate cuprinde ca dispreț strigător și ca vorbe umilitoare, le-am aruncat asupra acestui om; fără îndoială că era deprins cu atare sudălmii, căci m-a ascultat liniștit, cu zâmbetul pe buze și brațele încrucișate pe piept; apoi, când a crezut că isprăvisem tot ce-aveam de spus, s-a apropiat de mine; dintr-o săritură am fost lângă masă, am apucat un cuțit și l-am dus la piept.

— Încă un singur pas și o să ai pe suflet nu numai necinstea dar și moartea mea.

Fără îndoială că în privire, în glasul și în întreaga mea ființă vibra acel adevăr al gestului, al ținutei și al tonului, care izbutesc să dea pe brazdă și sufletele cele mai ticăloase, căci s-a oprit.

— Moartea dumitale?! mi-a spus el. Nu, ești o amantă prea încântătoare ca să te pierd astfel, după ce am avut fericirea să te strâng doar o singură dată în brațe. La revedere, frumoasa mea! Aștept să fii în toane mai bune ca să vin iar să te văd.

După cuvintele astea, a suflat într-un fluier; globul de flăcări care lumina camera s-a urcat mai sus și a pierit. Eram iarăși în întuneric. Am auzit din nou, peste o clipă, zgomotul unei uși care s-a deschis și s-a închis la loc. Pe urmă globul luminat a coborât iar și m-am trezit singură în cameră.

Clipa următoare a fost groaznică; dacă aș mai fi avut îndoieli în privința nenorocirii mele, de data asta îndoielile se spulberaseră făcând loc adevărului crud: eram în puterea unui om de care nu numai că mi-era silă, dar pe care-l disprețuiam, a unui om în stare de orice și care-mi dăduse o nenorocită dovadă de ce putea face.

— Dar, pentru Dumnezeu, cine era omul acela? întrebă Felton.

— Am stat toată noaptea pe un scaun, tresărind la cel mai mic zgomot, căci către miezul nopții lampa s-a stins și am rămas iar în întuneric. Dar noaptea a trecut fără ca prigonitorul meu să se mai arate; s-a luminat de ziuă: masa dispăruse, iar eu tot mai țineam în mână cuțitul.

Cuțitul acela era toată nădejdea mea.

Mă simțeam frântă de oboseală; ochii îmi ardeau de nesomn; nu îndrăznisem nici măcar să ațipesc; peste zi, m-am mai liniștit; m-am trântit pe pat fără să dau drumul cuțitului mântuitor pe care-l ascunsesem sub pernă.

Când m-am deșteptat, am dat iar cu ochii de masa cu mâncăruri.

De data asta, cu toată spaima, în ciuda temerilor mele, simțeam că nu mai pot de foame. De patruzeci și opt de ore nu pusesem nimic în gură; am luat o îmbucătură de pâine și câteva fructe, apoi, cu gândul la narcoticul din apa pe care-o băusem, nici nu m-am atins de cea de pe masă și m-am dus să-mi umplu paharul la o fântână de marmură prinsă în perete, deasupra mesei de toaletă.

Deși luasem măsura asta, tot mi-a fost îngrozitor de teamă câtăva vreme; dar, spaima mea nu mai era întemeiată; ziua a trecut fără să simt ceva care mi-ar fi dat de gândit.

Avusesem grijă să golesc jumătate din sticlă ca să nu-mi dau în vileag bănuielile.

A venit pe urmă seara și o dată cu seara, întunericul; dar deși nu se zărea la un pas, ochii mei începeau să se deprindă cu bezna; am văzut cum masa coboară sub podea; un sfert de ceas după aceea a apărut masa cu mâncăruri; și, după o clipă, datorită aceleiași lămpi, camera s-a luminat din nou.

Eram hotărâtă să mănânc numai din bucatele în care nu s-ar fi putut pune nici un somnifer; două ouă și câteva fructe mi-au fost toată cina; pe urmă, mi-am umplut un pahar cu apă la fântâna mea blagoslovită și am băut.

După câteva înghițituri, mi s-a părut că nu mai avea același gust ca de dimineață; mi-a și trecut iute o bănuială prin minte și m-am oprit din băut; înghițisem totuși o jumătate de pahar.

Am vărsat apa rămasă și am așteptat, îngrozită, cu sudoarea pe frunte. Fără îndoială, cine știe ce martor ascuns mă văzuse luând apă de acolo și se folosise de încrederea mea, ca să-mi grăbească pieirea, pusă la

cale cu atâta sânge rece și adusă la îndeplinire cu atâta cruzime.

Nu trecuse nici o jumătate de ceas și am simțit aceleași tulburări; cum de data asta nu băusem decât o jumătate de pahar, am luptat mai multă vreme împotriva somnului și în loc să adorm de-a binelea, am căzut doar într-o stare de toropeală, în care puteam să-mi dau seama de ceea ce se petrecea în jurul meu, fără să am însă puterea să mă apăr sau să fug.

M-am târât spre pat, ca să-mi caut singura apărare cu putință: cuțitul meu salvator, dar n-a fost chip să ajung până la el; am căzut în genunchi cu mâinile încleștate pe una din coloanele de la picioarele patului; am înțeles atunci că sunt pierdută.

Felton avea fața ca varul și un fior de gheață îi cutremură tot trupul.

— Și, ce era mai groaznic, — urmă Milady cu glasul schimbat, parcă ar fi trecut prin spaima cumplită de atunci, — e că de data asta îmi dădeam seama de primejdia care mă amenința; aș putea spune că sufletul meu veghea în trupu-mi adormit; vedeam și auzeam, e drept toate se petreceau ca în vis; dar asta era și mai înspăimântător.

Am văzut lampa care urca și mă lăsa încet-încet în întuneric; am auzit pe urmă scârțâitul atât de bine cunoscut al ușii, deși ușa nu se deschisese până atunci decât de două ori.

Am simțit că cineva se apropie de mine; se spune că nenorociții rătăciți prin deșerturile Americii simt la fel apropierea șarpelui.

Am vrut să fac o sforțare, am încercat să strig; mi-am încordat din răputeri voința, am izbutit chiar să mă ridic, dar ca să cad la loc... ba ca să cad chiar în brațele prigonitorului meu...

— Dar spuneți-mi odată cine era omul acela? strigă tânărul ofițer.

Dintr-o singură privire Milady își dădu seama cum îl chinuia pe Felton, stăruind asupra fiecărui amănunt al povestirii; dar nu ținea să-l scutească de nici o suferință. Cu cât i-ar fi rănit mai adânc inima, cu atât ar fi fost mai sigură că el ar răzbuna-o. Istorisi așadar, mai departe, ca și când nu l-ar fi auzit sau ca și când s-ar fi gândit că nu sosise încă vremea să-i răspundă.

— Numai că de data asta ticălosul nu mai avea de-a face cu un soi de leș țeapăn, lipsit de orice simțire. Ți-am spus, fără să pot fi iarăși stăpână pe simțurile și mișcărilor mele, îmi rămăsese treaz gândul primejdiei; am luptat deci cât am putut și, fără îndoială, că, așa slăbită cum eram, totuși mă împotriveam crunt, căci l-am auzit spunând:

“Ale naibii puritane! știam eu bine că le dau de lucru călăilor, dar le credeam mai puțin tari cu amanții lor”.

Din păcate, împotrivirea mea deznădăjduită nu putea ține multă vreme; simțeam că-mi pierd puterile și de data asta mișelul s-a folosit nu de somnul, ci de leșinul meu.

Felton asculta, fără să scape nici un alt sunet decât un soi de găfâit surd; pe fruntea-i de marmură i se prelingeau broboane de sudoare, și își înfigea mâna în carnea pieptului, pe sub haină.

— ... Când mi-am venit în fire întâia mișcare a fost să caut sub pernă cuțitul la care nu putusem ajunge; dacă nu-mi slujise să mă apăr, putea să-mi slujească măcar la ispășire. Dar când am luat cuțitul acela, Felton, mi-a trecut prin minte un gând îngrozitor. Am jurat să spun tot, și nu-ți voi ascunde nimic; ți-am

făgăduit adevărul și-l voi mărturisi, chiar dacă m-ar pierde.

— V-a trecut prin minte să vă răzbunați pe omul acela, nu-i așa? strigă Felton.

— Da, așa e! — răspunse Milady, — știu, gândul meu nu era gând creștinesc; fără îndoială că veșnicul vrăjmaș al sufletului nostru, leul, care rage neîncetat în preajma noastră, mi-l șoptea în taină. În sfârșit, ce să-ți spun, Felton? urmă Milady, cu glasul unei femei care se învinovățește de o crimă, m-a năpădit gândul ăsta și, firește, că nu m-a mai părăsit. Astăzi ispășesc același gând ucigaș.

— Mai departe, mai departe, — o rugă Felton, — sunt nerăbdător să v-aud ajungând la răzbunare.

— Hotărârea mea era să mă răzbun cât mai repede cu putință; nu mă îndoiam că va veni în noaptea următoare. Peste zi n-aveam de ce să mă tem.

La ora prânzului nu m-am ferit să mănânc și să beau; dar seara îmi pusesem în minte să mă fac doar că mănânc, și să nu pun nimic în gură; cu hrana de dimineață voiam să lupt împotriva ajunării de seară.

Am ascuns doar un pahar cu apă de la prânz, fiindcă setea mă chinuse cel mai mult, atunci când ajunasem patruzeci și opt de ore în șir.

Ziua a trecut fără altă înrâurire asupra mea decât să mă întărească în hotărârea luată: aveam însă grijă ca fața să nu-mi trădeze gândul ce mă frământa, căci eram încredințată că mi se urmăreau mișcărilor; de mai multe ori chiar am simțit fluturându-mi un zâmbet pe buze. Felton, nu îndrăznesc să-ți spun cărui gând îi surâdeam, căci ți-ar fi silă de mine.

— Mai departe, mai departe, — stăruie Felton, — vedeți bine că vă ascult și abia aștept să aud sfârșitul.

— A venit seara și o dată cu seara, toate celelalte: masa cu mâncăruri ca de obicei, pe întuneric, pe urmă lampa de sus s-a aprins, iar eu m-am așezat la masă.

Am mâncat doar câteva fructe. Mă făceam că-mi torn apă din sticlă, dar n-am băut decât din cea păstrată în pahar; de altfel, înlocuirea o făcusem cu destulă dibăcie, așa că spionii, dac-aș fi avut spioni, să nu bănuiască nimic.

După masă, am dat aceleași semne de toropeală, ca în ajun; pe urmă, ca și când aș fi fost moartă de oboseală sau ca și când m-aș fi obișnuit cu primejdia, m-am târât spre pat, mi-am lăsat rochia să alunece pe jos și m-am culcat.

De data asta îmi găsisem cuțitul sub pernă și pe când mă făceam că dorm, strângeam prăseaua cu înfrigurare. Trecuseră două ceasuri fără să se întâmple nimic nou: începuse să-mi fie teamă că n-o să mai vină! Dumnezeule, cine ar fi putut bănuși aceasta cu o seară înainte!

În sfârșit, am văzut lampa ridicându-se încet și pierind în adâncul tavanului, peste cameră s-a lăsat noapte întunecoasă, dar m-am străduit să zăresc prin beznă.

Au trecut așa ca vreo zece minute. Singurul zgomot pe care-l auzeam erau bătăile inimii mele.

Mă rugam cerului să-l văd venind.

În sfârșit, am auzit zgomotul, atât de cunoscut, al ușii ce se deschidea și se închidea la loc; am auzit, cu toată grosimea covorului, un pas sub care scârțâia podeaua; cu tot întunericul, am văzut și o umbră care se apropia de patul meu.

— Mai repede, mai repede, — o îndemnă Felton, — nu vedeți că fiecare din cuvintele dumneavoastră, mă arde ca plumbul topit?

— Atunci — urmă Milady, — atunci mi-am adunat toate puterile, gândind că momentul răzbunării sau mai curând al dreptății sunase; mă socoteam a doua Judith: m-am încordat din răsputeri cu cuțitul în mână și când l-am văzut aproape de mine, întinzându-și brațele ca să-și caute prada, atunci, cu cel din urmă țipăt de durere și de deznădejde, l-am lovit drept în mijlocul pieptului.

Nemernicul! Își luase toate măsurile! Avea pieptul acoperit cu o rețea de fier; cuțitul se frânse.

— Ce faci! — strigă el, apucându-mă cu putere de braț și smulgându-mi arma care mă slujise atât de prost, — dar ce ai avut de gând cu viața mea, frumoasă puritană? Asta-i mai mult decât ură, e curată nrecunoștință. Ia potolește-te, frumoasa mea copilă, crezusem că te-ai mai îmblânzit. Nu fac parte dintre tiranii care păstrează cu sila femeile; văd și eu că nu mă iubești; cu obișnuita mea încredere în mine mă tot îndoiam. Acum însă, m-am convins; mâine vei fi liberă.

Nu aveam decât o dorință: să măucidă.

— Ia seama! i-am spus, libertatea mea înseamnă rușinea dumitale.

— Dumirește-mă, frumoasa mea sibilă⁴⁵.

— Da, căci îndată ce voi ieși de aici, voi spune tot, voi spune cum m-ai siluit, voi spune de colivia în care m-ai ținut închisă, voi da în vileag acest palat al nemerniciei. Ești om cu mare vază, milord, totuși ar trebui să tremuri! Deasupra dumitale e regele, iar deasupra regelui, Dumnezeu.

Oricât de stăpân era pe el, prigonitorul meu lăsă să-i scape o mișcare de mânie. Nu puteam să-l văd la

⁴⁵ Sibilă — femeie căreia cei vechi îi atribuiau cunoașterea viitorului și darul prevestirii.

față, dar am simțit că-i tremurase brațul peste care îmi țineam mâna.

— Atunci nu vei ieși de aici! mi-a spus el.

— Bine, bine! — i-am strigat eu, — dar să știi că locul chinurilor mele va fi în același timp și al mormântului meu. Bine! Eu voi muri aici, iar dumneata vei vedea dacă o stafie care învinuiește nu-i cumva mai de temut decât o ființă vie care amenință?

— Nu ți se va lăsa nici o armă!

— Este una pe care deznădejdea a pus-o la îndemâna oricărei făpturi care nu se teme s-o folosească. Mă voi lăsa să mor de foame.

— Ascultă-mă, a răspuns ticălosul, nu prețuiește mai mult o pace, decât asemenea război? Îți dau chiar acum libertatea, voi striga în gura mare că ești virtutea întruchipată, te poreclesc Lucreția⁴⁶ Angliei.

— Și eu spun că ești Sextus al Angliei, eu te învinuiesc în fața oamenilor, așa cum te-am învinuit și-n fața lui Dumnezeu; și dacă trebuie, asemenea Lucreției, să semnez cu sângele meu învinuirea ce-ți aduc, foarte bine, o voi semna.

— Așa? Așa? m-a luat dușmanul meu în zeflema, atunci se schimbă lucrurile. Pe legea mea, la urma urmei ți-e foarte bine aici, n-o să-ți lipsească nimic și, dacă vrei să mori de foame, o să fie numai din vina dumitale.

... Și, cu aceste cuvinte a plecat; ușa s-a deschis și s-a închis la loc, iar eu am rămas zdrobită, mai puțin de durere, mărturisesc, decât de rușine, că nu mă răzbunaser.

⁴⁶ Tânără romană care s-a sinucis, fiind prigonită de Sextus, fiul lui Superbus. Prin extensiune: femeie virtuoasă ce preferă moartea dezonoarei.

S-a ținut de cuvânt. A trecut o zi și o noapte, fără să-l mai văd. Dar și eu mă țineam de cuvânt și nu mâncam, nici nu beam nimic; eram hotărâtă, așa cum îi spuseseam, să mă las să mor de foame.

Toată ziua și toată noaptea m-am închinat, nădăjduind să mă ierte Dumnezeu că-mi iau singură zilele.

A doua noapte, ușa s-a deschis; eram culcată jos pe podea, puterile începuseră să mă părăsească.

La zgomotul ușii. m-am ridicat într-un cot.

— Ei, ce e? m-a întrebat un glas care-mi suna prea îngrozitor în urechi, ca să nu-l recunosc; spune, ne-am mai îmblânzit un pic? Crezi că o să ne răscumpărăm libertatea cu neînsemnata făgăduială că n-o să vorbim? Uite, eu am inimă bună, adăugă el, și deși nu-mi plac puritanii, le fac dreptate ca de altfel și puritanelor când sunt drăguțe! Haide! jură-mi frumos pe cruce, eu nu cer nimic altceva.

— Pe cruce! am strigat eu, ridicându-mă de jos, căci la auzul glasului pe care-l uram, mă simțeam iar plină de vlagă. Pe cruce jur că nici o făgăduială, nici o amenințare, nici un chin nu-mi va închide gura; pe cruce jur să te dau în vileag pretutindeni ca pe un ucigaș, ca pe un ademenitor, ca pe un mișel; pe cruce jur că, dacă vreodată ajung să ies de aici, voi cere întregii omeniri să mă răzbune împotriva dumitale!

— Ia seama! mi-a răspuns cu un ton de amenințare pe care nu i-l auzisem încă, am un mijloc grozav pe care nu-l voi folosi decât când mă vei fi scos din fire, un mijloc cu care să-ți închid gura sau, cel puțin, să împiedic a se da crezare unui singur cuvânt din câte vei fi spus.

Mi-am adunat toate puterile pentru a-i răspunde printr-un hohot de râs.

Și-a dat seama că de aici încolo între noi doi avea să fie un veșnic război, un război pe viață și moarte.

— Ascultă, a adăugat el, îți mai las timp de gândit până mâine dimineață și mâine toată ziua; chibzuiește bine: dacă făgăduiești că vei tăcea vei avea parte de bogăție, de stimă și chiar de faimă; dar dacă ameninți că vei vorbi, atunci te osândesc să fii înfierată.

— Dumneata?! am strigat eu, dumneata!

— Da, cu fierul roșu, pentru vecie!

— Dumneata! strigam eu. Îți spun, Felton, credeam că nu era în mințile lui.

— Da, eu! mi-a răspuns el.

— Lasă-mă, i-am mai spus, ieși dacă nu vrei să-mi sfărâm capul de pereți, în fața dumatăle.

— Bine, a mormăit, fie cum vrei; atunci pe mâine seară!

— Pe mâine seară! i-am răspuns prăbușindu-mă la pământ și mușcând înnebunită covorul.

Felton se sprijinea de o mobilă și Milady vedea cu o drăcească bucurie că puterile îl vor părăsi, poate chiar înainte de sfârșitul povestirii.

Capitolul XXVII. Ca în tragediile clasice...

După o clipă de tăcere, în timpul căreia Milady cerceta cu privirea pe tânărul Felton, ea își urmă povestirea:

— Erau aproape trei zile de când nici nu beam, nici nu mâncam, mă chinuiam groaznic; uneori îmi treceau prin fața ochilor un fel de nori care-mi strângeau fruntea și-mi împăienjneau vederea; nu mai știam nimic de mine. Se lăsase seara. Eram atât de slăbită, încât leșinam mereu și de câte ori leșinam, mulțumeam lui Dumnezeu crezând că, în sfârșit, o să mor.

În timpul unuia din leșinuri, am auzit ușa deschizându-se; de spaimă, mi-am venit în fire.

L-am văzut intrând în cameră, urmat de un bărbat mascat; purta și el mască; dar i-am recunoscut pasul, i-am recunoscut vocea, i-am recunoscut ținuta falnică pe care i-a dăruit-o iadul pentru nenorocirea omenirii.

— Ei, ce zici? a început el, ești sau nu hotărâtă să juri așa cum ți-am cerut?

— Ai spus chiar dumneata: puritanii n-au decât un singur cuvânt. Pe al meu l-ai auzit: te voi urmări pe pământ în fața tribunalului omenesc și în cer, în fața tribunalului lui Dumnezeu.

— Așadar, ai rămas neclintită!

— Jur în fața lui Dumnezeu care mă aude: voi dezvălui lumii întregi crima dumitale până când voi găsi un om să mă răzbune!

— Ești o târfă, a răcnit atunci la mine, și vei suferi cazna târfelor! Înfierată în ochii celor pe care-i vei chema în ajutor, încearcă să le mai dovedești că nu ești nici vinovată, nici nebună!

Apoi, întorcându-se spre omul care-l însoțea:

— Călău, i-a spus, fă-ți datoria!

— Numele lui, numele lui, se ruga Felton, spuneți-mi numele lui, spuneți-mi!

— Atunci, cu toate răcnetele mele, cu toată împotrivirea mea, căci începeam să înțeleg că mă amenință ceva mai rău decât moartea, călăul m-a înșfăcat, m-a răsturnat pe podea, m-a stâlcit sub strânsoarea lui și, înecată în suspine, aproape lipsită de cunoștință, chemând în ajutor pe Dumnezeu care-și întorsese fața de la mine, am scos deodată un țipăt groaznic de durere și de rușine: un foc arzător, un fier roșu, fierul călăului mi se întipărise pe umăr.

Felton scăpă un geamăt adânc.

— Privește, — îi spuse Milady, ridicându-se cu o mișcare de regină, — privește, Felton, noua mucenicie născocită pentru fata nevinovată și totuși pradă cruzimii unui tâlhar! Învață să cunoști inima oamenilor, Felton, și pe viitor nu te mai face atât de lesne unealta răzbunării lor nedrepte!

Și, desfăcându-și la repezeală rochia, sfâșiindu-și cămașa subțire ce-i acoperea sânul, Milady, purpurie la față de mânie mincinoasă și de rușine prefăcută, arată tânărului semnul de neșters care pângărea frumosul ei umăr.

— Dar eu văd o floare de crin! se miră Felton.

— Tocmai asta e mârșăvia, răspunse Milady. Stigmatul Angliei?... Trebuia dovedit care anume tribunal dăduse hotărârea și atunci aș fi făcut o plângere către toate tribunalele regatului; dar stigmatul Franței... prin el, prin stigmatul Franței, eram cu adevărat înfierată!

Ar fi fost peste puterile lui Felton să îndure mai mult. Alb la față, nemișcat, zdrobit de cumplita destăinuire, amețit de frumusețea supraomenească a

femeii care se dezgolea în fața lui, cu o lipsă de rușine pe care el o găsea sublimă, sfârși prin a cădea în genunchi la picioarele ei, la fel ca cei dintâi creștini la picioarele prea curatelor și sfintelor mucenice, pe care prigoana împăraților le arunca în circ pradă dezmățului sângerios al mulțimilor. Floarea rușinii păli: rămânea doar neasemuita frumusețe a femeii.

— Iertare, iertare! strigă Felton. Iertare!

Milady citi în ochii lui: Dragoste, dragoste!

— Să te iert? Dar de ce? întrebă ea.

— Iertare, fiindcă m-am alăturat prigonitorilor dumitale!

Milady îi întinse mâna.

— Atât de frumoasă! Atât de tânără! izbucni Felton, acoperindu-i mâna de sărutări.

Milady se îndură să-i arunce și una din acele priviri care dintr-un sclav, fac un rege.

Felton era puritan: lăsă mâna femeii pentru a-i săruta picioarele. Nici nu o mai iubea acum, o proslăvea.

Când clipele de slăbiciune trecură, când Milady păru iarăși stăpână pe ea, așa cum de altfel fusese neconținut, când Felton văzu pierind din nou sub vălul castității comorile de dragoste ce i se ascundeau atât de bine numai pentru a-l face să le dorească și mai înflăcărat, el o întrebă:

— Acum nu-mi mai rămâne decât să știu un singur lucru: numele adevăratului dumitale călău, căci pentru mine nu-i decât unul singur: celălalt era unealta lui, atâta tot.

— Cum se poate, frate! — se minună Milady, — trebuie să ți-l mai spun, nu l-ai ghicit încă?

— Adică tot el e? Tot el? Mereu el?... Adevăratul vinovat...

— Adevăratul vinovat, — urmă Milady, — este jefuitorul Angliei, prigonitorul adevăraților credincioși, mișelul ademenitor al cinstei atâtor femei, acela care dintr-o poftă a inimii lui păcătoase va sili Anglia să verse atâta sânge, acela care ocrotește azi pe protestanți pentru ca mâine să-i trădeze...

— Buckingham! Prin urmare Buckingham! strigă Felton ieșit din minți.

Milady își ascunse capul în mâini, nemaiputând parca îndura povara rușinii ce-i trezea acest nume.

— Buckingham, călăul acestei fapte îngerești! — se îngrozi Felton, — și tu, Dumnezeule, nu l-ai trăsnet! L-ai lăsat încununat de noblețe, de fală și putere pentru pierzania noastră a tuturor!

— Dumnezeu părăsește pe cel care se părăsește el însuși, îl îmbărbătă Milady.

— Vrea poate să-i cadă pe cap afurisenia hărăzită blestemaților, urmă Felton din ce în ce mai înfierbântat. Vrea ca răzbunarea omenească s-o ia înaintea justiției cerești!

— Oamenii se tem de el și-l cruță.

— Eu, — adăugă Felton, — eu nu mă tem de el și nu-l voi cruța!...

Milady își simți sufletul scăldat de o drăcească bucurie.

— Dar cum se face, — întrebă Felton, — că lordul de Winter, ocrotitorul meu, tatăl meu, se află amestecat în toate astea?

— Ascultă, Felton, — răspunse Milady, — pe lângă mișei și nemernici, pe lume mai sunt și oameni de suflet, mărinimoși. Aveam un logodnic: un om pe care-l iubeam și care mă iubea; o inimă ca a dumitale, Felton, un om ca dumneata. M-am dus la el și i-am spus tot: el mă cunoștea bine și nu s-a îndoit o clipă

de spusele mele. Era un mare senior, un bărbat cu nimic mai prejos decât Buckingham. N-a spus nimic, și-a încins doar spada, s-a înfășurat în pelerină și s-a dus de-a dreptul la palatul Buckingham.

— Da, da, — răspunse Felton, — înțeleg: deși față de asemenea oameni nu spada trebuie folosită, ci pumnalul.

— Buckingham plecase chiar în ajun, ambasador în Spania, unde trebuia să ceară mâna Infantei pentru regele Carol I, care pe atunci nu era decât prinț de Galles. Logodnicul meu s-a întors.

— Ascultă, mi-a spus el, omul acela a plecat, așa, că deocamdată scapă de răzbunarea mea, dar, în așteptare, să fim uniți, așa cum ar fi trebuit să fim și până acum; pe urmă lasă în seama lordului de Winter să apere onoarea lui, și a soției lui.

— Lordul de Winter! exclamă Felton.

— Da, — răspunse Milady, — lordul de Winter; acum înțelegi tot, nu-i așa? Buckingham a lipsit aproape un an. Cu opt zile înainte de sosirea lui, lordul de Winter a murit în câteva clipe, lăsându-mă singura lui moștenitoare. Cum, de unde venea lovitura? Dumnezeu care știe tot, știe fără îndoială și asta. Eu nu învinovățesc pe nimeni.

— Ce năprasnic! Ce năprasnic! se îngrozi Felton.

— Lordul de Winter a murit fără să-i fi spus ceva fratelui său. Groaznica taină nu trebuia s-o știe nimeni până ce va fi căzut ca un trăsnet pe capul vinovatului. Ocrotitorul dumitale nu văzuse cu ochi buni căsătoria fratelui său mai mare cu o fată fără avere. Simțeam că nu mă puteam aștepta la vreun sprijin din partea unui om înșelat în nădejdlile lui de moștenire. Am plecat în Franța, hotărâtă să-mi sfârșesc acolo zilele. Dar toată averea mea se află în Anglia; când s-au închis

drumurile din pricina războiului, am îndurat tot felul de lipsuri; n-am avut încotro și m-am întors; sunt șase zile de când am debarcat la Portsmouth.

— Și atunci? întrebă Felton.

— Atunci, Buckingham a aflat, firește, de sosirea mea, a vorbit de mine cu cumnatul meu, lordul de Winter, care avea dinainte pică pe mine, i-a spus că cumnata lui e o păcătoasă, o femeie înfierată. Vocea curată și nobilă a soțului meu nu mai era aici ca să mă apere. Lordul de Winter a crezut tot ce i s-a spus, cu atât mai ușor cu cât îi plăcea să creadă toate astea; a poruncit să fiu arestată, m-a adus aici și m-a dat în paza dumatăle; știi ce a urmat. Poimâine voi fi alungată, surghiunită; poimâine voi fi zvârlită printre ticăloșii ticăloșilor. Da, au țesut bine urzeala; uneltirea e dibace, iar onoarea mea nu va supraviețui. Vezi și tu, Felton, că mi-e sortit să mor; Felton, dă-mi cuțitul!

Cu aceste cuvinte, ca și când toate puterile ar fi părăsit-o Milady își dădu drumul istovită și moale în brațele tânărului ofițer care, beat de dragoste, de mânie și de voluptăți necunoscute, o strânse la piept pătimaș, înfiorat de răsuflarea acelei guri atât de frumoase și înnebunit de sânul ce palpita atât de aproape.

— Nu, nu, — murmură el, — nu, o să trăiești în cinste și curată, o să trăiești ca să-ți dobori dușmanii.

Milady îl împinse ușor cu mâna, chemându-l însă cu privirea; Felton, la rândul lui, o îmbrățișă, rugându-se de ea ca de o icoană.

— Moartea, moartea! șoptea ea cu glas stins și pleoapele întredeschise, moartea mai curând decât rușinea; Felton, frate scump, prietene, te rog din suflet, lasă-mă să mor!

— Nu, — strigă Felton, — nu, o să trăiești, o să trăiești răzbunată!

— Felton, eu aduc nenoroc celor din jurul meu. Felton, lasă-mă în voia soartei! Felton, lasă-mă să mor!

— Ei bine, atunci vom muri împreună! strigă el lipindu-și buzele de buzele ei.

Se auziră în ușă mai multe ciocănituri; de data asta Milady îl împinse cu tot dinadinsul.

— Ascultă, — îi spuse, — să știi că ne-a auzit, vine cineva! S-a sfârșit! Suntem pierduți!

— Nu, — o potoli Felton, — e straja care dă doar de veste că sosește rondul de noapte.

— Atunci dă fuga la ușă și deschide.

Felton făcu întocmai; femeia aceasta era acum stăpână pe toate gândurile și întreagă inima lui.

Dădu de un sergent, căpetenia unei patrule de supraveghere.

— Ce se întâmplă? întrebă tânărul locotenent.

— Mi-ați spus să deschid ușa dacă aud strigând după ajutor, dar ați uitat să-mi lăsați cheia; v-am auzit eu strigând, dar nu înțelegeam ce spuneți; am încercat să deschid și cum ușa era încuiată pe dinăuntru, am chemat sergentul.

— Și iată, am sosit, adăugă sergentul.

Cu privirea rătăcită, aproape nebun, Felton nu scotea nici o vorbă.

Înțelegând că trebuia să iasă din încurcătură, Milady alergă și luă cuțitul lăsat pe masă de Felton.

— Și cu ce drept vrei să-mi împiedici moartea? întrebă ea.

— Dumnezeule mare! se repezi Felton, văzând cuțitul ce-i lucea în mână.

În clipa aceea un hohot de râs batjocoritor răsună pe sală.

Atras de zgomot, îmbrăcat în haină de casă, dar cu spada sub braț, lordul de Winter stătea în picioare în pragul ușii.

— Prea bine, — spuse el, — iată-ne ajunși la ultimul act al tragediei; vezi, Felton, drama s-a desfășurat întocmai cum ți-am spus eu; dar fii liniștit, sângele nu va curge.

Milady înțelese că era pierdută dacă n-ar fi dat lui Felton o dovadă grabnică și neînduplecată de hotărârea ei.

— Te înșeli, milord, sângele va curge și dea domnul ca acest sânge să se reverse asupra celor care-l fac să curgă!

Felton scoase un țipăt și alergă spre ea; dar era prea târziu: Milady își împlântase cuțitul în trup.

Cuțitul întâlnește însă din fericire, ba ar trebui să spunem din îndemânare, balena de fier a corsetului, care, în acea vreme, apăra ca o platoșă pieptul femeilor; alunecase, sfâșiind rochia, și pătrunsese de-a curmezișul între piele și coaste.

Totuși, rochia frumoasei se pătase într-o clipă de sânge, Milady căzuse pe spate și părea leșinată.

Felton îi smulse cuțitul.

— Vedeți, milord, — spuse el încruntat, — iată o femeie care era sub paza mea și care și-a luat viața.

— N-avea grijă, Felton, că n-a murit, — urmă lordul de Winter, — demonii nu pier cu una cu două; fii liniștit și du-te de m-așteaptă la mine în cameră.

— Dar, milord...

— Du-te, ți-o poruncesc.

La această poruncă a superiorului, Felton se supuse, dar, în vreme ce ieșea, ascunse cuțitul în sân.

Lordul de Winter se mulțumi să cheme femeia care o slujea pe Milady; când aceasta sosi, îi dădu în grijă

pe doamna care nu se trezise încă din leșin, și o lăsă singură cu ea.

Totuși, cum s-ar fi putut ca, în pofida bănuielilor, rana să fie adâncă, lordul de Winter trimise chiar atunci un om călare, după un doctor.

Capitolul XXVIII. Evadarea

Așa cum își închipuise lordul de Winter, junghietura viclenei Milady nu era adâncă; rămasă singură cu femeia pe care el o chemase și care se grăbea s-o dezbrace, rănita deschise ochii.

Trebuia totuși să arate că e slăbită și că o doare; nu era ceva prea greu pentru o actriță atât de pricepută; biata îngrijitoare, păcălită de-a binelea, se încăpățână s-o vegheze toată noaptea, deși bolnava stăruia să fie lăsată singură.

Prezența acelei femei nu o împiedica însă pe Milady să-și depene gândurile. Nu încăpea nici o îndoială: Felton crezuse totul, Felton era în ghearele ei; chiar dacă tânărului i s-ar fi ivit un înger care s-o învinovățească, în starea lui sufletească l-ar fi luat, de bună seamă, drept un trimis al Necuratului. Și Milady zâmbea fluturării acestui gând, căci Felton rămăsese singura ei nădejde, singura ei scăpare. S-ar fi putut însă ca lordul de Winter să aibă oarecari bănuieli, s-ar fi putut ca Felton să fie supravegheat la rândul său.

Doctorul sosi pe la patru dimineața, dar în răstimpul celor câteva ceasuri, rana se și închisese. Fără să-și mai poată da seama nici de direcția, nici de adâncimea loviturii, acesta se încredința după bătaia pulsului că rănita nu era în primejdie.

A doua zi dimineața, sub cuvânt că nu dormise toată noaptea și că avea nevoie de odihnă, Milady trimise acasă femeia care veghease la căpătâiul ei.

Trăgea nădejde că Felton va veni la ora prânzului; Felton nu se arată însă. I se adevereau oare temerile? Simțind bănuielile lordului, Felton va da bir cu fugiții tocmai în ceasul hotărâtor? Nu mai avea înaintea ei decât o singură zi; lordul de Winter îi adusesese la

cunoștință că va fi urcată pe vapor în ziua de 23 și acum era ajunul, adică dimineața zilei de 22.

Așteptă totuși cu destulă răbdare până la amiază. Deși nu mâncase nimic de dimineață, i se aduse prânzul la ora obișnuită. Milady băgă de seamă cu groază că uniforma soldaților de strajă nu mai era aceeași. Îndrăzni atunci să întrebe ce se întâmplase cu Felton. I se răspunse că era un ceas de când Felton plecase călare. Mai întrebă dacă lordul se afla încă la castel; soldatul îi răspunse că era acolo, adăugând că primise poruncă să-i dea lordului de știre dacă ostatică ar fi dorit să-i vorbească. Milady îi răspunse că deocamdată era prea obosită și că singura ei dorință era să fie lăsată singură. Soldatul ieși, lăsând mâncarea pe masă.

Felton fusese îndepărtat. Soldații din marină înlocuiți; Felton nu se mai bucura deci de încredere. Era ultima lovitură ce i se dădea.

Rămasă singură în cameră, Milady se sculă; patul în care stătea, numai din anumită prevedere și pentru ca ceilalți s-o creadă greu rănită, o ardea ca jăraticul aprins. Aruncă o privire asupra ușii: lordul pusese să se țintuiască o scândură la ferestruică; se temea, fără îndoială, ca ostăteca să nu-și ademenească pe acolo păzitorii prin cine știe ce mijloc drăcesc.

Milady zâmbi de bucurie; putea să se lase în voia năbădăilor ei, fără să mai fie pândită: umbla prin cameră în, lung și-n lat, ca o nebună apucată de furie sau ca o tigroaică închisă într-o cușcă de fier. Dacă ar mai fi avut cuțitul la ea, firește că nu s-ar mai fi gândit să se omoare, ci, de data asta, l-ar fi omorât pe lordul de Winter.

La șase seara, lordul intră în cameră: era înarmat până-n dinți. Omul acesta, pe care Milady îl socotise

până atunci drept un gentilom destul de nătâng, se arăta a fi un strașnic temnicer: părea că simte orice, ghicește orice, înfruntă orice. Dintr-o singură privire, lordul tălmăci tot ce-i clocotea ei în suflet.

— Iată, — începu el, — n-o să mă poți omori, nu mai ai arme și, de altfel, știu acum să mă păzesc. Începuseși să-l legi la gard și pe bietul meu Felton; suferea înrăurirea dumitale drăcească, dar eu nu vreau să ți-l las în gheare, așa că n-o să te mai vadă. Gata acum! Adună-ți bulendrele, căci mâine vei pleca. Hotărâsem imbarcarea pentru ziua de 24, dar m-am gândit că, cu cât o merge mai repede, cu atât o să fie mai bine. Mâine la amiază, o să am hârtia privitoare la surghiun, iscălită de Buckingham. Dacă scapi un singur cuvânt, oricui ar fi, înainte de a te sui pe vapor, sergentul meu îți va zbura creierii: așa are poruncă. Dacă pe vapor scapi un singur cuvânt, oricui ar fi, înainte să-ți dea voie căpitanul, vei fi aruncată în mare, așa am hotărât. La revedere, asta e tot ce aveam să-ți spun azi. O să te mai văd mâine, ca să-mi iau rămas bun.

Și spunând aceste cuvinte, lordul părăsi camera.

Ea ascultase amenințarea cu un surâs disprețuitor pe buze, dar cu mânie în inimă.

I se aduse cina; Milady simți că avea nevoie de puteri proaspete; nu știa ce s-ar fi putut întâmpla în timpul nopții, care se apropia grozav de amenințătoare: un vălătuc de nori grei se rostogolea pe cer, în vreme ce fulgere depărtate vesteau apropierea furtunii.

Pe la zece seara, uraganul se dezlănțui. Milady simțea o alinare văzând că întreaga fire ia parte la zbuciumul ei sufletesc; tunetul bubuia în văzduh, la fel ca mânia din cugetu-i răzvrătit; i se părea că aripa vijeliei îi răvășește șuvițele pe frunte, aidoma copacilor

cărora le încovoia ramurile și le smulgea frunzele; urla și ea o dată cu furtuna, iar glasul ei se pierdea în glasul dezlănțuit al înconjurului, care gemea parcă de atâta deznădejde.

Deodată auzi bătăi în fereastră și la lumina unui fulger văzu ivindu-se îndărătul gratiilor fața unui om.

Alergă la fereastră și o deschise.

— Felton! — strigă ea, — sunt scăpată!

— Da, — răspunse Felton, — dar tăcere! tăcere! Îmi trebuie timp ca să tai gratiile. Luați seama numai să nu ne vadă cineva prin ferestruica de la ușă.

— Înseamnă că Cel-de-Sus e cu noi, Felton, urmă Milady. Au bătut acolo o scândură.

— Atunci e bine, le-a luat Dumnezeu mințile! șopti Felton.

— Dar ce trebuie să fac? întrebă Milady.

— Nimic, nimic; închideți la loc fereastra. Culcați-vă sau măcar lungiți-vă pe pat îmbrăcată: după ce voi sfârși, o să vă bat în geam. Mă veți putea oare urma?

— Da! da! da!

— Și rana dumneavoastră?

— Mă doare, dar nu mă împiedică la mers.

— Atunci, fiți gata la primul semnal.

Milady închise la loc fereastra, stinse lampa și, cum îi spusese Felton, se cuibări în pat. Printre vaietele furtunii auzea scârțâitul pilei tăind gratiile și la lumina fiecărui fulger zărea umbra lui Felton îndărătul geamurilor.

Vreme de un ceas nu putu nici măcar răsufli: găfâia cu fruntea scaldată în sudoare și cu inima strânsă de groază la fiecare mișcare ce o simțea pe sală. Sunt clipe lungi cât anul.

După un ceas, Felton ciocăni iarăși în geam, Milady sări jos din pat și alergă să deschidă. Lipseau două gratii prin deschizătura cărora ar fi putut trece un om.

— Sunteți gata? o întrebă Felton.

— Da. Să iau ceva cu mine?

— Bani, dacă aveți.

— Da, din fericire mi-au lăsat banii pe care-i aveam.

— Cu atât mai bine, eu i-am cheltuit pe ai mei, ca să închiriez o corabie.

— Ține, — spuse Milady, — punând în mâinile lui Felton o pungă plină cu galbeni.

Felton luă punga și o aruncă jos, lângă zid.

— Acum, — urmă el, — vreți să veniți?

— Sunt gata.

Milady se urcă pe un jilț și-și trecu partea, de sus a trupului prin fereastră; văzu atunci pe tânărul ofițer atârnând deasupra prăpastiei pe o scară de frânghie.

Întâia oară în viață o pornire de spaimă îi aduse aminte că era femeie. Golul din fața ei o îngrozea.

— Bănuiam, îi spusese Felton.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, — șopti Milady, — o să cobor cu ochii închiși.

— Aveți încredere în mine? o întrebă Felton.

— Mă mai întrebi?

— Atunci apropiați mâinile, încrucișați-le: e bine așa.

Felton îi legă încheieturile mâinilor cu batista lui și pe deasupra batistei, cu o frânghie.

— Ce faci? întrebă Milady năucită.

— Treceți brațele în jurul gâtului meu și să nu vă fie teamă de nimic.

— Dar din pricina mea o să-ți pierzi echilibrul și o să ne prăbușim amândoi.

— N-aveți nici o grijă: sunt marinar.

Nu era vreme de pierdut: Milady își trecu brațele pe după gâtul lui și-și dădu drumul prin fereastră.

Felton începu să coboare încet, treaptă după treaptă. În ciuda greutateii lor, cele două trupuri se bălăbăneau în văzduh, luate de vijelie.

Deodată, Felton înțepeni.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Milady.

— Tăcere, — șopti Felton, — aud pași.

— Ne-au descoperit.

Câteva clipe amândoi tăcură.

— Nu, — urmă Felton, — nu-i nimic.

— Dar ce s-aude așa?

— E patrula care-și face rondul de noapte.

— Pe care drum?

— Chiar pe dedesubtul nostru.

— O să ne descopere.

— Nu, numai de n-ar fulgera.

— O să se lovească de capătul de jos al scării.

— Din fericire, e la șase picioare de pământ.

— Uite-i că vin, Dumnezeu!

— Tăcere!

Amândoi rămaseră atârnați la douăzeci de picioare de pământ, înmărmuriți și fără suflare, în vreme ce soldații treceau pe dedesubt, râzând și vorbind.

A fost o clipă groaznică pentru fugari. Patrula trecu; se auzea zgomotul pașilor îndepărtându-se și zumzetul vocilor din ce în ce mai stins.

— Acum, — șopti Felton, — suntem scăpați.

Milady scoase un oftat și își pierdu cunoștința. Felton coborî mai departe. Simțind la capătul scării că nu mai avea pe ce să-și sprijine picioarele, începu să se agațe doar cu mâinile și când ajunse în sfârșit la cea din urmă treaptă, așa, spânzurat de mâini, își

dădu drumul pe pământ. Se apleca, dibui punga cu aur și-o luă în dinți.

Apoi, ridicând-o pe Milady în brațe, porni repede în partea cealaltă, de cum o luase patrula. Părăsi în grabă drumul rondului de noapte, coborî printre stânci și, o dată ajuns la țărmul mării, fluieră scurt. Un semnal asemănător îi răspunse, iar după cinci minute zări o luntre cu patru oameni ivindu-se în depărtare.

Luntrea se apropie de mal, dar fără să-l atingă, căci fundul nu era destul de adânc. Felton intră în apă până la brâu, nevrând să încredințeze nimănui prețioasa lui povară.

Furtuna începea să se domolească, totuși marea se zvârcolea înnebunită; mica luntre sălta pe valuri ca o coajă de nucă.

— La cuter! porunci Felton și vâsliți cu nădejde. Cei patru oameni își struneau lopețile, dar apele erau prea involburate ca să le poată veni de hac.

Se îndepărtau totuși de castel; era lucrul de căpetenie. Noaptea coborâse neagră și adâncă; anevoie se putea deosebi din luntre țărmul și cu atât mai anevoie s-ar fi putut deosebi luntrea, de pe țărm. Un punct negru se legăna pe talazuri. Era cuterul.

În vreme ce barca se îndrepta într-acolo cu toată puterea celor patru lopătari, Felton desfăcu frânghia, apoi batista cu care legase mâinile frumoasei Milady.

După ce-i dezlegă mâinile, Felton luă apă din mare și o stropi pe obraz.

Milady deschise ochii, oftând adânc.

— Unde sunt? întrebă ea.

— Scăpată, îi răspunse tânărul ofițer.

— Scăpată, scăpată! se bucură ea. Da, uite cerul, uite marea! Aerul care-l aduimec e aerul libertății. Îți mulțumesc, Felton, îți mulțumesc...

Tânărul o strânse la pieptul lui.

— Dar ce am la mâini? întrebă Milady; parcă mi le-ar fi zdrobit cineva într-un clește.

Într-adevăr, Milady își ridică brațele: avea la încheieturi plăgi vinete.

— Vai! gemu Felton cu ochii la mâinile acelea frumoase și clătinând încetișor din cap.

— Nu-i nimic, nu-i nimic! — îl potoli Milady, — da, da, mi-aduc aminte!

Și căută ceva rotindu-și ochii jur-împrejur.

— E acolo jos, spuse Felton, împingând punga eu piciorul.

Se apropiau de cuter. Marinarul de cart strigă luntrea și din luntre i se răspunse.

— Ce corabie-i asta? întrebă Milady.

— O corabie pe care am închiriat-o pentru dumneata.

— Și unde o să mă ducă?

— Unde vreți, cu o singură condiție: pe mine să mă lăsați la Portsmouth.

— Și ce să faci la Portsmouth? întrebă Milady.

— Să îndeplinesc porunca lordului de Winter, răspunse Felton cu un surâs întunecat.

— Care poruncă? întrebă Milady.

— N-ați priceput care? zise Felton.

— Nu, dumirește-mă, te rog.

— Cum nu mai avea încredere în mine, a vrut să vă supravegheze chiar el și m-a trimis în locul lui ca să-i dau lui Buckingham să iscălească ordinul dumitale de surghiun.

— Dar dacă n-avea încredere în dumneata, cum de ți-a încredințat hârtia?

— De unde aș fi putut să știu ce era în scrisoare?

— Așa e. Și te duci la Portsmouth?

— N-am vreme de pierdut; mâine e în 23. Și Buckingham pleacă mâine cu flota.

— Pleacă mâine? Unde?

— Spre La Rochelle.

— Nu trebuie să plece! izbucni Milady, neputând să-și mai stăpânească firea, ca de obicei.

— N-aveți nici o grijă, — urmă Felton, — nici nu va pleca!

Milady tresări de bucurie; citise în clipa aceea până-n adâncul inimii tânărului; moartea lui Buckingham stătea, săpată acolo în slove mari, neșterse.

— Felton... grăi ea, — ești mare, mare ca Iuda Macabeul! Dacă mori, voi muri o dată cu tine: e tot ce pot să-ți spun.

— Tăcere! — șopti Felton, — am ajuns.

Într-adevăr, ajunseseră în dreptul cuterului.

Felton urcă cel dintâi scara și întinse mâna frumoasei lui, în vreme ce marinarii o sprijineau, căci marea era la fel de zbuciumată. Peste câteva clipe, se aflau pe punte.

— Căpitane, — spuse Felton, — iată doamna despre care ți-am vorbit și pe care trebuie s-o duci teafără în Franța.

— În schimbul sumei de o mie de pistoli, adăugă căpitanul.

— Ți-am dat cinci sute.

— Așa e, încuviință căpitanul.

— Iată și ceilalți cinci sute, adăugă Milady, întinzând mâna spre punga cu galbeni.

— Nu, o opri căpitanul, n-am decât un singur cuvânt și l-am dat acestui tânăr: ceilalți cinci sute de pistoli nu-i voi primi decât când vom ajunge la Boulogne.

— Și vom ajunge la Boulogne?

— Teferi, — răspunse căpitanul, — e tot atât de adevărat precum mă numesc Jack Buttler.

— Ei bine, — urmă Milady, dacă te ții de cuvânt, Jack Buttler, ai de la mine nu cinci sute, ci o mie de pistoli.

— Să trăiești atunci, frumoasa mea doamnă! se bucură căpitanul, și deie-mi Domnul cât mai des clienți ca dumneavoastră.

— Până atunci, — îi spuse Felton, — du-ne în micul golf... știi, unde ne înțelesesem să ne duci.

Drept răspuns, căpitanul porunci manevra convenită și către șapte dimineața, corabia zvârli ancora în golful amintit.

În timpul călătoriei, Milady ascultă povestirea amănunțită a lui Felton; cum în loc să se ducă la Londra închiriasse micul vas, cum se întorsese, cum se cățăraseră pe zid, înfigând la îmbucătura pietrelor, în vreme ce înainta, cârlige ca să-și rezeme picioarele și cum, în sfârșit, ajuns la gratii, agățase scara; Milady știa urmarea.

La rândul ei, încercă și ea să-l îmbărbăteze pe Felton în năzuințele lui, dar de la cele dintâi cuvinte, își dădu seama că tânărul fanatic avea mai curând nevoie să fie domolit, decât întărit.

Se înțeleseră amândoi ca ea să-l aștepte până la ora zece; dacă până la zece Felton nu se va fi întors, Milady va pleca mai departe.

Și, presupunând că el ar fi fost slobod, atunci va veni s-o întâlnească în Franța, la mănăstirea Carmelitelor din Béthune.

Capitolul XXIX. Ce se petrecea la Portsmouth în ziua de 23 august 1628

Felton își luă rămas bun de la Milady ca un frate care, ducându-se să se plimbe, își ia rămas bun de la sora lui, sărutându-i mâna.

Întreaga lui ființă părea liniștită ca totdeauna; totuși în ochi îi sticlea o lucire stranie și înfrigurată. Fruntea îi era și mai albă ca de obicei. Ținea dinții încleștați și vorbea scurt, cu glas întretăiat, trădându-și astfel gândurile negre ce-l frământau.

Câtă vreme barca îl duse spre țarm, nu-și întoarse fața de la Milady care, în picioare pe punte, îl urmărea și ea cu privirea. Amândoi erau incredințați că nimeni nu le dăduse de urmă; nu se intra niciodată în camera ostaticii înainte de nouă dimineața, și trebuiau trei ore ca să se poată ajunge de la castel la Londra.

Felton puse piciorul pe uscat, urcă micul colnic ce ducea spre muchia falezei, o mai salută o dată pe Milady și se îndreptă spre oraș.

După o sută de pași, cum coasta cobora, nu mai putea vedea decât catargul cuterului.

Începu să alerge spre Portsmouth, ale cărui turle și case le zărea, profilându-se prin ceața dimineții, ca la vreo jumătate de milă depărtare.

Dincolo de Portsmouth, marea era împânzită cu corăbii ale căror catarge se legănav în bătaia vântului, asemenea unei păduri de plop, văduvită iarna de frunziș.

Și în vreme ce alerga, Felton își aminti toate învinuirile, drepte sau nedrepte, pe care doi ani de cugetare adâncă și o îndelungată ședere în mijlocul puritanilor i le scosese la iveală împotriva favoritului lui Iacob al VI-lea și al lui Carol I.

Când punea față în față nelegiuirile vieții obștești ale acestui dregător, nelegiuiri strigătoare, europene, dacă am putea spune astfel, cu cele intime și necunoscute de care-l învinuia Milady, Felton găsea că cea mai vinovată dintre cele două ființe care sălășluiau în Buckingham era aceea a cărei viață mulțimile n-o cunoșteau. Fiindcă dragostea lui Felton atât de stranie, atât de neașteptată și de înflăcărată pentru lady de Winter, îl făcea să vadă scârnavele și mincinoasele ei mărturisiri ca printr-o lentilă care mărea în chip de balauri înfiorători niște firifoare de pulbere fără însemnătate chiar alături de o furnică.

Alergătura îi răscolea și mai tare sângele. Gândul că lasă în urma lui, pradă unei cumplite răzbunări, femeia pe care o iubea sau mai curând pe care o slăvea ca pe o sfântă, teama prin care trecuse, oboseala care-l apăsa, toate îi biciuiau sufletul cu o putere mai presus de a oricărui simțământ omenesc.

Către opt dimineața intră în Portsmouth. Toată lumea era în picioare. Pe străzi și în port răsunau surle și tobe. Trupele ce urmau a fi imbarcate coborau spre mare.

Felton ajunse la palatul Amiralității plin de colb și jilav de sudoare; fața lui, de obicei atât de palidă, era stacojie de căldură și de mânie. Santinela vru să-i țină calea, dar Felton trimise după șeful postului și, scoțând din buzunar scrisoarea, spuse răspicat:

— Solie grabnică din partea lordului de Winter.

La numele lordului de Winter, știut ca unul din cei mai apropiați cunoscuți ai înălțimii sale, șeful postului porunci să-l lase pe Felton să treacă, mai ales că purta și uniforma ofițerilor de marină.

Felton se repezi în palat.

În clipa când pătrundea în sală, un om totuna de colb intra și el, abia răsuflând; lăsase la poartă un cal de poștă care, ajuns în fața palatului, se poticnise călcând pe genunchi.

Felton și noul sosit se îndreptară în același timp spre Patrick, valetul de încredere al ducelui. Felton numi pe lordul de Winter, necunoscutul nu vru să dea nici un nume, sub cuvânt că nu-i putea spune decât ducelui cine este. Amândoi stăruiau să treacă unul înaintea celuilalt.

Știind că lordul de Winter era legat de duce și prin treburi obștești și prin prietenie, Patrick dădu întâietate celui care venea în numele lordului. Celălalt trebui să aștepte, dar era ușor de văzut că blestema amarnic întârzierea buclucașă.

Valetul îl conduse pe Felton de-a curmezișul unei săli mari, unde așteptau deputații din La Rochelle, cu prințul de Soubise în fruntea lor, și îl pofti într-o încăpere, unde Buckingham, ieșind din baie, tocmai sfârșea să se îmbrace, cu aceeași deosebită grijă ce o puneă, de altfel, totdeauna în ținuta lui.

— Locotenentul Felton, — vesti Patrick, — din partea lordului de Winter.

— Din partea lordului de Winter! repetă Buckingham. Să intre.

Felton intră. Tocmai atunci Buckingham arunca pe o canapea un bogat halat de casă, țesut în fire de aur, pentru a îmbrăca o haină de catifea albastră, brodată toată cu mărgăritare.

— De ce n-a venit chiar lordul? întrebă Buckingham. Îl așteptam azi dimineață.

— M-a trimis să-i spun înălțimii voastre, — răspunse Felton, — părerea sa de rău că nu poate avea

această cinste; a fost împiedicat din pricina pazei ce trebuie s-o facă la castel.

— Da, da, știu, — spuse Buckingham, — are o ostatică.

— Tocmai despre această ostatică voiam să vorbesc înălțimii voastre, urmă Felton.

— Poftim, vorbește!

— Ceea ce doresc să vă spun nu poate fi auzit decât de dumneavoastră, milord.

— Lasă-ne singuri, Patrick, — spuse Buckingham, — dar nu te îndepărta, ca să auzi când te sun; o să te chem îndată.

Patrick ieși.

— Suntem singuri, domnule, — urmă Buckingham, — vorbește.

— Milord, — început Felton, — lordul de Winter v-a scris deunăzi, rugându-vă să semnați un ordin de îmbarcare privitor la o tânără cu numele Charlotte Backson.

— Da, domnule, și i-am răspuns să mi-l aducă sau să mi-l trimită ca să-l iscălesc.

— Iată-l, milord.

— Dă-mi-l, spuse ducele.

Și luând hârtia din mâinile lui Felton, aruncă pe deasupra o privire fugară. Văzând că era chiar ordinul despre care fusese vorba, îl puse pe masă, gata să ia o pană și să-l iscălească.

— Iertați-mă, milord, — îl opri Felton pe duce, — știți oare înălțimea voastră că numele de Charlotte Backson nu este adevăratul nume ale acestei tinere?

— Da, domnule, știu, răspunse ducele muind pana în cerneală.

— Atunci înălțimea voastră cunoaște adevăratul ei nume? întrebă cu glas tăios Felton.

— Îl cunosc.

Ducele apropie pana de hârtie. Felton păli.

— Și cunoscând adevăratul ei nume, excelența voastră tot își va pune iscălitura?

— Fără îndoială, — răspunse Buckingham, — aș iscăli chiar de două ori, nu numai o dată.

— Nu-mi vine să cred, — urmă Felton cu glas tot mai tăios și mai răspicat, — nu-mi vine să cred că înălțimea voastră știe că e vorba de lady de Winter...

— Știu foarte bine, deși mă miră că o știi și dumneata!

— Și înălțimea voastră va iscăli hârtia fără nici o remușcare?

Buckingham îl privi disprețuitor.

— Ia te uită! Știi, domnule, că întrebările dumitale îmi par ciudate și că sunt un prost că-ți răspund?

— Răspundeți monseniore, — stăruia Felton, — cumpăna e mai grea poate decât credeți!

Buckingham își zise că tânărul venea din partea lordului de Winter și că vorbea de bună seamă în numele lui, așa că se mai potoli.

— Fără nici o remușcare, — adăugă el, — și lordul știe la fel ca și mine că Milady de Winter este o mare vinovată și că a-i mărgini osânda la surghiun înseamnă aproape a o ierta.

Ducele puse pana pe hârtie.

— Nu veți iscăli ordinul, milord! îl înfruntă Felton, făcând un pas înspre duce.

— Nu voi iscăli ordinul? întrebă Buckingham. Și de ce mă rog?

— Pentru că veți coborî în adâncul cugetului și veți face dreptate acestei femei.

— I s-ar face dreptate dacă am trimite-o la Tyburn, urmă Buckingham. Milady este o ticăloasă.

— Monsenior, știți prea bine că Milady este un înger; eu cer eliberarea ei.

— Ei așa! Ești nebun, ca să-mi vorbești astfel?

— Milord, iertați-mă! Vorbesc așa cum mă taie capul; caut să mă stăpânesc. Totuși, milord, gândiți-vă bine la ce sunteți pe cale să faceți și luați seama să nu întreceți măsura!

— Poftim?... Doamne, iartă-mă, — strigă Buckingham, — dar cred că mă amenință!

— Nu, milord, eu vă mai rog încă și vă spun: o picătură de apă ajunge ca să se verse paharul plin; o greșală ușoară poate chema pedeapsa asupra capului cruțat până acum în ciuda atâtor nelegiuiri.

— Domnule Felton, — porunci Buckingham, — vei ieși de aici și te vei preda îndată.

— Mă veți asculta până la capăt, milord. Ați ademenit pe fata asta, ați batjocorit-o, ați pângărit-o; îndreptați nelegiuirile ce-ați săvârșit față de ea, lăsați-o să plece slobodă și nu vă mai cer nimic altceva.

— Nu mai îmi ceri nimic? spuse Buckingham, privindu-l uimit și apăsând pe fiecare din silabele cuvintelor rostite.

— Milord, — urmă Felton, aprinzându-se tot mai mult în vreme ce vorbea, — milord, luați seama, întreaga Anglie s-a săturat de fărădelegile dumneavoastră; milord, v-ați folosit sfruntat de puterea regală pe care aproape ați uzurpat-o; milord, oamenii vă urăsc, Dumnezeu va urăște; Dumnezeu vă va pedepsi mai târziu, eu însă, vă voi pedepsi chiar acum!

— Asta-i prea de tot! strigă Buckingham, făcând un pas spre ușă.

Felton îi tăie drumul.

— Vă cer umil, stăruie el, — iscăliți-i ordinul de eliberare, gândiți-vă că lady de Winter e femeia pe care ați necinstit-o.

— Ieși, domnule, — porunci Buckingham — sau chem ca să te pună în lanțuri!

— Nu veți chema, — răspunse Felton. repezindu-se între duce și clopoțelul de pe o măsuță încrustată cu argint, — luați seama, milord, sunteți acum în mâinile Celui-de-Sus.

— Vrei să spui în mâinile Satanei, strigă Buckingham, ridicând glasul ca să-l audă lumea de afară, dar fără să cheme chiar el.

— Iscăliți, milord, iscăliți eliberarea lady-ei de Winter, stăruie Felton întinzând ducelui o hârtie.

— Cu sila? De cine-ți bați joc? Hei, Patrick!

— Iscăliți, milord!

— Niciodată!

— Niciodată?

— Ajutor! strigă ducele, repezindu-se în același timp la spadă.

Dar Felton nu-i dădu răgazul s-o tragă din teacă; ținea strâns la piept cuțitul cu care se înjunghiasse Milady și într-o clipă sări asupra ducelui.

Tocmai atunci, Patrick intra în cameră, vestind:

— Milord, o scrisoare din Franța!

— Din Franța! se întoarse Buckingham, uitând de orice pe lume, cu gândul numai la cine-i trimitea scrisoarea.

Folosind clipa aceea, Felton îi implântă în coaste cuțitul, până în prăsele.

— Trădătorule! — gemu Buckingham, — m-ai omorât...

— Ajutor! răcni din răspuseri Patrick.

Felton își aruncă privirea împrejur și, văzând ușa deschisă, se repezi în camera vecină, unde așteptau, cum am mai spus, deputații din La Rochelle; o străbătu într-un suflet și alergă spre scară; pe întâia treaptă se ciocni piept în piept cu lordul de Winter care, văzându-l livid, cu ochii rătăciți, pătat de sânge pe mână și pe obraz, îl înșfăcă de gât, strigându-i:

— Știam, dar am ghicit cu o clipă prea târziu! Vai mie! Nenorocitul, ah, nenorocitul de mine!

Felton nu se împotrivi; lordul de Winter îl dădu pe mâna ostașilor din gardă, care-l duseră până la o nouă poruncă pe o mică terasă ce se înălța deasupra mării; alergă apoi spre cabinetul lui Buckingham.

La strigătul ducelui, la chemarea lui Patrick, omul pe care Felton îl întâlnise la intrare se repezi în cabinet.

Găsi pe duce culcat, pe o canapea, apăsându-și rana sub degetele încleștate.

— La Porte, — întrebă ducele cu vocea aproape stinsă, — La Porte, vii din partea ei?

— Da, monseniore, — răspunse credinciosul slujitor al Anei de Austria, — dar poate prea târziu.

— Tăcere, La Porte, să nu te audă cineva; Patrick nu lăsă pe nimeni să intre; Ah! n-o să mai pot afla ce-mi scrie! Doamne, Dumnezeuule, mor!

Și ducele își pierdu cunoștința.

În vremea asta, lordul de Winter, deputații, căpeteniile expediției, ofițerii casei lui Buckingham dăduseră năvală în cameră. De pretutindeni răzbeau strigăte deznădăjduite. Știrea, care umplea palatul de plâns și vaiete, străbătu fulgerător zidurile și se răspândi în oraș

O lovitură de tun vesti că ceva nou și neașteptat căzuse cu puterea trăsnetului.

Lordul de Winter își smulgea părul din cap.

— O clipă prea târziu, — se tânguia el, — o clipă prea târziu! Dumnezeule, Dumnezeule, ce nenorocire!

Într-adevăr, la șapte dimineața venise să i se spună că o scară de frânghie atârna la una din ferestrele castelului; alergase atunci la camera ostaticii, găsisse încăperea goală, fereastra deschisă, zăbrelele de la fereastră retezate, își adusesese aminte de vestea nescrisă ce i-o trimisese d'Artagnan prin valetul lui și se cutremurase pentru viața ducelui; dând fuga la grajd, încălecase pe cel dintâi cal, fără a mai aștepta să i se pună șaua, gonise apoi nebunește, sărise de pe cal în curtea palatului, urcase într-un suflet scara și pe prima treaptă, așa cum am mai spus, îl întâlnise pe Felton.

Ducele nu murise însă: își veni în fire, deschise ochii și cu toții începură să tragă nădejde că ar putea să scape.

— Domnilor, — îi rugă el, — lăsați-mă singur cu Patrick și cu La Porte. Ah! dumneata ești, de Winter! Mi-ai trimis azi dimineață un fel de trăsnet: uite în ce hal m-a adus!

— Vai mie, milord! — mărturisi lordul, — nu mă voi mângâia niciodată.

— Ai face rău, dragă Winter, — răspunse Buckingham, întinzându-i mâna, — nu cunosc om pe lume care să merite părerea de rău a altuia o viață întreagă; dar, te rog, lasă-ne singuri.

Lordul de Winter ieși plângând. Nu mai rămăseseră în cabinet decât ducele rănit, La Porte și Patrick. Se trimisese după un medic, dar nu-l puteau găsi nicăieri.

— Veți trăi, milord, veți trăi, îngână în genunchi, la picioarele ducelui, credinciosul slujitor al Anei de Austria.

— Ce-mi scrie? șopti stins Buckingham cu sângele curgându-i șiroaie și chinându-se să-și înfrângă cumplitele dureri pentru a putea vorbi de femeia iubită; ce-mi scrie? Citește-mi scrisoarea.

— Oh, milord! se văietă La Porte.

— Ascultă-mă, La Porte; nu vezi că n-am vreme de pierdut?

La Porte rupse sigiliul și puse pergamentul sub ochii ducelui; Buckingham încercă însă zadarnic să deosebească slovele.

— Dar citește odată, — îi rugă el, — citește, încep să nu mai văd; citește, curând poate că nici n-o să mai aud, mor și nu știu ce mi-a scris!

Fără să se mai împotrivescă, La Porte citi:

“Milord,

Pentru tot ce am suferit prin dumneavoastră, și pentru dumneavoastră de când vă cunosc, vă rog din suflet, dacă aveți grijă de liniștea mea, încetați marile înarmări ce pregătiți împotriva Franței și puneți capăt acestui război; lumea spune cu glas tare că pricina războiului e religia, dar în taină se șoptește că pricina adevărată e dragostea dumneavoastră pentru mine. Acest război poate prăvăli mari năpaste nu numai asupra Franței și Angliei, dar vă poate aduce și dumneavoastră, milord, nenorociri de care aș rămâne veșnic nemângâiată.

Vegheați asupra vieții dumneavoastră care vă este amenințată și care-mi va fi scumpă din clipa în care n-aș mai fi silită să vă socotesc drept dușman.

A dumneavoastră,

Ana”

Buckingham își încordă toată bruma de viață ce mai rămăsese în el ca să asculte scrisoarea; apoi, după

ce La Porte sfârși de citit, șopti, ca și când scrisoarea i-ar fi pricinuit amară dezamăgire:

— Nimic altceva n-ai să-mi spui prin viu grai, La Porte?

— Ba da, monseniore, regina îmi dăduse în grijă să vă spun să vegheați asupra dumneavoastră, căci primise știre că voiau să vă asasineze.

— Asta-i tot? Asta-i tot? întrebă Buckingham, nerăbdător.

— Mi-a mai spus să vă încredințez că n-a încetat o clipă să vă iubească.

— Ah, — făcu Buckingham. — Domnul fie lăudat! Atunci moartea mea nu va fi pentru ea moartea unui străin!...

La Porte izbucni în lacrimi.

— Patrick, — șopti ducele, — adu-mi caseta unde țineam giuvaierele în diamante.

Patrick aduse cufărașul cerut, iar La Porte, văzându-l își aminti că fusese odată al reginei.

— Acum săculețul de atlas alb cu inițialele ei în mărgăritare.

Patrick îi împlini iarăși dorința.

— Iată, La Porte, — șopti Buckingham, — iată singurele talismane ce aveam de la ea: caseta și cele două litere. Le vei da îndărăt maiestății sale: și ca ultimă amintire... (caută în jurul lui un obiect de preț)... mai du-i...

Căuta mereu, dar privirea-i împăienjenită de moarte nu dădu decât peste cuțitul care căzuse din mâinile lui Felton, fumegând încă de sângele purpuriu închegat pe tăiș.

— Du-i și acest cuțit, adăugă ducele, strângând mâna lui La Porte.

Mai putu să pună săculețul în fundul cufărașului de argint, dădu drumul cuțitului înauntru și făcu pe urmă semn lui La Porte că nu mai poate vorbi: apoi, într-o ultimă zvârcolire, pe care de data asta nu izbuti s-o înfrângă, alunecă de pe canapea pe jos.

Patrick scoase un răcnet.

Buckingham vru să mai suradă pentru cea din urmă oară; dar moartea îi curmă gândul ce-i rămase întipărit pe frunte ca o ultimă sărutare de dragoste.

În clipa aceea doctorul ducelui sosi, uluit de groaznica întâmplare; se urcase din vreme pe vasul amiral și trebuise să-l cheme de acolo.

Apropiindu-se de duce, îi luă mâna, o ținu o clipă într-a lui și o lăsă apoi să cadă.

— Totul e de prisos, — șopti el, — a murit.

— A murit! A murit! se tânguia Patrick.

La strigătele lui, lumea năvăli în sală; erau cu toții buimăciți, se îmbulzeau, dădeau unii peste alții...

Îndată ce lordul de Winter văzu că Buckingham murise, dădu fuga la Felton păzit de soldați, pe terasa palatului.

— Nemernicule! răcni el tânărului care, din clipa morții lui Buckingham, se înarmase cu liniștea și nepăsarea ce n-aveau să-l mai părăsească. Nemernicule, ce-ai făcut?

— M-am răzbunat, răspunse el.

— Tu? — se răsti lordul de Winter — mărturisește că ai fost unealta acelei blestemate; dar, îți jur, crima asta va fi și ultima ei crimă.

— Nu știu ce vreți să spuneți, — urmă netulburat Felton — și nu știu despre cine vreți să vorbiți milord; am ucis pe domnul de Buckingham, fiindcă v-a refuzat în două rânduri, chiar pe dumneavoastră, să mă faceți

căpitan; l-am pedepsit pentru nedreptatea săvârșită, atâta tot.

De Winter privea năuc la oamenii care-l legau pe Felton și nici nu știa ce să creadă despre asemenea nepăsare.

Totuși, un anume gând înnora fruntea senină a lui Felton. La orice zgomot auzit, prostănacului puritan i se părea că recunoaște pasul și vocea frumoasei Milady, alergând să i se arunce în brațe pentru a se învinui singură și a muri o dată cu el.

Deodată, tresări. Privirea îi încremeni într-un loc, pe apa mării care, de pe terasa unde se afla, putea fi îmbrățișată până departe, în larg; cu ochii de vultur ai marinarului, deosebise acolo, unde oricare altul n-ar fi văzut decât un pescăruș legănându-se pe valuri, pânza unui cuter ce se îndrepta spre țărmurile Franței.

Galben ca ceara, duse mâna la inima-i ce-și oprise bătăile: pricepea întreaga trădare.

— O ultimă dorință, milord! șopti el lordului de Winter.

— Care? întrebă acesta.

— Cât e ceasul?

Lordul scoase ceasornicul.

— Nouă fără zece.

Milady își grăbise plecarea cu o oră și jumătate; cum auzise lovitura de tun vestind năprasnica întâmplare, poruncise să se ridice ancora.

Corabia plutea pe valuri sub un cer albastru, la mare depărtare de coastă.

— Așa a vrut Dumnezeu, murmură el, cu resemnarea fanaticului, dar fără să-și poată lua ochii de pe corabie; i se părea că zărește pe punte stafia albă a celei căreia avea să-și jertfească viața.

De Winter îi urmări privirea, îi iscodi suferința și ghici adevărul.

— Ia-ți pedeapsa mai întâi tu, nemernicule, — spuse lordul de Winter lui Felton, care se lăsa parcă dus, cu privirea rătăcind peste talazuri, — dar îți jur pe amintirea fratelui meu, pe care-l iubeam atât că nici ea, părtașa ta, nu va scăpa!

Felton își plecă fruntea fără să răspundă.

Cât privește pe lordul de Winter, el coborî repede scara și se îndreptă spre port.

Capitolul XXX. În Franța

Când a aflat de moartea lui Buckingham, cea dintâi teamă a regelui Angliei Carol I, a fost ca îngrozitoarea veste să nu slăbească dârzenia apărătorilor orașului La Rochelle; el încercă, — scria Richelieu în Memoriile sale, — să le ascundă știrea cât mai mult cu putință, poruncind să se închidă toate porturile regatului său, și îngrijind de aproape ca nici o corabie să nu părăsească Anglia înainte ca armata pregătită de Buckingham să fi pornit, își luă sarcina să supravegheze chiar el plecarea oștirii, în locul marelui său dregător.

Împinse până acolo strășnicia poruncii, încât opri în Anglia pe ambasadorul Danemarcei, care-și luase rămas bun de plecare și pe ambasadorul Olandei, care trebuia să ducă în portul Flessingue vapoarele din India, pe care Carol I le dădea îndărăt Țărilor de Jos.

Dar cum nu se gândise a da această poruncă decât peste cinci ceasuri de la nenorocita întâmplare, adică la ora două după amiază, două corăbii apucaseră să iasă din port: întâia avea pe punte, după cum știm, pe Milady care, așteptându-se dinainte la cele întâmplare, își întări bănuiala când văzu steagul negru fâlfâind pe catargul vasului amiral. Cât privește a două corabie, vom spune mai târziu pe cine ducea și cum de putuse pleca.

De altminteri, în tot acest răstimp nimic nou nu se petrecuse în tabăra din La Rochelle. Regele, care se plictisea grozav, ca de obicei, ba poate ceva mai mult în tabără decât aiurea, hotărî să petreacă incognito sărbătorile Sfântului Ludovic la Saint-Germain și ceru cardinalului să-i pregătească o escortă alcătuită doar din douăzeci de mușchetari. Cardinalul, molipsit și el

uneori de plictiseala regelui, încuviință bucuros acest răgaz regescului său locotenent, care-i făgădui că se va întoarce pe la 15 septembrie.

Înștiințat de eminența sa, domnul de Tréville se pregăti de plecare și cum știa, fără a cunoaște adevărata pricină, dorința vie și chiar grabnica nevoie a prietenilor lui de a se întoarce la Paris, firește că-i alese și pe ei să facă parte din escortă.

Cei patru tineri afluă știrea numai cu un sfert de ceas după domnul de Tréville, căci ei fuseseră cei dintâi cărora acesta le-a trimis-o. D'Artagnan își dădu atunci seama de însemnătatea bunăvoinței cardinalului, când îi îngăduise, în sfârșit, să intre în rândul mușchetarilor: fără această împrejurare norocoasă ar fi fost silit să rămână pe loc, în vreme ce tovarășii lui ar fi plecat.

E de prisos să mai spunem că nerăbdarea lui de a pleca la Paris se datora primejdiei care ar fi amenințat-o pe doamna Bonacieux, dacă s-ar fi întâlnit la mănăstirea din Béthune cu Milady, dușmana lui de moarte. Și, după cum știm, Aramis scrisese numaidecât Mariei Michon, acea lenjereasă din Tours care avea cunoștințe atât de înalte, pentru a căpăta din partea reginei încuviințarea ca doamna Bonacieux să iasă din mănăstire și să se adăpostească, fie în Lorena, fie în Belgia. Răspunsul nu întârziase și, după opt, zece zile, Aramis primise următoarea scrisoare:

“Dragul meu văr,

Iată încuviințarea din partea surorii mele de a scoate slujnicuța noastră din mănăstirea Béthune, unde ți se pare că aerul nu-i prieste. Sora mea îți îndeplinește bucuros cererea, căci îi e nespus de dragă fetița căreia nădăjduiește să-i fie de folos mai târziu.

Te sărut,

Marie Michon”

La această scrisoare era adăugată împuternicirea cerută, cu următorul cuprins:

“Stareța mănăstirii din Béthune va preda în mâinile aducătorului acestei scrisori pe sora care a intrat în mănăstire, datorită bunăvoinței mele și care se află acolo sub oblăduirea mea.

Luvru, 10 august 1628

Ana”

E lesne de înțeles câtă apă la moară dădu veseliei celor patru tineri ai noștri legăturile de rubedenie între Aramis și o lenjereasă care o numea pe regină sora ei; după ce se îmbujorase de două-trei ori până în albul ochilor de glumele pipărate ale lui Porthos, Aramis își rugase prietenii să înceteze odată pentru totdeauna, mărturisind că dacă i se va mai spune un singur cuvânt, nu-și va mai folosi verișoara ca mijlocitoare în astfel de treburi.

Așadar, cei patru mușchetari nu mai pomeniră de Marie Michon: căpătaseră, de altminteri, tot ce doreau: încuviințarea de a o scoate pe doamna Bonacieux din mănăstirea Carmelitelor din Béthune. Este drept că această încuviințare nu le-ar fi putut sluji la mare lucru, câtă vreme se aflau în lagărul din La Rochelle, adică la celălalt capăt al Franței; de aceea d’Artagnan se și pregătea să-i ceară domnului de Tréville un concediu, mărturisindu-i fățiș nevoia de a porni la drum, când, atât el, cât și ceilalți trei prieteni primiseră știrea că regele avea să plece la Paris, însoțit de douăzeci de mușchetari și că făceau și ei parte din acea escortă.

Mare le fu bucuria! Își trimiseră valeții înainte, cu cele de trebuință, iar ei o porniră a doua zi dimineța.

Cardinalul însoți pe maiestatea sa în drumul de la Surgères la Mauzès, iar acolo regele și marele său dregător își luară rămas bun unul de la altul, cu nesfârșite dovezi de prietenie.

Dornic de distracții, deși călătorea cât putea mai repede, căci voia să ajungă la Paris înainte de 23, regele se oprea totuși, când și când, ca să doboare din zbor coțofene, petrecere al cărui gust i-l deschisese odinioară De Luynes și pentru care păstrase totdeauna o deosebită înclinare. Din cei douăzeci de mușchetari care-l însoțeau, șaisprezece se bucurau foarte de aceste plăcute petreceri; patru din ei bodogăneau însă mereu. Mai ales lui d'Artagnan îi țiuiau întruna urechile, lucru pe care Porthos îl tălmăcea astfel:

— O doamnă de mare vază mi-a spus că asta-i semn că-ntr-un anume loc te pomenește cineva.

În sfârșit, în noaptea de 23, alaiul străbătu tainic Parisul; regele îi mulțumi domnului de Tréville și-i îngădui să dea concedii de patru zile, fără însă ca vreunul din cei care s-ar bucura de această îngăduință să se poată arăta în vreun loc public, sub amenințarea Bastiliei.

Se înțelege de la sine că cele dintâi patru concedii au fost date celor patru prieteni ai noștri. Mai mult: Athos căpătă de la domnul de Tréville șase zile în loc de patru, adăugând celor șase zile încă alte două nopți; într-adevăr, mușchetarii plecară în ziua de 24, la cinci seara, iar domnul de Tréville, dintr-o mare bunăvoință, înscrisesse pe foaia lor de concediu ca dată a plecării, dimineața zilei de 25.

— Ei, Doamne! — spunea d'Artagnan care, după cum se știe, credea în steaua lui, — prea ne prăpădim cu firea pentru un lucru de nimic: în două zile și dând gata doi-trei cai (puțin îmi pasă, am bani destui) sunt

la Béthune, dau stareței scrisoarea reginei și duc scumpa mea comoară, după care am pornit, nu în Lorena, nici în Belgia, ci la Paris, unde va fi mai la adăpost ca nicăieri, mai ales câtă vreme domnul cardinal va rămâne în La Rochelle. Și când ne vom fi întors din război, atunci pe jumătate prin bunăvoința verișoarei lui, pe jumătate de hatârul celor ce am făcut chiar noi pentru maiestatea sa, vom căpăta din partea reginei tot ce vom dori. Așadar, ar trebui să rămâneți aici și să nu vă obosiți degeaba; pentru atare ispravă ajung doi oameni; eu și Planchet. La acestea, Athos răspunse, liniștit:

— Și noi avem bani: căci eu n-am băut încă toată bucățica mea de diamant, iar Porthos și Aramis nu și-au mâncat-o încă pe a lor. Vom da deci gata patru cai în loc de unul. Dar, gândește-te d'Artagnan, — adăugă el cu glas atât de posomorât încât tânărul nostru se înfioră, — gândește-te că Béthune e orașul în care cardinalul a dat întâlnire unei femei care pretutindeni pe unde calcă seamănă nenorocire. Dacă ar trebui să dai piept cu patru bărbați, te-aș lăsa singur, d'Artagnan, dar vei da piept cu muierea aceea; hai să mergem toți patru și facă domnul ca laolaltă cu cei patru valeți ai noștri, să nu fim prea puțini!

— Mă înspăimânți, Athos, — se cutremură d'Artagnan, — dar ce te face să-ți fie atât de teamă, Dumnezeu!

— Totul! răspunse Athos.

D'Artagnan își plimba privirea asupra celorlalți prieteni: toate chipurile oglindeau aceeași mare îngrijorare ca a lui Athos. Își urmară așadar cu toții drumul, gonindu-și nebunește caii, fără să mai spună niciunul vreun cuvânt.

În seara zilei de 25, pe când intrau în Arras, iar d'Artagnan descăleca la hanul "Grapa de Aur", ca să bea un pahar de vin, un călăreț ieși din curtea stațiunii de poștă, unde-și schimbase calul, pornind în goană spre Paris, pe un roib odihnit. Tocmai când ieșea prin poarta cea mare în stradă, vântul îi desfăcu pelerina în care se înfășurase, deși era luna august, și-i smulse de pe cap pălăria pe care călărețul o ținu totuși cu mâna, trăgând-o apoi repede peste ochi.

D'Artagnan, care avea privirea ațintită asupra acelui bărbat, se făcu alb ca varul și scăpă paharul din mână.

— Aveți ceva, domnule? se repezi Planchet... Săriți, săriți, domnilor, stăpânului meu i-a venit rău!

Cei trei prieteni dădură fuga și-l văzură pe D'Artagnan care, în loc să-i fie rău, alerga să-și încalce calul. Îl opriră în pragul ușii.

— Unde dracu te duci așa? îi strigă Athos.

— El e! izbucni d'Artagnan galben de mânie și cu fruntea îmbrobonată de sudoare, el e! Lăsați-mă să-l ajung din urmă!

— Cine el? întrebă Athos.

— El e omul!

— Care om?

— Omul blestemat, piaza mea rea care mi-a ieșit în cale de câte ori m-a amenințat o năpastă, cel care o însoțea pe zgriptoroaica aceea când am întâlnit-o pentru întâia oară, cel pe care-l căutam când am stârnit pe prietenul nostru Athos, cel pe care l-am zărit în dimineața când a fost răpită doamna Bonacieux! L-am văzut, el e! L-am recunoscut când i-a dat vântul pelerina la o parte.

— Drace! mormăi Athos visător.

— Pe cai, domnilor, pe cai; să-l urmărim și-l vom ajunge din urmă.

— Dragul meu, — grăi Aramis, — gândește-te că el merge într-o parte și noi tocmai în cealaltă, gândește-te că are un cal odihnit, iar noi niște bieți cai obosiți și că o să ni-i omorâm fără măcar să-l putem ajunge din urmă. Hai să lăsăm bărbatul, d'Artagnan, și să scăpăm femeia.

— Ei, domnule! — strigă un argat, alergând după necunoscut, — ei, domnule! v-a căzut din pălărie o hârtie! Ei, domnule, ei!

— Prietene, — îi spuse d'Artagnan, — o jumătate de pistol pentru hârtia ceea!

— Pe legea mea, domnule, v-o dau bucuros, poftim!

Încântat de norocul care dăduse peste el, argatul se întoarse în curtea hanului; d'Artagnan despături hârtia.

— Ce scrie? îl întrebară prietenii, strângându-se în jurul lui.

— Un singur cuvânt, răspunse d'Artagnan.

— Da, — spuse Aramis, — dar cuvântul e un nume de oraș sau de sat.

— “Armentières”, citi Porthos. Armentières! N-am auzit niciodată de așa ceva...

— Și numele acestui oraș sau sat e scris chiar de mâna ei! recunoscui Athos.

— Ia să punem noi bine hârtia asta, — încheie d'Artagnan, — poate că n-am aruncat în vânt ultimul meu pistol. Pe cai, prieteni, pe cai!

Și cei patru prieteni se îndreptară în goană pe drumul ce ducea spre Béthune.

Capitolul XXXI. Mănăstirea Carmelitelor din Béthune

S-ar zice că marilor criminali le e hărăzit să treacă peste toate piedicile și să scape de toate primejdiile până în ceasul când soarta plictisită ridică o stavilă norocului lor nelegiuit.

Așa s-a întâmplat și cu Milady: trecu printre crucișătoarele celor două națiuni și ajunse la Boulogne fără nici o neplăcere. Când coborâse la Portsmouth, Milady era o englezoaică pe care prigoana din Franța o alungase din La Rochelle: debarcă la Boulogne, după o călătorie de două zile pe mare, se dădu drept franțuzoaică hărțuită de englezi la Portsmouth, în ura lor neseacă împotriva Franței.

Milady avea de altminteri cel mai prețios dintre pașapoarte: frumusețea ei, înfățișarea nobilă și mărinimia cu care împărțea pistolii. Scutită de obișnuitele formalități prin binevoitorul surâs și curtenitoarea purtare a bătrânului guvernator din port, care-i sărută mâna, ea rămase la Boulogne atât cât îi trebui pentru a pune la poștă o scrisoare cu următorul cuprins:

“Eminenței Sale, Monseniorul cardinal de Richelieu, în tabăra de lângă La Rochelle”.

“Monsenior, Eminența Voastră poate fi liniștită: înălțimea sa, ducele de Buckingham, nu va pleca spre Franța

Boulogne. 25, seara.

*Milady de ***.”*

“P. S. — Potrivit dorințelor Excelenței Voastre plec la mănăstirea Carmelitelor din Béthune, unde îi voi aștepta poruncile.”

Într-adevăr, chiar în aceeași seară Milady porni mai departe: o prinse noaptea pe drum; se opri și se culcă într-un han; a doua zi la cinci dimineața, porni din nou și după trei ceasuri pătrundea în Béthune. Întrebă de mănăstirea Carmelitelor și se îndreptă grabnic într-acolo.

Stareța mănăstirii îi ieși în întâmpinare; Milady arătă ordinul cardinalului. Călugărița porunci să i se dea o cameră și să i se aducă de mâncare.

Trecutul, greu de întâmplări, pierise din fața ochilor ei. Cu privirea ațintită asupra viitorului, nu mai vedea decât răsplata pe care i-o sorocea cardinalul, căci îl slujise într-un chip atât de fericit și fără ca numele-i să-i fie cu nimic amestecat în sângeroasa ispravă. Mistuită mereu de noi patimi, viața ei era aidoma acelor nori care plutesc pe cer, răsfrângând aci azurul, aci vâlvătaia focului, aci negrul amenințător al vijeliei, nori ce nu lasă alt soi de urme pe pământ decât doar pustiire și moarte.

După prânz, călugărița trecu pe la Milady; într-o mănăstire sunt puține distracții și prea cinstita stareță ardea de nerăbdare să-și cunoască mai de-aproape noua musafiră.

La rândul ei, Milady ținea să placă stareței; și nu era lucru prea greu pentru această femeie, cu însușiri într-adevăr de seamă. Căutând să pară apropiată, izbuti să fie chiar încântătoare și cuceri pe buna călugăriță prin vorba ei atât de însuflețită și farmecul întregii sale ființe.

Călugăriței, mlădiță de neam nobil, îi plăceau mai ales întâmplările de la curte care ajungeau arareori până la capătul regatului și care mai ales izbuteau atât de greu să străbată zidurile mănăstirilor în pragul cărora se sting zgomotele lumii.

Milady, dimpotrivă, cunoștea fir cu fir toate ițele tainice ale înaltei nobile în mijlocul cărora trăise mereu vreme de cinci sau șase ani; se porni deci să dezvăluie blajinei călugărițe obiceiurile zilei la curtea Franței, îmbinate cu nemărginita cucernicie a regelui; îi povesti apoi un șir de pățanii deocheate de-ale doamnelor și curtenilor, pe care călugărița îi cunoștea bine după nume, pomeni în treacăt legătura de dragoste dintre regină și Buckingham, înșirându-le toate pe nerăsuflăte.

Dar călugărița se mulțumi să asculte și să zâmbească fără să răspundă. Văzând că asemenea istorisiri îi descrețesc totuși fruntea, Milady nu-și curmă spusele; aduse binișor vorba și despre cardinal.

Era însă foarte încurcată; nu știa dacă stareța era regalistă sau cardinalistă: prevăzătoare, se ținu pe o linie de mijloc; la rândul ei, călugărița se păstră și mai la depărtare, mulțumindu-se să-și încline adânc capul de câte ori călătoria rostea numele eminenței sale.

Milady începu să se teamă că se va plictisi grozav în mănăstire. Hotărî deci să arunce undița pentru a ști la ce să se aștepte. Vrând să vadă până unde ar merge buna credință a vrednicei călugărițe, începu să-l vorbească de rău pe cardinal, întâi pe ocolite, apoi chiar cu amănunte. Povesti despre legăturile lui de dragoste cu doamna d'Aiguillon, cu Marion de Lorme și cu alte câteva femei galante.

Călugărița ascultă cu mai multă luare-aminte și înviorându-se încet-încet, surâse.

— Bine, — își zise Milady, — începe să se mai dezghețe; dacă o fi cardinalistă, cel puțin nu-i fanatică.

Trecu apoi la prigoana pe care cardinalul o dezlănțuia asupra dușmanilor. Călugărița se mulțumi

să-și facă semnul crucii fără să arate nici încuviințare, nici împotrivire.

Aceasta o întări pe Milady în părerea că stareță era mai curând regalistă decât cardinalistă.

Milady își urmă firul vorbii din ce în ce mai apăsător:

— Nu știu nimic din toate chestiunile acestea, — rosti în sfârșit călugărița, — dar oricât de departe suntem de curte și oricât ne-ar fi de străine țelurile lumii dinafară, avem aici pilde nespuse de triste despre ceea ce-mi povestiți; una din oaspetele noastre a avut multe de îndurat de pe urma răzbunării și a prigoanei domnului cardinal.

— Una din oaspetele dumneavoastră? întrebă Milady. Dumnezeule, sărmana femeie, o plâng, nenorocita!

— Și pe drept cuvânt, căci e într-adevăr vrednică de plâns: închisoare, amenințări, schingiuri, a îndurat de toate. Dar, la urma urmei, — adăugă călugărița, — poate domnul cardinal și-a avut temeiurile lui când a făcut astfel și cu toate că femeia pare un înger, nu trebuie să judeci niciodată oamenii după înfățișare.

“Bun! — își zise în sinea ei Milady — cine știe! Te pomenești că voi descoperi ceva pe-aici; norocul meu!”

Și se sili să împrumute căutăturii ei cea mai desăvârșită nevinovăție.

— Da, știu! — răspunse Milady, — chiar se spune că nu trebuie să judeci după ochii cuiva, dar în ce să te încrezi dacă nu în cea mai minunată plăsmuire a Domnului? Cât despre mine, aș putea să mă înșel toată viața, dar eu tot voi avea încredere în ființa al cărei chip îmi va place.

— Ați fi deci ispășită să credeți că această tânără e cu adevărat nevinovată? întrebă călugărița.

— Domnul cardinal nu urmărește numai crimele; anumite virtuți le urmărește și mai grozav încă decât anumite fărădelegi.

— Îngăduiți-mi, doamnă, să vă spun mirarea mea, îi curmă vorba călugărița.

— Privitor la ce? întrebă Milady neștiutoare.

— La cele ce-mi spuneți.

— Și ce găsiți de mirare în ceea ce vă spun? adăugă ea zâmbind.

— Sunteți prietena cardinalului, de vreme ce vă trimite aici, și totuși...

— Și totuși îl vorbesc de rău, întregi Milady gândul stareței.

— Dar nici de bine nu-l vorbiți!

— Pentru că nu sunt prietena lui, — urmă Milady oftând, — sunt victima lui.

— Totuși, scrisoarea aceasta prin care eminența sa îmi trimite mie știre...

— Este o poruncă pentru mine să stau într-un soi de închisoare până or veni să mă scoată de aici oamenii lui.

— Dar de ce n-ați fugit?

— Și unde să mă duc? Credeți oare că e vreun loc pe pământ unde să nu poată ajunge cardinalul, dacă își dă osteneala să-și întindă mâna? Să fi fost bărbat, tot ar mai fi mers; dar o femeie, ce vreți să facă o femeie? Tânăra aceea pe care o aveți aici a încercat să fugă?

— Nu, e adevărat; dar cu ea e altceva: Cred că pe ea o ține în Franța o dragoste.

— Atunci, — răspunse Milady oftând iarăși, — dacă iubește, nu-i chiar atât de nefericită.

— Așadar, — urmă stareța privind-o pe Milady cu tot mai multă luare-aminte, — am în fața mea încă o sârmană prigonită, nu-i așa?

— Din păcate, da! încuviință Milady.

O clipă călugărița se uită cu grijă la noul oaspete, ca și când i-ar fi trecut prin minte altă bănuială.

— Nu cumva sunteți o dușmană a sfintei noastre credințe? întrebă ea.

— Eu, — se scutură Milady, — eu, protestantă! Nu, vai de mine, îl iau martor pe Dumnezeu din ceruri: sunt, dimpotrivă, o catolică înfocată!

— Atunci, doamnă, — urmă călugărița surâzând, — fiți pe pace: casa în care vă găsiți nu va fi o închisoare prea aspră și vom face tot ce va trebui să vă fie dragă șederea la noi; ceva mai mult: o să vă întâlniți aici cu tânăra despre care v-am vorbit, prigonită fără îndoială în urma urzelilor de la curte. E o femeie apropiată, drăgălașă.

— Cum o cheamă?

— Mi-a fost trimisă de cineva foarte de seamă, sub numele de Ketty. N-am încercat să aflu celălalt nume al ei.

— Ketty? se miră Milady. Sunteți sigură?...

— Că o cheamă așa? Da, doamnă, nu cumva o cunoașteți?...

Milady zâmbi la gândul că femeia aceea tânără putea să fie fosta ei cameristă. Fiindcă de amintirea fetei se lega amintirea unei mâini, o aprigă dorință de răzbunare îi tulbură trăsăturile; îndată însă, vicleana cu o sută de fețe își așternu pe chip liniștea și bunăvoința, pierdute doar o clipă.

— Și când aș putea să văd pe această tânără doamnă, care simt că-mi va fi deosebit de dragă? întrebă Milady.

— Astă-seară, — răspunse călugărița, — poate chiar mai curând. Dar, mi-ați spus singură că de patru zile sunteți pe drum; azi dimineață v-ați sculat la cinci, așa că trebuie să aveți nevoie de odihnă. Culcați-vă și dormiți: la ora prânzului o să vă deșteptăm din somn.

Adulmecând îmbietoarea licărire a unei noi isprăvi, Milady s-ar fi lipsit și de somn, după pofta inimii ei, însetată de urzeli; urmă totuși sfatul stareței; de douăsprezece sau cincisprezece zile trecuse prin tot soiul de neliniști, încât chiar dacă trupul ei de fier ar mai fi putut îndura oboseală, sufletul ei, în schimb, avea nevoie de odihnă.

Se despărți de călugăriță și se culcă, ușor legănată de gândurile răzbunătoare pe care i le stârnise în chip firesc numele cameristei. Își amintea acea făgăduială, aproape fără margini, ce i-o făcuse cardinalul dacă ar fi izbutit în încercarea ei. Și izbutise; îl avea așadar pe d'Artagnan în mână!

Un singur lucru o înspăimânta: amintirea soțului ei, contele de La Fère, pe care îl crezuse mort, sau cel puțin plecat din țară și care i se înfățișa acum sub numele de Athos, cel mai bun prieten al lui d'Artagnan. Dacă era însă prietenul lui d'Artagnan, firește că-l ajutase în toate ticlurile, datorită cărora regina zădărniciase planurile eminenței sale; dacă era prietenul lui d'Artagnan era prin urmare și dușmanul cardinalului; atunci, fără îndoială că-l putea învălui și pe el în răzbunarea sub ale cărei falduri nădăjduia să-l înăbușe pe tânărul mușchetar.

Nădejdele acestea erau pentru Milady tot atâtea gânduri dragi; adormi curând în dulcea lor legănare.

Un glas blajin ce răsuna la picioarele patului o trezi din somn. Deschise ochii și văzu pe călugăriță însoțită de o tânără cu păr bălai și pielea obrazului străvezie,

care prona asupra ei o privire plină de binevoitoare curiozitate.

Chipul femeii tinere îi era cu desăvârșire necunoscut; în vreme ce schimbau între ele obișnuitele vorbe de cuviință, se cercetară una pe alta cu multă luare-aminte; amândouă erau foarte frumoase, dar fiecare de o frumusețe felurită. Totuși Milady surâse la gândul că o întrecea cu mult pe cealaltă printr-o linie falnică și o ținută de înaltă noblețe. E drept că îmbrăcămintea de soră pe care o purta tânăra nu prea era potrivită pentru a înfrunța atare bătălie.

Călugărița le prezentă pe una celeilalte, apoi acest început de cunoștință fiind pus la cale, cum îndatoririle ei o chemau la biserică, lăsă pe cele două femei singure.

Văzând că Milady stătea culcată, sora vru să iasă în urma stareței, dar Milady o opri.

— Cum, doamnă, — îi spuse ea, — abia te-am văzut și vrei să mă și lipsești de prezența dumitale, pe care, îți mărturisesc, mă cam bizuiam pentru timpul cât va trebui să stau aici?

— Nu, doamnă, — răspunse sora, — dar mi-a fost teamă că vă stingheresc: dormeați și trebuie să fiți obosită.

— Și ce pot să-și dorească cei care dorm? — zise Milady, — o deșteptare plăcută. Dumneata mi-ai dăruit-o; lasă-mă acum să mă bucur în voie.

Apoi, luând-o de mână, o trase ușor spre un jilț de lângă pat.

Sora se așeză.

— Doamne, Dumnezeule, — începu ea, — ce rău îmi pare! Sunt de șase luni aici și n-am avut cea mai mică distracție, iar acum, când ați sosit și aș fi putut să-mi

petrec și eu timpul mai plăcut, iată, se pare că, dintr-o clipă într-alta, voi părăsi mânăstirea.

— Cum! — făcu Milady, — o să plecați de aici?

— Cel puțin așa nădăjduiesc, răspunse sora cu o bucurie pe care nici nu încerca s-o ascundă.

— După câte am aflat, ați avut multe de suferit de pe urma cardinalului, — urmă Milady — cu atât mai mult ar fi trebuit să ne apropiem.

— E adevărat ce mi-a spus buna noastră măicuță că și dumneavoastră sunteți o victimă a preotului acesta hain?

— Sst! făcu Milady — nici aici să nu vorbim așa de el. Toate nenorocirile mi se trag fiindcă am spus și eu odată cam ce ai spus dumneata acum, în fața unei femei pe care o credeam prietenă și care m-a trădat. Ai căzut și dumneata pradă unei trădări?

— Nu, răspunse sora — sunt prada credinței mele; a credinței față de o femeie pe care o iubeam, o femeie pentru care mi-aș fi dat viața, și pentru care mi-aș da-o și acum, dacă ar fi nevoie.

— Și care te-a părăsit, nu-i așa?

— Am fost nedreaptă crezând că m-a părăsit, dar sunt două sau trei zile de când, mulțumesc cerului, am avut dovada că nu-i deloc așa: m-ar fi durut să știu că m-a uitat. Dar dumneavoastră, doamnă, — urmă sora, — mi se pare că sunteți liberă și n-atârnă decât de dumneavoastră ca să fugiți de aici.

— Unde vrei să mă duc, fără prieteni, fără bani, într-o parte a Franței pe care n-o cunosc și pe unde n-am mai fost niciodată?...

— Oh! — îi curmă vorba sora, — cât despre prieteni, îi veți avea oriunde vă veți duce, păreți atât de bună și sunteți atât de frumoasă!

— Totuși asta nu împiedică, — urmă Milady, îndulcindu-și surâsul, așa ca să răsfrângă o îngerească nevinovăție, — nu împiedică să fiu singură și prigonită.

— Ascultați-mă pe mine, — o povățui sora, — omul nu trebuie să piardă niciodată nădejdea în Dumnezeu; vedeți, odată și odată tot vine ceasul când binele pe care l-ai făcut îți ia apărarea în fața Domnului și poate că m-ați întâlnit spre norocul dumneavoastră, așa umilă și lipsită de putere cum sunt; căci, dacă izbutesc să ies de aici, ei, bine, atunci voi avea câțiva prieteni puternici care, după ce s-au străduit în tot felul pentru mine, vor putea sări și în ajutorul dumneavoastră.

— Știi, când am spus că sunt singură, — adăugă Milady, în nădejdea că vorbind despre ea va îndemna pe cealaltă să vorbească, — asta nu înseamnă că n-am și eu câțiva cunoscuți de seamă, dar acești cunoscuți tremură și ei în fața cardinalului; nici regina nu îndrăznește să se împotrivescă acestui cumplit dregător; am chiar dovadă că maiestatea sa, cu toată inima-i bună, a fost silită deseori să părăsească în voia eminenței sale pe cei care o slujiseră.

— Credeți-mă, doamnă, regina poate avea aerul că i-a părăsit, dar nu trebuie să se ia cineva după ceea ce i se pare: cu cât acele ființe sunt mai prigonite, cu atât maiestatea sa se gândește mai mult la ele: și adesea tocmai când ele se așteaptă mai puțin, le vine dovada că n-au fost părăsite.

— Da, da, — încuviință Milady, — cred, regina e atât de bună!

— Prin urmare, o cunoașteți pe această frumoasă și nobilă regină, dacă vorbiți astfel de ea, izbucni sora înflăcărată.

— Vreau să zic, — adăugă Milady, dând îndărăt, — că n-am avut cinstea s-o cunosc personal, dar cunosc o seamă de prieteni de ai ei, dintre cei mai apropiați, cunosc pe domnul de Putange, am cunoscut în Anglia pe domnul Dujart, cunosc pe domnul de Tréville.

— Pe domnul de Tréville — se bucură sora, — îl cunoașteți pe domnul de Tréville?

— Da, îl cunosc bine, aș putea spune chiar foarte bine.

— Pe căpitanul mușchetarilor regelui?

— Da, pe căpitanul mușchetarilor regelui...

— Atunci o să vedeți, — urmă sora, — că o să fim repede cunoștințe cum nu se poate mai bune, aproape prietene; dacă-l cunoașteți pe domnul de Tréville, firește c-ați fost și la el acasă?

— Adesea — răspuse Milady care intrată pe fâgașul acesta și văzând că minciuna prinde, voia s-o ducă până la capăt.

— Acasă la el ați văzut, fără îndoială, și pe câțiva mușchetari de-ai lui?

— Da, pe aceia pe care-i primește de obicei, răspuse Milady tot mai prinsă de netăgăduita însemnătate a convorbirii.

— Numiți câțiva dintre cei pe care-i cunoașteți și veți vedea că sunt și prieteni de-ai mei.

— Dar, — răspuse încurcată Milady — cunosc pe domnul de Souvigny, domnul de Courtivron, pe domnul de Ferussac.

Sora o lăsă să spună, apoi văzând că se oprește, o întrebă:

— Nu cunoașteți un gentilom cu numele de Athos?

Milady se făcu la fel de albă la față ca și cearșafurile patului; oricât de stăpână ar fi fost pe ea, nu-și putu opri un strigăt, în vreme ce apucând mâna

celeilalte, o pironi cu privirea parcă ar fi vrut s-o înghită.

— Ce este? Ce aveți? Doamne, Dumnezeule! se temu sărmana tânără. Am spus ceva care v-a jignit?

— Nu, dar m-a izbit numele, pentru că și eu l-am cunoscut pe gentilomul acesta și mi s-a părut ciudat să găsesc pe cineva care să-l cunoască bine.

— Da! Bine! Bine de tot! Și nu numai pe el, dar și pe prietenii lui, pe domnii Porthos și Aramis.

— Așa e! Îi cunosc și eu! adăugă Milady, simțind cum îi îngheață inima.

— Atunci, dacă-i cunoașteți, trebuie să știți că sunt prieteni buni și de temei; de ce nu le vorbiți lor, dacă aveți nevoie de sprijin?

— La drept vorbind, — îngăimă Milady — n-am legături de aproape cu nici unul din ei; îi cunosc pentru că l-am auzit pe unul din prietenii lor, pe domnul d'Artagnan vorbind mult de ei.

— Îl cunoașteți pe domnul d'Artagnan, se repezi la rândul său sora, apucând mâna celeilalte și sfredelind-o cu privirea. Apoi, băgând de seamă ciudata sticlire din privirea frumoasei călătoare, adăugă: Iertați-mă, doamnă, dar spuneți-mi, în ce fel îl cunoașteți?

— În ce fel? băigui Milady încurcată. Dar... ca prieten.

— Nu e adevărat doamnă, răspunse sora. Ați fost iubita lui!

— Dumneata ai fost iubita lui, îi spuse la rândul ei Milady.

— Eu? mormăi sora.

— Da, dumneata; te cunosc acum: ești doamna Bonacieux.

Tânăra se dădu îndărăt uluită și înspăimântată.

— Nu nega! Răspunde! o înfruntă Milady.

— Ei bine, da, doamnă, mărturisi sora, nu cumva suntem rivale?

Chipul celeilalte se luminează de o vălvătaie atât de sălbatică, încât în orice altă împrejurare doamna Bonacieux ar fi luat-o la fugă de spaimă, dar în clipa aceea o copleșea gelozia.

— Haide, mărturisiți — stăruia doamna Bonacieux cu o încăpățănare de care nimeni n-ar fi crezut-o în stare, — ați fost sau mai sunteți încă iubita lui?

— Nu, nu, se împotrivi Milady cu un ton deschis, care înlătura orice îndoială. Nu! Niciodată! Niciodată!

— Vă cred, — rosti doamna Bonacieux, — dar atunci, de ce ați țipat așa?

— Cum, nu înțelegi? răspunse Milady, care-și venise în fire din tulburarea de o clipă și era din nou stăpână pe ea.

— Cum vreți să înțeleg? Nu știu nimic!

— Nu înțelegeți că domnul d'Artagnan, fiind prietenul meu, mi-a făcut mărturisiri?

— Adevărat?

— Nu înțelegi că știu tot, răpirea dumitale din căsuța de la Saint-Germain, disperarea lui, a prietenilor lui, cercetările lor zadarnice, de atunci și până acum! Cum vrei să nu fiu uluită când, fără să bănuiesc măcar, mă trezesc față în față cu dumneata, cu dumneata despre care am stat de vorbă atât de des unul cu altul, cu dumneata, pe care te iubește din toată puterea inimii lui, cu dumneata, pe care m-a făcut să te iubesc înainte de a te fi văzut! Ah, scumpă Constance, dumneata ești, te văd în sfârșit cu ochii mei!

Și Milady întinse brațele spre doamna Bonacieux, care copleșită de tot ce i se spusese, nu mai văzu în femeia pe care cu o clipă mai devreme o crezuse

potrivnică, decât o prietenă cu suflet deschis și credincios.

— Iertați-mă! Iertați-mă! se ruga, aplecându-și capul pe umărul ei. Îl iubesc atât de mult!

Amândouă rămaseră câtăva vreme strâns îmbrățișate. Dacă Milady ar fi avut atâta putere pe cât de crâncenă era ura ei împotriva doamnei Bonacieux, firește că aceasta din urmă n-ar fi scăpat vie din îmbrățișare, dar neputând să-i înăbușe răsuflarea, îi zâmbi.

— O, frumoasa mea dragă! Scumpa mea micuță! se bucura Milady. Ce fericită sunt că te văd! Lasă-mă să te privesc. Și spunând aceste cuvinte, o mânca într-adevăr din ochi. Da, dumneata ești! După câte mi-a destăinuit, te recunosc acum, te recunosc foarte bine.

Biata femeie nu putea bănuși ce amarnică cruzime sălășluia îndărătul acelei frunți senine, îndărătul acelor ochi atât de strălucitori, în care ea nu citea decât mărinimie și milă.

— Atunci știți și dumneavoastră cât am suferit, dacă v-a spus tot ce suferea el, — adăugă doamna Bonacieux, — dar e o adevărată fericire să sufăr pentru el.

Milady spuse și ea:

— Da, e o fericire.

Se gândea însă la altceva.

— Și apoi, chinurile mele se apropie de sfârșit, — urmă doamna Bonacieux, — mâine, astă-seară poate, îl voi vedea și atunci trecutul va fi mort pentru mine.

— Astă-seară? Mâine? întrebă Milady, trezită din visare de cuvintele celeilalte. Ce vrei să spui? Aștepti vreo veste de la el?

— Îl aștept chiar pe el.

— Pe el? D'Artagnan, aici?

— Chiar el.

— Dar nu se poate! E la asediul de la La Rochelle acum, împreună cu cardinalul! Nu va putea veni decât după cucerirea orașului.

— Așa credeți dumneavoastră, dar e pe lume ceva cu neputință pentru d'Artagnan al meu, pentru nobilul și vrednicul gentilom?

— Nu! Nu pot să te cred!

— Citiți atunci, se încăpățână sărmana tânără și, în culmea mândriei și-a fericirii, îi întinse o scrisoare.

“Scrisul doamnei de Chevreuse, își spuse în sine ea Milady. Eram sigură că pe-acolo se puneau toate la cale”.

Și citi, nesățioasă, aceste câteva rânduri:

“Scumpa mea copilă, fii gata: prietenul nostru te va vedea curând și te va vedea ca să te smulgă din închisoarea unde siguranța vieții dumitale cerea să rămâi ascunsă; pregătește-te deci de plecare și nu-ți pierde niciodată nădejdea în noi.

Încântătorul nostru gascon s-a arătat viteaz și credincios ca totdeauna; spune-i că cineva îi e recunoscător de înștiințarea dată”.

— Da, da, — făcu Milady, — da, scrisoarea e limpede. Știi oare despre ce înștiințare e vorba?

— Nu. Dar poate c-o fi dat de știre reginei despre cine știe ce nouă lucrătură de-a cardinalului.

— Da, firește, asta trebuie să fie! încuviință Milady, înapoind scrisoarea doamnei Bonacieux și lăsând să-i cadă capul îngândurat pe piept.

Tocmai atunci se auzi tropotul unui cal venind în goană.

— Ah! — strigă doamna Bonacieux, alergând la fereastră — o fi și venit?

Milady rămase culcată în pat, împietrită de uimire: atâtea lucruri neașteptate i se întâmplau, încât întâia oară în viața ei își pierdea capul.

— El! El! șopti ușor. El să fie oare?

Și nu se mișca din pat cu ochii pierduți în gol.

— Vai! Nu! spuse doamna Bonacieux. Nu e el, e un bărbat pe care nu-l cunosc, dar care pare că vine aici; da, își domolește mersul, se oprește la poartă, sună!

Milady sări jos din pat.

— Ești sigură că nu e el? întrebă ea.

— Da, da, chiar foarte sigură!

— Poate că n-ai văzut bine.

— Mi-ar ajunge pana pălăriei sau un colț al pelerinei și l-aș recunoaște!

Milady dădea zor să se îmbrace.

— Oricum! Spui că vine înapoi?

— Da, a și intrat.

— Atunci sau e pentru dumneata, sau pentru mine.

— Doamne! Cât păreți de tulburată!

— Da, mărturisesc, nu sunt încrezătoare ca dumneata; m-aștept la orice din partea cardinalului.

— Sst! — făcu doamna Bonacieux, — iată că vine cineva.

Într-adevăr, ușa se deschise și stareța mănăstirii intră în odaie.

— Dumneavoastră veniți de la Boulogne? o întrebă pe Milady.

— Da, — răspunse aceasta, și încercând să se stăpânească, urmă: cine întreabă de mine?

— Un bărbat care nu vrea să-și spună numele, dar care spune că vine din partea cardinalului. Vrea să vorbească unei doamne care sosește din Boulogne.

— Și vrea să-mi vorbească mie? întrebă Milady. Atunci vă rog, doamnă, lăsați-l să intre.

— Vai de mine, — șopti doamna Bonacieux, o fi vreo veste rea?

— Mi-e teamă că da.

— Vă las singură cu străinul, dar o să mă întorc îndată ce va pleca, bineînțeles dacă-mi dați voie.

— Cum să nu! Te rog chiar!

Stareța și doamna Bonacieux ieșiră.

Rămasă singură, Milady își pironi ochii asupra ușii; după o clipă, se auzi zgomot de pinteni pe scară, apoi pașii se apropiară, ușa se deschise și un bărbat se ivi în prag.

Milady scoase un strigăt de bucurie: era contele de Rochefort, cel mai credincios slujitor al eminenței sale.

Capitolul XXXII. Doi demoni feluriți

— Cum! — strigară într-un glas Rochefort și Milady,
— dumneata ești?

— Da, eu!

— Și vii de la?... întrebă Milady.

— La Rochelle; dar dumneata?

— Din Anglia.

— Buckingham?

— Mort sau rănit greu de tot; pe când plecam fără să fi putut obține nimic de la el, tocmai îl asasinase un fanatic.

— Ia te uită, — se minună Rochefort surâzând, — ce întâmplare fericită! Domnul cardinal o să fie încântat! I-ai dat de veste?

— I-am scris din Boulogne. Dar cum de ești aici?

— Eminența sa, îngrijorată, m-a trimis în căutarea dumitale.

— Am sosit abia ieri.

— Și ce-ai făcut de ieri până azi?

— Nu mi-am pierdut timpul degeaba.

— Nici nu mă îndoiesc.

— Știi pe cine am întâlnit aici?

— Nu.

— Ghicește.

— Cum vrei să ghicesc?...

— Tânăra aceea pe care regina a scos-o din închisoare.

— Amanta flecuștețului de d'Artagnan?

— Da, doamna Bonacieux; cardinalul nu-i dibuise încă vizuina.

— Așadar, încă o întâmplare oarecum pereche cu cealaltă; domnul cardinal e într-adevăr un mare norocos!

— Înțelegi uimirea mea, — urmă Milady, — când m-am trezit față în față cu femeiușca asta?

— Te cunoștea?

— Nu.

— Atunci treci în ochii ei drept o străină?

Milady zâmbi.

— Suntem cele mai bune prietene!

— Pe cinstea mea, — se bucură Rochefort, — numai dumneata ești în stare, scumpă contesă, să faci asemenea minuni.

— Și mi-a prins bine, cavaliere, — urmă Milady, — căci știi ce se întâmplă?

— Nu.

— Mâine sau poimâine vor veni s-o ia de aici, cu un ordin al reginei.

— Adevărat? Și anume cine?

— D'Artagnan și prietenii lui.

— O să întindă atâta coarda, că o să fim siliți să-i trimitem la Bastilia.

— De ce n-ați făcut-o până acum?

— Ce vrei! Cardinalul are pentru oamenii ăștia o slăbiciune pe care eu n-o înțeleg.

— Adevărat?

— Da.

— Atunci spune-i așa, Rochefort: spune-i că tot ce am vorbit noi la hanul "Porumbarul Roșu", a fost ascultat de acești patru inși; spune-i că după plecarea lui unul din ei s-a urcat la mine în cameră și mi-a smuls hârtia de liberă trecere pe care mi-o dăduse. Spune-i că i-au vestit lordului de Winter călătoria mea în Anglia; spune-i că și de data asta era cât pe-acți să-mi zădărnicească misiunea, așa cum mi-au zădărnicit-o pe cea cu diamantele; spune-i că din toți patru, numai doi sunt de temut: d'Artagnan și Athos; spune-i

că al treilea, Aramis, e iubitul doamnei de Chevreuse; pe el să-l lase să trăiască, i se cunoaște taina și poate fi de folos; cât privește cel de al patrulea, Porthos, e un nerod, un înfumurat și un prost, nu face să-și bată capul cu el.

— Dar câteșipatru trebuie să fie acum la asediul de la La Rochelle.

— Așa credeam și eu, dar o scrisoare pe care a primit-o doamna Bonacieux din partea soției conetabilului și pe care a avut nesocotința să mi-o citească, mă face să cred că, dimpotrivă, toți patru au și pornit la drum, ca să vină s-o răpească.

— Drace! Ce-i de făcut atunci?

— Ce ți-a spus cardinalul în privința mea?

— Să-mi dai veștile dumitale fie în scris, fie prin viu grai, să mă întorc numaidecât și după ce va ști ce-ai făcut îți va da de veste ce trebuie să faci.

— Adică, să rămân aici?

— Aici sau în împrejurimi.

— Nu poți să mă iei cu dumneata?

— Nu: porunca e limpede; în preajma taberei ai putea fi recunoscută și înțelegi că prezența dumitale ar stânjeni pe eminența sa.

— Așadar, să aștept aici sau în împrejurimi.

— Numai să-mi spui de pe acum unde o să aștepti veștile cardinalului, ca să știu și eu unde să te gădesc.

— Ascultă, cred că n-am să pot sta aici!

— De ce?

— Uți că dușmanii mei pot să sosească dintr-o clipă într-alta?

— Adevărat: dar atunci o să scape și femeiușca din mâna cardinalului.

— Ei așa! făcu Milady, zâmbind așa cum numai ea știa să zâmbească. Uți că sunt cea mai bună prietenă a ei?

— Da, e adevărat! Va să zică să spun cardinalului în privința acestei femei...

— Că poate fi liniștit.

— Atâta tot?

— Știe el ce înseamnă asta.

— O să ghicească. Și acum, spune-mi, te rog, ce să mai fac?

— Să pleci numaidecât; cred că pentru știrile ce-i duci, face să te grăbești.

— Mi s-a stricat caleașca pe când pătrundeam în Lilliers.

— De minune!

— Cum, de minune?

— Am tocmai nevoie de caleașca dumitale.

— Și eu cum să plec?

— În goană, pe deșelate.

— Îți dă mâna să vorbești; o sută patruzeci de leghe!

— Ei și?

— Bine. Le vom face. Pe urmă?

— Pe urmă, când treci prin Lilliers, îmi trimiți caleașca, și dai poruncă servitorului dumitale să mă asculte orbește.

— Bine!

— Cred că ai la dumneata vreo hârtie din partea cardinalului.

— Deplină împuternicire.

— O arăți stareței și-i spui că fie azi, fie mâine, o să vină cineva după mine și că va trebui să urmez pe cel care va sosi aici în numele dumitale.

— Foarte bine!

— Nu uita să mă iei la rost când vei vorbi cu călugărița de mine.

— La ce bun?

— Sunt o victimă a cardinalului. Trebuie să câștig încrederea bieteii doamne Bonacieux.

— Așa e. Și acum vrei să-mi faci un raport despre tot ce s-a întâmplat?

— Dar ți-am povestit la rând toate întâmplările; ai ținere de minte, spune-le pe toate așa cum ți le-am spus eu, o hârtie se poate pierde.

— Bine; aș vrea numai să știu unde te pot găsi, ca să nu cutreier zadarnic prin împrejurimi.

— Așa e, stai puțin...

— Vrei o hartă?

— Nu, cunosc bine meleagurile astea.

— Dumneata? Ai mai fost cândva pe aici?

— Am crescut prin părțile astea.

— Adevărat?

— Vezi că tot folosește să fi fost crescută pe undeva. Atunci să m-aștepti la... Stai să mă gândesc. Uite! Am găsit... la Armentières.

— Ce-i aceea Armentières?

— Un orășel pe râul Lys; n-am decât să trec râul și sunt în țară străină.

— De minune! Dar se înțelege că nu vei trece râul decât amenințată de vreo primejdie.

— Firește.

— În cazul ăsta cum să știu unde ești?

— Ai spus că n-ai nevoie de lacheul dumitale?

— Nu.

— E om de încredere?

— Chiar încercat.

— Atunci dă-mi-l mie! Nu-l cunoaște nimeni, îl las în locul de unde plec și el te duce acolo unde sunt.

— Și zici că mă aștepti la Armentières?

— Da, la Armentières.

— Scrie-mi, te rog, numele, pe o bucată de hârtie, ca să nu-l uit; nu e nimic primejdios într-un nume de oraș, nu-i așa?

— Cine știe! Dar fie, — se învoi, Milady, scriind numele pe o jumătate de foaie, — să înfrunt și primejdia asta.

— Bine! răspunse Rochefort, luând din mâinile ei hârtia pe care o împături și o vârî în căptușeala pălăriei. De altfel fii liniștită, o să fac și eu cum fac copiii: dacă pierd hârtia o să spun numele tot lungul drumului. Și acum, asta-i tot?

— Cred că da.

— Va să zică: Buckingham mort sau foarte greu rănit; convorbirea dumitale cu cardinalul ascultată de cei patru mușchetari; lordul de Winter înștiințat despre sosirea dumitale la Portsmouth; d'Artagnan și Athos la Bastilia; Aramis amantul doamnei de Chevreuse; Porthos un îngâmfat; doamna Bonacieux regăsită; să-ți trimit cât mai curând caleașca; să-ți dau valetul meu; să fac din dumneata o victimă a cardinalului, ca să nu bănuiască nimic maica stareță; Armentières, pe malurile râului Lys. E bine?

— Într-adevăr, scumpul meu cavaler, ai o minunăție de memorie; și uite, mai adaugă ceva...

— Ce anume?

— Am văzut niște pădurici frumoase, care, cred că se întind până în grădina mănăstirii; spune că am voie să mă plimb prin pădurice; cine știe? Voi avea poate nevoie să ies prin vreo poartă din fund...

— Te gândești la toate.

— Și dumneata uiți un lucru...

— Care?

- Să mă întrebi dacă îmi trebuiesc bani.
- Așa e, cât vrei?
- Tot aurul pe care-l ai la dumneata.
- Am aproape cinci sute de pistoli.
- Și eu am cam tot atâta; cu o mie de pistoli faci față la orice; golește-ți buzunarele.
- Poftim.
- Bine! Și când pleci?
- Peste un ceas; cât să mănânc și eu ceva și să trimit după un cal.
- Minunat! La revedere, cavalerie!
- La revedere, contesă!
- Spune cardinalului o vorbă bună pentru mine.
- Și Satanei o vorbă bună pentru mine.

Milady și Rochefort își zâmbiră unul altuia și se despărțiră.

Peste un ceas, Rochefort se îndrepta în goana calului, iar peste cinci ceasuri trecea prin Arras.

Cititorii noștri își aduc aminte că fusese recunoscut de d'Artagnan și că îngrijorarea ce-i stârnise îi îndemnase pe cei patru mușchetari să-și zorească și mai grozav călătoria.

Capitolul XXXIII. Picătura de apă

Îndată ce Rochefort ieșise, doamna Bonacieux intră în cameră. O găsi pe Milady cu zâmbetul pe buze.

— Tot n-ați scăpat de ce v-a fost teamă, — spuse tânăra, — astă-seară sau mâine cardinalul trimite să vă ia de aici.

— Cine ți-a spus asta, fetițo? întrebă Milady.

— Am auzit-o chiar din gură trimisului.

— Hai, vino aici lângă mine, o pofti Milady.

— Iată că vin.

— Așteaptă, să văd dacă nu cumva ne ascultă cineva.

— De ce atâta grijă?

— O să afli numaidecât.

Milady se ridică și se duse la ușă, o deschise, privi pe sală și se întoarse iarăși lângă doamna Bonacieux.

— Și-a jucat bine rolul, spuse ea.

— Cine?

— Cel care a spus stareței că e trimisul cardinalului.

— Cum adică, a jucat un rol?

— Da, copila mea.

— Prin urmare, omul acela nu e...

— Omul acela, — spuse Milady coborând glasul, — e fratele meu.

— Fratele dumitale? se miră doamna Bonacieux.

— Sst! numai dumneata știi taina asta; fata mea; dacă spui cuiva, atunci sunt pierdută și o dată cu mine poate că și dumneata.

— Doamne, Dumnezeule!

— Uite ce se întâmplă: fratele meu care venea să mă ajute să ies de aici, chiar luptând dac-ar fi fost nevoie, a întâlnit pe trimisul cardinalului care venea și el în

căutarea mea: l-a urmărit. Ajuns într-un loc al drumului singuratic și dosnic, și-a scos spada și i-a cerut trimisului să-i dea hârtiile pe care le avea la el; trimisul cardinalului a vrut să se apere și atunci fratele meu l-a omorât.

— Vai! se cutremură doamna Bonacieux.

— Gândește-te că n-avea încotro. Fratele meu s-a hotărât atunci să înlocuiască puterea prin viclenie: a luat hârtiile, a venit aici, s-a dat drept trimisul cardinalului și peste un ceas sau două, o să vină o trăsură să mă ia, trimisă chipurile de eminența sa.

— Înțeleg, trăsura o trimite fratele dumneavoastră.

— Întocmai. Și nu-i tot: scrisoarea pe care ai primit-o și care crezi că e de la doamna de Chevreuse...

— Da.

— Nu e de la ea.

— Cum asta?

— Nici gând; te-au tras pe sfoară, ca să nu te împotrivești când or veni să te ridice de aici.

— Dar va veni chiar d'Artagnan!

— Scoate-ți asta din cap. D'Artagnan și prietenii lui sunt la asediul de la La Rochelle.

— De unde știi dumneata?

— Fratele meu a întâlnit niște trimiși de-ai cardinalului îmbrăcați în haine de mușchetari. Te-ar fi chemat la poartă, ai fi crezut că e vorba de prieteni și nici una, nici două, te-ar fi răpit și dus la Paris.

— Doamne! Mi se-nvârte capul în vălmășagul ăsta de mișelii. Simt că dacă o mai ține așa, o să înnebunesc, rosti doamna Bonacieux. ducându-și mâinile la frunte.

— Așteaptă...

— Ce e?

— Aud tropot de cal; e fratele meu care pleacă; hai sa mai îmi iau o dată rămas bun de la el, vino.

În vreme ce deschidea fereastra, Milady îi făcu semn doamnei Bonacieux și tânăra se apropie de ea. Rochefort trecea în goana mare.

— Cu bine, frate! îi strigă Milady.

Cavalerul ridică ochii, văzu cele două femei la fereastră și făcu din goana calului un semn prietenesc așa-zisei surori.

— Inimosul de George, șopti ea închizând fereastra: chipul ei oglindea și dragoste, și adâncă restriște.

Se întoarse apoi și se așeză la locul ei, adâncită parcă în propriile-i gânduri.

— Scumpă doamnă, — se rugă doamna Bonacieux, — iertați-mă că vă rup firul gândurilor, dar ce mă sfătuiți să fac? Dumnezeuul meu! Sunteți mai pricepută decât mine, vorbiți, vă ascult!

— Mai întâi — răspunse Milady, — poate că mă înșel, poate că d'Artagnan cu prietenii lui o să vină într-adevăr în ajutorul dumitale.

— Vai! Prea ar fi fost frumos, — oftă doamna Bonacieux, — nu mi-e sortită mie atâta fericire!

— Atunci înseamnă că e doar o chestiune de timp, un fel de goană, cine sosește cel dintâi. Dacă prietenii dumitale ajung mai repede, atunci ai scăpat; dacă le-o iau înainte oamenii cardinalului, atunci ești pierdută.

— Da, da, pierdută fără scăpare! Ce-i de făcut atunci? Ce-i de făcut?

— Ar fi un mijloc foarte firesc, la mintea omului.

— Care? Spuneți-mi-l!

— Ar fi să aștepti ascunsă pe undeva, prin preajmă și să vezi cu ochii dumitale cine sunt oamenii care vin să te caute.

— Dar unde să aștept?

— Oh! Asta nu-i greu; și eu o să mă duc să mă ascund la câteva leghe de aici, până o veni fratele meu să mă ia: uite! Te iau cu mine, ne ascundem și așteptăm împreună.

— Dar n-o să mă lase să plec. Sunt aici aproape ca într-o închisoare.

— Cum stareța știe că cu plec din porunca eminenței sale, n-o să creadă că ești chiar gata să mă însoțești.

— Și atunci?

— Atunci trăsura e la poartă; îți iei rămas bun de la mine, te urci pe scara trăsorii ca să mă mai îmbrățișezi o dată, servitorul fratelui meu care vine să mă ia le știe toate din vreme, face semn vizitiului, și o pornim în goana mare.

— Și d'Artagnan? Dacă vine d'Artagnan?

— Crezi că n-o să aflăm noi dacă vine?

— Dar cum?

— Nimic mai ușor. Trimitem îndărăt la Béthune pe servitorul fratelui meu, în care, după cum ți-am spus, putem avea toată încrederea; se îmbracă într-un fel oarecare și se așează în fața mănăstirii: dacă vin trimișii cardinalului, el nu se mișcă de acolo, dar dacă vine domnul d'Artagnan cu prietenii lui, atunci îi aduce pe toți în locul unde vom fi noi.

— Cum! Îi cunoaște?

— Firește, nu l-a văzut pe domnul d'Artagnan la mine acasă?

— Da, da, aveți dreptate; atunci e foarte bine, cum nu se poate mai bine, dar să nu ne depărtăm prea mult de aici.

— Cel mult la șapte sau opt leghe; să stăm, de pildă, chiar la frontieră și la cea dintâi alarmă plecăm din Franța.

— Dar până atunci, ce facem?
— Așteptăm.
— Și dacă sosesc?
— Trăsura fratelui meu o să sosească înaintea lor.
— Dar dacă vin să vă ia tocmai când eu sunt departe de dumneavoastră, la masă, de pildă?
— Uite, fă așa:...
— Cum?
— Spune stareței că îi ceri voie să iei masa cu mine, ca să fim toată vremea împreună.
— O să-mi dea voie?
— Și de ce s-ar împotrivi?
— Foarte bine, atunci nu ne mai despărțim deloc.
— Du-te acum la ea și cere-i voie; mi-e capul amețit, mă duc să mă plimb puțin prin grădină.
— Duceți-vă, dar unde vă întâlnesc?
— Aici, peste un ceas.
— Vai, ce bună sunteți! Vă mulțumesc.
— S-ar putea să n-am eu grijă de dumneata? Chiar dacă n-ai fi frumoasă și atât de încântătoare, nu ești prietena unuia din cei mai buni prieteni ai mei?
— Dragul de d'Artagnan, cum o să vă mulțumească!
— Nădăjduiesc și eu. Haide! Acum ne-am înțeles, putem coborî.
— Vă duceți în grădină?
— Da,
— Luați-o atunci de-a lungul sălii, o să dați de o scara tainică și ajungeți drept acolo.
— Minunat! Mulțumesc.
Cele două femei se despărțiră cu cel mai fermecător zâmbet pe buze.

Milady spusese adevărul, își simțea capul groaznic de amețit; născocirile-i încâlcite i se ciocneau în minte ca într-un soi de iureș turbat. Trebuia să rămână

singură ca să-și mai rânduiască gândurile. Nu vedea limpede în viitor; avea nevoie de liniște și de reculegere pentru a da gândurilor ei nedeslușite un contur lămurit, un țel hotărât.

Lucrul cel mai grabnic era să o răpească pe doamna Bonacieux, s-o ducă într-un loc sigur și, la nevoie, s-o păstreze ca ostatică. Milady începea să se teamă de sfârșitul acestui duel îngrozitor, în care dușmanii arătau o încăpățănare la fel de aprigă ca și înverșunarea ei. De altminteri, simțea, așa cum se simte venind furtuna, că sfârșitul nu era departe și că nu putea fi decât cumplit.

După cum am mai spus, lucrul de căpetenie pentru ea era să nu-i dea drumul doamnei Bonacieux. Pentru d'Artagnan, doamna Bonacieux era însăși viața lui, ba era mai mult decât viața lui: era viața femeii iubite, era, în cazul unor împrejurări vitrege, un mijloc de a cădea la învoială și de a smulge foloase cât mai mari.

Pasul acesta însă era ca și făcut: doamna Bonacieux o urma fără umbră de neîncredere; și odată ascunse laolaltă în Armentières, putea ușor s-o facă să creadă că d'Artagnan nu venise la Béthune. Peste cel mai târziu cincisprezece zile, Rochefort va fi îndărăt: iar în timpul celor cincisprezece zile, ea va chibzui asupra tot ce trebuia făcut ca să se răzbune pe cei patru prieteni. Nu se va plictisi, căci, slavă Domnului, se va bucura de cea mai dulce petrecere pe care împrejurările o pot îngădui unei femei cu atare fire: își va pregăti răzbunarea, o cât mai minunată răzbunare.

În vreme ce visa, își roti ochii jur împrejur, întipărindu-și în minte topografia grădinii. Milady era asemenea unui bun general, care prevede totodată biruința, dar și înfrângerea și care e gata în orice clipă,

după cum îl călăuzesc sorții bătăliei, să înainteze sau să dea îndărăt.

După un ceas auzi o voce dulce care o chema; era vocea doamnei Bonacieux. Blajina stareță se învoise, firește, la toate și deocamdată puteau lua masa împreună.

Ajungând în curte auziră huruitul unei trăsurii care tocmai se oprise la poartă.

Milady ascultă.

— Auzi? întrebă ea.

— Da, zgomot de trăsură.

— E trăsura pe care ne-o trimite fratele meu.

— Oh! Dumnezeu!

— Hai! Ține-ți cumpătul!

Tocmai suna la poarta mănăstirii. Milady nu se înșelase.

— Urcă-te în camera dumată, — îi spuse doamnei Bonacieux, — desigur că ai câteva giuvaere pe care vrei să le iei cu dumneata.

— Am scrisorile lui, îi răspunse ea.

— Bine! Du-te de le ia și vino pe urmă în cameră la mine. Vom lua masa în grabă; poate că o să ne apuce noaptea pe drum, trebuie să prindem puteri.

— Doamne, Dumnezeu! murmură doamna Bonacieux, ducându-și mâna la inimă. Simt că mă înăbuș, nu mai pot merge.

— Nu te lăsa așa! Hai, nu te lăsa! Gândește-te că peste un sfert de ceas ești scăpată și nu uita că tot ce faci e numai pentru el.

— Da, da, numai pentru el! M-ați înviorat cu un singur cuvânt, duceți-vă, vă ajung din urmă.

Milady urcă repede la ea în cameră; găsi acolo pe valetul lui Rochefort și-i dădu lămuriri.

Trebuia să aștepte la poartă; dacă din întâmplare se iveau mușchetarii, trăsura ar fi plecat în goană, ar fi înconjurat mănăstirea și ar fi așteptat-o pe Milady într-un mic sat așezat de cealaltă parte a pădurii; în cazul acesta, Milady ar fi străbătut pădurea de-a curmezișul și s-ar fi dus pe jos până-n sat; după cum am mai spus, cunoștea de minune aceste meleaguri ale Franței.

Dacă mușchetarii nu se iveau, toate trebuiau să urmeze așa cum fusese hotărât din vreme; doamna Bonacieux se urca în trăsură ca și cum ar fi vrut să-și ia rămas bun de la Milady, iar aceasta o lua cu ea.

Doamna Bonacieux intră în cameră; atunci pentru a-i risipi orice bănuială, dacă întâmplător ar fi avut vreuna, Milady mai spuse încă o dată valetului ultimele sale porunci.

Apoi îi puse și câteva întrebări în privința trăsorii: era o caleașcă trasă de trei cai, mânați de un soi de surugiu. Valetul lui Rochefort trebuia să călărească în frunte, ca ștafetă.

Se înșela Milady când credea că doamna Bonacieux ar fi putut bănuia ceva; sărmana tânără era prea curată sufletește ca să bănuiască pe o femeie de atâta rea credință; de altminteri, numele contesei de Winter, rostit de călugăriță, îi era cu desăvârșire necunoscut, după cum nu avea habar că numita femeie avusese o vină atât de mare și de neînduplecată în nenorocirile vieții ei.

— Vezi, — spuse Milady, după ce valetul ieși din cameră, — totul e gata. Călugărița nu știe nimic și crede că vine să mă ia din partea cardinalului. Omul s-a dus să dea ultimele lămuriri; îmbucă ceva, bea un deget de vin și hai să plecăm.

— Da, — spuse mecanic și doamna Bonacieux, — da, să plecăm.

Milady îi făcu semn să se așeze în fața ei, îi turnă puțin vin de Spania și-i dădu din pieptul de pasăre.

— Uite, — vru s-o îmbărbăteze, — o să ne meargă în plin: se lasă noaptea; când o miși de ziuă, noi o să fim în văgăuna noastră și n-o să-i treacă nimănui prin minte unde suntem. Haide, ține-ți firea, mănâncă ceva.

Doamna Bonacieux înghiți pe nemestecate câteva îmbucături și-și muie buzele în paharul cu vin.

— Haide, haide, — o sfătui Milady, ducându-și paharul la buze, — haide, fă ca mine.

Dar în clipa când își ducea paharul la gură, mâna îi rămase în aer: auzise pe drum tropotul unor cai în goană, care parcă se apropiau; în același timp i se păru că aude și nechezatul lor.

Zgomotul o smulse din bucuria ei, așa cum vuietul furtunii ar trezi pe cineva în mijlocul unui vis frumos: se îngălbeni la față și alergă la fereastră, în vreme ce doamna Bonacieux se ridică tremurând, sprijinindu-se de scaun, ca să nu cadă.

Nu se vedea încă nimic. Se auzea doar goana cailor care se apropiau tot mai mult.

— Doamne! — șopti doamna Bonacieux, — ce-i zgomotul care se aude?

— Sunt sau prietenii, sau dușmanii noștri, răspunse Milady, cu groaznica ei liniște. Stai acolo! îți spun eu.

Doamna Bonacieux rămase în picioare, mută, nemișcată și albă ca o statuie.

Zgomotul se întetea; caii nu puteau să fie la mai mult de o sută cincizeci de pași; dacă nu se zăreau încă, era din pricină că drumul făcea acolo o cotitură.

Totuși, tropotul era atât de deslușit încât s-ar fi putut număra caii după pocnetul ritmic al potcoavelor.

Milady privea, încordându-se din răspuțeri; era atâta lumină cât să poată deosebi pe cei care veneau.

Deodată zări strălucind după cotitură pălării cu galoane și cu pene fluturând; numără doi, apoi cinci, apoi opt călăreți; unul dintre ei era în fruntea celorlalți, la două lungimi de cal depărtare.

Milady scoase un geamăt înăbușit: călărețul care gonea în frunte era d'Artagnan.

— Dumnezeule! oftă doamna Bonacieux. Ce se întâmplă?

— E uniforma ostașilor domnului cardinal; nici o clipă de pierdut! strigă Milady. Să fugim! Hai să fugim!

— Da, da, să fugim! spunea și doamna Bonacieux, dar fără să poată face un pas, țintuită în loc de spaimă.

Se auzeau călăreții care treceau pe sub fereastră.

— Vino odată! Haide, vino! se răsti Milady, încercând s-o târască pe tânăra femeie de braț. Tot mai putem fugi prin grădină, am cheia, dar să ne grăbim, peste cinci minute o să fie prea târziu.

Doamna Bonacieux încercă să meargă, făcu doi pași și căzu în genunchi. Zadarnic încercă Milady s-o ridice și s-o ia de acolo. În clipa aceea se iviseră mușchetarii. Urmară trei-patru detunături de armă.

— Te mai întreb o dată: vrei să vii? răcni Milady.

— Doamne, Dumnezeule, vedeți bine că n-am putere; vedeți că nu pot merge; fugiți singură.

— Să fug singură? Să te las aici? Nu, nu, niciodată! răspunse Milady.

Deodată se opri; o străfulgerare sălbatică îi scăpără în ochi; alergă la masă și desfăcându-și uimitor de iute piatra inelului, dădu drumul grăuntelui de dedesubt în

paharul doamnei Bonacieux. Micul grăunte roșiatic se topi numaidecât. Apoi, luând hotărâtă paharul în mână, îi spuse:

— Bea! Vinul ăsta o să-ți dea putere, hai, bea!

Și apropie paharul de buzele sărmanei tinere, care bău fără a se gândi la nimic.

— Nu în felul ăsta aș fi vrut să mă răzbun, își spuse Milady, punând, cu un surâs drăcesc, paharul pe masă; dar zău, la urma urmei, faci ce poți.

Și se repezi afară din cameră.

Doamna Bonacieux o văzu fugind fără s-o poată urma, aidoma celor care visează că sunt urmăriți și se străduiesc zadarnic să fugă.

Trecură astfel câteva clipe; la poartă se auzea larmă asurzitoare; doamna Bonacieux se aștepta s-o vadă din clipă în clipă pe Milady, dar Milady nu se arăta.

De câteva ori, fără îndoială de spaimă, o sudoare rece îi umezi fruntea înfierbântată.

În sfârșit, auzi scârțâitul porților care se deschideau; zgomotul cizmelor și al pintenilor răsunară pe scară; ajungea până la ea zumzetul mai puternic al mai multor voci care se apropiau din ce în ce și i se păru chiar că aude rostindu-se numele ei.

Deodată scoase un strigăt de bucurie și se repezi la ușă: recunoscuse glasul lui d'Artagnan.

— D'Artagnan! D'Artagnan! strigă ea, dumneata ești? Vino pe aici! Pe aici!

— Constance! Constance! — răspunse tânărul, — unde ești? Pentru numele lui Dumnezeu, unde ești?

În clipa aceea ușa chiliei, împinsă din afară, se deschise furtunos, mai mulți bărbați dădură năvală în cameră; doamna Bonacieux căzuse într-un jilț, fără să mai poată face nici o mișcare.

D'Artagnan aruncă din mână un pistol încă fumegând și căzu în genunchi în fața iubitei; Athos își puse îndărăt pistolul la cingătoare. Porthos și Aramis, care-și țineau în mână spada, o puseră și ei în teacă.

— Oh, d'Artagnan! Iubitul meu d'Artagnan! În sfârșit, ai venit: nu m-ai înșelat, dragule! Tu ești!

— Da, da, Constance! Suntem unul lângă altul!

— Degeaba spunea ea că nu vei veni, știam eu că tot o să vii; n-am vrut să fug; ah! ce bine am făcut, ce fericită sunt!

La cuvântul de ea, Athos, care se așezase liniștit, se ridică dintr-o dată.

— Ea! Cine ea? întrebă d'Artagnan.

— Tovarășa mea, aceea care, din prietenie pentru mine, voia să mă scape de prigoană; care crezând că sunteți ostași ai cardinalului, a fugit chiar acum de aici.

— Tovarășa dumitale? rosti d'Artagnan, mai alb la față decât vălurile iubitei. De care tovarășă vrei să vorbești?

— De aceea a cărei trăsură era la poarta mănăstirii, de o femeie care zice că e prietena dumitale d'Artagnan; de o femeie căreia i-ai povestit toate.

— Numele ei, numele ei! stăruia d'Artagnan. Dumnezeu meu, nu știi numele?

— Ba da, și l-a spus în fața mea; așteaptă..., dar ce ciudat... mi se tulbură mintea, nu mai văd bine...

— Ajutor! prieteni, ajutor! Măinile-i sunt reci ca gheața! strigă d'Artagnan. Și-i e rău, Dumnezeule mare! Își pierde cunoștința!

În vreme ce Porthos chema în ajutor cât îl ținea gura, d'Artagnan alergă la masă ca să ia un pahar cu apă; dar se opri văzând ce groaznic se schimbase la față Athos, care, în picioare, cu părul zbârlit, cu ochii

holbați de spaimă, își pironise privirea pe unul din paharele de pe masă, părând pradă celei mai îngrozitoare bănuieli.

— Nu, — spunea Athos, — nu se poate! Dumnezeu nu va îngădui atare nelegiuire!

— Apă, apă, striga d'Artagnan. Apă!

— O! biata femeie! Biata femeie! murmura Athos cu vocea sugrumată.

Doamna Bonacieux deschise ochii sub sărutările lui d'Artagnan.

— Își vine în fire! se bucură tânărul. Doamne. Dumnezeule! Ți mulțumesc!

— Doamnă, — întrebă Athos, — doamnă. În numele cerului, al cui e paharul ăsta gol?

— Al meu domnule... răspunse tânăra femeie cu vocea stinsă.

— Dar cine v-a turnat vin în pahar?

— Ea.

— Și cine este ea?

— Ah! Mi-aduc aminte, — murmură doamna Bonacieux, — contesa de Winter...

Cei patru prieteni scoaseră într-un singur glas același strigăt, dar al lui Athos răsunase mai puternic decât toate celelalte.

În clipa aceea, fața doamnei Bonacieux se făcu pământie, o durere sfâșietoare o doborî, căzu gâfâind în brațele lui Porthos și ale lui Aramis.

D'Artagnan apucă mâna lui Athos cu o groază neînchipuită.

— Ce e? întrebă el. Tu crezi...

Vocea i se stinse într-un hohot de plâns.

— Cred tot, răspunse Athos, mușcându-și buzele până la sânge, ca să nu izbucnească în lacrimi.

— D'Artagnan! D'Artagnan! îl chema doamna Bonacieux. Unde ești? Nu pleca de lângă mine, nu vezi că mor?

D'Artagnan dădu drumul mâinilor lui Athos pe care le ținea în mâinile sale încleștate și alergă la ea. Fața ei atât de frumoasă era răscolită de chinuri, ochii sticloși nu mai aveau viață. Trupul i se zvârcolea, sudoarea îi șiroia pe frunte.

— În numele cerului! Alergați, strigați! Porthos, Aramis, chemați în ajutor!

— Zadarnic, — șopti Athos, — zadarnic, împotriva otravei pe care o toarnă ea, nu e nici un leac.

— Da, da, ajutor! Ajutor! murmura stins doamna Bonacieux. Ajutor!

Apoi, cu bruma de puteri ce-i mai rămânea, luă capul tânărului în mâinile ei și privindu-l o clipă, ca și cum și-ar fi pus tot sufletul în privirea aceea, își lipi gura de gura lui, cu un hohot înăbușit.

— Constance! Constance! gemu d'Artagnan.

Un oftat ușor se desprinse de pe buzele doamnei Bonacieux, atingând ca o adiere buzele lui d'Artagnan; era sufletul ei de înger curat și iubitor care se înălța spre ceruri.

D'Artagnan nu mai strângea în brațe decât un leș neînsuflețit.

Scoase un strigăt și se prăbuși alături de iubită, la fel de livid și de înghețat ca și ea.

Porthos izbucni în plâns, Aramis ridică amenințător pumnul spre cer, Athos își făcu semnul crucii.

Tocmai atunci, în pragul ușii se ivi un bărbat aproape la fel de palid ca și cei din cameră și, aruncându-și privirea jur împrejur, văzu pe doamna Bonacieux moartă și pe d'Artagnan leșinat.

Nimerea tocmai în clipele de uluire care urmează loviturilor năprasnice.

— Nu m-am înșelat, — grăi el, — iată-l pe domnul d'Artagnan, iar dumneavoastră sunteți cei trei prieteni ai lui, domnii Athos, Porthos și Aramis!

Mușchetarii, ale căror nume fuseseră rostite, îl priveau uimiți pe străin. Li se părea că-l cunoșteau și ei.

— Domnilor, — urmă noul venit, — sunteți ca și mine în căutarea unei femei care, — adăugă el cu un surâs groaznic, — trebuie să fi trecut pe aici de vreme ce văd un cadavru!

Cei trei prieteni nu răspunseră; după voce însă și după chipul străinului, li se părea că-l mai văzuseră o dată; totuși nu-și puteau aduce aminte în ce împrejurări.

— Domnilor, — urmă noul venit, — fiindcă nu vreți să recunoașteți pe un om care poate că vă datorează de două ori viața, trebuie să-mi spun numele: sunt lordul de Winter, cumnatul acelei femei.

Cei trei prieteni scăpară un strigăt de uimire.

Athos se ridică și-i întinse mâna.

— Fiți bine venit, milord, spuse el. Sunteți de-ai noștri.

— Am plecat din Portsmouth cinci ore după plecarea ei, — urmă lordul de Winter, — am sosit la Boulogne cu trei ore după ce plecase de acolo și la Saint-Omer numai cu douăzeci de minute; în sfârșit, la Lilliers i-am pierdut urma. Mergeam la voia întâmplării, întrebând pe toată lumea, când deodată v-am văzut trecând în goană: l-am recunoscut pe domnul d'Artagnan; v-am strigat, dar nu mi-ați răspuns. Am vrut să vă ajung din urmă, însă calul

meu era prea obosit ca să se țină de ai dumneavoastră. Și totuși, cu toată graba, ați sosit pare-se prea târziu.

— După cum vedeți, răspunse Athos arătând lordului de Winter pe doamna Bonacieux moartă și pe d'Artagnan, pe care Porthos și Aramis încercau să-l trezească la viață.

— Au murit amândoi? întrebă netulburat lordul de Winter.

— Din fericire nu, răspunse Athos. Domnul d'Artagnan e numai leșinat.

— A! cu atât mai bine! zise lordul de Winter.

Într-adevăr, în clipa aceea d'Artagnan deschise ochii.

Se smulse din brațele lui Porthos și ale lui Aramis și se zvârli ca un nebun peste trupul iubitei.

Athos se ridică, înaintă spre prietenul lui încet și solemn, îl sărută duios și, văzându-l că izbucnește în lacrimi, îi spuse cu glasul lui atât de nobil și de pătrunzător:

— Prietene, fii bărbat! Femeile își plâng morții, bărbații și-i răzbună.

— Da, da, zise d'Artagnan, da! Pentru ca s-o răzbun, sunt gata oricând să te urmez!

Folosind clipa în care nădejdea răzbunării înviorase pe nefericitul său prieten, Athos făcu semn lui Porthos și lui Aramis să se ducă s-o cheme pe maica stareță.

Cei doi prieteni o întâlniră pe coridor, zăpăcită și cutremurată de atâtea întâmplări; chemă mai multe călugărițe, care, în pofida obiceiurilor mănăstirești, se treziră deodată în fața a cinci bărbați.

— Doamnă, — grăi Athos, trecându-și brațul pe sub brațul lui d'Artagnan, — lăsăm în smerita dumneavoastră grijă trupul acestei nefericite femei. A fost un înger pe pământ înainte de a fi un înger în

ceruri. Priviți-o ca pe una dintre surorile dumneavoastră. O să ne întoarcem într-o zi, să ne rugăm pe mormântul ei.

D'Artagnan își ascunse fața în pieptul lui Athos și izbucni în lacrimi.

— Plângi, — îi spuse Athos, — plângi inimă plină de dragoste, de tinerețe și de viață! Cum aș vrea să pot plânge și eu ca tine!

Își trase apoi după sine prietenul, drăgăstos ca un tată, mângâietor ca un preot și mare ca un om care a suferit mult în viață.

Și urmați de valeții care duceau caii de dârlogi, toți cinci se îndreptară spre orașul Béthune, ale cărui mahalale începuseră să se și zărească; se opriră apoi în fața celui dinții han care le ieși în cale.

— Dar n-o urmărim pe femeia aceea? întrebă d'Artagnan.

— Mai târziu, răspuse Athos. Am de luat anumite măsuri.

— O să ne scape, — stăruie tânărul, — o să ne scape, Athos și numai din vina ta.

— Răspund eu de ea, îi făgăduie Athos.

Atâta încredere avea d'Artagnan în cuvântul prietenului, încât își plecă fruntea și intră în han fără să răspundă nici un cuvânt.

Porthos și Aramis se uitau unul la altul, neputând înțelege pe ce se bizuia Athos.

Lordul de Winter credea că mușchetarul vorbea astfel pentru a mai amorți durerea lui d'Artagnan.

— Și acum, domnilor, — vorbi Athos, după ce se încredință că în han se găseau cinci camere libere, — să ne ducem fiecare în camera noastră; d'Artagnan are nevoie să rămână singur, ca să plângă și să doarmă. Fiți pe pace și lăsați toate în grija mea.

— Mi se pare totuși, — spuse lordul de Winter, — că dacă trebuiesc luate unele măsuri împotriva contesei, atunci asta mă privește pe mine: este cumnata mea.

— Iar în ceea ce mă privește, — adăugă Athos, — este soția mea.

D'Artagnan surâse, căci pricepu că Athos își țintea fără greș răzbunarea, de vreme ce dezvăluia asemenea taină; Porthos și Aramis se priviră îndelung, cu fața ca de ceară; lordul de Winter își mai zise că Athos nu era în toate mințile.

— Duceți-vă deci fiecare în camera dumneavoastră, — urmă Athos, — și lăsați-mă să fac așa cum cred eu de cuviință. În calitate mea de soț, toate astea mă privesc. Te rog însă, d'Artagnan, dacă n-ai pierdut fițuica ce-a zburat din pălăria bărbatului acela, și pe care e scris numele satului... dă-mi-o încoa!

— Da, da, — își aminti d'Artagnan, — înțeleg acum, numele acela scris de mâna ei...

— Vezi bine! răspunse Athos, tot e un Dumnezeu în ceruri!

Capitolul XXXIV. Omul cu pelerina roșie

O durere cruntă luă locul deznădejdiei lui Athos, limpezindu-i parcă și mai mult mintea lui, atât de clarvăzătoare. Prins în vadul unui singur gând, al făgăduielii făcute și al răspunderii luate, se retrase cel din urmă în camera sa, rugă pe hangiu să-i dea o hartă a ținutului, se aplecă pe deasupra, cercetă liniile însemnate, și dându-și seama că patru drumuri diferite duceau de la Béthune la Armentières, porunci să-i cheme pe cei patru valeți.

Planchet, Grimaud, Mousqueton și Bazin se și înfățișară pentru a primi poruncile limpezi, hotărâte și tăioase ale lui Athos.

Trebuiau să plece a doua zi dimineața, în zori, și să se ducă la Armentières, fiecare pe alt drum. Planchet, cel mai isteț dintre toți patru, trebuia să urmeze drumul pe care se îndepărtase trăsura asupra căreia cei patru prieteni trăsuseră focurile de armă, trăsură însoțită, după cum își amintesc cititorii, de un slujitor al lui Rochefort.

Athos îi puna în mișcare întâi pe valeți, deoarece descoperise la fiecare din ei, de când erau în slujba lui și a prietenilor, felurite și prețioase însușiri. Apoi, niște valeți care pun tot soiul de întrebări trecătorilor dau mai puțin de bănuț decât stăpânii lor și se bucură de mai multă bunăvoință din partea celor întrebați. În sfârșit, Milady cunoștea pe stăpâni, dar nu-i știa pe valeți: dimpotrivă, valeții o cunoșteau bine pe Milady.

Toți patru trebuiau să se întâlnească după aceea, într-un anume loc, a doua zi la unsprezece: dacă ar fi descoperit unde se ascundea Milady, trei din ei trebuiau să rămână de strajă, iar cel de al patrulea urma să se întoarcă la Béthune, ca să-i dea de veste

lui Athos și să slujească de călăuză celor patru prieteni.

Odată aceste hotărâri luate, cei patru valeți se retraseră și ei la rândul lor.

Atunci Athos se ridică de pe scaun, își încinse spada, se înfășură în pelerină și ieși din han: era aproape zece. Se știe că la zece seara, în provincie străzile sunt puțin umblate. Cu toate acestea, Athos căuta vădit pe cineva căruia să-i poată pune o întrebare. Întâlnind în cele din urmă, un trecător întârziat, se apropie de el și-i spuse câteva cuvinte. Deși dăduse îngrozit îndărăt, trecătorul răspunse totuși la întrebarea mușchetarului, arătându-i drumul cu mâna. Athos vru să-i dea o jumătate de pistol, ca să-l însoțească, dar omul își văzu de drum.

Athos se înfundă în strada ce-i fusese arătată de departe, dar ajuns la o răspântie se opri iarăși, vădit încurcat. Cum însă putea mai ușor întâlni pe cineva la o răspântie decât în altă parte, rămase locului. Într-adevăr, peste câteva clipe, văzu trecând un paznic de noapte. Athos îi puse aceeași întrebare pe care o pusese și celui dintâi trecător; paznicul se arătă la fel de îngrozit și neprimind la rândul lui să-l însoțească, îi arătă lui Athos, cu mâna, drumul pe care trebuia să-l urmeze.

Tot înaintând spre partea arătată, Athos ajunse într-o mahala de la un capăt al orașului, opus celui pe unde intrase împreună cu prietenii lui. Neliniștit și încurcat, se opri și acolo pentru a treia oară.

Din fericire, un cerșetor care tocmai trecea, se apropie de Athos, ca să-i ceară de pomană. Athos îi arătă un taler, spunându-i să-l însoțească până unde se duce. Cerșetorul șovăi o clipă, dar la vederea

banului de argint lucind în întuneric, se hotărî totuși să primească și o porni înaintea mușchetarului.

Ajuns la capătul unei străzi, îi arătă de departe o căsuță singuratică, pustie parcă, și tristă. În vreme ce Athos se îndrepta într-acolo, cerșetorul care-și primise plata, o luase la sănătoasa, repede cât îl duceau picioarele.

Athos făcu înconjurul casei, ca să dea de ușa ce se pierdea în mijlocul vopselei roșiatice de pe ziduri: nici o lumină nu străbătea prin crăpăturile obloanelor, nici un zgomot nu trăda că înăuntru ar fi locuit cineva. Căsuța era tristă și tăcută ca un mormânt.

De trei ori ciocăni Athos în ușă, fără ca cineva să-i răspundă. La a treia lovitură, auzi înăuntru pași ce se apropiau; în sfârșit, ușa se întredeschise și în prag se ivi un bărbat înalt, cu chipul palid, cu părul și barba neagră.

Amândoi schimbară în șoaptă câteva cuvinte, apoi bărbatul cel înalt îi făcu semn mușchetarului că poate să intre. Athos se grăbi să primească și ușa se închise în urma lui.

Omul, în a cărui căutare Athos pornise atât de departe și pe care-l găsisese cu atâta greutate, îl duse în laboratorul său, unde lega tocmai cu sârmă oasele unui schelet care se bălăbăneau, ciocnindu-se între ele; rânduise trupul întreg, afară doar de cap, care se mai afla încă pe o masă.

Tot ce se vedea împrejur arăta că locuitorul casei se îndeletnicea cu științele naturale: erau acolo borcane pline cu șerpi, așezate după specii; șopârle uscate cu străluciri de smarald șlefuit, înrămate în rame mari de lemn negru; în sfârșit, mănunchiuri de buruieni sălbatice înmiresmate și, de bună seamă, înzestrate cu însușiri necunoscute muritorilor de rând, atârnavau în

ungherele tavanului. Încolo, nici familie, nici servitori; bărbatul cel înalt locuia singur în toată casa.

Athos aruncă o privire rece și nepăsătoare asupra tuturor lucrurilor din încăpere și, poftit de gazdă, se așeză lângă el.

Îi lămuri după aceea pentru ce venise la el și ceea ce îi cerea, dar n-apucă să-și isprăvească vorba și necunoscutul, care rămăsese în picioare în fața muschetarului dădu înapoi îngrozit, nevrând să primească. Athos scoase atunci din buzunar un petic de hârtie pe care erau scrise doar două rânduri, însoțite de o semnătură și de o pecete, și i le arătă celui care îi respinsese cererea prea în pripă. Bărbatul cel înalt n-apucă bine să citească cele două rânduri, să se uite la semnătură și la pecete, că se și înclină în semn că nu mai are nimic de zis și că e gata să se supună.

Era, de altminteri, tot ce dorea Athos; se ridică, salută, ieși, o luă iarăși pe drumul pe care venise, se întoarse la han și se închise în camera lui.

Dis-de-dimineată, d'Artagnan se duse la el în odaie, ca să-l întrebe ce trebuie să facă.

— Să aștepti, îi răspunse Athos.

Peste câteva minute, stareța mănăstirii trimise vorbă mușchetarilor că înmormântarea va avea loc la amiază. În privința otrăvitoarei, nu aveau încă nici un fel de știre: atât doar, că fugise, fără îndoială, prin grădină, căci se descoperise pe nisip urma pașilor ei și se găsisse poarta încuiată; cheia porții dispăruse.

La ora hotărâtă, lordul de Winter și cei patru prieteni se duseră la mănăstire; clopotele sunau în înaltul cerului; capela era deschisă: zăbrelele stranei erau închise. În mijlocul stranei odihnea trupul moartei în veșmintele ei de soră. De fiecare parte a

stranei și îndărătul zăbrelelor ce dădeau spre mânăstire se aflau toate călugărițele carmelite, ascultând de acolo prohodul și îmbinându-și cântecul cu al preoților, fără a-i vedea pe mireni și fără a fi văzute de ei.

La ușa capelei, d'Artagnan simți că puterile îl părăsesc iarăși; se întoarse să-l caute din ochi pe Athos, dar Athos se făcuse nevăzut.

Credincios misiunii sale răzbunătoare, Athos ceruse să se ducă în grădină; acolo, urmărind pe nisip pașii ușori ai femeii, care, pretutindeni pe unde trecuse, lăsase o dâră de sânge, ajunse până la poarta din fund; puse să i-o deschidă și se înfundă în pădure.

Și toate bănuielile lui se dovediră adevărate: drumul pe care se îndepărtase trăsura făcea ocolul pădurii. Athos o luă câtva timp pe drumul acela, cu ochii ațintiți pe pământ; ușoare urme de sânge, fie de la o rană a celui care însoțea trăsura ca ștafetă, fie de la vreunul din cai, se iveau din loc în loc. După vreo trei sferturi de leghe, la cincizeci de metri de satul Festubert, se deslușea o pată mai mare de sânge; acolo pământul era bătătorit de cai; între pădure și locul cu pricina, cu puțin îndărătul pământului bătătorit, se vedea aceeași urmă de pași mici ca și în grădină; fără îndoială trăsura se oprise acolo.

În locul acela, Milady ieșise din pădure și se urcase în trăsură.

Mulțumit de descoperirea care-i întărea bănuielile, Athos se întoarse la han și găsi pe Planchet, care-l aștepta nerăbdător.

Totul se petrecuse așa cum prevăzuse Athos.

Planchet urmase drumul pe care o luase trăsura, văzuse ca și Athos, petele de sânge și descoperise, tot ca Athos, locul unde se opriseră caii; dar el mersese și

mai departe cu cercetările, astfel încât, la un pahar de vin, într-o cârciumă din satul Festubert, aflase, fără să fi avut nevoie să mai întrebe, că în ajun, pe la opt și jumătate seara, un bărbat rănit, însoțitor al unei doamne care călătorea într-o trăsură cu cai de poștă, trebuise să se oprească, neputând merge mai departe. Întâmplarea fusese pusă pe seama unor hoți care opriseră trăsura în pădure. Omul rămăsese în sat, iar femeia, după ce schimbase caii, își văzuse de drum.

Luând-o pe urmele vizitiului care mânase, Planchet izbuti să-l dibuie. O dusesse pe călătoare până la Fromelles, iar de la Fromelles aceasta plecase spre Armentières. Planchet tăie drumul de-a curmezișul și la șapte dimineața era în Armentières. Nu se afla acolo decât un singur han, al Poștei.

Planchet pătrunse înăuntru în chip de valet, doritor să găsească slujbă. După zece minute de vorbă cu slugile hanului, află că o femeie singură sosise la unsprezece noaptea, luase o cameră și chemându-l pe hangiu îi spusese că avea de gând să rămână câtva timp prin împrejurimi.

Nici nu dorea Planchet să afle mai multe. Alergă la locul întâlnirii, îi găsi pe cei trei valeți, sosiți acolo la ceasul hotărât, îi puse de pază la toate ieșirile hanului și dădu fuga să-l găsească pe Athos; acesta sfârșea tocmai de primit lămuririle lui Planchet, când prietenii săi intrară cu toții în odaie.

Toate chipurile erau întunecate și crunte, până și chipul blând al lui Aramis.

— Și acum ce să facem? întrebă d'Artagnan.

— Să așteptați, răspunse Athos.

Fiecare se duse în camera lui.

La ora opt seara, Athos porunci să se pună șaua pe cai și trimise veste lordului de Winter și prietenilor să se pregătească de drum.

Într-o clipă, toți cinci fură gata. Își încercă fiecare armele și le încărcară. Athos coborî cel din urmă și-l găsi pe d'Artagnan călare, părând nerăbdător.

— Un dram de răbdare, — spuse Athos, — mai lipsește cineva.

Cei patru călăreți priviră mirați împrejur, întrebându-se zadarnic în sinea lor cine era acel cineva care ar fi putut să le lipsească.

În clipa aceea, Planchet aduse calul lui Athos și mușchetarul sări zvelt în șa.

— Așteptați-mă, — le spuse el, — mă întorc numaidecât.

Și o porni în goană.

După un sfert de oră se întoarse într-adevăr. Însoțit de un bărbat mascat, înfășurat într-o pelerină roșie.

Lordul de Winter și cei trei mușchetari se priviră întrebător. Nici unul din ei n-ar fi putut da celuilalt vreo lămurire, căci nimeni nu știa ce era cu bărbatul acela. Își ziseră totuși că așa trebuia să fie, de vreme ce așa hotărâse Athos.

La ora nouă, micul alai de călăreți, în frunte cu Planchet, o porni pe drumul pe care-l urmase trăsura.

Ce jalnic alai! Șase bărbați călări alergau în tăcere, fiecare adâncit în gândurile lui și toți șase posomorâți ca deznădejdea și întunecați ca ispășirea.

Capitolul XXXV. Judecata

Era o noapte neagră și vijelioasă; nori grei se rostogoleau pe cer, întunecând sclipirea stelelor: luna răsărea tocmai către miezul nopții.

Când și când, la lumina unui fulger care scăpăra în zare, se vedea drumul desfășurându-se alb și pustiu; apoi, cum se stingea fulgerul, bezna cobora peste tot înconjurul.

Athos îl striga mereu pe d'Artagnan, care călărea în fruntea celorlalți și îl silea să-și ia locul, de unde, după câteva clipe, o pornea iarăși; căci d'Artagnan n-avea decât un singur gând: înainte, să meargă mereu înainte...

Străbătură în tăcere satul Festubert, unde se oprise slujitorul rănit, o luară apoi de-a lungul pădurii Richebourg; ajungând la Herlier, Planchet, care călăuzea pe călăreți, coti la stânga.

În mai multe rânduri, lordul de Winter, Porthos și Aramis încercaseră să-i vorbească omului cu pelerină roșie, dar la fiecare întrebare, el se înclinase fără să răspundă. Pricepând atunci că nu din senin necunoscutul dorea să păstreze tăcerea, călăreții încetară să-i mai pună întrebări.

Dealtminteri, furtuna se întetea, fulgerele săgetau văzduhul unul după altul, se auzea bubuitul tunetului, iar vântul, ștafetă a vijeliei, șuiera prin penele și pletele călăreților. Începură atunci a goni.

Ceva mai departe de Fromelles, izbucni furtuna: își puseră pelerinele; mai rămâneau de străbătut trei leghe: străbătură și cele trei leghe, sub ropotele ploii năprasnice.

D'Artagnan își scosese pălăria și nu-și pusese nici pelerina; îi plăcea să simtă apa șiroindu-i pe fruntea înfierbântată și pe trupu-i cutremurat de fiori.

Călăreții trecuseră dincolo de Goskal și se apropiau de stația de poștă, când un om, adăpostit sub un copac, se desprinsese de trunchiul cu care părea contopit în întuneric și, înaintând până în mijlocul drumului. Își puse degetul pe buze. Athos recunoscu pe Grimaud.

— Ce e, — strigă d'Artagnan. — a plecat din Armentières?

Grimaud dădu din cap în senin de încuviințare. D'Artagnan scrâșni din dinți.

— Tăcere, d'Artagnan, — spuse Athos, — mi-am luat toate asupra mea, lăsați-mă atunci să-l întreb eu pe Grimaud.

— Unde e acum? întrebă Athos.

Grimaud întinse brațul înspre albia râului Lys.

— Departe de aici? întrebă Athos.

Grimaud îi arătă stăpânului arătătorul îndoit.

— Singură? mai întrebă Athos.

Grimaud făcu semn că da.

— Domnilor, — lămuri Athos — e singură, la o jumătate de leghe de aici, în direcția râului.

— Bine, — răspunse d'Artagnan, — du-ne la dânsa, Grimaud.

Și Grimaud o luă peste câmp în chip de călăuză.

După vreo cinci sute de pași ajungând la un pârâu, îl trecură prin vad. La lumina unui fulger, zăriră satul Enguinghem.

— Acolo e, Grimaud? întrebă Athos.

Grimaud clătină din cap în semn că nu era acolo.

— Tăcere atunci! porunci Athos.

Și călăreții își urmară drumul.

Alt fulger străluci pe boltă; Grimaud întinse brațele, și, în scăpărarea albăstrie a șarpelui de foc, zăriră deodată o căsuță singuratică pe malul râului, ca la o sută de pași de un pod plutitor. Avea și o fereastră luminată.

— Am ajuns, spuse Athos.

În aceeași clipă, un om culcat într-un șanț se ridică în picioare; era Mousqueton; arătă cu degetul fereastra luminată.

— E acolo, zise el.

— Dar Bazin? întrebă Athos.

— Eu păzeam fereastra și el păzea ușa.

— Bine, — spuse Athos, — sunteți cu toții slujitori credincioși.

Aruncând frâul în mâinile lui Grimaud, Athos sări de pe cal și înaintă spre fereastră, după ce făcu semn celorlalți să se îndrepte spre ușă.

Căsuța era împresurată de un gard viu, înalt de două-trei picioare. Athos trecu peste gard, ajunse până la fereastra care nu avea obloane, dar ale cărei jumătăți de perdele erau bine trase. Se cățără pe brâul de piatră al ferestrei, ca să poată privi pe deasupra perdelelor.

La lumina unei lămpi văzu o femeie înfășurată într-o mantilă de culoare mohorâtă, șezând pe un scăunel la gura unui foc aproape stins; își ținea coatele rezemate de o masă prăpădită și-și sprijinea capul în mâinile-i albe ca fildeșul. Nu i se putea deosebi fața, dar un surâs înfiorător pluti pe buzele lui Athos. Ar fi fost greu să se înșele: era chiar aceea pe care o căuta.

Tocmai atunci unul din cai necheză; Milady își ridică ochii, văzu lipit de geam chipul palid al mușchetarului și scoase un țipăt.

Înțelegând că fusese recunoscut, Athos împinse fereastra cu genunchiul și pumnul; cerceveaua se desprinse, geamurile se sparseră.

Asemenea unei stihii a răzbunării, Athos răsări în odaie.

Milady alergă la ușă și o deschise; mai galben la față și mai amenințător încă decât Athos, d'Artagnan stătea în prag. Milady dădu atunci îndărăt cu un țipăt lung. Crezând că ar mai avea pe unde fugi și de teamă să nu-i scape, d'Artagnan scoase un pistol din cingătoare, dar Athos îl opri cu o mișcare a mâinii.

— Pune arma la loc, d'Artagnan, — îi spuse el, — femeia asta trebuie să fie judecată, nu ucisă. Încă puțină răbdare și vei fi mulțumit. Intrați, domnilor!

D'Artagnan se supuse, căci Athos avea glasul solemn și ținuta neînduplecată a unui judecător trimis de însuși Dumnezeu. După d'Artagnan, intrară în odaie Porthos, Aramis, lordul de Winter și bărbatul cu pelerina roșie.

Cei patru valeți păzeau ușa și fereastra.

Milady căzuse pe un scaun cu mâinile întinse, parcă ar fi vrut să alunge aceea groaznică vedenie: zărindu-și cumnatul, dădu un strigăt de fiară.

— Ce căutați aici? întrebă ea.

— Noi o căutăm, — glăsui Athos, — pe Charlotte Backson, care s-a numit mai întâi contesa de La Fère, apoi lady de Winter, baroană de Sheffield.

— Eu sunt, eu sunt! bâigui ea, înghețată de spaimă. Ce vreți de la mine?

— Vrem să te judecăm pentru crimele săvârșite, urmă Athos. Vei fi liberă să te aperi și să te dezvinovățești, dacă poți. Domnule d'Artagnan, dumneata ai cel dintâi cuvântul.

D'Artagnan înaintă.

— În fața lui Dumnezeu și a oamenilor, — începu el,
— învinuiesc pe această femeie de a fi otrăvit pe
Constance Bonacieux, moartă ieri seară.

Se întoarse spre Porthos și Aramis.

— Adevărim și noi, adăugară dintr-un singur imbold
cei doi mușchetari.

D'Artagnan urmă:

— În fața lui Dumnezeu și a oamenilor, învinuiesc
pe această femeie că a vrut să mă otrăvească și pe
mine cu un vin pe care mi l-a trimis de la Villeroy,
împreună cu o scrisoare mincinoasă, ca și când
băutura mi-ar fi fost trimisă de către prietenii mei;
Dumnezeu m-a scăpat, dar un om, pe nume
Brisemont, a murit în locul meu.

— Adevărim, vorbiră într-un glas Porthos și Aramis.

— În fața lui Dumnezeu și a oamenilor învinuiesc
pe această femeie că m-a îndemnat să-l ucid pe contele de
Wardes și, deoarece nu este nimeni aici care să
adeverească atare învinuire, o adevăresc eu însumi.
Am zis.

Și d'Artagnan trecu de partea cealaltă a odăii,
alături de Porthos și de Aramis.

— E rândul dumitale, milord, spuse Athos.

Lordul înaintă și el câțiva pași.

— În fața lui Dumnezeu și a oamenilor, învinuiesc
pe această femeie de a fi pus să-l ucidă pe ducele de
Buckingham.

— Ducele de Buckingham ucis? strigară, deodată,
toți cei de față.

— Da, — întări lordul, a fost ucis! În urma
înștiințării pe care mi-ați trimis-o; pusesem să aresteze
pe această femeie și o dădusem în paza unui slujitor
credincios. Ea l-a ademenit însă, i-a pus pumnalul în
mână și l-a îndemnat să omoare pe duce; în clipa

aceasta poate că Felton plătește cu viața crima acestei fiare.

La auzul acestor fărădelegi, necunoscute încă de ei, judecătorii se cutremurară.

— Și asta nu e tot, urmă lordul de Winter; fratele meu, care te lăsase moștenitoare, a murit în trei ceasuri de o boală ciudată, care lasă plăgi vinete pe tot trupul. Surioară! Spune, cum a murit soțul dumitale?

— Ce grozăvie! se înfiorară Porthos și Aramis.

— Ucigașă a lui Buckingham, ucigașă a lui Felton, ucigașă a fratelui meu, cer dreptate împotriva dumitale și mărturisesc sus și tare că dacă nu mi se face dreptate, atunci o să mi-o fac eu singur.

Și lordul de Winter se duse de se așeză lângă d'Artagnan, făcând loc acuzatorului următor.

Milady își lăsă capul în mâini, încercând să-și adune mințile; simțea că înnebunește.

— La rândul meu, — glăsui Athos, tremurând ca leul în fața unui șarpe, — o învinuiesc și eu pe această femeie. M-am însurat cu ea când era tânără de tot, m-am însurat împotriva voinței familiei mele; i-am dat avutul meu, i-am dat numele meu și într-o zi am văzut că femeia asta era înfierată: fusese însemnată cu floarea de crin pe umărul stâng.

— Nu, nu! se împotrivi Milady, ridicându-se în picioare: desfid să găsiți tribunalul care a rostit împotriva mea sentința asta netrebnică. Desfid să găsiți pe cel care a executat-o.

— Tăcere, vorbi un glas. De data asta eu trebuie să răspund.

Și omul cu pelerină roșie se apropie la rândul lui.

— Cine-i omul ăsta? Cine e? strigă Milady, înăbușindu-se de groază, în vreme ce șuvițele părului

despletit se ridicau pe creștet, însuflețite parcă deodată.

Toate privirile se îndreptară asupra omului, căci nici unul, afară de Athos, nu-l cunoștea. Și chiar Athos îl privea la fel de uimit ca și ceilalți, căci nu știa în ce chip putea fi și el amestecat în drama cumplită ce se desfășura acolo.

După ce se apropie de Milady, cu un pas rar și impunător, astfel încât doar masa să-l mai despartă de ea, necunoscutul își scoase masca.

Milady privi îndelung, din ce în ce mai îngrozită, chipul acela palid cu părul și favoriții negri, a cărui singură căutătură era o nepăsare de gheață; apoi se ridică de pe scaun și dând îndărăt până la perete, strigă ca scoasă din minți:

— Nu! Nu! Nu! E o arătare a iadului, nu-i el! Ajutor! Ajutor! strigă din răspuțeri, întorcându-se cu fața la perete și vrând parcă să-și croiască drum cu mâinile:

— Dar cine ești dumneata? întrebare toți cei de față.

— Să vă spună ea, — răspunse omul cu pelerina roșie, — vedeți că m-a recunoscut.

— Călăul din Lille! Călăul din Lille! strigă Milady, nebună de spaimă și sprijinindu-se cu mâinile de pereți ea să nu cadă.

Se dădură cu toții în lături; omul cu pelerina roșie rămase singur în mijlocul încăperii.

— Îndurare! Îndurare! Iertare! strigă ticăloasa, căzând în genunchi.

Necunoscutul așteptă să se facă liniște.

— V-am spus că m-a recunoscut! urmă el. Da, sunt călăul orașului Lille, și iată povestea mea:

Ochii tuturor erau ațintiți asupra acestui om ale cărui cuvinte le așteptau atât de tulburați.

— Această tânără femeie a fost odinioară o fragedă fată la fel de frumoasă cum e și azi. Era călugăriță în mănăstirea Benedictinelor din Templemar. Un preot tânăr, suflet curat și credincios, slujea în biserica mănăstirii; ea și-a pus în gând să-l ademenească și a izbutit; ar fi putut ademeni și pe un mucenic.

Jurământul amândurora era sfânt, pe toată viața: legătura lor nu putea ține multă vreme fără să-i nenorocească pe amândoi. Ea l-a îndemnat atunci să părăsească ținutul; dar pentru a părăsi ținutul, pentru a fugi împreună și pentru a putea ajunge în altă parte a Franței, unde să trăiască liniștiți și neștiuți de nimeni, aveau nevoie de bani. Nici unul, nici celălalt n-aveau însă bani. Preotul a furat sfintele odoare și le-a vândut, dar tocmai când se pregăteau să fugă, au fost arestați amândoi.

Peste opt zile ea a ademenit pe fiul temnicerului și a fugit din închisoare. Tânărul preot a fost condamnat la zece ani temniță grea și la înfierare. Pe vremea aceea eram călăul orașului Lille, așa precum v-a spus. Am fost silit să-l înfierez pe vinovat și vinovatul, domnilor, era fratele meu.

Am jurat atunci că femeia asta, care îl nenorocise și care era mai mult decât părtașa lui, fiindcă ea îl împinsese să săvârșească nelegiuirea, va suferi măcar o parte din pedeapsa lui. Am bănuit unde se ascundea, am urmărit-o, am dat de ea, am legat-o cobză și am înfierat-o cu stigmatul cu care-l înfierasem și pe fratele meu.

A doua zi după întoarcerea mea în Lille, fratele meu a fugit și el din închisoare: pe mine m-au învinuit de complicitate și m-au osândit să ispășesc pedeapsa în locul lui până în ziua când el se va fi predat de bună voie. Bietul frate-meu nu știa nimic de hotărârea

acesta; s-a dus iarăși după ea și au fugit amândoi la Berry, unde i s-a încredințat o mică parohie. Femeia trecea drept sora lui.

Seniorul pământurilor pe care se afla biserica unde slujea fratele meu, a văzut-o pe așa-zisa soră a preotului și s-a îndrăgostit de ea: s-a îndrăgostit atât de tare, încât a cerut-o în căsătorie. Ea l-a părăsit atunci pe cel pe care-l nenorocise ca să-l urmeze pe cel pe care avea să-l nenorocească și a ajuns astfel contesa de La Fère...

Toate privirile se întoarseră spre Athos, al cărui adevărat nume fusese rostit și care făcu semn cu capul că era așa precum grăise călăul.

— ... Atunci, — urmă acesta, — nebun de durere, deznădăjduit și hotărât să se lepede de o viață căreia femeia asta îi răpise totul — și onoare și fericire — sârmanul meu frate s-a întors la Lille; aflând că fusesem osândit în locul lui, s-a predat, și în aceeași seară s-a și spânzurat de ferestruica celulei.

De altminteri, trebuie să recunosc, cei care mă osândiseră s-au ținut de cuvânt. Îndată ce s-au încredințat cine era sinucigașul, m-au și lăsat slobod.

Iată crima de care o învinuiesc, iată pentru ce a fost înfierată.

— Domnule d'Artagnan, — întrebă Athos, — ce osândă ceri împotriva acestei femei?

— Osânda cu moartea, răspunse d'Artagnan.

— Milord de Winter, — urmă Athos, — ce osândă ceri împotriva acestei femei?

— Osânda cu moartea, răspunse lordul de Winter.

— Domnilor Porthos și Aramis — mai întrebă Athos, — dumneavoastră care sunteți judecătorii acestei femei, ce pedeapsă roștiți împotriva ei?

— Pedeapsa cu moartea, răspunseră eu glas înăbușit cei doi mușchetari.

Milady scoase un răcnet groaznic și înaintă câțiva pași spre cei de față, târându-se în genunchi.

Athos își întinse brațul:

— Charlotte Backson, contesă de La Fère, Milady de Winter, — rosti el, — crimele dumitale au obosit pe oamenii de pe pământ și pe Dumnezeu din ceruri; dacă știi vreo rugăciune, spune-o, căci ești osândită la moarte și vei muri!

La auzul acestor cuvinte, care nu-i mai lăsau nici o nădejde, Milady se ridică în picioare și vru să vorbească, dar nu mai avea putere; simți cum o mână vânjoasă și necruțătoare o înșfacă de păr și o târăște, neînduplecată, ca și soarta ce nu-și cruță omul; nici nu încercă să se împotrivească și ieși din cocioabă.

Lordul de Winter, d'Artagnan, Athos, Porthos și Aramis ieșiră în urma ei. Valeții își urmară stăpânii și odăița rămase goală, cu fereastra ei spartă, cu ușa deschisă și lampa fumegând trist pe masă.

Capitolul XXXVI. Osânda

Se apropia miezul nopții; o felie de lună, însângerată sub ultima biciuire a furtunii, se înălța pe bolta cerului, îndărătul orășelului Armentières, care-și profila în firava-i lumină albăstrie conturul mohorât al caselor și scheletul înaltei clopotnițe dantelate. În față, râul Lys își rostogolea apele, asemenea unui șuvoi de cositor topit, în vreme ce pe celălalt mal, masivul negru al copacilor se proiecta pe un cer frumos, năpădit de nori groși, arâmii, ce păreau că revarsă un soi de amurg în toiul nopții. La stânga se ridicau dărâmăturile unei mori vechi și părăsite, cu aripile țepene, de unde pornea la răstimpuri egale țipătul ascuțit și monoton al unei bufnițe. Pe câmpie, la dreapta și stânga drumului, urmat de jalnicul alai, arbori scunzi și îndesați se iveau ici-colo, ca niște pitici hâzi care pândeau pe brânci trecătorii, la ora aceea înflorată.

Când și când, un fulger cât cerul aprindea zarea întreagă, șerpua deasupra masivului negru al copacilor și, asemenea unui iatagan înspăimântător, tăia bolta și apele în două. Nici o adiere nu străbătea prin năduful văzduhului. O tăcere de moarte strivea tot înconjurul; pământul era umed și clisos din pricina ploii căzute, pe când buruienile înviorate își răspândeau și mai vârtos mireasma.

Doi valeți o duceau pe Milady, ținând-o fiecare de câte un braț; călăul mergea în urma lor, iar lordul de Winter, d'Artagnan, Athos, Porthos și Aramis mergeau îndărătul călăului. Planchet și Bazin încheiau alaiul.

Cei doi valeți o duceau pe Milady înspre râu. Gura ei era mută, dar ochii vorbeau cu negrăita lor putere cerând îndurare fiecăruia pe rând.

Cum mergea la câțiva pași înaintea celorlalți, șopti vafeților:

— Câte o mie de pistoli pentru fiecare din voi dacă mă ajutați să fug; dar dacă mă dați pe mâna stăpânilor voștri, se află aici, în preajmă, oameni care o să mă răzbune și care o să vă facă să plătiți scump moartea mea.

Grimaud șovăia. Mousqueton tremura din toate mădulele.

Athos, care o auzise vorbind, se apropie repede; la fel și lordul de Winter.

— Îndepărtați pe acești vafeți, — stăruie el, — le-a spus ceva și nu ne mai putem încrede în ei.

Planchet și Bazin, chemați în pripă, înlocuiește pe Grimaud și pe Mousqueton.

Ajunși la marginea apei, călăul se apropie de Milady și-i legă picioarele și mâinile.

Curmând deodată tăcere, ea se porni să răcnească:

— Sunteți niște mișei, sunteți niște ucigași de rând; v-ați strâns zece bărbați ca să omorâți o femeie; luați seama: dacă nu-mi sare nimeni în ajutor, tot se va găsi cine să mă răzbune.

— Nu ești o femeie, — răspunse nepăsător Athos, — nu faci parte din neamul omenesc, ești un demon scăpat din iad și pe care o să-l trimitem îndărăt.

— Luați seama, domnilor, bărbaților neprihăniți! — strigă Milady, — cel care se va atinge de un singur fir de păr din capul meu va fi la rândul lui un ucigaș!

— Călăul poate să ucidă fără să fie un ucigaș, doamnă, — grăie omul cu pelerina roșie, lovindu-și cu mâna sabia, — călăul este judecătorul de pe urmă atât și nimic mai mult: Nachrichter cum spun vecinii noștri, germani.

Și cum, în vreme ce rostea aceste cuvinte, călăul o lega, Milady, scoase două sau trei răcnete sălbaticice care, luându-și zborul în noapte, se pierdură deznădăjduit și straniu în adâncurile pădurii.

— Dar, dacă sunt vinovată, dacă am făcut cu adevărat crimele de care mă învinuiți, — urlă Milady, — duceți-mă atunci în fața unui tribunal, voi nu sunteți judecători ca să mă puteți osândi!

— Am vrut să te trimit la Tyburn, — spuse lordul de Winter, — de ce n-ai primit?

— Pentru că nu vreau să mor! — strigă Milady, zbatându-se, — pentru că sunt prea tânără ca să mor!

— Femeia pe care ai otrăvit-o la Béthune era mai tânără ca dumneata și totuși a murit, răspunse d'Artagnan.

— Voi intra într-o mănăstire, mă voi călugări...

— Ai mai fost într-o mănăstire, — grăi călăul, — și ai fugit de acolo ca să-mi nenorocești fratele.

Milady urla înnebunită și se prăbuși în genunchi. Călăul o ridică de subsuori, vrând s-o târască spre luntre.

— Dumnezeule! strigă ea. Doamne, Dumnezeule! Ai de gând să mă îneci?

Strigătele acestea aveau în ele ceva atât de sfâșietor, încât d'Artagnan, care se arătase la început cel mai îndârjit în urmărirea ei, se așeză pe un buștean și, plecându-și capul, își astupă urechile cu palmele: dar degeaba, că tot o mai auzea amenințând și răcnind.

Cum era cel mai tânăr dintre toți de acolo, lui d'Artagnan i se făcu milă.

— Nu, nu pot să văd spectacolul ăsta groaznic! Nu pot primi ca femeia asta să moară astfel!

Auzindu-i cuvintele, Milady simți în suflet o licărire de nădejde.

— D'Artagnan! D'Artagnan! — strigă ea — adu-ți aminte că te-am iubit!

Tânărul se ridică și făcu un pas spre ea. Dar Athos se ridica și el și, trăgându-și spada din teacă, îi tăie drumul.

— Dacă mai faci un singur pas, d'Artagnan, — îi spuse el, — încrucișăm spadele.

D'Artagnan căzu în genunchi și începu să se roage.

— Călău, — urmă Athos, — haide, fă-ți datoria!

— Bucuros, monseniore, — răspunse călăul, — căci pe cât e de adevărat că sunt bun catolic, pe atât de încredințat sunt că nu păcătuiesc făcându-mi meseria față de această femeie.

— E bine atunci.

Athos făcu un pas înspre Milady.

— Te iert, — spuse el, — pentru tot răul pe care mi l-ai făcut; te iert pentru viitorul meu năruit, pentru cinstea mea pierdută, pentru dragostea mea pângărită și pentru orice izbăvire moartă în mine, din pricina deznădejdii în care m-ai aruncat. Mori în pace!

Lordul de Winter înaintă la rândul lui.

— Te iert, — spuse el, — că l-ai otrăvit pe fratele meu, că ai ucis pe înălțimea sa ducele de Buckingham; te iert că l-ai ucis pe sârmanul Felton, te iert că ai încercat să mă ucizi pe mine. Mori în pace.

— Iar eu, — urmă d'Artagnan, — te rog să mă ierți, doamnă, că printr-o înșelătorie nevrednică de un gentilom, ți-am stârnit mânia și, în schimb, te iert pentru moartea sârmanei mele prietene și pentru crudele dumitale răzbunări încercate asupra mea. Te iert și te plâng. Mori în pace!

— *I am lost*⁴⁷, — murmură în englezește Milady, — *I must die*⁴⁸.

Se ridică atunci singură de jos, aruncă jur-împrejur una din acele priviri limpezi care păreau că țâșnesc dintr-un ochi de flăcări. Nu văzu nimic. Ascultă, dar nu auzi nimic. N-avea în jurul ei decât dușmani.

— Unde voi muri? întrebă ea.

— Pe malul celălalt, răspunse călăul.

O urcă în luntre și, în clipa când se pregătea să se urce și el, Athos îi dădu o sumă de bani.

— Ține, e plata execuției; să se vadă bine că fapta noastră e faptă de judecători.

— Bine, — răspunse călăul, — să știe acum la rândul ei această femeie, că eu nu-mi îndeplinesc meseria, ci-mi fac doar datoria.

Și zvârli banii în râu.

Luntrea se îndepărtă apoi către malul stâng al râului Lys, ducând pe vinovată și pe călău; toți ceilalți rămăseseră pe malul drept, unde căzuseră în genunchi. În umbra norului ușor, ce tocmai trecea peste ape luntrea luneca încet-încet de-a lungul funiei podului plutitor. Nu-și conțeni lunecarea decât în pragul celuilalt țărm; cele două făpturi se profilau în negru pe zarea roșiatică,

În vreme ce trecuse râul, Milady izbutise să-și desfacă funia care îi lega picioarele; ajungând la mal, sări iute din luntre și o luă la fugă.

Pământul era însă clisos; sus, pe muchia dâmbului, osândita alunecă și se prăbuși în genunchi. Deodată un glas răscolitor de superstițios îi izbi mintea: înțelese în sfârșit că cerul îi era potrivnic și

⁴⁷ Sunt pierdută (s-a terminat cu mine).

⁴⁸ Trebuie să mor.

rămase încremenită locului, așa cum se găsea, cu capul plecat și mâinile împreunate.

Cei de pe celălalt mal, văzură atunci pe călău ridicând încet amândouă brațele și în vreme ce o rază de lună se răsfrângea încet pe tăișul lat al săbiei, cele două brațe căzură deodată din tot înaltul; se auzi șuieratul fierului și strigătul osânditei, apoi un trunchi retezat se prăvăli sub lovitură...

Călăul își scoase atunci pelerina roșie, o întinse pe jos, puse pe ea trupul, pe urmă capul alături de trup, îi înnodă cele patru capete, o luă pe umăr și se urcă în luntre.

Ajuns în mijlocul râului Lys, opri luntrea și, ridicând povara deasupra valurilor, strigă cu glas tare:

— Lăsați să treacă dreptatea lui Dumnezeu!

Zvârli apoi leșul în adâncul adâncului și apele se închiseră pe deasupra.

Peste trei zile cei patru mușchetari se întorceau la Paris; nu lipsiseră mai mult decât li se dăduse voie și chiar în seara aceea se duseră, ca de obicei, să-l vadă pe domnul de Tréville.

— Ia spuneți-mi, domnilor, îi întrebă inimosul căpitan, ați petrecut bine în plimbarea dumneavoastră?

— Cum nu se poate mai bine! răspunse Athos în numele lui și al celorlalți prieteni.

Încheiere

În ziua a șasea a lunii următoare, potrivit făgăduielii făcute cardinalului de a părăsi Parisul și a se întoarce în La Rochelle, regele plecă din capitală, uluit încă de vestea proaspăt răspândită că Buckingham fusese ucis.

Deși înștiințată din vreme că viața omului care-i fusese atât de drag era în primejdie, când i se aduse știrea morții lui Buckingham, regina nu vru să-i dea crezare. Avu chiar nesocotința să strige:

— Nu e adevărat, abia mi-a scris!

A doua zi însă, trebui totuși să dea crezare năprasnicei vești. La Porte, care, ca și toți ceilalți, nu putuse părăsi Anglia, din porunca regelui Carol I, sosi aducând cu sine darul mortuar, cel de pe urmă dar pe care Buckingham îl făcea reginei.

Regele se bucurase din toată inima; nu-și dădu măcar osteneala să-și ascundă bucuria, ba chiar o lăsă voit să izbucnească în fața reginei. Ca toate firile slabe, Ludovic al XIII-lea era lipsit de mărinimie.

Curând însă, regele se întunecă, sănătatea-i slăbea, fruntea lui nu era dintre cele care să rămână senine vreme îndelungată; simțea că, întorcându-se în tabără, va îndura iarăși robia cardinalului și totuși se întorcea. Cardinalul i se înfățișa aidoma șarpelui cu putere de vrajă, el fiind pasărea ce zboară din ramură în ramură fără a găsi scăpare.

Astfel fiind, întoarcerea în La Rochelle era negrăit de tristă. Mai ales cei patru prieteni ai noștri stârneau uimirea camarazilor; călătoreau strânși laolaltă, unul lângă altul, cu privirea posomorâtă și capul plecat. Doar Athos își mai înălța când și când fruntea lui largă; un fulger îi lumina ochii, un surâs amar îi

înflorea pe buze, apoi la fel ca și prietenii, se lăsa iar în voia gândurilor.

Cum ajungeau într-un oraș, după ce-l însoțeau pe rege cu tot alaiul până la cartierul regal, cei patru prieteni se duceau, fie la ei acasă, fie într-o cârciumă lăuntrică, unde nici nu jucau, nici nu beau; vorbeau doar pe șoptite, cu ochii în patru, ca să vadă dacă nu-i ascultă cineva.

Într-o zi, pe când regele făcuse un popas în căutare de coțofene și pe când cei patru prieteni, în loc să urmărească vânătoarea, intraseră ca de obicei într-o cârciumă din marginea drumului, un călăreț, ce venea în goana calului din La Rochelle, se opri în ușa cârciumii, ca să bea un pahar de vin; aruncându-și totodată privirea înăuntrul încăperii, străinul zări pe cei patru mușchetari care stăteau la o masă.

— Hei! Domnule d'Artagnan! — strigă el, — dumneata ești, nu-i așa?

D'Artagnan își ridică capul și dădu chiot de bucurie. Bărbatul cu pricina, pe care-l numea umbra lui, era necunoscutul din Meung, din strada Groparilor și din Arras.

D'Artagnan trase spada și se repezi la ușă. De data asta, în loc să fugă, necunoscutul sări jos de pe cal și înaintă spre d'Artagnan.

— Ah, domnule, — îi spuse tânărul, — în sfârșit am dat de dumneata; știu că n-o să mai îmi scapi!

— Dar nici n-aveam de gând, domnule, fiindcă de data asta veneam chiar în căutarea dumatăle; în numele regelui, te arestez. Va trebui să-mi predai spada, domnule, și aceasta fără împotrivire: îți pun în vedere că altfel ai plăti cu capul.

— Cine ești dumneata, mă rog? — întreabă d'Artagnan, — coborându-și spada, dar nepredând-o încă.

— Sunt cavalerul de Rochefort, — răspunse necunoscutul, — aghiotantul domnului cardinal de Richelieu, și am primit poruncă să te aduc în fața eminenței sale.

— Domnule cavaler, — rosti Athos, înaintând, — și noi tot la eminența sa ne întoarcem; vă rog să aveți încredere în cuvântul domnului d'Artagnan că se va duce de-a dreptul spre La Rochelle.

— Trebuie să-l predau ostașilor de strajă, care-l vor însoți în tabără.

— Îi vom sluji noi drept strajă, domnule, pe cuvântul nostru de gentilomi, dar tot pe cuvântul nostru de gentilomi, — adăugă Athos încruntând din sprâncene, — domnul d'Artagnan nu se va despărți de noi.

Cavalerul de Rochefort aruncă o privire în spatele lui și văzu că Porthos și Aramis se așezară între el și ușă; pricepu că se afla în mâinile celor patru mușchetari.

— Domnilor, — răspunse el, — dacă domnul d'Artagnan vrea să-mi predea spada și să adauge cuvântul lui de cinste la cuvântul dumneavoastră, mă voi mulțumi cu făgăduiala ce mi-ați făcut că-l veți însoți pe domnul d'Artagnan până la cartierul eminenței sale.

— Aveți cuvântul meu, domnule, — răspunse d'Artagnan, — poftiți spada mea.

— Cu atât mai bine, — adăugă Rochefort, — mai ales că trebuie să-mi urmez călătoria.

— Dacă vă duceți după Milady, — grăi netulburat Athos, — e degeaba, căci n-o s-o mai găsiți.

— Dar ce s-a întâmplat cu ea? întrebă repede Rochefort.

— Întoarceți-vă în tabără și o să aflați.

Rochefort rămase o clipă gânditor, apoi cum nu se aflau decât cale de o zi de Surgères, unde cardinalul trebuia să iasă în întâmpinarea regelui, hotărî să urmeze sfatul lui Athos și să se întorcă o dată cu ei. De altminteri, această întoarcere îi folosea la ceva; putea să-și supravegheze chiar el prizonierul.

O porniră iarăși la drum.

A doua zi, la trei după-amiază, ajunseră la Surgères. Cardinalul îl aștepta acolo pe Ludovic al XIII-lea. Marele dregător și regele se salutară cu tot soiul de alintături, felicitându-se de fericita întâmplare ce scăpa Franța de dușmanul înverșunat care stârnea Europa împotriva ei.

După aceea, cardinalul, căruia Rochefort îi adusese la cunoștință arestarea lui d'Artagnan, fiind nerăbdător să-l vadă, se despărți de rege, poftindu-l să vină a doua zi să se bucure de lucrările digului de curând sfârșit.

Pe seară, când se întorcea la cartierul său de la Podul de Piatră, cardinalul găsi stând în picioare în fața casei unde locuia, pe d'Artagnan fără spadă și pe cei trei mușchetari înarmați.

De data asta, simțindu-se tare, eminența sa le aruncă tuturor o privire aspră și făcu lui d'Artagnan semn cu ochiul și cu mâna ca să-l urmeze.

D'Artagnan se supuse.

— Te așteptăm aici, d'Artagnan, vorbi Athos cu glas tare, astfel încât Richelieu să-l audă.

Eminența sa încruntă din sprâncene, se opri o clipă, apoi își urmă drumul fără să spună nici un cuvânt.

D'Artagnan intră după cardinal, iar după d'Artagnan, ușa se închise, străjuită.

Eminența sa trecu în încăperea ce-i slujea drept cameră de lucru și-i făcu semn lui Rochefort să-l cheme pe tânărul mușchetar. După ce îndeplini porunca, Rochefort se depărtă.

D'Artagnan rămase singur cu cardinalul; era a doua sa întrevvedere cu Richelieu și după mărturisirile de mai târziu, în clipa aceea fusese încredințat că va fi și ultima.

Richelieu stătea în picioare, rezemat de cămin; între el și d'Artagnan era o masă.

— Domnule, — începu cardinalul, — ai fost arestat din porunca mea.

— Mi s-a spus, monseniore.

— Și știi pentru ce?

— Nu, monseniore, căci singurul lucru pentru care aș putea fi arestat, eminența voastră nu-l știe încă.

Richelieu își pironi privirea asupra tânărului.

— Adică ce înseamnă asta?

— Dacă eminența voastră vrea să-mi destăinuiești mai întâi crimele de care sunt învinuit, îi voi spune pe urmă faptele pe care le-am săvârșit.

— Ești învinuit de crime care au făcut să cadă capete mai de seamă decât al dumatiale, domnule! răspunse cardinalul.

— Care crime, monseniore? întrebă d'Artagnan cu o liniște care-l uimi până și pe cardinal.

— Ești învinuit de legături în scris cu dușmanii regatului, ești învinuit de a fi smuls taine ale statului, ești învinuit de a fi încercat să zădărnicești planurile generalului dumatiale.

— Și cine mă învinuiește de toate astea, monseniore? — urmă d'Artagnan, care bănuia că

învinuirile veneau de la Milady: o femeie înfierată de justiția țării noastre, o femeie care s-a măritat cu un bărbat în Franța și cu altul în Anglia, o femeie care și-a otrăvit cel de al doilea soț și care a încercat să mă otrăvească și pe mine?

— Ce tot îndrugi acolo, domnule, — îi tăie vorba cardinalul mirat — de care femeie vorbești așa?

— De Milady de Winter, — răspunse d'Artagnan, — da, de Milady de Winter, ale cărei crime fără îndoială că eminența voastră nu le cunoștea atunci când i-a făcut cinstea să-i dăruiască încrederea sa.

— Domnule, — vorbi cardinalul, — dacă Milady de Winter a săvârșit crimele pe care le amintești, ea va fi pedepsită.

— A și fost, monseniore.

— Și cine a pedepsit-o?

— Noi.

— E în închisoare?

— E moartă.

— Moartă! — murmură cardinalul, care nu-și putea crede urechilor, — moartă! Am auzit oare bine ce-ai spus?

— De trei ori a încercat să măucidă și am iertat-o, dar a ucis femeia pe care o iubeam. Atunci prietenii mei și cu mine am prins-o, am judecat-o și am osândit-o.

D'Artagnan povesti otrăvirea doamnei Bonacieux în mănăstirea Carmelitelor din Béthune, judecata din căsuța singuratică și osânda pe malul râului Lys.

Un fior trecu prin tot trupul cardinalului, care nu era totuși om să se înfioare prea lesne. Apoi, deodată, ca sub înrâurirea unui gând tainic, chipul, până atunci întunecat al cardinalului, se luminează încet-încet, aidoma cerului care pe nesimțite își recapătă seninul.

— Așadar, — rosti cardinalul cu un glas, a cărui blândețe nu se potrivea cu asprimea cuvintelor, — v-ați făcut singuri judecători, fără să vă gândiți că cei care nu sunt împuterniciți să pedepsească și care pedepsesc sunt doar niște ucigași!

— Monsenior, vă jur că n-am avut de gând nici o clipă să-mi apăr capul în fața domniei voastre. Voi suferi pedeapsa pe care eminența voastră va binevoi să mi-o dea. Nu țin atât de mult la viață, ca să mă tem de moarte.

— Da, știu, domnule, ești un om inimos, — rosti cardinalul cu o voce aproape prietenoasă, — pot să-ți spun de pe acum că vei fi judecat și chiar osândit.

— Un altul ar putea răspunde eminenței voastre căși are iertarea în buzunar; eu însă mă voi mulțumi să vă spun: Porunciți, monsenior, sunt gata!

— Iertarea dumatăle? întrebă Richelieu mirat.

— Da, monsenior.

— Și de cine semnată? De rege?

Cardinalul rosti aceste cuvinte cu un ciudat glas disprețuitor.

— Nu, de eminența voastră.

— De mine? Ești nebun, domnule?

— Excelența voastră își va recunoaște fără îndoială scrisul.

Și d'Artagnan înmână cardinalului prețioasa hârtie pe care Athos i-o smulsese fostei sale soții și pe care i-o dăduse lui d'Artagnan cu gând să-l ocrotească.

Eminența sa luă hârtia și citi încet, apăsând pe fiecare silabă:

“Din porunca mea, purtătorul acestei hârtii a făcut tot ceea ce a făcut.

*Tabăra din La Rochelle, 5 august 1628
Richelieu.”*

După ce citi rândurile scrise, cardinalul se adânci într-un noian de gânduri, dar nu-i înapoie lui d'Artagnan hârtia.

“Stă să chibzuiască la soiul de osândă cu care să mă trimită pe cea lume, își zise în sinea lui d'Artagnan. Pe legea mea! O să vadă el cum știe să moară un gentilom.”

La gândul că va muri voinicește, tânărul mușchetar se simțea în toane minunate.

Richelieu rămăsese pe gânduri, sucind și răsucind mereu hârtia în mâini. Ridică în sfârșit fruntea, își aținti privirea-i de vultur pe chipul sincer, deschis și isteț din fața lui, citi pe obrazul brăzdat de lacrimi, tot amarul îndurat în ultima lună și cugetă pentru a treia sau a patra oară la viitorul ce-l aștepta pe acel copil de douăzeci și unu de ani și la foloasele ce le-ar fi putut trage un bun stăpân din vlaga, din cutezanța și din deșteptăciunea lui.

Pe de altă parte, nu o dată fusese înspăimântat de fărâdelegile, de puterea și de geniul drăcesc al acelei femei. Simțea un fel de tainică ușurare că scăpase pentru totdeauna de o părtașă deosebit de primejdioasă.

Rupse încetișor hârtia pe care d'Artagnan i-o dăduse îndărăt cu atâta mărinimie.

“Sunt pierdut”, își zise în sinea lui d'Artagnan.

Și se înclină adânc în fața cardinalului ca unul care spune: “Doamne, făcă-se voia ta!”

Cardinalul se apropie de masă și, fără să se așeze, scrise câteva rânduri pe un pergament din care două treimi erau împlinite dinainte; apoi își puse sigiliul.

“E osânda mea, își mai zise d'Artagnan; mă scutește de plictiseala Bastiliei și de încetinelile unei judecăți.”

— Poftim, domnule, — spuse cardinalul tânărului, — ți-am luat un act pe care nu era scris nici un nume și-ți dau altul în schimb. Numele lipsește de pe această foaie de numire și-l vei pune chiar dumneata.

D'Artagnan luă șovăitor hârtia și-și aruncă privirea pe deasupra slovelor.

Era o numire în postul de locotenent al mușchetarilor.

D'Artagnan căzu la picioarele cardinalului.

— Monsenior, îmi voi da viața pentru dumneavoastră, faceți de azi înainte ce vreți cu ea; dar bunăvoința cu care mă cinstiți nu mi se cuvine mie: am trei prieteni mult mai de seamă și mai vrednici decât mine...

— Ești un băiat cumsecade, d'Artagnan, îi curmă vorba cardinalul, încântat că-i îngenunchease firea răzvrătită și bătându-l prietenește pe umăr. Fă ce-ți place cu hârtia asta, dar nu uita că, deși numele e lăsat în alb, eu dumitale ți-am dat-o.

— N-o voi uita niciodată, răspunse d'Artagnan. Eminența voastră să nu se-ndoiască o clipă.

Cardinalul se întoarse și chemă cu glas tare:

— Rochefort!

Cavalerul care, de bună seamă se găsea îndărătul ușii, intră numaidecât.

— Rochefort, — îi spuse cardinalul, — îl vezi pe domnul d'Artagnan, eu îl primesc printre prietenii mei. Așadar îmbrățișați-vă și fiți cuminți dacă vreți să vă păstrați capul pe umeri.

Rochefort și d'Artagnan se sărutară din vârful buzelor, dar cardinalul era acolo și-i privea cu ochiul lui cercetător.

Ieșiră amândoi din cameră în același timp.

— O să ne mai întâlnim noi, nu-i așa, domnule?

- Când veți dori, răspunse d'Artagnan.
- N-o să ne scape prilejul, stăruie Rochefort.
- Cum? întrebă Richelieu, deschizând ușa.

Cei doi bărbați își zâmbiră, își strânseră mâna și salutară pe eminența sa.

— Începusem să ne pierdem răbdarea, îl întâmpină Athos.

— Aici sunt, prieteni! — le răspunse d'Artagnan, — și nu numai liber, dar mă bucur și de mare bunăvoință.

— Ai să ne povestești și nouă?

— Chiar astă-seară.

Într-adevăr, în aceeași seară, d'Artagnan trecu pe la Athos care tocmai își golea sticla cu vin de Spania, îndeletnicire îndeplinită cu sfințenie la fiecare sfârșit de ziură.

Îi povesti cele întâmplate între cardinal și el și scoțând din buzunar hârtia de numire, îi spuse:

— Poftim, scumpul meu Athos, e ceva ce ți se cuvine pe deplin dumitale.

Athos zâmbi cu surâsul lui blând și catifelat.

— Prietene, — răspunse el, — pentru Athos e prea mult, pentru contele de La Fère e prea puțin. Păstrează-ți numirea, e a dumitale; Dumnezeuule, că scump ai mai plătit-o!

D'Artagnan ieși de la Athos și intră în cameră la Porthos.

Îl găsi îmbrăcat într-o haină de-o rară frumusețe, toată brodată în mândre izvoade; se privea într-o oglindă.

— Ah! Ah! — făcu Porthos, — dumneata erai, dragă prietene! Cum găsești că-mi șed straietele astea?

— De minune, — răspunse d'Artagnan, — dar eu vin să-ți propun altă haină, care o să te prindă și mai bine.

— Care? întrebă Porthos.

— Aceea de locotenent de mușchetari.

D'Artagnan povesti lui Porthos întrevvedereea sa cu cardinalul și, scoțând foaia din buzunar, îi spuse:

— Iată, dragul meu, scrie-ți numele aici și vezi să-mi fii o bună căpetenie.

Spre marea mirare a lui d'Artagnan, după ce-și aruncă privirea pe numire, Porthos i-o dădu îndărăt.

— Da, — spuse el, — într-adevăr m-ar măguli mult, dar nu m-aș putea bucura prea îndelung de această bunăvoință, în vreme ce noi eram la Béthune, soțul ducesei mele a murit; așa că, dragul meu, sipetul cu aur al răposatului întinzându-mi brațele, mă însor cu văduva. Uite, îmi încercam tocmai hainele de nuntă; păstrează-ți locotenența, dragul meu, păstrează-o.

Și dădu hârtia îndărăt lui d'Artagnan.

Tânărul intră la Aramis, îl găsi îngenuncheat pe un scaun de rugăciune, cu fruntea lipită de micul ceaslov deschis înaintea lui.

Îi povesti și lui întrevvedereea cu cardinalul și, scoțând pentru a treia oară hârtia din buzunar, îi spuse:

— Dumneata, prietenul nostru, lumina noastră, ocrotitorul nostru, primește această numire, și se cuvine mai mult ca oricui pentru înțelepciunea dumitale și pentru sfaturile ce au avut totdeauna urmări atât de fericite.

— Din păcate, dragul meu prieten, — răspunse Aramis, — ultimele noastre isprăvi m-au scârbit cu desăvârșire și de viață și de spadă. De data asta hotărârea mea e de neînlăturat: după asediu intru în rândul Lazariștilor. Păstrează numirea pentru dumneata, d'Artagnan: ești făcut pentru slujba de ostaș. O să fii un căpitan și inimos și năzdrăvan.

Cu ochii umezi de recunoștință și strălucitori de bucurie, d'Artagnan se întoarse la Athos, pe care-l găsi tot la masă, privindu-și în zare, la lumina lămpii, ultimul pahar de Malaga.

— N-au vrut nici ei să primească, îi spuse d'Artagnan.

— Pentru că nimănui nu i se cuvine numirea asta mai mult ca d'umitale.

Luă o pană, scrise pe foaie numele lui d'Artagnan și i-o dădu îndărăt.

— Atunci n-o să mai am de azi înainte prieteni, șopti tânărul. Vai mie! Nimic altceva decât amintiri amarnice!

Și își lăsă capul în mâini, în vreme ce două lacrimi îi lunecau de-a lungul obrazilor.

— Ești încă tânăr, d'Artagnan, — îi răspunse Athos, — toate amarnicele d'umitale amintiri au destulă vreme să se schimbe în duioase și dulci amintiri.

Epilog

Lipsit de ajutorul flotei engleze și al diviziei fâgăduite de Buckingham, orașul La Rochelle s-a predat după un asediu de un an. Actul de capitulare a fost iscălit în ziua de douăzeci și opt octombrie a anului 1628.

Regele s-a întors la Paris la douăzeci și trei decembrie al aceluiași an. I s-a făcut o primire triumfală, parcă ar fi învins un vrăjmaș, nu pe francezi. A intrat în oraș prin cartierul Saint-Jacques, sub arcuri de verdeață.

D'Artagnan și-a luat în primire postul de locotenent. Porthos și-a părăsit slujba și s-a însurat în anul următor cu doamna Coquenard: sipetul, atât de mult jinduit, oblojea opt sute de mii de livre.

Mousqueton a primit în dar o livrea minunată și și-a văzut cu ochii visul lui de o viață întreagă: să stea la spatele unei calești aurite.

După o călătorie în Lorena, Aramis s-a făcut deodată nevăzut și a încetat să mai scrie prietenilor. S-a aflat mai târziu prin doamna de Chevreuse, care a destăinuit la vreo doi-trei iubiți de-ai ei, că Aramis îmbrăcase haina monahală într-o mănăstire din Nancy.

Bazin s-a aciuat frate într-o mănăstire.

Athos a rămas mușchetar sub ordinele lui d'Artagnan, până în anul 1631 când, în urma unei călătorii în Touraine, a părăsit și el slujba, sub cuvânt că-i rămăsese o mică moștenire în Roussillon.

Grimaud l-a urmat pe Athos.

D'Artagnan s-a bătut de trei ori în duel cu Rochefort și de trei ori l-a rănit.

— Te pomenești că la a patra întâlnire te omor, i-a spus, întinzându-i mâna, ca să-l ajute să se ridice.

— Socot că e mai bine și pentru dumneata și pentru mine să ne lăsăm păgubași, i-a răspuns rănitul. La naiba! Îți sunt mai prieten decât crezi, căci dacă aș fi strecurat un singur cuvânt cardinalului, aș fi putut de la prima întâlnire să-ți pun capul în primejdie.

S-au săturat, dar de data asta nesiliți de nimeni și fără nici un gând ascuns.

Lui Planchet, Rochefort i-a dat gradul de sergent în corpul ostașilor gărzii.

Domnul Bonacieux trăia liniștit, fără să aibă habar și nici să-i pese de soarta nevesti-si. Într-o zi, a avut nesocotința să-i scrie cardinalului pentru a-i aminti de el; cardinalul i-a trimis răspuns că va îngriji să nu-i mai lipsească nimic în viitor.

Într-adevăr, a doua zi, plecând de la el de acasă la șapte seara pentru a se duce la Luvru, domnul Bonacieux nu s-a mai întors în strada Groparilor; după părerea celor care păreau a ști mai multe decât toți ceilalți, domnul Bonacieux era hrănit și găzduit în vreun castel regesc, pe socoteala mărinimoasei eminențe.